



## **Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online**

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### **Støt vores arbejde – Bliv sponsor**

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:  
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### **Ophavsret**

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### **Links**

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>  
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

# Katholsk Kirketidende.

Et Tidsskrift  
til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet

af

J. L. V. Hansen.

19de Kargang.

Kjøbenhavn.

3 Commission hos Hr. Grosserer C. S. Lehrer.

N. Gøbens Bogtrykkeri.

1872.

## Indholds-Fortegnelse til 19de Aargang.

### I. Afhandlinger, Actstykker o. desl.

Hieronymus Savonarola (fortsat fra f. Aargang) . . . . .	1
Hieronymus Savonarola (sluttet) . . . . .	17
Kjøbenhavn's katolske Svendeforening . . . . .	25
Den Vaticaniske Kirkeforsamlings i dens 4de offentlige Session be- kjendtgjorte 1ste dogmatiske Constitution om Christi Kirke . . .	33
Et Bidskifte til Kong Verodes . . . . .	42
Den Vaticaniske Kirkeforsamlings 1ste dogmatiske Constitution (sluttet)	49
Et Tilbageblik paa Aaret 1879 . . . . .	65
Industrien uden Gud kan ikke blive til Velsignelse . . . . .	70
Den Vaticaniske Kirkeforsamlings i dens 5die offentlige Session be- kjendtgjorte dogmatiske Constitution om den katolske Tro . . . . .	81
Den Vaticaniske Kirkeforsamlings osv. (sluttet) . . . . .	97
Den h. Faders Tale til Roms Sognepræster og Prædicanter i Fæstetiden . . . . .	105
Læren om Alterets hellige Sacrament efter den h. Skrift og Kirke- fædrene . . . . .	113
Læren om Alterets h. Sacrament (fortsat) . . . . .	129
Den h. Joseph, den katolske Kirkes Skyttsengel . . . . .	136
Læren om Alterets h. Sacrament (sluttet) . . . . .	145
Oppositionen mod det Vaticaniske Conciliums dogmatiske Constitu- tion om Kirken . . . . .	161
Oppositionen o. s. v. (sluttet) . . . . .	177
Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer . . . . .	195
Adresse til den h. Fader fra de katolske Menigheder i Danmark	201
Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde o. s. v. (fortsat) . .	209
Festdage den 16de og 21de Juni . . . . .	215
Taler i Anledning af den h. Fader Pave Pius IX.' 25aarige Jubileum	225

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde o. i. v. (fortfat)	249
Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde o. i. v. (sluttet)	265
Fyrst Bismarck og Cardinal Antonelli	272
Søndagens Helligholdelse . . . . .	281
Søndagens Helligholdelse (sluttet) . . . . .	297
Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning . . . . .	515
Det nordiske Kirkemøde . . . . .	521
Det sociale Spørgsmaal o. i. v. (fortfat)	529
Det sociale Spørgsmaal o. i. v. (fortfat)	545
Den saakaldte Congres af „Gammekatholiker“ i München . . . . .	552
Biskop Strojsmayer og Danst Kirketidende . . . . .	556
Det sociale Spørgsmaal o. i. v. (fortfat)	561
Den saakaldte Congres o. i. v. (sluttet) . . . . .	568
Biskop Strojsmayer og Danst Kirketidende (sluttet) . . . . .	573
Det sociale Spørgsmaal o. i. v. (fortfat) . . . . .	577
Det sociale Spørgsmaal o. i. v. (fortfat) . . . . .	595
Gammekatholikerne og Nyprotestanterne mod Refuiterne . . . . .	402
Det sociale Spørgsmaal o. i. v. (sluttet) . . . . .	409
Det begrundede Ar . . . . .	425

## II. Kirkelige Efterretninger.

Rom: S. 9, 27, 45, 58, 76, 92, 108, 124, 140, 155, 171, 188, 205, 222, 246, 258, 275, 289, 306, 324, 339, 375, 385, 406, 420, 435.  
— Kjøbenhavn: S. 31, 143, 191, 248, 280, 344, 391, 408, 423. —  
Odense: S. 439. — Fredericia: S. 439. — Randers: S. 439. —  
Lybed: S. 15. — Mainz: S. 527. Tyskland: S. 14, 175, 265,  
291, 325, 340, 387, 407. — Cöln: S. 458. — Wiprensien: S. 278. —  
Berlin: S. 511, 389, 437. — England: S. 65, 79, 190. — München:  
S. 47. — Frankrig: S. 61, 79, 142, 207, 225, 276, 309, 376, 406. —  
Spanien: S. 156. — Østerrig: S. 14, 65, 156, 277, 295. — Italien:  
S. 28, 78, 142, 172, 190, 206, 223, 262, 456. — Rusland: S. 50,  
111, 391. — Genf S. 295. — Polen: S. 512. — Nordamerica: S. 50,  
47, 95, 126, 159.

# Katholsk Kirketidende

Mittende Aargang.

---

---

N<sup>o</sup> 1.

Søndagen den 1ste Januar.

1871.

---

---

**Indhold:** Hieronymus Savonarola. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Østerrig, Lybæk.

---

## Hieronymus Savonarola.

(Fortættelse fra Nr. 25 f. N.)

---

I selve Florenz havde imidlertid flere Omstandigheder forenet sig, som gjorde Savonarolas Stilling bestandig vanskeligere og mere uholdbar. Da nemlig Meget af det, som han i sin overspændte og ham selv bedaarende Iver med prophetisk Sikkerhed havde forudsagt, ikke gik i Opfyldelse, aftog hans Anseelse efterhaanden stærkt iblandt Folket, og Modpartiet reiste sig nu med Kraft mod hans Herredømme; thi Mediceerne havde endnu talrige og indflydelsesrige Tilhængere, som opbøde Alt for at styrte ham og føre dem tilbage til Florenz. For at undertrykke disse Forsøg gjorde Savonarola sig skyldig i vilkaarlige Volds handlinger, og han anklages navnlig af Historieforfatterne for, ikke at have gjort noget alvorligt Forsøg paa at forhindre en af Signorien i August 1497 faldet Dødsdom over fem ansete og fornemme Borgere, med Tilfidsfattelse af de gjældende Retsformer. Han bevidnede siden under sin egen Proces, at han havde været langt fra at tilraade denne Utilbørlighed, hvortil alene Hensynet til den ophidsede Folkestimning foreledte hiin Domstol; og det er medrette blevet betvivlet af hans

Benner, at hans Anseelse blandt Folket dengang skulde have været istand til at forhindre dette Udbrud af Partihadets Hængjerrighed. Men denne Anklage skadede i saa høi Grad hans Popularitet, at en stor Deel af Befolkningen fra nu af fattede Had til ham. Hertil kom Virkningen af Excommunicationsbullen af 12. Mai 1497, som kort Tid iforveien var indtruffen, og d. 22. Juni oplæstes i alle Kirker i Florenz.

Denne Excommunication var ingenlunde, som man senere har paaftaaet, uretfærdig, men tvertimod aldeles i sin Orden; thi S. havde paadraget sig den og efter Kirkelovene forskyldt den ved gjentagen Uhdighed ikke blot mod Tilfigelsen til at indfinde sig i Rom, men ogsaa mod andre bestemte pavelige Befalinger i Henseende til Suspensionen fra hans geistlige Virksomhed. Den positive Lov og Ret kan nemlig ikke tage Hensyn til den Enkeltes subjective Anskuelse, men maa holde sig til den objective og factiske Side af Sagen, og denne vidnede afgjort mod Savonarola. Saa snart han havde erholdt Underretning om Bandsættelsen, henvendte han sig i en Skrivelse af 22. Mai til Paven, i hvilken han søgte at godtgjøre sin Ustyldighed, og erklærede, at han til enhver Tid skulde vide, hvad han skyldte Paven som Christi Statholder paa Jorden, og tilføjer at han var sig bevidst, at han aldrig havde forebragt Noget, som stred mod den katholske Tro og den h. romerske Kirkes Love og Vedtægter\*), samt at han stedse havde været og var fremdeles beredvillig til, i ethvert fornødent Tilfælde at underkaste sig dens Tilretteviisning. Men han protesterede ikke desto mindre baade i et eget Skrivt,

---

\*) S. siger i denne Skrivelse: „Jeg har aldrig lært Nogetjombelst, der strider mod den katholske Tro eller mod Noget af det, som den helige Romerske Kirke villiger og anordner. Jeg har altid underkaflet mig dens Tilretteviisning, og vil, saa ofte det maatte være fornødent, altid paa ny underkaste mig samme . . . Det skal engang blive vitterligt for Verden, om jeg har været en Udbreder af Kætterier, eller en Forkæmper for den katholske Sandhed“.

betitlet „Min Apologie,“ og siden i Fastetiden 1498 i sine høist ophidsfende Prædikener over 2 Mosebog imod Excommunicationen, som ubegrundet, uretfærdig og derfor canonisk ugyldig. Men, saa stort end Mængdens Tilløb til disse Prædikener var — den Folkegunstens Glorie, der hidtil havde omstraalet ham var ved den sidste Tids Tildragelser mere og mere blegnet. Hans Anseelse blandt Folket sank Dag for Dag, og den 1. Marts 1498 indfattes ved Folkevalg en ny Signorie, hvis fleste Medlemmer vare hans Fjender. Hertil kom, at hans Ulydighed mod Paven vakte Uvillie mod ham hos et stort Antal Geistlige og Ordensmand. Saaledes saae denne Mand, der fort tilforn havde beherstet Florenz med en uindskrænket Myndighed, sig paa eengang omringet af Fjender og Modstandere i alle Classer af Befolkningen. Da var det, at en Munk af hans Kloster, Fra Domenico da Pescia, tilbød sig ved Udproven at godtgjøre Retfærdigheden af hans Lærers og Mesters Sag: Han vilde gaae igjennem et brændende Baal, naar En af Modpartiet til Forsvar for deres Mening om S. vilde gjøre det Samme. Denne Udfordring blev modtaget af en Franciscaner munk; men Gudsdommen kom ikke til Udførelse, fordi Domenico, vilde tage det heiligste Sacrament med sig i Alder. Heri saae nemlig det til dette Skuespil forsamlede Folk en aabenbar Gudsbespottelse, og dette havde flemme Følger for Savonarola. Folket overvældede ham med Forhaanelser, og den næste Aften, d. 8. April, udbrød en Folkeopstand imod ham, som kostede flere Mennecker Livet. Han selv blev fængslet og tilligemed sine to Ordensbrødre, Domenico og Silvester Maruffi, fort for Signorien.

Den til Sagens Undersøgelse bestilte Commission, som bestod af 16 verdslige og 2 geistlige Medlemmer, fik end strax til Udførelsen af sit Hverv. S. lagde under de Anklager, der reistes imod ham, stor Frimodighed og Fasthed for Dagen, og hans Veltalenhed bragte hans Dommere i kjendelig Forlegenhed. Men Torturen brød hans Kraft, og den uhyfslige

Indbildning, at han var en af Gud oplyst Prophet, og at alle de theokratiske Anordninger og Indretninger, som han i de sidste Aar havde udstedt og iværksat i Florenz, vare begrundede i umiddelbar guddommelig Indskydelse og Oplysning, afløstes nu af Forsagthed og Mistviol. Han erkjendte og bekjendte det Forkerte i hiin indbildte Prophet- og Theokratrolle, som han i de sidste Aar som Folketribun havde spillet; og, da han tilstod, at han i denne Tid havde befundet sig i en unaturlig ophidsset og drømmende Tilstand, blev han domfældt som falsk Prophet og Folketforsører. Procesacterne bleve sendte til Rom, og, efterat Paven havde stadfæstet Forkastelsesdommen over de Anklagedes Udfærd, udtalte Ottemandocollegiet (den øverste Domstol i Florenz) Dødsdommen over Savonarola og begge hans Ordensbrødre. De bleve hængte d. 23. Mai 1498, deres Lig brandte, og Asken strøet i Arnofloden. Alle Tre døde med den største Ro og Hengivelse, i en angerfuld Bevidsthed om deres Skyld, og med en bestemt og fast Bekjendelse af den katholske Tro og deres Vedhængenhed ved Kirken.

Saaaledes endte denne Mand, der i saa mange Aar af sit Liv i klosterlig Stilhed havde levet som en Hellig, og ved sit begejstrede Ord baade paa Prækestolen og i Striftestolen ført saa mange Sjæle til Christus, men i sit Livs sidste Aar havde ladet sig henrive af en politisk Exaltation, der drog ham ned i en Malstrøm, som hidførte hans saa tragiske Undergang. Hvad iøvrigt den alvorlige, sædelig rene og strenge, af den inderligste Kjærlighed til Christus og den katholske Kirke gjennemglødede Dominicanermunk fra San Marco i de sidste Aar af sit Liv har feilet, det har han fuldkommen affonet baade for Gud og Mennesker ved sin Anger, ved sin tragiske Død, og ved den fromme og ægte christelige Maade, hvorpaa han modtog og led den som en Bod for sine Forvildelser. Og derfor vil hans Billede alle Dage fremstille sig for vor Sjæl i den rene, ideale og himmelske Ulyglands, hvori det foresvævede hans be-



romte Landsmand, Maleren Fra Bartolommeo\*), da han i from og ærefrygtfuld Erindring om sin Lærer og Ven malede Savonarolas Billede i Klosteret San Marco.

Sælsomt nok er Savonarolas Billede anbragt paa to Steder og i to Omgivelser, der ere saa forskjællige, at man har ondt ved at tænke sig en skarpere Modsatning. I Rom pranger det, malet af Raphaels Mesterhaand i ideal og forklaret Skjønhed ved Siden af de: h. Thomas Aquinos Billede paa Vaticanets uforlignelige „Disputa“\*\*). I Worms seer man ham sidde ved Luthers Fodder med et isandhed caricaturagtigt og næsten dæmonisk Udtryk af Brede og Had i sine Ansigtstræk. Allerede den Kjendsgjerning, at man i Rom har fundet Savonarola værdig til at indtage Pladsen ved Siden af den h. Thomas, som Troesvidne for den katholske Kirkes helligste Himmeligheid, turde vel i sig selv være fuldkommen tilstrækkelig til at vise, at den jomfruelige og fædelig rene Munk fra S. Marco i Florenz ikke har fortjent at bringes i Selstab med de Skikkelser, som paa hiint Monument danne Fodstykket for

\*) Hans verdslige Navn var Baccio della Porta, og han var en af den florentinske Skoles berømteste Mestere. S.' tragiske Endeligt gjorde et saa rystende Indtryk paa ham, at han fuldkommen forsogede Verden og traadte ind i Dominicanerordenen, hvor han under Navnet Fra Bartolommeo skabte de vidunderlig skønne og herlige Skikkelser, som bestandig vilde blive Gjenstand for Esterverdenens Beundring.

\*\*) Den saakaldte „Disputa“ (Forhandling) er malet af Raphael efter Bestilling af Pave Julius II., og er en storartet Ferherligelse af den katholske Kirkes Theologie, hvori Midtpunktet for al theologisk Forskning, det allerhelligste Sacrament, fremstilles som den Gjenstand, Kunstneren ved dette Maleri har villet forherlige. Paa den øverste Deel af Billedet sees den triumferende Kirkes Herlighed: i Midten Christns thronende i Skyerne, ved Siden af ham Maria og Johannes den Døber; nedenfor: Duen (den Helligaands Sindbillede), og ovenover det Hele Gud Fader, omgivet af Engle. Nedenunder, paa Jorden, seer man en Forsamling af Kirkesædne, Biskopper og Kirkelærere sidde ved begge Sider af et Altar, der bærer Monstrantsen med den indviede Hostie.

Luthers Forherligelse. Thi han var i sit Hjertes inderste Grund katholisk, og netop hans Strid med Alexander VI. viser ret ved den hele Maade, hvorpaa han forsvarede sig imod ham, hvor katholisk han var, og hvorledes ingen Tanke laae ham fjernere, end en Adskillelse og et Trafald fra den katholske Troes og den katholske Kirkes Sandhed. „Saa affindig er jeg ikke“, udraaber han i den foromtalte Skrivelse, „at jeg skulde forglemme mig selv, og forsætlig vove at udfordre og foragte Christi Stedfortræder paa Jorden!“ Savonarola var ingen Hæretiker, og har ligesaa lidt nogenstunde tænkt paa at blive det. Han var Katholik, og han lærte og levede i den inderligste Overensstemmelse med den katholske Kirke, og døde i den inderligste Forening med den. Paa Luthermonumentet er han derfor en samme aldeles uvedkommende Skikkelse, thi imellem Savonarolas og Luthers Liv og Være er der en stærkende og aldeles uforligelig Modsatning; og en nærmere Sammenligning mellem den katholske Dominicauermunk fra Florenz og den apostasjerede Augustinermunk i Wittenberg vil i enhver Henseende føre til et for den Sidstnævnte meget ugunstigt Resultat.

Begge disse Mænd gif i deres Ungdom i Kloster, og gjorde det begge imod deres Forældres Villie. Men der viser sig strax en gennemgribende Forstjæl imellem Begge. Savonarola følte sig hele sit Liv igjennem meget lykkelig og tilfreds i Klosteret, og iagttog og efterlevede med stor Samvittighedsfuldhed sin Ordens Regler og Løfter. Flere af Kirkens Hellige — Philippus Neri, Katharina af Ricci, Frants af Paula — tale med Beundring om hans Livs Keenhed og Hellighed; og flere Paver, deriblandt den lærde Benedict XIV., have anerkjendt dette. Han omtaler S. i en Fortegnelse af Mænd, der have udmærket sig ved et helligt Liv, og siger om ham: „Han har ifaandhed ført et helligt Liv, og det Ky for Hellighed, som omgav ham i Livet, har overlevet ham efter hans Død.“ Og den berømte italienske Skribent, Muratori, sammenfatter alle

Bidnesbyrd om ham i de Ord: „Det er utvivlsomt, at S. var prydet med de reneste Sæder og en stor Fromhed“, ligesom hans Samtidige, Bzovius, skriver: „Dengang jeg var i Florenz, levede der en Dominicaner, ved Navn Hieronymus, en Mand af en mønsterværdig reen Wandel, som var Gjenstand for hele Befolkningens Beundring.“ S. følte sig altsaa lykkelig under Opfyldelsen af Ordenslivets Pligter; men det er noksom bekjendt, at Luther følte sig meget utilfreds og ulykkelig i denne Stand, fordi hans utømmelige Sandfælsighed bestandig reagerede mod dens alvorlige Fordringer. Han søgte forgjæves Sindero og Fred, indtil han fandt en stoffende Beroligelse i sin eiendommelige Kære om Retfærdiggjørelsen, om hvilken vi blot i Forbigaaende bemærke, at den i den følgende Tid blev Kilden til alle de sygelige Forsøg paa at berolige en ængstet Samvittighed, som have spillet en saa mærkelig Rolle i Pietismens og Sectvæsenets indre Udvikling. Det er endelig ikke mindre bekjendt, at Luther reguede sig det til en stor Fortjeneste offentlig for hele Verden i de stærkeste Haansord at udtale Forkastelsesdommen over Alt det, hvortil Savonarola hele sit Liv igjennem følte sig knyttet med Kjærlighedens varmeste Begjæring.

Sammenligne vi herefter begges reformatoriske Virksomhed i dens Heelhed, da affpeiler denne i alle Retninger den nysomtalte Modsatning i Begges Personligheder og Character. S. levede, tænkte og virkede ganske i den katholske Kirkes Aand. Den katholske Tro og Sædelære vare Grundlaget og Normen for alle hans Reformere; hans magtige Budsprædikener grebe alle Hjerter, de bare i religiøs og sædelig Henseende de skønneste Frugter, og fremkaldte i Forening med hans Virksomhed i Skriftestolen en beundringsværdig Fornæelse af det firkelige Liv i alle dets forskjellige Yttringer. Ligesom han ved Stiftelsen af et lærdt Academie søgte at bringe christelige Grundsætninger til almindelig Gylldighed, og modarbejde den hedenske Aand, som, isølge den i Italien paa den Tid udbredte

Begejstring for den græske og romerske Oldtid\*), truede med at tage Overhaand, saaledes grundede han særegne Broderskaber for de forskjællige Stænder, for ved hyppig Deeltagelse i kirkelige Andagter og gjentagen Deelagtighed i de h. Sacramenter at befæste og fremme det christelige Liv iblandt Folket. Men hvor stor en Afstand er der ikke imellem disse Bestræbelser og Luthers hele Virksomhed! I sin Lære og sine Prædikener stod L. ganske udenfor Kirken og forkyndte det christelige Folk den ligesaa bekvemme, som salsomme og ny Lære, at Troen alene gjør salig, og at Menneskets Gjæringer Intet have at betyde. Han forkastede det h. Messesoffer, hvilket Savonarola daglig med den største Erfrygt og Andagt feirede i en af Mennesker opfyldt Kirke; han forkastede endvidere Skriftemaalet, som optog en saa stor Deel af S. Tid og præstelige Virksomhed, forkastede endelig den i Gjærningen virksomme christelige Dod, Forsagelse og Selvfornægtelse, der udgjør ligesom Hovedtanken, der lever og aander i alle Savonarolas Prædikener, og førte paa mange Steder i sine Prædikener paa en høist betænkelig og uevangelistisk Maade Ordet for de menneskelige Lidenstæbers frieste Maaderum. Derfor hørte man ogsaa allevegnefra Klager over Sædelighedens Forfald som en Virkning af den nye Lære; og Ingen klager stærkere derover, end Luther selv paa mangfoldige Steder i sine Skrifter, naar han forundrer sig over, at Verden, jo længere hans Lære prædiktes, bliver ugudeligere og slettere, og Menneskene overalt lastefuldere, end de vare i Pavedomets Tid\*\*). Wittenberg blev under Indflydelsen af

\*) Da Constantinopel i Aaret 1453 blev erobret af Tyrkerne, flygtede en Mængde græske Lærde med deres store Bogsamlinger til Italien, hvor alle Lærde og Dannede med saa stor Interesse forbybede sig især i den hidtil i Vesterledet kun lidet kjendte græske Literatur, at Christendommen, som det Gamle og Livante, stillebødes utilbørlig i Stygge.

\*\*\*) Vi henviser de Læsere, som maatte tvivle herom, til Döllingers Reformationshistorie. I. S. 293—348, hvor Betydningen og Omfang

Luthers og Melanchtons reformatoriske Virksomhed — „et andet Sodoma,“ medens Florenz, ved Savonarolas Nidkjærlighed for at fremme en religiøs-sædelig Reformation, i kort Tid blev en af en ægte kristelig Aand gjennemtrængt Stad.

(Sluttes).

## Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** Allerede i Begyndelsen af November blev det Jesuiterne forbudt at aabne deres ved Invasjonen afbrudte Forelæsninger, og man lagde kort efter i Kong Victor Emmanuels Navn Beslag paa Roms Universitet, det saakaldte Collegium Romanum. Det Første man herefter foretog sig var at ødelægge den paa Bygningens høie Frontespids anbragte Indskrift under Korset: In hoc signo vinces\*). Vi behøve ikke at skildre det Indtryk, som denne Frækhed, saavel som Sønderslagningen af vor Frelseres Monogram (IHS) over Bygningens store Portal, har gjort paa den romereste Befolkning. Collegium Romanum er stiftet af Pave Gregor XIII. (1572—1585), og var udstyret med et rigt Museum, et stort Bibliothek, et Observatorium m. m. Disse tilligemed alle de øvrige videnskabelige Skatte, som Paverne, understøttede af Jesuiterfædrenes Iver for at fremme denne Anstalts Flor, her have samlet, ere bleve et Bytte for Revolutionsmændenes rougjærrige Havesyge, og gaae saaledes mulig for bestandig tabt for den kristelige Verden. Følgen af dette moderne Barbari er bleven, at Antallet af de Studerende, som før d. 20. Sept. beløb sig til 1800, for Diebliffet neppe udgjør 400; thi ingen kristeligsin-

get af denne Tilstaaelse oplyses ved en velordnet Række af Citater. Hele anden Deel af dette Værk meddeleer en Række af Samtidens og den efterfølgende Slægts Domme om dette Punkt.

\*) Disse Ord: „Ved dette Tegn skal Du seire,“ vare som bekendt Konstantin den Stores i hans Korsbanner anbragte Løsen under den afgjørende Kamp mod Maxentius, der endte med Christendommens Seir over Hedenskabets.

det Romer vil betroe sine Sønner til de af den piemontesiske Regering ansatte Professore, blandt hvilke tre ere Jøder, og de øvrige vantroe Katholiker. Den bedre Deel af det romerske Folk søger paa enhver Maade offentlig at bevidne sin uforanderlige Trostaa mod den h. Fader og Kirken; man subscriberer frivillige Gaver for den h. Fader, for hans saarede og fangne Forsvarere og for katholske Pige-skoler, med Hensyn til det sandsynlige Tilfælde, at Nonneklostrene skulde blive ophavede; man petitionerer for Jesuiternes Forbliven i Rom, og indsamler et Pengebeløb, som skal anvendes til i massivt Guld at anbringe det foromtalte Monogram over Jesuiterkirkens Hovedalter, for saaledes at affone den mod Collegium Romanum forøvede Stjændselsgjærning.

— Hvad den florentinske Regering forstaaer ved den Frihed i Henseende til Kirkestyrelsen, og navnlig „den uhindrede Forbindelse med de udenlandske Magter og Udlandets katholske Geistlighed“ (s. Nr. 25. f. A. S. 403), som hin Regering i pøpse Ord har underrettet Verden om at have garanteret Kirkens Overhoved, — hvorledes det i Virkeligheden forholder sig hermed, fremgaaer af den i Bladet „Genfer-Correspondent“ meddelte Efterretning fra Rom, at den provisoriske Regering har forbudt Udbredelsen og Forsendelsen af den sidste Pavelige Encyclica. Dette har imidlertid ikke kunnet forhindre, at den i tallose Exemplarer circulerer blandt den romerske Befolkning, og naturligviis ogsaa har fundet Vej til Udlandet, og saaledes snart vil være hver Mand vitterlig over hele den katholske Verden. Ethvert Mennecke i Rom veed godt, hvem der maa henregnes til de Excommunicerede etc., og Magthaverne begynde at indsee, at, om det ogsaa var meget klogt og forsigtigt at consistere Pavens Encyclica, under Forsudsætning af, at dens Udbredelse virkelig derved kunde forhindres, saa har man i det nu indtrufne modsatte Tilfælde ved denne Volds handling gjort sig skyldig i en stor politisk Feil, som vanstelig kan gøres god igjen. For al Verdens Dine har nemlig her den falske Liberalisme endelig kastet den Maske fra sig, der saa længe har gjort den de uvurderligste Tjenester, hvor det gjaldt om at dupere og bedaae det store Publicum. Thi hvilken Øttring af Friheden er i vore Dage i høiere Cours end Øttrings- og Pressfriheden? Begge gjælde jo medrette for det moderne politiske Livs Bærere og Bogtere. Og see, den liberaleste af alle liberale Regeringer, den Regering, hvis Adrætter nu i mere end ti Aar har henrevet det over-

veiede Antal af Avislæsere til Beundring, og hvis antidri-  
stelige Optræden i det romerske Spørgsmaal synes at have  
ført dette Spørgsmaal til den af saamange Politikere læng-  
fælsfuldt attraaede og forventede Løsning: Den katholske Kir-  
kes Undergang, — denne Monsterregering, alle „liberale“ Re-  
dacteurs forkjælede Stjøddebarn, har endelig med en Oprigtig-  
hed, som fortjener Paaskjønnelse, forraadt Radicalismens største  
Hemmelighed, nemlig den, at benytte Frihedens Navn og dens  
Krav som det sikreste Middel til nu, som i Aarene 1790—  
1793, at tyrannisere Samfundet, idet man raaber paa Frihed i  
alle tænkelige Retninger, indtil man ved den vildledte og dupe-  
rede store Mængdes Hjælp er bleven en Magt, der ugeneert  
tør tillade sig Alt. Det er nemlig bekjendt og før berettet, at  
en af de første Friheder, som den piemontesiske Bestyrelse pro-  
clamerede i Rom, var Pressefriheden. Diemedel hermed var  
igjennem en Masse af slette Blade at bagvaske og nedværdige  
den tidligere (pavelige) Regering og vildlede Publicums Dom  
om Alt hvad der i denne Tid foregaaer i Rom. Denne Hensigt er  
dog iøvrigt kun forsaavidt naaet, som Forundelsen af denne  
Frihed har fremkaldt en sand Syndflod af Blade, der redigeres  
saa slet, og i den Grad have blameret hiin Bestyrelse, at alle  
bedre Mennesker, der i Begyndelsen lode sig bedaare af dens  
skjønne Løfter, nu fuldstændig have faaet Dinene op for det  
nye Systems sande Beskaffenhed. Enhver fremmed Eventyrer  
og Styverfænger nyder altsaa nu i Rom den meest uindstæn-  
kede Frihed til at haane Paven, bagvaske alle hans trofaste  
Tilhængere, demoralisere Folket, og anrette Forstyrrelse i alle  
Forhold. Kun Een Eneeste er udelukt fra en Frihed, som af  
samme Regering høitidelig er erklæret for at være en uomgæn-  
gelig Nødvendighed for den ganske eneستاende Stilling, som det  
guddommelige Forsyn har omgivet med en Magtfulde, der er  
hævet over alle jordiske Myndigheder, — og denne Een er Kir-  
kestatens Regent og den katholske Kirkes Overhoved.

— 3 Qvirinalet vedbliver den provisoriske Bestyrelse  
at bortfjerne Alt, som paa nogen Maade minder om Pavernes  
Eiendomsret til dette Palads. Alle Indskriver og Vaaben sjer-  
nes. Der er indtruffet Befaling fra Florenz om fuldstændig at af-  
søndre den Floi af dette Palads, i hvilken Conclavet (Pa-  
vevalget) pleier at afholdes, fra de øvrige Dele af samme.

— Den h. Faders finantsielle Forlegenhed.  
Det heder i en Skrivelse fra Rom til „Österr. Volksfr.“: „Den  
h. Faders Armod er ingen tom Phrase; thi desværre ere ikke

blot de meget omtalte store Summer, som i den sidste Tid skulle være ham tilstillede, for en stor Deel indbildte Størrelser, men ogsaa de fem eller sex Millioner Francs i Peterspenge, som endnu befandt sig i de offentlige Kasser som et Depositum, og som Cardinal Antonelli derfor strax forlangte udleverede, ere endnu ikke tilbagegivne, og der er kun lidet Haab om, at de nogenfinde ville blive det, omendstjøndt Italienerne foruden dem have forefundet over otte Millioner i Guld og Sølvd i Regeringskasserne. I denne Forlegenhed har Belgien gjort for os hvad det kunde, og Holland har i Sandhed, naar man tager de derværende Katholikers Armod i Betragtning, præstetret hvad der grændser til det Utrolige, medens Frankrig naturligtviis kun kan gjøre Lidet, og Tyskland og det tydsk-ungarske Østerrig yder langt Mindre, end man kunde og var berettiget til at vente. Om Italien maa jeg derimod sige, at det gjør mere, end man efter dets nuværende trykkende Skatter, der mangessteds nærme sig Confiscationer, skulde vente. Paven har seet sig nødsaget til at gennemføre store Indstrækninger i sin Hofholdning. Alle Nobelgardens Heste ere solgte, og af de pavelige Staldes 70 Heste ere kun 18 tilbage, og selv disse ere næsten overflødige, thi hverken den h. Fader eller Cardinal-Statssecretairen eller Hofprælaterne gjøre længere Kjøretoure. En stor Deel Tjenere ere affædigede, dog saaledes, at der nogenlunde er sørget for deres Fremtid. Af det pavelige Finantsministeriums Embedsmænd have kun 65 taget Tjeneste hos den piemontesiske Regering, og af Embedsstanden i dens Hæelhed (c. 900) i det høieste 100. Iblandt dem, som have vægret sig ved fortsat Tjeneste ere Mange, som tabe Alt og tilligemed deres Koner og Børn ere udsatte for den største Nød. Noget af dem vilde vel, tvungne dertil af de sørgelige Omstændigheder, have taget Tjeneste hos den nye Regering, men den for dette Tilfælde forestrevne Sed holdt dem tilbage derfra. I denne Henseende have fornemmelig Medlemmerne af Palatinal- og Nobelgarden givet det bedste Exempel“.

— En fattig Kone fra Grosinone kom for kort Tid siden til Vaticanet og forlangte Audients hos Paven; hun blev paa Grund af den Hengivenhed for ham, som hendes hele Udseende og Afsjærd røbede, strax indladt. Hun fremtog da en gammel Scudo (lidt over 2 Rd.), som hun længe havde gjennt paa og rakte ham den med de Ord: „jeg er kommen hertil, Hellige Fader, for at give Dig en Almisse. Jeg er fattig, men Du



er jo ogsaa fattig! Velsign mig og mine Børn!" Den h. Fader meddeelte hende dybt bevæget sin Velsignelse og fremtog af sin Lomme en Guldmynt, indsnøbte den i et Stykke Papir, og gav den til Kvinden med de Ord: „Da vi begge ere fattige, saa maa ogsaa jeg række dig en lille Gave til dine Børn!"

— Demonstrationerne mod den pavelige Livvagt (s. Nr. 26 f. A.) gjentoges med endnu mere Eftertryk paa den ubesmittede Undfangelsesfest d. 8. Decb. De gaae naturligtvis ud paa at berøve Paven af personlig Beskyttelse. Derfor denne Plan kunde lykkes, vilde den h. Faders Liv være udsat for den dødsensfulde Fare. Men ogsaa dette sidste Forsøg mislykkedes saa totalt, at man tør haabe, at det ikke vil blive gjentaget. Regeringen havde ved denne Leilighed bragt en betydelig Militærstyrke paa Venene, hvis langvarige passiv Holdning berettigede til at antage, at den ventede paa, at Pøbelens Rærgaenhed skulde foranledige den i Vaticanet con-signerede pavelige Garde til, ved et Udfald fra Paladset, selv at gjøre et Forsøg paa at tilveiebringe den Kongelig og Orden, som det talrige piemontesiske Militær og Politici ikke gjorde noget Forsøg paa at gjenoprette. Derfor den pavelige Livvagt nemlig havde givet efter for denne Fristelse, da vilde upaatvivelig den samlede italienske Troppstyrke have fundet det betimeligt at stride ind, og, under Paaskud af haade for Diebliffet og for Fremtiden at fjerne Anledningen til saadanne Oplob — have overvældet og afvæbnet Pvens Livvagt. Følgen af, at Pvens Soldater ikke lode sig see, blev da den, at, da Tumulten tilsidst gik til de største Yderligheder, og de Kirkegængere, der vilde bivaane Vesperen i Peterskirken, bleve grovt infulterede og flere Personer endog saarede, blev en Deel af den samlede Troppstyrke nødt til at rydde Pladsen, hvilket naturligtvis ikke havde stor Vanskelighed. Pøbelen veeg nemlig øieblikkelig tilbage for Militæret; dog bleve flere saarede og en Deel arresterede. Den uforholdsmæssige store Militærmagt var selvfølgelig samlet i et ganske andet Diemed, end at adspredde en Pøbelhob paa et Par hundrede Personer!

— Fra Genf er der ankommet hele Skarer af Bibelforhandlere og Tractatsælgere til Rom. Disse Folk gjorde sig strax Haab om god Afsetning af deres Varer, men fandt snart Anledning til at beklage sig over flette Forretninger; thi det følger af sig selv, at den religiøse Deel af Befolkningen ingen Brug har for deres Sager, og at den i Rom ind-

trængte fremmede Pøbel tænker paa ganske andre Ting end paa at opbygge sig ved protestantiske Bøger og Tractater.

— I den romerske Mønt fandtes d. 20. Sept. 1500 store Medailler, der vare prægede til Erindring om Conciliet og bestemte til Uddeling blandt samtlige den katolske Christenheds Biskopper. Og saa disse bleve beflagtede af Piemonteferne og sendte til Mønten i Florenz — sandsynligviis til Indsmeltning.

**Tydskland.** Den katolske Vægelse til Gunst for den h. Faders Befrielse udbreder sig bestandig mere og mere, navnlig i Sydtyskland, Rhinlandene og Østerrig. I det af den „liberale“ Agitations Bestræbelser for at fjerne alle Hensyn til Religionen saavel fra det offentlige Liv som fra Familielivet saa stærkt mishandlede Storhertugdømme Baden har den virkelig religiøse Befolkning endelig fattet Mod til, under Ansørgelse af Erkebispestiftets midlertidige Bestyrer, Dr. Kübel, offentlig at tilkjendegive sine Følelser, og i München, Bamberg og Regensburg (Baierne) afholdtes d. 6. og 20. Nov. og 8. Dec. storartede Forsamlinger. I München deltog 6000 Mand af alle Stander i Processionen og den dermed forbundne Communion, og Forsamlingen i Bamberg repræsenterede c. 150 Menigheder, som vedtog Adresser til den h. Fader og til Kongen, og kraftige Protester mod de i Rom forevode Skjændselsgjerninger. Fra mange Egne i Østerrig, især fra Tyrol, indløbe ligeledes Adresser og Protester, ligesom Folket samler sig i talrige Processioner til Forbøn for Kirken og dens betrængte Orehoved. Under Alt dette Høre blandt de katolske Befolkninger er der tillige nylig i Graz udkommet et Skrivt af Byskebiskoppen af Sackau om Nødvendigheden af Gjenoprettelsen af Paven's verdslige Herskermagt, som ved den Grundighed og Dngtighed, hvormed Emuet er behandlet, har vaakt stor Opsigt.

**Østerrig.** Angaaende det romerske Spørgsmaal har Rigsstansler Grev Venst for nylig forelagt de i Pesth samlede Delegationer (Udvalg) for den vestøsterrigske og ungarske Rigsdag den saakaldte „røde Bog“ (d. e. en Samling af diplomatiske Actstykker). Blandt disse Actstykker angaae 36 Forhandlingerne med den pavelige Curie om det romerske Spørgsmaal. Efter en Bemærkning i Indledningen om, at Regeringen beklager Piemontefernes Angreb paa Kirkestaten, heder det endvidere:

„Men Regeringen har under de nærværende Forhold aldrig

funnet have nogen Tanke om at gjøre, hvad Paven ikke engang har anmodet den om, at den nemlig skulde erstatte de franske Batailloners Afgang ved østerrigsk-ungarske, for saaledes ved Hjælp af Magten at opretholde hvad den saa nødig har seet forstyrret ved Magt. Den pavelige Regering har kun udtalt det Ønske, at H. S. Majestæt Kaisers Regering vilde tilkjendegive, at den misbilligede Invasionen i det romerske Gebet. Men endog dette Ønske har den maattet nægte sig, fordi den ikke har anseet sig for kaldet til at dadle en fremmed Regering, som mener at have maattet give efter for de Nødvendigheder, som Omstændighederne have medført, og saaledes nødt til en Optræden, som utvivlsomt vilde blive uden Virkning, og paa eengang compromittere dens egen Anseelse og forstyrre det fredelige Forhold til Italien. Hertil kommer, at Roms Besættelse ingenlunde er en Afslutning paa de Spørgsmaal, som bestaafte Regeringerne og det europæiske Samfund med Hensyn til den h. Faders fremtidige Stilling og den internationale Formulering af hans Souverænitætsretligheder. Disse Spørgsmaal gaae deres Afgjorelse imøde, og det østerrigsk-ungarske Monarchi har Ret til at vente, at man saavel paa Grund af dets Magtstilling, som af Hensyn til dets særegne Forhold til den katolske Kirkes historiske Udvikling, og endelig ikke mindst paa Grund af dets venstabelige (!) Forhold til den italienske Regering, ikke vil nægte det en fremragende „moralisk Indflydelse paa dette Spørgsmaals“ Ordning.

Altfaa, ikke engang et dadlende eller misbilligende Ord har Hans kaiserlige Apostoliske Majestæts Regering tilovers for den italienske Regerings Udfærd mod den katolske Kirkes Overhoved.

**Ljnbæk.** Den 1. Dec. afgik ved Døden Dr. theol. Joseph Copenrath, tidligere Missionspræst i Fredericia (1860—1864), derefter Rector ved et Gymnasium i Dioceses Münster, og i de to sidste Aar Missionspræst i Ljnbæk. Denne begavede og i sit Kald overalt med stor Iver og Dygtighed virkende Mand havde med den hjærligste Omhu antaget sig de mange i Ljnbæk internerede franske Krigsfanger, og ved en af disse Begravelse i et raat Veirligt — hvorefter han, istedetfor strax at begive sig hjem, besøgte en syg fransk Soldat i en fjernt derfra liggende Deel af Byen — paadraget sig en Brnstbetændelse. Det store Følge, især af franske Officerer og menige Krigsfanger, der foruden hele hans Menighed samledes om hans Grav, vidnede om den store Hoiagtelse, denne hæder-

lige Geistlige under sin fortværgede Virksomhed i Lybæk havde erhvervet sig.

### Ansgarisforeningen.

Besjæftelsesmøde Onsdag 4. Jan. Eftmd. Kl 5

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen** den 1ste Januar. Christi Omkærelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 2. M. Octavdag af Sct. Stepphans' Fests. 5. Ti. Octavdag af Johannes, Apostel og Evangelist. 4. D. Octav af de ufuldige Børns Fests; Kl. 8½ Messe for Ansgarisforeningens Medlemmer. 5. E. Vigilie.

**Fredagen** den 6te Januar. Epiphani (d. e. Herrens Aabenbarelse) eller Helligtrekongersfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Veiperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken. 7. L. Octavdag.

NB. Søndagen den 1ste Januar afholdes den første Dvartalscollect af Peterspenge.

**Søndagen** den 8de Januar 1ste Sondag efter Epiphani. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 9. M., 10. Ti., 11. O., 12. To. og 13. F. Octavdage af hellig tre Kongersfest.

**Fredagen** den 13de Januar. Broderflabet til Jesu gudbommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe, Kl. 7½ Aften Broderflabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Vedetimer. — 14. L. Hilarius, Biskop og Kirkelærer.

**Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbbobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Sr. Grosserer G. B. Vohrer, Gothersgade Nr. 5. og i alle Boglæder; i de danske Stater: paa de kat. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 2. Søndagen den 15de Januar. 1871.

---

**Indhold:** Hieronymus Savonarola. — Kjøbenhavns katolske Sventebforening. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Rusland, Nordamerika, Kjøbenhavn.

---

## Hieronymus Savonarola.

(Sluttet).

Savonarola og Luther vare dernæst begge politiske Charakterer og spillede i denne Retning en fremragende Rolle, men paa en meget forskjællig Maade. Vi ere, som det fremgaaer af vor foregaaende Skildring, langt fra at billige Savonarolas politiske Anstuelser og hans Virksomhed som politisk Agitator. Vi betragte tværtimod hine Anstuelser, der vare en sælsom Blanding af Demokrati og Theokrati, og en forvirret Gjenklang af gammelitalienske Grindringer og gammeltestamentlige Prophetier, som en stor Forvildelse, og beklage denne med alle dens Virkninger saameget mere, fordi den stedse mere fjernede ham fra hans sande og egentlige Kald, og bragte ham i en Conflict med Paven, som undergravede hans Anseelse i Florenz, og tilsidst hidførte hans tragiske Undergang. Men, saalidet vi end i denne Henseende kunne sympathisere med ham, saa troe vi dog at skyld ham det ærefulde Vidnesbyrd, at han ogsaa midt i sin politiske Partiagitation og som theokratisk Demagog staaer i Historien som en consequent, karakterfast og derfor imponant og ærefrygtbydende Skikkelse. Men det er netop

Consequents og Charakter, som i saa høi Grad savnes i Luthers hele politiske Optraaden. Han traadte nemlig først op som Folkets Mand. Saa snart imidlertid det ved ham og hans Være ophidsede Folk begyndte ved et forfærdeligt Oprør mod de verdslige Myndigheder at compromittere hans Sag, da slog han strax ind paa en anden Vej, og vendte sig til den modfatte Yderlighed. Folkets Mand blev paa eengang Fyrsternes Mand, der som saadan ikke vidste at gjøre noget bedre, end i de voldsomste Ord at ophidsse disse mod det af ham selv vildledte Folk, og ikke lange derefter ubleverede de enkelte Landskirker ganske til de verdslige Magthaveres vilkaarlige Raadighed, og var dem behjælpelig med at betyngne dem med de uværdigste Væmper\*). Det er nemlig ingen anden, end denne saa meget og saalænge fejrede religiøse Reformatør, den moderne revolutionære Guds Fader, der har lagt Grunden til den protestantiske Cæsareopapisme (d. e. det fyrstelige Pavedomme) med al dens berngtede Samvittighedsdvang og alle dens af den nyere Tids virkelige Frihedsvenner i den protestantiske Kirke dybt beklagede fordærvelige Følger for Religion og Christendom, for Stat og Kirke!

Under den fyrstelige Absolutisme, som Reformationen nemlig etablerede i alle de Lande, i hvilke den blev indført, gif ikke blot ved Affstæffelsen af det geistlige Aristokraties Indflydelse paa Ordningen af de borgerlige Forhold, Folkenes politiske Frihed tilgrunde, men, medens deres timelige Velfærd i alle Retninger blev givet til Priis for den nu eneældige Adels vilkaarlige Godtbefindende, lagde Luther og hans Viedhjælpere alle Undersaatters Samvittighedsfrihed i Hænderne paa Kongerne, som nu i ethvert Land erklærede sig for dets øverste

---

\*) Herom siger den medrette høit ansete protestantiske Historieforsker Friedrich Böhmer: „Jeg kan aldrig tilgive Reformationen, at den har overleveret den fribaarne Kirke til Trældom under Statsmagtens Nag.“ Smf. Joh. Fr. Böhmers Leben, Briefe und K. Schriften 2 B. S. 453. Berlin 1868.

Biskopper. De verdslige Herstere anmassede sig hermed en Myndighed, som Paverne aldrig havde udøvet eller anseet sig berettigede til at udøve; thi Pavernes aandelige Magt var begrændset af den overleverede Kirkelære og den kirkelige Lovgivning, i Kraft af hvilken hele Christenheden i alle tidligere Aarhundreder eenstemmig havde anerkjendt Pavernes Ret til at forholde Fyrsterne ikke mindre end Folkene deres Pligter som Christne, og navnlig minde de første om deres Ansvar ligeoverfor Gud og Evigheden. Paverne havde ved enhver Leilighed hidtil beskyttet Folkenes Frihed i enhver Retning mod Fyrstemagtens despotiske Overgreb. Men dette Forhold undergik en total Forandring ved Reformationen. Reformatorerne bragte Fyrsterne Forestillingen om en aldeles strankelos Magt, der ikke skulde være nogen anden Lov eller Grændse underkastet, end deres egen Samvittighed. Saaledes gjorde enhver protestantisk Fyrste sig til den øverste Dommer i alle religiøse Anliggender; men det forstaaer sig af sig selv, at de bestandig paaberaabte sig „Evangeliets“ eller den h. Skrifts Autoritet, vel at mærke, saaledes som de af dem valgte Hofprædicanter eller Superintendenter fortolkede samme. Folkets Samvittighed kom herved ikke i Betragtning; det blev som en Flok ufornuftige og villieløse Vasener overgivet til sine Fyrsters og Dyrigheders vilkaarlige Forgødtbefindende. Behagede det en Herster at skifte Religion, da tilkjendte de Theologer, hvis Raad det behagede ham at benytte, ham „en af Gud forlehnet Ret“ til ogsaa at forandre sine Underfaatters Religion (den saakaldte „Reformationsret“). I Medfør af denne Ret kunde enhver apostaserende Landsherre gjøre sine katholske Underfaatter til Protestanter, og den calvinistiskefindede med et Pennestrøg forvandle et tidligere lutherisk Land til et calvinisk, og omvendt; thi det udtaltes som en formelig statsretlig Fundamentalsætning, at „den, hvem Landet tilhørte, ogsaa havde Raadighed over Religionen“ (*cujus regio, eius religio*). Dette af Theologer og Jurister siden fuldstændig udviklede System viste sig saaledes at være langt værre, end den gamle byzantinske Praxis, thi den

havde dog aldrig gjort noget Forsøg paa at forandre Folkets Religion.

Man sammenligne — saafremt man ellers tillægger Consequents i Handlemaaden og indre Sammenhæng i Grundsætninger en afgjørende Betydning for Bedømmelsen af alle vigtige Foretagender —, man sammenligne disse Tilstande med Reformatorerens Hovedgrundsætning: Hævdelsen af den individuelle Frihed i Christendommens Opfattelse i Forening med den aldeles ubundne theologiske Forskning; og man betænk endelig denne Grundsætnings Uforligelighed med Netten til at optræde som Dommere i Troessager! Thi det er isandhed vanskeligt at forstaae, hvorledes denne Tids Theologer kunde tilraade Fyrsterne en barbarisk Straffejustits mod „Kjættene“, samtidig med, at de dog maatte være sig bevidste, at de derved, at de havde forladt og opgivet det objective Grundlag for Bedømmelsen af hvad der var Hæresie, og hvad der var Rettroenhed, alle tilhobe befandt sig i den største Uenighed med hverandre, ja at den Være, som paa eet Sted og i eet Land gjaldt for at være den eneste christelige og rette, endensteds forfulgtes og straffedes som det vederstyggeligste Kjætteri.

Dog, vi skulle ikke her videre forfølge denne gennemgribende Forfjæl imellem hvad der uden for den katholske Kirke, og i Modsætning til dens Grundsætninger, ja i Modsætning til al sund Fornuft og Consequents har vundet Hævd paa at gjælde for en Reformation; thi denne kan, som vi have seet, ingenlunde kaldes kirkelig end sige religiøs i den Betydning, som dens Talsmænd i ældre og nyere Tid have villet give den Udseende af. Luther optraadte nemlig ligesafuldt som Savonarola som politisk Agitator, og benyttede alle de ydre Midler og Motiver, som Tidsomstændighederne tilbode, for at give baade de kirkelige og sociale Tilstande en ny Skikkelse; og der var forsaavidt vistnok en Lighed imellem begges Adfærd. Men der var paa den anden Side den store Forfjæl, at baade Kirkelæren og Kirkeforfatningen vare for G. Helligdomme, der forbleve uberørte af hans revolutionære Ddrætter, som tilmed kun



havde en snevrere Kreds af det store christne Samfund for Die, hvorimod Luthers Virksomhed havde et ganske andet, hele Kirken og hele Christenheden omfattende Formaal: Tilintetgjørelsen af den gamle overleverede Kirkelære og Christendom, Omstyrningen af den gamle Kirkeforfatning, og navnlig Pavedømmets fuldstændige Afskaffelse, medens S.'s Bestræbelser baade som Prædicant og politisk Agitator ene gik ud paa en moralsk og politisk Gjenfødelse af hans Fædreland, og hans Kamp blot var rettet mod en enkelt Pave, som baade Samtid og Eftertid have været enige om at finde uværdig til at beklæde den høieste kirkelige Værdighed. Han bekæmpede blot den daværende Paves uværdige Personlighed og den ved det romerske Hof herskende Fordærvelse, og det var kun Hans egenmægtige og fantastiske Udferd som Politiker, saavel som dette hans hensynsløse Angreb paa Alexander VI., som bragte ham i Conflict baade med den borgertlige Øvrighed, med Pavemagten, og til sidst ogsaa med Folket, hvorimod Luthers Brud med Paven og Kirkemagten fremgik af hans Fraskald fra Kirkelæren og hans Angreb paa hele Kirkeforfatningen.

I det sidste af S.'s Skrifter „Roms Triumf“, der udkom efter hans Excommunication og midt under hans heftige Angreb paa den enkelte uværdige Pave, henviser han — netop for at skarpe Modsatningen mellem Idealet og den flette Virkelighed, mellem Embedets Hellighed og Personens Vanhellighed — ved Begjæringens hele Kraft og Varme til Beviisgrundene for Pavedømmets guddommelige Indstiftelse og uantastelige Autoritet, og slutter med de Ord: „Heraf følger, at de, som indtage Petri Plads følge ham efter i en aldrig afbrudt Rækkefølge, for at Kirken aldrig skal mangle et Overhoved, som er udstyret med den samme Magt og Anseelse, hvormed Petrus forud indtog Jesu Christi Plads i dens Styrelse. Og da nu de Romerske Biskopper ubestridelig ere disse Efterfølgere af den h. Petrus, saa er den Romerske Kirke uimodsigelig alle de øvrige Kirkers Læreriinde og Hoved, af hvilken Grund alle Troende nødvendig maae

være forenede med den Romerske Pave som Lemmerne med deres Hoved. Det følger altsaa af sig selv, at Alle, som stille sig fra den Romerske Kirkes Eenhed i Læren og Gudsdyrkelsen, dermed ogsaa stille sig fra Kirkens usynlige Overhoved Jesus Kristus." S. kunde altsaa ikke tænke sig en Kirke uden Pave, og det, ikke at erkjende Paven for Christi Stedfortræder var i hans Dine eensbetydende med den fuldendte Daarstab. Den berømte franskfødte og protestantiske Historieskriver Sismondi fremhæver derfor medrette denne af Andre tendentiost fortiede eller i altfald omgaaede eller tvetydig fremstillede Sandhed, naar han siger: „S. har, under sine Forsøg paa at reformere Kirken, ikke fjernet sig fra den katholske Kirkes Grundsætninger; alle hans Beskræbelse indskrænkede sig til at gjenoprette Kirketugten, at reformere den sædelige Tilstand og føre baade Præster og Lægsfolk tilbage til en fuldkommen Sagttagelse af Evangeliets Bud.“

Efter denne Sammenstilling af Savonarolas og Luthers reformatoriske Virksomhed, saavel paa det reent religiøse, som paa det politisk-kirkelige Gebet, skulle vi til Slutning blot i al Korthed berøre den gennemgribende Forskjæl, der fandt Sted med Hensyn til disse to Mænds theologiske Udvikling og Standpunkt. S.'s Fører og Mester under hans theologiske og filosofiske Studier var den ypperste af alle Middelalderens store Theologer, den h. Thomas af Aquino, hvis Priis ligeindtil den Dag idag gjenlyder i den katholsk-theologiske Videnskab. Det var af Beundring for ham, at S. blandt Kirkens forskjellige Ordener netop valgte Dominicanerordenen, at han i sin tidlige Ungdom traadte ind i den Orden, over hvilken hiin Theologernes Fyrste har udbredt en uforgængelig Glænde. Hele sit Liv igjennem holdt han troelig fast ved sin store Mesters Lære, og endnu et Aar før sin Død erklærede han, at han skyldte denne store Lærer Alt hvad han vidste om Theologien. „So længere jeg studerer ham,“ sagde han, „desto dybere føler jeg, at han er en Kæmpe, og at jeg er saare lille.“ Hvorledes Luther talte om den h. Thomas, saavel som om andre

af Fortidens store Theologer, ja selv om Oldtidens største Lærefædre, den h. Augustinus, Hieronymus o. fl., er bekjendt nok. „Hvad kommer Thomas af Aquin mig ved?“ (nihil ad me Thomas Aquinas) udraaber han, og ledsager dette Udbrud med den sædvanlige Tilgiot af Haansord mod den h. Thomas og hans Theologi. Luther hadede nemlig denne Kirkelærer, fordi saa at sige alle hans Grundsætninger med hele hans Theologi forlangst havde fundet deres Gjendrivelse og havde erholdt deres Forkastelsesdom i hans Summa theologica og Summa contra Gentiles. S. derimod elstede den h. Thomas, fordi han ganske var opfyldt af den katholske Kirkes Aand og ajennemtrængt af Overbeviisningen om dens Læres Sandhed.

„Døden,“ siger en af Savonarolas katholske Biografer, „er ligesom det sidste Segl paa Livet. Dersom S. før sin Død havde fornægtet sin Tro, om end kun med et eneste Ord eller en eneste Handling, saa maatte vi fra vor Side fornægte ham, og de protestantiske Reformere vilde da have Ret til at tage ham til Indtægt for deres Sag. Men det er saa langt fra, at han nogensinde har fornægtet sin katholske Overbeviisning, at han meget mere har havt den Evne i sin Dødsstund at kunne bekræfte den“. D. 22. Mai 1498 blev nemlig Dødsdommen forkjndt Savonarola og hans to Ordensbrødre, Domenico da Pescia og Silvestro Maruffi, og de hørte den oplæse med fuldkommen Ro og Hengivelse. Samme Aften skristede de, og modtog den følgende Morgen den h. Communion, før hvilken S. før sidste Gang høitidelig bevidnede sin Tro paa Christi væsentlige Nærværelse i Alterets allerhelligste Sacrament, og bad den i samme nærværende Forsoner at modtage hans Død som en Fyldestgjørelse for alle de Synder, hvormed han ligesaa sin Barndoms Dage maatte have fortørnet ham. „Herre min Gud,“ sagde han, „jeg veed, at Du er den fuldkomne, udelelige Treenhed i tre forskjellige Personer, Fader, Søn og Helligaand. Jeg veed, at Du er det evige Ord, som nedsteg fra Himlen til Jomfru Marias Skød, og blev ophøiet paa Korsets Træ, hvor dit Blod er udgydt for os Syndere. Jeg beder Dig, min

Herre og Trøster, at Dit kostbare Blod ikke maa dære udøst forgjæves for mig, men at det maa rense mig fra alle mine Synder fra min Daabs Dag indtil dette Dieblit." Paa Veien til Ketterstedet forkyndte man de Dødsdomte i Pavens Navn den fuldkomne Afslad for Dødsstunden (in articulo mortis), hvilken de modtog i ydmyg Hengivelse og Grefrygt for Kirkens i Alexander VI. saa værdig repræsenterede Overhoved. Vi afholde os her fra en nærmere gaaende Sammenligning med Luthers Afsted fra denne Verden, og indskrænke os blot til at minde om, at hans to sidste Skrifter vare et Optraad til det tydske og alle andre Folk om Udryddelsen af alle Bøder, og den berøgtede Pamflet: „Pavedømmet, stiftet af Djævelen,“ og at hans sidste Dieblitte vare opfyldte af de Hølelser, som det sidstnævnte Skrivt aandede, og som have fundet et betegnende Udtryk i den bekjendte Omfkrivt paa det første Reformationsaarhundredes Jubelmønter: *Pestis eram vivus, morieus tua mors ero, papa!*\*)

Det vil af det Foregaaende skjønnes, med hvad Ret Savonarola af visse Historiefriivere er bragt i Selskab med Luthers og det sextende Aarhundredes Reformations Forløbere! Denne Uretfærdighed mod en — hvad hans kirkelige Stræben angaaer — virkelig katholsk Reformators Minde er imidlertid, som vi have seet, bleven saa almindelig godkjendt indenfor Protestantismens Gnemærker, at den alene af den tarvelige Grund, at han saa ivrigt bekæmpede den enkelte lastefulde Pave Alexander VI., er lyst i Ruld af en Mængde populære kirkehistoriske Haandbøger, og ved disse bleven saa rodfæstet i den almindelige Bevidsthed, at den endelig har fundet et denne colosfale Ufandhed forevigende Udtryk i et Monument, som, hvad Stoffet og Soliditeten angaaer, gjerne kunde vare til Tidernes Ende! Man tør imidlertid haabe, at denne som hele den øvrige Masse af

---

\*) I Livet var jeg dig en Pest, o Pave, i Døden vil jeg blive din Død!

historiske Usandheder om det sextende Aarhundredes kirkelige Bevægelse, inden den Stund, da hiint tilligemed alle øvrige Menneskeværker falder for den guddommelige Almagts dømmende Røst, vil aabne Dørene paa de Mange, som hidtil blindt have troet de mange fabelagtige Sagn om Fortidens katholske Anliggender, og en klar Erkjendelse af de Motiver, der traditionelt have forplantet disse Usandheder, vil henveire de Fordomme, som hidtil have hindret dem i at see den af Christus stiftede Kirke i dens sande og virkelige Skikkelse.

### Rjøbenhavn's katholske Svendeforening.

En skøn Fest fandt paa anden Juledag Sted i den her-værende Svendeforening. Efterat Medlemmerne om Morgenen havde holdt fælleds Communion, forsamledes de om Aftenen i Foreningens Locale, hvor de overrastedes med et af Foreningens Forstandere skjænket Juletræ. Dens Præsæs aabnede Forsamlingen med nogle Ord om Juletræets sindrige Betydning, hvori han fremhævede, at samme minder os om to for hele Menneskeslægten meget betydningsfulde Træer, nemlig det „Kundskabens Træ paa Godt og Ondt“ i Paradiset, som har bragt Forbandelse og Død over den hele Jord, og det „Livets Træ,“ som „er oppaaet af Jesse Rod“, og som har bragt Naade og Velsignelse til „alle Mennesker, der have en god Villie“ — Jesus Kristus, Verdens Forløser og Saliggjører. Præsæs sluttede med den Opfordring, at Svendene, efterat de om Morgenen i Kirken ved den fælleds Communion havde lagt deres katholske og religiøse Sindelag for Dagen, i Aftenens Løb maatte aabne deres Hjerter for munter, uskyldig Glæde. — Denne Opfordring forfeilede ikke sin Virkning; thi den livligste og oprømteste Stemning bemægtigede sig Alle, og hele Aftenen aflagde Bidnesbyrd ikke blot om den gode Aand, som hersker i Svendeforeningen, men ogsaa om det Sindelag, hvormed dens Medlemmer opfattede Julefestens høiere Betydning; thi Alt aandede her en sand Juleglæde.

Foruden Foreningens Præsæs, Capellan Böhmer, og dens Vicepræsæs, Hr. Vicar Dieksel, havde de høiarv. Hrr. Pastorer Niehaus og Moro paa denne Aften beæret Foreningen med deres Navværelse.

Bed denne Leilighed gjøre vi vore Læsere opmærksomme paa, at den herværende Svendeforening blev grundlagt i October 1869 af to Medlemmer af Svendeforeninger i Udlandet og af en indfødt dansk, Hr. A. Olsen, den nuværende Senior i Foreningen, der, som Medlem af Svendeforeningen i Wien, var bleven begejstret for denne gode og hellige Sag. Foreningen her i Kjøbenhavn slutter sig til det store „Svendeforbund“, hvis egentlige Stifter og Ophavsmand var den katholske Præsæt, Adolf Kolping, og som har udbredt sine velsignelsesrige Frugter over næsten alle Lande, hvor der findes katholske Svende. Denne Præsæt, som tidligere selv havde været Haandværksvend, kjendte af egen Erfaring de store og mangfoldige Farer, som disse unge Mennesker ere udsatte for, og havde med egne Dine sect, hvor mange af dem led Skibbrud paa Tro og Sædelighed, og gik tilgrunde for Tid og Evighed. Som Præsæt og begejstret for Menneskehedens Vel, men især opfyldt af Kjørlighed til sine tidligere Medsvende, gjorde han det til sit Livs Opgave at have Svendestanden, og han løste denne Opgave med den Kraft og Bestemthed, som ikkun den sikkre Bevidsthed om en høiere Sendelse kan give. Han søgte at forene de bedre Svende i en stor „Svendeforening“, hvori de ved Bælærelse og gjensidig Opbyggelse samt trofast Opfyldelse af de en katholsk Christen paa hvilende Pligter kunde opnaae den Charakterfasthed, som er nødvendig for med uforfærdet Mod at træde op under de store Farer, som fra alle Sider true dem. Det store Svendeforbund skulde ligesom danne et Bolværk ligeoverfor den Bantro og Usædelighed, som synes i alle Klasser af det meenskelige Samfund stedse at gribe mere om sig.

Svendeforeningens Formaal er derfor efter Stifterens Henjagt tredobbelt, nemlig: 1) at vække og nære det religiøse sædelige Liv blandt de katholske Svende; 2) at udvide deres Dannelse ved almeeenlyttige og nødvendige Kundskaber, og 3) at hyde dem Leilighed til paa en uskyldig Maade at kunne tilbringe deres frie Aftener i Foreningens Vocale ved fælleds Underholdning, Spil, Sang og dæsl.

Dette tredobbelte Formaal udtaler sig meget træffende i Foreningens fire Valgsprog: Religion og Dyd; Arbejdsomhed og Flid; Evighed og Kjørlighed; Munterhed og Spøg.

Overbeviist om, at al Velsignelse fra Gud ene tilflyder os ved Kirken, stillede Kolping sit Værk under denne vor fælleds Moders Varetægt; og han havde den store Glæde, ikke blot at see sit Værk fremmet ved de høiarværdigste Biskoppers Bifald og Understøttelse, men ogsaa at see det anerkjendt og paa- skjønnet af vor hellige Fader i Rom. Kolping har formedelt sine store Fortjenester af Svendestanden medrette forhvervet sig Navnet af „Svendefaderen“ („der Gesellenvater“). Han døde, som Generalpræsæs for de katholske Svendeforeninger, i Köln i Mæret 1865. Ved hans Død var Svendeforeningen allerede udbredt paa flere hundrede Steder og talte over 60,000 Medlemmer, foruden de Mestere, som vare fremgaaede af Foreningen. Han døde, men hans Aand lever endnu i de mange Mænd, som med samme Kjærlighed og Iver søge at fremme hans storartede Værk. Maaatte ogsaa vort Kjære Fædreland faae Deel i Svendeforeningens velsignelsesrige Frugter, og maaatte stedse flere Svende slutte sig til den lille Flok, der her i Kjøbenhavn har forenet sig, for i Kolpings Aand at danne den første Svendeforening paa dansk Forbund.

r.

---

## Kirkelige Efterretninger.

---

**Rom.** Under 23. Decb. f. A. skrives fra Rom: „De italienske Blade have paa ny bragt en af deres gamle Indlingsløgne i Omløb, nemlig Rhytet om, at Paven skulde være bleven angreben af et Aldebefindende, der tegnede til at tage en betænkkelig Vending. Ved Siden af en bestemt, paa de paalideligste Meddelelser grundet Erklæring om, at der ikke har været mindste Anledning til dette Rhygte, kunne vi, som yderligere Beviis herfor, berette, at den h. Fader iforgaars (d. 21) i en offentlig Audients modtog en Deel Fremmede, som i Anledning af Zulen vare komne til Rom, og derefter, ledsaget af 10 Cardinaler gjennevandrede Vaticanets Galerier og Bibliothek. Han yttrede paa denne Vandring sin Glæde over den Bevægelse, som den italienske Invasion overalt har frembragt hos de katholske Folk, og udtalte den Forvisning, at den nærværende Tilstand ikke vilde vare længe. Skaar gav han atter offentlig

Audients, navnlig til sine tidligere Finantsembedsmand, af hvilke kun en ringe Deel er gaaet over i den italienske Regerings Tjeneste. Da Paven traadte ind i Salen og saae det store Antal af Embedsmand, sagde han: „Jeg takker eder, mine Brødre, for eders trofaste Hengivenhed; den er for mig det bedste Plebiscit. Vi ville haabe til Gud, at de nærværende Forhold ikke skulle blive af lang Varighed, og med christelig Taalmodighed bære de Byrder og Savn, som det maatte behage Gud at paalægge os.“ Den h. Fader gav derpaa de d. 8. ds. paa Peterspladsen Saarede (s. Nr. 1. S. 13) en særlig Audients, under hvilken han formanede dem til som Christne at tilgive deres Fjender, og stjankede hver af dem en Sølvmedaille“.

— Cardinal Antonelli har nylig udfærdiget to Circulærnoter til de forskjællige pavelige Nuntier. Den ene omhandler de gjentagne Demonstrationer udenfor Vaticanet, den anden den det italienske Parlament forelagte Garantilov (s. udf.). I det sidste Actstykke udtaler Statssecretairen sig om Utilstrækkeligheden og Betydningsløsheden af de Tilbud, som den italienske Regering har gjort Paven, og advarer de europæiske Regeringer mod at tillægge disse Skinconcessioner nogen Betydning, idet han tillige i den h. Faders Navn erklærer, at han hverken kan eller vil indlade sig paa nogen Forhandling om samme.

— Erkebiskopperne og Biskopperne i Provindserne Mailand og Genua tilligemed flere af de piemontesiske Biskopper have i Fællesskab tilstillet Kong Victor Emmanuel en Adresse, hvori de protestere mod den h. Faders Udplyndring.

— Ifølge de politiske Blades Telegrammer af 31. Decbr. og 1. Januar skal Victor Emmanuel den førstnævnte Dags Aften være indtruffen til Rom, men allerede den næste Dag igjen have forladt Byen. Den almindelige Illumination, hvori Bladene ville have seet et nyt Beviis paa hele det romerske Folks Enthusiasme, betragtes naturligtvis af ethvert erfarent Menneſte som en selvforstaaelig Virkning af den herskende revolutionære Terrorisme.

**Italien.** I de italienske Kamre drøftedes paany i Slutningen af f. A. de 3 Lovudkast, som skulde legalisere Regeringens Fremgangsmaade mod den h. Stol, og give dens Forholdsregler Lovskraft. Det første af disse Udcast erklærer Rom og Kirkestaten for en integrerende Bestanddeel af det ene og udeelte Kongerige Italien; det andet handler om den



kongelige Resident's Forslæggelse til Rom, det tredie om de be-  
 røgtede „Garantier“ (j. Nr. 25. f. A. S. 403), som skulle give  
 Paven Sikkerhed for hans souværene Uafhængighed. Den  
 første Artikel i dette sidste Udkast taler om Ufrænkligheden  
 af Pavens Person og bestemmer, at der skal tilstaaes ham de  
 samme Gæstbevisninger, som tilkomme Souværaner. En ro-  
 merst Correspondent bemærker herom, at, dersom Pavens  
 Souværanetet virkelig laae disse Statsmyndigheder paa Hjerte,  
 da vilde de have undladt Invasionen; thi Paven var jo ifor-  
 veien en virkelig Souværan, og han kan naturligviis aldrig  
 ville modtage en Titularsouværanetet af den italienske  
 Regerings og dens Kamres Raade. Intet fornuftigt Men-  
 neste vilde desuden vente en saadan Lovs Haandhævelse af  
 en Regering, som nu i næsten tyve Aar har arbeidet paa  
 at nedværdige Paven og det ophoiede Embede han beklæder, og  
 i den sidste Tid aabenbart har begunstiget de skandaløseste De-  
 monstrationer imod ham. Det Samme gjælder om den Liv-  
 vagt, som den anden Artikel er saa naadig at tilstaae  
 Paven. Thi han havde jo iforveien en Livvagt, men det har  
 siden Roms Occupation været Magthavernes ivrigste Bestræ-  
 belse at faae denne Garde fjernet, og man har aabenbart seet  
 igjennem Fingre med de tidligere omtalte brutale Bøbeloptræer  
 (j. Nr. 1. S. 13), i Haabet om at faae et Paaskud til at be-  
 handle den som skyldig i Brud paa den offentlige Orden, tage  
 den tilfange og afskaffe den som Anledning til fremtidige De-  
 monstrationer. Denne saavel som den forrige Artikel vil derfor  
 neppe blive af mere Værd end det Papir, hvorpaa den er skre-  
 ven, og den opfattes ogsaa af alle fornuftige Mennesker kun  
 som en aldeles abstract Rettighed til at holde en Garde, der  
 aldrig vil faae nogen Virkelighed, eftersom man nok vil vide at  
 mage det saa, at ikke let Nogen skal faae Lyst til at tjene i denne  
 Garde! Det følger endvidere af Italiens finantzielle  
 Ruin, at den ved den tredie Artikel i Udsigt stillede aar-  
 lige Dotation af 3,200,00 Fr. — om den h. Fader ogsaa  
 vilde modtage en saadan Pension —, naar engang den længe  
 imødesete Statsbankerot indfinder sig, ikke vilde blive af stor  
 Værdi. Man erindre, til yderligere Buerdering af dette Lovte,  
 at de 5 à 6 Millioner Peterspenge, som Regeringen i  
 September bemægtigede sig, endnu ikke ere tilbagegivne! Hvor-  
 ledes det endelig vil gaae med de øvrige Artiklers Indhold,  
 med Paladserne, Post- og Telegrafvæsenet, derom  
 kan man neppe være i Tvivl, naar man erindrer, hvad der i

disse Retninger hidtil er steet (s. Nr. 1. S. 10 og 11). Om Kirkegodset tales der ikke et Ord i disse Lovudkast; det er derfor intet Under, at man venter det Værste. Hvad der er karakteristisk for disse Tilstande i deres Heelhed, er dog især den Kjendsgjerning, at de demokratiske Klubber ere i høieste Grad forbittede over Regeringens Maadehold!!

— I Florenz have Kamrene d. 21. Decbr. med 239 mod 20 Stemmer vedtaget Lovforslaget om Kirkestatens Indlemmelse i Kongeriget Italien, og d. 23. Dec. vedtoges med 192 Stemmer mod 18 Residentens Forlaggelse til Rom, der hermed erklæredes for Italiens Hovedstad! Denne sidste Foranstaltning skal træde i Kraft d. 31. Marts d. A. — at sige, hvis det guddommelige Forsyn ikke inden denne Tid giver Tingene en anden Vending.

**Rusland.** Den russiske Regering har under streng Straf forbudt Offenliggjørelsen af Conciliets Constitutioner. Ligesaa lidt som den imidlertid hermed kan tilintetgjøre selve det paa-gjældende Factum, ligesaa lidt vil den være istand til at forhindre det i at blive bekjendt.

**Northamerica.** I New-York foranstaltedes i den første Deel af Nov. en stor Udstilling og Bortlodning for at tilveiebringe Midler til at opføre et Baisenhuus for de barmhjertige Søstre, der i de to sidste Aar have antaget sig over 2000 forladte Børn.

— Erkebiskop Spalding i Baltimore blev ved sin Hjemkomst fra Rom d. 10. Novemb. modtagen af en Forsamling paa c. 50,000 Mennesker, der bevidnede ham deres Hoiagtelse og Glæde over at see ham igjen. Samme Dag forenede man sig om at vedtage en eenstemmig Protest imod den Vold og Uret, der er vederfaret den h. Fader. Denne Protest begynder med følgende Ord: „Vi Katholiker i Erkebispedømmet Baltimore, der i et Antal af mere end 50,000 have forsamlet os for at byde vor fra Rom hjemvendte elskede Biskop velkommen, gribe denne Leilighed til, ligeoverfor den hele øvrige Verden, ofsenlig at kundgjøre vor eenstemmige Protest mod Florentinerregeringens Angreb paa Kirkestaten, og vi motivere denne vor Protest blandt andet med følgende Grunde.“ Herefter opregnes disse Grunde, og Protesten slutter saaledes: „Vi erklære, at Omstændighederne vilde retfærdiggjøre en fælleds Indskriden af alle christelige Regeringer til Gunst for Hs. Hellighed Pavenes Gjenindsættelse i sine souveræne Rettigheder“.

— Overalt i de forenede Stater forsamle, ligesom i Eu-

ropa, Katholikerne sig for at protestere med de sacrilegiste Voldsøgjerninger mod den h. Stol. Søndagen d. 4. Decbr. fandt i Philadelphia paa Biskoppens Indbydelse en Masseforsamling Sted af mere end 30,000 Mænd. Den tidligere Gesandt ved den h. Stol, Mr. Chandler, forelæste en Protest, der eenstemmig blev vedtagen. I New-York, Boston og Buffalo ville lignende Forsamlinger finde Sted.

**Kjøbenhavn.** Pave Pius IX., født 13. Mai 1792, valgt til Pave 16. Juni 1846, havde paa det nye heurundue Aars sidste Dag netop beklædt denne Værdighed i ligesaa lang Tid, som Pius VI., der som bekjendt hidtil var den eneste Pave, der blandt alle Apostelen Petri 357 Efterfølgere havde indtaget Pladsen paa denne Apostelskrædes Stol igjennem et Tidrum, der kom den h. Petrus Aar saa nær. Pius VI. blev nemlig valgt til Pave d. 15. Februar 1775 og døde d. 29. August 1799, medens den h. Petrus skal have forestaaet dette h. Embede i 25 Aar, 2 Maaneder og 7 Dage. Dette Aars første Dag var altsaa Begyndelsen til Pius IX.' Seniorat i den lange Række af Petri Efterfølgere. Hans Liv har længe været efterstræbt — allerede i hans tredje Regeringsaar (1848) af de revolutionære Vandters Mordvaaben —, og det er vore Læsere bekjendt, at den i Rom indslæbte fremmede Pøbel flere Gange i de sidste Maaneder udenfor hans Vinduer med høie Raab have krævet hans Død. I de sidste ti Aar have tillige de, hvem hans Tilværelse har været en ubehagelig Hindring for deres kosmopolitiske Ulyfsalighedsideers Sværtsfættelse, stræbt ham efter Livet paa en høist eiendommelig Maade, nemlig ved igjennem Aviserne stadig at paalyve ham forskjellige farlige Sygdomstilfælde, som skulde bebude hans nærførestaaende Død! Vi have ovenfor efter en aldeles paalidelig Kilde og til Underretning for alle dem, som utaalmodigt vente, at i det mindste den nærværende Tids Trængsler endelig maae hidføre Opfyldelsen af deres saa længe feilslagne Forhaabninger, og til Beroligelse for dem, som i denne Tid ere opfyldte af Betyrninger for Kirkens Overbøved, meddelt, at den h. Fader besinder sig legemlig vel, og tilføie her, at hans urokkelige Tillid til Guds Almagt og Barmhertighed fremdeles opretholder hans Sjæls Ligevægt, samt at den eneste Følelse, der stundom synes at overvælde hans Kræfter, er Sorg og Smerte over de Mennekers indre Tilstand, som have taget Deel i de Hændeligheder, der mindst berøre ham personlig, men hvori han fornemmelig seer et sørgeligt Affald fra Kirken og en storartet

Opfyldelse af Christi Ord om Verdens Had til Ham og den af Ham aabenbarede Sandhed. Ved i gribende Ord at udtale denne Følelse for sine Omgivelses har den h. Fader paalagt hele den romerske Geistlighed i det h. Messsoffer daglig at indlægge Bønnen for Kirkens Fjender.

— Hr. J. E. Moro, Missionspræst i Barnabiterordenen og født Italiener, og som tidligere har været Præst i Stockholm, og senere indtil Begyndelsen af sidste Sommer i Christiania, maatte paa Grund af Krigen i Efteraaret forlade Paris, hvor han i de paafølgende Maanedre af sin Orden var kaldet til at virke som Prædicant, og har fra Begyndelsen af Dec. s. A. deltaget i den hervarende Missions Virksomhed. Hr. M. har, foruden hver Søndag at holde en fransk Prædiken efter den sidste Messe, tillige allerede flere Gange prædiket i det danske Sprog. Giv hans franske Prædikener enhver Tilhører Anledning til at beundre hans ualmindelige Begavelse som Taler, robe hans danske Prædikener tillige et ikke mindre sjældent Talent for Tilgivelsen de nordiske Sprog, hvis Vighed fornemmelig er den store Vanskelighed for enhver anden Nationalitets Tilgivelse af dem i productiv Retning. Hr. M. synes imidlertid med en paafaldende Letthed endog i Henseende til Udtalen at overvinde disse Vanskeligheder.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen den 15de Januar.** 2den Søndag efter Epiphani. Jesu Navnefest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsøndag til Marias v. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 13. M. Marcellus, Pave og Martyr. 17. Et. Antonius, Abbed. 18. O. Petri Bispestol i Rom. 18. E. Knud, Konge af Danmark og Martyr. 20. F. Fabian og Sebastian, Martyrer. 21. L. Agnes, Jomfru og Martyr.

**Søndagen den 22de Januar.** 3die Søndag efter Epiphani. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 23. M. Marias Formæling. 24. Et. Timotheus, den h. Paulus' Discipel. 25. O. Pauli Omvendelse. 26. Co. Octav af Sct. Knuds Fest. 27. F. Johannes Chrysostomus, Biskop og Kirkelærer. 28. L. Paulus, Eremit.

# Katholsk Kirketidende

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 3. Søndagen den 29de Januar. 1871.

---

**Indhold:** Den Vaticanste Kirkeforsamlings i dens fjerde offentlige Sessjon bekjendtgjorte første dogmatiske Constitution om Christi Kirke. — Et Edestykke til Kong Herodes. — Kirkelige Efterretninger: Rom, München, Nordamerika.

---

## Den Vaticanste Kirkeforsamlings i dens fjerde offentlige Sessjon bekjendtgjorte første dogmatiske Constitution om Christi Kirke.<sup>1)</sup>

Vi have i dette Blads Nr. 18 f. N. meddeelt det fjerde Capitel af dette Actstykke. Men da en almindelig Bestemmelse af de hoieste kirkelige Dyrigheder nylig har anordnet sammes fuldstændige Offenliggjørelse i alle Dele af Kirken, meddeles det her i sin Heelhed efter en af den dogmatiske Commission approberet tydsk Oversættelse. Denne sidste er ledsaget af en Række udførlige, ligeledes med kirkelig Approbation forsynede, Forklaringer og Oplysninger, hvoraf vi i nedenstaaende Anmærkninger skulle uddrage en og anden Bemærkning, hvor vi maatte finde det nødvendigt for Ordnes rigtige Opfattelse.

Den danske Oversættelse af selve Texten er af Hr. Praefect Grüder.

<sup>1)</sup> Bemærkelsen: „Den første dogmatiske Constitution om Kirken,” antyder, at det er Conciliets Hensigt, saasnart Omstændighederne maatte tillade det igjen at samle sig, at tilføie en anden og tredje Constitution, af hvilke den anden da vil komme til at handle om Kirkens indre Væsen, den tredje om dens ydre Retsforhold.

**Pius, Biskop,**  
**Guds Tjeneres Tjener.**  
**I Forening med det hellige Concilium.**  
**Til stedsevarende Thukommelse.**

„Vore Sjæles evige Hyrde og Biskop besluttede, for at give sin heldbringende Forløsergjerning en uforgængelig Varighed, at grunde den hellige Kirke, forat den, som den levende Guds Huus, skulde forene alle Troende ved den fælleds Troes og den fælleds Kjærligheds Baand. Derfor bad Han for sin Herliggjørelse til sin himmelske Fader ikke alene for Apostlene, men ogsaa for alle dem, som ved deres Prædiken skulde komme til at troe paa ham, at de Alle maatte være Et, ligesom Sønnen selv og Faderen ere Et. Som Han da sendte Apostlene, hvilke han havde udvalgt af Verden, ligesom han selv var sendt af Faderen, saaledes vilde han ogsaa, at der i Hans Kirke skulde være Hyrder og Lærere indtil Tidernes Ende. Men for at selve dette biskoppelige Embede skulde være eet og udeelt, og for at alle Troende ved de med hverandre forenede Biskopper skulde bevares i Troens og Samsundets Eenhed, gav Han den hellige Petrus Forrang for de øvrige Apostle; thi i ham vilde han fremstille denne dobbelte Eenheds vedvarende Princip<sup>2)</sup> og synlige Grundlag, forat et evigt Guds Tempel skulde hvælve sig over det, og Kirkens ophøiede Bygning, der er bestemt til at naae ind i Himlen, ved denne

---

<sup>2)</sup> Det som begrunder Eenheden kaldes medrette dens Princip. Christus havde nemlig kaldet Petrus til Apostel, førend han talede til sine Disciple om Kirken, og Hans Ord til Petrus om Uforanderligheden og Fastheden af hans Tro gaae, som Betingelse, forud for hans Forudsigelse om Kirkens Uforgængelighed. Derfor er Læren om Primatet (Pavedømmet) sikket i Spidsen ved Fremstillingen af Læren om Kirken, thi Primatet er Grundlaget for hele Kirkesforfatningen. Det er alle Kirkesædres overensstemmende Lære, at et synligt Overhoved er nødvendigt til Fremstillingen og Vedligeholdelsen af Kirkens Eenhed.

Troes Fasthed skulde hæve sig op imod den (den h. Leo d. St. i hans 4de Tale paa Marsdagen efter hans Thronbestigelse). Og, eftersom Helvedes Magter med et stedse voxende Had overalt reise sig mod denne af Gud selv lagte Grundvold, for, om det var muligt at tilintetgjøre Kirken, saa agte Vi det, til Beskyttelse for den katholske Hjord, og til dens Bevarelse og Væxt, for nødvendigt, i Forening med det hellige Concilium at foreholde alle Troende Læren om det hellige Apostoliske Primats Indstiftelse, Bedvarenhed og Natur: hvad de efter den almindelige Kirkes gamle og uforandrede Tro<sup>3)</sup> skulde tænke og troe om dette Primat, hvoraf hele Kirkens Kraft og Fasthed afhænger, idet de tillige forkaste og fordømme de modsatte for Herrens Hjord fordærvelige Bildfarelser.

### Første Capitel.

Om Indstiftelsen af det apostoliske Primat i den h. Petrus' Person.

Vi lære derfor og erklære, at Jurisdictionens primatet<sup>4)</sup> over hele Guds Kirke ifølge Evangeliets Vidnesbyrd umiddelbart og directe af den Herre Kristus er forjættet og overdraget den hellige Apostel Petrus. Thi alene til Simon, til hvem Han allerede tidligere havde sagt: „Du skal hede Kephas“ (Joh. 1, 42), henvendte Herren, efter at han havde aflagt den Bekendelse: „Du er Kristus, den levende Guds Søn,“ de høitidelige Ord: „Salig er Du, Simon Jonas' Søn; thi ikke Kjød og Blod har aabenbaret dig dette, men min Fader, som er i Himlen; og Jeg siger Dig: Du er Petrus (Klippen), og paa denne Klippe vil Jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke faae Magt over

<sup>3)</sup> Hermed fremhæves udtrykkelig, at der aldrig kan gives nogen ny Lære i Kirken. Concilierne have ligesaa Begyndelsen ikke gjort andet end at forklare, fremstille, nærmere bestemme og udvikle Indholdet af den gamle overleverede Kirkelære.

<sup>4)</sup> d. e. den høieste lovgivende, dømmende og styrende Magt.

den. Og Jeg vil give Dig Himmeriges Nøgler, og hvad Du binder paa Jorden, skal ogsaa være bundet i Himlen, og hvad Du løser paa Jorden, skal ogsaa være løst i Himlen (Matth. 16, 16—19)". Og alene til Simon Petrus overdrog Jesus efter sin Opstandelse det øverste Hyrdeembedes Jurisdiction over sin hele Hjord, idet Han sagde: „Vogt mine Lam, vogt mine Faar (Joh. 21, 15—17)". Denne i den h. Skrift udtalte klare Være<sup>5)</sup>, saavelsom den Mening, hvori den katolske Kirke stedse har forstaaet den, mistyndes aabenbart af dem, som forvanskte den Regeringsform, som Herren har anordnet for sin Kirke, naar de nægte, at Petrus alene fremfor de øvrige Apostle, hvad enten disse betragtes hver for sig, eller alle under Eet, af Christus ere blevne beklædte med det sande og egenlige Jurisdictionsprimat, eller som paastaae, at dette Primat ikke umiddelbart og directe er overdraget til den h. Petrus selv, men til Kirken, og kun af denne atter overdraget til ham, som denne Kirkes Tjener.

Enhver derfor, som maatte sige, at den h. Apostel Petrus ikke af den Herre Kristus er beskicket til en Fyrste over alle de øvrige Apostle, og til at være hele den stridende Kirkes synlige

<sup>5)</sup> Om den fremragende Stilling, som disse Skriftsteder tillægge den h. Petrus fremfor de øvrige Apostle, og Paven fremfor de øvrige Biskopper, siger Hr. v. Döllinger (Christenthum und Kirche in der Zeit der Grundlegung): „Det var Petrus alene, som her talede, ikke i Kraft af en ham af de øvrige Apostle overdragen Fuldmagt, men alene i Medfør af den Tro, hvormed Gud havde benaadet ham. Kirken er bygget paa ham, ikke paa hans Betsjelse, men paa ham for med det hans Betsjelse. Thi ligesom Kirken bestaaer af levende Bæsjener, af Personer, saaledes behøvede den dengang og behøver den stedse et levende Fundament. Men, da Kirkebygningen skal være noget for alle Tider Blivende, saa maatte i Kraft heraf denne Petrus' Forrang, der betinger Sammenhængen i alle Retninger af det kirkelige Liv, nødvendig efter hans Død ved Arv forplantes paa andre Overhyrder. Saaledes har Kristus sikret Kirken Uforgængelighed og Seir over alle Verdens og Helvedes fjendtlige Magter“.



Hoved, eller at Jesus Christus, vor Herre, kun har overdraget ham et Presprimat, men ikke directe og umiddelbart har overdraget ham det sande og egenlige Jurisdictionssprimat, han være hjemfalden til Kirkens Band.

### Andet Capitel.

Om Uforgængeligheden af den hellige Petrus' Primat i de romerske Paver.

Men hvad alle Hyrders Overhoved og Faarenes store Hyrde, den Herre Christus Jesus, i den hellige Apostel Petrus' Person har anordnet til Kirkens stedsevarende Frelse og blivende Velfærd, det maa nødvendig i Kraft af Hans Anordning have en uafbrudt Varighed i den Kirke, som indtil Tidernes Ende skal staae urokkelig fast paa sin Klippegrund<sup>6)</sup>. Ifandhed, det er ikke tvivlsomt for Noget, men er meget mere vitterligt for alle Aarhundreder, at den hellige og saligste Petrus, Apostilenes Fyrste og Hoved, Troens Pille og den katholske Kirkes Grundvold, af vor Herre Jesus Christus, Mennefteslægtenes Frelser og Forløjer, har modtaget Himmeriges Nøgler, og at han indtil den Dag idag i sine Efterfølgere, de Biskopper som beklæde den hellige romerske Bispestol, som han har grundet og vædet med sit Blod, lever, regerer og dommer Kirken. (Smk. det alm. Conc. i Ephesus III. Sess. 7). Enhver derfor, som paa denne Stol følger Petrus efter, han er efter Christi egen Anordning en retmæssig Ihænde-haver af Petrus' Primat over hele Kirken. Hvad

<sup>6)</sup> Primatets Uforgængelighed er ifølge Herrens Ord en umiddelbar guddommelig Anordning, men, at Primatet er blevet knyttet til den romerske Bispestol, er en uimodsigelig historisk Kjendsgjerning, som bestandig har levet i Kirkens Bevidsthed som en særegen guddommelig Førelse.

<sup>7)</sup> Kirkefædrene skildre stedse Primatets uforgængelige Vedvaren i Kirken som den h. Petrus' fortsatte Liv i hans Efterfølgere paa den romerske Bispestol.

Sandheden har bestemt, staaer saaledes stedse fast: Den hellige Petrus vedbliver stedse at være den samme urokkelige Klippe; han slipper aldrig det Kirkestyrelsens Roer, som i Begyndelsen lagdes i hans Hænder (den h. Leo den St. III. Tale). Af denne Grund var det stedse nødvendigt, at hele Kirken, det er de Troende i alle Dele af Verden, paa Grund af den romerske Kirkes ophøiede Forrang, bevare Overensstemmelsen med den for at de ved Forbindelsen med hiin Bispestol, hvorfra det ærverdige christne Samsunds Rettigheder udstromme over Alle, ligesom de ved Hovedet forbundne Lemmer, kunne voxer sammen til eet vel sammenføiet Legeme<sup>8)</sup>. (Sml. den h. Zrenaus B. III. imod Sjatterierne C. 3., og Conc. i Aquileja af A. 381. bl. d. h. Ambr. Br., XI.)

Den som derfor maatte sige, at det ikke beroer paa den Herres Christi egen Anordning, eller at det ikke har sin Grund i guddommelig Ret, at den h. Petrus stedse har Efterfølgere i Primatet over hele Kirken, eller at den romerske Pave ikke er den hellige Petrus' Efterfølger i dette Primat, han være hjemfalden til Kirkens Vand.

### Tredie Capitel.

Om Betydningen og Beskaffenheden af den romerske Paves Primat.

Idet Vi altsaa støtte Os til den hellige Skrivts aabenbare Vidnesbyrd, og holde fast ved Vore Forgængeres, de romerske Pavers, saavelsom ogsaa ved de almindelige Conciliers tydelige

---

<sup>8)</sup> Saaledes var og bliver den romerske Bispestol og den romerske Kirke bestaaende ved at være, hvad Petrus i sin Levetid var: Principet for den kirkelige Eenhed, hvorefter hele Kirken maa samle sig, og hvorfra det kirkelige Samsunds Rettigheder udbrede sig til Alle, til Kirkens Biskopper, som til dens Præster og andre Troende, — det Princip, der, som Kirkelegemets Hoved, forener alle de enkelte Kirker tilligemed deres Biskopper til eet Legeme.

og klare Bestemmelser, gjentage og fornye Vi den Udtalelse af det oekumeniske Concilium i Florenz, ifølge hvilken alle Christne have at troe, at den hellige apostoliske Stol og den romerske Pave er beklædt med Primatet over hele Jordkredsen, og at denne samme romerske Pave er Apostelsfyrsten Petrus' Efterfølger og Christi sande Statholder, hele Kirkens Hoved og alle Christnes Fader og Lærer, og at vor Herre Jesus Kristus i den hellige Petrus har overdraget ham Fuldmagt til at vogte, lede og regere den hele Kirke, saaledes som dette ogsaa udtrykkelig er udtalt i de oekumeniske Conciliers Forhandlinger og i de hellige Canones<sup>9)</sup>.

Derfor lære og erklære Vi, at den romerske Kirke ifølge Herrens Anordning i Henseende til den ordenlige Embedsmyndighed har Forrang over alle Kirker<sup>10)</sup>, samt at denne den romerske Paves virkelig biskoppelige Jurisdictionsmyndighed er en umiddelbar Myndighed, ligeoverfor hvilken alle Hyrder og Troende af enhverfomhelst Ritus og Rang, baade Enhver for sig og Alle tilsammen, ere forpligtede til hierarkisk Underkastelse og sand Lydighed, ikke alene i Sager, som angaae Troen og Sædernerne, men ogsaa i Sager, der vedkomme Disciplinen og Regeringen af den over hele Jorden adspredte Kirke. Saaledes bevares Enheden med den romerske Pave saavel i Henseende til Samfundet, som til Troesbetjendelsen, og Christi Kirke er og bliver saaledes een Hjord under een øverste Hyrde. Dette er den katholske Sandheds Lære, fra hvilken Ingen uden Fare for sin Tro og Frelse kan afvige<sup>11)</sup>.

<sup>9)</sup> Conciliet i Florenz (1459) kalder Petri Efterfølger, ligesom Petrus selv, for en Stebfortræder eller Repræsentant for Kristus, som er Kirkens usynlige Overhoved og alle Christnes Fader og Lærer. Men derved er han selv (Paven) Kirkens synlige Overhoved og alle Troendes Fader og Lærer. Ved de h. Canones forstaaer man Dogmets eller Troenslærens og Kirkerettens enkelte Bestemmelser.

<sup>10)</sup> Denne Sætning er ordret tagen af det fjerde Lateranconcilium (1215).

<sup>11)</sup> Den pavelige Embedsmyndighed er efter sin Natur og sit Væsen en sand biskoppelig Myndighed, som indbefatter saavel det øverste

Men det er dog langt fra, at denne Pavenes Magtfulde skulde gjøre hiin ordenlige og umiddelbare biskoppelige Jurisdictionsmyndighed noget Afbræk, i Kraft af hvilken Biskopperne, som den Helligaand har beskikket i Apostlenes Sted, og gjort til deres Efterfølgere, som sande Hyrder, hver for sig vogte og regere de dem anviste Hjorder<sup>12)</sup>; denne Biskoppernes Magt bliver nemlig tværtimod af den overste og almindelige Hyrde understøttet, forsvaret og styrket<sup>13)</sup>. Derfor siger den hellige Gregor den Store: „Min Vre er den almindelige Kirkes Vre; min Vre er mine Brødres vel betryggede Kraft. Thi først da er jeg i Sandhed æret, naar Enhver af dem nyder den Vre, som tilkommer ham.“ (Den h. Gregor den St. til Eulogius af Alexandria. 30 Br.)

Af denne den romerske Paves høieste Fuldmagt til at re-

---

Præstedømme, som det høieste Væremøde og det aandelige Kongedømme, eller for at bruge de bibelske Udtryk: Magten til at styre, vogte, lære og dømme. Men den lærende, lovgivende, dømmende og styrende Magt, saavel som det overste Præstedømme, har Paven tilfælles med de øvrige Biskopper, saaledes at der, med Hensyn til denne Magts Natur og Væsen, ikke er nogen Forskjæl imellem dem, men vel i Henseende til dens Omfang eller Udstrækning, idet Pavenes Jurisdiction udstrækker sig til Biskopperne ikke mindre end til de øvrige Troende. Udtrykket „ordenlig“ om Pavenes og Biskoppernes Myndighed betyder, at den ikke er dem overdragen (belegeret) af Kirken, men er en dem af Kristus umiddelbart forlehnet Magt. Kirkefædrene kalde hyppig Paven for Fædrenes Fader, Biskoppernes Biskop, Hyrernes Hyrde, den katholske Kirkes Biskop.

<sup>12)</sup> Biskoppernes selvstændige Embedsmyndighed lider ligesaa lidt noget Skaar ved Pavenes overordnede Stilling, som denne sidst ved de førstes. Biskopperne ere selvstændige Overhyrder, og ere ligesaa lidt pavelige Tjenere eller Commissærer, som de i Forening (paa et Concil) staae over Paven, og overdrage ham Fuldmagt til at iværksætte deres Beslutninger.

<sup>13)</sup> Historien lærer, at Biskoppernes Magt indskrænkedes og hemmedes overalt hvor Pavemagten indflydelse lammedes (man tænke f. Ex. paa de franske Biskopper sidst i det 17 Aarhundrede, og paa de tydske og østerrigske i Slutningen af forrige A.)

gere hele Kirken følger fremdeles, at der tilkommer ham R til, i Udøvelsen af dette sit Embede at have et frit og uhindret Samkvem med hele Kirkens Hyrder og Hjorder, forat han kan belære og vejlede dem paa Frelsens Vej. Derfor fordømme og forkaste Vi deres Paastaaende, som sige, at dette Overhovedets Samkvem med Hyrderne og Hjorderne paa tilladelige Maader kan forhindres, eller som gjøre den afhængig af den verdslige Magt, idet de paastaae, at det, som med Hensyn til Kirkens Regering forordnes af den apostoliske Stol, eller ifølge dens Fuldmagt, forbliver uden Kraft og Gyldighed, saafremt det ikke stadfæstes ved den verdslige Magts Godkjendelse.

Og efterdi den romerske Pave forestaaer hele Kirken i Medfør af det apostoliske Primats guddommelige Ret, lære Vi tillige og erklære, at han er alle Troendes høieste Dommer (Pave Pius VI.' Breve af 28. Nov. 1786), og at hans Dommerkendelse kan paakaldes i alle Sager, som kræve kirkelig Afgjørelse (II. oekum. Conc. i Lyon 1274), samt at de Domme, der sælges af den apostoliske Stol, efterdem denne ikke har nogen højere Magt over sig, ikke tør underkastes nogen ny Afgjørelse, saalidt som Noget er berettiget til at opkaste sig til Dommer over dens Afgjørelse (Pave Nicolaus I. i hans Skrivelse til Keiser Michael). Derfor fare alle de vild fra Sandhedens rette Vej, som paastaae, at det er tilladt at appellere fra de romerske Pavers Kjendelser til et almindeligt Concil, som til en Autoritet der staaer over den romerske Pave<sup>14</sup>).

Enhver som derfor siger, at den romerske Pave ikkun har det Kald at føre Opsyn og holde Orden i Kirken, men ikke den

---

<sup>14</sup>) Paven er den sidste eller øverste dømmende Instants i Kirken, medens Biskopperne vel ere selvstændige, men dog underordnede Dommere, fra hvilke der kan appelleres til Paven, ligesom man ved de verdslige Domstole kan appellere fra den første Instants til en højere. De samlede Biskoppers eller et alm. Concils Afgjørelser have derfor kun Gyldighed, naar Paven tiltræder og stadfæster dem.

fulde og høieste Jurisdictionsmyndighed over hele Kirken, baade i Sager, der angaae Troen og Sædterne, og i Sager, der vedkomme Disciplinen og Styrelsen af den over hele Jorden udbredte Kirke; eller siger, at han kun besidder den større Deel, men ikke den hele Fylde af denne høieste Magt; eller at denne Paven's Myndighed ikke er nogen ordenlig og umiddelbar Magt over alle Kirker og alle Hyrder og Troende, hver især og alle tilsammen, han være hjemfalden til Kirkens Band.

(Sluttes).

### Et Sideslykke til Kong Herodes.

Under denne Overstrift indeholder „Vestf. Kbl.“ af 7. Januar i Anledning af Helligtrekongersdag en Artikel, der anvender Hovedtrækkene af denne Fests Evangelium paa de Begivenheder, der i de sidste Maaneder have tildraget sig i Italien. Det har vistnok altid sine Banstieligheder med en i det Enkelte nogenlunde correct Gjennemførelse af saadanne Sammenstillinger, og vi skulle derfor ikke følge Forf.s noget haltende Afbenyttelse af Evangeliets enkelte Træk, men blot holde os til Hovedsagen, nemlig den antichristelige Verdens Had til Kristus (Joh. 15, 18—21), det i Verden altid tilstedeværende, under sædvanlige Omstændigheder vel mere eller mindre skjulte, men i bevægede Tider altid med større eller mindre Kraft aabenhjst fremtrædende Fjendskab mod Kristus og hans Kirke.

En saadan bevæget Tid er fremfor nogen tidligere vor Tid. Toge vi nemlig dette sidste Ord i en noget mere omfattende Betydning, da vil ingen troende Christen, hans religiøse Bekendelse uanseet, nægte, at Fjendskabet mod Kristus i Løbet af det sidst herrundne Aarhundrede har udfoldet en saa storartet og omfattende Magt, som ingen tidligere Tid kan opvise Magen til. Dette laaber sig nu ikke længere, som i den første Deel af hint Tidsrum, nøie med, i Tale og Skrivt at ophidsse den almindelige Mening mod Christendommen og den Kirke, som fra Begyndelsen af uafbrudt har

fortsat Christi Liv og Forløsergjerning paa Jorden, og hvis selvstændige af Verdensmagten uafhængige Stilling altid har været Verdensaaandens Tjenere en Torn i Kjødet; men det søger nu ved Vold og Tvang at berøve Kirken, dens synlige Overhoved og dens øvrige Forstandere og Tjenere deres Indflydelse paa det historiske Menneſkelivs og de offentlige Forholds Udvikling.

Men, for at begynde med Begyndelsen, eller komme tilbage til Herodes og den evangeliske Fortælling om denne Tyrans feilslagne Forsøg paa at myrde Christiſbarnet i Svøbet, og dets underfulde Frelse, da ſtaaer jo der Herodes ſom et Forbillede paa Verdensaaandens og alle dens villige Rødfabers Had til Kristus i den bestemte Skikkelse, hvori Han forſætter ſit gudmenneskelige Liv her paa Jorden, og hvori Hans Aand, ved at udbrede Troens Lys og optande Kjærlighedens Ild i Verden, ſtedſe virker, for i alle timelige Forhold at afprøve det Guds Rige, ſom ved hans Menneſtevordelſe er grundlagt. Som Herodes angſtedes ved det over hele den romerſke Verden og indtil Jordens fjernſte Lande udbredte ahnelſefulde Rygte om en ſtor Konges Fødsel, og under Fromhedens Maſke, men med Mordtanker i Hjertet, udfrittede de Skrivtlærde i Jeruſalem om Stedet, hvor han ſkulde være født; og ſom Herodes' „Eilbedelſe“ af den nyfødte Iſraels og al Verdens Konge, kun beſtod i blodige Idrætter: ſaaledes forſatte igjennem tre Aarhundreder den hedenſke Verdensmagt, i ſin Angſt for det overnaturlige Lys, der aabenbarer alle Mørkets Gjærninger, Forfølgelſen mod det nye Liv, ſom i Kristus og hans Kirke var født til Verden, ved at udoſe Strømme af uſkyldigt Blod. Men ligefom Gud frelſte Jeſusbaruet fra Herodes' Eſterſtræbelſer, og ligefom Han frelſte Kirken i dens tidligſte Ungdom fra at bukke under i Kampen mod Helvedes Magter: ſaaledes har Han beſtändig igjennem alle følgende Tider opfyldt ſit Ord fra den tidligſte Tid udtalte Forjættelſer om ſit Riges Uforgængelighed.

Verdens Had til Kristus aabenbarer ſig alſaa eſter Herrens udtrykkelige Forudſigelſer til ſine Diſciple i dens Udfærd mod Hans Kirke og mod den Apoſtels Eſterfølger, til hvis vedvarende Ledelſe af Kirken og dens Anliggender Han har knyttet den meeſt omfattende og ſtorartede af alle hans Ordſ Fortjættelſer; thi Petri Eſterfølger er Kirkens uſynlige Ypperſtepræſts og dens uſynlige himmelſke Konges jordiſke og ſynlige Afbillede, Hans Riges Statholder, Hans evige Hyrdeembedes

Repræsentant. Hvad enhver følgende Tids Herodes har gjort imod Kirken og dens Overhoved, det have disse Redskaber for denne Verdens Fyrstes Anslag derfor ogsaa gjort mod den Herre Kristus selv. Men det kan dog især om dette sidste Aarhundrede, og navnlig om vor Tid siges, at det er Christendommen selv, dens Aand, dens Grundsatninger og dens Indflydelse paa det offentlige og private Liv, der er Gjenstand for de Fjendtligheder, som den altid i Verden virksomme Antichrist (2 Thes. 2. 1 Joh. 2, 18) skjuler under det Paaskud, at han blot bekæmper Kirkens og dens øverste Styres verdslige Magt og formentlige Overtagelse paa Verdenslivets Omraade!

Kirken har bestaaet mange Kampe af denne Art i de Tider, da der ikke var Tale om nogen anden Christendom end den katolske. Den gik seirrig ud af dem alle, fordi den aldrig kan gaae tilgrunde; og den tilsmieladende Fare havde dengang en uovervindelig Modvægt i Folkenes Troesenhed. Efter det sextende Aarhundredes Rist i Kirkelegemet er Alt imidlertid blevet anderledes. Den Aand, som frembragte den, har siden efterhaanden udbredt sig ogsaa over den katolske Deel af Verden; men selv den franske Revolutions og den Napoleonske Despotismes Forgribelse paa Pius VI. og Pius VII. lod sig dog noie med at udplyndre det pavelige Skatkammer, incorporere Kirkestaten heel og holden i Frankrig, og indskrænke Paven og Kirkens souveræne Rettigheder, men lod den sociale Orden og de kirkelige Institutioner uantastede. Men hvor langt anderledes er den nuværende italienske Revolutions Fremgangsmaade! Den moderne Herodes skaaner Intet, men vender op og ned paa Alt, som om han vilde udplette ethvert Spor af den tidligere Tingenes Orden!

Forfatteren til den her omtalte Artikel paaviser dette, idet han — efter en træffende Sammenligning imellem Kong Victor Emmanuels rørende og hjertelige Forsikringer i hans noksom bekendte Brev til Pius IX., hvori han fort før Invasionen underrettede den h. Fader om sine gode Hensigter med det Besøg, han agtede at lade sine Tropper aflægge i Rom, og Herodes' fromme Hensigt at tilbede den nyfødte Kristus — gjenneemgaaer den hele Række af revolutionære Volds handlinger og Retskrænkelser, som vi i de sidste tre Aaaneeder have meddeelt i vore Efterretninger fra Rom, og han ender med at anføre en meget betydningsfuld Udtalelse i et af de nye af Regeringen og Revolutionspartiet protegerede Blade, som fører Titel af „den frie Undersøgelse“, og som fornemmelig bestaftiger sig



med at udgrunde og angive de meest hensigtsmæssige Midler og Veie, der sikkest vilde hidføre en „grundig Omdannelse af hele den tidligere Samsundstilstand i Rom og Italien“. Det her angivne Hovedmiddel er „Tilintetgjørelsen af Kirkens Indflydelse paa Samsundet, og Fjernelsen af Religionen i enhver af dens Former“. Man forlanger i Overensstemmelse med dette Princip: Indførelse af „Civil-daab“ (!), „Civilægteskab“ og „Civilbegravelse“ i hele Italien, Inddragelsen af alle Klosterses Formue, samt foreløbig Indskrænkning af Kirkeres Antal, saavel i Rom som over hele den italienske Halvø, til det allernødvendigste Behov, indtil den nu opvoxende Slagt engang seer sig istand til fuldkommen at kunne undvære disse til Fremme af Hykkleriets og Bedragets Formaal opførte Bygninger“!

Dette vilde altsaa, hvis Alt gik efter Onste, blive den Tingenes Orden, som den italienske Konge i sit indsmigrende Brevs rørende Ord lover at garantere! Al Verden har imidlertid seet, at de her lovede Belgjæringer ere af samme Bestaafenhed som Herodes' Tilbedelse. Ustyldigt Blod har nu, ligesom fordem i Bethlehem, i Rom slydt i Strømme, og Graad og Jammerkriig blandt Kirkens trofaste Børn følge hvert Skridt af de antichristelige Angreb paa Kirkens og dens Overhoveds Rettigheder. Vi tør imidlertid fortrøste os til, at det guddommelige Forsyn eengang for alle har garanteret disse Rettigheder, samt at den Dag maastee er os nærmere, end det nærværende Dieblik synes at give Haab om — den Dag, da det Ord paa ny vil lyde fra Himlen: „De ere døde, som tragtede BARNET efter Livet!“

## Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** Om den store Oversvømmelse af Tiberfloden, som hjemsogte Rom i Dagene 27—29 Decemb. f. A., skrives i „Mainzer Journal“, at den havde sin Grund i den vedholdende Regn i Inledagene i Forening med den paa denne Tid ualmindelige Mildhed i Luften, der smeltede Sneen paa Apen-

ninerne, og førte den ned i Tiberen. Trediedelen af Rom stod i Matten til den 28. Dec. under Vand, og dette steg til en aldrig før kjendt Høide (andre Blade have angivet denne paa de meest udsatte Steder til over tyve Fod). Om Morgenen d. 28. stod Vandet allerede saa høit i de oversvømmede Kvarterer, at Beboerne, af hvilke den største Deel ikke vare forsynede med de nødtørftige Levnetsmidler, vare fuldkommen afsparrede. Byraadet maatte derfor i Løbet af Formiddagen ved Vaade tilføre dem det nødvendige Quantum Brød. Og saa i Campagnen har denne store Vandmasse anrettet betydelig Skade. Der vil ndraves Millioner til at dække Tabene alene for Roms Vedkommende.

— Om Kong Victor Emmanuels tolv Timers Op- hold i Rom skrives Følgende: „Kongen bevilgede strax, da han fik Underrretning om Oversvømmelsen, 20,000 Fr. (7093 Rd.) til de Trængendes Understøttelse. Byraadet var eenfoldigt nok til ved Placater paa Gadehjørnerne at underrette Publicum om denne kongelige Gavnildhed. Men Roms Beboere harmedes allevegne i den Grad over Rarrigheden af denne Gave (i Anledning af Oversvømmelsen i 1846 lod Paven uddele 300,000 Fr. til de Fattige), at de nedreve disse Bekjendtgjørelser af Murene. General Lamarmora underrettede naturligtvis Kongen om denne Stemning, og Kongen telegraferede strax tilbage, at han selv vilde komme. Han indtraf da med et Extratog d. 31. Dec. om Morgenen Kl. 4 til den romerske Banegaard, hvor c. 15,000 af Politiet dertil beordrede Personer udbragte et Leve for ham, da han steg i Vognen. Han førte ad den korteste Vej til Qvirinalet, hvor han Kl. 9 om Formiddagen modtog Byraadet, og efter en Kjøretour igjennem en lille Deel af Byen reiste han om Eftermiddagen Kl. 4 med et Extratog tilbage til Florenz. Den italienske Konge er udentviol den første Regent, der er kommen til Rom uden at aflægge Besøg i nogen Kirke. Hverken Kaiser Nicolaus af Rusland, eller protestantiske Fyrster, der ere komne til Rom, ja ikke engang den tyrkiske Storvezier Fuad Pascha have ladet sig noie med at betragte Kirkernes Ydre. Alene Victor Emmanuel, der nedstammer fra et af de ældste katholske Fyrstehuse i Europa, vover ikke at betrade nogen af Roms Kirker! Hvorledes maa det vel see ud i denne Konges Samvittighed?”

— Det heder i en anden Correspondance af 2. Januar: „Gud vare lovet!“ skal Paven have sagt, da Statssecretairen underrettede ham om, at den italienske Regering endelig havde

bestluttet sig til at tilbagegive den h. Fader de d. 20. Septbr. i de offentlige Kasser forefundne 5 Mill. Peterspenge\*), hvis Beslaglæggelse har været saa meget omtalt, „Gud være lovet! Vi ere nu dog idet mindste istand til at hjælpe de Trængende, som have lidt ved Overfømmelsen“. Han befalede da strax Sognepræsterne i de paagjældende Dele af Byen at indsende Beretninger om de Familier, der især havde lidt ved denne Ulykke, og udstedte samtidig en Anordning om at fordele de Senge og Meubler, som under Conciliet havde været afbenyttede af de Biskopper, for hvis Voliger Pavens Geistfrihed havde sørgt, blandt de Familier, som havde mistet deres Senge og Meubler. Han lod endvidere 200,000 Fr. ved den romerske Bank stille til de næsnævnte Præsters Disposition med et Bink om, at denne Sum kun var anvist til at afhjælpe den meest paatrængende Forlegenhed, og at han forbeholdt sig at forøge den til det Dobbelte eller Tredobbelte, saasnart han havde modtaget de detaillerede Efterretninger, som han snarest mulig ventede. Hvor himmelvidt forskjellig er ikke denne fra Hjertets udstrømmende Velgjørenhed fra Kongens af Omstændighederne paatungne Godgjørenhed, som først laaber ham anvise 20,000 Fr., derpaa, under hans Nærvarelse 80,000 Fr. og endelig give Finantsministeren Befaling til af Statskassen at udbetale Byraadet 200,000 Fr. af Statskassen til Understøttelse for de Nødlidende i Rom!“

**München.** Adressen fra Erkebispediet München til Gunst for den betrængte h. Fader har faaet 32,000 Underskripter, og er allerede tilstillet Kongen.

**Nordamerica.** Biskopperne i Kirkeprovindsen Cincinnati (Erkebiskop Purcell og 7 Biskopper) have i et fælleds Hvrdebrev protesteret mod de italienske Overgreb. Hvrdebrevet opmuntrer derhos alle Menigheder til at danne Comiteer til Indsamlingen af Peterspenge, og ender med følgende Ord: „Forat Tallet paa dem, som slutte sig til denne Protest mod den h. Stols Udplyndring, kan blive bekjendt saavel her i Landet, som i Udlandet, anbefale vi, at enhver Kirke anskaffer en Protokol, i hvilken Menighedens Medlemmer antegne deres Navne til en

---

\*) Dette Beløb vilde neppe være blevet tilbagegivet, dersom Card. Antonelli ikke strax efter Beslaglæggelsen havde givet flere af de meest ansjede Bankierhuse Anviisninger paa samme. Dette bragte Florentinerkabinettet paa andre Tanker!

evig Erindring om deres Afstn for den begangne Uretfærdighed, og deres Sympathi for den ophæiede Person, som her paa Jorden indtager Christi Plads i den almindelige Kirkes Styrelse.

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 26de Januar. 4de Søndag efter Epiphani. Kirkepatronsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 50. M. Martina, Jomfru og Martyr. 51. Ti. Petrus Nolasens, Betsj. O. 1. Februar. Ignatius Biskop og Martyr; 8; Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 2. T. Mariæ Kenselse (fejres offentlig forstkommeude Søndag). 5. F. Ansgar, Biskop og Apostel for Danmark (fejres offentlig den 4de Søndag efter Epiphani).
- Fredegen** den 5die Februar. Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe, Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Betsimer. — Blasiusvælsignelsen meddeles efter enhver hellig Messe Kl. 6. 7 og 8½. — 4. L. Andreas Corstun, Betsj.
- Søndagen** den 3te Februar. Septuagesima. Mariæ Kenselse eller Kyndemise. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Psysevielse; derefter Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 6. M. Hyacintha af Mariscottis, Jomfru. 7. Ti. Jhukommelse af Herrens Bon i Gethsemane Have. 8. O. Johannes af Matha, Betsj. 9. T. Blasius, Biskop og Martyr. 10. F. Octav af St. Ansgars Fests. 11. L. Polycarpus, Biskop og Martyr.
- Søgnedagsgudsdienset:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Sathelst Kirkeidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer C. V. Lohrer, Tordenskjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Beglader; i de danske Stater paa de kgl. Postkontreer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende.

Nittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 4. Søndagen den 12te Februar. 1871.

---

**Indhold:** Den Vaticanste Kirkeforsamlings i dens fjerde offentlige Sess-  
sion bekendtgjorte første dogmatiske Constitution om Christi  
Kirke. (Sluttet). — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig,  
Østerrig, England.

---

## Den Vaticanste Kirkeforsamlings i dens fjerde offentlige Session bekendtgjorte første dogmatiske Constitution om Christi Kirke.

(Sluttet.)

### Fjerde Capitel.

Om den romerske Paves ufeilbare Værembede.

Men at det apostoliske Primat, hvilket den romerske Pave, som Apostelfyrsten Petri Efterfølger, udover over hele Kirken, ogsaa omfatter den høieste Væremyndighed, har denne hellige Stol bestandig gjort gjældende<sup>15)</sup>. Dette stadfæstes ved Kirkens

---

<sup>15)</sup> Dette Capitel indeholder kun de nødvendige og naturlige Følgeslutninger af de tre foregaaende. Det dogmatiske Grundlag, hvortil Conciliet nemlig knytter Læren om det pavelige Værembedes Ufeilbarhed, er den Sandhed, at Pavens fuldstændige og høieste Hyrdeembede ogsaa omfatter den fulde og høieste Væremyndighed. Thi Ufeilbarheden er hos Paven, som hos hele den lærende Kirke, kun en Egenskab eller en nødvendig Medgiwt til den Kirke af Gud forlehende Væremyndighed, fordi en i sidste Instants afgjørende Væremyndighed ellers vilde kunne føre hele Kirken i Viltsfarelse. Væremyndigheden er nemlig tillige den dømmende Magt

stadige Handlemaade, og udtales af selve de oekumeniske Concilier, og fremfor alle af dem, paa hvilke Østerlandet forenede sig med Vesterlandet til Eenhed i Tro og Kjærlighed. Thi Fædrene paa den fjerde Kirkeforsamling i Constantinopel (VIII. alm. Conc. 869) have, idet de traadte i deres Forfædres Fodspor, aflagt følgende høitidelige Bekjendelse: „Den første Betingelse for Frelse er at bevare Regelen for den rette Tro. Og, som vor Herres Jesu Christi Udsagn: Du er Petrus, og paa denne Klippe vil Jeg bygge min Kirke, aldrig kan forgaae: saaledes bliver det, som her er sagt, ogsaa stadfastet ved dets factiske Virkning, idet den apostoliske Stol stedse har bevaret den katholske Religion ubesmittet, og holdt dens hellige Lære i Ære. Vi ville derfor ikke paa nogen Maade stille os fra dens Tro og Lære, og haabe, at vi saaledes maae være værdige til at forblive i det ene Samfund, som den apostoliske Stol forkynnder, og hvori den christelige Religions hele og sunde Fasthed er grundet“<sup>16)</sup>. (Af den h. Pave Hormidas' (520) Troesformel, saaledes som denne af Pave Hadrian II. blev forelagt og underskrevet af Fædrene paa det VIII. oekumeniske eller det IV. alm. Concil i Constantinopel). Og med Billigelse af det andet Concilium i Lyon have Grækerne udtalt den Bekjendelse: „At den h. romerske Kirke er i Besiddelse af det høieste og fuldstændige Primat og Forrang over hele den ka-

---

i alle Troesfager, eller den Autoritet, som i Guds Navn og paa en alle Kirkens Medlemmer forpligtende Maade afgjør og foreskriver, hvad de skulle troe, eller ikke troe.

<sup>16)</sup> Denne fra det 6 Aarhundrede hidrørende Formel blev senere ved flere Leiligheder vedtagen og underskrevet af de østerlandske Biskopper, og endelig af Pave Hadrian II. forelagt de paa det VIII. alm. Conc. forsamlede Fædre, og underskrevet af dem alle som et Vidnesbyrd om deres katholske Sindelag. Den fremhæver den uforandrede Reenhed og Fasthed i den romerske Kirkes Lære; uden denne Egenkab vilde nemlig dens omfattende Autoritet kunne benyttes til at omstyrte Kirken og udrydde den christelige Tro.

tholste Kirke, hvilket Primat den i Sandhed og Ydmynghed erkjender, at den med dets hele Magtfulde har modtaget af Herren selv i den h. Petrus, Apostlens Fyrste eller Hoved, hvis Efterfølger den romerske Pave er; og at, ligesom den fremfor alle Andre er forpligtet til at forsvare Troens Sandhed, saaledes maae ogsaa de Troespørgsmaal, der mulig kunne fremkomme, afgjøres ved dens Kjendelse" <sup>17</sup>). Endelig har Conciliet i Florenz fastsat som Troesfatning: „At den romerske Pave er Christi sande Statholder, hele Kirkens Hoved og alle Christnes Fader og Lærer, og at vor Herre Jesus Christus har overdraget ham den fulde Magt til at vogte, lede og regere den hele Kirke" <sup>18</sup>).

For at fyldestgjøre dette Hyrdeembede have Vore Forgængere bestandig rettet deres utrættelige Bestræbelser paa Christi heldbringende Læres Udbredelse blandt alle Jordens Folk, og med samme Omhu vaaget over, at denne Lære bevaredes reen og usorfalsket. Derfor have hele Nordkredsens Biskopper, snart enkeltviis, snart forsamlede paa Synoder, overensstemmende med Kirkernes langvarige Sædvane, og efter den ældgamle Regels Forbillede, især forebragt denne apostoliske Stol de faretruende Vanffeligheder, som riste sig i Troesfager, for at fremfor Alt Troens Mangler kunde blive afhjulpne paa dette

<sup>17</sup>) I den paagjældende Udtalelse af denne Kirkeforsamling (af 1274) bliver utrykkelig Pavens Læreembede eller hans Magt og Forpligtelse til at bevare, og i paafølgende Tilfælde gjenoprette Troens Eenhed bragt i Forbindelse med den ham af Gud forlehnede Magtfulde, og fremhævet som dennes fornemste og vigtigste Prærogativ.

<sup>18</sup>) Dette Sted af Florentinerconciliet (s. første Sætn. af Cap. III.) gjentages for at fremhæve Betegnelsen af Paven som alle Christnes Lærer; thi denne Deel af hans Embede som Christenhedens høieste Overhyrde og Fader — at „vogte“, d. e. efter Kirkens Talebrug: at „nære“ eller „søde“ det christne Folk med den sande Lære — er fremfor noget Andet indbefattet i den Magtfulde han som Christi Repræsentant udøver over Kirken.

Sted, hvor Troen ikke kan lide noget Afbræk. (Sml. den h. Bernhard Br. 190). Men de romerske Paver have, alt efter Tid og Omstændigheder, snart sammenkaldt almindelige Concilier, eller paa anden Maade skaffet sig Kundskab om den over Jordkredsen udbredte Kirkes Overbeviisning, samt betjent sig af Particularsynoder, eller af andre Midler, som det guddommelige Forsyn forundte, og fastsat hvad de ved Guds Bistand erkjendte at være overensstemmende med den hellige Skrift og med de apostoliske Overleveringer. Thi den Helligaand er ikke ferjattet Petri Efterfølgere, for at de i Kraft af en af Ham modtagen Aabenbaring skulde forkynde en ny Lære, men forat de med Hans Bistand samvittighedsfuldt skulde bevare og med Trofskab fortolke de nedarvede af Apostlene overleverede Troessandheder<sup>19</sup>). Og deres apostoliske Lære have alle arverdige Fædre antaget,

---

<sup>19</sup>) Her imodegaaes to af de hyppigst forekommende Misforstaaelser af dette Dogmes Betydning, idet man snart har tillagt det den Virkning, at Paverne for Eftertiden kunde gjøre deres personlige theologiske Meninger til kirkelige Dogmer, snart har bestyldt Conciliet og Paven for at nære den sværmeriske, af Kirken ved utallige Leiligheder forfasteede Jubildning, at den med Christi Himmelfart, den Helligaands Udsendelse og Kirkens Stiftelse afsluttede Aabenbaring skulde trænge til at fuldstændiggjøres og forøges med nye Aabenbaringer. Dogmets sande og virkelige Mening er nemlig kun den, at Paven, efter at have betjent sig af alle menneskelige i Kirken tilstedeværende Midler (theologiske og historiske Forstninger og Afhørelse af de adspredte Kirkers Vidnesbyrd), har Fuldmagt til at fortolke den gamle overleverede Troestærelse, samt at Kirkens usynlige Overhoved under dette Arbejde styrker sin jordiske Stedsfortræder med den Helligaands Bistand, der betrygger ham mod enhver Mulighed for, af Mangel paa Indsigt eller anden menneskelig Svagheit at forpligte Christenheden til at troe Noget, der maatte være uforeneligt med den aabenbarede Sandhed. Dette Kirkens guddommelige Forsyn vil altsaa ogsaa bære Omsorg for, at dens Overhoved ikke forseiler Brugen af de rette Midler i saadanne Tilfælde, hvor han, for at afgjøre enkelte Spørgsmaal, ikke maatte finde det betimeligt at sammenkalde en almindelig Kirkesamling.



og de rettroende hellige Lærere have holdt den i Ære og fulgt den. Thi de havde den fuldkomneste Erkjendelse af, at denne den hellige Petri Stol altid forbliver uberørt af enhver Bildfarelse — ifølge den guddommelige Forjættelse, som vor Herre og Frelser har givet sine Disciples Overhoved: „Sej har bedet for dig, at din Tro ikke maatte aftage, og, naar Du engang er bleven omvendt, da styrk dine Brødre“. <sup>20)</sup>

Denne Sandhedens og den aldrig ophørende Troes Naadegave er altsaa af Gud forlehnet Petrus og hans Efterfølgere paa denne Lærestol, for at de skulde beklæde deres ophøiede Embede til Alles Frelse, for at hele Christi forenede Hjord ved dem skulde afdrages fra Bildfarelsens giftige Tilskottelser, og styrkes ved den himmelske Læres Næring, al Auledning til Splid fjernes, og hele Kirken saaledes bevares i sin Eenhed, og, hvilende paa sin Grundvold, staae fast mod Helvedes Porte. <sup>21)</sup>

<sup>20)</sup> Disse to Sætninger indeholdes næsten ordret i den Skrivelse, som Pave Agatho ved Sammentrædelsen af det VI. almindelige Concil i Constantinopel (680) henvendte til den østromerske (græske) Kaiser Constantin, og som blev hilset af Conciliet med høie Bisafdsraab som „Petri Udtalelse gjennem sin Efterfølger Agatho.“ Dette Brev stod i saa høi Anseelse blandt Grækerne, at det benyttedes som Grundlag for Unionsforhandlingerne i Florenz. Det betoner nemlig paa det stærkeste den romerske Kirkes Autoritet i alle Troespørgsmaal, fremhæver „hele den katolske Kirkes Anerkjendelse af samme,“ og henviser til den uimodsigelige Kjendsgjæring, at Christi guddommelige Bestyttelse, i Kraft af Hans forjættede Forbøn for Apostlenes Fyrste (Luc. 22, 32), har bevaret den fra at afvige fra Sandhedens Vej, hvilket sibste det derfor aldrig er lykkedes nogen af Kirkens Anlagere og Forsølgere at bevise.

<sup>21)</sup> Efterat det Foregaaende har oplyst og begrundet den nødvendige Forbindelse mellem det høieste Læreembede og sammes Ufeilbarhed, fremhæves her de vigtige og vise Niemed, for hvis Skyld Gud har knyttet Ufeilbarhedens Naadegave til samme. Disse Niemed ere noie forbundne, men kunne dog særlig betegnes, nemlig 1. Kir-

Men da der i den nærværende Tid, i hvilken det apostoliske Embedes heldbringende Virksomhed er en høist paatrængende Fornødenhed, findes ikke Faa, som nedfattede dets Værdighed og Ansæelse: saa agte Vi det for at være aldeles nødvendigt, høitideligt at udtale den Forret, som Guds eenbaarne Søn havde den Naade at forbinde med det høieste Hjerdecembede.

Idet Vi derfor trolig holde fast ved den fra den christne Troes Begyndelse nedarvede Overlevering, lære Vi i Forening med det hl. Concil, til Ære for vor guddommelige Frelser, til den katholske Religions Ophøielse og til Frelse for det christelige Folk, og erklære som en af Gud aabenbaret Troesfatning:

„At den romerske Pave, saa ofte han fra sin Pærestol (ex cathedra), det er, naar han i Udøvelsen af sit Embede som

kens Belsærd; thi Pavens omfattende Magt vilde blive forbarvelig for Kirken, naar den, om end kun i et eneste Tilfælde, kunde tænkes anvendt til at fremme en Vildfarelse; og den Overbyrde, som her paa Jorden repræsenterer Christus, vilde kun være slet udstyret, naar Hjorden ikke med Sikkerhed kunde følge ham, ligesom ogsaa den sidste vilde være ilde faren, naar den ikke havde en tilførelig Fører. „Naar en Blind leder en Blind, falde de begge i Gruben“. 2. Sikkerheden for Pavens dogmatiske Ufeilbarhed forebygger ethvert Schisma i Kirken, som ellers kunde besmykke sig med det Paaskud, at Paven havde gjort en vildfarende Lære gjældende. Ihvorel den vistnok ingenlunde gjør Hæresie og Schisma umulige, saa gjør dog den faste Overbeviisning om, at Paven ikke kan fare vild i Troesjager, dem uskadelige for Kirkens Børn, efterjom de falske Lærdommes Forkyndere ved dette Dogma ere udelukkede af Kirken. 3. Dersom endelig den lærende Kirke kun i sin Heelhed (Paven i Forening med alle Biskopperne), var ufeilbar, eller havde Kirken ikke i den h. Stol et urokkeligt Midtpunkt, hvorfra Sandhedens Banner stedse vaiede, da vilde Kirken ligeoverfor dens mange Hjender, som baade aabenlyst og skjult angribe den, ofte befinde sig i en hjælpetøs Stilling, og navnlig i saadanne trængselsfulde Tider, som den nærværende. Under saa storartede Krafald have alle dens troe Tilhængere et Banner, hvorom de med Tillid kunne samle sig, en fast Borg, i hvilken de finde eu betryggende Tilflugt.

alle Christnes Hyrde og Lærer i Kraft af sin høieste apostoliske Myndighed afgjør en Lære, som angaaer Troen eller Sædeligheden, og som skal gjælde for hele Kirken, — formedelt den guddommelige Bistand, som er ham forjættet i den hellige Petrus, er i Besiddelse af den Ufeilbarhed, med hvilken vor guddommelige Forsløser har udstyret sin Kirke til Afgjørelsen af en Lære, som angaaer Troen eller Sædeligheden, og at derfor disse den romerske Paves Afgjørelser ere ved sig selv, og ikke først ved Kirkens Billigelse, irreformable (uforanderlige)“.

Skulde Noget, hvad Gud forbyde, rove at modsigte denne Vore Afgjørelse, da være han hjemfalden til Kirkens Bånd.

Givet i Rom i den fjerde offentlige Session i Vaticanets Basilica i Aaret efter Herrens Mennekevordelse 1870, den 18. Juli, i Vort Pontificats 25. Aar.

For at ikke Anmærkningerne skulle optage en altfor uforholdsmæssig Plads, foretrække vi nedenfor at meddele den Deel af vort korte Uddrag af den tydske Oversættelses udførlige Anmærkninger til dette Capitel, som angaaer selve den dogmatiske Erklæring, eller indholder Følgeslutningerne af alt det Foregaaende.

Ufeilbarheden tillægges ikke Paven som Privatperson, saalidt som i de Handlinger, han maatte foretage sig blot som Præst eller Biskop, eller som theologisk Forfatter (flere Paver have nemlig ogsaa virket i denne Retning), eller som hele Kirkens Styre, men den tillægges ham udelukkende i hans Egenkab som Kirkens øverste og almindelige Lærer. Ved en pavelig Udtalelse fra Lærestolen (*ex cathedra*) forstaaes derfor en saadan, hvormed Paven i Kraft af sin apostoliske Autoritet eller Læremyndighed definitivt fastsætter en Lære, der angaaer Troen eller Sædeligheden, og foreskriver den som en hele Kirken forpligtende Troessætning. En saadan Udtalelse betegnes altsaa af Conciliet som en Afgjørelse i sidste Un-

stant af Paven's dømmende Myndighed, der ikke blot har Hensyn til enkelte Personer eller enkelte Tilfælde, som de borgerlige Domstoles Kjendelser, men har almindelig Gyldighed, og derfor Egenkab af en Lov.

Som Ufeilbarhedens Aarsag eller sidste Grund henvises til den Petrus forjættede guddommelige Bistand; dens Omfang og Charakter angives ikke ved nogen særlig Bestemmelse, men blot ved den almindelige Regel, at Alt, hvad der i denne Henseende gjælder om Kirkens Ufeilbarhed overhovedet, ogsaa har Anvendelse paa Paven's Ufeilbarhed.

Af det ovenfor opstillede Begreb om denne Lære følger alle de paagjældende Afgjørelser's absolute Uforanderlighed, eller den Erklæring, at disse pavelige Kjendelser hverken kunne forandres eller ophæves af nogen høiere Autoritet (eftersom der ikke gives nogen saadan), eller tilbagekaldes af Paven selv. Conciliet fremhæver dernæst, at denne Uforanderlighed ikke er betinget af Kirkens Tiltrædelse; thi i dette Tilfælde vilde aldrig noget Stridsspørgsmaal kunne afgjøres af Kirkens Overhoved, hvad enten man tænker paa en forudgaaende eller efterfølgende Tiltrædelse. I hvorvel nu Kirkens billigende Underkastelse under de pavelige Afgjørelser aldrig vil udeblive, fordi Kirkens Lege, ifølge Christi Forjættelser, aldrig vil skille sig fra Hovedet og dens Bygning aldrig kunne løsrides fra Klippen, paa hvilken den er grundfastet, saa er det dog ingenlunde Kirkens Anerkjendelse, som gjør Paven's Udsagn ufeilbart, men ene og alene den guddommelige Bistand, der har denne Virkning, eller er Aarsag til, at Erklæringen ved sig selv er uforanderlig. Uforanderligheden og Uigjenkaldeligheden har nemlig sin Grund i selve Afgjørelsens eget indre Væsen, forsaavidt Ufeilbarheden af Christus er knyttet umiddelbart til Udøvelsen af den pavelige Autoritet i dennes hele Omfang.

Det fremgaaer endelig af Conciliets i det Foregaaende givne Fremstilling af den kirkelige Overlevering om dette Punkt, at „Paven's Ufeilbarhed“ før denne dogmatiske Definition aldrig i den Betydning har været betragtet som „et aabent

Spørgsmaal," at det nogensinde skulde have været foreneligt med et katholisk Sindelag at beuægte eller bekæmpe Ufeilbarheden af Paven's dogmatiske Afgjørelser som en grundløs og ubeviislig Lære. Den har nemlig igjennem alle Aarhundreder været baade praktisk udøvet og factisk anerkjendt.

Fersaavidt det, med Hensyn baade til Apostelen Pauli Ord i 1 Cor. 3, 11\*) og med Hensyn til den i alle troende Christnes Hjertes levende Erkjendelse, at Kirken i evig Betydning hviler paa sin guddommelige Stifter og sit vedvarende usynlige og himmelske Overhoved som paa sin sande og uforgængelige Grundvold, mulig kunde findes anstodeligt, at i ovenstaaende Oversættelse, Cap. II. (S. 37. Lin. 16 fr. o.), det Udtryk „den katholske Kirkes Grundvold“ er anvendt paa Petrus: da skulde vi her blot bemærke, at, naar Herren i Matth. 16, 18 kalder Petrus for Klippen, paa hvilken han vilde bygge sin Kirke, da er vel Udtrykket et andet, men Tanken dog væsentlig den samme. I evig Betydning er vel Ingen anden end Christus selv Kirkens Grundvold, dens himmelske Overhoved og usynlige Styreer. I timelig Forstand har man derimod, i Henhold til Matth. 16, 18 og Joh. 21, 15—17, dog Ret til at kalde den Apostel, som Christus selv gjorde til hele sin Kirkens første synlige Overhoved, for Kirkens Grundvold, overalt hvor, saaledes som paa det anførte Sted, Talen væsentlig er om Petri Forrang for de øvrige Apostle og Medarbejderen af dette hans Primat paa de følgende romerske Biskopper. Vi tilføie endnu blot, at den tydske Oversættelse her har brugt Udtrykket „Grundveste“, og at det latinske Sprog ved denne Heilighed altid betjener sig af Ordet „fundamentum“. Sfr. Ephes. 2, 20.

---

\*) „Ingen kan lægge en anden Grundvold end den som lagt er, hvilken er Jesus Kristus.“

---

## Kirkelige Efterretninger.

Rom. Oversvømmelsen. D. 28. og 29. December begyndte Vandet langsomt at synke, og d. 30. var den største Deel af Byen tør, da Bladene om Aftenen meldte Kongens Ankomst til den følgende Dag. Hele den revolutionære Deel af Rom kom nu i Bevægelse, og det viste sig herved, hvor lille den er. Det kongelige Tog ankom Kl. 4 $\frac{1}{2}$  om Morgenen d. 31. Nogle sparsomme Bivatraab og c. 60 Begfakler vare Alt hvad Kongen forefandt\*). Af de romeriske Autoriteter vare ingen andre end Byraadet tilstede. Fra Quirinalet sendte Kongen en Adjutant til Cardinal-Statssecretæren, for egenhændig at overrække ham en Skrivelse til den h. Fader, der indeholdt en Meddelelse om, at han var kommen til Rom for at yde dem Hjælp, der havde lidt ved Oversvømmelsen; men, da han saae sig nødsaget til atter at være i Florenz d. 1. Februar, kunde han kun opholde sig nogle Timer, og var saaledes forhindret fra at begive sig til Vaticanet, for at bevidne den h. Fader sin Grefrøgt. Han kunde imidlertid ikke forlade Rom uden at benytte den givne Leilighed til paany at forstikke ham om sin Hengivenhed etc. etc. og ubede sig hans apostoliske Betsignelse" (!!). Dette Brev blev strax overrakt den h. Fader, men forblev naturligviis ubesvaret.

Denne besynderlige Reise, hvis Siemed ligesaa lidt kan have været Deeltagelse for de Oversvømmede, som Langsel efter at bevidne Paven sin Hengivenhed (Kongen besøgte nemlig ikke, ja saae saagodtsom slet ikke noget af den oversvømmede Deel af Byen) lader sig ikke forklare underledes, end af Hs. Majestæts piinagtige Situation ligesoverfor Revolutionspartiet og dets Adepter i hans nærmeste Omgivelser. Disse have nemlig længe med Utaalmodighed seet den Dag indøde, da Italiens Konge

\*) Med de i vort Nr. 5 omtalte 15,000 Personer, som Politiet skulde have samlet paa Banegaarden kan det ikke forholde sig rigtigt. Det var nemlig bekendt i Rom, at Politiet havde betalt disse officielle Ledveraab med 5 Fr. pr. Hoved. Denne Demonstration vilde saaledes være bleven urimelig kostbar; og da Tallet tillige er aldeles uføreneligt med denne og andre senere Correspondancer, antage vi, at 15,000 maa være en Trykfeil for 1500 eller maaskee endog for 500.

skulde holde sit høitidelige Indtog i Rom. Efterat denne Fordring og Forventning nu i flere Maaneder har forurologiget Kong Victor Emanuel med det lidet lystelige Billede af en uafseelig Række af Forlegenheder, der i broget Forvirring, en efter anden, dukkede op paa det vide Rum, der ligger imellem det Fortvilede og det Vatterlige, tilbød Oversvømmelsen ham en kjærkommen Keilighed til at unddrage sig fra hiin fatale Ceremoni. Han kunde nu sige, at en uformodet Ulykke gjorde ham det til Pligt, med Tilfidsfattelse af alle Former, at besøge sin Hovedstad. Han har nu eengang som Konge været i Rom, og haaber formodentlig, at han ikke behøver selv at komme der tiere! Det skal nemlig være hans Plan, henimod Foraaret at sende Kronprindsen dertil som en Slags Vicekonge. Men de Radicale ere meget utilfredse med dette klogtige Paafund, og dadle navnlig den Keitethed, hvormed Kongen har robet det Ufande i hiin Udflugt, idet han ikke har sat sin Fod i de af Oversvømmelsen hjemsogte Gader, nagtet han ved sin Ankomst sagde, at han „kom for at see med egne Øine.“ Virknin-gen af denne Tactløshed var i Florenz efter hans Hjemkomst saa ioienfaldende, at der ved Nytaarscouren slet ikke blev holdt Taler, ikke engang af Kamrenes Deputationer, og at der ved hiin høitidelige Keilighed ikke blev talt et Ord om denne første Reise til Rom, hvorom der nu i lang Tid har været talt saa mange forsængelige Ord! Man fandt her Tausked at være det bedste Middel til at skjule Forlegenheden.

— Den romeriske Embedsstand har i denne Tid givet Verden et glimrende Exempel paa Trofskab mod deres retmæssige Souveræn, idet det store Fleertal af den trofast har opfyldt den christelige Pligt, at foretrække Fattigdom for et Velvære, som en uretmæssig Regering har tilbudt dem, under den Betingelse, at de skulde bryde deres Trofskabseed til Paven. En Deel af dem havde henvendt sig til den her paagjældende pavelige Domstol, St. Penitenziarie, med det Spørgsmaal, under hvilke Betingelser det kunde være dem tilladt at aflægge den Sed, som den piemontesiske Dyrighed krævede, og som lyder saaledes: „Seg lover Italiens Konge, Victor Emmanuel, og hans Efterfølgere Trofskab og Lydighed. Seg lover, til det forenede Fædrelands Bedste, at agte Forfatningen og de øvrige Statslove.“ Domstolen afgav den Erklæring, at en Sed, som den forlangte, ikke var tilladt, men at der Intet var til Hinder for et Løfte om en blot passiv Lydighed i Alt hvad der ikke stred imod de guddommelige og kirkelige Love, overensstemmende med føl-

gende af Pius VII. approberede Formel: „Jeg lover og sværger, at jeg aldrig vil tage Deel i noget Complot eller i nogen oprørsk Handling imod den nærværende Regering, men adlyde den i Alt, hvad der ikke strider mod Guds og Kirkens Bud.“ Denne Eedsformular blev imidlertid ikke tagen for gyldig af Regeringen, som holder fast paa Fordringen om en udtrykkelig og formel Anerkjendelse af Usurpationens og de med Guds og Kirkens Bud uførenelige Statsloves Gyldighed. Her var saaledes intet Valg tilbage for de Trofaste. Med Undtagelse af et forsvindende Mindretal vægrede alle Embedsmænd sig ved Edens Afslæggelse, naaget de Fleste af dem ere usformuende, og Mange i en saa fremrykket Alder, at der ikke kan være Tale om at søge andre Erhvervsmidler; de befinde sig derfor næsten alle for Diebliffet i en kummerfuld Stilling. Denne Prøvelse er vistnok en af de sværeste, som kunne overgaae Mennesker, og det er ene den religiøse Samvittighed, Agtelsen for Edens Hellighed, som kan hæve dem over alle underordnede Hensyn, og give Kraft til med Fatning at bære en saadan Støbne. Vi skyldte alle disse Mand den inderligste Taknemmelighed, fordi de, med Tilsidefattelse af alle Hensyn til deres egne Følelser og deres Nærmestes Savn og Sorg, have givet et i vor Tid sjeldent Beviis paa Agtelse for Religionens, Samvittighedens og Grensens Fordringer; de fortjene medrette at kaldes værdige Efterkommere af de første Christene.

Det heder endvidere i samme Skrivelse fra Rom, at den h. Fader fremdeles befinder sig legemlig vel, og har som sædvanlig, uden at føle sig overanstrengt, taget Deel i Juletidens forskjellige Gudsstjenester. Han læste saaledes paa Juledag de tre Messer, de to første i sit Privateapel, og den sidste i det Sixtinske Capel Kl. 10. Ogsaa Audientserne ere talrige; og iblandt de Mange, som havde samlet sig forat hilse paa den ophøiede Fange, havde ogsaa alle de fratraadte Embedsmænd i de forskjellige Ministerier indfundet sig for at overrække en Adresse, hvori de udtalte deres „Beundring af det usforfærdede Mod, med hvilket Pius IX stedse er optraadt ligeoverfor de Angreb, som Christendommens Tjender have rettet imod ham, og forsikrede ham om, at det er hans Exempel, der har styrket deres Mod og givet dem Kraft til at bære de Ydmængelser og Savn, som de i Fremtiden ville være udsatte for.“ Den h. Fader henvendte dybt bevæget nogle takkende og opmuntrende Ord til disse sine troe Tjenere, og tilføiede, „at de havde afgivet en sand Folkeafstemning i Modsætning til de moderne



Plebisciter, eftersom deres *Botum* ikke var betalt, men tvertimod i Ordets sandeste Betydning var et Offer!"

— En tredje Correspondance skriver fra Rom under 9. Januar, at den h. Fader i denne Tid allevegnefra modtager utallige Beviser paa arefrygtstfuld Hengivenhed fra de høieste Classer i Samsundet til de nederste Lag af samme, og at Peterspengen tilflyder ham i rigeligt Maal. Fra de forenede Stater har han saaledes nylig modtaget c. 300,000 Fr. Det fortjener ved denne Feilighed at fremhæves, at netop Italien, og navnlig Piemont, især Turin, altid har udmærket sig ved rundhaandede Bidrag, ligesom det vel maa mærkes, at Frankrig, der altid har udmærket sig ved en storartet Gavnildhed i alle kirkelige Siemed, i det sidste Halvaar af Grunde, der maae være Enhver indlysende, har været forbundet fra at yde hvad det ellers vilde have ydet. Den 31. Dec. var den h. Fader, under Victor Emmauels Ophold i Rom, Gjenstand for de meest vorende og hjertelige Demonstrationer. Al Verden ilede til Vaticanet, hvor ogsaa det diplomatiske Corps indfandt sig. Dette synes nemlig ikke at have taget nogen videre Notits af Kongens Nærværelse. Paven var kjendelig bevæget ved disse Htringer af den almindelige Stemning, der ogsaa paa forskjellige Maader i Scilæd gav sig tilkjende paa hans Navne dag d. 27. Dec., hvilken i alle tidligere Aar var en offentlig Glædesfest for hele den romerske Befolkning, der ved Flagning og almindelig Illumination tilkjendegav de Følelser, som dennegang den raa Magt har trængt tilbage til Hjerternes Helligdomme, og til Bevidnelser, der undgik den offentlige Opmærksomhed.

— Der circularer i Rom en Adresse til den h. Fader, som allerede har mere end 30,000 Underskrifter. Den vil blive ham overrakt, saasnart den har faaet over 50,000 Underskrifter. Man vil dermed levere et talende Bevis for det Spilføgeri der er drevet med den almindelige Folkeafstemning. — 53 Romere, der vare valgte til Officerer i den nye af Piemonteserne oprettede Nationalgarde, have vægret sig ved at beklæde disse Væsposter.

**Frankrig.** Om Helligholdelsen af Julefesten i Domkirken i Orleans indeholder „Mainzer-Journal“ følgende Beretning, der synes at hidrøre fra en Feltgeistlig ved den tydske Hær:

„I Frankrig er det ikke Brug i Juledagene at smykke et Træ og gjøre hverandre Foræringer. Disse Skikke ere der i

et endnu større Omfang henlagte til det nye Aars første Dag, medens Zuledagene udelukkende feires i Kirkerne. Dette fik man her et ret levende Indtryk af. Orleans er nemlig en af de Byer i Frankrig, i hvilke det religiøse Liv er særdeles fremtrædende baade blandt Rige og Fattige, og denne Stads Beboere have Ord for, fremfor andre store Stæder, at udmærke sig ved en rørende Fromhed og Andagt. Jeg havde Keilighed til at bivaane Hoimesen i Kathedralen. Den natlige Messe, som ellers i hele Frankrig pleier at feires Kl. 12, undlodes den negang paa Grund af Krigsforholdene. Den rummelige Kirke var indtil den fjerneste Krog opfyldt af Andægtige. Dsaa mange Soldater vare nærværende. En Deel af det store Chor var aabnet for Menigheden, navnlig af Hensyn til den store Mængde høie Officerers Nærværelse. Messen celebreredes af Generalvicaren, medens Biskop Dupaulou paa assisterede i Pontificaldragt. Denne Kirkefest var ifaandhed storartet og opløstende. Man havde her Keilighed til at see en Glands og en Pragt, som nufortiden kun findes i de gamle Kirker, der ikke ved Tidernes Ugunst ere berøvede deres tidligere Rigdomme. Domherrerne, hvis Antal i det mindste var 30, havde tilligemed Kathedralens talrige Geistlighed og Seminariets Elever taget Plads paa Chorstolene. Domherrerne bare over Roketten en lang rødbrættet Fløielskaabe, og saae omtrent ud som fordom de tydske Chursyrister. Omtrent 60 Chordrenge i Forening med Seminaristerne ledede Sangen, der lød vidunderlig skjønt i disse store Haller; Klangen af de yndige Vornestemmer kunde lignedes ved Toner fra en høiere Verden. Omendstjøndt Kirken var overfyldt af Mennesker, herskede der dog en saa stor Ro, at man tydelig kunde høre ethvert Ord af Sangen. Sangen har her meget mere Liv end den tydske Choral. Dioceset Orleans har heller ikke den romerske Ritus ved den h. Messe og Breviaret, men den gamle Orleanske Ritus. Der gives foruden Paris og Orleans endnu kun to Dioceser i Frankrig, som have en fra den romerske afvigende Ritus. Vi saae derfor her flere os fremmede Caremonier. Saaledes bliver Evangeliet først sunget i det latinske og derefter i det franske Sprog, og Evangeliebogen rakt enhver Domherre at kysse; efter Offertoriet udddeles »le pain benis« (indviet Brød) til alle Tilstedeværende, og istedetfor Fredskysset ræktes der alle de Geistlige en i Guld indfattet Reliquie som Gjenstand for denne Handling. Ved Slutningen af Messen lyste Biskoppen med høi og dybt bevæget Stemme Betsignelsen. Det var et opløstende Syn at see alle

Tilstedeværende: Officerer, Soldater og Civilpersoner, Mand og Kvinder, Franste og Indste, Benner og Fjender, knale ned og bøie sig dybt til Jorden, da den ærverdige Elding med udstrakte Hænder udtalte Betsignelsesordene. Alt aandede her den dybeste Fred og Enighed, uagtet vi Alle befandt os midt i Krigen, og Alt, selv de i Kirken tilstedeværende saarede Soldater, mindede om Krigen. Denne kirkelige Høitidelighed havde noget ubestrikelig opløstende og styrkende, og den gjorde navnlig et dybt Indtryk paa de mange protestantiske Officerer, og var hele Dagen igjennem Gjenstand for Samtale; den varede i to Timer, men man mærkede ikke til Tiden.

**Østerrig.** Under sit sidste Ophold i Tyrol modtog Kaiseren i Innsbruck d. 2. Jan. ogsaa Biskoppen af Brixen tilligemed Prælaterne for flere Klostre. Paa Biskoppens Erindring om Kaiserens Wellemkomst til Fordeel for den h. Fader svarede Kaiseren: „Seg vil vise, at jeg er en katholisk Fyrste!“ Samtidig hermed forsiktrer Bladet „Waterland“, at Greve v. Bauszt under 27. Nov. har sendt en Note til Florenz, der i skarpe Udtryk foreholder den italienske Regering, at den ikke holder sig de Forsikringer efterrettelig, som ledsagede Roms Besættelse. Den kaiserlige Gesandt i Rom har derhos underrettet den h. Stol om Afsendelsesdagen for denne Note. — Noten er iøvrigt uden al praktisk Betydning, og er kun forsaavidt mærkelig, som den viser, at den almindelige katholske Bevægelse ogsaa begynder at gjøre Indtryk paa den protestantiske Rigs-kantsler.

**England.** Om den katholske Kirkes stadige Fremgang i England, saavel som om den Frygt, hvormed Høikirken betragter de mange Conversioner, vidner følgende Kjendsgjerning, som flere engelske Blade berette:

„Man har i den senere Tid to Gange offentlig henvendt det Spørgsmaal til Premierministeren, Mr. Gladstone, om det virkelig er sandt, hvad en fornem Dame skal have fortaalt, og hvad der siden er blevet meget omtalt i de høiere Kredse, at han samtidig med hende har ladet sig optage i den katholske Kirke. Man har tillige hentydet til, at han staaer i et meget venkabeligt Forhold til Erkebiskop Manning i Westminster, og at han, siden han blev Premierminister, ved flere Regerings-handlinger har lagt an paa at vise sig inødekommende ligeoverfor Katholikernes, især Irlandernes, Fordringer. Kort efter læstes i Bladene en Skrivelse fra Ministerens Privatsecretair, hvori denne erklærer, at hans Chef ikke

kan indlade sig paa at tilbagevise dette og lignende Ting. Derfor hans Handlinger ikke gjendrive dem, er han overbevist om, at hans Ord endnu mindre vilde være istand dertil.

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 19te Februar. Seragemsfa. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 15. **M.** Katharina af Ricci, Jomfru. 14. **Ei.** Ihukommelse af Frelserens bitter Lidelse. 15. **O.** Scholastica, Jomfru. 16. **E.** Naamund af Pennafort, Betsj. 17. **F.** Titus, den h. Paulus' Discipel. 18. **L.** Agatha, Jomfru og Martyr.
- Søndagen** den 19de Februar. Oninugestsma. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte for Sndernes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 20. **M.** Romuald, Abbed. 21. **Ei.** Joseph af Leonissa, Betsj.
- Den 22de** Februar. Aste onsdag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 8 stille Messe. Kl. 10 Aftenvielse og Spimesse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Messe. Aften Kl. 7½ Fasteandagt med Prædiken. — 23. **Co.** Petrus Damiani, Betsj. og Kirke lærer. 24. **F.** Mattias, Apostel. 25. **L.** Ihukommelse af Frelserens Tornekrone.
- NB.** Alle de 40 Ugedage fra Aste onsdag ere befalede kirkelige Fastedage, paa hvilke, med Udtagelse af eet vættende Maaltid og en saakaldet Collation, al anden Nydelse af Spise er kirkelig forbuden.
- Søgnedagsguds tjensse:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Kristemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdag aften Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3-9. — Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Kristemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdag aften Kl. 5-8. — Sct. Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. B. Vøhrer, Lørdenskjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Aartalet, enkelte Numere 8 St.

# Katholsk Kirketidende.

Tiftende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 5. Søndagen den 26de Februar. 1871.

---

**Indhold:** Et Tilbageblik paa Aaret 1870. — Industrien uden Gud kan ikke blive til Velsignelse. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Frankrig, England.

---

## Et Tilbageblik paa Aaret 1870\*).

Saa er da dette overordentlige Aar henrundet: Conciliets Aar, Krigenes Aar, Aaret for Romes Indtagelse og Parises Beleiring! Det tilhører nu Fortiden, men det er ikke hjemfaldet til Forqlemmelse. Det vil i lang Tid sætte Efterverdenen i Forbauselse, men det vil aabenbare Sandhedens Triumph og forkynde Guds Retfærdighed!

Hvor mange Tildragelser i disse tolv Maanedre! Paa ethvert Blad af de nu afsluttede Optegnelser laaser man hvad den navnkundige Greve Joseph de Maistre kaldte Forsynets souvereane Decreter.

Til Trods for alle den menneskelige Klogskabs Forudsigelser aabnedes det oekumeniske Concil i Rom paa den af Pius IX. bestemte Dag. Det har fuldbragt store Ting, idet det har fiiilet Religionens Grundsandheder, Naturens og Maa- dens Orden i det rette Lys. Det har udtalt sig om den fuldkomne Overensstemmelse mellem Fornuft og Tro, og endelig stadfæstet alle tidligere Aarhundreders kirkelige Overlevering

---

\*) Efter det i Gent udkommende Blad „Bien public“.

ved den høitidelige Erklæring om Jesu Christi Stedfortræders øverste og ufeilbare Værembede.

I det Dødblik da Aaret 1870, der har været Vidne til denne høitidelige Samling af den katholske Kirkes Biskopper, som et visstent Blad løsner sig fra Tidens Traa for at nedhvirvles i Evighedens Afgrund, gribe vi med Glæde denne Leilighed til at udtale vor ubetingede Underkastelse under Conciliets Beslutninger. Vi have modtaget dem som den Helligaands Udsagn; vi vedkjende os dem som et Lys for vor Aand og en Retteknor for vort Liv, og vi ere overbeviste om, at vi hermed udtale alle sande Katholikers Følelser. Denne Lydig-  
hed mod Conciliets Beslutninger og hele Kirkens Overhørde vil bane Veien for Sandhedens og Retfærdighedens Herredømme i Verden. Conciliet, som har henviist alle tankende Aander til Sandhedens veiledende Stjerne, vil forhaabentlig senere bringe Folkene det christelige Samsunds altfor lange forglemte og altfor hyppigt miskjendte Grundlove i Erindring, og vi bede Gud om den Naade, at vi snart maae modtage disse heldbringende Belærelser; vi bede navnlig, at de maae finde Indgang i vel forberedte Hjerter, og bringe blivende Frugter for en omfattende Fornøjelse af de menneskelige Samsundsforhold.

Vi have ikke tabt Modet over den pludselige Afbrudelse af Conciliets Virksomhed; thi vi troe, at det guddommelige Forsyn ved denne Vedelse af Begivenhedernes Gang har havt til Hensigt bedre at forberede Verden til at modtage Kirkens Belærelser. Det moderne Samsunds store Synd er nemlig den Hovmod, der vil styrte Gud fra Thronen, for desto mere uforstyrret at kunne tilbøde sig selv. Blandede af dens Magt, opblæste af dens fersangelige Storhedsdrømme, og betagne af Indbildningen om at vare i Besiddelse af en ubetinget Vedelse af deres Skjæbne, vilde Folkene aldrig have bøiet sig for nogen anden Souverænetet, end deres egen, eller i deres Loogivning anerkjendt Hans høieste Autoritet, der er Fyrsternes og Folkenes Herre. De skulde derfor med egne Dine see deres Magt i dens hele Intethed. Nogle faa Maaneder have jo været

tilstræffelige til at tilintetgjøre en stor Samfundsbgnings fremkultilede Bevare. Den menneskelige Kraft har her feel sin Afmagt, enhver Blisdom felt sin Forfængelighed!

Bisnop er ogsaa Kirken bleven ramt af den Uveirstorm, der er faret hen over Jorden. Rom er blevet overflømmet af en ny Islamisme, eller et nyt Hedenskab, Paven holdes fangen i Vaticanet, og en excommuniceret Konge anmasfer sig Herredømmet over den christelige Verdens Hovedstad. Dog, dette skal ikke bøie vort Mod og gjøre os til et Bytte for Forsagthed og Kleinmodighed; thi som Christi fande Brud gaaer Kirken sin smertelige Gang til Calvariebjerget. Den kan ikke fuldkomme Forløsningens store Værk uden at have baaret Christi Kors. Historien om dens Forfølgelser er en vedvarende Beretning om dens Triumph.

En stor Bevægelse gaaer nu igjennem den katholiske Verden. Det nittende Aarhundredes store Gjerning, Folkenes umiddelbare Forbindelse med Pavedømmet, fuldbyrder sig mere og mere over hele Jordkredsen. Der gives ikke nogen nok saa fjernt liggende Nation, som ikke har taget Deel i den Smerte og de Lidelser, der ere overgaaede Kirkens Overhoved. Skulde det da være antageligt, at denne Opvaagnen over alle Dele af Verden ikke har frembragt, og ikke vil frembringe Andet, end ufrugtbare Demonstrationer? Nei, her rører sig en virkelig, levende og uimodstaaelig Kraft, som vil skaffe sig Luft; og d.tte vil lykkes den saaledes, at denne Verdens Magter, førend de drømme om det, maae fatte sig paa at tage den med i deres Beregninger.

Vi leve i en Tid, der er opfyldt af Ruiner, og som uden Raad og Ro stedse er ifærd med at bygge det Nedrevne op igjen; i en Tid, der vidner om et omfattende Forsald, men som ikke desto mindre roser sig af Stormløb i Fremskridt. Hvad der i den skal gaae tilgrunde, vil gaae tilgrunde; men hvad der skal overleve det Dvrige, vil blive reddet, styrket, og voxe i Storhed. Det er muligt, ja sandsynligt, at de officielle Magter, som ville leve uden Gud, ville gaae tilgrunde under den

Afmagt, der maa blive en Følge af deres fuldkomne Affald fra Christendommen. Men Saameget er paa den anden Side vist, at, saalænge der er Christne paa Jorden, vil der ogsaa stedse være Elementer for nye Samfundsdaannelser, Spirer til en bedre Fremtid!

Dette er vor Tro og vort Haab. Og derfor kunne vi i den evige Sandheds Lys og med Sindsro betragte Tidens veyende Begivenheder, og tænke over den guddommelige Retfærdigheds Veie. Den narværende blodige og forfærdelige Kamp skjuler Hemmeligheder, som engang ville gjøre Politikernes Forudseenhed og de Vises Skarpsindighed tilskamme, men som, betragtede i Troens Lys, ville udbrede en overraskende Klarhed over mange for Sieblikket gaadefulde Omstaendigheder og Tildragelser. Krigen er tilvisse i sig selv en stor Ulykke, men ogsaa den har sin Plads i de guddommelige Raadslutninger; og midt igjennem Niemestenes forfængelige Planer bevæger den buddommelige Verdensstyrrelse sig frem mod sine evige Formaal, og forvandler alle timelige Forstyrrelser til Midler, der virksomt befordre den nye Tingenes Orden, som den i det skjulte forbereder.

Vi troe navnlig ikke, at det for stedse er forbi med Frankrigs Mission i den europæiske Civilisations Tjeneste; vi haabe tværtimod, at dette ualmindelig begavede Folk endnu vil søie mange udmærkede Bedrifter til dem, det allerede har udført. Det franske Folk er nemlig i Besiddelse af vidunderlig Elasticitet og Udvidelseskraft, af en utrolig Lethed ved at gjøre Propaganda for Ideer, og det besidder disse Egenstaber ikke mindre i det Godes end i det Ondes Tjeneste. Det har i de sidste 80 Aar misbrugt disse Evner, og gjort sig til en Repræsentant og Apostel for den politiske Revolution og det sociale Apostasi. Denne store Nation, som har havt Gud saameget at takke for, var den første, som bandlyste Hensynet til Gud af sin Lovgivning, og den har deels indbudt, deels tvunget andre Folk til at følge dette Exempel. Det har siden maattet lide Straffen for sin Utroskab. Ved at styrte sig fra den ene Re-



volution i den anden har det, under sin bestandige Vaklen mellem Dictaturet og de meest udføiende Frihedsbestræbelser, stadig svævet hen over Anarchiets Afgrund; og det har kun nydt en forbigaaende Fred, saalange en lykkelig Inconsequents nu og da for en Tid førte det tilbage til de gamle Grindringer om dets providentielle Mission. Den nærværende Krig er en aabenbar Gjennemførelse af den længe tøvende Gudsdom. Gud prøver dette herlige Land haardt, men han gjør det kun, forat det franske Folk ret kan blive sin eiendommelige Bestemmelse værdigt!

Saaledes tager da dette mærkværdige Aar Afsted med os; det efterlader os ved Siden af store Ulykker, vigtige Lærdomme paa den hemmelighedsfulde Fremtids Dørtærskel. Men i hvad der end skal komme, hvilke end Følgerne af denne forfærdelige Krig skulle blive, Saameget er imidlertid vist, at Rom er det Sted, hvor den nærværende Tids store Problem skal løses. Kun derfra kan det Lys komme, som alene mægter at redde Folkene; med Rom, det er med Gjenoprettelsen af den pavelige Throne, maa Gjenfødelser af den af det revolutionære Barbari forstyrrede christelige Samsundsorden begynde. Derfor fæste vi nu mere end nogensinde vort Blik paa Petri Stol, der er opreist saa at sige paa Verdens høieste Bjerge, for at være et for alle Jordens Folk lysende Taarn, og derfor tage ogsaa vi Deel i de livskraftige Bevidnelser af et katholsk Sindelag, som i det nye forløbne Aar saa ofte og saa skjønt ere fremtraadte og fremdeles ville fremtræde.

Her er Nutidens Haab, her Fremtidens Frelse! Maaatte Folkene dog nærme sig til Pavedømmet, for at dette kan bringe dem Forsoning med Gud. Saaledes ville nye Baner aabne sig, og lykkeligere Dage oprinde over det menneskelige Samsfund. Saaledes ville de i Ulykkens Skole opdragne Folk med deres oprindelige Energi ogsaa gjenfinde Forstaaelsen af deres christelige Bestemmelse. De ville føle sig lykkelige ved at at elske Kristus, og blive store ved at tjene ham og udbrede hans Rige!

## Industrien uden Gud kan ikke blive til Betsignelse for Verden\*).

---

Man kan ikke nægte vor Tid den Ære, at den har bragt de industrielle Fremfærd til en fabelagtig Høide. Alt hvad der hører til Fabrik- og Maskinvæsen, til Bærgværksdrift og Jernbaner, til Bogtrykkerkunstens Udvikling og Litteraturens af dens Frembringelses Villighed betingede Udbredelse — Alt dette fordunkler alle tidligere Aarhundreders Bidrag til Culturens Fremfærd. Det er derfor intet Under, at Industrien er bleven den nærværende Tids Afgud. Den er nuomstunder den Guldkalv, som dyrkes og tilbedes af Alle, og hvis gyldne Skind frister Alle til Anstrengelse for i det mindste at afplukke et og andet af dets tallose Haar! Al Verden venter sin egen og hele Samfundets Lykke af Opfindelsernes Gavnbeviisninger. Men — vil dette Haab gaae i Opfyldelse? Hidtil har man endnu ikke seet noget Tegn derpaa!

Dersom den moderne Industri var den sande Kilde til jordisk Lykke, da maatte allerede nu Samfundets Vel staae i et tilsvarende Forhold til de forbausende Fremfærd, som vi overalt iagttage paa Industriens Encmærker. Men dette er langt fra at være Tilfældet. Et klart Beviis herfor er den Omstændighed, at det sociale Spørgsmaal (Arbejderspørgsmaalet) i ingen tidligere Tid har været Gjenstand for saa almindelige Overveielser og saa alvorlige Betynkninger, som i den nærværende. Alle ere nemlig gennemtrængte af Overbeviisningen om, at den arbejdende Klasse materielle Stilling har Krav paa en grundig og hurtig Forbedring. Der maa vel altsaa her være en virkelig Nød tilstede. Men den arbejdende Klasse udgjør det ulige større Fleertal af Samfundet; følgelig er den største Deel af Menneskene, tiltrods for alle vor Tids indu-

---

\*) Efter en Artikel i „Westf. Abt.“ Nr. 2 b. A.

strielle Ulykkeligheder, endnu ikke bleven lykkelig! Det er endvidere den arbejdende Klasse, som især medvirker til Industriens Flor; man skulde altsaa vente, at den i det rigeste Maal maatte kunne opvise Frugten og Betsignelsen af sit Arbeide. Men dette er i Virkeligheden langt fra at forholde sig saaledes.

Vi nægte ikke, at der i vor Tid gives Mange, hvem Industrien i utrolig kort Tid har bragt en forbausende Lykke, at der er unge Mand, som i sin Tid tomhændede forlode deres Forældres Hus, men saa Aar efter vendte tilbage i Besiddelse af Tusinder, og nu optræde som Millionærer. Og vi nægte ikke heller, at mange flittige og sparsommelige Familiefædre i det mindste have bragt det til en vis Velstand og have deres gode Udkomme. Men sædvanlig hører man allevegne fra kun Klager over Nød og Armod. Arbeideren lever overalt, som man pleier at sige, fra Haanden i Munden, eller forbruger strax hvad han hver Dag fortjener. Standses da Arbeidet, banker Hungeren øieblikkelig paa Døren.

Hvoraf kommer vel dette? Man vækter i almindelig Skylden herfor udelukkende paa Arbeidsherrerne, og siger, at de beregne Arbeidslønnen altfor karrigt, og vi tvivle ikke om, at Fabrikherrernes Fordeel er altfor uforholdsmæssig i Sammenligning med deres Arbeideres. De samle sig i Gjennemsnit colossale Formuer, og den Fordring synes derfor billig, at de af christelig Kjerlighed til Næsten burde indrømme deres Arbeidere en større Andeel i Udbyttet. At dette imidlertid ikke skeer, kan man ansee som et Beviis for, at den Deel af Samfundet, som især har Grund til at længes efter en Forbedring af sine Vilkaar, og haaber, at Industrien skal føre den til Velvære, ikke kan vente stor Lykke fra denne Kant.

Men den sande og egenlige Grund til, at Velstanden og Lykken befinder sig i et saa afgjort Misforhold til Industriens Op-sving, ligger ingenlunde blot i en altfor knap tilmaalt Arbeidsløn. Denne har tværtimod i de sidste tyve Aar været i vedvarende Stigen, og stiger endnu bestandig. Landmanden betaler for nærværende Tid sine Mark en dobbelt saa stor Løn,

som for femten til tyve Aar tilbage. Dagleieren har i denne Tid ligeledes bragt sin Fortjeneste op til det Dobbelte, mange Steder endog til det Tredobbelte. Forrige Sommer var den laveste Dagløn for offentlige Arbeider (s. Ex. Jernbanearbeider) 25 Sgr. (1 Rd. 10 Sk.), medens Accordarbeidere kunde fortjene 1 Th. og indtil 1 Th. 20 Sgr., ja stundom 2 Th. indtil 2½ Th. (fra 1 Rd. 2 Mk. indtil 3 Rd. 2 Mk.) Selv i de korteste Vinterdage var Daglønnen endnu 20 Sgr. (over 5 Mk.), hvilket i tidligere Aar har hørt til Sjældenheder.

Hvoraf kommer dette? spørge vi atter. Er Aarsagen her til en tilsvarende Stigen i Priserne paa Levnetsmidler? Vi kunne ikke antage dette; thi i Virkeligheden er Livsforøndenernes Vardi, om end stegen, dog ikke stegen i et saadant Forhold; og man har siden Aaret 1847 heller ikke kunnet klage over en almindelig Dyrktid. Heraf skulde man synes at kunne drage den Slutning, at den arbejdende og tjenende Classes Stilling i det mindste maatte være nogenlunde tilfredsstillende. Men, naar den alligevel ingenlunde er det, da kan vel dette i enkelte Tilfælde have sin Grund i særegne Omstændigheder; men ialmindelighed maa Grunden søges i følgende Kjendsgjerninger.

Først og fremmest forekommer det os, som om den øverste Arbeidsgiver, den himmelske Fader, i det Hele taget ikke synes at finde stort Velbehag i den moderne Industri. Det kan nemme ikke nægtes, at den, saagodtsom overalt, drives uden alt Hensyn til Gud. De rigeste og fornemste Industririddere beskymre sig ikke stort om Himlens Gud. De mene at kunne være Ham foruden, efterdi de jo have deres Herre og Gud i Pengeskrinet og i Forretningen. Arbeiderne og de øvrige tjenende Aander, som staae i deres Sold, dele forstørstedelen denne Tro med dem. Penge og Binding er Formaalet for alle deres Tanker og Duster. „Kun brødt at fortjene,“ tanker Arbeideren, „da er jeg tilfreds og lykkelig“. Det gamle og skjønne Ordsprog: „Det er Betsignelsen som mætter“ er de Fleste iblandt dem ubekjendt, og paaagtes derfor kun af Faa. Der gives Fabrikker, som hver Morgen optage Hundreder af Arbeidere, hvis Frem-

tidshaab ene og alene beroer paa, at Gud vil bevare deres Liv og Sundhed; men, kunde man see ind i deres Hjerter, da vilde det vise sig, at Mængden af dem for deres Arbeide hverken have bedet til Gud eller tænkt paa ham. Det hører overhovedet til vor Tids Begreb om Fremskridt i Udvikling og Dannelse, at man om Morgenens staaer op, og om Aftenen begiver sig til Ro uden mindste Tanke om eller Trang til at styrke sin Sjæl ved Bøn til Gud. Men skulde Gud med Velbehag kunne see ned paa saadanne Menneskers Færd og velsigne deres Sdrætter? Vi troe, at den, som ikke beder, ikke heller troer paa en levende Gud, og at han selvfølgelig giver Afkald paa, at den almægtige og al gode Gud skal give sin Velsignelse til hans Bestræbelser. Men hvad kommer der ud af et Arbeide, hvad er Udbyttet selv af den rigeste Binding, naar Guds Velsignelse ikke hviler over den? See her den sande Aarsag til, at der saa hyppigt intet Forslag er i de ofte saa snart fortjente Skillinger. Vænnen er derfor det ubedragelige Thermometer, der viser, hvorledes det staaer til med Christendommen saavel i Familierne som hos de enkelte Mennesker. Den h. Franz af Sales siger herom: „Den, som beder vel, er en god Christen; den, som beder slet, er en daarlig Christen, men den, som slet ikke beder, er ingen Christen.“

De ivrige Industrimennesker bede ikke mere, men de gaae endnu videre i deres Eigebyldighed imod Gud. Eigesom for at vise, hvorlidt de mene at behøve en Gud, agte de ikke de hellige Dage, Søn- og Festdagene, saaledes som Guds Villie og Bud fordrer det. Det er bekjendt nok, at Mange paa disse Dage slet ikke mere besøge nogen Kirke, og at Andre gjøre det meget sjældent. Men endnu ikke tilfredse hermed, gjøre de, tiltrods for Guds udtryffelige Bud, endog Søndagen til en Arbeidsdag. Ikke blot i de Fabriker, hvis Arbeide ikke uden stort Tab kun stilles i Bero, ryge Aar ind og Aar ud Skorstene, men ogsaa i Haandværkernes Værksteder hører man paa Helligdagene Larmen af det travle Arbeide, samtidig med, at Kirkeklokkerne kalde til Guds tjeneste. Ja, for endnu mere iøine-

faldende at lægge denne Ringeagt for Gud og det Hellige for Dagen, bliver enten den ene Halvdeel af disse Dage anvendt til Arbeide, og den anden Halvdeel til Fornøielser, eller hele Søndagen brugt til Arbeide, og Mandagen tilbragt i Svir og Lediggang. Dette giver i Sandhed ikke den moderne Industri noget christeligt Anstrøg! Det beviser kun, at Menneftenes Eiegyldighed for Gud holder lige Skridt med Industriens Op-sving. Men tør man virkelig troe, paa denne Maade at fremme Menneftighedens Vel og Verdens Lykke? De liberale Førere for den nærværende Tids sociale Bevægelse synes unægtelig at mene dette, og at have til Hensigt aldeles at emancipere de af dem ledede Arbeiderforeninger fra Christendommen, som om den var Verdens største Ulykke!

Troende Christne derimod ere af en ganske anden Mening, og det medrette. Saafernt nemlig de liberale „Arbeidervenner“ skulde naae deres Maal, fuldstændig at fjerne Christendommens Indflydelse paa Samfundet, da kunde man tilvoisfe ikke andet end ønske dem, at de selv maatte opleve Frugterne af deres Virksomhed; thi de vilde da komme til den Overbeviisning, at et Folk uden Gud og Religion er et farligere Væsen, end et løsladt vildt Dyr. Derjom nemlig Regeringerne ikke itide faae Dinene op for de nødvendige Følger af disse antichristelige Bestræbelser, er der de bedste Udsigter til, at Industrien og Arbeiderspørgsmaalet, istedetfor al den forjættede Lykkeliged, ville berede os en storartet og forfærdelig Revolution.

Men foruden hiin antichristelige Retning er der endnu en anden Grund til, at Nutidens Industri aldrig vil bringe Verden nogen Lykke, og den er den med Industriens Fremskridt bestandig tiltagende Dypighed og Sandselighed. Industrien har skabt Fornødenheder, der ere blevne saa kostbare og talrige, at selv de rigeligste Indtægter ikke ere istand til at tilfredsstille dem. Vi behøve til Beviis herfor blot at erindre om et Par andre Kjendsgjerninger.

I det Hele taget er nemlig Nydelseslyngen den Klippe,

paa hvilken utallige til Arbejderclassen henhørende Familiers Lykke og Belferd strander. Umaadelighed i Nydelsen af stærke Drikke griber fra Dag til Dag paa en forfærdelig Maade om sig, og ødelægger legemlig og aandelig utallige Mennesker. For at tilfredsstille denne Hang bortødsler Arbejderen en betydelig Deel af sin moisommelig erhvervede Fortjeneste. Denne onde Lust boer vistnok, som saameget Andet, af Naturen i Menneskets Hjerte, men den finder desværre en utilbørlig Næring i de nuomstunder tallose Bevarningssteder, ligesom den industrielle Gevinst yder de fornødne Midler til at tilfredsstille den. Men det er isøvrigt mindre de bortødslede Penge, som gjøre Drukkenbolten ulykkelig, end meget mere de af Drukkenstaben udspringende Følger: de uforfvarligste Pligtforsømmelser, forærvelige Stridigheder, Ufred i Familien og utallige andre Forsyndelser. Kort sagt, Drukkenstabe er en af det menneskelige Velværes værste Fjender.

En anden meget udbredt Glendighed, der følger den moderne Industri i Hølene, er den overhaandtagende Yppighed i Klædedragten. Den nuværende kvindelige Dragt er, uden at vi her skulle tale om dens Udartning i sædelig Henseende, bleven saa kostbar, at den ødelægger mange Familiers Velstand; den fremkalder en Mængde nagende Befyringer, og styrter tilsidst Bedkommende i Armod. Vil man end sige, at det er Mennesket selv, der skaber sig disse Fornødenheder, saa bliver det dog ikke desto mindre en afgjort Sag, at Industrien er en middelbar Aarsag til denne Ulykke, og at den aldrig vil gjøre Verden lykkelig, saalange den vedbliver at befordre denne forærvelige Overdaadighed. Et af de sikreste Midler til at hæve den almindelige Velstand vil derimod være en større Simpelt, Tarvelighed og Nøisomhed.

Det ovenfor Sagte gjælder naturligviis ikke mindre om den stedse vogende Forlystelsesyge. Ogsaa den holder Skridt med Industriens Fremgang. Den nuværende Mangfoldighed af offentlige Forlystelsesanstalter holder Menneskene i en vedvarende sandfælig Ophidselse, som umulig kan tilfredsstilles, og

og som selv under Forudsætning heraf, dog aldrig vilde kunne gjøre Mennesket lykkeligt. Skulde da, vil man maaskee spørge os, alle disse Nydelser aldeles affkaffes? Skal det plagede Menneske aldrig unde sig nogen Glæde eller have mindste Fornøielse i denne Verden? Det kunde aldrig falde os ind at ville dette! Vi mene kun, at Maadehold i denne Retning er en bydende Nødvendighed; thi et Folk, der nedsanter sig i sandfælige Nydelser, vil aldrig opnaae nogen solid og varig Lykke.

I Modsætning til de liberale Folkevenner ere vi derfor af den Mening, at man, for at fremme Menneskenes Vel, fortrinnsviis bør virke for, at Christendommens Lærdomme og Grundfætninger bringes til almindeligere Anerkjendelse, og vinde større Indflydelse paa de menneskelige Livsforhold. Have vi nemlig først christelige Arbeidsherrer og christelige Arbeidere, christelige Familier og christelige Menigheder, have vi i Sandhed et christeligt Folk, da vil Samfundets Velfærd og Lykke være sikret; thi da vil Guds Belsigelse ikke udeblive!

---

### Kirkelige Efterretninger.

---

**Rom.** Almindelig Forarmelse. Bladet „Genfer Correspondent“ bragte i Midten af Januar følgende Skrivelse fra Florenz: „Jeg er nylig vendt tilbage fra Rom, hvor jeg har tilbragt tre Dage. Hvad der fremfor noget andet var mig paafaldende, var Byens triste Udseende. Af Aviserne havde jeg vel seet, at alt Liv syntes udslukket i de tidligere saa stærkt befærdede Gader; men jeg kunde først ret gjøre mig Rede for hele Situationen, efterat jeg havde talt med Forretningsmand og Kjøbmand, hvis Contorer og Boutiker ere de useilbare Barometere for Handelslivet. En af disse Mand sagde saaledes til mig: „Min Herre! Vi leve her, som man lever i sin Grav! Her er en fuldkommen Stilsaund i Alt: ingen



Handel, ingen Fremmede, intet Liv enten i Literaturen eller i Kunsten, ingen Fornoielser, kort sagt, ikke det Mindste af alt det, som vidner om, at man lever i den civiliserede Verden!" Hvor ofte har man ikke hørt den Beslutning mod Pavedømmet, at det skulde være fjendtlig stemt mod alt Liv og Udvikling! Men man har nu Veilighed til at see, hvorfra det Slag er kommet, som har forvandlet Rom til et stort Liig. Man vil nu skyde Skylden paa Oversvømmelsen, men Handelsmand, som fortjene ubetinget Tiltro, have forsikret mig, at denne sørgelige Tilstand skriver sig fra d. 20. September, eller at den begyndte med den Dag, da det virkelige og sande Rom flygtede bort gennem Breschen ved Porta Pia, for at gjøre Plads for den italienske Enheds vilde Vandrer. Før som efter Oversvømmelsen fordrede den revolutionære Presse uafsladelig Kongens Narvarelse og Regeringsmyndighedernes Overflytning, for at bringe Liv i det øde og døde Rom. Man gjorde i denne Henseende stærkt Regning paa Prindsesse Margrethe (Kronprindsens Gemalinde), og havde meget travlt med at sende det Rygte forud for hendes Ankomst, at hun glæder sig ved et saa livsfro Temperament, at hun vilde være istand til at faae Romerne til at danske paa en Kirkegaard! Men efter alt, hvad jeg har hørt i Rom, vover jeg dristig den Paastand, at det hverken vil lykkes Prindsessen eller nogen anden nok faa høi Person Narvarelse at forjage den Gravens Stilhed, som hersker i vort lykkelige Kongeriges Hovedstad. De lavere Classer — jeg mener dem som ernære sig ved deres Hænders Arbeide, og som ikke have ladet sig bevirke af Fanatismen, men bevaret den sunde Menneskeforstand — sige hoit, at ene Pavens Gjenindsættelse i hans souveræne Rettigheder kan bringe nyt Liv i Rom."

— Kort efter ovenstaaende Skrivelse meldte et Telegram af 29. Januar, at Kronprinds Humbert og Prindsesse Margrethe vare ankomne, og have faaet en entusiastisk Modtagelse\*). — I Quirinalet blev der i de sidste Uger før Prindsens Ankomst arbeidet Dag og Nat, og, hvad der var endnu forargeligere, ogsaa paa Søndags og Festerdage, paa Indretningen af de for ham bestemte Gemakker. Det skønne Paulinse Capel, hvor tidligere Pavevalget fandt Sted, er nu et

\*) Om dette Hørstøpars Afsejls i Rom skulle vi i næste Nr. meddele det Nærmere.

Oplagssted for en stor Mængde Membler, og Paven's Thronsal er forvandlet til en Brunkfal for det enige Stolens Konge! Men en ganske eiendommelig Skæbne har ramt det berømte Hjørneværelse, hvor General Radet i Aaret 1809 arresterede Pius VII., og hvor Pius IX. opholdt sig den sorgelige 16. Nov. 1848, medens Pøbelen stormede Paladset. Her er Overbecks berømte Loftmaleri — Kristus, der forsvinder i det Dieblig, Pharisaerne ville gribe ham — blevet nedtaget, og Værelset indrettet til et Sovestue for Victor Emmanuel.

— De allestedsfra modtagne Bevidnelser af den katholske Verdens trofaste Hengivenhed berede fremdeles den h. Fader en stor Trøst under hans nærværende Bekymringer. Han modtog saaledes d. 16. Januar en Deputation fra Belgien, der overbragte ham 200,000 Fr., og en lignende Deputation fra Tydskland ventedes i den paafølgende Uge. — Den pavelige Regering har nu alt i flere Aar ladet en Sum af 12,000 Scudi (c. 22,000 Rd.) udbetale til Collegium Romanum som Erstatning for de Fordeieendomme, som den italienske Regering tidligere har berøvet det. I den første Tid efter det sidste Attentat paa Kirkestaten lod det til, at man dog vilde undsee sig ved at antaste dette Bederlag for en tidligere Udflyndring; men man er nylig ikke desto mindre kommen paa andre Tanker, og har pludselig tilbageholdt det forommeldte Beløb. Saaledes forandrer denne noble Regering nafladelig sine Beslutninger, og man kan selvfølgelig ikke fatte mindste Tillid til dens Føtter.

**Italien.** Det Turinske Blad „Unita cattolica“ beretter, at Napole on under sit Fangenskab har tilsendt sin forrige Budsforvandre og Ven, Victor Emmanuel, en Nytaarskrivelse, og meddeler et kort Udtog af denne Skrivelser Indhold. Ifølge dette ønsker den franske Keiser Kongen tillykke i Anledning af Roms Erobring, idet han dog ikke undlader at anbefale den hensynsfuldeste Udfærd mod Paven, som en ved sine personlige Dvder ualmindelig agtvardig Mand, for hvem han (Napoleon) altid har bevaret det oprigtigste Venkab! Men omtrent samtidig hed det i en Skrivelse fra Rom, at Napoleon ogsaa havde tilskillet Paven en Nytaarskrivelse i Anledning af Aarskiftet. Saa utroligt dette nu end kan synes, er det dog, naar man seer tilbage paa alle den Napoleonske Politik tidligere Tvedydigheder, navnlig i Forholdet til Italien og Paven, ingenlunde usandsynligt. „Unit. catt.“ slutter derfor sin

Beretning med de Ord: „I sandhed! Bonaparte maa have et stort Hjerte!“

**Frankrig.** Frankrigs Katholiker slutte sig, forsaavidt de sørgelige Tilfælder, der nu alt i lang Tid have hjemført deres Fædreland, tilstede det, til den store katholske Bevægelse til Gunst for den h. Fader. I mange Diocefer have Domcapitlerne offentliggjort særegne Protester; og i alle Diocefer har Geistligheden deeltaget i Biskoppernes Protestationer, og Menighedene fulgt deres Exempel, og bedækket Adresserne med talrige Underskrifter. Overalt gjore det troende Folks Følelser sig gjældende med stor Kraft og udaf Hjertets inderste Trang. Fra flere Byer, f. Ex. Nismes, Puy, Vannes, Maçon, Saumur, Castellana have hine Følelser givet sig Luft paa usædvanlige Maader, f. Ex. i Løfter om Opførelsen af Kirker, Erindrer for den hellige Jomfrue og Stedets Skytspatron o. s. v., for saaledes ved Bønnens og Forbønnens Magt at medvirke til den h. Faders Befrielse. „L'Univers“ siger herom: „Alt dette er endnu ikke nok! Den franske Nation trænger til en offentlig og høitidelig Afsoning af hele Folkets Synder!“

**England.** Det nyeste „Catholic Directory“ (d. e. katholsk Statistik) meddeeler som sædvanlig statistiske Oplysninger om Englands Katholiker. Man seer i disse opført 15 katholske Biskopper for England og Wales, og 4 for Skotland; af de førstnævnte vare imidlertid fire paa Grund af Alderdom ikke længere i Virksomhed. Antallet af Præster er i England og Wales 1551 og i Skotland 207, i Alt 1758. Af Kloostere tæller England 55 mandlige og 218 kvindelige, Skotland 4 mandlige og 18 kvindelige. Fertil kommer endnu 40—50 Geistlige, som i forskjællige Stillinger virke i Udlandet, og et ligesaa stort Antal Høvsgeistlige paa de adelige Herresæder. Fortegnelsen over de Stæder, hvor den h. Messie læses, indeholder 1200 Navne. De skotske Katholiker staae endnu under en apostolisk Vicar, medens England og Wales siden 1850 have haft deres eget Hierarchi. Juldstandighi er dog den katholske Kirke i Irland organiseret. Den er deelt i 4 Kirkeprovincer: Ulster, Leinster, Munster og Connaught, af hvilke enhver følgelig har sin Erkebiskop. Provindsen Ulster tæller 9 Diocefer, Leinster 4, Munster 8 og Connaught 7. Peerstanden (den høieste Adels) i alle tre Kongeriger tæller 39 katholske Medlemmer, af hvilke Hertugen af Norfolk er den første i Rangen. Efter ham kommer den for et Par Aar siden til den katholske

Kirke overtraadte Marquis af Bute. Barontitelen føres af 49 Katholiker, og 39 Katholiker have Sæde i Underhuset. De sidste have iøvrigt, paa en enkelt Undtagelse nær, deres Mandater fra irske Valgkredsse.

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 26de Februar. 1ste Fastesøndag. Quadragesima. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 27. M. Petri Biskop i Antiochia. 28. Ti. De japanesiske Martyrer. 1. Marts. O. Vincents og Anastasius, Martyrer; Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer.
- Onsdagen** den 1ste Marts Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 2. Co. Margaretha af Cortoua. 3. F. Iuhommelse af Frelserens Spud og Nagler.
- Fre dagen** den 3die Marts. Broderikabet til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Aften Broderstabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af Foreningen for den evige Tilbedelse deres sædvanlige Bebetimer. — 4. L. Kasimir, Bisk.
- Søndagen** den 5te Marts. 2den Fastesøndag (Reminiscere). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 6. M. Ferialdag. 7. Ti. Thomas af Aquino, Kirke lærer. 8. O. Johannes af Gud, Bisk. og Erdensstifter.
- Onsdagen** den 8de Marts Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 9. T. Francisca af Rom, Enke. 10. F. Iuhommelse af Frelserens Pigtlæde. 11. L. De 40 Martyrer.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirkevidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Riadets Hovedkommissionær, Hr. Grosferer G. P. Pöbner, Tordenisjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Pøglader; i de danske Stater paa de kgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 6.

Søndagen den 12te Marts.

1871.

---

**Indhold:** Den vaticanske Kirkeforsamlings i dens tredie offentlige Sess-  
sion bekendtgjorte dogmatiske Constitution om den katholske  
Tro. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Nordamerica.

---

## Den vaticanske Kirkeforsamlings i dens tredie offentlige Session bekendtgjorte dogmatiske Constitution om den katholske Tro.

Vi have i Nr. 3 og 4 meddeelt vore Læsere Conciliets første Constitution om Kirken. For Fuldstændigheds Skyld, og for at imødefomme et i denne Henseende udtalt Ønske give vi nedenfor ligeledes en tro Oversættelse af de i den tredie Session (24. April f. A.) vedtagne og forkyndte Decreter og Canones om den katholske Tro.

**Pius, Biskop,**

**Guds Tjeneres Tjener.**

**I Forening med det hellige Concilium.**

**Til stedsevarende Ihukommelse.**

Førend Guds Søn og Mennefteslægtens Forløser, vor Herre Jesus Christus gif hjem til sin himmelske Fader, udtalte han den Forjættelse, at han alle Dage indtil Verdens

Ende vilde være med sin her paa Jorden stridende Kirke. Derfor har han til ingen Tid ophørt at staae ved sin elskede Bruds Side, at yde hende Bistand, naar hun lærer, at velsigne hende, hvorsomhelst hun virker, at bringe hende Hjælp under enhver truende Fare. Men denne hans frelsende Omsorg, som uafbrudt fremhæver allerede af andre utallige Velgjerninger, har især paa den oien synligste Maade aabenbaret sig i de Frugter, som Christenheden i det rigeste Maal har høstet af de almindelige Kirkeforsamlinger, og navnlig af den Tridentinske, ihvorvel denne afholdtes i hoist ugunstige Tider. Saaledes have de helligste Troessandheder faaet deres nærmere Forklaring og frugtbare Udvikling, medens Vildfarelserne ere blevne fordømte og tilbageviste; saaledes er Kirketugten bleven gjenoprettet og ordnet, den geistlige Stands Iver for Videnskab og Fromhed fremmet, Anstalter til Opdragelse af unge Mand for den geistlige Stand oprettede, og endelig det christne Folks Liv blevet fornyet, saavel ved en omhyggeligere Religionsunderviisning som ogsaa ved en hyppigere Brug af Sacramenterne. Tillige ere Kirkelegemets Lemmer blevne nøiere forenede med Kirkens synlige Overhoved, og hele Christi mystiske Legeme gjenne- trængt af en livligere Virksomhed; de klosterlige Samsfund, saavel som andre Anstalter, der tjene til at befordre den christelige Fromhed, ere blevne forøgede, medens der jevnfides hermed kundgjør sig en utrættelig Virksomhedsstrang og en glødende Begeistring for Christi Riges Udbredelse, som ikke bærer tilbage selv for Martyrdøden.

Men idet Vi med tilbørlig Taknemmelighed see tilbage paa disse og andre betydningsfulde Naadesbeviisninger, som Gud fornemmelig ved hiin nærmest foregaaende œkumeniske Synode har forundt Kirken, kunne Vi ikke undertrykke vor bitre Smerte over de sorgelige Under, som netop have deres Grund i, at denne hellige Synodes Vardighed og Gyldighed oversees af saa Mange, og at dens vise Beslutninger derfor blive upaaagtede.

Thi Ungen kan mis skjende, at de af de Tridentinske Fædre

forkastede Bildfarelser, ved at benægte Gylldigheden af det af Gud indsatte kirkelige Væremøde, og i Religionspørgsmaal inddrømme enhver Enkeltmands Synsmaader frit Raaderum, efterhaanden have affødt en Mængde Secter, ved hvis Uenighed og Stridigheder det tilsidst er kommet saavidt, at Troen paa Christus i det Hele taget hos Mange er bleven vaklende. Derfor er selv den hellige Skrift, hvilken man tidligere betragtede som den eneste Kilde og Dommer over den christne Troeskære, allerede nu ikke længere anerkjendt for at være meddeelt af Gud, men sættes endog i Rang med Sagtidens Dpdigtelser.

Saaledes opstod og udbredte sig trindt om paa Jorden hiin Rationalismens eller Naturalismens<sup>1)</sup> Være, der er aldeles uforligelig med den christelige Religion som en overnaturlig Foranstaltning, og indsætter sin hele Kraft paa at fortrænge Christus, vor eneste Herre og Frelser, af Menneskenes Tanker og af Folkenes Liv og Vedtægter, for at grunde den saakaldte rene Fornufts eller Naturens Rige. Men, efterat de have forladt og priisgivet den christelige Religion, og fornægtet den sande Gud og Hans Christus, ere mange Aander tilsidst nedsinkne i Pantheismens, Materialismens og Atheismens<sup>2)</sup> Afgrund, og opbyde Alt,

1) Disse to Benævnelser ere kun forsaavidt forskjællige fra hverandre, som Rationalismen ikke absolut fornægter den overnaturlige Aabenbarings Kjendsgjerninger, men dog i Henseende til Opfattelsen af disses Betydning tillægger Fornuften og Philosophien en Frihed og Selvstændighed, der tilintetgjøer Troeskærdommens overnaturlige Charakter, og nedbryder og forstyrer selv Troen. Den rene Naturalisme derimod fornægter alt Overnaturligt.

2) Pantheismen fornægter den sande, levende Gud ved at paastaae, at Alt er Gud, eller at Gud er Set med hele Universet. Materialismen fornægter Aanden saavel som Livværelsen af alle aandelige Kræfter og Magter, og anerkjender blot Materiens eller de legemlige Stoffers Virkelighed, af hvis vilkaarlige Forbindelser den udleder Tænningen og alle andre aandelige Livsytringer. Consequentsen af disse to Bildfarelser er Atheismen eller den fuldkomne Gudsfornegtelse.

for at nedbryde de dybeste Grundlag for den menneskelige Samfundsbygning, idet de endog fornagte Menneskets fornuftige Natur saavel som enhver Rettefnor for Retfærdighed og Dyd.

Men, medens al denne Ugudelighed allevegne greb videre om sig, skete det ulykkelige, at ogsaa mange af den katholske Kirkes Sønner forvildede sig fra den sande troende Fromheds Vej, og at den idelige Anfægtelse af Troessandhederne efterhaanden udøver en svækkende Virkning paa deres katholske Sindelag. Thi vildledte ved hine mangehaande fremmede Lærdomme, seer man dem paa en forkert Maade sammenblende Natur og Naade, menneskelig Viden og guddommelig Tro, og derved forfalske den sande Mening af Dogmerne, saaledes som vor hellige Moder Kirken fastholder og lærer dem, og derved bringe Troens Uantastelighed og Reenhed i Fare<sup>3)</sup>.

Hvorledes kunde da Kirken, naar man tager alt dette i Betragtning andet, end gribes af en dyb og inderlig Smerte? Thi ligesom Gud vil, at alle Mennesker skulle blive salige og komme til Sandhedens Erkjendelse, og ligesom Kristus er kommen for at saliggjøre det Fortabte og samle Guds adspredte Børn til Et, saaledes er Kirken, som Folkenes af Gud bestiftede Moder og Lærerinde, sig bevidst at være Alles Skyldnerinde, og den er stedse rede til at gjøre Alt for at opreise de Faldne og støtte de Vakkende, for kjærligt at modtage dem, som omvende sig, for at styrke de Gode og befordre deres Fremgang til det Bedre. Derfor kan den aldrig ophøre med at bevidne og forkynde Guds frelsende og heldbringende Sandhed, idet den vel ihukommer det Ord, som Gud har talet til den:

---

<sup>3)</sup> Troens Hemmeligheder gaae efter deres Natur ud over den menneskelige Fornufts Faaetævne. Derfor har Gud sat Kirken til at være Verdens Lærerinde, og hvad de af den anerkjendte Theologer eenstemmig lære, maa anses for et tro Udtryk af Kirkelæren eller af den katholske Sandhed; thi, dersom Kirken ikke billigede det, da maatte den have erklæret det for falskt, og dette har den i saadanne Tilfælde aldrig undladt.



Min Aand, som er i Dig, og mine Ord, som Jeg har lagt i Din Mund, skulle ikke vige fra Din Mund fra nu af og i al Ewighed. (Isaias 48, 21.)

Derfor have ogsaa Vi, efter Vore Forgængeres Exempel, aldrig undladt, i Overensstemmelse med Vort høieste apostoliske Embede, at lære og beskytte den katholske Sandhed, og forkaste forkeerte Lærdomme. Men nu, da Biskopperne fra alle Jordens Lande ifølge Vor Indbydelse ere i den Helligaand forsamlede til denne oekumeniske Synode, og i Forening med Os sidde som Troesdommere, have Vi besluttet — med Henviisning til Guds Ord, baade det skrevne og det overleverede, saaledes som Vi have modtaget det, samvittighedsfuldt bevaret og uforfalsket fortolket af den katholske Kirke — fra denne Petri Lærestol og for al Verdens Dine at forkynde og forklare Christi heldbringende Lære, og tillige, i Kraft af den Os af Gud overdragne Myndighed, at forkaste og fordømme de modsatte Vildfarelser.

### Forste Capitel.

Om Gud, alle Tings Skaber.

Den hellige katholske apostoliske romerske Kirke troer og bekjender, at der er een Gud, den sande og levende Skaber og Himlens og Jordens Herre, almægtig, evig, umaalelig og ufattelig, uendelig i Henseende til Erkjendelse og Villie og enhver Fuldkommenhed; at Han, som den Eneste; der i absolut Forstand er een enkelt og uforanderlig aandelig Substant<sup>4)</sup>,

---

<sup>4)</sup> Ved Substant's forstaaer man et Væsen eller en Ting, som bestaaer ved sig selv, uden at behøve noget Andet for at være hvad de ere. I Modsetning hertil taler man om Accidens'er, hvorved man forstaaer Alt hvad der ikke bestaaer selvstændigt, men betegnes som de substantielle Tilværelsers Eiendommeligheder. Substant'jer ere f. Ex., foruden Gud, Englene (reent aandelige S.), Menneſtet

er virkelig og væsenlig forskjellig fra Verden, i sig selv og ved sig selv høist Inkalfig og usigelig ophøiet over Alt hvad der er og kan tænkes at være udenfor Ham.

Denne eneste sande Gud har i sin Godhed og ved sin almægtige Kraft — ikke for at forøge sin Salighed, saalidt som for derved at opnaae sin Fuldkommenhed, men for at aabenbare den ved de Gaver, som han meddeler Menneftene, i Tidernes Begyndelse af Intet fremkaldt begge Skabningens Riger, den aandelige og den legemlige Skabning, Englenes nemlig og den synlige Verdens, og derefter den menneskelige, hvilken, eftersom den ligemeget tilhører begge, bestaaer af Aand og Legeme. (IV. Vater. Concil. C. I.)

Men Alt hvad Gud har skabt, bevarer og leder han ved sit Forsyn; han raader vældelig og styrer Alt i hele Verden, og ordner Alt med Mildhed. (Visd. 8, 1.) Thi Alt ligger aabent og udbredt for hans Dine (Hebr. 4, 13.), selv hans Skabningers tilkommende frie Handlinger.

## Andet Capitel.

### Om Aabenbaringen.

Den samme hellige Moder Kirken, fastholder og lærer, at Gud, alle Ting's Begyndelse og Endemaal, ved den menneskelige Fornufts naturlige Øns med Sikkerhed kan erkjendes af de

(aandelig-legemlig) Stenen (reent legemlig). Accidenter eller tilfældige Egenffaber ere f. Ex. Skiftelsen, Farven, Tyngden af et Legeme, Menneffets Tanter etc. Naar Gud ovenfor siges at være een enkelt G., da udsiges hermed, at han, foruden at være den eneste sande Gud, hverken er et sammensat Væsen, eller et Prædicat (d. e. et Udsagn eller en Egenffab), der gjælder om flere Væsener eller Ting. Han kan derfor ikke, som Pantheisterne siges, være Gæt med Verden, men er efter sit Væsen forskjellig fra Verden, som hans Almagt har frembragt, og hans Forsyn opholder.

skabte Ting<sup>5)</sup>, thi hans usynlige Væsen aabenbarer sig fra Verdens Skabelse og erkjendes af hans Skabninger (Rom. 1, 20.); men at det tillige har behaget hans Wiisdom og Godhed, paa en anden, nemlig paa en overnaturlig Maade, at aabenbare sig selv og sin evige Villies Raadslutninger for Menneskeslægten, saaledes som Apostelen siger: Efterat Gud fordem mange Gange og paa mange Maader havde talet til Fædrene ved Propheterne, har han i de sidste Dage talet til os ved Sønnen. (Hebr. 1, 1. 2.)

Denne Guds Aabenbaring skyldes det vistnok, at alle Mennesker uden Vanstuelighed, med fast Sikkerhed og uden Indblandning af Bildfarelse, ogsaa under Menneskeslægtens nærværende Vilkaar kunne have sig til Erkjendelsen af de guddommelige Ting, forsaavidt disse ikke i og for sig ere dem utilgængelige. Men Aabenbaringen kan dog ikke af denne Grund kaldes ubetinget nødvendig, men fornemmelig fordi Gud i sin ubegrændsede Godhed har bestemt Mennesket for et overnaturligt Siemed: nemlig til Deelagtighed i de guddommelige Goder, som ere høit ophøiede over den menneskelige Aands Erkjendelse; thi intet Die har seet, intet Øre hørt, og det er ikke opkommet i

<sup>5)</sup> Kirken forbømmer vel Rationalismen, men undervurderer derfor ligesaa lidt den menneskelige Fornuft, som den, ved at tage den i Forsvar mod en falsk Ydmyghed og Fromhed, nogensinde har overvurderet den. Den lærer i Overensstemmelse med den h. Skrift (Wiisd. 13, 1—9. Rom. 1, 20), at Gud med Sikkerhed kan erkjendes af de skabte Ting, og at denne Erkjendelse er tilstrækkelig til at skjelne mellem den sande Gud og alle falske Guder, samt til at erkjende Gud ikke blot som alle skabte Tings Ophav og Begyndelse, men ogsaa som deres sidste Endemaal. Hermed lærer Kirken, at allerede den blotte Fornuft forpligter Mennesket til at erkjende og ære sin Skaber, ved i sit hele Liv og sin hele Færd at aabenbare, at Gud og hans Velbehag er Gjenstanden for al hans Længsel og Stræben. Dette lærer den h. Paulus (Rom. 2, 15) naar han siger, at Gud vil dømme Hedningerne efter den Lov, Han har skrevet i deres Hjerter.

noget Menneſtes Hjerter, hvad Gud har beredt dem, ſom elſke ham. (1 Cor. 2, 9).

Denne overnaturlige Aabenbaring er fremdeles, overensstemmende med hele Kirkens Tro, ſaaledes ſom denne er forklaret af den hellige Synode i Trident, nedlagt baade i ſkrevne Bøger og i ikke nedſkrevne Overleveringer, hvilke Apoftlene have modtaget af Chriſti egen Mund, eller ſom af diſſe ſamme Apoftle, ved den Helligaands Indgivelse, ere ligesom overleverede fra Haand til Haand og komne til os. (Trid. Conc. IV. Sess. Decret om de h. Skrivters Canon.) Og hine det gamle og det nye Testaments Skrifter ere fuldſtandig og i alle deres Dele, ſaaledes ſom de ere opregnede i dette Conciliums Decret, og udgivne i den latiniſke Vulgata, at anerkjende ſom hellige og canoniske. Men Kirken agter dem for at være hellige og canoniske, ikke forſaavidt de ere blevne til ved menneſkelig Virſomhed og billigede ved dennes Autoritet, heller ikke blot fordi de indeholde Aabenbaringen uden Indblanding af Viſdarelse, men fordi de ere nedſkrevne efter den Helligaands Indgivelse, have Gud til Ophavsmand, og ſom ſaadanne ere Kirken overleverede.

Efterſom imidlertid de heldbringende Beſtemmelſer, ſom den h. Synode i Trident, for at lægge Haand paa letfærdige Aander, har givet om Fortolkningen af den hellige Skrivt, af viſſe Menneſter miſtydes, ſaa erklære Vi, idet Vi fornye det ſamme Decret, at dette er at forſtaa ſaaledes, at i de Anliggender, der angaae Troen og Sædeligheden, og have den chriſtelige Opbyggelse til Diemed, ſkal ene det agtes for at være den h. Skrivts ſande Mening, ſom vor hellige Moder Kirken har faſtſat og faſtholder, efterſom det tilkommer den at domme om den ſande Mening og Fortolkning af de hellige Skrifter. Det er ſom Følge heraf Ingen tilladt, at fortolke den hellige Skrivt i Modſætning til denne Mening og Fædrenes eenſtemmige Lære.

## Tredie Capitel.

### Om Troen.

Efter som Mennesket er ganske og aldeles afhængig af Gud, som af sin Skaber og Herre, og den stabile Fornuft er den uskabte Sandhed fuldkommen underordnet, saa ere vi ogsaa forpligtede til at bevise Gud, i Alt hvad Han aabenbarer os, en fuldkommen Lydighed saavel i Henseende til Forstanden som til Villien. Men om denne Tro, som er Begyndelsen til Menneskets Frelse, bekjender den katholske Kirke, at den er en overnaturlig Dyd, i Kraft af hvilken vi, tilskyndede og understøttede af Guds Raade, antage det for sandt, som Han har aabenbaret, ikke paa Grund af den indre Sandhed, som kan erkjendes ved Hjælp af Fornuftens naturlige Lys, men paa Grund af den sig aabenbarende Guds egen Myndighed<sup>6)</sup>; thi Han kan

<sup>6)</sup> Der er ikke blot en væsentlig Forskjæl mellem Tro og Videnskabelighed, men ikke mindre imellem den menneskelige eller blot naturlige og den overnaturlige Tro. Den første er en nødvendig Forudsætning eller Betingelse for Muligheden af den sidste. Man maa med andre Ord have en paa Fornuftgrunde støttet Visshed om Virkeligheden af Aabenbaringens Kjendsgjerning og en fast Overbeviisning om Troværdigheden af dens Vidnesbyrd, førend der kan være Tale om nogen Livsyttning af den overnaturlige Tro. Denne sidste begrundes sin Sikkerhed for Besiddelsen af Sandheden ene paa Guds Autoritet, og er derfor en Virkning af Hans forekommende og medvirkende Raade, der hæver de naturlige Aandskræfter til Samvirken med dens oplysende og helliggjørende Indvirkning paa Menneskets hele Indre. Er saaledes Erkjendelsen af den „indre Sandhed“ af det, som er Gjenstand for vor Tro, vel ikke den afgjørende Bevæggrund for samme, saa ligger det dog paa den anden Side i Sagens Natur, at kun Sandheden kan være Gjenstand for en overnaturlig Tro, just forbi ene det, som Gud har aabenbaret, er Gjenstand for samme, men Gud aldrig kan forlange, at vi skulde troe hvad der ikke er sandt. Med dette katholske Begreb om Troen er den Straffe selvfølgelig givet, som Kirken sætter for den theologiske Forsknings Frihed. Den tillader ikke Videnskaben at antaste selve Dogmet, men indrømmer den igvrigt af Frihed i Henseende til Fremstillingsmaadens individuelle Eiendommelighed.

hverken bedrages eller bebrage. Troen er nemlig efter Apostelens Vidnesbyrd Grundvolden for det som haabes og Bevist for det som ikke sees. (Hebr. 11, 1.)

Men for at ikke desto mindre vor Troes Lydighed kan staae i Samklang med Fornuften, har Gud villet, at udvortes Beviser for hans Aabenbaring skulde forene sig med den Helligaands indre Bistand, nemlig de guddommelige Kjendsgjerninger, og fornemmelig Undergjærningerne og Spaadommene, hvilke, efterdi de klarlig godtgjøre Guds Almagt og Alvidenhed, ere hoist sikre og alle Menneskers fatteevne tilgængelige Vidnesbyrd om den guddommelige Aabenbaring. Derfor have Moses og Propheterne, og fremfor Alle den Herre Kristus virket mange oienfynlige Undergjærninger, saavel som ogsaa spaaet. Og om Apostlene læse vi, at de gif ud og prædikede overalt, medens Herren virkede med, og bekræftede deres Ord ved medfølgende Tegn. (Marc. 16, 20.) Og der staaer atter skrevet: Vi have det prophetiske Ord end mere stadfæstet, og I gjøre vel i at agte derpaa, som paa et Lys, der lyser paa et mørkt Sted. (2 Pet. 1, 19.)

Men om ogsaa Troens Samtykke ingenlunde er en blind Tilskyndelse i vor Sjæl, saa kan alligevel Ingen anerkjende Sandheden af Evangeliets Prædiken, saaledes som det er nødvendigt til Frelsens Opnaaelse, uden den Helligaands Oplysning og Indgivelse, der gjør alle det sødt og let, at give Sandheden Hæd og at troe. (II. Synode i Orange, Can. 7.) Derfor er Troen i og for sig, ogsaa da, naar den ikke er virksom i Kjærlighed, en Guds Gave, og enhver Dvælse i Troen er en heldbringende Gjærning, hvorved Mennesket beviser Gud en frivillig Lydighed, idet han samtykker og medvirker med Raaden, uagtet han kunde modstaae den.

Vi have altsaa med guddommelig Tro og i katholisk Mening at troe Alt det, som indeholdes i Guds baade skrevne og overleverede Ord, og som Kirken enten ved en hoitidelig Afgjørelse, eller ved dens sædvanlige og almindelige Bærevirksomhed foreskifter os at troe som aabenbaret af Gud.

Men efterdi det er umuligt, uden Tro at behage Gud og faae Deel i Hans Børns Samfund, er Ingen nogenfinde bleven retfærdiggjort uden Tro, og Ingen vil opnaae det evige Liv, saafremt han ikke bliver bestandig i den indtil Enden. Og for at vi skulle blive istand til at opfylde den Pligt at antage den sande Tro, og forblive bestandige i den indtil det Sidste, har Gud ved sin eenbaarne Søn indstiftet Kirken, og forsynet den med oienlynlige Kjendemerker paa Sin Indstiftelse, forat den af Alle kan blive anerkjendt som Lærerinde og som Hans guddommelige Ords Bogterinde. Thi ene og alene den katholske Kirke er i Besiddelse af Alt, hvad Gud i en saa stor Hylde og saa underfuldt har ordnet for at gjøre den christelige Religions Troværdighed utvivlsom. Sa Kirken er i og for sig selv, nemlig paa Grund af sin vidunderlige Udbredelse, sin klart lysende Hellighed og uudømmelige Frugtbarhed paa alt Godt, paa Grund af den katholske Eenhed og sin uovervindelige Varighed, i visse Maader selv en mægtig og stedse nærværende Bevæggrund til at troe, saavel som et uigjendriveligt Vidnesbyrd om sin guddommelige Sendelse.

Saaledes skeer det, at den, som et iblandt Folkene opreist Banner (Isaias 11, 12.), baade indbyder dem til sig, som endnu ikke ere komne til Troen, og forvisser sine Børn om, at den Tro, som de bekjende, hviler paa den sikreste Grund. Med dette Vidnesbyrd forbinder sig den himmelske Krafts virksomme Vistand. Thi i sin overvættede store Godhed vækker og understøtter Herren ikke blot med sin Naade de Bildfarende til at komme til Sandhedens Erkjendelse; men han styrker ogsaa med sin Naade dem, som han har overført fra Mørket til sit vidunderlige Lys, til stedse at forblive i dette Lys, efter som han ikke forlader Nogen, som ikke forlader ham. Heraf følger, at de, som formedelst Troens himmelske Naadegave have anerkjendt den katholske Sandhed, befinde sig i en Tilstand, der er meget forskjællig fra deres, som i Medfør af menneskelige Meninger bekjende sig til en falsk Religion; thi de som, underviste af Kirken, have antaget dens Tro, kunne aldrig have nogen gyldig Grund til at forandre

eller betvivle denne Tro. Lader os derfor takke Gud vor Fader, som har værdiget os Deelagtighed i de Helliges Arvelod i Lyset, og ikke ringeagte en saa stor Belgjerning; men lader os, idet vi see hen til Jesus, vor Troes Begynder og Fuldender, holde fast ved vort Haabs uforanderlige Bekjendelse.

(Sluttes).

### Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** „Genfer Correspondents“ har i de sidste Dage af Februar bragt følgende Skrivelse fra Rom:

„Den h. Faders og den romerske Geistlighed's Stilling bliver med hver Dag vansteligere. Medens Deputeretkammeret i Florenz discuterer et Lovforslag om Garantierne for Pavens Uafhængighed, og i Spidsen for denne nye Lov har stillet en Paragraph om Ukrankeigheden af Christenhedens Overhoved, da er man her i Rom Vidne til, at den revolutionære Presse fra Dag til Dag fremfører de laveste Forhaanelser mod den h. Faders arverdige Person. Blandt de mange Smudsblade udmærker sig især „Tribuno“ ved den Uforskammedhed, hvormed det giver sine hadefulde Beskyldninger Luft. Blandt sit Redactionspersonale tæller dette Blad den eneste frafaldne Munk, som Rom under den nærværende Forstyrrelse kan opvise, og alene Satan veed, til hvilken Grad af Forvorenhed et saadant Subject kan nedsynke! Det maa regnes vor Geistlighed til Ære, at under disse Omstændigheder kun een Judas har tilbudt Kirkens Tjener sin Tjeneste. Jeg skal iøvrigt af Agtelse for Dem og Deres Læsere afholde mig fra enhver Meddelelse om det Smuds, hvormed hiint Blad besudler sine Spalter, men blot bemærke, at den Sect, hvis Organ det er, bærer Ansvar for alle de Usømmeligheder, det tillader sig. Denne Sect (Frimurerne og de saakaldte Fritankere) forfølger med stor Hidsighed det Formaal, at tilintetgjøre Christendommens Indflydelse saavel paa det offentlige, som paa det private Liv, ved baade i fysisk og moralsk Betydning at ruinere Geistligheden. Dertil sigte Partiets vedholdende Opfordringer til at berøve Kirken alle



dens ndre Subsistentsmidler, saavel som dets arefrankende Angreb paa de meest fremragende Personer blandt Kirkens Tjenere. Ingen skaanes fra Bræsten og op til den øverste Biskops ophøiede Person. Vaticanet, det sidste Tilflugtssted her i Rom for menneskelig Frihed og Værdighed, fremstilles som en Skueplads for skændige Orgier!! For nærværende Dieblif retter hele Murerlinien sit groveste Skots mod Pavens Beslutning at stille Cæremonierne i St. Peterskirken i Bero, saalange den nærværende Tilstand varer. Man raaber med lykkelig Mine Bee over Pavens Blygtforglemmelse, over at han unddrager Gud den Ære og Dyrtelse, som tilkommer Ham! Meningene er, at man ærgres sig over, ikke at faae Veilighed til at gjøre Skandale under Gudstjenesten. Vi have nemlig endnu ikke glemt, hvorledes Partiets besoldede Haandlangere i sin Tid brøde ind i Kirken Santa Maria Maggiore, for at tvinge de Geistlige til at aabne den store Port, som i utaknelige Tider ene har været bestemt for Jesu Christi Statholder — for den excommunicerede Konge. Vi have været Vidner til Erkebiskoppen af Algier's og flere Prælaters Mishandling, og læse hver Dag de usømmeligste Bagvaskelser om Cardinal Antonelli, om den Wlad, der snart i Fjerdedelen af et Aarhundrede har været Pius IX.' og Kirkens trofasteste Tjener. Naar man offentlig, paa Gaden, forhaaner det Allerhelligste, og sønderflaer de Madonnabilleder, hvormed vi pleie at smykke vore Huse, da tør vi frit sige, at det romerske Folk har ingen Deel i disse Skjændigheder. Men hvorledes kan man for Alvor undre sig over, at den h. Fader ikke viser sig offentlig, omgiven af sine Cardinaler, og at han omhyggelig søger at forebygge, at de kirkelige Høitideligheder skulde blive nedværdigede ved den her sammenløbne italienske Bøvels Spot og Haan?"

— En anden Correspondance fra Rom meddeler interessante Oplysninger om de nærmere Omstændigheder ved den „Enthusiasme“ hvormed Prinds Humbert og hans Gemalinde efter det i vort Nr. 5 omtalte Telegram skulde være modtagne. Det nuværende romerske Municipalitet (Communalbestyrelsen) havde Intet undladt for at gjøre Fyrsteparrets Indtog saa høitideligt som muligt; Esvivaraabene vare ligesom ved Kongens Ankomst betalte med 2 Fr. pr. Hoved, og et stort kjørende Følge i betalte Bogne arrangeret, hvis Qualitet i Henseende til Rang og borgerlig Anseelse fremlyser end mere utvivlsomt af det Factum, at det koindelige Personale i samme af Communalbestyrelsen forsynedes med de fornødne Midler til at vise

fig i faa elegante Toiletter som muligt. For at gjøre Skandalen complet, tilveiebragtes de betydelige Udgiwter til denne officielle Comedie ved at optage et Paan paa 80,000 Fr. af de 200,000 Fr., hvilke Kongen havde skjænket til Lindringen af den Nød, som Oversvømmelsen havde forarsaget! Om Prindsen siges almindelig, at han baade i sit Privatliv, og i Henseende til sine religiøse og politiske Anstuelser skal staae langt under sin Fader; han lægger navnlig ganske aabenlyst sin Ringeagt for Religionen for Dagen. Prindsessen skal indirecte have gjort Forespørgsel om, hvorvidt hun, dersom hun vilde søge Audients hos den h. Fader, kunde vente at blive modtagen, men have faaet Afslag. De Dvationer, som bleve disse fyrstelige Personer til Deel, udmærkede sig iøvrigt — hvad man efter det ovenfor berettede maa finde ganske naturligt — ved en isienfaldende Mangel paa Hjertelighed; det saunde eller virkelige Rom forholdt sig fuldkommen koldt og ligegyldigt. De Firefemtedele af den romerske Adel toge ikke mindste Deel i Modtagelseshøitidelighederne enten ved personlig Opvartning eller ved Flagning. Fyrst Borgese afluskede sin Park for en der iisigtet Faneuddeling, og Fyrst Torlonia affarrede sine to tomme Loger under Galaforestillingen i Theatret. Kun sex eller syv til Revolutionspartiet hørende Familier af den romerske Adel samt en Deel Jøder slttede sig til Agitationspartiets Demonstrationer. Prindsessen forargede iøvrigt i høi Grad den bedre Deel af Befolkningen ved at modtage den Hyldest, der vistes hende, fra den Loge i Quirinalet, fra hvilken enhver nyvalgt Pave bliver proclameret, og hvorfra han førstegang lyser Betsignelsen over den katholske Christenhed, ligesom det har vakt almindeligt Anstød, at hun ogsaa har indlemmet Pavens Sovegemak blandt de Bærelser, hun daglig afbenytter.

— I en senere Correspondance i det ovenfor nævnte Blad heder det, at Prindsen og Prindsessen have til Hensigt, med det Første at forlade Wien. De synes nemlig at have overbevist sig om Ufsterretteligheden af hvad man har fortalt dem om den romerske Befolknings Stemning. De ærgre sig over at see, at Salonlivets Glands og fyrstelig Luxus ikke udøver større Magt over Gemytterne, og de kjede sig under den Gensomhed, hvori de til daglig Brug leve i Quirinalet; thi selv den Brokdeed af den elegante Verden, som under de nærværende Omstændigheder føler sig oplagt til at tage Deel i selfabelige Adspredelser, træffe de i det Hele taget kun sammen med paa

trede Sted, nemlig hos de faa ligesindede Familier, hvorimod det seer meget kummerligt ud med den Spvartning, der gjøres dem i Quirinalet.

— Den h. Fader har under Fredsforhandlingerne mellem Preussen og Frankrig tilsendt den stormægtige tydske Kaiser en Skrivelse, hvori han lægger ham paa Hjerte, at give Høimodighedsfølelsen Rum i de Fordringer han stiller til det overvundne Frankrig. Men det skal, saavidt vides, endnu ikke have behaget denne Kaiser at besvare hiin Skrivelse, hvad man jo iøvrigt, efter de nu al Verden vitterlige og alt andet end høimodige Fredsbetingelser, ikke kan undre sig videre over.

— Det er almindelig bekjendt og har vaakt Indignation blandt alle anstændige Mennesker, at Municipalitetet har anvendt betydelige Summer paa at benytte Carnevalet som en hensigtsmæssig Anledning til at foranstalte toilesløse Demonstrationer i revolutionær Aand. Da man trods alle Udpressinger, bestandig er forlegen for Pengene, har man benyttet den af Piemonteferne foranstaltede Indsamling til Bedste for dem, der have lidt Skade ved Oversvømmelsen, til Vogneleie, Carnevalsdragter og fri Underholdning for den Sværm af fremmede Bagabonder, hvis Talenter og gode Tjenester man i hiint Siemød agtede at benytte!

**Nordamerika.** Erkebiskoppen af Baltimore (S. d. Bl. Nr. 2) fandt d. 24. Novemb. f. A. i Washington en ikke mindre begejstret Modtagelse end et Par Uger tidligere i Baltimore. Den førstnævnte By er nemlig Erkestiftets Hovedstad i politisk Henseende. Ved denne Leilighed havde den katolske Befolkning tillige, ligesom i sidstnævnte Stad, foranstaltet en storartet Demonstration til Gunst for den h. Fader. Man overrakte Erkebiskoppen en Protest mod den italienske Usurpation i Forbindelse med en Kjærlighedsgave for den h. Fader til Beløb af c. 500 Dollars.

— Fra Missouri indeholder „Bresl. Hausbl.“ Beretning om Abningen af det første katolske Skolelærerseminarium i de forenede Stater (med 1. Jan. d. A.), samt om Grundlæggelsen af det første politiske Dagblad med afgjort katolsk Farve. Det førstnævnte af disse to vigtige og længe savnede Foretagender fyldes den samme Mand, som tidligere har havt den væsentligste Andeel i Grundlæggelsen af det store tydske Præsteseminarium ved Milwaukee i Staten Wisconsin, nemlig Dr. Salzmann. Det foruvænte Lærerseminarium har kostet 50,000 Dollars, af hvilke de 10,500

ere dækkede ved Subskription. Det støder umiddelbart op til hiint, efter den h. Franz af Sales opnævnte, Præsteseminarium, hvilket siden dets Åbning i 1856 har forsynet Amerika med mere end 200 dugtige Præster, og bestyres af den ovennævnte høitfortjente Geistlige i Forening med fire prøvede Wiedhjælperne. Det forommeldte Dagblad har ligeledes begyndt sin Virksomhed med dette Aar, og udkommer i New-York. Vel have alle de betydeligere Byer i de forenede Stater længe havt indflydelsesrige og udbredte katolske Ugeblade, af hvilke enkelte have et meget stort Abonnentantal (fra 20,000 indtil 80,000). „Men ikke desto mindre“, bemærker Meddelelsen, „er et katolsk Dagblad en uafviselig Fornødenhed, naar den for-dærvelige Indflydelse af vore utallige for al Religion ligegyldige eller mod vor Tro fjendtlighedsede politiske Journaler ved nogen-lunde Virkning og Kraft skal modarbeides.“

---

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 12te Marts. 3die Fastesøndag. (Oculi). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 13. M. Gregor den Store, Pave og Kirkefæder. 14. Ti., 15. O. Ferialdage.
- Onsdagen** den 15de Marts Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 16. Co. Ferialdag. 17. F. Zhukommelse af Frelserens fem Bunder. 18. L. Gabriel, Erkeengel.
- Søndagen** den 19de Marts. 4de Fastesøndag (Lætare), den h. Joseph, den katolske Kirkes Patron. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 20. M. Patricius, Biskop og Apostel for Island. 21. Ti. Benedict, Bisk. og Ordensstifter. 22. O. Ferialdag.
- Onsdagen** den 22de Marts Kl. 7½ Aften: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 23. Co. Ferialdag. 24. F. Zhukommelse af Frelserens dyrbare Blod. 25. L. Marie Bebudelse (fejres offentlig den 5. Mai).

---

„Katolsk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionær, Hr. Grønslerer G. B. Løhrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Bogkæder; i de danske Stater paa de fyl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholisk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

---

N<sup>o</sup> 7.

Søndagen den 26de Marts.

1871.

---

---

**Indhold:** Den vaticanske Kirkeforsamlings i dens tredie offentlige Sessjon bekjendtgjorte dogmatiske Constitution om den katholske Tro (Sluttet). — Den h. Faders Tale til Roms Sognepræster og Prædicanter i Fastetiden. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Rusland.

---

---

Den vaticanske Kirkeforsamlings i dens tredie offentlige Sessjon bekjendtgjorte dogmatiske Constitution om den katholske Tro.

(Sluttet.)

---

## Fjerde Capitel.

Om Troen og Fornuften.

Ligeledes har Kirken med uafbrudt Eenstemmighed fastholdt og fastholder fremdeles, at der gives en dobbelt Kredse af Erkjendelser, som ere forskjællige ikke blot i deres Oprindelse, men ogsaa i Henseende til deres Gjenstand: i deres Oprindelse, fordi vi i den ene af disse Kredse erkjende ved den naturlige Fornuft, i den anden ved den guddommelige Tro; men i Henseende til deres Gjenstand, fordi der forelægges os Troeshemmeligheder, der gaae ud over det, som den naturlige Fornuft kan fatte, der ere skjulte i Gud, og ene og alene kunne blive os bekjendte ved guddommelig Aabenbaring. Overensstemmende hermed bevidner Apostelen vel, at Hædningerne igjennem de skabte Ting kunne erkjende Gud; men, hvor han taler

om Naaden og Sandheden, som er aabenbaret ved Jesus Christus (Joh. 1, 17), forkynder han: Vi tale Guds Wiisdom i Hemmeligheden, den skjulte, hvilken Gud fra Ewigheid af har forudbestemt til vor Herlighed, og hvilken Ingen af denne Verdens Mægtige har kjendt; men Os har Gud aabenbaret det ved sin Aand; thi Aanden ransager Alt, ogsaa Guds Dybheder. (1 Cor. 2, 7—9.) Og den Eenbaarne selv priser Faderen, fordi han har skjult dette for de Vise og Kloge og aabenbaret det for de Umyndige. (Matth. 11, 25.)

Saaledes opnaaer vel den ved Troen oplyste Fornuft, naar den forsøker med Flid, Fromhed og Besindighed, ved Guds Bistand en vis og tilmed i høi Grad frugtbringende Indsigt i Troens Hemmeligheder<sup>7)</sup>, deels ved Sammenligning med de Ting, som den ad den naturlige Vej erkjender, deels ved Betragtning af Sammenhængen mellem disse Hemmeligheder selv indbyrdes og Menneskets sidste Formaal; men den vil dog aldrig blive istand til at erkjende dem saaledes, som den erkjender de Sandheder, som ere den egenlige Gjenstand for dens Forforskninger. Thi de guddommelige Hemmeligheder overflige ifølge selve deres Natur i den Grad den skabte Fornufts Kræfter, at de endog, efterat de ere aabenbarede og tilegnede i Troen, dog forblive omhyllede af denne Troes Slør, og skjulte i en vis Dunkelhed, saalænge vi leve dette dødelige Liv fjernt fra Herren; thi vi vandre i Tro og ikke i Velsøelse. (2 Cor. 5, 7.)

Men, om ogsaa Troen gaaer ud over Fornuften, saa kan der dog ikke finde en virkelig Modsigelse Sted imellem Troen og Fornuften, efterdi den samme Gud, som aabenbarer Hemmeligheder og meddeler Troen, ogsaa har skjænket den menneskelige

<sup>7)</sup> Ene af den her angivne Vej ere alle Kirkens store Lærere trængte ind i den guddommelige Wiisdoms Dybheder. Derfor siger den h. Augustinus (Tract. 28): „Forstaaelsen er Troens Løn. Søg derfor ikke at forstaae, for at kunne troe, men tro for at kunne forstaae; thi, naar I ikke troe, ville I aldrig blive istand til at erkjende og forstaae.“

Udand Fornuftens Lys, men Gud kan ikke fornægte sig selv, og Sandheden<sup>8)</sup> aldrig komme i Modsigelse med Sandheden. Men det forfængelige Skin af en saadan Modsigelse har i Hovedsagen sin Grund i, at Troes sandhederne enten ikke forstaaes og forklares efter Kirkens Mening, eller deri, at vilkaarlige Meninger antages for at være Fornuftens Udsagn. Vi erklære derfor, at enhver Paastand, som staaer i Modsigelse med en af den oplyste Tro anerkjendt Sandhed, er aldeles falsk. (V. Lateran=Conc.). Endvidere har Gud overdraget Kirken, der tilligemed det apostoliske Værembede har faaet det Hverv at vaage over Troens Overleveringer, Fuldmagt og Forpligtelse til at forkaste en Videnskab, som falskelig anmaaser sig dette Navn, for at Ingen skal vildledes ved verdslig Viisdom og forfængeligt Bedrag. (Col. 2, 8.) Derfor er det ikke blot forbudt alle Troende at forsvare saadanne Meninger som be-

---

<sup>8)</sup> Uden Sikkerhed for Sandheden af de aabenbarede Troesætninger vilde en guddommelig Aabenbaring være en meningsløs og Gud uværdig Foranstaltning. Naar derfor Kristus har udfyret Kirken med denne Sikkerhed, og forlehnet den en ufeilbar Læremyndighed, følger det af sig selv, at enhver Bestyldning for at udbrede Bildfarelser og Usandhed, som rettes mod Kirken, falder tilbage paa dens guddommelige Stifter selv, som har givet Verden sine Apostle og deres Efterfølgere til Lærere, og har forjættet, at Hans Mand skulde bevare dem for alle Bildfarelser. Kristus byder alle Mennesker, under Straf af den evige Fordømmelse, at høre Kirken og troe dens Lærdomme, men Han kan unnlige have villet forpligte os til at tage Bildfarelsen for Sandhed. Det ligger derfor i Sagens Natur, at det i ethvert Tilfælde, hvor Videnskabens Resultater ere usforligelige med den katholske Tro, ikke kan være den sidste, men nødvendig maa være den første, der befinder sig i Bildfarelse. Thi, ihvorvel Gud i vor Fornuft har tændt et Lys, der skal føre os til Sandheden, saa vil dog ikke let noget fornuftigt Menneske erklære dette Lys for ufeilbart, efter som Historien tilstrækkelig vidner om, at den videnskabelig uddannede Fornuft idelig erkjender sine tidligere Bildfarelser, idet enhver Tids Viisdom har fuldt op at gjøre med at eftervise det Feilagtige og Forkeerte i Fortidens Tankeføretning.

rettigede videnskabelige Sætninger, naar de ere anerkjendte for at staae i Modsigelse med Troeslæren, og navnlig, naar de ere forkastede af Kirken; men de ere meget mere ubetinget forpligtede til at ansee dem for Bildfarelser, som kun ere overklædte med det forfængelige Skin af Sandheden.

Men det er ikke nok, at Tro og Fornuft aldrig kunne komme i Strid med hverandre, men de understøtte ogsaa hverandre gjensidig, eftersom den sande Fornuft baade godtgjør Oplidigheden af Troens Grundlag, og i dens Lys uddanner Videnskaben om de guddommelige Ting, medens Troen befrier Fornuften for Bildfarelser, bevarer den for dem, og beriger den med mangehaande Erkjendelser. Det er derfor saalangt fra, at Kirken skulde forkaste hvad der tjener til at fremme menneskelig Kunst og Videnskab, at den meget mere paa mange Maader understøtter og beforder dem. Thi den hverken mistjender eller ringeagter den Nytte, de bringe Menneskelivet, men anerkjender meget mere, at de, ligesom de komme fra Gud, al menneskelig Videns Ophav, saaledes ogsaa, naar de behandles paa den rette Maade, under den guddommelige Naades Bistand, føre tilbage til Gud. Ligesaa lidt forbyder Kirken, at disse Videnskaber, enhver paa sine Enemærker, følge deres egne Principer og deres eiendommelige Læremaade; men idet den anerkjender denne tilhørlige Frihed, vaager den omhyggelig over, at Videnskaben ikke stiller sig i Modsatning til den guddommelige Lære, og derved optager Bildfarelser i sig, eller at den overskrider sine egne Grændser, trænger sig ind paa Troens Enemærker, og der anretter Forvirring.

Thi den Troeslære, som Gud har aabenbaret, er ikke, ligesom en blot menneskelig filosofisk Lærebygning, overgivet Menneskeaanden, forat den skulde fuldkommengjøre den, men den er som et guddommeligt Efterladenskab overantvordet Christi Brud, for at hun med Trofskab skal bevare den og med useilbar Sikkerhed fortolke den. Derfor maa ogsaa stedse den Mening af de hellige Troesætninger fastholdes, som vor hellige Moder,



Kirken, eengang har udtalt, og Ingen tør under Ekin og Paa-  
 skud af dybere Indsigt afvige fra denne Mening. Saaledes  
 vore og foreges mangesidigt og kraftigt, hos Alle, som hos den  
 Enkelte, i hvert Menneske som i hele Kirken, Erkjendelse, Vi-  
 denskab og Visdom, alt som Ar og Arhundreder stride hen;  
 men Alt dog indenfor deres egne Grændser i det uforandrede  
 Dogma, i uforandret Mening og i den uforandrede Forstaaelse!  
 (Vincentius Lerin. Commonitorium. 28).

### Canones<sup>9)</sup>.

#### I.

#### Om Gud, alle Tings Skaber.

1. Hvo som nægter den Ene sande Gud, de synlige og usyn-  
 lige Tings Skaber og Herre: han være i Band.
2. Hvo som ikke undseer sig ved at paaftaae, at der ikke  
 gives andre Væsener, end de legemlige: han være i  
 Band.
3. Hvo som siger, at Gud væsentlig er Eet med alle tilværende  
 Ting: han være i Band.
4. Hvo som siger, at de endelige Ting, saavel de legemlige,  
 som de aandelige, eller i det mindste de aandelige, ere Ud-  
 strømninger af den guddommelige Substantz;  
 eller, at det guddommelige Væsen gaaer over i Verdens-  
 altet idet det aabenbarer og udvikler sig;  
 eller endelig, at Gud er den almindelige eller ubestemte

---

<sup>9)</sup> Ved Canones forståes de korte Sætninger, der i negativ Form  
 og med Anvendelse paa de enkelte Tilfælde fremhæve de i Decre-  
 terne givne positive Erklæringer, og udtale Kirkens Anathem over de  
 forkastede Viltsarselser. I den (i dette Blads Nr. 3 og 4) med-  
 deelte fjerde dogmatiske Constitution er Canouen tilligemed Anathemet  
 vedføjet ethvert Decret. Her udgjøre de, ligesom ved Tridentiner-  
 conciliet og andre tidligere Synoder, en særskilt Deel af Constitutionen.

Væren, hvilken derved, at den bestemmer sig, frembringer det Tingenes Alt, som sondrer sig i Slægter, Arter og Individuer: han være i Band.

5. Hvo som ikke betjender, at Verden og alle Ting, som indeholdes i den, saavel de aandelige som de legemlige, efter deres hele Substants af Gud ere fremkaldte af Intet; eller, hvo som siger, at Gud ikke med en af al Nødvendighed uafhængig Villie har skabt alle Ting, men at Han har skabt dem i Medfør af den samme Nødvendighed, som den, hvormed han nødvendig maa elske sig selv; eller nægter, at Verden er skabt til Guds Ære: han være i Band.

## II.

### Om Aabenbaringen.

1. Hvo som siger, at den Ene og sande Gud, vor Skaber og Herre, ikke ved Hjælp af den menneskelige Fornufts naturlige Lys med Sikkerhed kan erkjendes af det Skabte: han være i Band.
2. Hvo som siger, at det er umuligt eller ikke hensigtsmæssigt, at Mennesket ved guddommelig Aabenbaring bliver underviist om Gud og om den Dyrkelse, som skyldes ham: han være i Band.
3. Hvo som siger, at Mennesket ikke af Gud kan have til en Erkjendelse og Fuldkommenhed, som gaær ud over den naturlige, men at det kan og maa ved sine egne Kræfter, under en stedsevarende Fremstriden, tilsidst komme i Besiddelse af alt Sandt og Godt: han være i Band.
4. Hvo som ikke fuldstændig i alle deres Dele antager de hellige Skrifter, saaledes som den hellige Synode i Orient har opregnet dem, for hellige og canoniske, eller hvo som nægter, at de ere indgivne af Gud: han være i Band.

## III.

## Om Troen.

1. Hvo som siger, at den menneskelige Fornuft er saa uafhængig, at Troen ikke af Gud kan befales den: han være i Vand.
2. Hvo som siger, at den guddommelige Tro ikke er forskjellig fra den naturlige Viden om Gud og de Ting, der angaae Sædeligheden, og at det derfor ikke er nødvendigt, at den aabenbarede Sandhed bliver troet paa Grund af den sig aabenbarende Guds Autoritet: han være i Vand.
3. Hvo som siger, at den guddommelige Aabenbaring ikke kan gjøres troværdig ved udvortes Tegne, og at Mennesket derfor maa bevages til at troe blot ved Enhvers indre Erfaring eller ved en særegen Indskydelse: han være i Vand.
4. Hvo som siger, at Undere ere umulige, og at derfor alle Beretninger om saadanne, om de endog ere indeholdte i den hellige Skrift, maae regnes blandt Fabler og Myther, eller, at Undere aldrig med Sikkerhed kunne erkjendes, eller at den christelige Religions guddommelige Oprindelse ikke kan ved dem tilbørlig bevises: han være i Vand.
5. Hvo som siger, at den christelige Troes Samtykke ikke er en fri Handling, men at det paanødes os ved den menneskelige Fornufts Beviser, eller at Guds Raade er nødvendig ikkun for den levende Tro, som er virksom i Kjærlighed: han være i Vand.
6. Hvo som siger, at de Troende ere de samme Vilkaar undergivne som de, der endnu ikke ere komne til den alene sande Tro, saaledes at Katholiker kunne være berettigede til at drage den Tro i Tvivl, som de, underviste af Kirken, have modtaget, idet de udsatte deres Samtykke, indtil de ere blevene færdige med det videnskabelige Beviis for deres Troes Troværdighed og Sandhed: han være i Vand.

## IV.

## Om Troen og Fornuften.

1. Hvo som siger, at den guddommelige Aabenbaring ikke indeholder sande og egenlige Hemmeligheder, men at den tilbørlig udviklede Fornuft i Kraft af naturlige Principer kan begribe og bevise alle Troeslærdomme: han være i Vand.
2. Hvo som siger, at der bør tilstaaes de menneskelige Videnskaber et saa frit Naaderum, at deres Resultater, endog naar de komme i Strid med den aabenbarede Sandhed, maae bibeholdes som sande, og ikke kunne fordømmes af Kirken: han være i Vand.
3. Hvo som siger, at det er muligt, at der engang, i Medfør af Videnskabens Fremstridt, kan blive tillagt de af Kirken opstillede Troeslærdomme en anden Mening end den, som Kirken har tillagt dem og tillægger dem: han være i Vand.

Saaledes besværges Vi da, for at fyldestgjøre Vort høieste Hyrdeembedes Pligt, og for Jesu Christi Kjærligheds Skyld, alle Troende, men fornemlig Kirkens Foresatte og Lærere, og befale dem tillige med den samme Guds, vor Frelser, Fuldmagt, at de ivrigt bestræbe sig for at holde disse Wildfarelser fjernt fra den hellige Kirke og bandlyse dem fra den, og at de udbrede Troens Lys i dets hele Reenhed.

Men efterdi det ikke er nok, at slye Vrangtroens Forkeertheder, saafremt vi ikke tillige omhyggelig slye de Wildfarelser, som staae i nærmere eller fjernere Forbindelse med hiin, saa erindre Vi Alle om den Pligt, ogsaa at overholde de Constitutioner og Decreter, hvorved saadanne forkeerte Meninger,

som her ikke udtrykkelig ere omtalte, af denne hellige Stol ere fordømte og forbudte.

Givet i Rom i den offentlige høitidelige Sektion i Vaticanets Basilica i Maart 1870 efter Herrens Menneſkevordelse, den 24. April i Bort Pontificats 24. Aar.

---

### Den h. Faders Tale til Roms Sognepræster og Prædicanter i Fæstetiden.

---

Den h. Fader pleier hvert Aar kort for Fæstetidens Begyndelse at samle den ovennævnte Deel af Roms Geistlighed om sig, og i Nørdhed udtale sig om hvad de siebliffelige Forhold opordre Prædicanterne til især at lægge deres Tilhørere paa Hjætte. Vi troe, at følgende Ord, han d. 16. Februar i dette mærkværdige Aar ved denne Heilighed taledes, ville læses med en ganske iøregen Interesse:

„Det har behaget Verdens almægtige Herre at tillade Alt hvad Vi i disse Dage see og beklage; men det har ogsaa været hans Villie, at hans Statholder ikke skulde lade Modet synke under de Begivenheder, som have forandret Udseendet af den katholske Verdens Hovedstad, om hvilken Vi nu maae sige, hvad der sædum blev sagt om Sion: viæ ejus lugent (dens Heie sørge).

Altid tilforn bevarede denne Stad, som efter sin Natur og Kiendommelighed er Katholicismens Midtpunkt, sin Charakter, det Heilighedens og Alvorens Præg, der selv under Nydlsen af arbare Glæder aldrig fornægter sit Væsen. Men nu! o hvor sørgeligt er ikke Glædsen af dette kostbare Guld fordundet! Voldsomhed, Uretfærdighed, raa Magt har nedrevet

Murene, har trangt sig ind paa disse hellige Enemærker, og sendt en tåk, sort og forførdelig Sky af Snigmordere og Banditer, af irreligiøse og urene Mennesker foran sig. Alt har her i faa Maaneder forandret sig. Helligdommens Tjenere blive ikke agtede, ja Mange af dem ere blevne haanede og spottede; Kirkerne ikke agtede, ja mange af dem ere blevne vanhelligede af hine Satans Udsendinge. Og, hvad der er endnu værre, man truer med at berøve Rom sin Skat af religiøse Samfund og ganske at udplyndre Kirken; dette er den Tanke, som man nærer, og som i Tidens Løb maaskee vil blive udført, saafremt Gud maatte forunde dem Tid dertil.

Med hvilke Vaaben skulle vi midt under en saa skrækkelig Katastrofe møde disse Helvedes Angreb?

I det hedenste Roms Tider sagde man: „At handle og lide modigt sømmer sig for Romere.“ Disse Ord anvendte en Kirkefader i et Forsvarsskrift, som han rettede mod Christendommens Forsølgere (og der gives ogsaa nu saadanne), paa de Christne og sagde: At handle og lide med Mod sømmer sig for Christne. Vi kunne ikke andet, ligeoverfor det romerske Folks nuværende Holdning, end at komme tilbage til disse Ord, og anvende dem paa det nulevende romerske Folk, som ikke bøier Knaa for Afguder, men tilbeder Jesus Christus og ærer Maria og de Hellige.

Er det maaskee ikke saa? Ere Vi ikke selv Vidner til alt det Gode, som bliver gjort for at rejse Modstand mod det Onde? Her har dannet sig adle Foreninger for at skrive hvad der er sandt, og for at forsvare Sandheden; Kirkerne blive besøgte, man spørger begjærlig efter Guds Ord, og Sacramenterne blive modtagne med stor Andagt. Jeg gaaer ikke ud, men I vide, hvor sandt baade dette og meget Andet er, som der nu skeer i Rom, for ved Handling at gjøre Indsigelse mod Aagrens og Syndens Idrætter.

Velan da, just fordi jeg ikke gaaer ud, ville Præsterne og Prædicantene sige Romerne, at Paven billiger og velsigner deres Udfærd, og ønsker dem Styrke til at bevare deres Bestandighed.

Udvarer Familiefædrene imod at føre deres Børn i Theatrene, hvor man opfører Skuespil, som nedværdige Moralen og Religionen, ja som endog forherlige Gudsbespottelse og Immoralitet. Saadanne Steder bør være bandlyste fra det christelige Familieliv. Christne kunne ikke bivaane Skuespil, der forhaane Gud, bespotte Troen, nedværdige Kirken og krænke enhver helig Lov. Siger endvidere Romerne, at Jeg roser dem for den Taalmodighed, hvormed de bære deres Lidelser, og takker dem, navnlig de mange Embedsmænd iblandt dem, som af Hensyn til Hrens, Trostabens og Samvittighedens Fordringer have foretrukket timelig Død for Forraderi og Troløshed. Siger dem, at Jeg veed Alt, og at Jeg velsigner dem, fordi de handle og lide som sande Romere.

Men tør vi vente, at Gud vil høre vore vedholdende Bønner, og tilsidst lade Fredens Morgenrøde oprinde over os? Og vil den snart oprinde? At den engang maa oprinde, er sikkert. Men om det snart vil ske, veed Jeg ikke, ja Jeg veed ikke engang, om der ikke endnu ere os andre Trængsler forbeholdte.

Jeg tænker paa Judas, der efter at han havde modtaget „det Brød, som bringer de Onde Død men de Gode Liv,“ forlod hiin hellige Sal (hellig ved Christi Nærværelse og Virksomhed), for at fremskynde Lidelsens Begyndelse. Da sagde Kristus selv: Nu er Menneskets Søn herliggjort. Han havde allerede tidligere kunnet sige dette paa Grund af sine Undergjæringer, sine Lære og de Prophetier, som opfyldtes paa ham, men han sagde det just dengang, fordi han skulde herliggjøres ved sin Død. Han vilde før Herliggjørelsen ved sin Opstandelse og Himmelfart forherliges ved at lide og døe paa Golgatha.

Ogsaa vi maae reise os af den Død og Opløsning, i hvilken man med Guds Tilladelse har nedstyrtet os. Men hvem veed, om der ikke forestaae Os endnu større Lidelser? Vist er det, at Vi engang skulle herliggjøres ved en Hevn, som er Gud værdig — enten ved hans Fjenders underfulde Omvendelse, eller ved deres forfærdelige Afstraffelse. Ja tilvisse! Men kun da,

naar vi ere standhaftige i Bønnen, og tillidsfuldt haabe, at den Dag vil oprinde, da vi, befriede fra vore Fjenders Haand, skulle tjene Ham i Hellighed og Retfærdighed alle vort Livs Dage.

Christi Triumph er sikker! Kirken fejrer, og, som man læser her paa Fodstøtten af den Vaticaniske Obelisk: Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, Christus ab omni malo nos defendat (Christus fejrer, Christus regerer, Christus hersker, Christus beskytter os mod alt Ondt).

Fader os derfor bede og atter bede, og lader os med Bønnen forene et mønsterværdigt Levnet og et gudhengivent Sindelag. Herren byder Stormen lægge sig, og Havet bliver i et Dieblisk roligt. Det Onde vil iøvrigt altid have Magt paa Jorden, og derfor maae vi bede, at Hans Seire maae bringe os Freløsning fra alt Ondt. Vi ville imidlertid bede, at Han vil rigelig velsigne os, thi vi ere endnu langt fra selv at være befriede fra det Ondes Magt!

Saa velsigne da Herren eders Ord, og gjøre dem frugtbar til Bedste for et Folk, som længes efter at høre dem. Han velsigne eder baade i eders Foretagender og i eders Exempel.

Han velsigne os Alle i de Dage, han lader os leve i denne Udlændighed, og Han give Os Kraft til at holde Os opreiste paa denne tornefulde Vej, paa hvilken Vi haabe at see Naadens og Forbarmelsens Lys lyse, indtil det engang forundes Os for evigt at overgive vor Aand i Hans Hænder, og sige til ham: „Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand!“

Benedictio Dei Omnipotentis etc.

## Kirkelige Efterretninger.

Rom. Carnevals- Skandale. Den 15. Februar var Byen Rom Vidne til et i Sandhed oprørende Skuespil, til et



Skandale, der maa kaldes en Fornærmelse ikke blot mod Rom og Italien, men mod hele den katholske Verden, en Forhaanelse mod Paven og mod Kirken, ja imod Gud selv! En Række af Heste, Muulæser, Vogne og Kærter, paa og i hvilke man saae en Mængde dertil af Vedkommende leiet Pøbel, derefter en Sværm af samme Slags Publicum tilføds, udklædte som Cardinaler, Prælater, Præster, Munkke og Nonner, Zouaver, Røvere og Vagabonder — Nogle med Kjerter og Crucifixer, Røgelskar og Faner, Andre med alleflags Vaaben i Hænderne — drog foran, og paa de sidste Vogne saae man to Personer, som forestillede Pius IX. og Cardinal Antonelli. Denne Parade bevægede sig med vilde Skrig igjennem Roms Gader. Hvad der i enhver anden Stad i alle fem Verdensdele vilde have været umuligt, er d. 15. Februar under den italienske Regerings Beskyttelse blevet til Virkelighed i Overhovedet for den katholske Christenheds Residentsstad; og den „kongelige Fadersmands“ værdige Søn tilligemed hans Gemalinde betragtede fra Balconen paa Fyrst Dorias Palads med synligt Velbehag dette Optog!

— „Genfer-Correspondent“ indeholder følgende Skrivelse fra Rom: „Tilstanden bliver med hver Dag betænkeligere. Hvo som ikke med egne Øine har seet de Vederstyggeligheder, som dette Aars Carneval har bragt for Lyset, kan ikke gjøre sig nogen Forestilling om den fædelige Forkommenhed, der hersker blandt de saakaldte Italianisimi. Man betænke derhos, at alle disse modbydelige Forhaanelser af det Hellige ere satte i Scene paa aaben Gade og under Beskyttelse af Regeringens Agenter, ja at Politiets Embedsmænd i Uniform ledsagede det ovenfor omtalte forærgelige Optog for at tage det i Beskyttelse mod et befrygtet Udbrud af Folkets Harm. Det gik hermed saavidt, at et Individ, udklædt som Paven, begav sig hen under Vaticanets Vinduer for at forbaane Revolutionens ophøiede Offer. Den fardinste Krones Arving mødte dette Subject paa Gaden, og tog, i behagelig Spøg og for at tilkjendegive sit Velbehag, Hat'en af for ham! Seg saae selv paa Trajanspladsen en Vogn, der forestillede en Ambulance; paa Sengen laae en som Pave maskeret Føde. En Doctor med Paaskrift „Doctor Meazione“ rakte ham Medicinflasker med Etiquetterne: Østerrig, Frankrig, Belgien. En colossal Placat paa Vognens Forside belærte Tilskuerne om, at det var Hospitalet for de Uhelbredelige, de her havde for deres Dine, og at det var „den verdslige Magt,“ som de saae ligge paa Døds-

leiet. Østerrigste og belgiste Faner bleve til Spot baarne gennem Corsoen."

— Medens de revolutionære Emudsblade i Rom og Italien ere henrykte over, at den nordtydske (preussiske) Gesandt, Hr. v. Arnim, var iblandt de Første, der gjorde Prinds Humbert og Gemalinde sin Opvartning i Quirinalet, og medens det forargede den bedre Deel af Publicum, at denne Diplomat indsendt sig overalt, hvor dette Fyrstepar stiller den italienske Regerings trolose Brud paa den offentlige Ret tilskue ikke blot for det romerske Folk, men for hele den katolske Verden: har det i denne bedrøvelige Tid været til stor Opbyggelse for det kristelige Rom, at være Vidne til den værdige Holdning, som den franske Gesandt, Hr. de Lesebvre og den østerrigste, Greve v. Trautsmannsdorff i Modsatning til Preussen have iagttaget. Begge disse Repræsentanter for de to største katolske Magter have nemlig ikke taget mindste Notits af den med hiint usømmelige Besøg tilsigtede Manøvre, og følgerig ikke blot ikke aflagt noget Besøg i Quirinalet, men omhyggelig undgaaet enhver Berøring med Prinds Humbert og hans Gemalinde. (G. C.)

3 Anledning af ovenstaaende Beretning skulle vi ikke undlade at tilføie et Par Bemærkninger. Preussiske katolske Blade have i de sidste Maaneder stadig indeholdt Beretninger om, at Hr. v. Arnim havde hyppige Audientfer hos den h. Fader, og pleiede vigtige Forhandlinger med Cardinal Antonelli, hvis Gjenstand man ganske sikkert vilde vide, var en kraftig Action fra Preussens Side til Gunst for den h. Stol. Preussen, der altid har sat sin Vre i, ved Siden af England, i den store Politik at være Protestantismens officielle og bestaltede Bogter, var nu paa engang bleven den Magt, der meente den katolske Kirke det langt bedre end nogen af de katolske Stormagter, der tidligere ansaaes for Kirkens verdslige Støtter under Tidens politiske Forviklinger. Det fulgte nu af sig selv, at den under den franske Krig fuldbyrdede tyske Eenhed gav denne specifist preussiske Kirkepolitit et stærkt Opsving, idet man uden tvivl nærede en velgrundet hemmelig Frygt for, at den afgjorte Overmagt, som Preussen i en saa forbausende kort Tid og med et ikke mindre forbausende Held har opsvunget sig til, skulde bringe den nye Kaiser og hans ledende Genius Hr. v. Bismark paa ganske andre Tanker, end dem man satte sit Haab til. Man apellerede da, med Henviisning til den betydelige Andeel, som det katolske Tyskland havde havt i disse heldige Resultater, til den

kaiserlige Taknemmelighed og Høimodighed, og er for Diebliffet beskæftiget med at tilstille ham Adresser, der lægge ham den Indskriden til Gavn for den h. Stol paa Hjerte, som hans nu uimodstaaelige europæiske Enevalde antages at maatte gjøre ham det let at iværksætte. Tiden vil uden tvivl snart vise, hvormeget Hensyn den hensynsløse af alle Statsmænd vil tage til disse velmente Demonstrationer. Det er ganske vist, at Preussen alt længe har leflet med Katholicismen, Katholikerne og den h. Stol, nemlig saa længe det troede at behøve det, for at vinde Popularitet i det katholske Indøstland paa Østerrigs — og i den sidste Tid i Rom paa Frankrigs Bekostning; men siden d. 18. Januar og d. 26. Februar kan der mulig være foregaaet et stort Omflag i denne Politikk, og man har i dette Tilfælde ingen Grund til at tillægge enten Taknemmelighed eller Høimodighed nogen slynderlig Indflydelse paa de kaiserlige Fremtidsplaner. De ovenfor omtalte Organer finde det nu med god Grund „hoist besynderligt,“ at en hos Paven accrediteret Gesandt, som i sin Tid protesterede saa maadhaftigt mod Usurpationen af Qvirinalet, har været blandt de Første, der indfandt sig i dette Palads, for paa sin Regerings Vegne at gjøre Usurpatorerne sin Opvartning!

**Rusland.** Den russiske Regering vedbliver baade i Rusland og Polen med Anvendelse af alle den meest uindstrankede Despotismes Magtmidler og med den største Hensynsløshed at arbejde paa den katholske Religions Udryddelse. Overalt, endog i de mindre Byer, bygger man schismatiske Kirker, eller forvandler katholske Kirker til schismatiske. Alene det Budget, der for Lithauens Vedkommende er bevilget Propagandaen for denne Provindses Russificering, overstiger for indværende Aar 600,000 Rubler (c. 1,200,000 Rd.). Man kan heraf gjøre sig et Begreb om den Energi, hvormed den czariske Despotisme forfølger den Plan — naar det protestantisk-preussiske Hegemoni i Europa engang i en nærmere eller fjernere Fremtid formentlig har lænet Veien for denne Bedrivt — at russificere al Verden og paanøde saavel det protestantiske som det katholske Europa en religiøs Uniform, hvis militære Tilsnit i Forening med sammes Tilbehør af Dressur og Tvang, er et fuldkomment Udtryk for det politiske Ideal, der tidligst foresvævede de hedenske romerske Verdenstrævaner og den første katholske Kirkes Plageaander, og siden under de kristne østromerske Despoter langsomt udviklede det System, som deres kirkelige Arvinger, de russiske Czarer, lige

viden den Tid, da den sudeuropæiske Revolution begyndte sine Angreb paa den katolske Kirke, have fundet det betimeligt i dets meest omfattende Consequenter at gennemføre. Man tør imidlertid haabe, at det guddommelige Forhyn vil vide at finde de rette Veie og Midler til at standse den russiske Czarismes grændseløse Overmod, og bevare den civiliserede Verden for at overvældes af et nyt Barbari, der vilde medføre ikke blot al virkelig Religiositet, men selv alt naturligt Aandslivs Undergang.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 26de Marts. Passionsøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 27. M., 28. Ti. og 29. O. Ferialdage.
- Onsdagen** den 29de Marts Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 30. O. Ferialdag. 31. F. Mariae Inu Smerter. 1ste April. F. Ferialdag.
- NB.** Med Palmesøndagen den 2den April tager den kirkelige Paaftetid til den pligtmæssige Annuamie af den h. Communion sin Begyndelse og vedvarer for Katholikerne i Kjøbenhavn indtil Christi Himmelfart den 18. Mai incl. og for udenbys Katholiker indtil anden Pinsedag den 29. Mai incl.
- Søndagen** den 2den April. Palmesøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Palmevielse; derefter Høimesse (Lidelseshistorien efter Matthæus oplæses) med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse.
- NB.** Paa Søndagen den 2den April afholdes i Sct. Ansgars Kirke den anden Qvartalscollect af Peterspengen for dette Aar. — 3. M. Ferialdag. 4. Ti. (Lidelseshistorien efter Markus oplæses). 5. O. (Lidelseshistorien efter Lukas oplæses). Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer.
- 6te April** Skærtorsdag. Kl. 10 Levitmesse og Procession. Kl. 6 Andagt.
- 7de April** Langfredag. Kl. 10 Lectie; Lidelseshistorien efter Johannes; Korsets Afhylling og Hylbing; Procession; Præjantificatmesse; Prædiken. Kl. 6 Andagt.
- 8de April** Paaftelsøverbag. Kl. 8 Aldens og Paaftelsøets Indvielse; de tolv Prophetiers Læsning; Debeandets Indvielse; Litani til alle Helgener; Høimesse med Vesper.

„Katholisk Kirketidende“, udgaar hver anden Sondag. — Substriction paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Sr. Grosierer C. R. Vøhrer, Tordeniskjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Bogslaver; i de danske Stater paa de fyl. Postcontorer. Prisen er 3 Mk. Qvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

---

N<sup>o</sup> 8.

Søndagen den 9de April.

1871.

---

---

**Indhold:** Væren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkefædrene. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Belgien, Nord-america.

---

---

## Væren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkefædrene.

Da vi have Grund til at troe, at en sammenhængende Overfigt over de ældste Vidnesbyrd for den Være, som medrette altid er bleven kaldt Sjælen, Livet og Hjertet i den katholske Christendom, ikke blot i og for sig, men navnlig med Hensyn til den nu begyndte Paasketid vil være dette Blads Læsere hjærkommen, vilse vi her forsøge at give en Fremstilling af samme, der paa cengang skulde forene den størst mulige Kort-  
hed med den tilberlige Fuldstændighed og Fattelighed.

Som en ydre Anledning, der alt længere tilbage i Tiden erindrede os om Betimeligheden af en saadan Udvikling, kunde vi anføre forskjællige deels læste, deels hørte Dtringer om Kirkefædrenes Udsagn, der — ved eenfidiq at lægge Vægt paa Ordfortolkningen af de paagjældende Steder, uden at tage Hensyn til den bestemte Forstaaelse af samme, som den kirkelige Overlevering anerkjender og fastholder — tage disse Udsagn til Indtagt for en Opfattelse, der er aldeles uforenelig med den Aand og den Opfattelse af denne Være, der bejjælede og ledede

hele den christelige Fortid. Vi bemærke endnu blot, at de i det Følgende anførte Citater af Kirkefadrene for en Deel ere tagne af to aandrige Forsvarsskrifter mod den nysnævnte Fortolkningskonst af den navnkundige theologiske Forfatter og Folkeskribent Alban Stolz\*), efter at være sammenlignede med de græske og latinske Texter, ligesom ogsaa en stor Deel af denne Artikels øvrige Indhold tilhører denne Forfatter, og ikke prætenderer synderlig anden Eiendommelighed, end den, som den forførte Fremstilling medfører.

### Bidnesbyrd af den h. Skrivt.

I det sjette Capitel af Johannes' Evangelium knytter Jesus til den ogsaa af de andre Evangelister berettede underfulde Bespisning af de Femtusinde — som netop fandt Sted ved Paasketid — en længere Tale til Folket, hvori han antyder, at han paa en ligesaa underfuld og ligesaa let Maade engang ved sine Apostle og deres Efterfølgere vilde vække sit troende Folk en Spise, der skulde være og opholde det evige Liv, som han var kommen for at skjænke Menneffene. „Jeg er Livets Brød,“ sagde Herren; og, da Folket forargedes over, at han havde kaldt sig det levende Brød, og sagt, at han var kommen ned fra Himlen, gjentager Herren med endnu større Eftertryk: „Jeg er det levende Brød, som er kommen ned fra Himlen; hvo som æder af dette Brød, han skal leve i al Evighed, og det Brød, som jeg vil give, er mit Kjød (som jeg vil hengive) for Verdens Liv.“ Ved disse Ord paatrænger sig det Spørgsmaal: Hvad er der vel i den ganske Verden, som kan kaldes Brød, som er levende, som kommer fra Himlen, som tillige er Kjød, og som derhos er en levende Personlighed, nemlig det korsfæstede Gudmenneske Jesus Christus selv? Hvad er det

---

\*) „Diamant oder Glas“. 11te Dflag. Freiburg 1861. „Klinge ohne Heft.“ 2det Dflag. Freiburg 1851.

for et Brød, som skjænker den, som nyder det, et særegent Liv, som ikke bliver andre Mennesker til Deel? Enhver, som med et uhibdet Sind søger Svaret paa dette Spørgsmaal, maa indrømme, at der ikke gives noget Andet, hvorpaa alle disse Herrens Ord passe, end den katholske Kirkes indviede Hostie. Den er for den udvortes Sands Brød, men for Troen Kjød. Den er Jesu Christi eget Væsen, hans gudmenneskelige Person, som i Tidens Fylde kom ned fra Himlen, ofrede sig selv paa Korset, opstod fra de Døde og opførte til Himlen, men i Brødets nanselige og hemmelighedsfulde Stikkelse er levende tilstede i sin Kirke for at nære og styrke Aandens høiere Liv i sine Troendes Hjerter.

Hine Ord kunde Jøderne, ja selv mange af Jesu Disciple, paa den Tid, da de bleve tatte, ikke forstaae, og ansaae dem derfor for en urimelig og forargelig Tale. „Hvorledes,“ sagde de, „kan han give os sit Kjød at æde?“ Dersom Herren nu havde ment disse Ord anderledes, end de Bedste blandt hans Tilhørere maatte opfatte deres Mening, og anderledes, end han maatte forudsæe, at de i den hele følgende Række af Aarhundreder vilde blive forstaaede i hans Kirke: da maatte han ved denne Leilighed have forebygget enhver Misforstaaelse; og hans Aand, som skulde komme for at vejlede hans troende Menighed til den rette Forstaaelse af alle hans Ord (Joh. 14, 26. 16, 13), kunde da umulig have veiledet hans Kirke til en grov Misforstaaelse af dem. Taledet derimod Herren disse Ord i den Mening, som Kirken siden eenstemmig forbandt med dem, da maatte han tale saaledes, som hans h. Evangelist V. 53. beretter: „Derfor sagde Jesus til dem: Sandelig sandelig siger Jeg eder: Dersom I ikke æde Menneskesønnens Kjød og drikke hans Blod, da have I ikke Livet i eder; thi mit Kjød er sandelig Spise, og mit Blod er sandelig Drikke.“ Og for at vise sine vantroe Tilhørere, hvor lidet selv det for den naturlige Sands ubegribeligste Under er for den guddommelige Almagts Raadslutninger, henviser han til sin Himmelfart med de Ord: „Forarger dette eder? Hvad da, om I saae Menneskets Søn fare

op, hvor han var før?" (B. 62). Han vil hermed sige: Saa vist som Jeg, hvor utroligt det end maa forekomme eder, synlig og legemlig vil fare op til Himlen, saa vist er mit Kjød en Spise for Enhver som troer paa mig (B. 35); det ene af disse Undere er som det andet. Herrens Legeme i Nadveren er nemlig intet sandseligt, men et aandeligt og forklaret Legeme, som derfor har de Egenheder, som Apostelen Paulus i 1 Cor. 15. tillægger de Opstandnes herliggjorte og himmelske Legemer. Derfor tilføier Han: „Det er Aanden som gjør levende, Kjødet nytter ikke. De Ord som Jeg taler til eder, ere Aand og Liv.“ Thi Christus i sin himmelske Herlighed er usynlig for det sandselige Øie, derfor skjuler han den under Brødet fremmede Skikkelse. Men dette Brød er gennemtrængt af Herrens Liv og besjælet af hans Aand, og det er ene derved, at det bliver istand til at nære det aandelige Liv i Mennesket. Det er altsaa den hele og levende Christus, der efter disse Ord er usynlig nærværende under det udvortes Tegn, hvis Betydning Herren her gjentagne Gange med saa stort Eftertryk fremhæver. Vi gjentage atter her, at dersom der laae en Misforstaaelse til Grund for Forargelsen over hine Ord om Nødvendigheden af at æde Christi Kjød og drikke hans Blod, for at faae Deel i det evige Liv, da kunde Herren umulig have ladet „mange af sine Disciple“ blive i Forargelsen og seet dem „drage sig tilbage og ikke mere vandre med ham.“

Vi bemærke allerede her, at, naar Jesus kalder sig det levende Brød, og siger, at dette Brød er hans Kjød, som han vil hengive for Verdens Liv, da bruger han som eenstydigt hermed Udtrykket „æde hans Kjød og drikke hans Blod,“ og slutter derfor hele sin Tale herom med de Ord: „Hvo som æder dette Brød skal leve evindeligt.“ Han taler altsaa ikke om sit Kjød som om noget dødt, eller som der blandt Mennesker tales og tænkes om det Kjød, hvoraf Livet er uddrevet, og som, skilt fra Blodet, kan nære vort legemlige og naturlige Liv, men han taler om sit forklarede Legeme, der, fordi hans Aands Liv besjæler det, ikke kan tænkes adskilt fra hans Blod.



Derfor er den hele levende Christus usynlig tilstede i enhver Deel af begge de hemmelighedsfulde synlige Skikkelse, hvori han siden — et Aar efter den her omtalte Paastetid — indstiftede den h. Nadvere.

„Tager og æder! Dette er mit Legeme. Drikker Alle deraf, thi dette er mit Blod,“ siger Herren; og hans Apostle og hans Kirke har fra det ene Aarhundrede til det andet, i Henseende til Forstaaelsen af disse Ord's Mening, boastavelig holdt sig Herrens Anviisning efterrettelig (Luc. 18, 17): „Sandelig siger jeg eder: Hvo som ikke annammer Guds Rige som et Barn, han skal ikke komme derind.“ Thi hvad Herren siger om den h. Nadvere, og hvad der foregaaer, hører til det Aller vigtigste i Guds Rige. Det fortjener ogsaa ved denne Keilighed vel at mærkes, at Jesus aldrig har dadlet noget Menneske, fordi han fandt hans Tro at være overdreven stor, men at han tværtimod flere Gange beklager, at der er saa lidt Tro blandt Menneskene. Vilde man da for et Zieblif — uden Hensyn til den ovenfor omtalte Urimelighed af en saadan Forudsætning — dog antage, at den katholske Kirke mulig kunde have feilet i sin Opfattelse af disse Ord: hvorledes vilde det da gaae ved den yderste Dom, hvor ikke blot Menneskets Handlinger (Matth. 25.), men ogsaa hans Tro (Marc. 16, 16.) skal være Gjenstand for Herrens Dom? Han kunde umulig gjøre en Katholik nogen Behreidelse for hans Bildfarelse, medens Katholiken derimod med Foie kunde sige til Herren: „Herre, Du har forlangt, at man skal troe Dine Ord, og jeg har ubetinget troet dem, saaledes som Du har talet dem. Har jeg feilet, da er Skylden ikke min; thi Du har i din Alvidenhed vidst, at tallose Millioner Christne vilde paa Dit Ord troe, at Du Selv efter dit hele Væsen er tilstede i det indviiede Brøds Skikkelse, og at de derfor vilde tilbede den consecrerede Hostie. Thi, var denne ikke Dit sande Legeme, da har Du jo Selv været Skyld i, at de første femten christelige Aarhundreder ikke have kjendt nogen anden Opfattelse af dine Ord, samt at den uendelig overveiende Deel af Christenheden er bleven bestyldt for

Afgudsdyrkelse. Derfor siger den lærde Erasmus fra Rotterdam medrette: „Jeg har aldrig kunnet lade mig overtale til at troe, at Christus, Sandheden og Kjærligheden selv, har kunnet lade sin elskede Kirke forblive i en saa affknelig Bildfarelse, som det vilde være, at den istedetfor Ham Selv tilbød en Smule Meel.“ Ja, det maa vistnok kaldes det Utroligste af alt Urimeligt og Utroligt, at antage, at Christus, i det vigtige Dieblit, da han indstiftede Nadveren, ikke skulde have tilbørlig overveiet de Ord han talte.

Apostelen Paulus var, som bekjendt, ikke tilstede ved Indstiftelsen af den h. Nadvere, fordi han dengang endnu ikke troede paa Christus, men var en Hjende af denne Tro. Hvad han derfor efter sin Omvendelse vidste og lærte om Nadveren, det kunde han enten kun have erfaret af de andre Apostle, eller maatte være bleven underviist derom ved en særegen overnaturlig Aabenbaring. At dette sidste har været Tilfældet, bevidner han selv ndtrykkelig I Kor. 11, 23—29. Havde nu de h. Evangelister misforstaaet Christi Ord ved Nadverens Indstiftelse, da maatte han ved denne nye Aabenbaring have berigtiget deres Feiltagelse. Men dette er saa langt fra at være Tilfældet, at denne Apostel, paa hvis Udtalelser de fra den katolske Kirke adskilte Religionsfamfund lægge saa stor Vægt, her paa det bestemteste stadfæster de h. Evangelisters Opfattelse af denne Handlings blivende Betydning, som en ublodig Gjentagelse eller Fornyelse af det Offer, som Christus har fuldbyrdet paa Korset, og hvori den frelsende og helliggjørende Virkning af Hans Forsoningsdød skulde fortsættes alle Dage indtil Verdens Ende. Herren selv byder sine Apostle at gjentage hvad Han i hiint Dieblit gjorde, til en stedsevarende Thukommelse af hans Hengivelse i Døden som Offeret for Verdens Synd, og St. Paulus udtrykker den samme Tanke i de Ord: „Saa ofte som I æde dette Brød, og drikke denne Kalk, skulle I forkynde Herrens Død, indtil Han kommer,“ d. e. indtil Hans andet Komme, eller indtil Verdens Ende. Det bør saavel ved den

evangeliske Beretning, som ved den apostoliske Indstærkelse af dens Indhold og Betydning, fremhæves, at, naar Herren kalder Brødet og Vinen for sit Legeme og sit Blod, da tilstede hans Ord ingenlunde den Fortolkning, at hans Legeme og Blod vare nærværende i Brødets og Vinens Skikkelse i den Forstand, at Brødet efter hine Ord vedblev at være Brød, og Vinen at være Viin, men de udsige paa det bestemteste, at det, som før var Brød og Viin, paa Hans guddommelige Almagts Bud og ved Hans Velsignelse og Indvielse var blevet hans Legeme og Blod. Naar St. Paulus dernæst advarer Corinthierne mod at antagme Herrens Nadvere uden værdig Forberedelse, og siger, at de derved forsyndede sig mod Herrens Legeme og Blod, da kunne disse hans Ord ikke forståes anderledes, end at de derved forsyndede sig imod Hans i Nadveren virkelig nærværende Legeme og Blod. Denne hans Formaning vilde nemlig være meningsløs, dersom han, ved at nedskrive disse Ord, havde tænkt paa Christi Legeme og Blod i den Skikkelse, hvori Herren alt for flere Aar siden havde forladt Jorden; og Advarselen har derfor kun Mening og Betydning, naar den anvendes paa Herrens sacramentale Legeme og dettes sande og virkelige Nærværelse i det nye Testaments Offermaaltid.

Saaledes lære baade de h. Evangelier og den store Berdensapostel Paulus, at Christus i Sandhed og væsenlig er nærværende i den h. Nadvere som det, han var her paa Jorden, og som de Salige i Himlen louprise ham for i al Evighed — som Offeret for Verdens Synder.

### Den gamle Christenhed og Kirkesædrene.

Det er af det Foregaaende indlysende, at der neppe gives nogen Troesfandhed, som klarere og bestemtere er begrundet i den h. Skrift, end den katholske Lære om Alterets Sacrament. Vi skulle nu i det Følgende meddele nogle Udtalelser af de første Aarhundreders Kirkelærere, samt Uddrag af Oldtidens Liturgier,

der paa den meest overtydende Maade godtgjøre Gylldigheden af den katholske Kirkes Lære, og for Fuldstandighedens Skyld give et kort Overblik over de vigtigste til dette Dogma knyttede Begivenheder og Bevægelser i den senere kirkehistoriske Udvikling.

Den h. Ignatius, Biskop i Antiochia, som levede i Begyndelsen af det andet Aarhundrede, som selv havde seet Herren efter hans Opstandelse, og var en Discipel af Apostelen Johannes, taler i sit Brev til Menigheden i Smyrna om Branglærere, som man skulde vogte sig for, fordi de ikke bekjendte, at „den h. Nadvere er vor Forløseres Jesu Christi Kjød, som har lidt for vore Synder, og hvilket Faderen i sin Barmhjerlighed har opvakt“ (Ep. ad Smyrn. c. 7). Fremdeles i hans Brev til Menigheden i Ephesus: „Vi bryde eet Brød, som er et Lægemiddel, der skjænker Uldødelighed, og giver Kraft til at leve i al Evighed i Kristus“ (Ep. ad Eph. c. 20).

Iustinus Martyr, der i Midten af det andet Aarhundrede forsvarede den kristelige Tro mod de hedenske Philosophers Angreb, siger i dette Forsvars-skrift: „Vi kalde denne Føde Eucharistie (Tafsigelse, Takoffer); thi vi annamme den ikke som almindeligt Brød og som en almindelig Drik; men, ligesom den ved Guds Ord menneskevordue Jesus Kristus, vor Frelser, for vor Forløsnings Skyld baade havde Kjød og Blod, saaledes have vi ogsaa lært, at den ved Bønnens Ord af ham velsignede Føde, der ved Forvandling (kata metemboles) nærer vort Blod og Kjød, er den menneskevordue Jesu Kjød og Blod. Thi Apostlene have i deres Minde-skrifter, som kaldes Evangelier, berettet os, at Jesus befalede dem saaledes, dengang da han tog Brødet, velsignede det, og sagde: Gjører dette til min Ihukommelse“ (Apol. c. 67).

Irenæus, Biskop i Lyon, som levede i Slutningen af det andet Aarhundrede, og var en Discipel af den h. Polykarp, der i sin Ungdom var underviist af Apostelen Johannes, siger i sit Skrift mod de Branglærere, som nægtede Kjødets Op-

standelse\*): „Derfom dette vort Kjød ikke bevares (el. forløses), da har Herren ikke heller forløst os ved fit Blod, og da er hverken Eucharistiens Kalk Samfund med hans Blod, eller Brodet, som vi bryde, Samfund med hans Legeme.“ Heraf ud-  
 drager denne Kirke lærer følgende Slutning: „Naar da Blandingen i Kalken\*\*\*) og det naturlige Brød fornemmer Guds Ords Røst (det er consecreret ved Guds Ord), og Eucharistien bliver Christi Legeme og Blod, hvoraf vort Kjøds Væsen drager Næring, og hvorved det bevares: hvorledes kunne de da sige, at Kjødet ikke er modtageligt for Guds Naadegave, som er det evige Liv, efterfom dette jo næres ved Christi Legeme og Blod, og vi derved blive Lemmer paa hans Legeme; thi Paulus (1 Cor. 12, 27.) taler ikke her om et aandeligt og usunligt Menneske, saasom en Mand har ingen Been og intet Kjød; men han taler om det virkelige Menneskes Indretning, som bestaaer af Kjød og Been, og som næres af Hans Drik, der er hans Blod, og af hans Brod, der er hans Legeme?“ (Adv. hær V. 2). Fremdeles: „Ligesom Viintræet, der er plantet i Jorden, til sin Tid bærer Frugt, og Hvedekornet, der lægges i Jorden, opløses, men siden ved Guds Mand, som omfatter Alt hvad der ifølge Guds Wiisdom kommer Mennesket til Nytte, opvækkes til et mangfoldiggjort Liv; og ligesom de (Viintræet og Hvedekornet), naar Guds Ord tales over dem\*\*\*), blive Eucharistien (Mad-

---

\*) De (Valentinianerne) bekjendte vel Troen paa Christi Nærværelse i Madveren, men nægtede hans Legemes Virkelighed, eller lærte, at Christi Legeme var af en anden (en finere, ætherisk) Bestaaelse end de menneskelige Legemer. Alt Legemligt skulde efter deres Mening gaae tilgrunde ved Verdens Undergang. Irenæus vil ved denne Beviisførelse overbevise dem om det Selvmødsfigende i disse Meninger.

\*\*) d. e. den med Vand blandede Viin i Kalken. Den i det sacramentale Offer stedfindende symboliske Fremstilling af Herrens Død kræver denne Blanding, serdi den døende Forsøners Hjerteslod, Sacramentets Livsfilde, var blandet med Vand (Job. 19, 54).

\*\*\*) Saavel det foregaaende Udtryk for denne Tante: „jornemmer Guds

veren), hvilken er Christi Legeme og Blod: saaledes blive ogsaa vore Legemer nærede ved den (Eucharistien), lagte i Jorden og opløste i den, men skulle i sin Tid opstaae til Guds, Faderens, Herlighed, naar Guds Ord opvækker dem" (Adv. hæ. IV. 18). Vi undlade endnu ikke at anføre en Sætning af samme Skrivt, hvormed Forsvarerne af den lutheriske Betragtning af Sacramentet have forsøgt at hævde Gyldigheden af deres Opfattelse, nemlig de Ord: „Thi, ligesom det jordiske Brød, efter at Guds Paakaldelse over det har fundet Sted, ikke længere er almindeligt Brød, men Eucharistien, som bestaaer af to Ting, af noget Himmelskt og noget Jordisk, saaledes ere ogsaa vore Legemer, naar de annamme Eucharistien, ikke længere forkrænkkelige, efterdi de have Haab om Opstandelse.“

Naar i denne sidste Sætning de Ord, at „Eucharistien bestaaer af noget Himmelskt og noget Jordisk“ — i og for sig, eller tagne blot efter Bogstaven, og uden Hensyn til denne Kirkefaders øvrige Udtalelser — kunde synes at tale for den Opfattelse, at Kristus er nærværende i Brødet, der vedbliver at være Brød, og at Brødet og Vinen, kun forsaavidt som de nydes, ere Christi Legeme og Blod: da vil uidentivt allerede Uforlideligheden af denne Betragtning med de foregaaende Ytringer gjøre det aldeles usandsynligt, at hine Udtryk kunne være brugte i denne Mening. Men den Tanke, at det guddommelige Væsen, eller den anden Person i Guddommen, skulde kunne forene eller sammenblande sin Natur med nogenformhelt jordisk Substant, saaledes at de ligesom ere i hverandre, denne Tanke tilhører Hedenuskabet (Pantheismen), og var ligesaa fremmed for Zenoaus, som for nogenformhelt anden Kirkefæder baade i den christelige Oldtid og i alle de følgende Aarhundreder. Kristus kunde forene sig med den menneskelige Natur, fordi denne har Lighed med Gud, eller

---

Ords Røst,“ som dette, ere en Øjengivelse af det paa begge Steder brugte: „percipit“ og „percipientia verbum Dei.“

er beslegtet med Gud, men han kunde ikke forene sig med en livløs skabt Substantz, hvis Natur er saa fremmed for hans Væsen som Brødet. Derfor maa Brødets Natur eller Substantz ephøre, naar Gudmennesket vil være tilstede i Nadveren, ligesom Brødets Natur ophører og forvandler sig til Menneskets Natur, eller til det menneskelige Legemes Substantz, saasnuart det nydes af Mennesket. Virkningen af Consecrationen bestaaer altsaa deri, at Brødet og Vinen — der for den udvortes Sands benare deres tidligere reent sandjelige Egenstaber — synke ned til blotte udvortes Hylstere eller reent ydre Skikkelser, som Kirken kalder dem, hvilke kun ere Tegn paa Aabenbarelsen og Nærvarelsen af den hellige Hemmelighed, der skjuler sig bag dem.

Naar altsaa Irenæus taler om det Jordiske i Eucharistien, saa forstaaer han derved enten Nadverens synlige Skikkelser, eller han tænker paa Herrens Legeme, forsaavidt dette jo oprindeligt var dannet af Jorden (af hans Moders Legeme), og næret med jordigt Føde. Man erindre herved, at Hensigten med de foregaaende Udtalelser ikke nærmest er at belære Læserne af dette Skrivt om den h. Nadvere. Denne Lære udvikledes af Hensyn til Hedningernes Misforstaaelser og Forargelser aldrig i den christelige Oldtid i skrevne Fremstillinger. Den behandles her, som af alle den Tids Forfattere, kun Leilighedsvis, forsaavidt dens Hovedpunkt (Christi legemlige Nærvarelse) staaer i den nøieste Forbindelse med Troen paa Kjødets Opstandelse.

Det gjælder endelig om dette, saavel som om alle andre skrevne Vidnesbyrd fra Fortiden, at Fastfattelsen og Valget af den Mening, der skal forbindes med de enkelte Ord og Udtryk, ikke beroer udelukkende paa skarpsindige Ordfortolkninger, men først og sidst paa de Forestillinger, som den kirkelige Overlevering beviistlig har forbundet med de brugte Udtryk; thi det finder Anvendelse paa Kirkefædrenes Ord, hvad der medrette er blevet sagt om selve Indstiftelsesordene: Enhver forstaaer dem saaledes som han er, og saaledes som han efter sine eien-

dommelige Forudsætninger læser og er tilbøielig til helst at forstaae det Skrevne. (Fertfattes).

## Kirkelige Efterretninger.

Rom. Det heder i en Skrivelse fra Rom: „Den indtil Begyndelsen af f. M. ved den h. Stol accrediterede preussiske Gesandt, Hr. v. Arnim, er som bekjendt hjemkaldt fra denne Post for at deeltage i de Fredsunderhandlinger mellem Preussen og Frankrig, der d. 28. f. M. ere aabnede i Bryssel. Den 1. Maarts overrakte Grev Tauffkirchen, den tidligere bairiske Gesandt i Rom, i en høitidelig Audients den h. Fader en egenhændig Skrivelse fra den tydske Kaiser, der udnævnte ham til Tydsfflands overørdentlige Gesandt ved det pavelige Hof. Eftersom nu den preussiske Gesandtskabspost i Rom hidtil bestandig har været besat med en Protestant — en Umstandighed, som ikke egnede sig til at fremkalde nogen tillidsfuld Imødefkommen fra den h. Stols Side — saa kunde man være tilbøielig til at glæde sig over denne Udnævnelse, naar ikke et og andet „men“ uvilkaarlig her gjorde sig gjældende. Grev T. er nemlig vel Katholik, men bortfjernede sig i September f. A., netop i den for Paven trangfelsesfuldeste Tid, fra den Post, hvorpaa hans Konge havde stillet ham. Hans politiske Farve er national-liberal, og han er Hr. v. Bismarck fuldkommen hengiven. Naatte blot ikke den onde Ahnelse, som en Berlinercorrespondent til Cöln. V. Ztg. udtaler, stadfæste sig, at vi Katholiker tilligemed vort aandelige Overhoved ved dette Personliste ere komne fra Regnen under Tagdruppet!“ — Hr. v. Arnims Afreise fra Rom har naturligviis vakt stor Sorg i den revolutionære Leir; og de preussiske Katholiker, der (s. f. Nr.) nylig knyttede de dristigste Forventninger til Kaiser Vilhelms og Grev Bismarcks Paastjonnelse af den katholske Befolknings Trost og de katholske Soldaters Tapperhed, og derfor ansaae det for utvivlsomt, at Preussen vilde benytte sin nuværende nimodstaelige politiske Indflydelse til Gunst for den h. Stols frænkede Rettigheder, de brønde fremdeles deres Hoveder med angstelige Visninger og Forumodninger om, hvad



der har kunnet være Meningen med, at Regeringen har taalt en saadan Opførsel af sin Gesandt, som den, Hr. v. Arnim har gjort sig skyldig i, samtidig med, at Cheferne for de andre politiske Missioner have viist saa stor Takt baade ved at undgaa enhver Keilighed til selv at give Fester, og ved at afholde sig fra at besøge fjendtlighsindede Huse, saalænge Paven lever i Fangenskab i Vaticanet.

— „Genf. Corresp.“ bringer følgende Skrivelse fra Rom: „Alle den sidste Tids Demonstrationer foranstaltedes af Klubberne Circolo Romano og Circolo Bernini. Begge disse Foreningers Medlemmer høre forstørstedelen til Embedspersonalet, og det er saaledes utvivlsomt, at Regeringen begunstiger de elendige Machinationer, der skulle tjene til Paaastud for Jesuiternes Fordrivelse. Den romerske Befolkning harmes i Stilhed jo længere, jo mere over dette Uvæsen, og jeg har seet Mand af Folket opløste kunnede Ræver imod Demonstranterne. Et Ord af den h. Fader vilde være nok til at faae det romerske Folk til at reise sig i Mæske til en un-sicilianst Vesper\*). Men det forstaaer sig af sig selv, at Pius IX. aldrig vil udtale dette Ord. Prindsesse Margrethe fortsætter sin Jagt efter fornemme romerske Damer, men maa noies med at fylde sin Salon med Statister, der ikke have noget at gjøre med det romerske Aristokrati. Hendes Gemal morer sig især med Rævejagt, og et meget udbredt Rygte til-lægger ham i denne Anledning en Yttring, der, om den end er opdigtet, dog, forsaavidt den finder almindelig Tiltro, er meget betegnende for hans Tænkemaade, eller i alt Fald for, hvad man anseer ham istand til at tænke og sige. Da man nemlig paa en Jagt var beskæftiget med at ryge en Ræv ud af dens Hule, skal Prindsen have sagt: „Seg troer, mine Herrer, at det kunde være godt, om vi anvendte den samme Frengangsmaade for at uddrive en gammel Ræv, der har sat sig i Hovedet, at han ikke kan forlade Vaticanet“ (!).

Belgien. Det i Gent udkommende Blad „le Bien

---

\*) Den sicilianst Vesper var et forfærdeligt Blodbad, som i Aaret 1282 fandt Sted i Palermo Paaastemandag om Eftermiddagen. Hele Befolkningen reiste sig mod den franske Prinds Carl af Anjon, der efter den sidste Hohenhausers, Conradians, Undergang var bleven Konge over Sicilien, og alle Franskmænd over hele Den bleve paa To nær myrdede.

public" indeholdt nylig nogle Bemærkninger, som vi anbefale alle Katholiske Christne til alvorlig Overveielse:

„I de forenede Stater have flere Congressmedlemmer an-  
draget paa Afstjaffelsen af al Embedsæed. Ogsaa i  
Frankrig er den politiske Eed affjaffet, i det mindste provisorisk  
og ved Omstændighedernes Magt. Vi kunne ikke noksom bi-  
falde denne Reform, og ønske dens almindelige Indførelse.  
Eden har vistnok en religiøs Oprindelse, og er i sig selv agt-  
værdig, men den indeholder en Modsigelse, og bliver menings-  
løs i et Samfund, som, i det mindste officielt, ikke længere  
anerkjender nogen Religion. Saavidt ere vi nemlig komne.  
Men under denne Tingenes Tilstand give de politiske Eder paa  
den ene Side Anledning til uophørlige Profanationer blandt det  
store Antal af Fritankere, som ikke troe paa nogen Gud, og  
paa den anden Side til Dvang mod de kristelige Samvittig-  
heder, som hyppigt gaae tilbage for den Form, hvori Eden over-  
alt er affattet. Statsborgerne ere nemlig paa Grund af deres  
religiøse Forskjællighed ikke mere ligestillede i Henseende til Eeds-  
afleggelse. Nogle af dem betragte den som en uvæsenlig og  
derfor fordømmelig Formalitet, Andre som en høitidelig for  
Guds Afsyn indgaaet Forpligtelse. Det ligger i Alles Inter-  
esse at fjerne denne tvetydige Situation, der i saa høi Grad  
er til Skade for den offentlige Samvittighed. De Liberale maae  
af logisk Nødvendighed drives til at kræve denne Reform, ifølge  
deres Indlingsdogme om Statens Secularisation. Men Ka-  
tholikerne maae prise sig lykkelige ved at finde et Middel til at  
leve i uforstyrret Fred i Samfund, hvori den ene Regering  
veksler med den anden, hvor Revolutioner høre til Dagens  
Orden, og Lovgivningen kun altfor hyppigt er bygget paa  
Grundfætninger, som Kirken fordømmer, og den kristelige  
Samvittighed ikke kan billige. En Regering, som er uden  
Principer, og indrømmer de Regerede Frihed til at udtale deres  
Anskuelser om enhver Gjenstand, kan ikke forlange andet af dem,  
end en factisk Underkastelse, eller den almindelige Pligt, at de  
ikke paa en forbryderisk Maade forstyrre den bestaaende Orden.  
Men i dette Tilfælde bliver Eden, som saa ofte giver Anledning  
til gudsbespøttelig Vanhelligelse, aldeles overflødig, og en sund  
Politik fordrer derfor bydende dens Afstjaffelse“.

**Northamerica.** I en storartet Forsamling af Katholiker,  
som for kort Tid siden blev afholdt i Philadelphia, optraadte  
blandt andre Talere ogsaa Advocaten Daniel Dougherty,  
af hvis Tale vi efter „Cöln. Volksztg.“ meddele følgende Ut-

tringer: „Skulde vel vi Americanere, Borgere i den største og frieste Republik i Verden, tage i Betænkning at udtale vore Sympathier for ham, hvem alle over hele Nordkredsens fordeelte Katholiker agte og elske -- for Jesu Christi Stedfortræder her i Verden? Allerede den Omstændighed, at han uden Modstand har givet efter for Uretfærdighedens Anmasselser, opfordrer os til at optræde til hans Forsvar. Jeg spørger derfor: Er det ham, som har brudt Freden paa Jorden? Har han bortødslet sin Stats Midler for at bekriige sine Naboer? Har han med Vaabenmagt eller ved diplomatiske Intriquer tilstræbt Indlemelsen af tilgrændsende Provinser? Søger han ved ærgjerrige Midler at begrunde et Dynasti for sin Familie? Er han en Svælger, som forøder sine Undersaatters moissommeligt erhvervede Eiendom, eller en Tyran, som undertrykker sit Folk? Nei! Alverden veed det Modsatte af Alt dette! Pius IX beklæder vel som Kirkens Overhoved den meest ophøiede Stilling, men han er som Menneske opfyldt af Hjdmghed. Erværdig ved sin høie Alder tilbringer han sine Dage i Bon og Faste. Han er en republikansk Monark, som ikke har nedarvede Privilegier at takke for sin Magt, men hvem Cardinalcollegiet alene paa Grund af hans Fromhed og Dyd har valgt til Væver af Kirkens høieste Værdighed. Han er den eneste Kyrste, til hvem Enhver, om han end staaer paa det nederste Trin i den selskabelige Rangklasse, har fri Afgang. Han raader over sine Besiddelser, alene for engang at kunne overlevere dem uformindskede til sin ubekjendte og med ham ikke personlig beslagtede Efterfølger. Ved hans Thronbestigelse havde han tiltænknt Romerne den høieste Grad af borgerlig Frihed, og man gjengjældte denne hans adelmødige Smødefommen af et almindeligt Dnske med at suigmyrde hans Minister. Hans Hovedstad har altid været et hjemligt Tilflugtssted for alle Jordens Folk. Paverne have stedse været Vogtere af Oldtidens Kunstskatte, Beskyttere af den nneren Kunsts Frembringelser, og fredet om Litteraturens værdifuldeste Efterladenskaber. De have udfoldet en omfattende Virksomhed for at understøtte de Nødlidende blandt deres egne Undersaatter, for at udbrede Barmhjertighed og Kjærlighed blandt Folkene, for at forhindre Lasten, fremme Dyd og Sædelighed, Videnskabelighed og Fromhed, og for at frelse udødelige Sjæle. Men vi Americanere have endnu ganske særegne Grunde til at protestere imod den mod den h. Fader forøvede Uret. Vi hylde af vort inderste Hjertes Grund frie Institutioner. Vore Biskopper ere hidtil beskikkede i Medfør af den h.

Faders frie Valg, og Bispestolene have stedsde været beklædte af rene og hellige Mand. Kan det da være os ligegyldigt, om vore Biskopper og Erkebiskopper for Fremtiden skulle modtage deres Udnævnelse af en Underfaat af den italienske Konge? Vi ville ikke have nogen Konge, ingen Adel, Ingen, der stiller sig som Mellemmand imellem os og den katholske Kirkes aandelige Overhoved! Hvad Frihed kunde den h. Fader have som Underfaat af en Monark, som selv maa tilstaae, at han ikke formaar at holde Pøbelen itomme, den Pøbel, som fordrer Eiendommens Deling, i hvis Dine Snigmordere ere Heste, som vil omstyrte alle Regeringer, affkaste al Religion og som bygger Altene for Fornuftens Gudinde? Hvad Frihed kunde Paven fremtidig vente, efter at man allerede har berøvet ham hans Paladser og hans Privateiendom, undertrykt de religiøse Ordener, lukket Høiskolerne, bragt den katholske Presse til Taushed, og paa Rom's Gader og i Nærheden af Vaticanet myrdet Præster og Nonner? Vi protestere derfor i de helligste Rettigheders, i vor hellige Religions og i alle Katholikers Navn og i Himlens og Jordens Paasyn mod disse Fornærmelser mod Gud, disse Forbrydelser mod Christendommen."

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 9de April. Jesu Christi Opstandelse. 1ste Paaskedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Korfets høitidelige Optagelse; Procession og Levitmesse med Festrædiken. Kl. 10 Levitmesse. Kl. 12 stille Messe. Kl. 5 Esterm. høitidelig Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.
- Mandagen** den 10de April. 2den Paaskedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 5 Esterm. Festandagt — Sct. Knuds Kapel. Kl. 9 Spimesse med Prædiken. — 11. Ti., 12. O., 13. Co., 14. F. og 15. L. Octavdage.
- Søndagen** den 16de April. Hvide Sondag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 høitidelig Messe, under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabspagten og aannamme den første hellige Communion. Det var at ønske, at foruden Neocommunicanternes nærmeste Slægtninge, ingen andre Børne vilde communicere under denne høitidelige Messe. Kl. 5 Esterm. høitidelig Fests- og Takkeandagt med Prædiken og Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 Messe. — 17. M. Franciscus af Paula, Besh. 18. Ti. Sfidorus, Biskop og Kirkelærer. 19. O. Vincents Ferrerius, Besh. 20. Co. Leo den Store, Pave og Kirkelærer. 21. F. Anselm, Biskop og Kirkelærer. 22. L. Soter og Cajus, Martyrer.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 9.

Søndagen den 23de April.

1871.

---

**Indhold:** Læren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkefædrene (Fortsættelse). — Den h. Joseph, den katholske Kirkes Skytshelgen. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Frankrig, Kjøbenhavn.

---

## Læren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkefædrene.

(Fortsættelse fra Nr. 8.)

Lil de i det Foregaaende anførte Udsagn af det andet Aarhundredes Kirkefædre om Herrens virkelige og væsenlige Nærværelse undlade vi ikke at knytte den almindelige Bemærkning, at, uagtet Ordet „Forvandling“ kun findes i det af Justinus anførte Sted, og Udtrykket „ifølge Forvandling“ eller „i Kraft af Forvandling“, naar man udelukkende vil hænge sig i Udtrykket, ogsaa tillader en anden Fortolkning\*): saa fremgaaer

---

\*) Næmlig den, at vort Kjød og Blod næres ved, at den nybte eucharistiske Spise forvandles til vort Kjød og Blod, ligesom den naturlige Føde. Men, uden at tale om, at en saadan Analogie med Virkningen af den naturlige Føde er aldeles fremmed for den kirkelige Overlevering, og paa Grund heraf i det 9 Aarh. udtrykkelig er bleven fordømt af Kirken, saa vil enhver uhildet Læser i den ovenfor fremhævede Forbindelse mellem Christi Menneskevordelse og Hans sacramentale Nærværelse let finde Nøglen til den rette Forstaaelse af dette Udtryk.

det dog aldeles klart og uimodsigeligt af Sammenhængen i denne Ytring, at dens Hovedtanke er en Sammenligning mellem Incarnationens (Christi Menneſtefordelses) og Eucharistiens Myſterium. Der ſiges, at ligesom Chriſti jordiske Legeme hverken blev ſkabt af Intet, eller paa en underfuld Maade kom ned fra Himlen, men blev dannet af Marias Legeme, ſaaledes finder en lignende Forvandling Sted med de for Eucharistien bestemte Offergaver, idet Chriſti Legeme og Blod i den h. Nadvere hverken kommer ned til os fra Himlen eller bliver ſkabt af Intet, men ved en Forvandling frembringes af Brødet og Vinen. Man vil dernæſt i Mædfor af vor tidligere Bemærkning — at Herren i Indſtiſtelsesordene kalder det, ſom Han efter Bønnen og Beſiguelſen rækker ſine Apſtle, ſit Legeme og Blod, og ikke Brød og Viin, hvori hans Legeme og Blod er nærværende, ſamt at denne ſidſte Opfattelse af Sacramentets Betydning er ligesaa fremmed for den kirkelige Aldtid ſom for hele den efterfølgende Tid — erkjende os berettigede til at faſtholde den Paastand, at Læren om Forvandlingen er implicite (d. e. efter Udtrykkets af dets hele indre Sammenhæng betingede Mening) tilſtede og ſaa i de af Ignatius og Irenæus anførte Ord. Den ſidſtnævnte Kirkefaders Ytringer indeholde tillige, naar man læſer dem med tilbørlig Opmærksomhed, kjendelige Hentydninger til Meſſeliturgiens eller det euchariftiſke Offers tre Hoveddele, nemlig: Offeringen eller Oblationen (d. græſke proſphora), Conſecrationen (gr. epiklesis), og Communionen. Det maa tillige findes påſeude allerede her foreløbig at bemærke hvad vi ſiden nærmere ſtulle omtale: at den Hrefrygt, hvormed den conſecrerede Hoſtie til alle Tider er bleven behandlet, er aldeles uforenelig med Foreſtillingen om, at Conſecrationen taber ſin Betydning, ſaaſremt Sacramentet ikke mædes. Denne ſidſte Foreſtilling degraderer nemlig Conſecrationen til en tom Formalitet, og nøies ſaaledes med Nydelsen af det naturlige Brød, forenet med from Tro og en andægtig Shufommelse af Jeſu Lidelse og Død. Er

derimod den consecrerede Hostie det usynlig nærværende og levende Gudmenneskes og Verdensforløfers sande Legeme og Blod, da kan den troende Christen ikke andet end tilbede den; og det er denne Kjendsgjerning, som forklarer den Sky og Frefrygt, der gaaer igjennem alle Kirkens liturgiske Forfkrifter om, hvorledes Alt hvad der angaaer Sacramentet skal behandles.

Om de andre kirkelige Skribenter fra det andet og tredie Aarhundrede, navnlig Clemens fra Alexandrien, Origenes og Tertullian, som i lignende Udtryk vidne om Troen paa Christi virkelige Nærværelse, skulle vi blot bringe i Erindring, at to lærde Theologer, en reformert og en lutherisk, nemlig Neander og Rudelbach have leveret Christenheden et slaaende Beviis for Forsængeligheden af den i det Foregaaende omtalte Ordslagt\*), der ved ethvert Udsagn af Kirkefædrene lader det beroe med at pine og presse Ordene paa det enkelte Sted, uden at tage Hensyn enten til den samme Skribents øvrige Ytringer, og til andre samtidige Kirkelæreres Udsagn, eller til den Mening, som Kirkens med Fortiden overensstemmende Opfattelse i den følgende Tid har tillagt en saadan Udtalelse. Den ene af disse Mænd anfører nemlig, paa Grund af et dunkelt Udtryk paa et enkelt Sted, Tertullian\*\*) som Vidne for den

---

\*) Den i det følgende omtalte Misforstaaelse har sin Grund i den ovenfor (S. 125) omtalte Kjendsgjerning, at Læren om Alterets Sacrament aldrig behandlede fuldstændigt i offentlige Skrifter, men kun foredroges mundtligt i den hemmelige Underviisning for de Døbte (*disciplina arcana*).

\*\*) Han tilføjer nemlig ved at omtale Nadverens Indstiftelse som Forklaring til Ordene: „*Hoc est corpus meum*“ (dette er mit Legeme) de Ord: *id est figura corporis mei*. Hele Sammenhængen, saavel som en Sammenstilling med hans øvrige Udtalelserpøise, at han ikke bruger Udtrykket *figura* i Betydning af „figurlig“, men af den Skiftelse, hvori en Person eller Ting aabenbarer sig og sees. Det heder nemlig umiddelbart efter: „Her kunde ikke have været nogen *figura*, dersom ikke Legemet havde været Sandhed (d. e. en

Zwingliffe, den anden for den Lutherſke Forſtaaelse af Indſtiftelsesordene, uagtet Tertullian paa flere Steder i ſamme Skript (mod Vranglæreren Marcion, der nægtede Chriſti virkelige Legemlighed, og paaſtod at Herrens menneſkelige Legeme kun havde været et Skinlegeme) og overensſtemmende med dette Skrifts Henſigt, i de beſtemteſte Udtryk hævder, at Chriſtus har havt et virkeligt Legeme, og at dette derfor ogſaa er nærværende i Nadveren, „hvor vort Kjød bliver beſpiſt med Chriſti Legeme og Blod, for at ogſaa Sjælen kan blive mættet med Gud.“ Fremdeles: „Derſom Chriſtus ikke havde et ſandt Legeme, da har han kun hengivet Brød for os, og da er det kun Brød, ſom er blevet forſkaftet for os . . . Heller ikke kan der være Tale om et Legeme ſom har Blod, uden et Legeme af Kjød (d. e. et virkeligt og levende Legeme)“. I en ſtraffende Advarſel, ſom han henvender til de Chriſtne, der for Viindings Skyld forfærdigede og folgte Afgudsbilleder til Hedningerne, ſiger han endelig: „Hvilken Forbrudſe, at de ſamme Hænder berøre Herrens Legeme\*), ſom tilberede Legemer for Djævlene (Afguderne)! Jøderne lagde fordum Haand paa Chriſtus; diſe forgribe ſig daglig paa hans Legeme.“

Inden vi gaar over til den følgende Tids mærkelige Vidnesbyrd for Nadverens Charakteer ſom den nye Pagts ublodige eller ſacramentale Offer, meddele vi endnu her for en bekvemmere Sammenſtillings Skyld et Par aldeles utvetydige Udtalelſer om dette Punkt af Brenæus (Adv. hæ. IV. 17, 5.): „Idet Han bød ſine Disciple, at frembære et Offer af de ypperſte Ting blandt hans Skabninger, ikke ſom om Gud trængte dertil, men for at de (Disciplene) ikke ſkulde være ufrugtbare eller utaknemmelige, tog han Brødet, takkede og ſagde: Dette er mit Legeme etc. Dermed har han lært det

---

Virkeligbed), thi en tom (d. e. uvirkelig) Ting, ſom kun er et Phantaſibillede, kunde ikke have nogen figura.

\*) Det var nemlig dengang Skik, ligesom det endnu ſkeer i den græſke Kirke, at Nadveren modtoges af de Communicerende med Haanden.



nye Testamentes nye Offer, hvilket Kirken har modtaget af Apostlene, og over den ganste Verden frembarer for Gud, for Ham, som stænkter os de Næringsmidler, der i det nye Testament ere Førstegrøden (d. e. de fornemste) af hans Gaver. Dette har Malachias (1, 10. 11.) forud antydet med disse Ord: „Jeg har ikke Behag i eder, siger Hærskarernes Herre, og tager ikke mod noget Offer af eders Hænder. Thi fra Solens Opgang til dens Nedgang skal Mit Navn blive stort iblandt Folkene, og paa alle Steder skal der offres Røgelse for Mit Navn, og frembarer et reent Madoffer; thi Mit Navn skal blive stort iblandt Folkene, siger Hærskarernes Herre.“ Og fremdeles (Adv. h. ib. 18, 4.): „Og dette Offer frembarer alene Kirken reent for Verdens Skaber, idet den under Takjiggelse bringer et Offer af det Han har skabt; men Faderne have intet Offer, thi deres Hænder ere fulde af Blod, og de have ikke modtaget Ordet, som bliver offret til Gud.“

I det tredie Aarh. udtaler Cyprianus, Biskop i Carthago, sig — ikke offentlig men i et Brev — endnu bestemtere om den h. Messes sacramentale Offercultus (Ep. 63 ad Cæcil.): „Saasandt Jesus Christus, vor Herre og Gud, selv er Gud Faders Øpperstepræst, og saasandt Han baade først har bragt sig selv som et Offer til sin himmelske Fader, og befalet, at dette skulde skee til hans Ihukommelse: da indtager tilvisse den Præst Christi Blods, som gjør det som Kristus gjorde; og han frembarer da i Kirken et sandt og gyldigt Offer for Faderen, naar han foretager Offeringen saaledes som han seer, at Kristus selv har offret.“ Man sammenligne hermed de Udtryk hos Tertullian (De cor. mil. 3, og Ad Scap. 2.): „Vi frembare Offere for Kaisarens Velfærd, for de Afdøde og paa de aarlig tilbagevendende Fødselsdage (»sacrificamus pro imperatore;« »oblationes pro defunctis, pro natalitiis annua die facimus.«

Den større og mindre Grad af Tilbageholdenhed, hvormed

Kirkens Lærefædre i Forfølgelsens Aarhundreder udtalte sig om den christne Troes Hovedpunkt og dybeste Hemmelighed, ophørte naturligviis, efter at Constantin den Stores Edicter om Kultusfrihed for den christelige Bekjendelse og hans senere aabenbare Begunstigelse af samme efterhaanden havde befordret dens Udbredelse over alle Provindser i det romerste Verdensrige. Ikke længe efter denne sociale Omvæltning erklærede det første Nicænske Conciliums forsamlede Fædre (A. 325): „Vi betragte i Ydmyghed det paa Guds Ord fremfattede Brød tilligemed Kalken; men, idet vi opløste vor Aand, forstaae vi i Troen, at paa hiint hellige Ord ligger det Guds Lam, der borttager Verdens Synder, og som paa en ublodig Maade offres af Præsterne (athytōs thyomenon\*); og, idet vi i Sandhed nyde hans kostbare Legeme og Blod, troe vi, at disse Gaver ere et Pant (symbolum) paa vor Opstandelse.“

Den følgende Tids Kirkefædre omtale i forskjellige Forbindelser enhver enkelt Deel af den h. Messes, saaledes som den den Dag idag feires over hele den katholske Verden. Vi indskrænke os derfor blot til at anføre Exempler paa Udtalelser om Forvandlingen, Tilbedelsen og Offeret, der have en endnu mere udpræget Form end de foregaaende, og begynde med følgende Utringer af Cyrillus, der i den sidste Halvdeel af det fjerde Aarhundrede var Biskop i Jerusalem. Han siger i sine Catecheser (22): „Fordum forvandlede Jesus i Kana Vand til Viin, og vi skulde ikke troe ham, at han har forvandlet Viin til Blod? Lader os da med fuld Overbeviisning modtage det som rækkes os som Christi Legeme og Blod! Thi i Brødets Skikkelse gives dig Christi Legeme, og i Viniens Skikkelse hans Blod, for at du, naar du har modtaget Christi Legeme og Blod, skal blive til eet Legeme og eet Blod med Ham. Saa-

---

\*) De græske Ord ere her og i det Følgende, ligesom i det Foregaaende skrevne med latinske Bogstaver.

ledes blive vi efter den h. Petrus deelagtige i hans guddommelige Natur" . . . „Før Paakaldelsen af den h. Treenighed var Brød og Viin blot Brød og Viin, men saasnart Paakaldelsen er skeet, bliver Brødet til Christi Legeme, og Vinen til hans Blod (19). Sige dine Sandser dig end noget Andet, da skal Troen dog forvise dig herom; bedøm Sagen ikke efter din Smag, men vær i Troen overbevist om, at Du har modtaget Christi Legemes og Blods Gave (Catech. mystag. IV, 2. 3. 6).

Den med Cyrillus omtrent samtidige Gregor af Nyssa siger (Orat. catech. 37.): „Ved Guds Ord og Vonen forvandlede (metaballetai) det velsignede Brød øieblikkelig til Christi Legeme.“ I en anden Tale betjener Gregor sig af de hermed eenstydige græske Ord metapoieitai, metastoicheiosis for at udtrykke Begrebet om denne Væsensforvandling, og den h. Ambrosius, Biskop i Mailand († 397), som betjener sig af det latinske Ord mutare, henviser til Ligheden mellem dette underfulde Mysterium og det gamle Testaments Mirakler (Elias og Eliaus), og spørger, om Christi Ord skulde have en ringere Virkning; og han forkaster, ligesom Cyrillus, enhver Indvending, der er hentet fra den sandsjelige Erkjendelse (d. e.: Brød og Viin vedblive efter Consecrationen i Henseende til Udseende og Smag at være hvad de tidligere vare).

Man vil af de foregaaende Udtalelser have seet, at enhver Deel af Læren om Nadveren, kan paavises i Kirkens første Aarhundreder, og at det blot er Udtrykkene og Betegnelserne, der antage bestemtere Former. Saaledes forklarer Cyrillus af Jerusalem i sin 5 Katechese hele Liturgien om Messesofferet, og den h. Chrysostomus, Patriarch i Constantinopel († 407) siger i sit Skrivt om Præstedømmet (III. 4.): „Naar Du seer Herren blive offret og ligge paa Alteret (immolatum et jacentem), seer Præsten i Begreb med at offre og bede, og seer, hvorledes alle de Tilstedeværende ere farvede med Hans kostbare Blod, er det dig da, som om du endnu er paa Jorden, eller føler du dig

ikke snarere opløstet til Himmelen? O Vidunder af Guds Barmhertighed!" Og i den græske Liturgi, som den h. Chrysofostomus benyttede, og som derfor bærer hans Navn, heder det: „Gjør mig Synder, Din uærdige Tjener, værdig til at offere Dig disse Gaver; thi Du er den som offerer og offres, som paa eengang modtager og lader Dig uddele, Du, Kristus vor Gud!" Og i en anden Bøn i samme Liturgie forekomme de Udtryk: „Gjør os, hvem Du har sat til denne Tjeneste, ved din Helligaands Kraft, værdige til at frembære Paakaldelser, Bønner og ublodige Offere!" (Fortsættes).

---

### Den h. Joseph, den katholske Kirkes Skytshelgen.

---

I et Breve af 8 December f. A. har den h. Fader betegnet den hellige Joseph, Herrens Pleiefader, som hele Kirkens Patron eller Skytshelgen, og anbefalet alle Troende at ære og paakalde ham som saadan; og denne Opfordring er af hele den katholske Christenhed bleven modtaget med udeelt Glæde. Thi enhver Katholik veed, at hvad Kirkens Overhoveder i denne og lignende Retninger anordne og opfordre de Troende til, hverken er eller kan være noget i sig selv Nytt, som ikke før har været kjendt, eller fra Begyndelsen af ikke har været tilstede, men at det altid har været hvad det fremdeles vil vedblive at være -- Henviisninger til og betimelige Fremhøvelser af Sandheder, der altid i en mere eller mindre bestemt og klar Skikkelse have levet i den kristelige Bevidsthed. Den h. Joseph har nemlig altid været Gjenstand for troende Christnes ærefrygtfulde Erindring. Have de holdt andre Helgeners Minde i Ære, fejret deres Fester med taknemmelige Hjerter, og anbefalet sig til deres Forbøn hos Gud: hvor nær maatte da ikke den Følelse ligge alle fromme Sjæle, at deres himmelske

Herres jordiske Beskytter og Vogter ogsaa er alle Hans jordiske Brødrer og Søstres (Luc. 8, 20. 21.) himmelske Værge og faderlige Ven, og at han næst efter hans ubesmittede Brud, den allerjaligste Jomfru og Guds Moder, fortjener at være Gjenstand for alle Troendes barnlige Tillid og inderlige Kjærlighed?

Den h. Josoph har det høieste Krav paa at æres af hele Kirken, fordi Gud selv har stillet ham saa høit, og udmærket ham fremfor alle andre bellige Mænd. Han har sit Forbillede i det gamle Testaments fromme og lydige Josoph, hvem Gud beskikkede til at være den udvalgte Slægts Forsorger og Beskytter, af hvilken den store Davids Søn skulde fremgaae, hvis Barndomsliv skulde ledes og vogtes af den Josoph, som Gud i en langt høiere Betydning vilde sætte til at være en Fader og Beskyttermor for sit Folk. Gud Faders Genbaarne, Vedens Staber og Herre, alle Tings Styrrer og Leder, har eyang i sit jordiske Liv været den h. Josoph underdanig og lydigt hans Befalinger (Luc. 2, 51). Vi spørge derfor med henvisning til denne Kjendsgjerning: Kan nogen Christen indre sig over, at hele Christenheden altid har fulgt det Exempel, som Gud selv har givet den, at den altid har beviist enne høit benaadede Helgen den største Ære, og at Kirkens nuværende Overhoved under den Kamp og de Forfølgelser mod Christus og hans Kirke (Joh. 15, 19—21), som i vor Tid true den christelige Samfundsorden med Undergang og selv det christelige Familieliv med at forpestes af Bantroens og Ulydighedens Gift, paa en særegen Maade har lagt Christenheden denne Sandhed paa Hjerte? Kunne troende Christne andet, end finde det betimeligt, at den h. Fader opfordrer dem til, i deres Bønner for Kirkens Udfrielse af dens Trængsler og for deres egen Bestandighed i Bekjendelsen, at paakalde den h. Josophs Forbøn, som hele Kirkens mægtige Beskytter og Talsmand hos Gud? thi Gud vil, at vi skulle ære og elske dem, som Han selv elsker og ærer!

Bed at udvalge den h. Josoph til Jesu og hans h. Mo-

ders Ernærer og Børge gav Gud ham et Beviis paa en Tillid, som ikke er bleven nogen anden Dødelig tildeel, og den hellige Historie viser os, i hvor høi en Grad han var denne Tillid værdig; vi see den kjærlige Omhu, hvormed han bestyttede det guddommelige Barn og dets h. Moder mod alle Trængsler og Farer paa de besværlige Reiser fra Nazareth til Bethlehem, og fra Bethlehem til Ægypten, hvorledes han ved sine Hænders Arbeide sørgede for de to helligste Bæfener, der have levet paa Jorden, og hvorledes han med Angst og Bekymring søgte Jesusbarnet, indtil han fandt det i Templet. Men skulde den h. Joseph ikke udstrække den Kjærlighed, som han havde til Jesus og Maria, ogsaa til alle dem, som ere uadskillelig forenede med hans guddommelige Pleiesøn? Eller tør vi ikke antage, at Jesu Christi Ære ligger ham paa Hjerte i Himmelen, og at han for Guds Throne vil optræde som en kjærlig og nidkjar Talsmand for det christelige Folk i alle iews Anliggender? Og, naar Guds Søn her paa Jorden ulde være sin Pleiefader underdanig og lydig, skulde Han da ikk i Himlen ville høre hans Bønner, naar han beder for Christehedens Velfærd? Og maa dette ikke opfylde os med Tillid, og under vort jordiske Livs Trængsler tilskynde os til at tage vor Tilflugt til hans Forbøn?

Ogsaa i en anden Henseende fortjener den h. Joseph at kaldes en værdig og høitfortjent Patron for hele den christne Kirke. Thi naar vor h. Kirke anbefaler en Helgen til vor Baaaldelse, saa vil den ogsaa, at vi skulle efterligne hans Dyrder. Og hvor megen Grund har den ikke til at fremstille den h. Joseph som et Mønster for alle Christue? Han kan nemlig med Sandhed kaldes et Forbillede paa alle christelige Dyrder, et Mønster for enhver Alder og Stilling i Livet, — et Mønster paa en Kyndighed og sædelig Reenhed, der fortjener at være Gjenstand saavel for alle Ægtefolks som for Ungdommens Beundring og Efterligning. Dersom Forældre, Lærere og Opdragere fra den tidligste Tid foreholdt alle christelige Ynglinge og Somfruer dette ophøiede Forbillede paa den hellige

Reenhed, skulde da Virkningerne af samme paa de unge Hjerter være tvivlsom? og skulde deres Formaninger da blive saa ufrugtbare, som selv de meest velmeente og alvorlige Advarstler og Raamindelser, uden det stadige Henblik paa saadanne fra det virkelige Liv hentede hellige Forbilleder, desvære altfor ofte vise sig at være? Vi spørge dernæst: Hvor ville Ægtefolk finde et Mønster paa et skjønnere og ædlere Samliv med hverandre, og paa en hjærligere Klarvaagenhed over deres Børns sædelige Reenhed, end i den Trofast, Fromhed og Samvittighedsfuldhed, som afpræger sig i ethvert Træk af den hellige Josephs og hans jomfruelige Bruds Liv? En stadig og levende Erin- dring om Frugten af den himmelske Betsignelse, der gjorde deres i Verdens Dine ringe Kaar og uanselige Hjem til et skjult Himmerige her paa Jorden, vilde bringe mange onde Uaender, som forstyrre Familielivets Fred, mange Piinagtigheder og Trængstler til at vige Plads for Familielivets reneste Glæder, for blivende Tilfredshed og Lykke! Thi det bør vel mærkes, at, taler allerede Exemplet i og for sig mere indtrængende til Hjertet, end alle Ord og Formaninger, da er der endnu en anden Omstændighed, som først giver Kirkens Henviisninger til de Helliges Liv deres fulde Virksomhed og vækkende Kraft. Vi mene hermed hvad enhver Christen strax vil have forstaaet, — Bønnen, hvori den fromme Sjæl for den alvidende Guds Afsyn gjør sig rede for enhver dybere Trang, enhver Længsel efter det Fuldkomne, som rører sig i Hjertet. Den vedholdende Bøn (Luc. 18, 1.), der medrette er bleven kaldt det christelige Livs Puls- slag, de utallige Hjertesuk, som den kvalfulde Følelse af dette Livs Ufuldkommenhed hver Dag afpresser ethvert Menneske, der alvorlig stræber efter at leve et høiere Liv, end det som rører sig sig i denne Verdens idelig veglende Forstyrrelser af det, som tjener til at befæste Hjertets sande Fred og Lykke, — denne den bedende Sjæls aldrig hvilende Trang til at hæve sig over dette Livs Forvirring og Uro, og til at styrkes i Kampen mod dets Fristelser og Farer, søger uvilkaarlig Bistand hos de Fuldentte i en bedre Verden, ved at paafalde deres magtige

Hjælp, thi enhver Christen veed, at deres Forbøn formaaer meget hos Gud!

Endelig — den h. Joseph, om hvem vi her nærmest tale, og om hvem vi ovenfor sagde, at han af Gud er sat til at være et Reenhedens Speil og et Monster paa samvittighedsfuld Trostkaab og Flid for enhver Alder og Stilling, har altid af Kirken været betragtet som Haandværksstandens og de arbejdende Classers særlige Patron. Han tilhørte Haandværksstanden og ernærede sig selv og den h. Familie ved sine Hænders Arbeide. Guds Sønns og hans hellige Moders jordiske Forsørger har altsaa deelt Skjæbne med den talrigste Klasse i det menneskelige Samfund; han har ikke været hævet over de Trængsler og Moisjommeligheder, som Kampen for Livets daglige Fornødenheder føre over den store Mængde af dem, der leve i trange Aaar; men hans Arbeide var velsignet af Gud, og Hans Velbehag udgød daglig den himmelske Velsignelses Dug over hans noisomme Tilfredshed med hvad Gud forundte ham.

Men, tør ingen Arbeider og ingen Christen forglemme de Paamindelser og Formaning, denne Helgens lysende Exempel foreholder dem, og er Bønnen om Guds Bistand og Velsignelse til at vandre den Vej, det anviser os, i Forbindelse med vore himmelske Venners og Beskytterses Forbøn, et sikkert Middel til at bevare Bestandigheden i det Gode: da har tilvisse denne Sandhed sit meest omfattende og skjonne Udtryk i Betegnelsen af Herrens Pleiefader, den h. Joseph, som hele Kirkens og alle Christnes himmelske Beskytter under dette jordiske Livs farefulde Omskiftelser!

---

### Kirkelige Efterretninger.

---

**Rom.** Alt hvad der i den senere Tid tildrager sig i Rom bestyrker den Mening, som skarpsynede Sagttagere lige fra den



italienske Revolutionens og det italienske Kongeriges Begyndelse have udtalt, at det gjælder disse to forenede Magter om Intet mindre, end Pavedømmets og den katolske Christendoms fuldkomne Tilintetgjørelse. Hele Fastetiden igjennem have Agitationens Ledere systematisk lagt an paa at forstyrre Kirkefreden under Fasteprædikenerne, ligesom de i Carnevalsdagene opbød Alt hvad der kunde tjene til Kirkens og Præsteskabets Nedværdigelse. Man aabnede i Bladene et formeligt Felttog mod Fasteprædicanterne, og udbredte de løgnagtigste Rygter om hvad der skulde være sagt i Prædikenerne, ligesom man udtømte alle Bagvaskelsens Kunstgreb i offentlig at forhaane de Mand, hvem den h. Fader havde overdraget dette Hverv. Disse Bestræbelser culminerede navnlig d. 10. Marts i et formeligt Angreb paa Jesuiternes Kirke, hvor Pøbelen i et Antal af flere hundrede Personer under Gudstjenesten brød ind i Kirken og overfaldt de Forsamlede med de groveste Mishandlinger, medens Gensdarmen og Soldater, under Paaflugt af at holde Orden, forenede sig med Angriberne om at øve Vold mod de Tilstedeværende. Flere Personer bleve ved denne Leilighed haardt saarede, og en Mandes uftuldige Personer fængslede. Der behøves intet yderligere Beviis for, at Regeringen aabenbart begunstigede disse oprørende Exceser! De tilstedeværende Engländerne have indgivet en Protest mod disse Stjændigheder til det diplomatiske Corps i Rom, som er offentliggjort i de mest ansete engelske Blade.

— Førend den preussiske Gesandt i Rom, Hr. v. Arnim, forlod Staden, indfandt han sig i Quirinalen til Afskedsaudients hos den italienske Kronprinds og sammes Gemalinde, men forlod Rom uden at begjære Afskedsaudients hos den h. Fader, hvilket sidste dog ikke var mere, end hvad den conventionelle Høflighed og diplomatiske Anstændighed krævede, om det ogsaa skulde forholde sig rigtigt med det nu almindeligt udbredte Rygte, at Hr. v. A. ikke, som man nylig troede, var for bestandig tilbagefaldt, men blot for en Tid har overtaget den i vort f. Nr. omtalte Mission til Bryssel.

— Dagbladenes Fræthed er i bestandig Tiltagende. Et af de værste iblandt dem („Capitale“) ophidsede i en Artikel af 10. Marts ligefrem Folket til Blodsudgydelse (d. v. s. til at myrde Paven og alle Præster). Og dette Nr. blev ikke engang for et Skins Skyld confisteret! Cardinalerne vise sig i denne Tid aldrig i Purpur, men altid — saa ofte de ere nødte til at kjøre ud — i sort Dragt; og enhver Geistlig, som er

nødt til gaae ud, udsætter sig for Mishandling. — Hvad Agitationerne mod Klostrene angaaer, da ere allerede 12 af de betydeligste ophavede, blandt disse Dominicanernes og Augustinernes to Hovedklostere. Det sørgeligste herved er, at de to største Klosterbibliotheker i Rom, i hvilke tidligere christelige Aarhundreders Fromhed havde samlet en Deel af den christelige Litteraturs kostbareste Skatte, dermed forsvinde fra Rom. Wien dette er kun en Begyndelse; de øvrige Klostere ville rimeligviis gaae samme Vej, saafremt denne Tilstand skal blive af lang Varighed; thi ikke mindre end 43 ere allerede noterede og vifiterede.

**Italien.** Af de under Forhandlingerne om den saakaldte „Garantilov“ i det Florentinske Deputeretkammer d. 24. Januar faldne Udtalelser meddeler „Genfercorrespondent“ en Blomsterfajling, hvoraf vi ordret anføre følgende Kraftuttringer: „Pavedømmet er den store Misdæder, som er Skyld i alle de Ulykker, hvorunder Verden nu lider.“ — „Kirken kalder sig katholsk! men er den det? Nei! thi katholsk betyder almindelig og sand, men den romerske Kirke er en Fornægtelse af Christendommen.“ — „Hvad andet have Præsterne gjort, end at ophidse Folkene til Brodermord?“ — „Paven har gjort Frankrig til den latinske Races Kain.“ — „Christendommen er Skyld i al den Glendighed og alle de Lidelser, som vi have at klage over.“ Kirken er Sandhedens og Retten's Fornægtelse. Den maa derfor forsvinde fra Italien.“ Det fortjener tillige at bemærkes, at Ingen af de paagjældende Talere bleve kaldte til Orden, og at følgerig Fleertallet af disse Lovgivere maae have fundet disse Uttringe at være i deres gode Ret. Eigeoverfor saadanne Forhaanelser af Kirken vil forhaabenlig Ingen af den italienske Eenheds Lovtalere længere holde fast ved den forslidte Paastand, at Revolutionens og det italienske Frimureries Fjendskab mod Kirken og Pavedømmet blot gjaldte „den verdslige Magt!“

**Frankrig.** 3 Januar d. A. døde i Genf den forhenværende franske Krigsminister, Marschal Randon, der i Aaret 1867 forlod den protestantiske og vendte tilbage til den katholske Kirke. Wienerbladet „Vaterland“ indeholder herom en Beretning, der er tagen af en Skrivelse, hvori Abbé Beantlieu i Genf meddeler det i Toulouse udkommende Blad „Semaine catholique“ efterfølgende Notitser: „Som bekjendt var Marschal Randon født Protestant, men Pius IX. vidste, at der blandt alle Napoleons Ministre ikke var Noget, der mere op-

rigtigt ønskede Dpretholdelsen af hans verdslige Herredømme, end Frankrigs protestantiske Krigsminister, den ærefjære og retsfindige Marschal Randon. Denne pleiede herom at sige, at ligesaa lidt som han vilde finde sig i, at Noegen vilde tage hans Biinbjerg i Cote d'Or, ligesaa lidt havde Noegen Ret til at berøve Paven hans verdslige Besiddelser. Han vexlede Breve baade med Cardinal Antonelli og andre Prælater, og stod i det venstabeligste Forhold til flere hoitstaaende og fromme Katholiker. I Aaret 1865 yttrede Pius IX. det Ønske at see hans Photographi, og da en Cistercienser-Abbed overrakte ham et saadant, skrev den h. Fader de Ord derpaa: „Dominus det tibi gratiam, ut sis mecum in eadem caritate“ (Gud forunde Dig Naade til at forenes med mig i den samme Kjærlighed). Denne Photographi blev siden Marschallen tilsendt, og han bar den for disse Ords Skyld altid hos sig, og Pius IX.' Ønske gik ikke længe efter i Opfyldelse. I December 1867 aflagde Randon i Paris den katholske Troesbekjendelse i Biskoppen af Genf, Wisgr. Mermillods Hænder. I Anledning af, at han, medens han endnu var Protestant, ofte maatte høre ilde for sit klericale Sindelag, skrev han engang til Cardinal Antonelli, at der dog ikke kunde tænkes noget dummere, end at kalde en Protestant for klerical, fordi han vilde Retfærdighed. Kort før sin Død trak han sig tilbage i Ensomhed, og henlevede sine sidste Dage hos sin Ven, Biskoppen af Genf, hvor han forberedte sig paa den store Rejse ind i Evigheden. Biskoppen rakte ham Døds sacramenterne, og han modtog derefter ikke Besøg af Andre end af denne sin Ven og Sognepræsten til St. Gervais. Han blev begravet d. 17. Januar, og hans Requiem bivaanedes af et stort Antal af hans i Genf levende Landsmand.

**Kjøbenhavn.** Foruden de Esterretninger, vi hidtil have givet om den katholske Bevægelse i Kirken, Kirkestatens og den h. Faders Interesse, have vi liggende for os en Række af Meddelelser fra næsten alle katholske Lande, som ere samlede i de sidste Nummere af „Genfer-Correspondent,“ hvoraf det fremgaaer, at dette Røre blandt de katholske Folk er i stedse vøgende Tiltagen. I de fra Kirkestaten tidligere løskrevne Provindsfer, i Spanien, Schweits, Belgien, ja endog i det af Borgerkrigens Rædsler hjemføjte Frankrig, i den katholske Deel af England, i Irland, Nordamerica — overalt protesteres imod de italienske Skandalsgjerninger, og paakaldes de vedkommende Regeringers Mellemkomst. Man tør vel haabe, at netop den Yderlighed, hvortil Forfølgelsen drives, vil frem-

skjænde den Reaction, hvis snarlige Indtræden ikke blot alle troende Katholiker, men alle bedresindede Mennesker inderlig længes efter, og for hele Samfundets Skyld have Grund til at ønske.

### Vincentiusforeningen.

Fællescommunion Søndag d. 30te April under Høimessen.

### Ungarinsforeningen

afholder sin aarlige Generalforsamling Søndagen d. 30te April Efterm. Kl. 4 i Foreningernes Forsamlingslocale.

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 23de April. 2den Sondag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 Levimesse, efter hvilken Confirmationens h. Sacrament meddeles. Kl. 5 Efterm. høitidelig Fests- og Takkeandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 Messe. — 24. M. Fidelis af Sigmaringen, Bekj. 25. Ti. Marcus, Evangelist. 26. O. Maria af det gode Raad. 29. To. Actus og Marcellinus, Paver og Mart. 28. F. Paulus af Korset. 29. L. Petrus, Martyr.
- Søndagen** den 30te April. 3die Sondag efter Paaske. Den h. Josefs Skjotsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kirke: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 1. Mai. M. Philippus og Jacobus, Apostle. 2 Ti. Athanasius, Biskop og Kirkelærer. 3. O. Korssets Bindning; Kl. 8½ Messe for Ungarinsforeningens Medlemmer. 4. To. Monica, Enke. 5. F. Pius V., Pave.
- Fredagen** den 5te Mai. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe. Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer. — 6. L. Apost. Johannes' Martyrium.
- Soguedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Striktemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Striktemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Stadets Hovedcommissionær, Hr. Grosjerer C. B. Bohrer, Tordenisfjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Bøglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

---

N<sup>o</sup> 10.

Søndagen den 7de Mai.

1871.

---

---

**Indhold:** Læren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkefædrene (Fortsættelse). — Kirkelige Efterretninger: Rom, Spanien, Østerrig, Nordamerika.

---

---

## Læren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkefædrene.

(Fortsættelse fra Nr. 9.)

I de ældste græske og romerske Liturgier (d. e. Forskrifter for Gudstjenesten) finder man Bønner, der i Ord og Udtryk stemme paa det nøieste overens med de nærværende romerske Misfaler. Vi anføre blot eksempelvis et Par Sætninger: „Modtag, helligste Fader, almægtige evige Gud! denne ubesmittede Hostie (d. e. Slagtoffer), som jeg, din uverdige Tjener, offerer Dig, min levende og sande Gud, for mine og alle her Tilstedeværendes utallige Synder, og for alle troende Christne, baade levende og døde etc. . . . Vi offerer Dig Frelsens Kalk, og vort Offer være velbehageligt for dit Afsyn!“ Fremdeles: „Modtag, hellige Treenhed, dette Offer, som vi frembære til Ibhukommelse af vor Herres Jesu Christi Lidelse, Opstandelse og Himmelfart\*). Og overensstemmende hermed

---

\*) De her anførte Bønner ere ordret de samme, som den Dag idag bruges. Vi henviser herom til Möhlers Symbolik § 34.

figer den h. Hieronymus († 420), med en Hentydning til Bødernes Offer paa den store Forsoningsfest (Ep. 21. ad Damasum): „Den Kalv, som offres til de Bødsfærdiges Frelse, er Frelseren selv, ved hvis Kjød vi daglig nares, og som giver os sit Blod at drikke. Dette Gjæstebud feires hver Dag; hver Dag modtager Faderen Sønnen (d. e. hans Offer); stedse offres Christus for de Troende.“ Med Hensyn til Consecrationsformlens Ord bemærke vi her, at der i det romeriske Misfale bedes, at det offrede Brød og Viin „maa for os blive (fiat) Din elskelige Søns vor Herres Jesu Christi Legeme og Blod.“ „I græske Liturgier (Chrysostomus' og Basilus' og den Alexandrinste Kirkes) bruges i de to førstnævnte ved den særlige Consecration af Brødet og Vinen begge Gange Ordet „poiëson“ (d. e. gjør dem til Chr. K. og Bl.), og derefter om begge Dele: „i det Du forvandler dem ved din Helligaand.“ Den sidste bruger blot Ordet poiëson („gør dem ved din Helligaand og din almagtige Guddomskraft til etc.“)

For ikke at trætte Læseren med altfor mange Citater slutte vi denne Række af Exempler paa Udtaleiser af Kirkens Fædre med endnu blot et Par mærkelige Vidnesbyrd af tre af dens navnkundigste Lærere fra det femte og sjette Aarhundrede. Den h. Augustinus, Biskop i Hippo i Africa († 430), siger i sin Udlæggelse af Ps. 68.: „Efterdi Christus her vandrede i Kjødet, har han ogsaa til vor Frelse givet os selve sit Kjød at æde; men Ingen æder af dette Kjød, førend han først har tilbedet det.“ Augustinus bevidner hermed, at alle Christne nødvendig maae tilbede den i Sacramentet nærværende Christus, og bekjender følgelig den Tro, at Brødet ved Consecrationen har ophørt at være Brød, eller med andre Ord: Troen paa Forvandlingen og Christi substantielle Nærværelse, hvorom han udtrykkelig et Par Steder i sine Prædikener (3 og 6) siger: „Det som I see paa Herrens Bord er vel Brød og Viin, men hiint Brød og Viin bli ver (f) ved Ordet, som ligger over det, til Herrens Legeme og Blod.“ Og med Hensyn til Tilbedelsen figer ligeledes Ambrosius: „Men Ingen

æder dette Kjød, forinden han først har tilbedet det. Derfor ikke blot synde vi ikke ved at tilbede, men vi synde ved ikke at tilbede." Om Viessæofferet i det Hele og dets daglige Fremførelse i enhver Kirke afgiver Pave Gregor den Store († 604), ligesom Hieronymus ovenfor, et mærkeligt Vidnesbyrd, naar han (Dial. de vita et miraculis P. P. Ital. IV, 58.) siger: „Vi bør hver Dag offre Kjødets og Blodets Slagtoffere (quotidianas carnis et sanguinis hostias immolare), og vi kunne heraf slutte, hvor stor en Betydning dette Offer har for os, som for vor Forsonings Skyld stedse efterligner Guds eenbaarne Søns Lidelse“\*).

Det følger af sig selv, at der, foruden de ovenfor anførte, findes en stor Mængde Steder i Kirkefædrenes Skrifter, hvori enhver Katholik og Enhver anden, der er istand til med et uhildet og fordomsfrit Sind at sammenholde saadanne Udtalelser med hverandre, og overveie deres virkelige Mening, saaledes som de gjensidig supplere hverandre, maa finde uimodsigelige Vidnesbyrd om Herrens legemlige Nærværelse i Alterets h. Sacrament, som det stedsevarende, uafsladelig fornyede Offer for Verdens Synder. Men da en stor Deel af disse Udtalelser af Kirkens ældste Vidner — der naturligviis ikke kunde have nogen Ahnelse om, at der nogensinde kunde underlægges deres Opfattelse andre Forudsætninger, og deres Ord en anden Mening end den eneste, som de vare og kunde være sig bevidste, og derfor ikke tænkte paa at afværge og forebygge Misforstaaelser — ere af den Bestaaffenhed, at en spidsfindig Ordkløgt, der ikke tager Hensyn til Ordnes traditionelle Betydning, kan tage dem til Indtægt for en uegenlig Opfattelse: have vi her indskrænket os blot til et lille Udvalg af saadanne Steder, paa hvilke en saadan kunstlet For-

---

\*) Efterligner (imitatur) betyder her hvad der ellers i det kirkelige Sprog betegnes ved Ordet „fornyer,“ ligesom Ordet „Lidelse“ i den gamle Kirkes Sprog naturligviis ogsaa omfatter Herrens Død.

tolkning maa erkjendes for aldeles uanvendelig. Med Henviisning til hvad vi i det Foregaaende have sagt herom (S. 123 & 131.) skulle vi her endnu tilføie, at, om Rogen, ved blot at hange sig i de kirkelige Skribenters Ord og Udtryk, vilde sige, at en Mængde af de Udtalelser, der vidne om Herrens virkelige og sande Nærværelse, uden at gjøre Vold paa Udtrykket, kunne anføres som Vidnesbyrd for en eller anden af en langt senere Tids Forestillingsmaader, navnlig i det mindste for den ovenfor omtalte (S. 122 & 130.), at Christus i Sandhed er nærværende i Brødet og Vinen, (som vedblive at være hvad de før vare), men kun — forsaavidt som de nydes: da maa det paa den anden Side indrømmes af Enhver, som opmærksomt og upartist betragter disse Udsagn i deres Heelhed og indre Forbindelse, at deres hele Aand og Tone, endog affeet fra al historisk Overlevering, taler imod saadanne Udtydninger, for ikke at tale om, at de selv samme Forfattere andetsteds bruge Udtryk, der paa det bestemteste forbyde saadanne Fortolkninger af deres Ord.

Der vilde saaledes af den h. Augustinus' Skrifter kunne samles en Mængde Steder, hvor han uden nærmere Forklaring taler om Christi Legeme og Blod, og som altsaa kunne mistyndes i den nævnte Retning. Men, om man end vilde fortolke hans ovenfor anførte Ord, at Brød og Vin blive Christi Legeme og Blod, i egentlig Mening, eller hans Uttring om Tilbedelsen saaledes, at han dermed blot skulde have villet sige, at Ingen nyder Herrens Legeme, førend han har tilbedet Gud: da kan man heldigviis anføre et Sted af denne Kirkelærer, der bestemt afviser enhver saadan Mistydning. Han indskarper nemlig i sin 26 Homilie en stor Forsigtighed ved Uddelingen af Herrens Legeme, for at Intet skal falde paa Sorden. Heraf følger, at han maa have anseet Sacramentet for noget ganske Andet end indviet Brød; og denne Formaning viser tilstrækkelig, hvorledes han vil have Ordene „bliver Christi Legeme og Blod“ forstaaede.

Det fortjener her at bemærkes, at en af de lærdeste Mænd



og dybsindigste Tænkere, som den protestantiske Videnskab kan rose sig af at have frembragt, nemlig den berømte Hollænder Hugo Grotius († 1645), i et Stridsfremt mod den calvinistiske Theolog Rivet afslagde den mærkelige Bekjendelse: „I alle græske, latinste, arabiste, syriske og andre Liturgier finder jeg Bønner til Gud om, at Han vil ved sin Helligaand hellige de paa Alteret fremlagte Gaver, og gjøre dem til sin Søns Regeme og Blod. Man skulde derfor aldrig have gjort nogen Forandring i en saa ældgammel og almindelig Brug, hvis Oprindelse naaer op til de ældste Tider\*). Det er ligeledes bekjendt, at Philosophen Leibniz († 1713), der, ligesom Grotius, var født Protestant, og sin Tids Repræsentant for al verdslig og kirkelig Videnskab, i lang Tid forhandlede med den berømte franske Biskop Bossuet om de protestantiske Menigheders Gjenforening med den katolske Kirke, fordi denne dybsindige Tænkere var kommen til den Erkjendelse, at hans Troesfæller kun kjendte de katolske Troeslærdomme i en forvansket Skikkelse, samt at de forvirrede og feilagtige Forestillinger, som ere Skyld i den vedvarende kirkelige Skilsmisse, i det Hele taget have deres Grund i „Uvidenhed og Fordomme.“ Han stod saaledes den katolske Kirke meget nær; og, hvad Grotius angaaer, da er det af hans Breve historisk godtgjort, at han var fast bestemt paa at vende tilbage til den katolske Kirke, og at ene hans uformodede Død forhindrede Udførelsen af denne Beslutning. Vi have her omtalt begge disse overordenlig begavede Mænds Forhold til vor Kirke, fordi det var Erkjendelsen saavel af den katolske Nadverklæres Overensstemmelse med den christelige Oldtids eenstemmige Vidnesbyrd, som af dens indre Fornuftmæssighed, der aabnede deres Dine for alle de øvrige Misforstaaelser og forkerte Opfattelser af den overleverede Kirke-

\*) En af disse Liturgier bærer saaledes Apostelen Jacobs Navn, en anden (ogsaa kaldet den alexandrinste) har Navn efter Evangelisten Marcus. Disse Facta vidne tilstrækkelig om deres Tilblivelse i Christendommens tidligste Tider. S. Möblers Symbolik. 3 Udg. S. 302.

lære, som „Reformationen“ ved sin uhistoriske Forkastelse af Traditionens Guldighed, og Forgudelsen af en eenfaldig Ord- og Bogstavkritik har faaet et vidunderligt Held med at holde i Cours som utvivlsomt useilbare Dogmer!

Det fortjener endvidere enhver tænkende Christens Opmærksomhed, at endog de græske og latinske Liturgier kun vare lidet bekjendte i Reformationsaarhundredet, samt at den store Mængde af disse mærkelige Vidnesbyrd i alle Oldtidens Tunge- maal først i Løbet af det følgende Aarhundrede bleve fremdragne af Bibliothekerne, og Kjendskabet til dem saaledes gjort tilgængeligt for den lærde Verden. Men denne Binding for den kirkehistoriske Forskning blev desværre uden al Indflydelse paa den Deel af Christenheten, som dengang allerede i mere end et Aarhundrede havde været skilt fra den katolske Kirke. De protestantiske Grundsætninger om Upaalideligheden af al Tradition og traditionel Udvikling af de aabenbarede Sandheder, samt om Ord og Sprogkritikens Enegyldighed i sammes Anvendelse baade paa Bibelen og Kirkefædrene, vare nu eengang slaaede fast, og havde skabt factiske Tilstande, som man antog for urokkelige Beviser for det guddommelige Forsyns Anerkjendelse af de vundne Resultater! Man anfaae allerede dengang og vedbliver fremdeles at ansee saavel de gamle Liturgier, som saamange andre senere fremdragne Beviser for den her omhandlede Lære (s. Ex. de romerske Katakomber) for Ting, der blot angaae Katholiker, og aldeles ikke vedkomme Andre; man anseer dette Spørgsmaal eengang for alle og uigenkaldelig for afgjort ved Reformationen, og værgjer sig saa godt man kan med de Vaaben, der endnu opbevares i den eenfaldige Partiaands gamle Rustkammer!

Vi slutte den historiske Deel af denne Fremstilling med nogle Bemærkninger om Ordet „Messe,“ som vi i det Foregaaende oftere have nævnt. Det er gaaet med den christelige Cultus, som med saamange betydningsfulde Ting i Verden, at den har faaet Navn efter et eller andet Ord, som betegner en Deel af dens Indhold, eller et enkelt Moment i Rækkefølgen af dens Former, uden at man er istand til at angive nogen

Grund for, at just dette Udtryk af Tiden er blevet fastslaaet som en overalt i Verden anerkjendt Benævnelse. Der kunde, som sagt, anføres en uendelig Mængde af Exempler paa saadanne Tilfælde. Benævnelsen af hele Handlingen har her knyttet sig til de Ord, hvormed den celebrerende Præst slutter den, umiddelbart førend han meddeler Betsignelsen. „Missa est“ betyder: Den (el. det) er „sendt,“ og forklæres ialmindelighed og rimeligst enten ved Underforstaaelse af Ordet *hostia*, og betyder altsaa det samme som: Offeret er bragt, eller med Underforstaaelse af Ordet *actio*, og betyder det samme som: Gudstjenesten er tilende. Men hvad der endnu er det Mærkeligste herved, det er, at Brugen af dette Navn, uagtet den Dunkelhed, hvori dets Oprindelse taber sig, har vundet et Omfang og en Udbredelse, som neppe nogen anden Betegnelse i Verden. Thi saagodtform alle de christelige Religionsforsamfund, der vare enige i at forkaste Messen og erklære den for „en Bederstnggelighed,“ have desuagtet bibeholdt denne Benævnelse paa deres Hovedgudstjeneste \*) paa Søn- og Festsdagene.

Men ikke nok med, at man ikke har været istand til at fortrænge dette Ord, der synes at maatte opfriske saa mange fortrædelige Erindringer, fra de kirkelige Enemærker — det har langt tilbage i den europæiske Folkeverdens tidligste Udviklingsperiode slaaet saa dybe Rødder i den almindelige Talebrug, at man overførte dette Navn paa et Gebet af menneskelige Zdræfter, som i sig selv ligger saa fjernt fra Alt, hvad der berører Kirke og Gudstjeneste, at Oprindelsen hertil udentviøl er selv

---

\*) Messen tør nemlig efter den katolske Kirkes Forskrifter kun feires om Formiddagen (d. e. imellem Kl. 12 Middnat og Kl. 12 Middag); og Formiddagsgudstjenesten kaldes derfor i alle christelige Religionsforsamfund, uden Hensyn til om der communiceres eller ikke — Høimeesse, uagtet man ikke har noget, der svarer til den daglige stille Messe, der feires i enhver katolsk Kirke. Man kan her med Sandhed sige, at Ordet har taget Hævn over Forkastelsen af det, som det betegner!

mange katholste Christne ubekjendt. Hvo har ikke utallige Gange hørt tale om Leipzig-Messe og Frankfurter-Messe, uden at det maaskee er faldet ham ind at forundre sig videre over denne Brug af hiint Ord, eller spørge sig selv om, hvad der har foranlediget den? Og dog staaer denne tilsyneladende saa besynderlige og over al Verden udbredte Talebrug i nøie Forbindelse med det kirkelige Liv i den mærkværdige Periode, hvori Christendommen grundlagde og befæstede sin aandelig gjenfødende og civiliserende Mission i vor Verdensdeel. Vi mene Kirkebygningens Tid, den Tid, da Hedenskabets næsten overalt var overvundet, og de nyomvendte Folk med en Genbrægtighed og Sver, som danner en mærkelig Modsatning til den nærværende, med ulige større ydre Hjælpe midler og gunstige Aar udstyrede Tids Forhold i denne Henseende, overalt fappedes med hverandre i gjensidig Hjælpsomhed med Opførelsen af Gudshuse. Det var denne Periode af den christelige Udvikling, der i mindre end et Par Aarhundreder bedækkede de christnede Lande med mere eller mindre kostbare Kirkebygninger, og Messen feiredes da saavel ved Grundlæggelsen af dem, som efter deres Fuldendelse\*). Da samlede i en Omkreds ofte af mange Mile de Beboere af andre Byer og Landsbyer, som vilde hjælpe eller havde hjulpet de Byggende med Haand- og Spandtjeneste; og den kirkelige Høitid efterfulgtes af festlige Maaltider og Markeder. Det var nemlig i hine Tider, da Kjøbstadlivet og Handelsfamkvæmmet imellem Landboerne endnu var i deres Barndom, ganske naturligt, at disse store Sammenkomster af fjernt fra hverandre boende Mennesker benyttedes til gjensidig Omsetning af deres Hjemms forfjællige Frembringelser. Senere gav den paa ethvert Sted aarligt feirede Kirkevielsesfest Anledning til lignende Folkeforsamlinger, og, da den kirkelige Fest var Aarsagen til samme, og Messen

\*) Vi henviser herom til Hurters Geschichte Pabst Innocenz III. und seiner Zeitgenossen. IV. B. 32.

aabnede og indviede dette som alle Foretagender af Bigtighed, overførte man uvilkaarlig Navnet paa et verdsligt Foretagende, som man flere Aarhundreder igjennem havde været vant til at see paa den her omtalte Maade bragt i Forbindelse med en kirkelig Høitidelighed. Saaledes har „Messen“ endnu den Dag idag sin Plads i Handelsverdenens Forretningsprog, uden at det falder Noget ind at tænke videre over, hvorledes det hermed hænger sammen!\*)

---

Vi have anseet det for overflødigt at fortsætte de Brudstykker af kirkehistoriske Vidnesbyrd om Messens og den katholske Nadverlæres Ælde ud over det syvende Aarhundrede. Hvad vi have meddeelt om de første sex Aarhundreder antager i de paafølgende Aarhundreder stedse bestemtere Omrids og fastere liturgiske Former i den alle Enkeltheder ordnende Række af kirkelige Forfærdelser og Cæremonier, som overensstemmende med den kirkelige Udviklings og det aandelige Livs Love i alle Retninger udpræge de Hovedideer, der i hele denne Cultushandling i ethvert Øieblik ere nærværende og levende gribe ind i hverandre. Alere det fjerde Aarhundrede har bestemte Vidnesbyrd om Bru-

---

\*) Det gaaer isørigt ligesaa med et andet Ord, der oprindelig udelukkende tilhører det religiøse Sprog. „Seg har bedet der eller der,“ siger Bonden endnu om det Sted, hvor han holdt stille for at vandre sine Heste og tage sig selv en Hjertestyrkning. I gamle Dage var det nemlig kristelig Sik og Brug at berede sig til enhver Rejse ved Bøn, og under Rejsen at standse ved et eller andet af de Cappeller eller Bedesteder, der vare anbragte paa Landeveiene. I Nærheden af disse var der altid Værtshuse beliggende for at raade Bod paa de Rejsendes legemlige Nødtørst. Men uagtet den Sik at bede for en stor Deel er gaaet af Brug, hørte man dog endnu indtil den seneste Tid, da Jernbanerne have gjort saadanne Standsninger overflødige, ogsaa andre Folk end Bønder tale om at „bede“ paa deres Reiser.

gen af Røgelsen, som Udtryk for Tilbedelsen, Bønnen og Takfigelsen; allerede Tertullian omtaler den fastende Modtagelse af Sacramentet som en frivillig vedtagen, med Forestillingen om Sacramentets Hellighed given, og af sig selv følgende Skik; men det fandtes siden nødvendigt paa en Synode (i Carthago) udtrykkelig at indskarpe denne Beredelse til Sacramentets værdige Modtagelse. Nadveren nødes i de første (Forsølgelses) Aarhundreder offentlig i begge Skikkelser, men man medgav samtidigt de Christne, som under Forsølgelserne maatte holde sig skjulte paa affides Steder, eller af anden Grund vare nødte til i længere Tid at leve paa saadanne, endvidere Rejsende, samt Martyrerne i deres Fængsler, Eucharistien alene i Brødets Skikkelse. Det var omvendt Skik ved den allerede tidlig indførte Børnecommunion at meddele denne alene i Vinens Skikkelse. At Sacramentets Fuldstændighed ikke lider noget Skaar ved at meddeles kun i een Skikkelse, følger af den med Transsubstantiations-Dogmet givne Forestilling om den i Nadveren nærværende Levende Kristus, hvis Blod er uadskilleligt fra hans Kød. Communionen meddeltes derfor, efter Christendommens Udbredelse over fjerntliggende Lande, hvor Viin ofte var vanskelig at overkomme og opbevare, og af flere andre vigtige Grunde, navnlig den ærefrygtsfulde Angst for enhver Vanhelligelse af Sacramentet, ligesom fra den tidlige Middelalder kun i een Skikkelse. At Præsten, der feirer det h. Messjeoffer, communicerer under begge Skikkelser, har sin Grund i, at denne Handling symboliserer Herrens Død, i hvilken Hans Blod skiltes fra Hans Legeme; communicerer en Præst uden selv at celebrere (s. Ex. paa Skjorthorsdag), da modtager han, ligesom alle andre Christne, Sacramentet kun i Brødets Skikkelse. I Begyndelsen var det i den romerske Kirke, ligesom i den græske, Skik at bryde Brødet. Den senere indførte Skik, at benytte iforveien formet og usuret Brød (Oblater), er i Forening med saa meget Andet af det ovenfor Omtalte et Vidnesbyrd om den Urefrygt, hvormed Sacramentet betragtedes. Det samme gjælder om de ofte

overordenlig kostbare „Tabernakler“ til Sacramentets Opbevaring paa Alterne og de rigt smykkede Monstranser, i hvilke Hostien udstilledes til offentlig Tilbedelse.

(Sluttes.)

## Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** Alle i Rom nærværende Gesandter for de katolske Magter have nedlagt Protest mod de vilkaarlige Confiscationer af Klostrenes Eiendomme. Regeringen undskylder sin Beslaglæggelse af Klosterbygninger med den Omstændighed, at Ingen vilde sælge den saadanne Bygninger, som egne sig til Anbringelse af Ministerierne, Præfecturer etc. Dog, hvad de florentinske Magthavere under dette Paastud kunde tilegne sig, vilde endda ikke være af stor Betydning, men Communalraadet agter i stor Stil at følge Regeringens Exempel, og har allerede indgivet et Andragende om Inddragelse af henimod 60 Klostre. Dets enkelte Medlemmer gjøre denne Foranstaltning til Gjenstand for en indbringende Speculation, idet de hver for sig tænke paa at kjøbe for Spotpris, for siden at udleie Bygningerne for høie Priser. Den østerrigske, belgiske og hollandske Gesandt roses meget for den Iver, hvormed de søge at forebygge enhver Yderlighed.

— En Skrivelse fra Rom til „Mainzer Journal“ af 6. April omtaler de italienske „Rodes“ afmægtige Kaseri over bestandig at see Deputationer nær og fjernt fra ankomme til Vaticanet for at bevidne den h. Fader deres Grefsnigt og Deeltagelse. Deres noble Blade overbyrde hverandre ved saadanne Feiligheder i Grovhed og pøbelagtige Forhaanelser, der røbe en kjendelig Frygt for, at det mulig kan tage en slem Ende med Roma, Capitale d'Italia (Rom som Italiens Hovedstad). Den sidste Deputation var den fra England, der overbragte en Peterspenge af 1,575,000 Fr. Allerede paa Banegaarden bleve dens Medlemmer udpebne. Deputationen bestod af 35 Medlemmer med den unge Hertugen af Norfolk som Ordfører. Paven besvarede den overrakte Adresse i det franste Sprog, og underholdt sig længe med ham og de fleste

øvrige Herrer. Nogle Dage efter modtog den h. Fader en af 1410 Navne underskrevet Adresse fra engelske Damer, som var ledsaget af en Peterspenge paa 4000 Lst. Indsamlingen af Peterspengen er i England og Skotland nylig organiseret efter en storartet Maalestof.

**Spanien.** Beretninger baade fra Florenz og Madrid skildre den nye Konges (Victor Emmanuel's yngste Søn, Hertugen af Aostas) hele Stilling som meget mislig. Han „behaager ikke det spanske Folk“, der som bekjendt har ligesaa liden Deel i hans Udvalgelse, som det har noget at gjøre med alle de Revolutioner, der i det sidste halve Aarhundrede have ødelagt dette skønne, af Naturen rigt udstyrede Land. Republicanerne have offentlig undsaet ham, og de Monarchiffindede ville ligesaa lidt vide noget af ham. Den bedre Deel af Folket kan ikke glemme det mærkværdige Svar, som Hertugen ikke undsaac sig ved at give den selvbestiftede Deputation, som i det spanske Folks Navn tilbød ham Kronen: „at han ene tilskrev sin Faders Berømmelse og Vedrifter denne Ære!“ Dertil kommer, at alle Hertugens Taler, Breve og Telegrammer, som officielt blive offentliggjorte, ikke blot aande Ringeaagt for den katolske Religion, men ogsaa i Politiken vise, at han fuldkommen ligner sin Fader! Men det herskende Parti baade i Italien og Spanien begynder at ahne en nær forestaaende Katastrofe. I Spanien holder den solide og bedre Deel af alle Samfundsklasser: Adelen, Geistligheden og Middelstanden sig fjernt fra al Berøring med det nye Hof, og hele Landbostanden vil slet ikke vide af den dem paatrængte Konge. Hertugen af Montpensier conspirerer aabenbart imod ham, de meest ansete Generaler ville ikke aflægge Ed til ham, og de nylig stedfundne Cortesvalg have faaet et for Regeringen ugunstigt Udfald. Under disse mislige Udsigter gjorde Regeringsmændene Forsøg paa at nærme sig Geistligheden, for igjennem den at vinde Indflydelse paa Folketstemningen, men hele Præsteskabet indskrænker sig strengt til den passive Lydighed mod ethvert factisk Politiregimente, som dets Standspligter foreskrive det. Saameget er altsaa efter det ovenfor meddelte vist, at Kong Amadeo I.'s Dage snart ville være talte; og efter de bedrøvelige Efterretninger, der indløbe fra Italien om den unge Dronnings betænkelige Sundhedstilstand (en nervøs Overspændthed, der tyder paa Sindsfyge), paatrænge sig uvilkaarligt Sammenligninger med det tragiske Drama i Mexico.

**Østerrig.** Efter en Afbrændelse af flere Maanedes aabnedes



atter d. 9. Marts den „ungarske Kirke-Congres“, der er en Forsamling, som bestaaer af Biskopper, Deputerede fra Domcapitlerne og Geistligheden, samt et Antal af Lægmand, og som for et Par Aar siden første Gang, under Forsæde af Ungarns Primas, Msgr. Simor, Erkebiskop af Gran, traadte sammen i det Siemed at tilveiebringe en Ordning af Forholdet mellem Kirken og Staten. Den her omtalte Forhandling synes desværre ikke at bebude nogen Forsoning mellem de modsatte Partier, eftersom den kirkofjendtlige Agitation ogsaa i Ungarn synes under Tidsaaendens magtige Indflydelse at skulle fremmane alle de gamle Elementer til Splid og Forstyrrelse, som Reformationsaarhundredet, ligesom i Bøhmen, kaldte tillive hos en stor Deel af dette Lands urolige og blandede Befolkning. Den „liberale“ Opposition gav her sin velbekjendte Stemning Luft ved at tale i høie Toner mod „romersk Indflydelse“ og om Nødvendigheden af at løse de foreliggende Spørgsmaal i „ikke-klirical Aand.“ Den katholske Majoritetets Fører, Erkebiskop Hannald af Kalocsa, holdt ved denne Leilighed en Tale, som selv Flere af det yderste Venstre ikke kunne nægte deres Anerkjendelse og Beundring. Han imødegik nemlig med en saa overbevisende Klarhed de uberettigede Fordringer paa Besøielse til Indblanding i de reent indre kirkelige Anliggender, at enhver af Parti-aandens smaalige Avind ubildet Modstander uvilkaarlig maatte give hans Protest Medhold. Wien Ingen, der har et nærmere Bekjendtskab til denne Aands Frugter, Virkemidler og Motiver, vil undre sig over, at hiint Parti, da det saae sig reduceret til en afgjort Minoritet, greb til det Middel, at true Forsamlingen med at forlade Congressen, saafremt Majoritetens Beslutninger bleve vedtagne i Generaldebatten. Hensigten med saadanne Effectmidler og deres paafølgende Bekjendtgjørelse i Bladene er jo altid at vække Røre blandt Befolkningen, sætte Lidenskaberne i Bevægelse, og saaledes naae det Maal, som fornuftige Modgrunde have affaaeret Udsigten til at opnaae. Erkebiskoppen yttrede med Hensyn til den „romerske Indflydelse“: „Vel staaer den ungarske Kirke i Forbindelse med Rom; men denne Forbindelse virker ikke forstyrrende, men styrkende og opløstende; den er saa langt fra at være faretruende, at den tværtimod er heldbringende for Kirken og dens Medlemmer; den kan ligesaa lidt ophaves, som den kan decreteres, thi den ligger i Kirkens Væsen, og vil derfor altid blive hvad den hidtil har været.“ Om Congressens Competence til at tage Beslutning angaaende det af

Minoriteten indbragte Forslag om en Formindsfælse af Festsdagene bemærkede han: „Dette Spørgsmaal hører til Kirkens indre Anliggender, som det alene tilkommer Kirken selv at afgjøre.“ Taleren sluttede med følgende Ord, som væsentlig gjorde et dybt Indtryk paa Forsamlingen: „Seg har under disse Forhandlinger ofte maattet høre den Bemærkning, at, saafremt Resultatet af dem ikke skulde svare til de Anstuelser, Forventninger og Forhaabninger, som naeres i de Kredse, der lede en stor Deel af den politiske Verdens Omdømme, da kunde det let skee, at Spørgsmaalet om Kirkegodserne og Geistlighedens, navnlig Biskoppernes hidtil udvortes gunstige Stilling kunde blive løst i en kirkefjendtlig Aand. Seg har nu vel ingen Fuldmagt til at tale i mine ærede Collegers Navn; men jeg veed, at jeg i ethvert Tilfælde ogsaa udtaler deres Anstuelser og Beslutning, naar jeg siger, at Ungen af os er bange for en saadan Løsning. Vi ville vistnok søge at bevare for Kirken hvad der tilhører Kirken, og vi ville saavidt muligt forsvare vor Stilling, men vi ville ikke betale den med en Priis, der let kunde blive for høi! Vil man fratage os vort timelige Gods, nu vel! man gjøre det, om det ogsaa er nok saa sikkert, at dette hverken vil blive til Gavn for Staten, eller for Kirken! Vi ville priisgive vor Eiendom og forlade vore Paladser, men vi ville aldrig for nogen Priis give Afkald paa de os af Gud forlehnede præstelige Rettigheder!“

— I den i Wien d. 6. Marts afholdte Forsamling af den „katholiske patriotiske Forening“ blev der afgivet Beretning om Resultaterne af den til Gunst for den h. Fader indledede Adresse- og Petitionsbevægelse. Det fremgik heraf, at de fra mere end 2,000 Sogne indløbne Understriker paa Adressen til den h. Fader udgjøre 342,368, samt at Petitionen til Rigsgjæstministeriet ligeledes til Gunst for den h. Stol har et Antal af 250,650 Understriker. — Man erfarede tillige, at Dagen iforveien, d. 5. Marts, havde den h. Fader modtaget en Deputation af østerrigiske Katholiker, ialt 43 Personer fra de forskjelligste Provindser i Kaiserriget, som repræsenterede alle Samfundsklasser, idet den, foruden flere Grever, Embedsmand og Geistlige, ogsaa talte adskillige Bønder blandt sine Medlemmer. Den overrakte den h. Fader en Adresse tilligemed et betydeligt Bidrag til Peterspengen. I sin Tak for dette Beviis paa Hengivenhed og Deeltagelse udtalte den h. Fader sig med stor Velvillie om Kaiseren, som han ikke twiv-

lede om, havde den bedste Villie til i Gjærningen at stadfæste de Følelser, som han aldrig havde tvivlet om, altid havde været levende i hans Hjerte.

**Northamerica.** Blandt den Minoritet af de paa Vaticanerconciliet forsamlede Biskopper, der i sin Tid ivrigt bekampede Vedtagelsen af Ufeilbarhedsdogmet\*), var blandt Andre ogsaa Erkebiskop Kenrik af St. Louis. Et af ham under Forhandlingerne i Neapel offentliggjort Flyveskrift i Forbindelse med den Omstændighed, at man i lang Tid Intet hørte om ham, gav hans Venner i America Anledning til Bekymring, og den katholske Befolkning i hans Stift levede derfor i længselsfuld Forventning om hans snarlige Hjemkomst. Denne fandt Sted i Januar d. A., og den kirkelige Modtagelseshøitidelighed overvaredes af mange Protestanter, der syntes at vente en overordenlig Begivenhed, navnlig intet mindre end Proclamationen af et Schisma og et fuldkomment Brud med Rom. Efter Generalvicarens Modtagelses-tiltale rejste Erkebiskoppen sig under den talrige Forsamlings spændte Opmærksomhed, og begyndte sin Tale med de Ord: „Angaaende min Holdning paa Conciliet skal jeg i Korthed gjøre Rede for Motiverne til min Handlemaade, saavel som for Bevæggrunden til min uforbeholdne Underkastelse under Kirkens Afgjørelse.“ Disse Ord fremkaldte stor Overrættelse hos en Deel af de Tilstedeværende, men ublandet Glæde hos det store Fleertal. Fra dette Øieblik vare baade Katholiker og Protestanter paa det Næne med hvad de havde at vente. Erkebiskoppen udtalte sig derefter om den Frugt, han tilligemed mange af de øvrige Biskopper, dengang Sagen endnu var et aabent Spørgsmaal, nærede for, at Misforstaaelsen af denne Lære skulde blive til Hinder for Katholicismens Udbredelse, og mulig endog kunne fremkalde et Schisma i enkelte Dele af Europa, ligesom han dengang heller ikke havde kunnet forene dette Dogma med flere historiske Kjendsgjærninger. „Disse,“ sagde han, „vare Bevæggrundene til min Opposition, og Bevæggrunden til min Underkastelse er ene og alene den katholske Kirkes Autoritet. Jeg kalder denne Underkastelse en høist fornuftig Ly-

\*) Vi have hidtil tilbageholdt enhver Meddelelse om den efter Conciliets midlertidige Afslutning vedværende Opposition mod dette Dogma, fordi vi have fundet det rigtigst at samle det Hele i en særskilt orienterende Artikel i vort næstfølgende Nummer.

dighed mod Guds Autorietet, thi Jesu Christi og hans Lands vedvarende Narvarelse i hans Kirke er et Beviis som Ingen kan modstaae. Derfor har jeg erklaret min fuldkomne og uforbeholdne Underkastelse under Kirkens Afgjørelse, og siger nu til Kirken med de h. h. Apostle Petrus og Paulus: Til hvem skulle vi gaae hen, o hellige Moder, hvis ikke til Dig? thi Du har det evige Livs Ord. Og vi troe og erkjende, at Du er Sandhedens Pille og Grundvold!"

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 7de Mai. 4de Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 8. M. Urkeengelen Michaels Aabenbarrelse. 9. Ti. Gregor af Nazjants, Biskop og Kirkelærer. 10. O. Antonius, Betsj. 11. Co. Frants af Hieronymo, Betsj. 12. F. Nereus og Achilleus, Martyrer. 13. K. Katharina af Siena, Jomfru.
- Søndagen** den 14de April. 5te Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kirke: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 15. M. Iffidor, Betsj.; første kirkelige Bededag. 15. Ti. Johannes af Nepomuk, Martyr; anden Bededag. 17. O. Paskalis Baxton, Betsj.; tredje Bededag.
- Torsdagen** den 19de Mai. Jesu Christi Himmelfart. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt med Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 19. F. Petrus Celestinus, Pave. 20. K. Bernardinus af Siena, Betsj.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholf Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommisjoner, Hr. Grosierer C. B. Vohrer, Lørdenskjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 11.

Søndagen den 21de Mai.

1871.

---

**Indhold:** Oppositionen mod det vaticanske Conciliums dogmatiske Constitution om Kirken. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Tybtsland.

---

## Oppositionen mod det vaticanske Conciliums dogmatiske Constitution om Kirken.

I de Artikler, hvori vi i den første Tid efter Conciliets Aabning meddeelte vore Læsere en Udsigt over den hele indre Sammenhæng af de enkelte Punkter, som betinge den rette Forstaaelse af Spørgsmaalet om den lærende Kirkes, og særlig dens højeste Overhoveds dogmatiske Ufeilbarhed, omtalte vi tillige den Opposition, som ligesaa Concilforhandlingernes Begyndelse udenfor disse igjennem Pressen strax reiste sig mod hiin dengang endnu kun som sandsynlig antagne Afgjørelse. Ingen kunde dengang med Bestemthed vide Noget herom og havde altsaa ikke Ret til at udtale sig om Conciliets blot formodede Hensigt. Grunden til, at denne offentlige Discussion ikke desto mindre i kort Tid antog store Dimensioner, og fra begge Sider førtes med stor Hidsighed, er imidlertid let forklarlig, eftersom ogsaa den Deel af Pressen gav sit Bidrag til samme, som ikke forbandt nogen religiøs Interesse med sin Over for itide at forebygge Behandlingen af et Anliggende, om hvis Betydning og Virkninger Uvidenhed og Fordømme havde skabt de sæl-

formste Forestillinger. I den Deel af Pressen, som benytter enhver Leilighed til at ophidsse den offentlige Mening mod Kirken, gik endog saa vidt, at den paastod, at Conciliet ene var sammenkaldt for at opstille dette „nye Dogme“, saavel som for at ophoie de i den pavelige Encyclica og Syllabus af 1864 udtalte Kjendelser til Troessætninger. I hvorvel vi nu ikke her have til Hensigt at drøfte de nysomtalte taabelige Forvansninger af det her paagjældende Spørgsmaals virkelige Betskaffen og sande Betydning, skulle vi dog ikke tilbageholde nogle Bemærkninger om en meget nærliggende, ja temmelig utvivlsom Grund til hiin Forudviden om hvad der et halvt Aar efter blev en historisk Kjendsgjerning.

Det har længe blandt alvorlige Betragtere af den nærværende Tids hele Tilstand været almindelig anerkjendt, at dens største Ulykke er en tøileløs Selvraadighed i Meninger og i Handlemaade, som ikke andser nogensomhelst Autoritet i Verden. En lang Række af sørgelige Erfaringer har derhos slaaende godtgjort Nødvendigheden af en gjenneugribende Omvæltning i den herskende Tankegang og Livsanskuelse, der har ophøiet Stemmeleerheden (Majoriteten) til den høieste useilbart afgjørende Instans i alle vigtige Spørgsmaal, dersom det menneskelige Samfund ikke skal gaac tilgrunde under en uaffelig Række af revolutionære Rystelser. Denne Erkjendelse har navnlig i de sidste Maaneder Betragtningen af Frankrigs nærværende Tilstand mere end nogen tidligere Begivenhed bidraget til at gjøre indlysende. Men den har som sagt allerede længe før Opførelsen af dette uhyggelige Drama været levende i mange alvorlige og tænkende Menneskers Overbeviisning. Forskjællen mellem før og nu bestaaer blot i, at hiin Erkjendelse nu paatrænger sig selv de Mennesker, som i Alt hvad der skeer i Verden ikke see Andet end et gaadefuldt Spil af reent menneskelige Kræfter, og vente, at Frelsen skal komme ved energiske menneskelige Kraftanstrengelser, ved en eller anden overordenlig Personligheds ufornødede Optræden paa den politiske Verdens Skueplads. Den Deel af Menneskene derimod,

som i Aarene før Conciliets Sammentræden var besjælet af hien Overbeviisning, havde derimod et klart og sikkert Syn saavel for den dybere liggende Grund til den almindelige Begrebsforvirring, som for det eneste grundige Lægemiddel mod samme. Den saae nemlig i den Vilkaarlighed og ubundne Frihed, som usfortrødent arbeidede hen mod det Maal, at tilintetgjøre Respecten for al menneskelig Autoritet, og udrødde alle hidtil traditionelt forplantede Forestillinger om dens Ret og nødvendige Plads i den bestaaende Samsfundsorden — en naturlig Virkning af det i Videnskabens og Tankens Rige forlangst fuldbyrdede Affald fra den guddommelige Autoritet, fra den høiere Myndighed, der er uadskillelig fra Begrebet om guddommelig aabenbaret Sandhed og Christendommens Bestemmelse, efterhaanden mere og mere at skaffe sine Grundsatninger Indflydelse paa Udviklingen af de menneskelige Forhold.

Naar saaledes ikke blot enhver Katholik, men ethvert christeligt troende Menneske, der ikke har ladet sig hilde i den nuomstunder allevegne udbredte Mening om det revolutionære Afstemningsprincips absolute Gyldighed, som Grundlaget for den hele moderne Samsfundstilstand, forlangst maa være kommet til den Overbeviisning, at, saavist som det ikke kan være den ved Christendommen og den katholske Kirke fordem civiliserede Verdens Bestemmelse, at gaae tilgrunde i et omfattende Anarchi, saavist maa Verden vende tilbage til Anerkjendelsen af den guddommelige Autoritets uantastelige Fordring paa Kydighed og ubetinget Underkastelse: hvorledes kan man da undre sig over, at man fra katholsk Side, længe før Conciliet sammenkaldtes, hørte det Dnske udtalt, at den fra den katholsk-christelige Bevidsthed uadskillelige Tro paa Kirkens ufeilbare Læremyndighed maatte ved denne Leilighed faae et Udtryk, som fjernede enhver Vanskelighed ved at gjøre den gjældende netop under saadanne Omstændigheder, hvor de øieblikkelige Forhold maatte kræve en bestemt Udtalelse om Anliggender, hvis endegyldige Afgjørelse for den katholske Christen-

heds Bedkommende er begrundet i en ubetinget Anerkjendelse af Kirkens useilbare Væremyndighed. Thi det Vaticanste Conciliums Decret om den h. Stols Competence til en useilbar og derfor uforanderlig Afgjørelse af alle tvivlsomme og omstridte Spørgsmaal, der berøre Troen og den christelige Morals Enemærker, er intet Andet, end et nødvendigt af Tidsomstændighederne nu mere end nogenfinde krævet Middelt til at give den af alle katholske Christne i Principet anerkjendte Være om Kirkens Useilbarhed, praktisk Anvendelse paa ethvert i denne forvireede og af Splidagtighed og Meningsanarchi sønderrevne Tid mødende enkelt Tilfælde.

Medens vi forbeholde os nedenfor at give en fuldstændigere Udvikling af dette Punkt, indskrænke vi os her foreløbig til den Bemærkning, at, naar Paven's Competence til, uden Sammenkaldelse af et almindeligt Concilium, at afgjøre Troesstridigheder altid og allevegne har været almindelig anerkjendt i den katholske Kirke, og aldrig er bleven modsagt af Andre, end af dem, hvis fra den overlevende Kirkelære afvigende Meninger af den h. Stol bleve forkastede: da er den Erklæring, hvorved denne hidtil factisk tilstedeværende Anerkjendelse nu er erklæret for en Troesfætning, der kræver enhver Katholiks ubetingede Underkastelse, en Sag, der blot angaaer den katholske Christenhed — dens Forhold til den Verden, der omgiver den, og til den Kamp, hvori Kirken for nærværende Tid er stedt med den fra Kirken og Christdommen affaldne Deel af Samtiden. Denne Begivenhed har ligesaa lidt noget at gjøre med Politiken og Statsmagten, som den i mindste Maade vedkommer den ikke-katholske Deel af Verden; dens Betydning indskrænker sig udelukkende til at befæste det indre Sammenhold i det store Samfund, som, udbredt over den hele Jordkreds, styres af eet Overhoved, hvis mangedeelte Anordninger i andre Henseender ofte staae i en nærmere eller fjernere Forbindelse med det kirkelige Dogme. Hvad der ligger udenfor dette Omraade er, som Enhver veed, hverken useilbart eller irreformabelt (uforanderligt), men det ene som det andet kræver uvagerlig



Lydighed. Thi uden Lydighed mod sin retmæssige Størelse gaaer ethvert Samfund sin Undergang og Oplosning imøde; og hverken de verdslige Myndigheder, der medrette benytte ethvert med deres Natur og Væsen givet Middel til deres Opretholdelse, eller den Deel af Verden, som staaer udenfor Kirken, have derfor Ret til at bebreide den, at den benytter de Midler, som dens eiendommelige Organisation og af dens himmelske Styrer forlehnede overnaturlige Autoritet tilbyde den som Værn mod denne Verdens fjendtlige Anfægtelser af dens selvstændige Bestaaen og Indflydelse paa Samfundslivets Udvikling indenfor dens berettigede Omraade.

---

Den Modstand, der i Begyndelsen reistes mod Conciliets Behandling og Afgjørelse af dette Antiggende syntes en Tid lang væsentlig kun at angaae Betimeligheden af en saadan kirkelig Erklæring. Der havede sig vægtige Stemmer imod samme, navnlig fra det tydske og en Deel af det franske Episkopats Side. Man frngtede for, at den totale Mistjendelse af dette Spørgsmaals sande Betydning og Udstrækning, af dets Diemed og formentlige Virkninger, skulde skade Kirken i den af dens Fjender vildledte, og for en stor Deel beberstede offentlige Menings Dine, istedetfor at gavne dens Sag. Man henviste til de sidst henrundne tre Aarhundreder, i hvilke der ikke havde været afholdt nogen almindelig Kirkeforsamling, medens Baverne i dette Tidsrum ofte havde affagt Kjendelser i Troespørgsmaal, der havde fundet almindelig Anerkjendelse over hele Kirken. Det ansaaes derfor af mange Mænd, hvem Kirkens sande Vel laae oprigtigt paa Hjertet, for ufornødent, og af Hensyn til den fjendtlige Stemning udenfor Kirken for betænkeligt, netop nu at fremdrage denne Vare i Stikkelse af et Samvittigheden forpligtende Dogme. Fra den modsatte Side gjorde man af de ovenfor anførte Grunde gjældende, at netop den Underfyndighed, hvormed man udenfor Kirken forvanskede Betydningen af dette Spørgsmaal, saavelsom den Hid-

sighed, hvormed en Deel offentlige Ordførere, der vel udvortes tilhørte den katholske Kirke, men indvortes havde skilt sig fra den, sluttede sig til den Agitation, som Christendommens aabenbare Fjender baade i og udenfor Kirken længe havde bestræbt sig for at tilveiebringe, — at netop disse Kjendsgjerninger vidnede for Nødvendigheden af, at Kirken just nu gav Bevidstheden om sin guddommelige Pærecantoritet det bestemteste Udryk. Man meente i Mædfor heraf, at det snarere maatte regnes for en Binding, end for et Tab, om Kirken i det værste Tilfælde blev befriet for en Deel lunkne og hemmelig fjendtlighedsindede Medlemmer, hvis tvetydige eller aabenbar fjendtlige Holdning under indtrædende Conflicter ikke kunde andet end afstedkomme indre Splid og forvirre det almindelige Omdomme i og udenfor Kirken.

Hvor velgrundet denne sidste Mening var, kom under den fortsatte Debat baade paa Conciliet og i Pressen steds mere for Dagen; og denne Omstændighed bidrog i høj Grad til at formindste Antallet af dem, der af Betimelighedsgrunde bekæmpede den dogmatiske Definition af den gamle, af Kirkens meest ansete Lærere steds foredragne, og af den katholske Christenhed hidtil ikke betvivlede Sandheds Auerkjendelse. Thi ved Siden af denne Strid imellem dem, der i Henseende til Spørgsmaalets Realitet vare fuldkommen enige, og imellem disse paa den ene Side, og Kirkens erklærede Fjender paa den anden, fremkom der efterhaanden fra en ganske anden Kant en Række af Angreb paa de historiske Undersøgelser, hvorpaa Conciliets dengang endnu kun forudsatte Afgjørelse antoges at maatte blive begrundet. Den vigtigste Andeel i disse havde den berømte tydske Kirkehistoriker, Professor og Stiftsprovst v. Döllinger i München, der paastod, at der i den gamle Kirkes Historie kunde paavises Tilfælde, navnlig i det mindste et\*), i hvilket en Pave havde afgivet en dogmatisk Erklæring,

---

\*) nemlig en Skrivelse fra Pave Honorius I. til Patriarken i Constantinopel, Sergius. Det maa imidlertid herved bemærkes, at den

der siden af et almindeligt Concilium var erkjendt at være uefterrettelig og derfor forkastet. Dog — vi maae her, for at lette Forstaaelsen af det Følgende, for et Dieblif afbryde vor historiske Fremstilling.

Det maa nemlig her, ligeoverfor den forbausende Bankundighed, hvormed den politiske Presse har omtaaet det store Publicums Betragtning af dette Anliggende, bemærkes, at Conciliet ikke, som man ofte behager at sige, har gjort Paven useilbar; thi intet Concilium, saalidt som nogen Pave kan decretere nye Troessætninger i Kirken, og man tager storlig Feil i at troe, at et Concilium er en Paven overordnet Autoritet, der kan forlehne ham en Rang eller udstyre ham med Privilegier eller Rettigheder, hvoraf han ikke fra Begyndelsen af har været i Besiddelse. Denne Kirkens Udtalelse har derfor en tilbagevirkende Betydning; den er en af alle de enkelte Kirkeprovindsers forenede Overhvyder i den solenneste Form afgiven Erklæring om, at Christus fra Begyndelsen af har bekladt sin Kirkes spnlige Overhoved med Useilbarhedens Naadegave, og at følgelig saavel alle i Fortiden stedfundne, som alle fremtidige pavelige Definitioner af Troessætninger, ere mærkede med en overnaturlig Useilbarheds uforanderlige Charakter. Kunde det

her omtalte pavelige Erklæring (i Striden om Forholdet imellem Christi guddommelige og menneskelige Villie) indeholdtes i en Privatskrivelse, og var grundet paa en Fremstilling fra Patriarchens Side, der ikke kunde vække nogen Mistanke om noget skjult Hæresi, samt at denne pavelige Udtalelse fandt Sted i Stridens første Aar. Honorius døde Aar 658, og Conciliet, der ingenlunde erklærede ham for en Hæretiker, men blot udtalte en Pabel over hans foromtalte Skrivelse, der imod hans utvivlsomme Villie havde bidraget til det paagjældende Rjætteries Fremgang, fandt først Sted i Aaret 680. To gauffe lignende Tilfælde fandt Sted i den pelagianiske og monophysitiske Strid i det 5 og 6 Aarhundrede, forsaavidt de paagjældende Paver (Zosimus og Vigilius) under hine Troesstribigheder — den ene overlistet ved en urigtig Fremstilling, og den anden hildet i et Væv af Intriger og kaiserlige Volds handlinger — vel afgave ucorrecte Erklæringer, men levede saa længe, at de selv kunde berigtige dem.

altsaa med uigjendrivelige historiske Beviser godtgjøres, at nogen Pave havde afgivet en urigtig eller haretisk Erklæring i en Troesstridighed, da maatte det christne Folks Underkastelse under den hellige Stols Kjendelser selvfølgelig fra Begyndelsen af have indskrænket sig til de Anordninger, hvis Efterlevelse Paven, som hele Kirkens øverste Styrrer — i Righed med enhver jordisk Dyrighed — har en naturlig Ret til at fordrer. Men Sagen er den, at Pavens Primat, som Christenhedens øverste Lærer, som Troens og den aabenbarede Sandheds Vogter, ligesom bærer det hele Indbegreb af hans øvrige Magtfulde; thi allerede den Lydighed, som Pavernes Anordninger i Alt, hvad der hører under den kirkelige Lovgivning, Disciplin og Cultus til enhver Tid have fundet, afgiver et mærkværdigt Vidnesbyrd for den factiske Tilstedeværelse af Troen paa hans useilbare Væremyndighed, som en med hans ophøiede Stillings overnaturlige Prærogativer uadskillelig forenet Naadegave. Men Sandheden af det her Sagte begrundes juldstandigt ved en historisk Henvisning til de mangfoldige Tilfælde, i hvilke Paverne, uden at sammenkalde almindelige Concilier, have afgivet Kjendelser i Troesfager, som hele Kirken har anerkjendt og underkastet sig.

Den katholske Christenhed har nemlig alle Dage troet hvad den den Dag idag troer, og til Tidernes Ende vil vedblive at bekjende — at et færegent guddommeligt Forsyn vaager over den af Gudmennesket Jesus Christus beviiislig stiftede Kirke, at Hans Selv overalt i Verden throner over dens Altare, og at Hans Aand vaager over den af Ham aabenbarede guddommelige Sandheds uforfalskede Overlevering og Forplantelse fra Slægt til Slægt. Thi en guddommelig Aabenbaring, der ikke gav Verden mindste Sikkerhed for Muligheden af at kunne erkjende, hvad Gud forlanger, at man skal troe, og hvilken Mening der skal forbindes med de Ord og Tanker, hvori Kundgjørelsen af hans Villie fremtræder, — en saadan Aabenbaring vilde være en Selvmodsigelse, fordi den er aldeles uforenelig med Begrebet om den sande levende Gud, og Tilværelsen

af evige, uforanderlige Sandheder, som det er en Belfærdssag for alle Mennesker at kjende. Derfor har dogmatisk Ufeilbarhed altid været en fra Begrebet om den sande Kirke uadskillelig Forestilling. Den katolske Christendom næies ikke med at vide om Gud, at han har givet en Aabenbaring, som Intet aabenbarer, fordi Ingen med Sikkerhed kan sige, hvad den indeholder. Den veed, paa hvad den troer, og hvorfor den troer; og paa Grund af denne indre Forbindelse mellem Troen paa Gud og Troen paa Kirkens ufeilbare Læremyndighed har den katolske Christenhed ligesom instinctmæssigt altid vedkjendt sig den Tro, at Paven ikke kan fare vild i Troessager, uden at Kirken tidligere fandt det nødvendigt udtrykkelig at fremhæve Gjenstanden for denne Tro i Stikkelse af en guddommelig aabenbaret Troessandhed.

Heraf fremgaaer klart og utvivlsomt den Følgeslutning, at Videnskaben i dette Spørgsmaal ikke har det sidste og afgjørende Ord at sige. Thi ihvorvel Conciliernes Afgjørelser menneskelig talt bygges paa kirkehistoriske Forskninger, og de forsamlede Biskopper ikke kunne undvare Theologernes Underføgelser, saa er og bliver Hovedspørgsmaalet altid: Hvad har Kirken hidtil lært? Hvad have dens Hyrder og Lærere, hvad har det christne Folk overalt troet? Disse Spørgsmaal have nu fundet deres Afgjørelse; men denne Afgjørelse bestrides endnu stærkt af den ovenfor nævnte navnkundige Repræsentant for den theologiske Videnskab, som ved sin fortsatte Modsigelse kun har opnaaet den sørgelige Berømmelse at blive Gjenstand for alle de Personers Hyldest, som, himmelvidt forskjellige fra ham i Tro og Aandsretning, hilse med Glæde ethvert formentligt Tegn paa Elementer til schismatiske Bevægelser, der efter deres Mening kunde aabne Udsigt til Kirkens Adspjaltelse i en Mængde Nationalkirker.

Vien, er der end udbredt nogen Dunkselhed over visse historiske Kjendsgjæringer i fjerne Aarhundreder, hvorom Tiden ikke har levnet senere levende Slægter fuldstændig Oplysning, da maa Kirken holde sig til Resultaterne af Fortidens

Burdering af saadanne fjertliggende Conflict; den maa gjøre den kirkelige Fælledsopfattelse af slige Kjendsgjerningers Betydning til Udgangspunktet for sine forberedende Forhandlinger. Hvordan det derfor end forholder sig med, hvad Videnskaben paastaar at kunne udbringe af sine Graansninger i de sparvomme Levninger af skriftlige Vidnesbyrd fra hine fjerne Tider, som staae til dens Raadighed — det, hvorpaa Alt kommer an, er — hvad der utvivlsomt kan godtgjøres at have været Kirkens Overlevering om Betydningen af de paagjældende Facta, hvad de Mænd have dømt om dem, der i Kirkens lange Levnetsløb staae som lyjende og veiledende Stjerner, som Kirketroens af Gud beskaffede Vogtere fra Slægt til Slægt.

Naar Vaticanerconciliet ad denne Bøi er kommet til det Resultat, som foreligger i dets Decret af 18. Juli f. A., da aabenbarer sig heri et umiskjendeligt Træk af den høiere og overnaturlige Ledelse af Kirkens Anliggender, uden hvilken den maatte blive en Tumleplads for al den Vilkaarlighed og indre Oplosning, som mere eller mindre tærer paa alle reent menneskelige Samfundsbygninger. Troen paa Guds stedse nærværende Styrelse, paa hans mægtige, om end for menneskelige Dine skjulte Indgriben i Begivenhedernes Rækkefølge, samt i Ordningen af deres indre Forhold til hverandre, — denne Tro er Sjælen i det kirkelige Samfundsliv, og den henveiede derfor efterhaanden de tilsyneladende videnskabelige Betæneligheder, ligesom den hos Andre overvandt enhver Tvivl i Henseende til Værimeligheden af et saa høit-talende Vidnesbyrd om den katholske Kirkebygningens fast sammensluttede Eenhed, og dens i eendragtig Tro grundede Styrke til at optage og udholde Kampen mod alle den nærværende Tids fjendtlige, men indbyrdes splidagtige Magter. Alle Biskopper i hele Kirken bøiede sig for den Myndighed, som den Aand, der er Sandhedens usynlige Konges Tolk paa Jorden, igjennem det af Ham beskaffede Organ har gjort gjældende. Al Modsigelse er efter Conciliets Udtalelse forstummet, og fortsættes endnu især af en Mand, som i tidligere Tider har ydet

Kirken Tjenester, hvormed Intet af hvad andre Lærde have udrettet, taaler nogen Sammenligning. At han foreløbig herved har skilt sig fra Kirken, og er bleven Gjenstand for den kirkelige Censur, er vistnok i høj Grad sørgeligt; men en saadan Begivenhed er paa den anden Side et talende Vidnesbyrd om den kirkelige Selvbevidstheds Magt saavel over Kirkens Overhyrder, som over hele den øvrige Geistlighed og hele det troende Folk; thi ingen Magt i Verden, selv ikke den magtigste af alle Stormagter, nemlig Videnskaben — her repræsenteret af en Mand, der i Sandhed maa kaldes en Konge i dens Rige — formaaer at røkke det Huus, som er bygget paa den af Christus udvalgte Klippe — Petrus og hans uroffelige Tro.

(Sluttet).

## Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** I alle tidligere Aar feiredes, som bekendt, i Rom med stor Glæde d. 12. April som en dobbelt Festsdag til Erindring om den h. Faders Tilbagekomst fra Gaeta i Aaret 1850, og om hans vidunderlige Frelse fra den Fare, der i Aaret 1855 paa denne Dag truede hans Liv ved Sammenstøtningen af Festsalen i Klosteret St. Agnese. Men denne Gang vovede Ingen offentlig at festligholde den 12. April; den blev kun fejret i det Indre af Vaticanet. Derhen begav sig om Formiddagen i stort Antal Eliten af Roms Beboere, for at overbringe den h. Fader Hengivenhedsadresser. Da Paven henimod Middag forlod sine Bærelser, fandt han de rummelige Forsale opfyldte af Personer af begge Kjøn, der kappedes om at lægge deres Følelser af Ærefrygt og Kjærlighed for Dagen. En Mængde Adresser bleve forelæste, og Pius IX. besvarede enhver af dem med Ord, som hans Hjertensgodhed indgav ham. Iblandt disse Adresser udmærkede sig navnlig en, der overrakktes ham fra 96 Damer af de fornemste Familier i forskjellige Lande. Med den fulgte, foruden flere andre For-

æringer, ogsaa en Baldachin, samt et stort af disse Damer broderet Teppe, der var bestemt til at beklæde St. Peterskirken's Loggia. Adressen var understreven af 21 Forstinder, 5 Hertuginde, 38 Marquiser, 26 Grevinder, 6 Baronesser o. fl. Den h. Fader udtalte sin Tak i de huldrigste Ord, og meddelte Giverinderne den apostoliske Velsignelse. — Iøvrigt havde Rom paa denne Dag samme Udseende som paa Langfredag! Kun en Belgierinde, Grevinde Steinlein, vilde ikke lade sig afholde fra at illuminere, hvilket naturligtvis gav Anledning til Demonstrationer i modsat Retning. Det lod sig vel paa Grund af Beliggenheden ikke gjøre at slaae Ruverne ind hos Bedkommende, men man søgte da Erstatning herfor ved at lade Andre ligesindede undgaae for denne mod den offentlige Menings ukrænkkelige Gnevælde begaaede Forbrydelse!

— Den h. Fader giver daglig Audientser og gjør sædvanlig to Gange daglig Spadsjetoure i Vaticanets Have. De revolutionære Blade blive desuagtet ikke trætte af at fortælle deres Lesere, at Pius IX. ikke har lang Tid tilbage. Dette har sin Grund i deres Angst for, at de katholske Befolkninger i Verdens forskjellige Egne mulig kunde faae i Sinde, i selve Rom at fejre hans 25aarige Pavejubilæum paa en Maade, der kunde have betænkelige Følger for Gjennemførelsen af deres Planer.

— En Skandale. Paa Langfredag afholdtes i „Fritankernes“ Klub et Festmaal, ved hvilket Selskabet bevartedes med alleslags Kjødspiser; og der holdtes ved denne Feilighed ikke blot Tale, der gik ud paa at forhaane den katholske Religion og dens Overhoved, men man havde endog midt paa Bordet anbragt et Crucifix, for ogsaa at forhaane Billedet af den døende Forløjer. Enhver Christen maa vel bede Gud om snart at befrie Rom for disse Ufhyggeligheder!

**Italien.** Selv det preussiske Blad „Kreuzztg“ Correspondent i Florenz tvivler stærkt om Bariigheden af det piemontesiske Voldsherredømme i Rom. Han skriver nemlig: „Hverken her eller i Rom troer Nogen for Alvor paa, at den sidstnævnte Stad nogenstunde vil blive Kongeriget Italiens Hovedstad. Her har man i det mindste ikke truffet nogenfombelst denne Omfintning forberedende Foranstaltninger, uagtet man erklærer, at hien Slutning ifølge Parlamentets Beslutning skal finde Sted inden to Maaneder. Minister Lanza, som nylig har været i Rom, erklærer den for umulig. Kronprindsen og hans Gemalinde begynde ogsaa at finde Opholdet i Rom uhyggeligt, og



ville med det Første begive sig til Neapel, hvor de sandsynligvis for længere Tid ville tage Ophold.

— 3 Anledning af d. 12. April afgik der Hengivenhedsadresser til den h. Fader baade fra Florenz og Mailand med anelige Bidrag til Peterspengen. Adressen fra den førstnævnte Stad havde c. 10,000 Underkrioter, og fra den sidstnævnte c. 5000, der repræsenterede alle Samsundsclasser. Begge disse Adresser affendtes med Deputationer, der bestode af de meest indflydelsesrige og agtede Personer i disse Byer. Vi erindre ved denne Leilighed om, at ogsaa den tidligere Kejsersidestad, Turin, ved enhver Leilighed lægger sin Hengivenhed for Pius IX. for Dagen.

**Tyskland.** En Tilstaaelse. Det halliske Folkeblad for Stad og Land, der fra sit protestantiske Standpunkt bestandig har havt meget at indvende mod det Vaticanske Concilium, indeholder i et af sine sidste Numere en mærkelig Betjendelse. „Der er,“ heder det, „unægtelig noget Storartet i, hvad der for nærværende Tid tildrager sig i den romersk-katholske Kirke. De samme Biskopper, som paa det stærkeste opponerede mod Dogmatiseringen af den pavelige Ufeilbarhed, have den ene efter den anden underkastet sig, saasnart Conciliet havde afgjort Sagen, fordi de i dets Udtalelse anerkjende den Helligaands Afgjørelse; og dette samme Offer bringe paa deres Ord og efter deres Exempel efterhaanden alle troende Katholiker, der tidligere befandt sig i samme Stilling som de. For Tysklands og Frankrigs Vedkommende — disse to Hovedlande, fra hvilke man især havde ventet en kraftig Opposition — er den almindelige Underkastelse en saagodtsom afgjort Sag. Der er, vi gjentage det, noget unægtelig Storartet i denne Begivenhed, som erindrer os om Noget, der desværre ganske fattes os.“

— München. Efterat den for sin historiske Værdom overalt baade i Tyskland og i Ulandet heit ansete Profesør ved Universitetet og Stiftsprovst i Domcapitlet i München, Hr. v. Döllinger, endelig bestemt har vægret sig ved at anerkjende og underkaste sig det vaticanske Conciliums Erklaring om Umuligheden af, at Gud kan tillade, at Kirkens Overhoved kan feile i Afgjørelsen af Spørgsmaal, der angaae Troen og Sædelæren (d. e. Decretet om Pavens Ufeilbarhed), har hans geistlige Overøvrighed, Erkebiskoppen af München-Freising, under d. 17. April igjennem Domvicaren tilsiillet ham det Excommunications-Decret,

som Kirkelovene i saadanne Tilfælde forpligte enhver Biskop til at bringe i Anvendelse. Decretet erindrer om de gjentagne Hr. v. D. tilfillede Opfordringer til en bestemt Aerkjendelseserklæring, hvilke han kun har besvaret med forhalende og ubestemte Udtalelser, indtil han endelig under 29. Marts offentliggjorde en Erklæring, hvori han ikke blot vægrede sig ved at underkaste sig Conciliets Afgjørelse, men endog opstillede og forsvarede et hæretisk Troesprincip. Det frembæver endvidere den Langmodighed, hvormed man, af Hensyn til Hr. v. D.' høie Stilling og tidligere store Fortjenester af Kirken og den theologiske Videnskab, har imødeset Opgielsen af hans Opposition mod Kirkens bestemte Udtalelse, og minder navnlig om den ham efter hiin benægtende Erklæring under 3. April tilfillede Skrivelse, hvori Erkebiskoppen havde gjort ham opmærksom paa de uundgaaelige Følger af hans haardnakkede Vægring, og beklager endelig, at Hensynet til Hr. v. Dollingers Fortjenester og Stilling har maattet vige for Hensynet til de høiere Interesser, som det paaligger Kirkens Overhyrder at værne om.

Siden Offentliggjørelsen af Hr. v. D.' ovennævnte Erklæring af 29. Marts har det naturligtviis ikke manglet paa anerkjendende Adresser fra alle Dele af Tyskland, hvor man sympathiserede med den Holdning ligeoverfor Conciliet og den h. Stol, som han ved hiin Erklæring havde indtaget. Saadanne Skrivelser indløb i temmelig stort Antal især fra alle slags Profesorer, blandt hvilke dog heldigtviis de theologiske vare i stor Minoritet. I Spidsen gif en Deel Profesorer fra München, Breslau, Würzburg og Braunsberg; Exemplet efterfulgtes snart af flere borgerlige Corporationer, navnlig Communalraadene i München og Wien, saavelsom af et Antal Bøgmænd, som i flere af de større Byer, navnlig i München, Cöln, Düsseldorf og Bonn i denne Anledning afholdt Møder, i hvilke denne Bevægelses fornemste Ledere have givet deres Uvillie mod Conciliet Luft i animerede Taler. Den meest fremragende blandt disse Ledere er Prof. Michelis fra Braunsberg i Ostpreussen, der i flere af de nævnte Byer, navnlig paa Forsamlingerne i Cöln, Düsseldorf og Bonn, er optraadt som omvandrende Agitator. Det tager sig imidlertid noget kummerligt ud med disse Demonstrationer, naar man sammenligner Antallet af dem, som det er lykkedes disse Kraftanstrængelser at bringe i Bevægelse, med den Tilslutning, som en af samtlige Münchens Sognegeistlige i modsat Retning offentliggjort Erklæring har fundet. Fra alle Egne i

Tydskland tiltræder nemlig Geistlighed den Udtalelse saa eenstemmigt og saa mæseviis, at det neppe kan betvivles, at denne Kjendsgjerning maa gjøre et ganske eget Indtryk paa Hr. v. Döllinger, der i stærke Udtryk i sin Erklæring udtalte sin Forvisning om den tydske Geistligheds Enighed med sig. Hertil kommer, at, medens Modpartiet egentlig ikke tæller stort andre Tilhængere end Professorer, doctrinær-liberale Politikere og en Deel for al Religion og Tro ligegyldige Individuer af de saakaldte dannede Classer, staaer Massen af det katholske Folk paa Conciliets og dets Forsvareres Side. Det maa tillige vel mærkes, at Protestanter\*) i stort Antal have underskrevet de foromtalte Adresser, samt at i det Wiener Communalraad endog Tøder declamerede mod Pavens Ufeilbarhed!

Vi skulle endnu blot med Hensyn til den gunstige Stemning mod Katholicismen, og den Anerkjendelse af Pavens retmæssige Autoritet, som flere af den katholske Sags Ordførere have tillagt den preussiske Regering, men som vi for vor Deel stedse have anset for at være en temmelig forhastet Anagelse, bemærke, at Cultusministeriet i Berlin har taget sig af flere ved denne Leilighed af de kirkelige Øvrigheder suspenderede Professorer, og opfordret Vedkommende til, uden Hensyn til de kirkelige Censurer, at fortsætte deres Embedsvirksomhed, paa Grund af, at Ministeriet „ikke kan tilkjende de biskoppelige Forholdsregler nogen juridisk Betydning,“ eller, som det i en anden af disse Tilkjendegivelser heder, „efter som der ikke kan tilkomme Biskopperne nogen Ret til at standse en af Staten bestiftet Lærers Embedsvirksomhed.“ I München har derfor den samtidige med Döllinger excommunicerede Dr. Friedrich, opmuntret ved disse Præcedenter, endog opfordret Cultusministeriet til at beskytte ham i Udøvelsen af hans præstelige Functioner!!

---

\*) I Düsseldorf havde Prof. Michelis c. 800 Tilhørere, men af disse vare ikke siort over 50 Katholiker, og blandt disse saa Katholiker vilde man dog have bemærket flere „Ultramontane“!

**I Anledning af den h. Faders 25aarige Pavejubilaem**  
er der i Foreningernes Forsamlingslocale i Kirkebygningen fremlagt en  
Adresse, hvilken alle mandlige og kvindelige Medlemmer af den herbørende  
katholske Menighed indbydes til at understrive.

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 21de Mai.** 6te Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias hellige og ubesmittede Hjerter for Sunders Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 22. M. Ubalb, Biskop. 23. Ti. Venantius, Martyr. 24. O. Maria „de Christnes Hjælp“. 25. Co. Octav af Christi Himmelfart. 26. F. Philippus Neri, Bisk. og Ordensstifter.
- Lørdagen den 27de Mai.** Vigilie til den h. Pintsfest. Fastedag. Kl. 8 Prophetiernes Læsning; Døbeandets Indvielse; Litanie til alle Helgener; Høimesse.
- Søndagen den 28de Mai.** Den helligaands Scudelse. 1ste Pintsdag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 høitidelig Messe, efter hvilken Confirmationens Sakrament meddeles, derefter Prædiken. Kl. 10½ Levitmesse uden Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Efterm. høitidelig Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.
- Mandagen den 29de Mai.** 2den Pintsdag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 30. Ti., 31. O., 1. Juni Co., 2. F. 3. L. Octavdage.
- Torsdag den 31de Mai, Fredag den 2den Juni og Lørdag den 3die Juni** ere kirkelige Tapperdage, og derfor befalede Fastedage.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¼. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8¼. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. B. Lohrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Byglader; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Dvartalet, enkelte Numere 8 St.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 12.

Søndagen den 4de Juni.

1871.

---

**Indhold:** Oppositionen mod det vaticanske Conciliums dogmatiske Constitution om Kirken. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, England, Kjøbenhavn.

---

## Oppositionen mod det vaticanske Conciliums dogmatiske Constitution om Kirken.

(Sluttet).

Dog — det var egenlig ikke de i det Foregaaende paa historiske Forskninger grundede Indvendinger mod Conciliets Decret, der reiste den Storm mod samme, som i Baiern endog har tilveiebragt en Adresse til Regeringen, og i Osterrig lignende Udtalelser igjennem Pressen, hvori Statsmagten opfordres til at værgе sig mod dette formentlige Forsøg fra Kirkens Side paa at gjøre en for Staten faretruende Myn-  
dighed gjældende. Hr. v. Döllinger var nemlig ikke bleven staaende ved de historiske Facta, som fremgik af Fortidens dogmatiske Stridigheder, men fremdrog tillige forskjellige Conflicter mellem Statsmagten og det middelalderlige Pavedømme, navnlig Gregor den VII.' (1073—1085) og Bonifacius VIII.' (1294—1303) Bestræbelser for at hævde Kirken en absolut Souverænetet, en afgjort Overlegenhed over den verdslige Fyrstemat; og det var paa dette Gebet, at den berømte Theologs historiske Forskninger især vandt Sympathi.

Sagen fik hermed i Samtidens Dine en stor politisk Betydning, og Politiken behersker jo i vor Tid alle andre Hensyn. Det følger imidlertid af sig selv, at det ingenlunde var i den absolute Fyrstemagts Interesse, at det store Publicum alarmeredes saa stærkt over Conciliets formentlig tilsigtede Oprettelse af et kirkeligt Gnevælde. Thi det er noksom bekendt, hvad vor Tid i denne Retning ønsker og ventur af Fremtiden; og det er derfor en sølsom Modsigelse, at høre Folkefrihedens og Folkesuveranitetens begejstrede Advocater fordømme den middelalderlige Pavenmagts Kamp mod den daværende Fyrstemagts Forsøg paa at gjøre en skrankeløs despotisk Gnevoldsmagt gjældende! Denne sidste Bestræbelse var nemlig ligesaa uheldbringende for Folkefriheden, som for Kirkens Frihed og Uafhængighed; og en fordomsfri og upartist Historiefriivning har derfor stedse anerkjendt det som en sand Velgjerning af det guddommelige Forsyn, at den h. Stol i saadanne skabnesvangre Tider beklædtes af Mænd, der med ubøielig Standhaftighed tilbageviste disse tyranniske Overgreb, der, uden Modstand fra Kirkens Side, vilde have kastet Verden tilbage i et nyt Barbari, som maastee for lang Tid vilde have afbrudt Christendommens civiliserede Indvirkning paa den borgerlige Samfundsudvikling. Det maa nemlig med Hensyn til Middelalderens Tilstande vel mærkes, at den Ret, som Pavenmagten i saadanne Tilfælde forlangte Anerkjendelse for, var saavel i religiøs som i kirkeretlig Henseende begrundet i de daværende Forhold. Kirken var nemlig dengang kun een, og intet Menneske havde derfor dengang nogen Forestilling om, at der kunde være, eller nogen Anelse om, at der nogensinde skulde blive flere Kirker, og fremstaae verdslige Souveræner i det christnede Europa, der kunde have hidtil ukjendte retskraftige Indsigelser imod Kirkens Forpligtelse til, ligesaafuldt at paatale ethvert offentligt Brud paa den i Christendommen begrundede Retsorden, som den erkjendtes beføiet og forpligtet til at dømme og straffe det private Livs Udsteielsler. Det var i Middelalderen antaget for en i Christendommens Forhold til den christne Verden selvsølgelig

begrundet Troes sandhed, som den kirkelige Lovgivning derfor udtrykkelig forlangte anerkjendt — at alle Mennesker, altsaa ogsaa Kongerne i Henseende til Spørgsmaalet om Synd (ratione peccati) vare Paven's øverste Dom undergivne. Saa fremt altsaa en Fyrste i Henseende til Krig og Fred, eller den Maade, hvorpaa han behandlede sine Underfaatter, gjorde sig skyldig i svære Synder, frakkede en kristelig Fyrstes helligste Pligter, og gav sine Underfaatter aabenbar Forargelse, da erkjendtes Paven for ikke blot at være beføiet, men forpligtet til at formane og tilrettevise ham, og i Nødstilfælde ved kirkelige Censurer tvinge ham til at fjerne saadanne Forargelser. Forsaa vidt gjorde altsaa Middelalderens Paver i Christendommens og Kirkens Navn Paastand paa at udøve en dommende og magtende Magt i Fyrsternes og Folkenes timelige Anliggender; og hvo tør vel nægte, at denne Magt var i fuldkommen Overensstemmelse med Christendommens Ret, eller dens af det guddommelige Fersyn anordnede Bestemmelse — at gjøre Guds Rige og den evige Retfærdigheds Grundsatninger gjældende i Verdenslivet. Saa sandt nemlig Fyrsterne ere sundige Mennesker, som alle andre, følger det af sig selv, at, da de dengang alle hørte til Kirken, vare de ogsaa forpligtede til at bøie sig for dens Myndighed, ikke blot i reent aandelige Anliggender, men ogsaa i saadanne timelige Conflictter, der berørtes mere eller mindre af Religionens og Moralens Grundsatninger.

Enhver veed imidlertid, at hele dette Forhold imellem Kirken og Staten tilhører en længst forsvunden Fortid, og ikke kan tænkes nogensinde paany at kunne bringes i Anvendelse. Thi, har det end, som Theorie og i Medfør af Christendommens Grundsatninger, i sig selv den samme forpligtende Skyldighed for katholske Fyrster og Lande, som det i Middelalderen havde for hele Christenheden, saa maatte dog nødvendig den ved Reformationen i flere Lande hidførte fyrstelige Abolusisme, eller Statsmagtens fuldkomne Emancipation fra Kirken, efterhaanden bevirke en væsenlig Forandring i hiint Forhold

ogfaa for de katholske Fyrsters Bedkommende\*). Det maa imidlertid henstilles til ethvert tænkende Menneskes nærmere Overveielse, hvorvidt Verden har vundet Noget ved, at der ikke læn- gere gives et almindelig anerkjendt Tribunal, der i Medfør af en høiere, over alle Partier og stridende Interesser stillet Myn- dighed kan optræde mæglende og dømmende under indtrædende politiske Conflictter, forebygge Krige og uretfærdige Overgreb fra de Mægtiges Side, og hærde de Svages og Forurettedes krænkede Rettigheder? Om det virkelig stulde være en Bin- ding for Civilisationen og den politisk= sociale Udvikling, at Ord- ningen af alle offentlige Forhold nu paa den ene Side, nemlig i Staternes Forhold til hverandre, er hjemfalden til Diplo- maternes Bøddestrid om at overlifte hverandre, og paa den anden Side nemlig i de indre politiske Forhold, er givet til Pæris for tilfældige Majoritetsbeslutninger?

At den foregivne Angst for en Fornælse af Gregor VII., Innocents III.' og Bonifacius VIII.' Bestræbelser for at be- grunde hvad man har kaldt et univærselt Theokratie, er blottet for al virkelig Grund, fremgaaer derfor noksom af den gennemgribende Omvæltning, som den kirkelige Adskillelse og den af samme tilveiebragte Modsatning mellem de katholske og protestantiske Magters politiske Grundsatninger og Interesser have hidført. Pavenes og Kirkens Indflydelse paa de katholske Landes politiske Forhold er unudelukkende betinget af de paagjæl-

---

\*) Pavenes tidligere politiske Indflydelse og retslig begrundede Stilling ligeoverfor katholske Fyrster og Regeringer har, som en naturlig Folge af de ved Troesadskillelsen hidførte politiske Forhold, nu alt længe været indskrænket til en reen moralsk Indvirkning, ligesom Pavernes Myndighed, som den offentlige Rets Vogtere, allerede i de to sidste Aarhundreder før Reformationen var i fjendelig Aftagen, af den simple Grund, at de mere udviklede politiske Forhold (de paa Repræsentationsystemet begrundede Forfatninger og communale Cor- porationer) fra den Tid af dannede en kraftig Modvægt mod Fyr- sternes Vilkaarlighed.



dende Regeringsystemers og de styrende Personers større eller mindre Agtelse for de høiere Love, hvis Hellighed Kirken og dens synlige Overhoved ved enhver Leilighed foreholde Fyrster og Folk. Men, eftersom den politiske Agitation nu desuagtet paany har fremmanet dette saa ofte benyttede Skrammebillede, har den h. Stol nylig fundet sig foranlediget til i en Skrivelse til de forstjællige europæiske Hoffer at berolige Fyrsterne og deres Ministre med Hensyn til de statsrettlige Virkninger af Ufeilbarhedsdogmet.

Kan man nu ikke undre sig over, at den store Mængde af fordomsfulde og for den katolske Kirkes Anliggender ganske fremmede politiske Ordførere med Begjærighed have grebet denne Anledning til at give deres Animositet mod Kirken Luft, da har man desto mere Grund til at forundre sig over den Mand, hvis Lærdom og videnskabelige Navnkundighed har bidraget saa meget til at gjøre hin store Masse af Marde og Halvlarde sikke i deres Sag, som meget godt tidligere vidste med sig selv, at de Intet vidste om den, men kun eftersnaktede de trivielle Ordgjenner om den, der indenfor en vis Kreds gjælde for utvivlsomme Sandheder, for aldeles ufeilbare Dogmer! Det er nemlig under den Discussion, som Hr. v. Dollingers Paastande have fremkaldt, stadig blevet foreholdt ham, at han tidligere har udtalt en ganske anden Opfattelse af de ovenfor omtalte historiske Kjendsgjæringer, baade Oldtidens og Middelalderens; ja man har endog leveret fuldstændige Gjendrivelser af hans senest udtale Meninger, som ordret ere uddragne af hans tidligere Skrifter, i hvilke han meget stærkt betoner den romerske Kirkes Primat ikke blot i Henseende til Kirkens Styrelse og Forfatning, men netop især i Henseende til Læren. Sa hans tidligere Ytringer om det sidste Punkt ere ofte saa stærke, at, om man end ikke just finder i dem en bestemt Udtalelse, der i Ord og Udtryk svarer til Conciliets Definition af den h. Stols Ufeilbarhed, saa kan man dog ikke andet end give hans Modstandere Ret i, at hans Ytringer i en lang Række af kirkehistoriske Skrifter stedse fremhave Kirkens

og Pavens dogmatiske Ufeilbarhed som fuldkommen eenstydige Betegnelser af den samme Ting. Naar han fEx. i sin Kirkehistorie i Afsnittet om „Paven som Kirkens overste Lærer“ siger, „at den apostoliske Stols Domme i Troesfager ere uanstastelige, og at Enhver, som reiser Indsigelse imod dem, udelukker sig selv af Kirken,“ fremdeles, „at den romerske Kirke har den Hoes, at den aldrig har været plettet af nogen Branglære,“ samt, „at den, der ikke var anerkjendt af den h. Stol, befandt sig udenfor den katholske Kirke;“ og naar disse og en Mængde lignende Sætninger ere belagte med en Række nøiagtigt anførte historiske Vidnesbyrd: da følger det af sig selv, at alle de Selvmodsigelser, som man nu foreholder Hr. v. D. som saadanne — han har nemlig endnu ikke selv brudt Staven over sin videnskabelige Fortid — ene kunne have deres Grund i, at den berømte Lærde aldeles maa have opgivet sit tidligere kirkelige og videnskabelige Standpunkt. Men en saadan Forandring i en saadan Mands Anskuelse foregaaer ikke i Løbet af nogle Maanedes eller i et Par Aar; og vi skulle i det Følgende meddele Læserne en kort Oversigt over adskillige literære Begivenheder, som aabne et Indblik i Udviklingen af denne Katastrofe, der har vakt saa stor Forargelse over hele den katholske Verden.

Allerede for ti Aar siden forbausede Hr. v. D. Samtiden ved Offentliggjørelsen af to i Münchens „Deon“ holdte Foredrag (af 5. og 9. April 1861), hvori han drøftede Spørgsmaalet om den verdslige Pavemagt. Det ufordeelagtige Indtryk af denne hans ganske umotiverede Stræden foranledigede ham til, nogle Maanedes efter i et særegent Skrift\*) at retfærdiggjøre sin Betragtning af dette Spørgsmaal, og formidle adskillige anstødelige Ytringer i hine Taler. Den almindelige Mening om hans kirkelige Sindelag var imidlertid dengang saa gunstig for ham, at Bugen tillagde enten hine Udtalelser eller nogle paafaldende Ytringer i en Forsamling af

\*) „Kirche und Kirchen, Papstthum und Kirchenrat.“

Videnskabsmænd i München i 1863 om Nationalitetens Betydning for den kirkelige Udvikling nogen bestemt Tendents. Man vante sig til at betragte saadanne Ting som Særheder, man vel havde ondt ved at forlige med denne store Lærdes i en lang Narrække hævdede kirkelige Standpunkt; men man satte ikke Mistanke om nogen videre Hensigt dermed. Større Opsigt vakte derimod hans Tale ved Universitetets Sørgefest over Kong Maximilian II. d. 30. Marts 1864. Denne Tale forargede i hoi Grad mange af Hr. v. D.' tidligere Beundrere ved en ufordulgt Unbefaling af den Sætning, hvorved han nu aabenbart har skilt sig fra Kirken, nemlig Videnskabens, navnlig den historiske Forsknings Krav paa at gjælde for den afgjørende Autoritet i alle kirkelige Spørgsmaal. „Religionen,“ hed det, „er jo selv Historie, og kan derfor kun forstaaes og vurderes overensstemmende med den historiske Forsknings Lov.“ Denne Sætning omtales som en Grundanskuelse, af hvis fremtidige Gjennemførelse den afdøde Konge ventede en omfattende Union af alle christelige Religionsfamfund, medens en tydsk Nationalkirke (d. e. en religiøs-kirkelig Sammensmeltning af det katholske og protestantiske Tyskland) betragtes som den nærmest liggende og hiin storartede Union forberedende Frugt af den historiske Videnskabs Afgjørelse af alle kirkelige Stridspunkter.

Naar heller ikke disse Udtalelser — der, hvad det kirkelige Foreningsproject angaaer, vare ligesaa uforenelige med Begrebet om en af Gud aabenbaret Religion, og den af Christus stiftede Kirkes Bestemmelse til Frelse for alle Mennesker, som en Samling af Nationalkirker er uforligelig med den almindelige Christendoms og den katholske Kirkes Idee —, naar heller ikke de vakte den almindelige Opsigt, som man ellers maatte vente, da laae udentviol Grunden hertil i den Form, hvori disse Tanker vare indklædte. Det var jo nemlig den afdøde bayeriske Konges Fremtids-Idealer, som Hr. v. D. blot nærmere udviklede, rigtignok som Lovtaler over hans velmeente Religionspolitik, men dog uden bestemt at paatrykke denne sit eget

Stempel\*). Saaledes hengik endnu et Par Aar under Samtidens almindelige Forbauselse over den Forandring, der syntes at være foregaaet med denne af Kirken tidligere saa høit fortjente Videnskabsmands theologiske Standpunkt; men hans Anseelse var endnu saa stor, at Ingen vovede offentlig at mistænkeliggjøre hans kirkelige Sindelag. Det var kun almindelig bekjendt, at han i flere Aar var bleven mere og mere inddragen i den bairerske Regerings antromerske eller specifisist tydske Kirkepolitik, og at han stod i et intimt Forhold til den preussisistfjendede Fyrst Hohenlohe, der d. 1. Januar 1867 blev bairersk Førsteminister. Man tillagde med Grund Hr. v. D. en væsentlig Indflydelse paa denne Statsmands hele Holdning og Foretagender i kirkelig Retning, navnlig hans Circulardepesche til alle katholske Regeringer af 9. April 1869, og de fem Spørgsmaal, som han fort efter, i Anledning af det bebudede almindelige Concilium, forelagde de theologiske og juridiske Faculteter i München og Würzburg til Besvarelse.

Kort iforveien (10.—15. Marts s. A.) havde „Augsb. allg. Ztg.“ under Skjulet af den dybeste Anonymitet bragt de ogsaa i dette Blad i sin Tid omtalte berøgtede „Conciliums-Artikler“ for Lyset, hvilke nogen Tid efter udkom i en ny Bearbejdelse som et særegent Skrivt. Kun Faa kunde dengang bekvemme sig til at troe, at Hr. v. D. havde en, om end kun indirecte, Andeel i en Polemik, der forud forkastede Conciliets Competence, og fremstillede Primatet i dets hele historiske Udvikling som et Product af Anmasselser og Overtagelse, eller som en sygelig Udvæxt paa Kirkelegemet. Men det har siden viist sig, at hiin dengang kun af Enkelte nærede Mistanke ikke var ugrundet. Hr. v. D.'s nøie Forbindelse og Samvirken med det bairerske Udenrigsministerium blev nemlig stedse kjendeligere, og det kunde ikke undgaae de i Forholdene mere indviede Personer, at de ogsaa i dette Blad dengang omtalte saakaldte „Conciliums-

---

\*) Hele denne Fremstilling henføres til en fortrolig Meddelelse, som Kongen engang havde gjort Hr. v. D.

Breve," i hvilke „Augsb. allg. 3tg.“ med en mærkværdig Hurtighed, efter Conciliets Aabning, stadig bragte Efterretninger om dets Forhandlinger, maatte være et Product af den nye bayeriske Gesandt i Rom, Grev Taufkirchens nye Forbindelse med Hr. v. D. igjennem dennes intime, i Rom sig opholdende, Ven Lord Acton. Biskop har Hr. v. D. heller ikke vedkjendt sig denne ligeledes anonyme Række af Breve, ligesom hans Navn ogsaa fattedes paa Titelbladet af de „Overveielser“, han nogle Uger før Conciliets Aabning (October 1869) offentliggjorde, i den Hensigt at paavirke Biskoppernes Stemning; men den gaadefulde Varde skulde snart selv bringe Os i hele dette Bæv af kirkepolitiske Intriger. Den af et stort Antal Biskopper indgivne saakaldte „Ufeilbarhedsadresse“ bragte nemlig tilsidst Bægeret til at løbe over for Hr. v. D., idet han endelig tilsendte det ovennævnte Blad en med sit Navn underskreven Erklæring (af 19. Jan. 1870), hvoraf hans i det mindste indirecte Andeel\*) i alle dette Organs forommeldte polemiske Artikler tydelig fremgik. Den berømte Kirkehistoriker har siden vedblevet med stedse større Bitterhed at forsvare sin Holdning, og hans endelige Svar paa Erkebiskoppen af Münchens sidste Opfordring af 3. April d. A. (s. f. Nr. S. 174) har indtil videre afbrudt alle Forsøg paa at tilveiebringe en Forsoning.

Det „hæretiske Troesprincip,“ hvori det ærkebiskoppelige Excommunicationsdecret begrunder sin Nødvendighed, bestaaer, som enhver tænkende Læser af denne vor Fremstilling

---

\*) Vi mene hermed, at Hr. v. D. vel ikke i sædvanlig Forstand selv personlig har ført Pennen i denne vidtløftige Discussion, men at han har inspireret de paagjældende med hans Tankegang fortrolige Forfattere. Man vil tillige i Henhold til det Foregaaende erkjende vor tidligere Berettigelse til (i dette Blads Nr. 26. Dec. 1869) ikke at troe det dengang opdukkende Rygte om hans Andeel i en Literatur, som han ikke med sit Navn vedkjendte sig; og vor Pietet for denne ualmindelige Mand har siden afholdt os fra at berøre hans Forhold til denne Sag, saalænge der endnu kunde være Grund til at ansee det for unødvendigt.

vil have bemærket, i den af Hr. v. D. haardnattet forfægtede Paastand, at der tilkommer den historiske Forskning den sidste afgjørende Dom over Gnyldigheden af alle kirkelige Udtalelser. Dette er nemlig det Samme som en Forkastelse af Kirkens guddommelige Læremyndighed, der vilde gjøre al katolsk Sandhed tvivlsom, ved at fornægte de overnaturlige Kræfter, som lede hele den kirkelige Udvikling. Det er tilvisse ubegribeligt, at en saa klar og skarpsindig Mand, som Hr. v. D., kan være blind for denne Paastands Forhold til det katolske Troesprincip, saavel som for det endnu besynderligere Forhold, hvori denne Paastand stiller ham til hans egen hele Fortid. Hans omfattende kirkehistoriske Viden har i mere end en heel Menneſkealder givet et ganske modsat Resultat! Nu forkaster han paa eengang i Videnskabens Navn Alt hvad han tidligere har lært sine talrige Disciple om Identiteten af Kirkens og dens af Christus bestfikkede og ved overnaturlig Bistand ledede Overhoveds dogmatiske Ufeilbarhed. Her staaer altsaa Videnskab mod Videnskab, og hiin Paaſtand er altsaa det meest ſlaaende Beviis, der kan leveres for, at Videnskaben ikke kan være den høieste dømmende Instants i nogetſomhelst Religionens inderste Bæsen berørende Spørgsmaal. Urimeligheden bliver end yderligere paafaldende ved den Omſtændighed, at den, som i dette Spørgsmaal stiller sig i Modſætning til hele Kirkens Afgjørelse af ſamme, aabenbart og ipso facto forlanger hele Chriſtenhedens Tro paa ſin egen perſonlige Ufeilbarhed, medens Paven, hvis Ufeilbarhed forkaſtes, kun forſaaavidt, ſom han er den lærende Kirkes høieste Organ, og med Henviſning til dens Stifters Forjættelſer om en ſtedſevarende overnaturlig Bistand, gjør Krav paa dette Prærogativ; thi Pavens Ufeilbarhed er kun og har aldrig gjældt for andet, end for den under de ſædvanlige kirkelige Forhold praktiſt anvendelige Form for Kirkens ufeilbare Dom i Troesſager.

At dette forholder ſig ſaaledes, fremgaaer tydeligt af alle de Ovationer, ſom Hr. v. D. nu for Tiden er Gjenſtand for.

Den vantro og mod den katholske Kirke og dens Lære fjendtlig stemte Deel af Verden er nemlig skarpsindig nok til at see, hvad man maaskee endnu tør haabe, at Hr. v. D. har overseet — at det „hæretiske Troesprincip,“ han nylig har opstillet, er aldeles uforligeligt ogsaa med de almindelige Conciliers Ufeilbarhed; og det er jo netop Kirkens Ufeilbarhed, mod hvilken alle den nærværende Tids Angrebsvaaben ere rettede. Man vil for enhver Priis fortrange Troen paa det Overnaturlige fra den menneskelige Tilværelse, og gjøre det „Naturlige og Menneskelige“ til de eneraadende Factorer i Samfundslivet, medens hele dette Spørgsmaals rette Forstaælse for enhver virkelig Katholik er begrundet i Troen paa den Helligaands oplysende og veiledende Bistand. Det er Troen, og ikke Videnskaben, som løser denne og alle andre Gaader paa det overnaturlige Livs Guemærker; thi hvad enten man taler om Pavens eller Conciliets Ufeilbarhed, da føres begge Dele tilbage til den Helligaand, til den evige Sandheds ufeilbare Talsmand og Tolk. Han vidner om Christus (Joh. 15, 26. 27), alt som Tider og Omstændigheder kræve det, snart igjennem Kirkens Overhoved, snart igjennem hele den lærende Kirke.

Widens saaledes al Misforstaælse forsvinder, og al Uenighed og Modsigelse forstummer ligeoverfor den Tro, der er uadskillelig fra Begrebet om aabenbaret Sandhed — at Gud umulig kan tillade, at Kirken fører Verden i Vildfarelse, vil derimod Videnskaben indtil Verdens Ende vedblive at forsægte afvigende Meninger om alle Problemer i Tankeens Rige, og derfor ogsaa i mange Tilfælde disputere for og imod om, hvad der virkelig har været historiske Kjendsgjerninger, samt om disses sande Betydning for Eftertiden. Stiftsprovst Döllinger fra Aarene 1861—1871 staaer her imod Döllinger fra 1830—1860; og Conciliets Theologer, der, om de end i det Hele ikke kunne kaldes hans Sevndyrdige i omfattende kirkehistorisk Værdom, have naturligviis ikke mindre grundigt og samvittighedsfuldt undersøgt de omtvistede historiske Spørgsmaal, og ere komne til det samme Resultat som den tidligere Döl-

linger — at hele Fortidens Overlevering og alle Aarhundreders Tro bekræfte hvad Kirken her igjennem sit af dens himmelfste Overhoved bestiftede Organ høitidelig har erklæret. All Tviul og Forargelse overvindes i denne Sag af Forvisningen om, at ikke Videnskaben, men Kirken og dens Tro har Guds fikre Forjættelse om Ufeilbarhed og Uforængelighed!

### Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** Mange see for nærværende Tid med en vis Bekymring hen til Rom, og kunne ikke undertrykke en hemmelig Frygt for den h. Faders endelige Skæbne; og man kan vistnok ikke uden Engstelse see Begivenhedernes Udvikling imøde, ihvorvel Herrens Ord saavel som en mere end attenhundredaarig Historie skulde berolige os og forjage alle Bekymringer. Kaste vi nemlig et Blik paa alle de Volds handlinger, der siden det 5 Aarhundrede ere forevæde mod Rom, saa kunne vi constatere følgende Tilfælde, i hvilke Roms og den h. Stols Undergang for menneskelige Dine syntes utvivlsom.

I Aaret 409 under Pave Innocents I. hargedes og plyndredes Rom af Gothenes Konge Alarich. — I Aaret 455 blev Rom under Pave Leo I. erobret og plyndret af Vandalerens Konge Genferich, og i Aaret 466 under Pave Hilarius indtaget og plyndret af den vandaliske Konge Ricimer. — 476 under Pave Simplicius blev Rom erobret af Herulernes Konge Odoacer. I Aaret 536 blev det beleiret og stormet af den østromerske (græske) Felttherre Belisar, og 546 under Pave Vigilius erobret og plyndret af Gothekongen Totilas. — Aar 555 blev det under Pave Pelagius beleiret og indtaget af den østromerske Felttherre Narfes. — I Aaret 847 erobredes Rom under Pave Leo IV. af Saracenerne, der plyndrede Vaticanet. — Aar 887 indtoges Rom under Pave Gregor V. af Usurpatoren Crescentius, der holdt Paven 11 Aar i Fangenskab i Castel St. Angelo. — I Aaret 1084 blev Pave Gregor VII. i Castellat St. Angelo (Engelsborg) beleiret af Kaiser Heinrich IV. — Aar 1347 under Pave Clemens VI. indtog Cola di



Rienzi Rom, og erklærede det for en Republik, og 1453 under Pave Nicolaus V. erklærede atter et oprørsk Parti i Rom det for en Republik med Stephan Procaro som Præsident. — 3 Aaret 1527 blev Pave Clemens VII. i sex Maaneder belejret i St. Angelo, og Rom stormet og plundret af de kaiserlige Tropper. Aar 1796 blev Kirkestaten under Pave Pius VI. af Franskmændene erklæret for en romersk Republik, og Paven ført i Fangenskab til Frankrig. — 3 Aaret 1809 blev Rom af Napoleon I. indlemmet i det franske Keiserrige, og Pave Pius VII. ført i Fangenskab til Savona, hvorfra han siden bragtes til Fontainebleau; men efter en flereaarig Række af svære Prøvelser og Trængsler holdt han d. 24. Mai 1814 atter under sit Folks Jubel sit Indtog i Rom, og erholdt i det følgende Aar alle sine Lande tilbage. — Aar 1848 blev Rom paany et Bytte for Mazzinis, Garibaldi's og Conforters republicanske Projecter, og Pius IX. maatte flygte til Gaeta. Og nu, i Aaret 1870 er Rom erobret af Kong Victor Emmanuel, der i otte Maaneder har holdt Paven fangen i hans egen Hovedstad. — Ikke mindre end 32 Paven have lidt Martyrdomen, og siden det 5 Aarhundrede har Rom altsaa ikke mindre end 17 Gange været i Tjendchaand, men er efter længere eller kortere Tids Afbrydelse atter kommen i Pavernes Besiddelse. Alle disse Kjendsgjerninger fortjene i vor Tid at ihukommes af alle dem, der fristes til at lade Modet synke, som Opmuntringer til ikke at forløse, men holde ved i Forbon og Opoffrelser for den h. Faders og Kirkens Sag.

— Fra England indlob d. 3. Mai en Kampeadresse til den h. Fader, der havde ikke mindre end 504,522 Underskriver. Denne Adresse er ret egenlig udgaaet fra Massen af den katolske Befolkning i England, og udtaler sig — ligesom den i vort Nr. 10 omtalte, der mere repræsenterede Adelen og de høiere Kredse af Samfundet — med stor Alvor og Bestemthed for Gjenoprettelsen af Pavens verdslige Magt, og lover at ville virke for denne med alle de Midler, som Samvittigheden og Gien tillade. — De siden d. 20. Septemb. den h. Fader tilstillede Hengivenhedsadresser skulle ialt have 5 til 6 Millioner Underskriver.

— D. 25. April modtog den h. Fader en Deputation fra Steiermark i en høitidelig Audients, omgiven af 6 Cardinaler og flere Prælater. Fyrstbiskoppen af Seckau, Dr. Zwergger, forelæste en latinsk Adresse, der var undertegnet af 149,625 Personer i hans Dioces, og overrakte efter Oplæsningen den smag-

fuldt udstyrede Adresse til Paven, Herefter oplæste Grevinde Anna v. Avernas en anden, i det italienske Sprog affattet Adresse fra en Forening af Damer i Graz, og overrakte samme ligeledes til den h. Fader. Paven besvarede begge Adresserne i det italienske Sprog, og takkede Deputationerne med rovt Hjerte for dette Beviis paa de østerrigske Katholikers Kjærlighed og Deeltagelse. Han stjænkede ved Afskeden ethvert Medlem af Deputationerne en Erindringsmedaille af Sølv, efterat han havde sluttet sin Tiltale med den apostoliske Velsignelse.

**Italien.** Den saakaldte „Forening af Italiens Ungdom,“ ogsaa kaldet „St. Petersforeningen,“ som tæller 170,000 over hele Italien adspredte Medlemmer, der saagodt-som alle tilhøre de intelligente Classer af Samfundet, og til hvilken efterhaanden en betydelig Deel ældre Mand have sluttet sig, indgav allerede i Begyndelsen af Maars en Adresse til Kongen, hvori den protesterede mod Revolutionens Forfølgelses-system mod de religiøse Ordener og navnlig mod Jesuiterne, idet den tillige advarede Kongen mod hiint Enstens Planer mod Kongedømmet. Foreningens Generalpræsident har senere fra Bologna i Italiens katholske Blade udstedt en Opfordring til, saavidt Omstændighederne tillade det, paa en glimrende Maade at fejre Pius IX.' 25aarige Favejubilæum. Foreningen venter, at, ihvorvel de nærværende Forhold i Rom og den sørgelige Tilstand i Frankrig ikke tillade Gjennemførelsen af det før disse Begivenheder foreslaaede Program, den katholske Christenhed allene i Verden vil gjøre Alt, for i Anledning af denne i Kirkens lange Historie ganske enestaaende Dag at bevise Kirkens Overhoved sin trofaste Hengivenhed paa en Maade, som det fremmede Voldsherredømme ikke er istand til at forhindre.

**England.** Om den i vort Nr. 10. S. 155 omtalte unge Hertug af Norfolk meddeler „Genfer-Corresp.“ følgende interessante Notiser. Hertugen tilhører en af de ældste og meest ansete Familier i England, og indtager en udmærket Stilling i Samfundet ikke mindre ved sin høie Rang, som arvelig Stormarschal ved det engelske Hof, og ved sine Besiddelser, end ved de historiske Erindringer, som knytte sig til hans Forfædre. Det gamle Slot Arundel, der i det 11 Aarhundrede var en stærk Fæstning, tilhører hans Familie, de tidligere Grever af Arundel. I Katholikernes Erindring indtager navnlig Grev Philip af Arundel den første Plads; han maatte nemlig under Dronning Elisabeths Regering bøde for sin Vedhængenhed ved den gamle

Tro med 15 Aars Fangenskab i Tower og en langsom og kvalfuld Død. Han led de strækkeligste Pinsler med en saa beundringsværdig Standhaftighed, at Hellighedens Glands omgiver hans Minde. Den nuværende Hertug er kun 24 Aar gammel. Han mistede allerede i sit 13 Aar sin Fader, der ved sin uundtommelige Gæmtilhed og Iver for at fremme ethvert katholisk Anliggende har ydet Kirken usorglemmelige Tjenester; og hans tidlige Død beklagedes derfor meget af alle Englands Katholiker. Hans Enke, en Søster til den nuværende engelske Gesandt i Versailles, Lord Lyons, og et sandt Monster paa en kristelig Kvinde, opdrog sin Søn i de Grundsætninger, som havde besjælet hans Fader, og hun har nu den Glæde at see ham træde i dennes Fodspor, thi han kan allerede, uagtet sit Ungdom, glæde sig ved alle sine Troesbrødres Tillid og Høiagtelse. En yngre Broder ledsagede ham paa Reisen til Rom, og hans to Søstre have, med Forjagelse af den glimrende Stilling, som Verdenslivet lovede dem, indviet sig til at tjene Gud og Kirken i Ordensstanden. Den ældste er Cameliterinde i et Kloster i Paris, i hvilket hun har udholdt alle Beleiringens og Borgkrigenes Trængsler; hun anfaae det for en uærdig Feiighed, i Nødens Tid at forlade sine Ordenssøstre. Den Yngste, som kun er 19 Aar gammel, virker blandt den h. Vincents af Pauls Døtre i disses Ordenshuus i London — der ligger i Nærheden af hendes Families Palais — for fattige Børns Opdragelse og Underviisning. Det er denne Familie, hvis Hoved nylig begav sig til Rom, omgiven af de meest ansete katholske Mand i England.

**Kjøbenhavn.** Overalt i den katholske Christenhed i alle Verdensdele gjøres nu storartede Forberøelser for Høitideligholdelsen af Pius IX.' 25aarige Pavejubilaum. Denne i Kirkens lange Historie enestaaende Dag vil her i Danmark, og formodentlig ogsaa paa de fleste andre Steder, udenfor Kirken blive fejret ikke Dagen for den h. Faders Udvalgelse, d. 16. Juni, men paa hans Kroningsdag d. 21. Juni. Vi haabe, at Kjøbenhavns katholske Menighed ikke vil staae tilbage for andre Steders, i Henseende til Tilkjendegivelsen af deres Hengivenhed for Kirkens ærværdige Overhoved.

Vi undlade ikke at henlede Opmærksomheden paa, at der i disse Dage circulerer en Indbydelse til alle herværende Katholiker til, i Anledning af den **h. Faders Jubilæum**, at deeltage i en festlig Sammenkomst Aftenen d. 21. Juni. Paategningen maa være sluttet Søndagen d. 11. Juni, paa hvilken Listen inden dens Slutning vil blive fremlagt i Kirkebygningens Forsamlingsbærelse.

Kættelse t. Nr. 11.

S. 164. L. 18 overlevende. Pæs: overleverede.

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 4de Juni. Den allerhelligste Treenheds Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 5. M. Bonifacius, Biskop og Martyr, Apostel for Lybskland. 6. Ct. Norbertus, Biskop og Ordensstifter. 7. O. Gregor VII., Pave; Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer.
- Torsdagen** den 8de Juni. Christi Legemsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Procession og Levitmesse. Aften Kl. 8 Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 9. F., 10. L. Octavbøge.
- Freitag** og **Løvedag** Aften Kl. 8 Andagt til det allerh. Sakrament.
- Søndagen** den 11te Juni. Den Sondag efter Pinte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 8 Aften Andagt til det allerhelligste Sakrament med Prædiken. Ogsaa paa de følgende fire Aftener holdes høitidelige Andagter til det allerhelligste Sakrament, og sidste Aften, den 15. Juni, slutes den festlige Octav af Christi Legemsfest med Prædiken og Procession. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 12. M. Johanes af St. Facundus, Betsj. 15. Ct. Antonius af Padua, Betsj. 14. O. Basilus den Store, Biskop og Kirkefæder. 15. Co. Octav af Christi Legemsfest. 16. F. Jesu Hjertefest (fejres offentlig førstkommande Søndag). 17. L. Ferdinand III., Konge af Spanien, Betsj.
- Freitag** den 16de Juni Kl. 10 Form. holdes i Anledning af den h. Faders **Pave-Jubilæum** en høitidelig Levitmesse; og Kl. 8 Aften holdes festlig Aften-Andagt med Prædiken og Te Deum.

# Katolsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 13.

Søndagen den 18de Juni.

1871.

---

**Indhold:** Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alters h. Sacrament om Fornustens Fordringer. — Adresse til den h. Fader fra de katolske Menigheder i Danmark. — Kirkelige Efterreminger: Rom, Italien, Frankrig.

---

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alters h. Sacrament og Fornustens Fordringer.

(Slutning af den med Nr. 10 afbrudte Artikel.)

Da Omstændighederne nødte os til at opsætte Afslutningen af den ovenfor betegnede Artikel, for at vinde Plads for et andet Stof, som Diebliffet krævede, have vi fundet det passende, med Fuldendelsen af den historiske Fremstilling, at forandre Overskriften, eftersom de her følgende Slutningsbemærkninger ikke staae i nogen videre indvortes Forbindelse med det Foregaaende.

## I.

Enhver sand Christen troer urokkeligt og fast hvad han med Sikkerhed veed, at Herren har sagt; hvorimod den som er svag i Troen ofte mener at være en stærk Mand, naar han tvivler om Alt hvad hans Forstand ikke kan fatte. Nu ere vel Herrens Ord i Skriften om hans virkelige og legemlige Nærværelse i Alters h. Sacrament saa tydelige, som det med Vilighed kan forlanges; men saadanne Mennesker ville alligevel

ikke lade dem gjælde, fordi deres Indhold forekommer dem fornøftstridigt. Dog — vi agte her ikke at tale om Vantroen i Almindelighed, men tværtimod om en høist besynderlig Inconsequent i en stor Mængde Troendes Opfattelse af Læren om Brødet og Vinens Forvandling til Christi Legeme og Blod. Alle troende Christne udenfor den katolske Kirke — vi mene hermed alle dem, som troe paa Virkeligheden af de overnaturlige Kjendsgjerninger, hvori den christelige Aabenbarings Troværdighed er begrundet — Alle disse anerkjende Sandheden af de evangeliske Beretninger om de Undergjerninger, hvormed Herren bevidnede sin guddommelige Sendelse, eller om alle de øvrige Under, der ere uadskilte fra Kirkens Grundlæggelse; men de ere ikke desto mindre enige om at erklære det blivende Under, hvorved Kristus efter sin Vortgang fra Verden indtil Tidernes Ende bevarer og styrker Troen paa sin virkelige Navværelse i sin Menighed, for en fornøftstridig Umulighed. Men de Indvendinger, man sædvanlig hører, beroe paa en Misforstaaelse, der atter har sin Grund i en saa fuldstændig Mis kjendelse af det, som maa kaldes Livet og Anden i Herrens Ord (Joh. 6, 63) og Kjernepunktet i Kirkens Lære herom, at vi maaskee tør haabe ved den her følgende Fremstilling at kunne godtgjøre det Urimeelige i samme.

Siin afgjorte Forkastelsesdom fremtræder i en dobbelt Skikkelse. Philosophiens høilærde Tempelvogtere erklære det for en Absurditet, at antage, at der kan foregaae en Væsen s forvandling med en Gjenstand, uden at denne Forvandling indvirker paa den ydre Skikkelse eller de tilfældige naturlige Egenskaber, som i dens tidligere Tilstand klæbede ved den paagjældende Ting. Denne skarpsindige Bemærkning har vistnok sin fuldkomne Rigtighed i Naturlivets Sphære. I Naturvidenskabene (Chemien) har denne Sætning sin fuldkomne Rigtighed; men indenfor det overnaturlige Livs Omraade er dens Tankeløshed og Taabelighed isiensaldende. Thi der kan dog ikke tænkes noget for den naturlige Menneftesforstand ube-

griberligere Under, end den nye Fødsel, hvorom Herren taler i Joh. 3, 3—8. Denne Fødsel af Vand og Aand, og den Tro, som betinger dens Indtræden og borger for Varigheden af dens Virkninger, fuldbyrder en Skikemæssig imellem Menneskene, der i Ordets fuldeste Betydning er begrundet i en fra samme uadskillelig Væsensforskjæl, der, naar man seer hen til de evige Følger, maa kaldes en Væsensforvandling eller en Forvandling af Menneskets aandelige Substant. Men denne substantielle Forvandling forbliver aldeles uden al Indflydelse paa den udvortes Menneskestikkelse, og kan derfor ikke blive Gjenstand for sandelig Sagttagelse. Menneskets Ansigt og hele øvrige Udseende forbliver efter dets Gjenfødsel det samme som det var før denne indre Væsensforvandling fandt Sted. Ganske paa samme Maade forholder det sig med Brødet's Forvandling under det h. Messioffer. Den Forvandling, som det guddommelige Ord her bevirker, er altsaa et reent i ndvortes Under, eller en Forvandling, der i de gamle Liturgier kaldes en Gjærning af den Helligaand (s. Nr. 10. S. 146); men hvad den Helligaand virker, undrager sig al sandelig Undersøgelse og Sagttagelse. Den sidste Garantie for Sandheden i denne som i enhver anden Deel af den christelige Troeslære er derfor hverken physiske Kjendemerker eller Forstandsbeviser, men ene og udelukkende Troen og det troende Menneskes indre Erfaring om dens Virkninger, thi det Overnaturlige og Underfulde er vel hævet over al den naturlige Sagttagelses og Erkjendelses Omraade, men er saa langt fra at stride imod Fornuftens Fordringer, at tværtimod alle Indvendinger af den her omtalte Bestaenhed fra den af den overnaturlige Tro gennemtrængte Fornufts Standpunkt maa kaldes fornufstridige, og derfor aldeles uberettigede og intetsigende.

Det samme gjælder om den anden Skikkelse, hvori hiin totale Misforstaaelse og Misgjendelse af denne Læres inderste Væsen og aandelige Gehalt fremtræder. Det er her ikke Philosophien, men den nøgterne profaanske Menneskeforstand i dennes allerpopulæreste Skikkelse, der i saa og syndige Ord affær-

diger det Dogme, hvorom den katholske Kirkes hele Cultus i alle Aarhundreder har bevæget sig, og som har været Gjenstand for de dybsindigste Forskninger og fromme Betragtninger af Mand, som med Sandhed kunne kaldes Konger i Tankens Rige og fuldendte Mønstre paa christelig Fromhed og Dyd. Man undseer sig ikke ved at fremstille disse Mand som overspændte Sværmere, over hvis Mangel paa Tænkeevne Hvermand i vor oplyste Tid kan sidde tildoms! Man indbilder nemlig sig selv og Andre, at den katholske Religion lærer sine Bekjendere, at Christi Legeme, ligesom udslykket i Partikler og som et sandfælt, eller materielt og dødt Stof, ved Forvandlingen bliver nærværende i de enkelte Hostier som uddøles, saavelsom i Kalken, naagtet dog den simple sandfælige Sagttagelse maa overbevise Enhver om, at „Brød og Viin vedbliver at være Brød og Viin“. Man kalder derfor Forvandlingen for „en Absurditet eller utænkkelig Urimelighed, som intet fornuftigt Menneske kan troe paa,“ og den katholske Forestilling om Christi Nærværelse i Sacramentet skildres som en ubegribelig grov Overtro paa en trolddomsagtig Virkning af Consecrationsordene, medens man i høie Toner anpriser de foregionne mere aandelige Opfattelser, som Reformatorerne have anbefalet.

Misforstaaelsen ligger her i en høist besynderlig Ombytning eller Forveksling af det Standpunkt, hvorpaa Sagen fra begge Sider opfattes og betragtes. Man bestylder den katholske Kirke for i dette Punkt, som i saa meget Andet, at hylde en cras udvortes Opfattelse af hvad der maa forståes og behandles aandeligt, og mærker slet ikke, at den katholske Betragtning af Sacramentet netop nedlægger den kraftigste Brotest mod enhver fjødelig Misforstaaelse af hvad der ene kan forståes, naar det tages og behandles aandeligt. Det er nemlig aabenbart, at man fra den modsatte Side har løbet sig saa fast i Forestillingen om Umuligheden af, at Christus kan være legemlig nærværende under de sacramentale Skikkelser, fordi disse i materiel eller legemlig Henseende og for den sandfælige Sagttagelse vedblive at være hvad de vare tilforn. Man gjør



den udvortes Sandkning til den afgjørende Maalestof og Provesteen for hvad der i Aandens Verden maa kaldes Mulighed eller Umulighed; man underlægger den katholicke Forestillingsmaade, sig selv ubevidst, den traditionelt forplantede og i Bevidstheden fastgroede Fordom om den absolute Nødvendighed af, at Brød og Viin efter Forvandlingen vedblive at være hvad de ere, og finder det desaaarsag fornuftsfridigt at troe, at Christi virkelige (man mener hans physiske) Legeme kan være, som man udtrykker sig, tilstede „i med og under Brødet“! Hvad dette sidste angaaer, da ere vi aldeles enige med vore Modstandere om det Overtroiste og Urimelige i denne — netop deres egen — grove Misforstaaelse\*), der tydelig nok røver den mislige Hemmelighed, at Brød og Viin trods al Tale om Jesu sande Legeme i Sacramentet betragtes som det egentlig Keelle, hvilket det gjælder om at holde fast ved, medens man overlader Enhver at danne sig en til hans Fornødenheder svarende Forestilling om den Maade, hvorpaa Herren maa tænkes nærværende! Vi tænke naturligviis hermed nærmest paa den lutheriske Forestilling herom og bemærke blot, at den er i sig selv uforstaaelig og selvmodsigende, at den ikke bringer mindste Klarhed i Vanskeligheden ved at forlige det Vidunderlige og Hemmelighedsfulde med den menneskelige Fornufts og Eftertankes Trang til at klare sig den indre Sammenhang i det, som Troen lærer.

Naar vi ovenfor have sagt, at den katholicke Tro indeholder den bestemteste Protest mod enhver Sammenblanding af det Aandelige og Kjødelige, da skulle vi i Korthed retfærdiggjøre denne Ittring med en kort Udvikling af den Betydning, den forbinder med Udtrykket „Forvandling“ eller af den Maade, hvorpaa den opfatter Virkningen af Consecrationen.

---

\*) Christi forklarede eller aandelige Legemes sacramentale Forening med Brød og Viin er nemlig ligesaa umulig som en Sammenblanding af hans physiske Legeme med et skabt legemligt Stof. Vi henvise i denne Henseende til Nr. 8. S. 122—123.

Det, hvorom Alt først og sidst her gjælder, er jo den virkelige Nærværelse af det hele og levende Gndmenneske Jesus Kristus som det evige og derfor vedvarende Offer for Verdens Synder. Men Ingen, som for Alvor kalder sig en Kristen vil benægte Guldigheden af denne Opfattelse af Herrens Forjættelse om altid at ville være nærværende i sin Kirke (Matth. 18, 20. 28, 20. Joh. 14, 21. 23). Kristus taler nemlig i disse og alle lignende Ord ikke om sin guddommelige Allestedsnærværelse i Almindelighed, men om sin Nærværelse som Forløser og Forsøner. Naar han da i denne Egenstøb lover sine Troende, at han efter sin Vortgang fra denne Verden vil tage Bolig iblandt dem, og, idet han forjætter dem sin Aands blivende Nærværelse, henviser til Undergjerninger i Aandens indre og usynlige Verden, som skulde have langt mere omfattende, vedvarende og gennemgribende Virkninger, end de Undergjerninger, hvormed han under sin jordiske Aabenbarelse ikke blot stadfæstede sin guddommelige Sendelse, men netop forbilligelig betegnede hine alle Tider omfattende Virkninger af sin Forløsergjerning: da spørge vi medrette alle dem, som forarges over Troen paa Verdensforsønerens blivende Nærværelse i sin Kirke som Offeret for den ganske Verdens Synder (1 Joh. 2, 2.), om, hvad der vel, naar de for Alvor ville frigjøre deres Tankegang fra alle med Opdragelse og Bane indgroede Fordomme, her kan synes at stride imod den christelig oplyste og troende Fornuft, der i alle andre Henseender bøier sig for det guddommelige Ords Myndighed, og i andre Retninger ikke fornægter Troen paa det Overnaturlige og Underfulde?

Hvad vi først og fremmest her skulle fremhæve, er Maaden, hvorpaa den katholsk-christelige Tro tænker sig Herrens Nærværelse. I Mod sætning til alle carikerede Fremstillinger, ved hvilke man vedvarende forvirrer den store Mængdes sunde Sands, og hilder dens Dømmene i falske Forestillinger\*).

---

\*) Vi erindre navnlig her om den ovenfor omtalte Paadigtning om de Partikler af Herrens Legeme, som, altsaa i en død Tilstand

Lægger den katholske Kirkelære jo netop den største Vægt paa Nærværelsen af den levende Christus, der ikke blot som den almægtige, overalt levende og virkende Gud, men ogsaa som den altid i Himlen levende og forklarede Menneskesøn usynlig throner over sin Kirkes Altare, og heel og udeelt i denne levende Tilstand i Communionen meddeler sig til sine Troende. Han kommer uafsladelig, og tager Bolig ethvert Sted, hvor hans Komme paaafaldes overensstemmende med Anordning og den Fuldmagt han har knyttet til det nye Testaments Præstedømme; og hans forklarede Legemes usynlige Nærværelse er knyttet til et synligt Tegn, fordi Zungen bedre, end den alene vise Gud, har vidst, at hans gudmenneskelige Nærværelse og det af samme betingede evige og derfor uafsladeligt gjentagne Tilbedelses, Taksigelses og Bønnens Sonoffer ikke paa anden Maade kunde erkjendes og fejres paa ethvert af de utallige Steder, hvor dette ublodige Offer fornyer alle Virkninger af det blodige Sonoffer, han eengang for alle kommende Tider bragte sin himmelske Fader paa Korset. Diemedet med Herrens sande og virkelige Nærværelse som Gud og Menneske med Sjæl og Blod og Legeme er altsaa, stedsse paa ny at fremstille og i aandelig Forstand at gjentage den Gjerning, hvorved han har forløst Verden og forligt Menneskeslægten med Gud. Thi den guddommelige Wiisdom vilde, at Mindet om den himmelske Kjærlighed, hvorved Herren elsker sin Menighed, i denne uden Ophør fortsatte Offerhandling skulde leve fra Slægt til Slægt, uden nogenfinde at tabe det Mindste af den Virkning, som hans Forsoningsdød paa Korset havde for de Faa, der dengang kunde være Vidne til den, og for hvem dens Virkninger vare nærværende og gribende i deres hele Omfang. Kristus vilde ved Indstiftelsen af dette ublodige, paa ethvert Sted daglig gjentagne Offer forebygge, at Ihukommelsen af hans Kjærlighed nogenfinde skulde blegne og forsvinde, saaledes som Mindet om alle

---

skulle være tilstede i Hostien. Denne Absurditet kan som sagt netop med Føie tillægges den lutheriske Forestillingsmaade.

andre Ting i Verden i Aarenes Løb er udsat for at fordunkles og forsvinde. Vor opstandne og himmelfarne Forløser vilde saaledes alle Dage hœe midt iblandt sit Folk, og ved denne sin bestandige Nærværelse opfyldte Propheternes idelig gjentagne Forjættelser om Guds stedsevarende Nærhed overalt hvor han paakaldes og tilbedes i Aand og Sandhed.

Disse Forjættelser ere alle opfyldte i det nye Testaments Alteres heilige Hømmelighed. De bleve bestandig stærkere betone og bestemtere udtalte, efterat Herligheden var vejen bort fra den gamle Pagts Helligdom, hvor Guds særegne Nærværelse dog kun paa en ufuldkommen og indskrænket Maade var knyttet til et enkelt Sted paa Jorden. Den forklarede Forløser er derimod efter sin Vortgang herfra nærværende i ethvert af de Gudshuse, der hvælve sig over hans sacramentale Legeme, og den Tilbedelse, der i denne Stikelse bringes ham, kalder den katholske den Kirke Tilbedelse i Aand og Sandhed, hvori Hæderen har Velbehag (Joh. 4, 23. 24). Thi denne Gudstilbedelse fyldestgjør paa eengang Aandens høieste og reueste Forestillinger og Aensler om Guds usynlige Væsen, hvilke den christelige Aabenbaring stadfæster, og den tilfredsstiller tillige det menneskelige Væsens Trang til et bestemt Tegn, eller et af Gud selv givet Underpant paa, at Troen og Tilbedelsen ikke ligesom svæver i Luften, men virkelig befinder sig i det guddommelige Væsens styrkende og saliggjøvende Nærhed. Kun den katholske Tro og det af den fremgaaede, eller af den skabte og udviklede Begreb om Guds Nærværelse gjør en Kirkebygning til et virkeligt Guds Hus, til en Bolig for den i Sandhed nærværende Gud, og Alteret til et virkelig heeligt og indviet Sted.

## Adresse til den h. Fader fra de katholske Menigheder i Danmark.

Helligste Fader!

„I en Tid, da vor hellige Kirke alt længe har været stedt i en stedsø voxende Kamp mod denne Verdens fjendtlige Magter, der efterhaanden have kundgjort en hidtil ukjendt indre Klarhed i Bevidstheden om sine rygesløse Formaal, — i denne vor Tid føle ogsaa Dine trofaste Sønner og Døtre her i det høie Nord en hjertelig Trang til at forene sig med Dine øvrige aandelige Værn i alle Jordens Lande for at bevidne Dig, helligste Fader! de Følelser af barnlig Uerfærgt, Beundring og Taknemmelighed, som igjennem Dit berømmelige Pontificats lange Aarække fra Dag til Dag have fæstet stedse dybere Rodder i vore Hjerter.

Vore Ord ere vistnok ikke istand til at tolke den Glæde, vi føle ved at see Dig, helligste Fader! værdiget at kunne fejre en Høitidsdag, som det ikke forundtes nogen anden blandt Dine ophøiede Forgængere end den h. Petrus at opleve. Heller ikke vil Noget iblandt os have den Lykke at være Zienvidne til alle de Beviser paa trofast Kjærlighed, som paa denne skønne, denne Kirkes og Pontificatets eneste Dag ville vde Dig en rig Trøst under al den Smerte, der for nærværende Tid opfulder Dit Faderhjerter. Men ikke desto mindre takke ogsaa vi Gud inderligere for Alt, hvad Han i Dig har skænket Kirken og Enhver af dens troende Børn — for det standhaftige Heltmod, hvormed Du i trangselstfulde Tider og under store Vanskeligheder har forsvaret Kirken og det menneskelige Samfunds ukrænkligste Rettigheder. Vi takke Gud for den Belsignelse, som Din Troes ubøielige Styrke, Din af Aarenes Magt usvækkede Freidighed i Haabet har udbredt over vort eget indre Liv; vi takke Gud for den tillidsfulde Fortrøstning til Kirken seirvige Udgang af dens Trangster, som Dit heldmodige Martyrium har befæstet i vore Hjerter.

Ogsaa dine Sønner og Døtre i det fjerne Danmark ere levende gjennemtrængte af den Erkjendelse, at den Hærskare af offenslige Ulykker, som i de sidst forløbne Aarhundreder har forstyrret Verdens Fred, og som samtidigt med og tiltrods for alle Fremskridt i Videnskab, Kunst og Industri er voget til et ildevarslende Overmaal, har sin dybeste Grund og sande Kilde i Ringcast for

den guddommelige Autoritet, i det Affald fra Aandens og Troens Enhed, der har fortrængt den Myndighed fra det offentlige Livs Enemærker, som Kirkens usynlige Overhoved har sat til at vidne for Jordens Mægtige, ikke mindre end for hele det christne Folk, om hvad der er sandt, ret og tilladt for Gud.

Derfor kunne vi heller ikke, helligste Fader! her tilbageholde Udtalelsen af vor fuldkomne Anerkjendelse af det hellige vaticanske Conciliums Forkastelsesdomme over de Grundvildfarelser, hvori hint Affald fra Retfærdighedens og Sandhedens urokelige Grundlag har sit Udspring, saavel som af dette samme hellige Conciliums dogmatiske Formulering af den Sandhed, som altid har levet i de christelige Folks Bevidsthed, men hvis almindelige og ubetingede Anerkjendelse netop i vor af fordærvelig Tvedragt og Partiaand sønderrevne Tid vil være et mægtigt Stjold for den Enhed, hvoraf Kirken stedse har øst Kraft til at overvinde alle Verdens fjendtlige Magter.

Saa modtag da, helligste Fader! vor inderligste Tak for den utrættelige Aarvagenhed, hvormed Du nu i Fjerdedelen af et Aarhundrede har styret Petri Stib gennem Verdens oprørte Bølgegang, vor hjerteligste Tak for den ubøielige Standhaftighed og sjeldne Taalmodighed, hvormed Du har stridt og lidt for den Hjord, som vore Sjæles evige Overhyrde har kaldet Dig til at vogte. Modtag vore eenstemmige Duster om, at de Velsignelser, som vi daglig nedbede, og fornemmelig paa Din ypperstepæpstelige Jubeldag foran Herrens Tabernakel med forhoiet Underlighed ville nedbede over Dig og alle Dine Døttrer, engang maa finde deres Fylde i den Retfærdighedens og Trofasthedens Løn, i den Fredens Palme, som hijsket pryder den store Skare af Guds hellige Vidner i Himmelen! Gid den Dag, da Du fylder Petri Aar, maa bebude det snarlige Frembrud af en ny og lykkelig Fremtid for Kirken, vor h. Moder!

I barnlig Grefsngh og dybeste Ydmyghed nedkastede for Dine Fødder, helligste Fader! bede vi Dig, som St. Augustins trofaste Disciple, indstændigen om Din hellige apostoliske Velsignelse."

Denne med c. 600 à 700 Underfkrivter forsynede og i et smagfuldt ndstyre Album indlagte Adresse, afgik, ledsaget af den her i Baudet indsamlede Peterspenge, herfra d. 2. Juni til Cöln, og vil blive overrakt den h. Fader af den Deputation, som nogle Dage efter vilde tiltræde Reisen til Rom for at overbringe Verkestiftet Cölns Adresse.

## Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** Revolutionspartiet er utrættelig i Bevægelse for at sætte en Mængde Demonstrationer i Scene, som efter dets Lederes Beregning skulle tjene til paa den ene Side at animere og vedligeholde „den gode Stemning“ blandt dets Haandlangere, og paa den anden Side dupere og forknøtte den overveieende bedre Deel af Befolkningen, som med taus Harm maa finde sig i at være Vidne til, at de offentlige Myndigheder ikke blot taale, men aabenbart protegere disse Skandaler. En saadan Demonstration var med stor Larm udbajunet i Bladene og berømmet at skulle finde Sted Søndagen d. 30. April. Der skulde paa denne Dag feires en Dobbelfest til Ære for Garibaldi og for Snigmorderen Ciceruacchio, hvortil alle communale Autoriteter havde tilfagt deres Deeltagelse, og de høieste locale Regeringsautoriteter, Dhr. Gadda og Verti, privat givet deres Indvilgelse. Den første af disse Festsigheder skulde feires ved Porta St. Pancrazio, hvor Garibaldi i Aaret 1849 vandt en forresten ubetydelig Seir over Franskmændene. Alt var forberedt for at gjøre Optoget saa imponant som muligt. Efter de behørige Taler og Sange skulde man dernæst med Musik og Faner begive sig til den nærliggende Villa Pamphiti og odelægge det Mindesmærke, som Furst Doria der har ladet opreise over de under Roms Beleiring i hint Aar faldne Franskmænd. Den anden Fest skulde feires paa Via Nippetti, hvor man vilde anbringe en Mindetavle med Indskrivt paa det Huus, hvor den berygtede Snigmorder, Vognmanden Angelo Brunetti almindelig paa Grund af sin flydende Tunge kaldet Ciceruacchio, var født. Denne folkelige Notabilitet blev dengang af en østerrigsk Krigsret dømt fra Livet og studdt i Ravenna, fordi han blev overbeviist om fra et Baghold at have studdt flere Geisilige.

Den første af disse Demonstrationer gjaldt altsaa Frankrig, den anden Østerrig. Man opbyder nemlig Alt for at forhaane begge disse Magter, som dog ere de eneste, hvis Mellemkomst man hemmelig frygter for, skal forstørre det slamløse Spil man i det unge Italien nu saa længe har drevet med al politisk Ære og Vederhæftighed, med al offentlig og privat Ret. Det tog imidlertid en beklagelig Ende med de store Tillob, man havde gjort til Opførelsen af dette Spectakelspykke. Ministeriet i Florenz blev nemlig i det sidste Dieblit

overfaldet af en pludselig Angst for de mulige Folger af samme; thi da Politichefen, den fornavnte Hr. Verti, for en Sikkerheds Skuld telegrafisk forespurgte sig desangaaende, fik han ad samme Wei det uventede Svar, at han for enhver Priis maatte forhindre Udførelsen af hiin Plan, medens samtidig Regerings- commissairen, Hr. Gadda gjordes ansvarlig for Ordrens Efterlevelse! Regeringen har nemlig aabenbart ikke blot faaet en Skrak i Livet for den almindelige Bevægelse i alle katholske Lande i Anledning af den h. Faders Subilæum, men har navnlig færegen Grund til at frygte den Indflydelse, som den narværende energiske og kirkeligindede franste Gesandt, Grev Harcourt, udøver paa den meest ansete og i det Hele den bedre Deel af den romerske Befolkning; thi man veed, at han besidder Hr. Thiers' fuldkomne Tillid, saavel som at den sidstnavnte Politiker altid har været en ivrig Modstander af den italienske Eenhed. Man synes altsaa at tage sig til Estertanke, at Hr. Thiers nu er Chef for den franste Regering, ligesom man ogsaa er bleven ubehagelig overrasket ved flere storartede katholske Demonstrationer i Østerrig\*), og har mærket de mulige Virkninger af det Tryk, som disse i et afgjørende Næblik kunne udøve paa Regeringen. De fornavnte romerske Autoriteter maatte da see til at afhjæle deres politiske Haandlangeres Ilterhed ved at forelægge dem det Spørgsmaal, om det var deres Alvor at ville styrte Italien i Krig paa eengang baade med Frankrig og Østerrig? Det lyktedes dem dog først at formaae disse gode Venner til at opgive deres Forehavende, ved at love dem, at de næste Aar paa denne Dag (30. April) skulde faae Lov til at feire deres to skjønne Fester og ødelægge Monumentet paa Villa Pamphili, men at man denne Gang maatte lade det heroe med en stor Parade af Nationalgarden paa begge de navnte Steder, for dog ikke reent at tabe al Ansæelse i Folkets Øine. Denne Opsættelse maa vistnok kaldes meget heldig; thi om et Aar? Vi troe, at inden den Tid vil det italienske Regimente i Rom forhaabenlig have Ende! Det er iøvrigt karakteristisk for den blandt Oprørspartiet herskende Stemning, at de Blade, der udstedte Opraabene til hine Demonstrationer stærkt betonedede, at

---

\*) En Deputation fra den neder-østerrigske Folkeforening har saaledes nylig overbragt den h. Fader en Adresse, der var bedækket med mere end 800,000 Underkrivter.



den førstomtalte ikke var rettet mod Communen i Paris, men mod Regeringen i Versailles!

— Efterat det romerske Municipalitet havde været saa heldigt med Anvendelsen af det af Regeringen forlangte feberjillende Middel at forebygge de ovenfor omtalte Skandaler af 30. April, tog Ministeriet Lanza-Visconti-Sella Mod til sig og, forsøgte at gaae videre i denne nye Retning ved, for nderligere at berolige Frankrig og Østerrig, med den størst mulige Pomp at celebrere den h. Faders Subilaum! Man fandt, at en glimrende Belysning af Capitolium i Forening med stor Illumination, Fyrvarkeri og Kanonsalver etc. kunde være et pæfende og vellykket Efter spil til den famose Garantilov, som Kamrene anlig havde vedtaget. Man meente navnlig, at Fr. v. Deust ikke vilde forsømme at gjøre sit Bedste for at berolige Østerrigs Katholiker, naar han kunde melde dem, at nu var ikke blot Paven's souveræne Retigheder sikrede ved Garantiloven\*), men hans aandelige Magt som hede Kirken Overhoved i den Grad anerkjendt af den italienske Regering, at denne med alle Beviser paa Uerfrugt og Hoiagtelse vilde tage Deel i de Festligheder, hvormed alle Katholiker i hele Verden ville forherlige „Dies Petri“ (Petersdagen). Ogsaa den Stemning, der, trods de Frankrig nylig overgaaede store Ulykker, i dette Land giver sig Røst i alle Samfundsklasser, og navnlig i Maaften af Landbefolkningen, meente man, vilde finde sig forsonet med den italienske Politik ved et saa rørende Syn! De italienske Ministre have i saa lang Tid spillet Herodes, at de til Afvevling nu fandt det betimeligt at give en Judas-Forestilling til Bedste. Alle sande Katholiker i Italien har medes over Tanken om, at et saadant Judaskys skulde bydes den h. Fader paa hans Subilaumsdag i hele Italiens Navn; og det har derfor vakt almindelig Glæde, at denne overordenlige Fest for hele den katolske Jordkreds ikke vil blive formørket ved at see Bøddelen tilføie sit Offer en saa afstyelig Forhaanelse. Saavel den ita-

---

\*) Under 15. Mai har den h. Fader i en Rundskrivelse til alle med den Romerske Kirke forenede Patriarker, Primater, Erkebiskopper og Biskopper fortaftet og tilbageviist disse hyttelste, med alle Begreber om politisk og moralsk Redelighed stridende Lovbestemmelser som aldeles usforligelige med hans Værdighed og Kirkens Vælfærd, samt dens baade i guddommelig og menneskelig Ret begrundede Uafhængighed og Selvstændighed.

lienske Regering, som den romerske Commune, der skulde udføre det storartede Festsprogram, havde nemlig denne gang gjort Regning uden Bort; thi Actionspartiet, navnlig D<sup>r</sup>. Crispi, Fabrizi etc., der af Frygt for Frankrig vare saa følelige med Hensyn til d. 30. April, viste Regeringen ved denne Leilighed saa alvorligt Tænder i de ultraradicale Blade, at den skyndsomst har maattet trække Seilene ind, og i sine officielle Organer beklage sig over, at man har tillagt den den Hensigt at festligholde den h. Faders Jubilæum — uagtet dens Forehavende var noksom bekendt! Man seer, i hvilken Grad de italienske Statsmænd ere terroriserede af det Parti, som nu i en Række af Aar har arbejdet paa at odelægge Kirken, for, naar dens sociale og politiske Indflydelse var lammet, da uden stor Vanskelighed at gjøre det af med Kongedømmet og alt Andet, hvad der hidtil har gjældt for uantastelige Autoriteter i Verdenslivet! Hvilken Ydmygelse for en kongelig Regering — at maatte lade sig sige af sine Tyranner fra Gaden, at det vilde klæde den latterligt, at festligholde Petersjubilæet og gjøre Stads af den katholske Religion!! Dette har den nu selv officielt bekendt, og den har jaavel ved sit Forehavende som ved Opgivelsen af det grundig prostitueret sit Hykleri og sin Feighed for al Verden!

— Den 13. Mai, den h. Faders Fødselsdag, feiredes i utallige mindre Kredse med stor Hjertelighed og Glæde, og de Kirker, hvor det Allerhelligste i Dagens Anledning var udstillet, især Sognskirken, vare hele Dagen opfyldte af Andægtige. Den tilstundende Jubeløitid har iaar over hele Verden givet denne Dag en ganske særegen Betydning! Pius IX'. Befindende — han er nu indtraadt i sit 80. Leveaar — er fortraffeligt, hans freidige Haab og Tillid til Gud urokkeligt. Paa Himmelfartsfesten celebrerede han den h. Messie i det Sixtinske Capel, og uddelte selv den h. Communion til de 80 Damer, som for nylig skænkede ham den i vort Nr. 11 omtalte Baldachin. — Blandt disse fromme Kvinder befandt sig ogsaa en her i Kjøbenhavn født, fra den jødiske Tro for en Deel Aar siden converteret fornem Dame, som længe har levet i Italien.

**Italien.** I de florentinske Kamre holdt Udenrigsministeren, Visconti-Venosta, for ikke længe siden en Tale, hvori han forbausede de fremmede Diplomater med den Erklæring, at den politiske Deel af det Romerske Spørgsmaal udelukkende vedkom Italien, og at der ikke tilkom de øvrige europæiske Magter nogen Ret til at blande sig i dets Løsning, hvorimod han

var saa forekommende at iudrømme, at de øvrige katholske Magter havde Interesse i Løsningen af den religiøse Side af Spørgsmaalet. Det eneste, de andre katholske Magter værdige Svar paa denne Uforsømmethed vilde under andre Omstændigheder være en Krigserklæring, men hine Magter have i saa lang Tid vant sig til Taalmodighed ligeoverfor Italien, at man ikke kan andet, end finde deres nuværende Passivitet yderst træffende betegnet ved den Bigarette, der engang i Aaret 1863 paa den polske Insurrections Tid prydede Forsiden af det franske Blad „Chiariavari“. Tegningen forestillede Frankrigs, England og Østerrigs Gesandter i det Dieblit, da Fyrst Gortschakoff har givet Enhver af dem et dygtig Drejsigen. Frankrig seer forbløffet paa sine to Allierede og udraaber: „Da hverken Østerrig eller England føle sig fornærmede, saa har jeg aabenbart heller ingen Anledning dertil“!!

**Frankrig.** Den i Frankrig nylig endte forfærdelige Borgerkrig har, ligesom den første franske Revolution, ogsaa raset mod Kirken og dens Tjenere. Ikke mindre end 40 Geistlige ere bleve myrdede af Atheismens blodterstige Propheter. At dette er blevet taalt af den store Fleerhed af de bedre sindede Menneſker, er saa meget mere forunderligt, naar man sammenholder disse Mord med den overordenlige Deeltagelse, som den store Folkemasse af alle Classer har lagt for Dagen ved den myrdede Erkebiskops offentlige Udstilling og Begravelse. Det kan isvrigt ikke andet end glæde enhver katholsk Christen, at Regeringen i Versailles midt under disse skrækkelige Tilstande anordnede offentlige Bonner for Kirkens og Paven's Anliggender, samt at der Dagen efter at Tropperne havde gjenoprettet Ordenen i Paris, har fundet en høitidelig Sone- og Taksigelsesgudstjeneste Sted i Notre-Damekirken, under en umaadelig Tilstrømning af en bedre Deel af den forløbne Krigsperiode og dens skrækkelige Begivenheder bedøvede og forfærdede Befolksfokning.

— Msgr. d'Arbois var født 1813, og kom i Aaret 1844 til Paris, hvor den daværende Erkebiskop ved flere Leiligheder ndmærkede hans fremragende Dngtighed. I Aaret 1859 blev han Biskop i Nancy og i 1863 Cardinal Molorts Efterfølger som Erkebiskop i Paris. Paa det vaticanske Concilium hørte Msgr. d'Arbois som bekendt til Minoriteten, men han havde allerede for flere Maaneder siden tilmeldt den h. Fader sin Anerkjendelse af alle Conciliets Beslutninger. Han tilligemed hans Storvicar, Abbé Surat, Sognepræsten ved Madelaine

Kirken, Mr. Dequerry og de øvrige heurittede Præster døde som Martyrer for Ordenens, Sandhedens, Rettens og Menneskelighedens Sag. Ikke mindre end 600 Præster, foruden de myrdede, smægtede i Commuens Fængsler da Negeringens Tropper gjorde Ende paa dens Kadetsregimente!

Angaaende den **fejtlige Sammenkomst d. 22. Juni**, indskrænke vi os her til at henvise til det **Program**, der vil kunne erholdes ved Udgangen af Kirken efter Festsudstjenesten d. 16. Juni. Vi tilføie den Bemærkning, at de, som tidligere ikke maatte have haft Leilighed til at paategne den ombaarne Viste, ville i Dagene Fredag til Søndag finde den henlagt i **Forsamlingsværelset**.

### Besjendtgjørelse.

I Henhold til II. § 36 i „Regulativet“ for det herved. katolske Forstanderskab besjendtgjøres herved, at **det trykte Regnskab for Kalenderaaret 1870**, i Tidrummet fra 18. Juni til Maanedens Udgang i Forstanderskabets Forsamlingsværelse i Kirkebygningen udleveres paa Forslangende til alle de Medlemmer af Menigheden, der findes opførte paa den sidste Nytaarsliste som Vidragyndende, hver Søndag Form Kl. 9—10.

Kjøbenhavn, d. 12. Juni 1871.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen** den 18de Juni. 3die Sondag efter Pinfte. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjerte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 8 Aften Festsandagt til Gode for Jesu guddommelige Hjerte med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 19. M. Juliane af Falconerit, 3. 20. Ti. Angela Mericia, 3. 21. O. Mofsius, Betsj. Pavens Kroningsdag. 22. Co. Krants Caraciolo, Betsj. 23. F. Krants Regis, Betsj. 24. L. Johannes den Døbers Fødsel.

**Lørdagen** den 24de Juni er befalet Vigilie=Fastedag.

**Søndagen** den 25de Juni. 4de Sondag efter Pinfte. De h. Apostelfyrsters Petri og Pauli Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Besperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 26. M. Johannes og Pantus, M. M. 27. Ti. Octavdag. 28. O. Leo II. Pave. 29. Co. Petrus og Paulus, Apostelfyrster (fejredes offentlig sidste Søndag). 30. F. Pauli Bnkommelse. 1ste Juli. 31. L. Octav af Johannes den Døbers Fest.

**Søgnedagsudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 14.

Søndagen den 2den Juli.

1871.

---

**Indhold:** Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Væren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer. — Festsdagene d. 16. og 21. Juni. — Kirkelige Esterretninger: Rom, Italien, Frankrig, Belgien.

---

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Væren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer.

---

## II.

Den katholske Tro har derfor ikke kunnet finde noget andet Udtryk for den her (s. S. 198—200) skildrede Virkning af Consecrationen, end Ordet „Forvandling,“ og vi ere folgelig vel beseiede til at spørge dem, der tankeløst forfalste den Mening, Kirken forbinder med dette Ord: om der maaskee skulde gives noget andet Ord, der mere træffende betegner det dermed forbundne Begreb? Ja vi spørge dem, om deres egen Tro paa Herrens „sande“ Nærværelse i Brødet og Vinen — vi tale nemlig her kun om dem, som troe paa Consecrationens Virkning — ikke forudsætter en lignende Forvandling eller Forandring af de sandfelige Stoffers Substant?

Det har, som Læseren vil have seet af alt det Foregaaende, fornemmelig været os magtpaaliggende, i Korthed at fremstille den katholske Opfattelse i dens indre Sammenhæng, og hde et ringe Bidrag til at styrke og klare den katholske Bevidsthed om

om dette ophoiede Mysteriums hele Indhold og Betydning. Men det ligger i Sagens Natur, at dette ikke har været muligt, uden nu og da at omtale idetmindste den Forestilling om samme, som staaer den katholske Tro nærmest, idet den paaftaaer at holde fast ved det Sande og Væsenlige i denne, og mener kun at have rensket den fra alt det „overtroiske Paahæng“, som i Tidens Løb skal have fordunklet Guds klare Ord og den oprindelige apostoliske Overlevering. Det er den Rivalitet, hvormed den lutheriske Lære optræder ligeoverfor den katholske Kirkes, dens Paaftand at haandhæve den selvsamme Tro paa Herrens Legemlige Nærværelse, denne kun tænkt i en renere, aandeligere og ædlere Skikkelse, end den formentlig crasse og den funde Fornuft oprørende Lære om Forvandlingen, — det er ene denne Omstændighed, der gjør det umuligt at udvikle Eienommelighederne ved den katholske Betragtning, uden at tage Hensyn til den eneste af de fra den afvigende Opfattelsesmaader, om hvilken det kan siges, at den, uagtet dens indre Uklarhed og selvomdfigende Begreb om Aand og Aandelighed, alligevel har ydet det væsenligste Bidrag til, under Vantroens Angreb paa al overnaturlig Sandhed, at bevare Troen paa sacramentale Naadevirkninger, medens disse sidste ere mere eller mindre fortrængte fra den kristelige Bevidsthed, hvor Forestillingen om deres Virkelighed og Betydning for det indre Liv er fordunstet i det Sindbilledliges luftige Regioner. Vi have som sagt ikke med andre Modstandere at gjøre, end dem, der holde fast ved Troen paa det Overnaturlige, som altsaa ikke nægte Muligheden af det Underfulde og Ubegribelige, som troe alle Aabenbaringens øvrige vidunderlige Sjendsgjæringer, men inconsequent nægte Forvandlingens Under, medens de dog holde fast ved Troen paa Gjenfødelsens ikke mindre ubegribelige Under.

For os er der i denne Henseende ingen Forstjæl, og den hele Strid om Nødveren, saaledes som den fra det lutheriske Standpunkt bestandig har været rettet mod den katholske Tro om samme, har derfor altid været en for alle tænkende Katho-

lifer i Ordets fuldeste Betydning gaadefuld Tilstikkelse. Det er nemlig noksom bekjendt, at Troen paa et Under ikke gjorde Luther nogen Vanskelighed under hans langvarige Kamp mod dem som benægtede det, og gjorde en billedlig Forstaaelse af Herrens Ord gjældende. Han holdt altsaa urokkelig fast ved Ordet om Christi sande legemlige Nærværelse, og tilbageviste paa det Bestemteste alle Indvendinger, hentede fra Fornuftens og Tænkningens Rustkammer, og vi forudsatte derfor det Samme om alle dem, som i god Tro holde fast ved hans Nadverklære, og som lægge saa stor Vægt paa denne sidste, at de altid have tilbageviist ethvert Forslag om en Union eller en Sammenjælmning med den reformerte Bekjendelse. Vi are denne stærke Tro, men bemærke kun, at det katholske Begreb om Troens bydende Myndighed ligeoverfor Fornuftens Tvivl og Indvendinger ingenlunde staaer tilbage for det lutherske. Vor Kirke betoner nemlig paa det stærkeste den Sætning, at det Overnaturlige kun kan fattes og tilegnes i Troen, som i ubetinget Lydigheid mod Gud underkaster sig hans aabenbarede Villie, og antager hvad hans Ord bestemt kundgjør os; men vi paaastaa blot, at, fordi de overnaturlige Troessandheder ligesaa lidt kunne erkjendes af vor Fornuft uden guddommelig Aabenbaring, som de kunne begribes og udgrundes af den menneskelige Forstand, derfor stride de ingenlunde mod Fornuftens og Forstandens naturlige Krav paa og Trang til overalt at finde indre Sammenhang i det som Gud forlanger, at vi skulle troe. Det er nemlig for os en afgjort Sag, at det absolut Fornuftstridige umulig kan være sandt, og at det derfor er en ueftergivelig Fordring til de guddommelig aabenbarede Troessandheder, at deres Fornuftmæssighed maa kunne godtgjøres for det troende Menneskes Erkjendelse, medens Uforstaaelighed, Urimeligheder og Inconsequentser i Udviklingen af en Tankegang altid har været anset for et ubedrageligt Kjendetegn paa hvad der i Aandens Verden maa kaldes umuligt. Thi vel er det Overnaturlige hævet over alt menneskeligt Begreb, og vel maa det iforveien være tilstede i Sjælen som Tro, førend

det kan blive klart for Erkjendelsen, men derfor er ingenlunde Ubegribelighed det Samme som indre Uforstaaelighed, og Urimeligheden (*credo, quia absurdum*) er en aldeles falsk Maalestof for Troens Energi og indre Storhed!

Vi vide godt og vide det af egen Erfaring, hvor svært det falder et Menneske, totalt at forandre sine Anskuelser om et vigtigt Anliggende, og vedkjende sig baade for sig selv og for Verden, at man har befundet sig i Vildfarelse. De Andtryk, som fra den tidligste Ungdomstid igjennem Opdragelse og tilvant Tankegang ligesom ere sammenvøiede med Sjælens indre Liv og succesfrie Udvikling, ere jo i den Grad for de fleste Mennesker bestemmende for deres hele Fremtid, at de ansee sig for fritagne for al egen Undersøgelse og Prøvelse af samme. De stude rolig Ansvarer for den bestaaende Tilstand over paa Andre — paa den ældre Slægt, paa deres Lærere og aandelige Veiledere; ja endog de, af hvem man især maatte være berettiget til at forlange en selvstændig og ubildet Prøvelse af et saa vigtigt Punkt, som det her omtalte, stude sig ind under en eller anden af de anerkjendte Autoriteter, der af Samtiden ansees for ufeilbare Dommere i alle aandelige Spørgsmaal. Og, eftersom disse sidste vedblive at forherlige den forommeldte i vore Dine fornuftstridige og uforstaaelige Opfattelse af Nadverordet, troer man sig fuldkommen sikret under alle Ansigtelser af Tvivl og Usikkerhed, fordi man har en nu mere end trehundredaarig Overlevering at støtte sin Tro til! Gud har jo saaledes, mener man, ikke blot taalt det som et skeet, men Han har aabenbart begunstiget Troen paa dets Rigtighed og Tilborlighed. Utallige lærde Mænd have i dette lange Tidsrum undersøgt og prøvet Sagen, hvorfor skulde man da fremdeles gjøre sig Uleilighed med at gjentage deres Gjerning? Alt dette vide vi godt, og — for Intet at glemme — den noksom bekjendte Beskyldning mod det guddommelige Forsyn, at den christelige Gudstilbedelse i det forudgangne Tidsrum af femten Aarhundreder skulde have forplantet en i Guds Dine vederstyggelig „Afgudsdyrkelse“ istedetfor den uheldigviis først i det sex-



tende Aarhundrede opdagede Tilbedelse i Aand og Sandhed af det høit over Skyerne og alle Himle thronende Gudmenneske, der paa en ubegribelig Maade skal kunne forene sig med Brød og Vin i det Sieblif, da Sacramentet nydes af det troende Menneske, — denne Bestyldning benyttes endnu bestandig med Held, og kaster et afgjørende Lod i Vagtskaalen, hvergang man føler Trang til at styrke sig selv og Andre i Bevidstheden om sin gode og utvivlsomme Duet til, med Medynd og ringeagtende Selvtilfredshed at see tilbage paa et formentlig forlængst overvundet aandeligt Standpunkt!

Inden vi gaac videre, skulle vi dog ikke tilbageholde en lille Bemærkning angaaende den nylig omtalte overfladiske Fortrøstning til Holdbarheden af det Standpunkt, hvorfra man troer at kunne affærdige vor Tro paa Christi substantielle Nærværelse i Akerets h. Sacrament, som en forældet Levning af Middeldalderens phantastiske Forestillinger om det Overnaturliges Alt beherskende Magt baade paa Naturens og Tankens Omraade. Man vægrer sig, som vi nylig have seet, haardnakket ved al Undersøgelse, man beraaber sig ved enhver Veilighed paa Autoriteter, der ere blottede for al Guldmagt til at optræde som saadanne, og stoler trygt paa disse Autoriteters Ufeilbarhed, uagtet man ofte, saa at sige i samme Aandedrat, erklærer det for at være den største Herlighed ved det Standpunkt, man indtager, at man veed sig frigjort fra al Underkastelse og Afhængighed af enhverfombelst Autoritet, og ikke kan finde Udtryk, der ere stærke nok til at stemple den katolske Kirkes og dens Overhoveds dogmatiske Ufeilbarhed som en meest oprørende Umåsfelse! Man beraaber sig endvære paa en trehundredaarig antikatholsk Tradition, uagtet man ellers paa det stærkeste betoner Forkastelsen af al Tradition som det Princip, der bærer hele det her omtalte Standpunkt. Sagen maa alisaa være den, at de første christelige Aarhundreders Overlevering er vore Modstandere for gamle og derfor befængt med al den Ujæfkerhed, der for en overtroisk og letfærdig Betragtning klæber ved Alt, hvad der

ligger langt tilbage i Tiden, og at de følgende Aarhundreders Fortfættelse af samme kun er en videre Udvikling af de formentlig uægte Elementer i hiin gamle, af forskjellige formentlig blandede og urene Forestillinger omtaagede Opfættelser af Christi og hans Apostlers Ord\*). Sagen er altsaa med andre Ord den, at det sextende Aarhundredes Opdagelse af den rette Forstaaelse af Herrens Ord tilhører en nyere Tid, som man bedre kjender, og bedre kan komme tilrette med, samt at den paa denne nye Opdagelse byggede Tradition lettere eller med mindre Uleilighed kan controlleres, end den gamle, og at det Hævd, den har vundet, ansees for et fyldestgjørende Beviis paa det guddommelige Forsyns Stadfættelse! Hvortil da fornøvede Underføgelser om denne forlangst igjennem en lang Aarække udfægtede Kamp?

Vi maae dog strax med Hensyn til dette sidste Spørgsmaal bemærke, at det sextende Aarhundredes mangeaarige Nædverstrid blev aldeles uden Resultat for ethvert af de den katolske Kirke og hverandre indbyrdes bekæmpende Kirkepartier. Denne Strid hændede langsomt under en stedse voxende indre Udmættelse og fuldkommen Raadløshed; man vilde for ingen Priis forsones sig, og blev derfor staaende ved status quo, og staaer endnu saaledes den Dag idag! For os er denne Tilstand et langt ubegribeligere Vidunder, end det Guddomsunder, hvorefter vi her tale, det Under, hvorved Kirkens Herre med Sandhed kan siges at have opholdt Troen og det kristelige

---

\*) Vi have i vore Nr. 8. 9 og 10 leveret adskillige aldeles utvetydige Vidnesbyrd om dette Punkt fra den kristelige Oldtid, og bemærke her blot, at de paafølgende Aarhundredes theologiske og pædagogiske Begrundelse af Oldtidskirkens troende Bevidsthed nødvendig maa indrømmes at være den Aands Værk, som Kirkens Tilster har sat til at være dens Veileder til Erkjendelsen af den hele og fulde kristelige Sandhed (Joh. 14, 26. 16, 15). Thi, i Kirkens dogmatiske Tradition ikke hævet over al Usikkerhed og Bidsfarelse, da er dermed Troen paa et guddommeligt For^n over Kirken og paa Sandhedens Magt over Verden tilintetgjort

Kjærlighedsbliv paa Jorden. Thi hvorledes kan man troe, at Christus virkelig er tilstede „i Brødet og under dets Skikkelse“, og behandle det consecrerede Brød og Viin, saa Diebliske efter at det er consecreret, som almindeligt Brød og Viin? Man gjør sig til af, at man ikke tilbeder Sacramentet, fordi dette udenfor Nydelsens Dieblik ikke agtes for andet end Brød og Viin, og man tillukker Dinene for, at man hermed fratjender Consecrationen al Betydning; thi i modsat Fald tilkommer der det under Sacramentets Skor virkelig nærværende Gudmenneske guddommelig Tilbedelse, og denne Tilbedelse for-tjener kun Navn af Afgudsdyrkelse under en Forudsætning, som den katholske Kirke paa det bestemteste forkafter (s. S. 197), nemlig den, at Brødets Substant ikke undergaaer nogen Forandring ved Consecrationen.

### Festdagene d. 16. og 21. Juni.

Allerede i den tidligste Morgenstund d. 16. Juni var Ans-garius kirken iført den Festdragt, som dens Forstanderskab, navnlig ved Hjælp af en Mængde kjærlige og travle Kvindehænder, havde beredt den. Udvendig var Facaden smagfuldt decoreret med Guirlander og Festons, medens det foran samme værende Tjerngitter var prydet med 6 paa høie Stænger anbragte Vimp-ler, de to midterste i de danske, og de yderste paa hver Side i de romerske Farver, og 3 store Flag — i Midten Dannebrog og paa begge Sider Kirkestatens Flag med det pavelige Vaaben — vaiede fra Frontspidsen. Indvendig var Kirken ligeledes smykket med Festons baade af levende og kunstige Blomster. Sagen iforveien havde vor høiarv. apostoliske Præfect opfordret Menigheden til, i Righed med hvad der paa denne Dag vilde inde Sted overalt i den katholske Christenhed, fornemmelig at fejre denne Dag ved, under en ret inderlig og kjærlig Forbøn for Kirkens ærværdige, af denne Verdens Magtige forladte og forraadte Duerhoved, at offere alle Andagteus Duster og Forløbninger i Forening med den h. Communion for den

Sag, han gjennem saa mange Aar med en saa beundringsværdig Standhaftighed og Selvfornægtelse har stridt og lidt for.

Efter tre stille Messer, Kl. 6, 7 og 8, under hvilke et stort Antal Mand og Kvinder communicerede — medens der samtidig læstes en h. Messe med Communion af de Tilstedeværende i Capellet i Nykongensgade —, celebreredes den festlige Levitmesse Kl. 10 af den apostoliske Praefect\*). Det var en skjon af Blaseinstrumenter accompanieret førstestemmig Messe, der fra Sagens Side udførtes særdeles smukt af Sangforeningen og Kirkens Chor, understøttede af Damestemmer; og vi benytte her Leiligheden til at bringe den høiarv. Celebrant hele Menighedens Tak for den Omhu og Smag, hvormed baade Formiddagens og den festlige Aftengudstjeneste ved denne som ved alle høitidelige Keiligheder var arrangeret. Medens Høimesen af Hensyn til Tiden blot blev intimeret med en kort, men særdeles tiltalende og den festlige Stemning vækkende Tale af den nysnævnte Geistlige, holdtes den egenlige Festprædiken først ved Aftengudstjenesten af Præsten ved St. Knuds Capel, Hr. Dr. Niehaus. Hovedtanken i denne Tale var en særdeles velløst og i al sin Korthed uigjendrivelig klar Udvikling af den Sandhed, at Kristus kun har villet, og ikke har kunnet ville Andet, ved umiddelbart efter Troesbekjendelsen i Matth. 16, 16. at udvalge Petrus til Grundstenen for Hans Kirkes hele Bygning, og efter Kjarlighedens ikke mindre fyrige Svar paa Herrens Spørgsmaal i Joh. 21, 15—17, høitidelig at overdrage ham hele Kirkens Styrelse, end grundlægge een eneste Kirke, og sikke denne Kirkes Eenhed og Enighed mod alle denne Verdens splidagtige og opløsende Kræfter. Derfor have alle andre Kirker ligesaa den tidligste kristelige Aldtid bestandig æret den romerske, af Petrus i Tjerdedelen af et Aarhundrede styrede Kirke som deres Hoved og Moder, som Sandhedens Lærerinde, Naademidlernes trofaste Vogterinde og den Klippe, hvis uroffelige Fasthed stedse har tilbageviist af Bilsfarelsens Angreb. Denne den romerske Kirkes Forrag godtgjorde Taleren ved Henviisning saavel til den kirkelige Oldes navnkundigste Lærefædre, som til senere historiske Kjendsgjerninger. Han sluttede med en veltalende og skjon Skildring af etri 228de Efterfølger, vor nuværende Paves uforgængelige For-

\*) Antallet af Communionerne under alle Messer oerergit betyelig Antallet paa de store Festsdage, ja selv paa Paaskebage.

tjenester som Christi sande Kirkes Overhyrde, samt af det Betydningsfulde i, at Gud i sin grandsejlelige Kjærlighed ene i hiin snart totusindaarige Rækkefølge, og i en Tid, der mere end nogen tidligere tilbagekalder Mindet om Hedenstidens og Antikristens forjete Stormløb mod Kirken, har forundt ham den Naade at fulde Petri Aar efter et saa langt ublodigt Martyrium for Sandheds og Retfærdigheds Skyld.

Udenfor Kirken fejredes denne i Historien saa enestaaende Begivenhed ved en festlig Sammenkomst paa den kj. Skydebane Aftenen d. 22. Juni. Det var nemlig ikke muligt enten paa den oprindelig dertil berammede Dag, d. 21. (den h. Faders Kroningsdag), eller Dagen iforveien at erholde et passende Locale. Al. imellem 6 og 7 samledes et Antal af noget over 150 katholske Mand og Kvinder i den særdeles smagfuldt decorerede Festsal, hvor i sammes ene Baggrund en Statuette af Pius IX., opstillet foran en Sol, dannet af de romerske Jarver og omgivet af flere skjoldformede Emblemer, af romerske og danske Flag, og et Par store paa Sidepedestaler anbragte Candelabrer, gjorde en imponerende skøn Virkning. I den modsatte Ende af Salen vare Orkestret og Sangerchoret anbragte paa en Estrade, og Bagvæggen var her ligeledes rigt decoreret med Festsøns, Emblemer og Flag. Midt paa Væggen ud til Haven var Talerstolen anbragt, omgivet af Flagdecorationer og Draperier. blandt hvilke vi, foruden en smagfuld Anbringelse af de to store pavelige Flag, der d. 16. vaiede fra Kirkens Fronton, særlig skulle fremhæve den katholske Sangforening, Gregorianas, skjønnede, for et Par Aar siden ved en særegen kirkelig Høitidelighed indviede Hane.

Efter Aflyngelsen af den forjete af de nedenfor aftrykte Festsange holdt Hr. Greve J. R. Holstein af Vedreborg en Fests tale, som i høj Grad fængslede alle Tilstedeværendes Opmærksomhed, og som vi haabe i næste Nr. at skulle meddele vore Lesere. Efter Talen, som endte med begejstrede Leveraab for Pius IX., blev den anden Sang afsunget, og efter en kort Pause den tredje, hvorefter fhv. Præst i Haderslev Provsti, J. Hansen, i nogle korte Antydninger fremhævede Pius IX.' Fortjenester ikke blot af Italien, men af vor Tid i det Hele som verdslig Fyrste, og ved at omtale den kirkelige Kamp nuværende Standpunkt udtalte det paa samme grundede Haab om en lysere Fremtid. Efter Aflyngelsen af den sidste Sang bragte den apostoliske Præfect, som Pavens herværende officielle Repræsentant, Forsamlingen den h. Faders Tak for det

ved denne Fest givne Deviss paa Kjærlighed og Begeistring for Kirkens Sag.

Kl. 9½ tændtes Festblusfene og fortsattes Musikken i Haven, hvorefter Resten af Aftenen tilbragtes i Spisesalene, hvor Hr. Grosferer Lohrer udbragte en Staal for den apostoliske Præfect, og udtalte paa de øvrige Tilstedeværendes Vegne den almindelige Paastjonnelse af hans præstelige Virksomhed og de bedste Ønsker om Guds Velsignelse baade over ham og hans herværende Embedsbrødre. Festen sluttedes først kort efter Middnat, og den vil uden tvivl forblive alle Deeltagerne i uforglemmelig Erindring.

## I.

Hvem skal vore Hjerters Jubel gjælde —  
Kjærlighedens Strom fra Christnes Leir?  
Mon en Hercker, stor ved jordiff Vælde?  
Mon en Helt, berømt ved blodig Seir?  
Ja, en Konge! men ei jordiff Lykke  
Lyser for hans Vandrings tunge Fjed!  
Kors og Taalmod er hans Kongesmykke,  
Og hans Kongemagt er — Kjærlighed!

Christi Helt, af Fjenders Hær omleiret,  
Kirkens Klippe, Troens stærke Vagt!  
Helveds Magt har aldrig Dig beseiret,  
Du har Himlens Røgler i Din Magt!  
Et Aarhundreds Fjerdedeel alt skued  
Dig som Christenhedens Fader mild —  
Ingenfiude Tidens Aand dog kued  
Dit Apostelhjertes rene Blod.

Millioner juble Dig imøde,  
Hylde Dig med barnlig Kjærlighed!  
Millioner Christenhjertes gløde,  
Takke Gud for hvad Du leed og stred!  
Sions Sanger! stem dit Hjertes Strænge,  
Martyr-Haven syng en Seierssang!  
Verdens golde Larm skal ei fortrænge  
Christi Kirkes rene Toneklang!

Øre Dig, o Fader i det Høie!  
Aabenbar er os Din Kjærlighed.

Kirkens Fjender Du ved Raaden boie —  
 Dølg dem ei dit Dit Riges Herlighed!  
 Herre, fri Dit Folk fra Syndens Byrde,  
 Før os alle i Din Frelses Havn!  
 Gud, velsign Din Kirkes Overhyrde!  
 Derom bede vi i Jesu Navn.

## II.

Hvor sig Peterskirken hæver,  
 Hvor en evig Glands omsvæver  
 Alt hvad Mindet høiest ærer,  
 Toner det fra Nysets Sphærer:  
 Salve, Pius — Subelpave!  
 Hil Dig, Hjertets milde Drot!

Høitidsklangen mægtigt gjalder  
 Gjennem Vaticanets Haller,  
 Og blandt tause Helgengrave  
 Prises lydt vor Martyr-Pave:  
 Salve, Pius — Folkefader!  
 Hil Dig, Kirkefolkets Drot!

Nu fra alle Jordens Zoner  
 Lyde glade Subeltoner,  
 Have, Bjerge, dybe Dale  
 Raabe høit til Himlens Sale:  
 Salve, Pius — Kirkens Fader!  
 Hil Dig, Christenfolkets Drot!

Himlens Røuge aldrig glemmer  
 Bønnens Røst fra Folkestemmer,  
 Mens fra Englehær det toner,  
 Hvad her sjunge Millioner:  
 Salve, Pius — Troens Vægter!  
 Hil Dig, Haabets store Helt!

## III.

Wldet er Tiden — Freden bortvegen;  
 Vold og Uret paa faldne Jord  
 Brede sig stolte — Ketten forhaane,  
 Spottende trodse Sandheds Ord!

Anden alene — mægtig behersker  
 Tidens Ufred og Kamp og Strid.  
 Udefuldtd banes — Evigheds Veie:  
 Seire tilsidst skal Retfærd's Id!

Blivende raader — Anden i Kirken;  
 Livets Ord har i den sin Tolk!  
 Sandhedens Lærer — der synlig throner,  
 End taler Petrus til Guds Folk.

Liberne skifted; — dog altid høretes  
 Guds Wiisdoms gamle Moorerøst  
 Barsle for Verden — Evigheds Domme,  
 Kjærlig nedbede Himlens Trost!

Derfor saa glade — dig vi nu hilse,  
 Skjønneft Dag her i Nordens Vaar!  
 Dagen, da Pius — kronet med Uere,  
 Fylder sin Tid med Petri Aar!

Kampen den lange — bøied ei Modet:  
 Kraften fra Oven var hans Skjold.  
 Aldrig skal glemmes — mens Tiden rinder,  
 Oldingens Værn mod Evig og Vold!

Flammende Hjerter — brandende Bønner  
 Mødes i Anden trindt paa Jord!  
 Hør da, o Fader — Dusket, Dig sender  
 Trofaste Børn i høie Nord!

#### IV.

Nys raste Krigens Storme over Jorden,  
 Og Blodet flød for Morderenglens Sværd;  
 Mens Luften skjæloed ved Kartovers Torden,  
 Al Verden priste kronet Voldsmands Færd;  
 Ja, end i Rom det røde Banner kneiser!  
 Man venter Frihed, Righed, Fred og Held,  
 Hvor Thronen vakler under Konge, Keiser,  
 Hvor Kløgt og Fyrstemagt er Folketræl.

Hvor tung at fatte er dog Tidens Gaade! —  
 See Fredens Fyrste, Hyrden for Guds Folk,



Den sande, rette Konge af Guds Raade:  
 Ham truer daglig Falskheds Morderdolk!  
 Han, som med Kjærlighed vil Alle vinde,  
 Og altid fandtes ædel, god og stor,  
 Er nu som Fange i det Roma inde,  
 Hvorfra hans Land omsfatter Syd og Nord!

I Tidens Storm heuveires maa og glippe  
 Al jordiff Storhed, bygt paa Støv og Sand;  
 Men Thronen, bygget paa den sande Klippe,  
 Mod alle Helveds Magter holder Stand.  
 Og Kirkens Stridsmænd ei som hine segne,  
 Hvis Hærd er blodig Dræt, Mord og Rov;  
 De stride Fredens Strid i fjerne Egne,  
 Og gjerne døe for Sandheds faste Lov.

Fra Landet, hvor Ansgar blev sendt at virke,  
 Og plantet Korset med en ydmyg Aand, —  
 Fra Danmark, som til store Moderkirke  
 Er lyttet ved et stærk og trofast Vaand,  
 Til Troens Fader vi vor Hilsen sender,  
 Til „Pio Nonno“ i hans Jubelaar:  
 Thi blomstre skal, naar Alt paa Jorden ender,  
 Hans feire Daad i Eviighedens Vaar!

Vi kunne ikke slutte denne Beretning, uden at tilføie den Bemærkning, at den festlige Stemning, der paa denne skønne Aften saa øiensynlig forenede Alle i den fælleds glade og opløstende Bevidsthed om at være omslyngede af det magtigste og meest omfattende Genheds og Broderskabsbaand, der gives paa Jorden, det Vaand, der forener alle Sjæle og Hjerter i den vide Verden, som hver Dag bede, ønske og haabe Gød og det Samme, — at denne festlige Stemning forekom os at være et synligt Udtryk af de Følelser, hvormed de veltalende og ethvert christeligt Sindelag tiltalende Ord bleve horte, hvori vor høiærv. Hr. Præfect i den af Menneſter tæt opfyldte Kirke et Par Aftener i Forveien, nemlig ved Hestandagten til Gød for Jesu allerh. Hjerte, skildrede Christi Kjærligheds guddommelige Almagt.

## Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** D. 16. Juni, i den samme Time, i hvilken Pius IX.' Valg til Pave i Aaret 1846 fandt Sted, blev der i Kirken Maria Maggiore sunget et festligt Tedeum, medens der i alle øvrige Kirker afholdtes offentlige Andagter for at takke Gud, fordi han i disse trængselsfulde Tider har forundt Kirken en saa længevarende Skyldse af en saadan Pave som Pius IX.

-- De i Anledning af Jubilæet ankomne Deputationer, have været saa talrige, at det har været umuligt at modtage dem alle i Tiden fra d. 16. til 21. Offentlige Festligheder kunde naturligtviis ikke finde Sted, men den trofaste Deel af Roms Borgere vilde overrække den h. Fader en Gratulationsadresse, som allerede d. 27. Mai talte over 10,000 Underkripter, hvilket Tal antoges at ville stige indtil det firdobbelte. Persontallet af alle de ankomne Fremmede er saa stort, at det har været de i denne Anledning dannede Comiteer meget besværligt under de nuværende Omstændigheder at anbringe dem paa Steder, hvor de kunde være betryggede mod alle Ubehageligheder.

— I de Dage, der gik nærmest forud for Festsdagene i Anledning af Pius IX.' femogtveaarige Regeringsjubileum, opfordrede den revolutionære Presse i det meest uforkammede Sprog Pobelen til ikke at taale nogen Demonstration „i Præsternes Mening.“ Vedkommende syntes at vente og haabe, at der fra Katholikerne Side skulde stee Noget, der kunde opfattes som en Udfordring, og blive Anledning til blodige Rivninger\*). Man ventede imidlertid, at Overigheden dog idetmindste vilde tage de nødvendige Forholdsregler til de fremmede Deputationers Beskyttelse under deres Ophold i Rom. Nødvendigheden heraf var saameget mere indlysende, som den katholske Befolknings Taalmodighed saa længe har været sat paa saa haard en Prøve, at man ikke kunde undre sig over, om det endelig engang kunde være forbi med den, og paa den anden Side Revolutionspartiet er rasende over, at Ministeriet ikke vil til at gjøre Alvor af at forlægge Residentsen til Rom.

\*) Et Telegram, som ankem hertil d. 20. bar, som man kunde vente, bereitet, at d. 16. Juni ikke er hengaaet uden Forsøg paa at iværksætte denne Plan.

— For at forstaae den h. Fader for en altfor stor Anstrængelse, havde man i Vaticanet truffet den Bestemmelse, at Modtagelsen af den store Mængde Deputationer allerede skulde tage sin Begyndelse d. 12. Modtagelsen antoges at ville vare til henimod Maanedens Udgang.

— Først d. 5. Juni forlod den italienske Kronprinds og hans Gemalinde Rom efter 6 Maanedes Ophold. Dagen iforveien saae man for første Gang den italienske Fane vaie fra Engelsborg, naaget dette Castel hører til den saakaldte Leoninske Deel af Rom, der i Medfør af de bestemteste Tilfagn ubelukkende skulde tilhøre Paven — et nyt Beviis paa, hvor liden Tillid der kan skjænkes hiin Regering, og at den h. Fader derfor er i sin Ret, naar han vægrer sig ved at indgaae paa de Garantier, den byder ham.

**Italien.** For nærværende Tid foruroeliges man overalt ved Røgter om hemmelige Garibaldiske Hvervinger. Det republicanke Parti siges nemlig at forberede en omfattende Insurrection, der efter Vedernes Plan skal give det moralisk underminerede Kongedømme Naadestødet. Nogle betegne Neapel som det Sted, hvorfra Bevægelsen skal udgaae, Andre nævne Norditalien som dens Udgangspunkt. Den piemontesiske Regering har nemlig i sin Tid systematisk ophidset Lombarderne til Opstand mod Østerrig; og, da Utilfredsheden med det nærværende Regimente er stor baade der og andensteds, er der god Udigt til, at man overalt vil have hiin Anviisning i Grindring, og med Glæde vil gribe Leiligheden til at styrte Huset Savonen, som bærer Skulden for alle de Ulykker, der i de sidste Aar ere overgaaede Italien. Insurrectionspartiets Generalstab vil uden tvivl, hvis Planen kommer til Udførelse, foretrække det sidste Sted, fordi det vil være lettest der at samle alle de „Brødre og Venner“, som det er lykkes at undkomme fra Paris.

— Regeringen har under 10. ds. tilkjendegivet de udenlandske Magter, at Residentsen d. 1. Juli skulde forelægges til Rom; men Kongen skal have store Betænkeligheder ved dette Skridt, og have erklæret sine Ministre, at han hellere vil takke af, end flytte til Rom. Angaaende de fremmede Magters Holdning med Hensyn til dette Spørgsmaal veed man endnu ikke Andet, end at den østerrigske Gesandt, Baron Rübecke, allerede skal have faaet Ordre til at følge Ministeriet til Rom.

**Frankrig.** Den af flere Blade bragte Efterretning, at Regeringen skulde have udnævnt Biskop Dupanloup til den myr-

dede Erkebiskop d'Arbys Efterfølger, er idet mindste til Dato forhastet. Valget er endnu ikke afgjort.

— Nationalforsamlingen har modtaget et Andragende fra 5 Biskopper, hvori de forlange, at Frankrig med Baabemagt skal gjenindsætte den h. Fader i hans souveræne Rettigheder. Man ventet, et dette Andragende vil finde Tilslutning hos en Mængde ansete Mænd, samt at det vil finde Billigelse og Understøttelse hos den bedre Deel af det franske Folk.

**Belgien.** En Adresse med 287,691 Underskriver er afsendt til den h. Fader fra et tilsvarende Antal Damer i alle Egne af Belgien.

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen den 2den Juli.** 5te Søndag efter Piusse. Marias Besøgelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 3. M. Ihu'skommelse af vor Frelsers dyrebare Blod. 4. Ti. Octavdag. Kl. 8; Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 5. O., 6. Co. Octavdage. 7. F. Pulcheria, Keiserinde. 8. L. Elisabeth, Enke.

**Søndagen den 9de Juni.** 6te Søndag efter Piusse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 10. M. Felicitas og 7 Sønner, Martyrer. 11. Ti. Veronica af Juliani, Jomfru. 12. O. Johaunes Gualbertus, Abbed. 13. Co. Anacletus, Pave og Martyr. 14. F. Bonaventura, Kirkefæder. 15. L. Apostlenes Deling.

NB. Søndagen den 2den Juli afholdes den tredie Dvartals-Collect af Peterspenge.

**Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsten Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirkeridende“, udgaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. P. Rohrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Bogladere; i de danske Stater paa de fgl. Postcontourer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende.

Fiftende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 15.

Søndagen den 16de Juli.

1871.

---

**Indhold:** Taler i Anledning af den h. Fader, Pave Pius IX. 25aarige Jubilæum. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Kjøbenhavn.

---

## Taler i Anledning af den h. Fader, Pave Pius IX. 25aarige Jubilæum.

---

Første Gang i 1800 Aar — første Gang saalange Christendommen har bestaaet i Verden, samles christne Mænd og Kvinder i den høitidelige Anledning, som idag forener os; thi tiden den hellige Petrus led Korsets Død i Rom, har ingen Pave styret Guds Kirke paa Jorden i samfulde 25 Aar i Nad. Der har været alvorfulde og tunge Tider før — Tider, hvor Had og Forfølgelse rasede mod Kirken, hvor Storme, Ulykker og Farer satte den Enkeltes Tro strengt paa Prøve, ja hvor Liv og Blod maatte offres for Christi Sag; men aldrig er det bleven nogen af de forudgangne Slægter foruendt, som nu er os foruendt — nemlig at ledes af den samme overste Hyrde i saa lang en Arrække. Gud har før kaldet Mænd, fulde af Kraft og Mod, Mænd fulde af Hellighed og Tro, til at føre Sct. Peders Skib gjennem Tidernes Brænding, men Ingen af disse — ei de Helligste engang — blev holdt værdig til den Naade, som nu i dette Aar er blevet vor h. Fader i Rom til Deel.

Er dette Tilfælde eller Styrelse? Er det et Spil af Historiens Lune, eller et Tegn fra oven? Mine Herrer og Damer! Kun Mandløshed og tankeløs Bornethed kan her tvivle; her foreligger en Kjendsgjerning, men Historien er intet uordentligt Vir-

var af Tilfældigheder; ja her er et Tegn fra oven — et Tegn fra Gud til os, for at vi skulle blive opmærksomme, begribe vor Tid, og fatte vort Kald, et Tegn fra Gud til Slagten, for at den skulde forstaae Betydningen af hiin ophøiede Personlighed, som nu beklæder Christi Statholderembede paa Jorden. Saa lader os da forsøge det — Gud give os Lys og Naade dertil!

Det forholder sig i en vis Forstand med Slagten som med den Enkelte; thi ligesom denne har en Periode i sit Liv, hvor han væsentlig er modtagende, hvor troende Forældre med hjærlig Omhu lede og uddanne hans Tanke og Villie til christelig Energi: saaledes har ogsaa Slagten havt sin Opdragelsens Tid. Det er ikke vor Tid — nei den ligger Menneftalderen tilbage — det er Middelalderen. Middelalderen er Slagstens christelige Opdragelse af Kirken; som en Moder har denne ledet vore Forfædre gjennem Fristelsernes og Vildfarelsernes Skar, tammeth det Vilde, forædlet det Raa, fredet om det Sande, styrket og udviklet det Gode. Gjennem 14 Aarhundreder er det Kirken, som forkynder Slagten Sandheden — Kirken som hævder Retten — Kirken, med eet Ord, der med sikker, ja med overnaturlig sikker Haand fører Generationerne frem til Maalet — den christelige Fuldkommenhed — ofte med Strengthed — tiere med Mildhed — altid i Kjærlighed. Kirkens Værk er da det herlige imponerende Afstnit af Menneftalhedens Historie, som ingen Uheldet kan betragte, uden at Begeistring og uvilkaarligt Beemod bemægtiger sig Sindet — Begeistring, fordi ingen Tid, hverken før eller siden, var saa stor — Beemod, fordi den er svunden. Og hvad er da det, som gjør Middelalderen saa stor? Det er det, at den heelt igjennem er baaren og gennemtrængt af Tro; det er Troen — den christelige Tro, der er Middelalderens ideelle Fundament, thi Middelalderens Verdensanskuelse er en christelig Verdensanskuelse i Ordets strengeste Forstand; og hvad vil det sige? det vil sige, at i Middelalderen er Alt til Guds Værelse; enhver Institution, enhver Virken og Stræben, Digten og Skaben er mærket og væsentligt bestemt heraf — ja hele Livet har kun dette ene Maalet — Guds Værelse.

Derfor see vi i det 13 Aarhundrede en christelig Kunst — hiin Kunst, der reiste de gothiske Domkirker, hvor Hjertet hæves til Andagtens Flugt, hvor hver Steen, hver Soile, hver Bue istemme den samme gribende Lovsang til Herrens Priis, — hiin Kunst, der frembragte de herlige Værker i Træ, i

Steen, i Farver og Guld, som i veglende Mangfoldighed endnu den Dag i Dag henrive og bevæge os Alle ved den ophøiede Reenhed, det aandfulde Præg, som Datidens Mestere forstode at nedlægge selv i det ringeste Stof, selv i de simpleste Former — naar de — ofte under Bøn og Faste — altid i christelig Tro og Kjærlighed — arbejdede — ikke til Forsængelighedens Tilfredsstillelse, men til Guds Ære.

Derfor eiede hiin Tid en christelig Videnskab, der med Troen som en ledende Stjerne havnede i Klarhed og sikker Forstaaelse.

Derfor formaaede dette vældige Aarhundrede at opføre og befæste hiin storartede christelige Samfundsorden, i hvilken ingen enkelt Stand monopoliserede sig Herredømmet paa de Dvriges Beføstning, men hvor alle Stænder ved gjensidig Begrændsning og Agtelse for Andres Frihed — i streng Retsfølelse, i ridderlig Trofast og brandende Tro virkede til det samme, store Maal — Guds Villies Realisation paa Jorden; og under de romerfste Pavers politiske Dommermyndighed var det, at denne lykkelige Periode tilnærmelsesviis havde naaet det Maal, som vor Tids Optimister sukke efter, men som hver senere Generation altid mere og mere har fjernet sig fra — nemlig en Folkenes Ret, der kunde sætte de Magtige Stranker og betrygge den Svage mod Vold.

„Ja! men Middelalderen havde jo dog sine mørke Pletter — sine store Skyggesider“ — vil man indvende; „der skete jo dengang meget, som Ingen kan forsvare — Grusomheder og Retskrænkelse og Krig hørte juft heller ikke til Sjældenhederne!“ — En saare rigtig og dybsindig Bemærkning; men — der gives nu overhovedet ingen almindelig historisk Sandhed, som man ikke i Præcisionens og Nøiagtighedens respectable Navne, jo dog nok skal kunne føie et halvt Dusin men'er til; Undtagelser kan Enhver finde Nogle af — og et Par intelligente Indvendinger er det vel heller ikke saa svært at hitte paa — naar det kun var det dreiede sig om, men det er det aldeles ikke. Det er ikke Opgaven her, med hele den pedantiske Vigtigheds taabelige Fuldstændighed at give en Middelalderens Moralitetsstatistik; det, hvorpaa det i denne Sammenhæng alene kommer an — er Principet — og Middelalderens Princip havde ingen Pletter — ingen Skyggesider; de Feil, den Tid havde, havde den til Trods for, og ikke i Kraft af Principet; det er Noget, Enhver let kan overbevise sig om, der vil gjøre

fig den Ueiflighed at lægge Mærke, til, hvad jeg kalder Feilenes Historie; thi han vil meget snart blive opmærksom paa 2 Ting:

- 1) at næsten enhver Volds handling, Uretfærdighed eller Udfeielse i Middelalderen aabent og uforbeholdent forkynder sig selv, som det, den virkelig er, nemlig Oprør mod Alt hvad Tiden erkjendte for Sandhed og Ret — og derved er den da ligesaa principielt forskjellig fra vor Tids Bestialiteter (der altid stec i Principets — Ideens -- Humanitetens o. s. v. subline Navne), som Barnets Uartigheder er det fra det voksne Menneskes Slyngeftreger.
- 2) at Feilene i Middelalderen ikke tog til, men tværtimod toge af; havde det nu været Principfeil — og ikke den ganske naturlige Folge af, at Principet endnu ei var kommet til fuldt og kraftigt Gjennembrud, — maatte det Omvendte jo nødvendigviis have fundet Sted. Nei mine Herrer og Damer! Middelalderens Princip var feilfrit — thi det var Christendom — sand og uforfalsket Christendom — virksom i Ydmyghed, Kjærtighed og Verdens Forsagelse.

Men lader os et Dieblif vende tilbage til den Enkelte og fortsætte den Sammenligning, hvorpaa jeg i Begyndelsen tillod mig at henlede deres Opmærksomhed.

Naar den unge Mand forlader det Fædrene Hjem for at lære Verden at kjende, som det heder, men i Virkeligheden for under Farer og aandelige Kampe at aflægge Prøven paa, at han baade vil og kan holde christeligt ud — ja da handler det kun altfor ofte, at det første Skridt, han gjør — bliver et Feiltrin; for feig til at angre, prøver han paa at undskylde, og da det naturligviis ikke rigtig vil gaac, bliver han trodsig og tager fat paa at kritisere den christelige Børnelærdom, der volder ham saa stort Bryderi. Dette lykkes ham over Forventning, han opdager snart — takket være Forsængelighedens vordifulde Assistanz — at her er meget at korrigere, ja at det Hele trænger svært til at reformeres fra Grunden af; han noies dog først med at rette lidt hist og her — efterhaanden som den praktiske Bekvemmelighed fører det med sig; men inden lang Tid er gaact, har han forvasket det Hele — og sig selv med. Nu veed han hverken ud eller ind, og Virkningen heraf er da sædvanligviis den, at han reent opgiver, hvad man kalder en Livsanskuelse; i Bængden lader dette Standpunkt, sig imidlertid ikke fastholde, og under Forsøgene paa at bringe en Slags Mening ind i sin Tilværelse, glider han umærkeligt over i Hedenskab,



for han veed et Ord deraf — ja, medens han selv gaaer i den naiveste Forvisning om, at han nu forst rigtig for Alvor har begyndt at gaae fremad med Tiden, har han i Virkeligheden reduceret sig flere Aarhundreder tilbage i Udviklingen, og, med Hjertet fuldt af Verdslighed og Hovmod, synker han da Trin for Trin, fra Forfængelighed til Sandselighed, fra Sandselighed til Egoisme, fra Egoisme til sadelig Fordærvelse — indtil det alvorfulde afgjørende Dieblit er naaet, hvor Valget for sidste Gang stilles — det Punkt i et Menneskes Liv, hvor kun et Under af Naaden kan frelse.

See netop denne selvsamme Gang fra Ufsuldighed til Skyld — fra Reenhed til Demoralisation — med eet Ord fra Christendom til Hedenskab er Slægten gaaet; det begynder i den Periode som kaldes Renaissancen (den lutherste Videnskabelighed — Reformationen), og ender i vore Dage. Hvad er nemlig Renaissancen? Den er Hedenskabets Tilbagevenden — først tvetydigt og skjult — men Dag for Dag klarere og mere uforbeholdent — indtil Maalet er naaet, og Fordærvelsen absolut.

Renaissancen (eller Reformationen — det kommer ud paa eet — thi denne er kun en særlig Form, hvorunder Renaissancens almindelige Princip er traadt frem — den er Renaissance paa det religiøse Gebiet) kalder sig selv den meeneftelige Naturs og Aands Frigjørelse — Hævdelsen af Individuets og Slægtens Autonomi — og heri taler den slet ikke saa forfæert endda — thi den er virkelig det Naturliges Oprør mod det Overnaturlige — Slægtens Frigjørelse fra Samvittighedens Lov. I Middelalderen havde Kjødet lært at lindre Aanden — i Middelalderen havde Troens ndmyge Lydighed overvundet Hovmodets Tvivl — Naturen var kristelig gjenfødt — Hedenskapet drabt. Men nu tog Kjødet Revanche — Hovmodet blev Princip for Villien — Tvivlen for Erkjendelsen; eller med eet Ord: Hedenskapet fødtes paany — og denne Gjenfødsel (ikke den christelige — ikke Aandens — men Kjødets) kaldte man saa Renaissance ikke Reformation; at det i Virkeligheden er Degeneration kan enhver see, uden at dertil udfordres nogen overordenlig Grad af Skarpsindighed. Det 16de Aarhundrede er Degenerationens Aarhundrede, og dets Førere ere Degenerationens Mænd.

Renaissancens Værk er det nu, at Troeslivet blev forkludret — derved at den individuelle Kritiseren — og senere det individuelle Føleri gjordes til Grundlaget for Christendom-

men, indtil endelig Consequenterne sloge igjennem, og Rationalismen sparkede Protestantismen af Beien.

Renaissancens Bærk er det, at Sandfælgighed, Blodagtighed og Kjædelighed sattes paa Høisfædet og indtog den Plads, som Selofovnagtelse — christelig Kraft og Forsælgelse aldrig skulde have mistet; derfor fik det 16 Aarhundrede da ogsaa et nyt Fundament for Folkeretten — nemlig Urettens — eller som det kaldtes: Egevægtens Princip, og gjennem 300 Aar har det demoraliseret Europa ved sine smudsige Calculer, samtidig med at det borgerlige Samfund undergravedes af den selviste Politik, der betegner Tidrummet fra dengang til nu; og det saavel under Adelsvælden, som under Absolutismens og Middelftandens Regimenter, luttet Former hvorigjennem Stands-egoisme og Enkeltegoisme exploiterede Magten til egen Fornøielse og al anden Fordærv.

Det 16de Aarhundrede er det, som har grundlagt hin moderne Videnskabelighed, der begyndte i Tvivl, for at ende, først i Bantro, siden i reen Scepticisme, og den Tid er det, som nedværdigede Kunsten til et Udtryk for Sandfælgigheden, som berøvede den sin Originalitet, for mere og mere at reducere den til en Kopi efter Antiken, indtil det endelig lykkedes vore Dage at bringe den saa langt ned i det Aandløse, at det enkelte Bærk nu ikke er andet end simpel Imitation, at Kunsten har ophørt at være et Udtryk for Folkets Længsel og Stræben, og kun faaer Betydning som et kostbart Vegetoi for den velhavende Forsængelighed eller som en storflaet Illustration til Slægtens Karakterløshed.

Ganske vist findes der i Begyndelsen af Renaissancen talrige Spor af fædelig Kraft og christelig Tro, Restes af et i Sandhed originalt og skabende Aandsliv, men det forstaaer sig jo, paa een Gang bliver et Menneske ikke bundfordærvet, og et Par Generationer kan ikke tilintetgjøre hvad Aarhundreder har frembragt; det forholder sig med disse Guldkorn, som med Middelfalderens Feil, de ere der ei i Kraft af, men til Trods for Principet; at Renaissancen virkelig og væsentlig ikke er et nyt Opsving, men et dybt Fald, sees kun altfor tydeligt deraf, at disse tusende Punkter, disse Spor af Aand og Villie, ikke ndvikle sig videre — aldrig for Alvor culminere, men med hvert Slagled der vexler blive svagere og mattere, indtil de heelt forsvinde, og vige Pladsen for Principets ægtefødte Consequenter, for den hele jammerlige Tilstand i Kirkeliv og Folkeliv, i Videnskab og Kunst, der karakteriserer det 18 Aarhundrede, og som paa enhver

fund og kraftig Natur gjør det Indtryk af Modbydelighed, som Aandsforladtheden altid gjør. Vor Tid er nu, som Enhver veed, hverken Renaissancens eller den franske Philosophies Aarhundrede — nei det forstaaer sig — men den er deres Arving. Vi have ikke componeret den Ausburgske Confession, ikke stabt „den store Encyclopædie“ og der er vel i vore Dage neppe Noget som „gaaer op i“ Vitruvius — eller henter sin Leveviisdom fra „systeme da la nature“, men vi have troligt udviklet hvad hine havde begyndt, og ere da ogsaa lykkelig og vel naaet til en aandelig Forvirring — en sædelig Slaphed, som langt overstiger Fortidens Fordarvelse; men Skylden derfor er væsentlig vor egen, thi Gud har gjentagne Gange i det sidste 100 Aar kaldt Slagten til Omvendelse — men den har ikke villet.

Det var første Gang i vore Bedsteforældres Tid, i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede. Det 18de Seculum havde ved sin gølge Rationalisme — sin tildeels stoffornuftige og tildeels frivole Livsopfattelse efterladt et Slags aandeligt Ildbefindende — en Tilstand af Flauehed og intellectuel Misvært, som tyngede og piinte i en Grad, vi nu neppe kunne gjøre os noget Begreb om; da saa den franske Revolution — baade som en Følge heraf og som en vildledet Reaction herimod — brød løs, og fra en tilsyneladende Forryggelses Opblusning hurtigt slog over til det stik Modsatte, til den totale Fornægtelse af alle guddommelige og menneskelige Love, — da det napoleoniske Tyranni havde fyldt Europa med Krige og Blod — ja saa blev endelig en Gang Staten bange; den begyndte at see, at Veien den gik, ikke var den rette — at der endnu var en Gud, for hvem alle Knæ maae bøie sig, hvad enten de ville eller ei — at Frelsen var hos ham — og hos ham alene. Men der manglede Gæt — der manglede Villie; den lange 300aarige Degeneration, jeg ovenfor har berørt, stod i nøie Forbindelse med en forunderlig bagvendt psykologisk Udvikling, en Udvikling, som kortelig kan karakteriseres som en bestandig stærkere og eenfjædigere Overgriben af Tankelivet paa Villielivets Beføstning. Den naturlige Virkning heraf var først en almindelig sædelig Tilbagegang, og derefter en fuldstændig Svækkelse af al Energi; og da nu Gud stillede Valget — da Beslutningens store Time slog — saa svigtede Kraften — Afgjørelsen forflygtigedes i Poesie; deraf fremgik da hiin aandrige, fiintfølende, men forunderligt blodagtige Tid, hvis bedste Mænd ofte betragtede Parnasset som Maalet, og Digtertronen som den høieste Belønning. Det er Slægtens æsthetiske Periode; det er et Opsving — utvivl-

komt, men et mat, et villieløst; her er virkelig Begyndelsen til et Aandsliv, men da Energiën mangler, forslugtiges den og bliver kun til en tom og blændende Aandrighed; her er en Rigdom af Følelser, et stort og aabent Syn for det Sande, men udover vage, ofte svarmeriske Anstuelser, kommer det aldrig; Alting bliver ved den gode Impuls, Handling er der ikke Spor af, ja der er end ikke Begyndelsen til Handling, thi længe før det Punkt er naaet, opløser det Hele sig i Sang og Sæt og Digt. Heri ligger vore Bedsteforalbres Brøde, og heri ligger tildeels Grunden til den store Tilbagegang i den første Halvdeel af dette Aarhundrede. En poetisk Bevægelse er altfor umiddelbar til at kunne holde ud i Livets Prøvelser, den beroliger og blænder et Øieblik; men, jættes den ei om i Villie, saa viger den hurtigt for en Tørhed, en Mæthed, langt tungere, langt mere knugende end tilforn. Dette skete da ogsaa; efter Poesien fulgte Kritiken og den asjhetiske Reflexion; Tanken tog atter Magten fra Følelsen, først aandrigh og halvt digterisk i Formen, men Time for Time tørrere, skarper og negativere, indtil vi, 40 Aar efter Romantikens Gulbalder, ere midt inde i en Tid, saa fuld af systematiserende og raisonnerende Kritik, saa blottet for al umiddelbar Friskhed, saa opløst af Tvivl, som ingen Periode hører for eller siden.

Da kaldte Gud anden Gang paa Slægten — med Krig, Oprør, Ulykker, Sygdomme og Nød! det var Aaret 1848. Hvad vi herhjemme mærkede af Bevægelsen var kun et halvt fortonet Echo af det Hviin, der uhyggeligt og varslende gik gjennem det europæiske Samsfund — hiin Dag, da den røde Fane hejsedes paa Parises blodbestaanke Barrikader; og dog var Revolutionen i 48 langt mørkere, langt mere til at faae Forstand af, end alle dens Forgængere — thi Bevægelsen gik dybere i Samsfundet, Misforståelsen var bitterere, den sociale Demoralisation var større — og her saae vi da første Gang disse store Mærker af Forurettede, af Billedte og Fortrykte, der, tørstende efter Velvære, Magt og Hævn, kun vente paa den første gunstige Leilighed for at lære de begunstigede Klasser, hvorledes Egoismens Princip tager sig ud, naar det bliver anvendt mod dem selv; thi deres Time kommer nok igjen — to Gange ere de bukkede under i den ulige Kamp — men tredje Gang ville de seire — dersom ei Meget bliver anderledes forinden. I 1848 udgik Raldet til vore Fædre — men ligesom forrige Gang — forgjaves; hiin Generation lod Afgjørelsen gaae forbi sig — af Svaghed — denne løi sig fra den af Nederdrægtig-

hed, og Løgnen var den politiske Begeistring. Folkefrihed skulde være det store Løsen; ved politisk Emancipation og national Selvbestemmelsesret skulde Samfundet regenereres! — hvorfor? — fordi Slægten var for villieløs til at foretage den Frontforandring, som ene kunde frelse; ja man var ei blot uden Villie — men ogsaa uden Ærlighed — thi man søgte det godt, at det var nødvendigt, men — man vilde ikke see det. Efter en saaaarig Kluns — fuld af Illusioner og Skuffelser — fuld af Uretfærdighed og væmmelige Phraser, mislykkedes Forsøget, og tredje Gang lod Gud sin straffende Faderhaand hvile tungt paa Slægten — og denne Gang er det os det gjælder!

Vor Tid har naaet det Maaal, som ond Villie og sædelig Slethed gennem Aarhundreder har higet efter — den har naaet — at Troen aabenlyst fornægtes — ja foragtes og forfølges af christne Kyrker og Folk; den har realiseret den Tiingenes Uorden, i hvilken Forvorpenshed og raa Egoisme give Tønen an; den har frembragt en Slagt, saa enerveret af Uvished og Tvivl, at den nu er i Færd med at slaae sig til Ro i en Slags aandelig Sløvhed — der enten gaar til Grunde i reen Materialisme — eller villieløs og aandeløs Intet gider afgjøre.

Er der da intet Haab? jo der er; thi Tiden er ikke blot Fordærvelsens, Kluderiets og Sammerlighedens Tid — den er Æt foruden, og hvad er det? Man har fortalt, at den var Industriens Tid — eller naar det kom høit — Nationalitetens Tid. Mine Herrer og Damer! det er Tankeløsheden, der har sagt det, thi væsentlig seet er ingen Tid noget saadant, af den simple Grund, at Økonomi og Politik aldrig ere og aldrig kunne blive væsentlige Synspunkter for Slægtens Historie. Væsentligt er kun eet Synspunkt, og det er det sædelige — men sædelig seet, væsentlig seet, er vor Tid — Valgets Tid — Afgjørelsens Tid. Heri ligger Fremtidens Haab, og heri ligger Djævelens Alvor.

Men hvad vil det sige, at vor Tid er Valgets Tid? Ja det er naturligtvis ikke min Mening, at vor Tid nu skulde tage sig lidt sammen — og maaskee — i Modsætning til de forrige Slægters velbekjendte Smag for Fremskridt og Forandring — slaae sig paa det Conservative; nei det er aldeles ikke Tidens Opgave at være konservativ — den er det slet ikke, og skal ei heller være det, af den gode Grund, at hverken den selv eller de nærmest forudgaaende Aarhundreder have frembragt Noget, som er værd at gemme paa; en Blanding af Halv-Christendom og Halv-Atheisme, Halv-Retsfærdighed og halv Uret, halv Sand-

hed og heel Vogn, er det ikke til nogen Gavn at være konservativ for. Tiden er revolutionær -- og det er den med Rette; det er Revolution der skal til, og det en Revolution i en ganske anden gennemgribende Betydning, end den saakaldte store i 1790; thi det er ikke en Regering, som skal styrtes, eller en Lovbog, som skal laves om — nei! det er 300 Aars Historie, der skal tilintetgjøres — det er en Fortid af flere Generationer, der skal angres. Sa, mine Herrer og Damer! Revolution er det jeg vil, men vel at mærke Revolution for Alvor, Revolution i Hjerterne, og ikke paa Gaden. Politiske Revolutioner ere kun Stykvaerk, Misforstaaelser og Halvhed; thi det politiske Synspunkt er intet væsentligt Synspunkt; derfor have ogsaa alle politiske Revolutioner kun ført til og ville ei heller nogenstunde føre til Andet, end til, at man efter 20 Aars Forløb maa gjøre hele Revolutionen om igjen; det er kun Omvæltninger, ikke Afgjørelser; men netop Afgjørelse i Ordets strengeste Betydning er det, der skal til.

Af det — naar alt kommer til Alt dog temmelig ligegyldige Valg, der vælger mellem tvende Dynastier — eller trende Forfatninger — kan en saadan Afgjørelse ikke fremgaae — dette er kun muligt, naar Valget er absolut — men det absolute Valg er Valget mellem Gud og Verden!

See i denne Forstand er det jeg siger, at Tidens Haab og Tidens Alvor — ligger deri, at den er Valgets Tid; og ganske vist kan man jo sige om enhver Tid, at den er dette, i Modsatning til Evigheden nemlig; men der er Forskjel paa Valg og Valg. Barnets Valg er let at rette, og derfor er dets Betydning mindre; hvad der gjælder om Barnets Valg gjælder ogsaa om Slægtens Valg i Barndomsperioden, i Middelalderen; men med Aarene kommer Ansvar, og med Ansvar kommer Valgets Alvor. Derfor var det Valg, Slægten traf, da den valgte Reformationens Bilsfarelse, et alvorligt Valg; men lader os ikke glemme Gæt: hiin Tid manglede Erfaringen, den var, som en Yngling, der griber feil i Ubesindighed; mere end een Gang har guddommelig Naade ført en Bilsfarende tilbage gennem Anger og Dod; men vor Tid er hverken Slægtens Barndoms- eller Ungdomsalder, den er Mandomsaarene, og ikke engang de første af disse. Men den er netop det Sieblik, i hvilket Valget bliver saa afgjørende, saa man næsten maa ræddes, naar man betænker, hvor overordenlig fjældent det skeer, at den, som da ei vendte om, senere atter fik Veilighed dertil; den er det frygtelige Sieblik, i hvilket det gale Valg ei blot er Tab,

men næsten altid Fortabelse. Og lader os vel lægge mærke til det: at hvergang Valget stilles, og forspildes, skjærpes Valgets afgjørende Betydning; men vi vide det jo: Gud har tvende Gange kaldt Slagten til Omvendelse, og det har været forgjæves; i disse Dage udgaaer hint store Skald for tredje Gang, i disse Dage stilles Valget paany, med en Alvor, som aldrig tilførn. Skal det ogsaa denne Gang blive forgjæves?

Mine Herrer og Damer! Bort Ansvar er tusinde Gange tungere end vore Fædres, det Punkt er rykket nærmere, hvor vi maae frygte, at den guddommelige Langmodighed er udtømt. Straffene ere haardere, Erkjendelsen er klarere, Erfaringen rigere og bitterere; kun den, der ikke vil see, kan i vore Dage tage Feil af Veien; kun den, der ikke vil tænke, kan undgaae at blive opmærksom, og dog har Gud ikke ladet det beroe ved at vise os den Afgrund vi staae for, ikke indskrænket sig til at straffe og vække den sløve, sovende Villie; han har gjort Eet endnu: han har kaldet den Mand, som Tiden behøvede, han har givet os en aandelig Veileder.

Hver stor og afgjørende Tid har havt sine Mænd, kaldede af Forsynet til Slagten's Frelse, Mænd, som, forskjellige i Meget, men eens i Lydighed mod Gud, førte Generationerne frem til Maalet: det er Tidens Mand. Men lader os nu atter for alt i Verden ikke tage Feil. Tidens Mand, siger Historikeren, Philosophen og den omreisende Politiker, Tidens Mand, det er de store Genier, som fyldestgjøre Tidens Fordring; nei stop! disse ere allerhøist Tidens Commissionairer, det er Folk, som Luther og Hegel, Göthe og Napoleon, St. Simon og Felix Pyat. Tidens Mand fyldestgjør slet ikke nogen hoitaret Samtids Fordring, ja som oftest staaer han den lige stik imod; men han fyldestgjør Tidens Trang, og det er noget ganske Andet end dens Fordring. Jeg skal nævne Dem saadanne Tidens Mænd; det er Personligheder som den hellige Augustinus, den hellige Sylvester, Gregorius VII. og Innocents III. i Opdragelsens Tid; det var Ignatius af Loyola, Bossuet og den hellige Alphons af Liguori i Udskiel-sens Periode, og det er i vore Dage den ærverdige Olding, hvis Jubelfest vi feire i Dag, det er den hellige Fader. Ja den hellige Fader er netop den Tidens Mand, som Gud har kaldet til i Valgets Dage at være vor Fører paa Omvendelsens vei.

Den hellige Fader er Tidens Mand, fordi han er Retten's Mand i Uretten's Tid. Ham var det, som gav Folket Frihed, fordi han ansaae det for Ret, og ikke fordi han politisk klogtigt ei turde lade det være; ham var

det, som nægtede at give mere, da han saae, det vilde være Uret, og ikke, som tusinde andre kronede Hoveder, gav han og lovede han Alt, da Faren stod for Døren, for siden at brude alt og tage alt tilbage, naar Uveiret var draget forbi. Sam var det, som, truet af mægtige Fjender og berøvet sit halve Rige, dog aldrig indgik noget Compromis med Uretsfærdigheden, skjøndt hele Europa raadede ham dertil; den hellige Fader saae meget vel, at, menneskeligt talt, havde den diplomatiske Fiffighed Ret, som stadig raabte paa, at han skulde forene sig med hin kronede sardiniske Kæver, og opgive en Deel for at frelse det Tyrige, men han saae ogsaa, at Christi Statbolder paa Jorden ikke kan indgaae Forlig med Urettens Mænd paa Rettens Beføstning.

Den hellige Fader er Tidens Mand, thi han er Ydmyghedens Mand i Hovmodets Tid; han traadte ei frem, uden da Gud kaldte ham; ja fra det første Skridt til det sidste er hans Liv en uafbrudt Lydighed — en ydmyg Følgen af det høie guddommelige Kald, som udgik til ham; her var ingen selvist Stræben efter Daad og Virksomhed; thi kun kaldet traadte han — som havde tænkt sig en langt beskednere Livsbane — ind i den første Stand — den geistlige Stand, og halvt modstræbende — Hjalvende ved Tanken om det uhyre Ansvar — ikke vælgende og søgende — men følgende og lydende — steg han fra Trin til Trin, indtil Gud endelig for 25 Aar siden stillede ham paa den høieste og byrdefuldeste Plads i det menneskelige Samfund. Han er Ydmyghedens Mand, fordi hans hele Liv — i Glæde og Sorg — under Forfølgelse og Seir — er baaret af hiin sande og jernstærke Tillid til Gud, som kun ydmyg Tro kan give. Mangfoldige — ja altfor mangfoldige ere Exemplerne paa dem, der i Nødens Stund, da Kræfterne svigte og Undergangen synes vis, raabe paa Gud — for at glemme Alt, naar Faren er forbi; eller have vi ikke selv med Sorg og Skamfuldhed seet et Folk — jeg behøver ikke at nævne noget — der traadt under Fødder af en overmagtig Fjende — pludselig og stik imod gammel Vane — ja næsten til sin egen Forundring, begyndte at tale i Gudfrugtighedens Tunge-maal om Traktaternes Hellighed, om Guds Naade og Hjælp mod de Uretfærdige o. s. v. o. i. v. — for saa, da Strækten havde lagt sig, i tankeløs Dumhed, at strømme over af Begejstring for den Nation, hvis hele Politik er den fortsatte æreløse Krænkelse af al Ret — af alle, selv de helligste Forbund? Hvem af os husker ikke dette, og hvem af os har da ei seet den uen-



delige Forstjæl, der var mellem hine Overvundne og den h. Fader — mellem Feighedens Gudfrugtighed og Ydmyghedens christelige Tillid til Gud.

Den hellige Fader er Tidens Mand, thi han er Sandhedens Mand i Løgnens Tid; det er ham, som i een, men gjentagne Gange har tilraabt en forblindet Slægt alvorssfulde Ord — medens det endnu var Tid — som midt i Forvirringen — midt i det aandelige Virvar af Usandhed og Uklarhed, fort og tydeligt talte Folkene til Rette og sagde dem, at deres Bei var Fortabetsens Afvei — at deres Wiisdom var Taa-beligthed, deres Haab og Stræben fulde af Forsængelighed og Svig.

Mine Herrer og Damer! Det er svært at sige Sandheden, naar Ingen bryder sig om at høre den — det er tusinde Gange sværere, naar alle ere imod den — men det er overmenneskeligt svært, naar alle foragte den — og dog er det netop dette, den h. Fader har gjort; thi det var ikke Ligequldighed og Had alene, som mødte ham, da han udsiedte sine berømte Encycliker mod Tidens Forvildelse — det var Foragt; man sagde ikke, at det var usandt, hvad han lærte — nei man sagde — ja jeg kan næppe bringe Ordet over mine Læber — man sagde, det var dumt; — dengang sagde man det — thi siden, da Demoralisationen havde viist sig i sine forfærdelige Consequenter, da Guds Straffedomme havde rystet Verden — ja saa taug man julle, det forstaaer sig.

Den hellige Fader er Tidens Mand, thi han er Troens Mand i Vantroens Tid; og han er dette, fordi han har kæmpet for Troen og seiret for Troen; det er ham, som har samlet og begejstret hiin heltemodige Skare af christelige Præster, som overalt forkynde Folkene Guds Villie og Mennekkheden Korsfets Evangelium — hiin store altid slagfærdige Christi Hær, som ved sin Ydighed, sin Selvfornægtelse, sin Dødsforagt og sin glødende Kjærlighed bringer Vantroen til at studsse, og — Hedningen til at troe. Men mere end dette, er Pius IX. Troens Mand, fordi han — da Tiden var kommen og Slægten var moden til at høre — fordi han da — fremfor alle sine store og hellige Forgængere, af Gud blev fundet værdig til at udsige Troens store Ord i Afhjorelsens Tid. Jeg tænker her paa dette mægtige verdensbevægende Ord, den hellige Fader, som Kirkens øverste Hyrde i Spidsen for det samlede Episcopat talte til Slægten, det Ord hvormed hiin gamle kirkelige Mening om den pavelige Ufeilbarhed i Troes og Sædelæren, fik Dogmets guddommelige Sanction; thi dette Dogma

er Tidens Løsen — det er den Sandhed, mod hvilken al halv Protestantisme, al skjult Fornegtelse, al Løshed, al Slapshed, al Hovmod i Hjerterne brydes og splintres; det er Troens Prøvesteen — her aabenbares Hjerternes Tanker; thi her kan kun Ydmyghed, Kjærlighed og Klippesagt Tro følge; — den fornemme Selvflogskab og den lunkne Fornuftighed forvirres og falder fra; ja dette Dogma er den store Krigserklæring, den h. Fane, som skal samle de Christne fra hele Jordens Kredse til den vældige Kamp, der forestaaer med Mørket — den Verdenskamp i eminent Forstand, hvor Seiren er vis, skjøndt Striden bliver haard — den Aandens Kamp, i hvilken Mange skulle fortabes, og hvor det atter lyder forjættende og advarende, hiint Ord af det nye Testamente: Salige de som ikke forarges. Men som den, hvem det af Gud blev givet at forkynde Slagten dette saa uendeligt indholdsfulde store dogmatiste Budskab, er den hellige Fader i udpræget Forstand vor Tids aandelige Fører — Aanden efter Guds Hjerter; og derfor er det at Gud har udmærket ham, som han i 1800 Aar ikke har udmærket Noget — derfor er det, at Gud har stillet ham saaledes høit og lysende for Samtidens Dine — for at den i Valgets — i Afgjørelsens Time skulde forstaae ham og følge ham — Christenhedens Bannerfører.

I uendelig tilbedende Taknemmelighed mod Gud var det derfor at vi saaledes her paa denne Høitidens Dag — Gud til Ære, og i sønlig Erkjendtlighed mod den h. Fader; men jeg føler det kun altfor godt — at Ordet er for svagt, og vor Hyldest for mat til i Sandhed at kunne tolke den Strøm af Følelser, som i denne Stund begejstre og overvalde os; ei ved Tale og Sang er det, at det værdigen og fuldt kan udtrykkes, som nu rører sig i vore Hjerter. Nei! det er noget langt høiere og renere, der her skal bringes til Tak; hvad jeg mener vide De alle! Saa lader os da — jeg siger ei vælge — thi vi have vel alle valgt — men lader os her i denne alvorfulde Time med hele vor Villies — med hele vor Sjæls Energi — med hele den taknemmelige Kjærligheds hellige Begejstring og kæmpesterke Beslutning staalsatte og befegle dette vort store afgjørende Valg — saa at vi — om end Ingen andre ville det — ja om end hele Verden staaer os imod — ville leve og kæmpe — lide og feire — med dette Gne for Die, at være Christne — Christne i Tro og i Ydmyghed — i Kyndighed, i Haab og i Kjærlighed — kun Christne — og Intet uden dette alene; fra nu af og til Dødens Time kalder!

Af den paa følgende Tale meddele vi her i Sammenhæng fornemmelig det af Hensyn til Tiden i det mundtlige Foredrag kun løselig udførte Overblik over Europas og Italiens politiske Tilstand i de Aar, der gik forud for og nærmest efter de revolutionære Bevægelser i 1848. — Samtiden hilfede med Begeistring de af Pius IX. ved hans Thronbestigelse bebudede Reformers, og man anerkjendte overalt den hoimodige Tænkemaade, der kundgjorde sig i den almindelige Amnesti for alle politiske Forseelser og i den Pressen forundte Frihed til at drøfte alle offentlige Anliggender. Det viste sig imidlertid desværre snart, at den her omtalte almindelige Stemning var af en noget mistænkkelig Bestaffenhed, at den var blandet med mange urene Elementer, som i den følgende nu hevrundne lange Aarvække mere og mere baade skulde aabenbare deres sande Charakter og dermed tillige de Misforstaaelser, der laae til Grund for en Mængde stufede Forventninger. Den politiske Atmosfære i Europa havde nemlig dengang, da Pius IX. tiltraadte sit Pontificat, længe været tung og trykkende. Overalt fandt Folkene sig stufede i de Forventninger om Deelagtighed i Lovgivningen og Styrelsen af de offentlige Forhold, eller med andre Ord om større politisk Frihed, der knyttede sig til de store Løfter, hvormed alle Europas Fyrster havde indviet den nye Æra efter Napoleon I.' Fald. Der gjarede overalt paa Fastlandet en Utilfredshed med de bestaaende Forhold, som især i Frankrig — hvor det revolutionære Borgerkongedømme af 1830 ingenlunde tilfredsstillede Tidens Fordringer — antog en betænkkelig Charakter, og endelig eksploderede i Februarrevolutionen 1848. Denne Katastrofe blev Signalet for lignende Omvæltninger andensheds, og der var intet Land, hvor den revolutionære Aand med større Voldsomhed nedbrød alle Skranke, end i Italien.

Den overveiende Indflydelse, som Wienerfreden i Aaret 1815 havde indbrømt Østerrig i dette Land, saarede dybt Italienernes pirrelige Nationalsølelse, og det kan ikke nægtes, at de havde Grund til at føle sig krænkede, ikke saameget ved Tanken om, at en Deel af Norditalien var bleven indlemmet i Østerrig, men mere ved Bevidstheden om, at de italienske Fyrstehuse i politisk Henseende stode i et Afhængighedsforhold til den europæiske Stormagt, som de forstjællige italienske Folkstammer hele den senere Middelalder igjennem jævnlig havde bekæmpet, og hvis Herredømme de vare vante til at betragte

som en uberettiget Anmasselse. Det var ligeledes uheldigt, at de nærmest foregaaende Paver, tiltrods for de sørgelige Erfaringer fra Joseph II.' Tid sidst i forrige Aarhundrede, endnu syntes at holde fast ved den gamle Tradition om det christelige romerske Kaiserdomme som Kirkens verdslige Støtte. Vel var denne Institution med saa meget Andet gaaet tilgrunde under de sidste Aars politiske Omvæltninger, men Østerrig betragtedes dog fremdeles som den naturlige Arving til denne Kæresret; og saavel Kirkens Ethrere som dens trofaste Venner baade i Italien og andensteds syntes, under den almindelige Glæde over Pius VII.' Gjenindsættelse i hans Værdighed og Rettigheder baade som Kirkens Overhoved og verdslig Souveræn, altfor meget at have glemt de Misligheder, der knyttede sig til enhver Tjenstbeviisning af denne Verdens Værgtige. Det er undskyldeligt, at man dengang, og tilmed under den friske Erindring om de Ydmygelser, det østerrigiske Kaiserhuus havde maattet taale af den franske Revolutionens Erobringspolitik, det var undskyldeligt, at man under disse Omstændigheder ventede, at den verdslige Politik skulde herefter, mere end før, lade sig lede af høiere eller christelige Hensyn. Men der er Intet, som Verden hurtigere glemmer, end det guddommelige Forsyns Velgjerninger, og den politiske Gagnnytte kræver derfor Betaling for enhver Tjeneste, som vides Kirken, om ikke i anden Form, saa dog i det mindste i den, der fremmer Ergjærrighedens forskjellige Planer. Det da herskende østerrigiske (Metternichske) System, og den almindelige Mening, at den h. Stol befandt sig i et politisk Afhængighedsforhold til Østerrig, bidrog nemlig ikke blot til at nære den Utilfredshed, som i det skjulte gjærede i Italien, hvor flere hemmelige Selskaber arbejdede ivrigt, for under beleilige Omstændigheder at fremkalde en omfattende Rebellion; men den vedligeholdt i en lang Række af Aar en, som det senere skulde vise sig, ulykkebringende Rivalitet mellem Østerrig og den Magt, som nylig havde tilføjet baade Østerrig og Pavedømmet saa store Ulykker.

Tilstanden ved Pius IX.' Thronbestigelse var derfor saavel i Italien som i den øvrige Verden af den Beskaffenhed, at den nyvalgte Pave strax erkjendte Nødvendigheden af at betraede en ganske ny Vej. Det stod klart for hans politiske Skarpsynet, at der maatte gjøres noget Alvorligt og Overordenligt for at besvære den truende Uveirsstorm; og det kan ikke betvivles, at den Andeel i Statsmagten, som han, uden aldeles at bryde med den

historiske Udvikling, havde tiltænkt sit Folk, vilde under heldigere Betingelser have afværget de truende Farer; men, at dette ikke lykkedes, havde deels sin Grund i, at det gamle System og Utilfredsheden med det havde været altfor længe, og Uvillien derfor gnavet sig altfor dybt ned i Hjertene. Under saadanne Omstændigheder lønnes næsten altid selv den største Hoimodighed med Utaknemmelighed, og det saa meget mere her, som den Naadeshandling, hvormed Pius IX. begyndte sin Regering, paa eensgang førte en Mængde Personer tilbage til Hjemmet, som under en længere Tids Landsflygtighed og Fængsel havde gjort sig fortrolige med Tanken om Hævnen over al Fortidens Uret mod „Nutidens retfærdige Krav“. Endnu førend det længe forudsete Uveir brod løs i Frankrig, havde Revolutionens Ophavsmand i Italien allerede gjort Pius IX.'s Navn og Løfter til Vojenet for en radical Omvæltning af de bestaaende Tilstande i hele Italien, som nødvendig maatte medføre en gennemgribende Forstyrrelse af Europas Fred. Man stillede nemlig ikke blot de uvimeligste og meest overdrevne Fordringer til hans Tilfagn om indre Reformers, men forlangte, at han, i Henhold til de Antydninger, han i Erkjendelse af Italiens nationale Ret havde udtalt om, at ville benytte sin Autoritet som den katholske Christenheds Overhoved til at fjerne al uberettiget Indblanding i Italiens Anliggender fra Udlandets Side — under Trussel af Kirkens Bånd skulde tvinge Østerrigerne til aldeles at rømme Italien. Dette var i Virkeligheden det Samme som at forlange, at Kirkens Overhoved skulde erklære Østerrig Krig! Det var i April 1848, at den revolutionære Ophidselse skred til disse Yderligheder. Man forlangte, at Pius IX. skulde optræde som Fører for den italienske Enhedsbevægelse, og dermed sanctionere den nationale Isolationsdrift, som samtidig gjærede trindt omkring blandt de forskellige Folkfærd. Men dette var atter det Samme som at fordrø, at Christenhedens fælles Fader skulde give Signalet til en almindelig Revolution og en europæisk Krig. Det var da Pius IX.'s retfærdige Indignation over denne opvørende Fordring, der tjente Omstyrtningspartiet til Paaskud for en Hensynsløshed, der ikke gyste tilbage for nogen Forbrydelse. Man snigmyrdede hans Minister Rossi og hans Secretar Palma, og nødte ham selv til at flygte fra Rom, hvor Mazzini, Garibaldi og Consorter i Vinteren 1848--49 ved deres republikanske Constitutionsmageri demoraliserede de lavere Classer af Befolkningen og odelagde al offentlig og privat Velstand.

Efterat Frankrig i Juni 1848 lykkeligt havde frigjort sig for den Arbejderrepublik, som den socialistiske Opstand i Februar s. A. efter Julimonarkiets Fald havde paa-  
trængt det, var den katolske Kirke den eneste Magt, der stod urørt af den almindelige Forstyrrelse. Julikongedømmet af 1830 havde i de 18 Aar, det havde bestaaet, jaget efter en slet Popularitet ved at lamme og undertrykke Kirkens Frihed. Efterat Samfundet nu var reddet fra at synke i den Afgrund, der nylig havde truet med at afsluge det, vaagnede blandt alle Mænd af aandelig og politisk Betydning en levende Erkjendelse af Kirkens Betydning og Nødvendighed for Samfundsordenens fortsatte Bestaaen. Den daværende franske Republik, som nu var befriet fra den saakaldte røde Republiks (Socialismens) Terrorisme, sendte en Hær til Rom for at befrie det fra dets Tyranner. Rom erobredes med Letthed af Franskmændene i Sommeren 1849, og i April 1850 kunde Pius IX. vende tilbage til Christenhedens Hovedstad.

Verden haade i Aarene 1848 og 1849 gjort saa alvorlige Erfaringer om Folgerne af en over Samfundet i det Store udbredt Irreligiositet, at man havde Grund til at vente, at en bedre Aand efterhaanden vilde tilkæmpe sig Herredømmet saavel over det offentlige som det private Liv. Det lod ogsaa i Begyndelsen til at skulle blive Tilfældet. Regjeringerne syntes at være komne til Erkjendelse af Nødvendigheden af Kirkens af Statsloven uhindrede og frie Vedværelse paa sine Enemærker, saavel som af dens Overhoveds suveræne Uafhængighed; og i de første Aar af den paany oprindne Fredsperiode mødte Kirkens Overhoved stor Forekommenhed hos alle Regjeringer og Statsmænd, og selv de protestantiske Lande med katolske Under-  
saatter, nemlig England og Holland\*), kunde ikke unddrage sig Indflydelsen af Tidens mægtige Strømning. Dog — det

\*) Da i disse Lande Forholdet til den katolske Kirke altid har været betragtet og behandlet fra et reent politisk Standpunkt, fortjener det at fremhæves som noget Overordentligt, at man fandt sig i Oprettelsen og Ordningen af det katolske Hierarki i disse Stater, hvor den katolske Religion hidtil blot havde været taalet, og hvor kirken, ligesom i Hedningelandene, hidtil var bleven jurei af apostoliske Vicarer. I Preussien havde Regjeringens fejlsagne Forsøg i Aaret 1837 paa at løse Spørgsmaalet om de blandede Ektestaber ved en Volksbehandling fremkaldt et overordentligt Opviing i det katolsk-kirkelige Liv i Westfalen og Rhinprovincien.

skulde desværre altfor snart vise sig, at denne Verdens Land aldrig aflægger sine onde Instincter, men altid bliver sin Charakter tro. Alle bedre Mennesker havde glædet sig over den Raffhed og Energi, hvormed Frankrigs Intervention havde gjort Ende paa det revolutionære Tyranni i Rom; og, da den monarkiske Regjeringsform altid har viist sig at frembyde bedre Garantier for en fast og rolig fremskridende Udvi-ling af de offentlige Forhold, end Republikken, hilsendes ogsaa det nye napoleonske Kaiserdomme af de fleste som et gunstigt Varsel for Frankrigs og Europas Fremtid. Man glemte for Siebliffet de Misligheder, der ere uadskillelige fra „de store Principer af 1789“, som den franske Kaiser ved alle Leiligheder henviste til som Grundlaget for den Politif han agtede at gjen-nemføre; Samtiden kastede ligeledes et velvilligt Elor over de opvørende Midler, han betjente sig af for at naae Maalet for sin Ergjærrighed. Det var Navnet „Napoleon“ og det af Tiden fejrede Revolutionsprincip, hvormed det lykkedes ham at dupere den fra Troeti paa en høiere Strelse af Menneskeslag-tens Anliggender affaldne Deel af Verren, for hvem den legi-time, i Guds Anordning grundede Herferreret nu i mere end to Menneskealdere har været Gjenstand for Haan og Spot. Thi det varede ikke længe, før Napoleon III. dyrkedes som Tidens Orakel, for enhver af hans offentlige, ofte aldeles intet-sigende og forblommede, blot paa at fixere den offentlige Mening anlagte Udtalelser, kommenteredes i al Verdens Blade. Sagen var nemlig den, at han under et høist despotiskt, paa almindelig Folke-aafstemning grundet Regimente i Frankrig, forstod at haandtere det revolutionære Phrasemageri med en Virtuositet, som blæn-dede alle Tidens Ordforere saavelsom deres taufeløse Efter-snakkere. Medens han godt forstod indenfor sine egne Ene-mærker at holde Revolutionen i Tømme, var han saa dybt ind-villet i Forbindtligheder mod det Princip, han skyldte sin Op-vojelse, og stod navnlig i saa intime Forhold til Lederne af de hemmelige Selskaber i Italien, at han fandt det nødvendigt at experimentere med Revolutionens Grundsætninger paa Andres Bekostning; og hvor i Verden var der vel en bedre forberedt Jordbund herfor, end i Italien? Samtidig med den Krig, der trængte Østerrig ud af Italien (1859), og den under hans Protection paa Kirkestatens og paa de øvrige italienske Staters Bekostning fuldbyrdede Forening af hele Halvøen til en Eenhed under en af dens mindste Fyrsters Scepter proclameredes nu de to berømte Dogmer, hvis ufeilbare Almuegylidighed den doc-

trinære Liberalisme overalt har ydet den velvilligste Auerkjendelse, nemlig det saakaldte Nationalitetsprincip med dets Tilbehør: almindelig Afstemning; fremdeles det ligesledes af Tidens Vise godkjendte Ikke-Interventionsprincip med dets Tilbehør: de fuldbyrdede Kjendsgjerningers Ret. Det forstnævnte Princip\*), der gaaer ud paa at sonderrive de Vaand, som Historien i Fortiden har knyttet, og som Folkeretten, baaren af et hoiere Rettsprincip, har befattet og helliget, blev saaledes, til Overraskelse for alle Underledestående, opstillet som det hoieste Princip for Europas politiske Fremtidsudvikling. Denne Theori var ikke blot directe anlagt paa at fremme „Italiens Enhed“, men tillige paa at ruinere Østerrig ved at lamme dets Bestræbelser for at tilveiebringe en dets forskjællige Nationaliteter tilfredsstillende Forsatning. Virkningen var altsaa meget klogt beregnet; og den almindelige Afstemning kunde være meget vel indrettet efter de franske Tilstande, navnlig Landalmuens Passion for Napoleons navn, og det hele Massineri, ved hvis Hjælp en saadan Afstemning faaer et hensigtsmæssigt Resultat. Men den Anvendelse af dette Princip, som anbefaledes til almindelig Brug andesteds, var som bekjendt Folkenes Ret til ved Afstemning at afgjøre, til hvilket Land de ville høre; og det fik ved Hjælp af hine Midler et forønsket Udfald for Erhvervelsen af Savoien, men vil overalt, hvor der ellers gives Løfte om dets Anvendelse, kun blive benyttet som et Mittel til at holde de Forurettede og Undertrykte for Nar! Det gjælder baade om dette og det foregaaende og begge de andre Napoleonske „Principer“: Ikke-Interventionens og de fuldbyrdede Kjendsgjerningers — deres sande Betydning er at sanctionere alle Magtens, og navnlig den revolutionære Despotismes vilkaarlige Overgreb, uden at nogen Uvedkommende i den franske Retts Navn er befoiet til at paatale dem. Saasnart en politisk Skandalsgjerning heldigt er fuldbyrdet, er den slaact fast som en uantastelig Kjendsgjerning;

\*) Vi unblade dog ikke at bemærke, at selve den nationale Fanatisme, tilligemed de i samme skjulte Erobringstendenser er meget ældre end Napoleon III. og den daværende Tid. Den er et Tilbehør til Hedenskabets og den tidlige Middelalders Barbari, men blev i Tyskland taget til Hjælp i Kampen mod Napoleon I., og siden bragt i System af tyske Professorer og Politikere, som et hensigtsmæssigt Paastub for at betrage og plyndre svagere Naboer.



Uret er saaledes bleven til Ret, eller med andre Ord: Magten har altid Ret, eller den politiske Ret culminerer i de revolutionære Intrigers Underfundighed i Pagt med Kanonerens Almagt!

Den kaiserlige Philosoph har nu i ti lange Maanedes Landsflygtighed havt Tid til at anstille Reflexioner over Frugten af sine Idrætter. Hans Principer gjorde i sin Tid uægtelig Lykke i den offentlige Mening. Det var meget behageligt for de Magter, der vare moralsk forpligtede til at haandhave deres Medsouveræns legitime Rettigheder, at kunne tause lægge Hænderne i Skjodet, og uvirkomme see til, hvor de burde tale og handle, og under denne Udfærd troste sig med Bevidstheden, at de handlede efter et almindelig anerkjendt Princip! Disse „Principer“ have saaledes ydet deres Opfinder en mægtig Hjælp til, ved Fuldbyrðelsen af Italiens Eenhed at frigjøre sig fra alle gamle Forpligtelser mod Revolutionen. Men den nye Dei, den kaiserlige Politik siden slog ind paa, ved tilskyndende at beskytte Kirkestatens efter hans Opmuntring og Naad udplyndrede Souveræn, og ved at vise den tidligere chicanerede franske Geistlighed imødekommende Velvillie, bragte ingen Lykke; thi det guddommelige Forsyn begunstiger ikke Egennytten og Underfundigheden. Napoleon er i Ulykkens Dage bleven overøst med Forhaanelser af hiint enige Italien, som ene skylder ham sin Tilværelse, og vegeterer nu, betyngtet med Frankrigs Forbandelser, og ringegattet og glemt af Størstedelen af den tankeløse Hob af Aviskrivere og Avislæsere, som uslig forjødte hans politiske Viisdom og Almagt! Men hans Principer have baaret deres giftige Frugter, og ville fremdeles vedblive at bære dem; thi deres Brugbarhed imødekommer altfor meget Tidsaandens Instincter, til at de skulde følge deres Ophavsmand i Glemfelses Grav! Endnu see vi Tidens kronede Hoveder og Stormænd med forskagte Arme betragte den Souveræns Udplyndring og Mishandling, der repræsenterer den meest omfattende sociale Magt i Verden, den Magt, der igjennem alle christelige Aarhundreder har baaret al anden Autoritet paa Jorden og det synes ikke, at Noget af dem siner den Afgrund, der truer deres egen Myndighed. Endnu jubler den store tankeløse Hob — uden at see det latterlige i denne Begeistring for alle Uvedkommende — den Dag imøde, da Rom skal blive det enige Italiens Hovedstad! Vi tør imidlertid med Tillid og Haab see det Kommende imøde. Thi vort Haab er grundet paa den levende og almægtige Guds Barmhertighed og Almagt. Verdens hele Tilstand er af den Bestaafenhed, at ingen menneskelig

Magt kan hjælpe. Her kan ene Gud og Kirken hjælpe, men Kirken kan kun udføre sin store Mission, naar dens Overhoveds Uafhængighed af denne Verdens Magter anerkjendes og respecteres. Vi vide Alle, at Kirken aldrig kan ligge under i Kampen mod Verden; men vi vide ogsaa, at Samfundet ikke kan undvære Kirken, og derfor tør vi ikke opgive Haabet om dens suavelige Udfrielse af sine Tvængsler.

### Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** 3 Dage fra d. 16. til 21. Juni var Vaticanet opfyldt af Deputationer, der overrakte den h. Fader pragtfuldt udsmykkede Adresser og større eller mindre Summer som Peterspenge. Selv fra fjerne Verdens egne, fra Asien og America havde der indfundet sig Deputerede, og den diocesiske Adresses kunstfærdige Udsmykkelse var Gjenstand for almindelig Beundring. 3 en Audients til de tydske Deputationer udtalte Paven sin Aerkjendelse af den katholske Presses Fortjenester af Kirkens Sag og opmuntrede til paa enhver Maade at understøtte den. Fra mere end 100 regerende Fyrster (deriblandt ogsaa Tydsklands Kaiser, Dronningen af England, Kongerne af Holland og Sverig o. fl. protestantiske Fyrster) og andre høitstaaende Personer modtog den h. Fader lykønskninger ved telegrafiske Depescher. Paa Kroningsdagen d. 21. Juni modtog han Staden Roms Gratulationsadresse, undertegnet af mere end 60,000 af dens Beboere. 3 Kirkestaten (i dens oprindelige Omfang) er der ikke et eneste Stift, som ikke har oversendt Pius IX. sin lykønskingsadresse, og de vedkommende Biskopper havde alle personlig indfundet sig i Rom. Ogsaa andre Dele af Italien vare talrigt repræsenterede.

— Den tre Dages Andagt (Triduum), som fra Morgenen d. 16. til Aftenen d. 18. Juni feiredes i alle Roms Kirker, var overordenligt stærkt besøgt. Færdlethed vare Peterkirken og den store Laterankirke opfyldte af Andagtige. Den førstnævnte Kirke var ligesaa fuld af Menneſter som ved det tyjndaarige Jubilæum 1867. Den fjendtlige Agitations Ledere forsøgte i deres Harm over den almindelige Begeistring og Deeltagelse for Pavens Person ved en fejlslagen Demonstra-

tion mod de Fremmede — nemlig almindelig Slagning med Nationalfarverne — at foranledige en Forstyrrelse af den festlige Glæde, men dette Forsøg fik et meget kummerligt Udfald.

— Flere udenlandske Blade udbredte for et Par Uger siden et italiensk Telegram\*), hvorefter Pius IX. skulde have „ladet den overordnede Gesandt, der skulde overbringe ham Kong Victor Emmanuels lykønskning, forjætte, at Kongens Opmærksomhed havde vort og glædet ham, og ladet Gesanden anmode om at tolke Kongen af Italien disse Toelser.“ I Modfætning til denne tendentiose, fra Florentinerbladet „Opinione“ stammende Beretning meddeltes strax efter af en vel underrettet romersk Medarbejder til „Genfer-Correspondent“, at Kongens Affending, hans Adjutant General Bertolè-Viate, hvem han havde overdraget dette Hverv, hvis moralske Beskaffenhed vi ikke behøve at karakterisere, havde af Cardinal Antonelli faaet det Svar paa sin Begjæring om en Privataudients, at det, „hvor vorende end den h. Fader fandt ethvert Beviis paa Deeltagelse, og hvor gjerne han end modtog enhver lykønskning, fra hvem som helst den end maatte komme, dog i Betragtning af den Stilling, i hvilken Kongen havde bragt Paven, neppe vilde være Hs. Hellighed muligt at modtage Generalen, men at han (Cardinalen) jo iøvrigt ikke var Herre over Pavens Bestutning, og derfor var villig til at afgive Beretning om Generalens Anliggende, og indhente den h. Faders nærmere Befaling. I Dagens Løb overbragte en af Statssecretariatets Embedsmænd Generalen den Besked, at Paven ikke saae sig istand til at modtage ham. Man seer altsaa, at de Ord, som hiint italiensk Telegram har havt den Uforstaaethed at lægge Pius IX. i Munden, ere en aldeles forvansket Gjengivelse af Cardinal Antonellis Ytring om hans Souveræns Toelser i Anledning af de ham overbragte lykønskninger i Almindelighed, hvilken Ytring tilmed blot er brugt som en af diplomatisk Courtoisie fræret Indledning til Udtalelsen af en Vedkommende mindre behagelig Sandhed, og en velfortjent Røvselse af denne usømmelige Fornærmelse. Turinerbladet »Unita cattolica« udtaler i stærke Ord sin Forbaiselse over den Taktløshed, som Regeringen ved denne Leilighed har lagt for Dagen, ved at betroe denne Sendelse netop til den Mand, som har forarget det sa-

\*) De herværende Blade have naturligvis ikke forjæmt at optage det.

tholste Italien og hele den katolske Christenhed ved at foreslaae den Lov, der har gjort alle italienske Geistlige militærpligtige!

**Kjøbenhavn.** Allevegne over hele Fastlandet ere Dagene 16.—21. Juni blevene feirede med en Deeltagelse, der afslægger et glædeligt Vidnesbyrd om det freidige Naab og den faste Tilid til Kirkens guddommelige Forsyn, hvormed den katolske Christenhed seer Fremtiden imode. Hvad der i vort forrige Nummer blev omtalt som tvivlsomt og usandsynligt, nemlig den vandrende italienske Thrones Overflytning til Rom, er vel i disse Dage bleven en Kjendsgjerning; men Spørgsmaalet er, hvorvidt dette bliver andet, end en Demonstration. Det, som det gjælder om, er Varighe den, og den betvivle vi meget.

### Ansgarinsforeningen.

Beskyrelsesmøde Tirsdagen den 18. Juli Efterm. Kl. 6.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen** den 16de Juli. 7de Sondag efter Pünse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10. Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Broderstabsandagt til Marias h. og ubesmitrede Hjerter for Syndernes Umvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 17. M. Merius, Betsj. 18. Et. Camillus af Velis, Betsj. 19. O. Vincents af Paul, Betsj. 20. Co. Hieronymus Emilians, Betsj. 21. F. De h. Martyrer af Gorkum. 22. L. Maria Magdalena.

**Søndagen** den 23de Juli. 8de Sondag efter Pünse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 21. M. Henrik, Keiser, Betsj. 23. Et. Jacobus, Apostel. 26. O. Anna, den h. Jomfrues Moder. 27. Co. Karmel-Statulæfest. 28. F. Nazarius og Teodos. MM. 29. L. Martha, Jomfru.

„Katholsk Kirkekalender“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende medtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hæftocommissionær, Hr. Gressierer G. P. ved Breve. Tordenstjeldsgade Nr. 5. I. Sal, og i alle Beglader; i de danske Stater paa de hyl. Postcenter. Prisen er 3 Mk. Svartaleet, enkelte Numere 8 St.

# Katholisk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 16.

Søndagen den 30te Juli.

1871.

---

**Indhold:** Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Tyskland. — En Bemærkning. — Elisabethforeningen.

---

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer.

---

### III.

Uforligeligheden af Troen paa Consecrationens Virkning med den i den lutheriske Kirke nu overalt herskende Forestilling om, at Brød og Vin kun kunne siges at være Christi sande Legeme og Blod, forsaavidt som Sacramentet nydes af de Communicerende, forekommer os at være et saa slaaende Beviis for en fuldkommen Mistjendelse af Herrens Indstiftelse, at det ikke kan andet end forbause enhver tankende Christen, at den omtalte status quo, der fremdeles lader dette Spørgsmaal henstaae uafgjort, har kunnet vedligeholde sig saa længe, uden at forurolige nogen lutherisk Theologs Samvittighed. Og det er derfor her nødvendigt at meddele en Oplysning om Tilblivelsen af hiint nu saa almindelige Forsvar for den lutheriske Nadverlære, der end nderligere vil godtgjøre saavel Lærens Urigtighed, som Forsvarets Mislighed.

Calvin havde nemlig i de groveste Udtryk foreholdt Luther den Inconsequents, der faldt hans Lære til Kæft, naar

han vilde fastholde Troen paa en objectiv Virkning af Consecrationen, og tiltrods herfor alligevel forkaſte Tilbedeſen, der efter hans Mening var en uundgaaelig Conſequens af denne Tro. Men det maa dog herved bemærkes, at Calvin ligesaa godt ſom Luther vidſte, at en Tilbedeſe, under Forudſætning af Brødet's og Vinens Vedbliven efter Consecrationen, medrette vilde fortjene Navn af Afgudsdyrkelse; Hensigten med hans voldsomme Angreb paa Luthers Nadverklære var derfor kun, at han vilde viſe dens Uforligelighed med Tankningens Fordringer, idet han henviſte til et Dilemma, der, hvorledes det end vendtes, aabenbarede dens Uholdbarhed. Det positive og enefte praktiſke Reſultat af den hidſige Kamp, Luther i ſaa lang Tid havde ført mod de ſchweitzerſke og ſtraßburgſke Theologers ſindbilledlige Opfattelse af dette Sacraments Vaſen og Virkninger, var efter Calvins Mening det, at Luther, ſom havde ſat Himmel og Jord i Bevægelse for at affkaſte Meſſen og Alt, hvad der i den katholiſke Kirke indvortes hørte til, og i det udvortes Liv ſluttede ſig til denne Cultushandling, endte med — eſterat Alt dette forlængſt var forsvundet fra det virkelige Liv — at forſagte den med ſaa ſtor Ophævelse i ſin Tid forkaſtede katholiſke Være, uagtet det var indlyſende, at denne, løſreven fra Meſſeoſſeret og den katholiſke Sacramentlære, navnlig fra Præſtevielsens Sacrament, vilde komme til at ſvæve i Luften ſom en tom og tilmed ulogiſt Abſtraction, der mangede alt Fodfaſte i det virkelige Liv. Luther ſtod alſaa i Calvins Dine ſom den, der paa eengang nedbrød ſit eget Værk og hildede ſig i Selvmodſigelſer, der vare uforligelige med al ſund Tankning.

Det var for under diſſe fortvovlede\*) Omſtandigheder at

---

\*) Man havde nemlig i begge de ſtridende Leire en uhyggelig Føleſe af det Betænkelige i denne Strid, der aabenbarede de Kirken bekæmpende Theologers indbyrdes Uenighed ſelv om de allervigtigſte Spørgsmaal i Troeſlæren. Man ſøgte tillige, at denne Strid gav Læren om Bibelordets Klarhed og Selvforſtaaeligheſed og

mægle og forsoner, at Melandthon fandt paa den her omtalte Udvei, hvorved han meente paa eengang at kunne fjerne to Anstødsstene, nemlig Tilbedelsen og Consecrationen. Vi bemærke i Forbigaaende, at vi forsættlig i det Foregaaende slet ikke have taget Hensyn til den sidstnævnte Handling's Forhold til Præstevielser's Sacrament og den ved samme meddeelte Fuldmagt, fordi vi her kun tale om dem, som virkelig troer, at Christus i Sandhed er nærværende i det efter luther'sk Ritus consecrerede Sacrament, og fordi, selv under denne Forudsætning, ethvert Forsøg paa at haandhave denne Læreform viser sig at være forfeilet. Det fortjener nemlig at mærkes, at Melandthon, ved en Tid efter Luthers Død at bringe den foromtalte Betragtning af Sacramentet for Lyset, vel, som ovenfor sagt, havde til Hensigt, foruden Tilbedelsen — den lovgivte Consequents af Herrens virkelige Nærværelse — ogsaa at tilbagevise Consecrationens af den præstelige Fuldmagt betingede Nødvendighed, men at de følgende Aarhundreders troende Lutheranere ingenlunde have bibeholdt Consecrationshandlingen blot som en kirkelig Ritus, der kun skulde gjælde for en intetfjædende Formalitet, men tillægge den en væsentlig Betydning. Og det fortjener ikke mindre vel at mærkes, at Melandthon, saalænge Luther levede, heri som i alt Andet boiede sig for hans Autoritet, og lod Samtiden forblive i den Tro, at han deelte hans Anskuelse om Alterets Sacrament. Det viste sig imidlertid ikke længe efter denne Tid, at dette Sidste i denne, som i flere andre Henseender, var saa langt fra at være Tilfældet, at han efterhaanden nærmede sig mere og mere til den calvin'ske Læreform, og kort før sin Død, da han ikke mere havde noget at

---

den derpaa byggede Grundsætning om den h. Skrivts Egenlydighed som Troesnorm og Erkjendelseskilde et Dødsstød. Denne Følelse fremkaldte derfor fra Luthers Side allerede i Aaret 1552 et fortvivlet Forsøg paa at begrunde hans Lære ved Hjælp af den fremdeles i alle andre Retninger forfæstede Tradition!

frngte af de øvrige Theologers Forkjætringsfnge, ganske aabent vedkjendte sig den!

Det Mærkeligste ved denne Sag er altsaa den Omstændighed, at hiint Nødanker for den lutheriske Nadverlære slet ikke har hjemme i den lutheriske Kirke og Theologie, men er en Frugt af Melancthons Forkjærlighed for det calvinste System i det Hele. Hiin Lære om Nydelsen, som Betingelse for Herrens sacramentale Nærværelse, passer nemlig kun for den Calvinste Lære om samme. Her er den paa sit Sted og harmonerer fuldkommen med hele den øvrige Forestillingskreds om dette Punkt. For Tydeligheds og Fuldstændigheds Skyld give vi derfor her en kort Fremstilling af Calvins Lære. Han lærte, at Christi Legeme vel er nærværende i Nadveren, og at den Troende nyder det; men, da Kristus efter sin Himmelfart er i Himmelen, og Hans forklarede Legeme derfor, efter hans Mening, umulig samtidig kan være paa Jorden, og endnu mindre forene sig med nogen jordist Substant (d. e. med Brød og Viin\*), saa er Nydelsen af samme af en reen aandelig Væffenhed, og finder kun Sted derved, at der udstrømmer en Kraft fra Christi i Himlen forblivende Legeme, som meddeler sig til den troende Sjæl samtidig med Nydelsen af Brødet og Vinen, der i enhver Hensende forblive hvad de ere, og derfor kun „betyde“ eller sindbilledlig forestille Herrens Legeme og Blod. Efter denne Lære modtager kun det troende Meneske Sacramentet, medens den Vantro blot nyder Brød og Viin, og altsaa ikke, som den lutheriske Theologi lærer, forbrænder sig mod Kristus, der jo kun er nærværende for Troen, men ene forsynder sig ved og dømmes for sin Vantroes Skyld.

---

\*) I dette Punkt er Calvin enig med den katholske Kirkefære, der alle Dage ligesaa den tidlige Oldtid har forkastet enhver Sammenblanding af Guddommens Væsen med Skabningen og stæbte Stoffer. Han bygger altsaa sin Lære paa de samme Præmisser, som alle den katholske Fortids store Tænkere, men udleder en fra deres Betragtning ganske forskjellig Conclusion af hine Præmisser.



Alene for denne Betragtning passer Melanchthons skarpsindige Opfindelse; den har kun sin rette Plads i den reformerte Kirkes eenfaldige Subjectivisme, der culminerer i dens Nadverlære. Det er nemlig der Troen, som producerer hele den christelige Objectivitet! Brødet er for Troen Christi Kjød, fordi det er Troen, der hæver Menneskets Aand over det Jordiske, drager den himmelfarne Christus i aandelig Forstand ned fra Himlen og forener ham med Sjælen, som længes efter at vide sig i Samfund med ham; men dette reent aandelige Samfund er betinget af Nydelser af det sandfælsige Underpant paa Herrens aandelige Nærværelse, som hans Indstiftelse har fastsat.

Det fremgaaer altsaa af det ovenfor anførte, at den egentlige Mening med denne Theori var Tilveiebringelsen af en Forsoning af de to uforligelige Modsatninger, der her stode fjendtligt ligeoverfor hverandre, og hindrede de forskjællige fra den gamle Kirke adskilte Partier\*) i at danne en sluttet Eenhed til den katholske Kirkes Tilintetgjørelse; thi det laae jo i Sagens Natur, at dette var den reformativiske Bevægelses sidste Viemed, da Forestillingen om Kirkens Eenhed endnu dengang var dybt rodfæstet i Gemhytterne, medens en lang Vane

---

\*) Luthers forrige Ven Carlstadt vedblev saaledes at haandhæve Luthers oprindelige Forestilling om Sacramenterne: at de blot vare symbolske Vidnesbyrd, der skulde tjene til at styrke Troen paa Syndsforladelsen. Da nemlig Luthers Hovedlære, at Mennesket frelses alene ved Troen, gjør alle Sacramenter eller Raademidler overflødige, hævdede Carlstadt og hans Tilhængere den Mening, at Christus, idet han sagde de Ord: „Dette er mit Legeme,“ havde peget paa sig selv, og ikke tænkt paa Brødet og Vinen. Zwingli indrømmede, at naar man, saaledes som Luther gjorde, vilde holde sig strengt til Ordnes bogstavelige Mening, da maatte man give den katholske Kirkelære Ret i Troen paa en Forvandling. Men da han nu ansaae det for afgjort, at deene maatte forkastes, paastod han, at Ordet „er“ her var det samme som „betyder,“ og at Nadveren blot var et Erindringsstegn. Andre (Decolampadius, Bucer, Capito o. Fl.) varierede disse Meninger endnu paa andre Maader.

siden skulde gjøre Verden fortrolig med Tilværelsen af flere Kirker, der hver kunde tilegne sig sin Deel af de Forjættelser, Herren har givet sin Kirke! Men det maa dog kaldes hoist mærkvaerdigt, at saagodtsom alle store Navne i den lutherske Theologie og Kirke i den nyere Tid have gjenoptaget hiin Melanchthons Theorie, og benyttet den som det væsentligste Forvarsvaaben for Haandhævelsen af den lutherske Nadverlare, uagtet den beviislig er en Frugt af Melanchthons hemmelige Helden til Calvinismen, og ene finder sin Forklaring i den hele Tankegang, der har faaet sit sammenhængende og consequente Udtryk i den calviniske Nadverlare. Denne Kjendsgjerning, at den lutherske Betragtning af dette Troens høieste Mysterium forstaaer sig bag et fra den reformerte Theologie laant Rodværg, er saa meget mere forbausende, som det er bekjendt nok, at denne Doctrin fandt stor Modsigelse blandt Samtidens Theologer. Den lutherske Orthodoxies ivrigste Forkæmpere lugtede snart dette underfundige Kjækkeri, og der opløstede sig derfor et almindeligt Skrig mod de Godtroende, som havde ladet sig dupere af deres gamle Mesters mæglende Opjindsomhed, og godkjendte denne hans nye Viisdom som en Støtte for Luthers Lære.

Ogsaa her i Danmark blev denne Theori idetmindste enkelte Steder forjættet som uforligelig med den rene og uforfalskede Lutheranisme. Vi erindre navnlig for nogle Aar siden i de af Hr. Dr. Rørdam udgivne „Kirkehistoriske Samlinger“ at have seet en Rundskrivelse fra Sjællands daværende Biskop til Stiftets Præster, hvori de advares mod denne Vildfarelse, og tilholdes at skaffe sig nøiagtig Underretning om Antallet af de hvergang Communicerende, for ikke at komme til at consecrere flere Hostier, end der bleve brugte. Den samme Forsigtighed foreskrives med Hensyn til Vinen; og, skulde desuagtet dette Tilfælde alligevel indtræde, da paalagdes det Præsten — der altsaa dengang altid maa have communiceret tilligemed Menigheden\*), hvilket som bekjendt i lang Tid ikke har været

\*) Ved Siden af denne Eghed med hvad Folket var vant til i den katolske Tid, vil det uden Tvivl interessere dem, som maastee ikke

Skil — at fortære alt det Overblevne! Hermed meente man, at Spørgsmaalet om Tilbedelsen grundig var fjernet, og Consecrationens Betydning for Alvor hævdet. Det følger imidlertid af sig selv, at den her omtalte Anordning kun en kort Tid og paa enkelte Steder blev holdt i Hævd; thi Theologien er ingen Autoritet, som kan gjøre Krav paa almindelig Aerkjendelse, allermindst naar det er vitterligt for al Verden, at den er aldeles uenig med sig selv. Men da Melancthons Tankeførelse og den calvinste Betragtning af Nadveren siden fandt bestandig større Udbredelse i den lutherste Kirke, er det ganske naturligt, at man, efterat Rationalismens langvarige Enevælde har slappet Interessesen for alle dogmatiske Spørgsmaal og for al confesjionel Forskjællighed, factisk har opgivet Consecrationens objective Virkning, og er vendt tilbage til Melancthons foromtalte calviniserende Doctrin om Nhdelsen som det Alt Afgjørende. Thi det er ofte blevet sagt, og med stor Opriktighed af flere ansete lutherste Theologer blevet tilstaaet, at den gammel-lutherste Nadverlære forlængst er forsvundet fra det virkelige Liv, at saagodtsom alle Geistlige og dannede Mænd, der føle Trang til at klare deres Tanker om dette Punkt, tænke derom som Calvin, og at maastee en endnu større Deel holder sig til Zwinglis for den jevne nøgterne Forstand endnu langt tilgængeligere Opfattelse. Hvor liden Betydning man udenfor den katholicke Kirke tillægger Nhdelsen af Sacramentet er iøvrigt bekjendt nok. I den

---

vide det, at erfare, at Elevationen af det consecrerede Sacrament, jaavelsom Brugen af den store Bog (Missalet) og en Deel af de latinske Bønner bibeholdtes endnu en lang Tid efter Reformationens Indførelse, for at „den vantundige Almue“ ikke skulde troe, at den havde faaet en anden Religion! Samme Dødsbed havde den kongelige Anordning, der indskærpede Præsterne det som en streng Pligt at sørge for, at der hver Søndag var Communion. Hvert Huus maatte idetmindste sende een Person til Herrens Bord, da den daværende Altertjeneste ellers var meningsløs.

engelske Statskirke skal det være ganske almindeligt, at selv ellers religiøse Personer hele deres Liv igjennem aldrig communicere!

Vi skulle nu i al Korthed omtale et andet Forsøg paa at afhjælpe Manglerne ved Luthers Nadverklære. Da alle tidligere Beskrævelser for at tilveiebringe en Forsoning saavel mellem de to hverandre bekæmpende Dele af Reformatorerens Kirke, som mellem de splidagtige lutheriske Theologer indbyrdes vare strandede paa de Orthodoxes haardnakkede Fastholden ved deres Meninger, og efterat man endelig havde opgivet alt Haab om at see den Enighed og Eenhed virkeliggjort, hvis bedrøvelige Savn hidtil havde stillet „Kirkeforbedringen“ i et saa misligt Lys, og gjort Kampen mod den gamle Kirke saa stort Afbræk: fandtes der endelig en Mand, som havde Mod til at vove endnu et Forsøg paa idetmindste at tilveiebringe Enighed blandt de strenge Lutheranere, ved at begrunde den lutheriske Nadverklæres Eneberettigelse paa en Theorie, der for bestandig skulde afbryde Broen for alle maglende Forhandlinger med den calviniske Læres Tilhængere.

Denne Mand var Würtembergeren Johan Brenz, der kort for Melancthons Død (1560) gjorde den af Luther allerede i hans tidligere Aar benyttede Idee om Christi Legemes Allestedsnærværelse til Gjenstand for en udførligere theologisk Drostelse. Ved denne besynderlige Forestilling, der siden fremkaldte den lidenskabeligste Opposition fra en Mængde lutheriske Geistliges Side, meente Brenz grundig at have overvundet alle Vanskeligheder i Henseende til Consecrationen og det dermed forbundne Spørgsmaal om Nydelsens Indvirkning paa Sacramentets Realitet. Uden her at indlade os nærmere paa paa Betragtningen af denne phantastiske Lære, bemærk vi blot, at den opstillede Theori ingenlunde fjernede, men kun behændig omgik den nysnævnte absurde Forestilling, der gjør en subjectiv Function til Betingelse for en objectiv Realitets Tilværelse; og, forsaavidt som Christi Legemes virkelige\*)

\*) Det forstaaer sig imidlertid af sig selv, at Indbildningen derom samme Virkning paa Tanken!

Allestedsnærvarelse utvivlsomt maatte gjøre Consecrationen overflødig, da kan det rigtignok ikke benægtes, at Realiteten endog i stort Overmaal er tilstede, men uheldigviis falde Consequenterne af dette Hjernesvind fuldstændig sammen med Calvins af ganske andre Præmisses udledede Folgeslutning angaaende dette Punkt. Guddommens reent physiske Almagt tilintetgjør her Begrebet om en overnaturlig og sacramental Maa-  
 devirkning, medens som Følge heraf den reformerte Kirkes spiritualistiske Opfattelse nødvendig maa beherske ethvert Forsøg af Tænknningen paa at komme paa det Nye med Alt hvad der ligger i hiin spindlende Forestilling om Christi Legemes Allestedsnærvarelse. Dette Forsøg paa at redde den lutherste Nad-  
 verklære blev derfor, da Concordieformlen siden (1580) vilde paatrænge hele den lutherste Kirke denne Doctrin som en Troesartikel, eenstemmig af alle strenge Lutheranere forkjæ-  
 tret som det pure Hedenskab (Pantheisme). Og Melanchthon, som altid havde haft en klar Erkjendelse af den indre Sammenhæng mellem Troen paa Christi Legemes virkelige Nærvarelse og Eucharistiens Offercharakter, og af denne Aarsag, eller i Medfør af Offerideens Forkastelse — som ovenfor omtalt — ene fandt sig tilfredsstillet ved Calvins Betragtning af dette Sacrament, — Melanchthon erklærede forunderlig nok i et Brev til Churfyrsten af Sachsen denne nye Lære for at være ligesaa stridende mod den rene (d. e. den ægte Lutherste!) Lære, som „Papisternes Doctrin,“ uagtet man skulde synes, at han umulig kunde være blind for den Afgrund\*), der stiller begge Dele fra hverandre, saavelsom for det noie Slægtskab mellem Calvins Lære om den Kraft, der udstømmer fra det forklarede Gudmenneske ved Faderens høire Haand, og den i sit Væsen ligesaa spiritualistiske Theori om det gudmenneskelige Legemes Allestedsnærvarelse.

Det bør dog her ikke lades ubemærket, at alle strengt lu-

---

\*) Vi mene naturligviis hermed Consecrationen og Troen paa dens Virkning.

therste Theologer, og i det Hele taget alle troende Lutheranere, der vare enige med Katholikerne i at ansee Sacramenterne for overnaturlige Naadefilder, tillagde Consecrationen en virkelig eller objectiv Betydning. Herom vidner den bestemte Modsatning, hvormed den lutherste Kirke ligeoverfor den reformerte, med Hensyn til 1 Cor. 11, 29., gjør gjældende, at vantroe Communicanter virkelig nyde Herrens Legeme og Blod; og flere af de nidjæreste lutherste Theologer og Geistlige i det sextende Aarhundrede forlangte derfor, at man skulde gjenoptage Tilbedelsen af det consecrerede Sacrament. Saalidet Blik havde disse Mand under Stridens Hede for Umuligheden af det Forlangte! Thi, ikke at tale om den indre Forbindelse mellem det af Reformationen forkastede Præstedømme og Offeret, som begge vare affkaffede, gjorde man naturligviis fra den anden Side gjældende, at dette jo vilde være en Gjenindførelse af „Bapisternes Afgudsdyrkelse“\*). Det er derfor et karakteristisk Merke for den nyere Tids dogmatiske Indifferent, at man — uden Hensyn til den af Samtiden reiste Opposition mod samme — er vendt tilbage til Melancthons Consecrationsbegrebet tilintetgjørende calvinistiske Theori om Nydelser som det afgjørende Moment ved Forestillingen om Christi Nærværelse!

---

## Kirkelige Efterretninger.

---

**Rom.** „Kong Victor Emmanuel indtraf hertil d. 2. Juli, for at gjøre det italienske Parlaments Beslutning om Ho-

---

\*) Vi have i det Foregaaende gjort opmærksom paa denne Sammenblanding af den katholske og lutherste Forestilling; thi mod Tilbedelsen af det lutherste Sacrament (Christus indeholdt i Brød og Vin) kan der medrette indvendes, at det vilde være en Afgudsdyrkelse (S. S. 197 og 215).

vedstadenes Forlæggelse til Rom til en Kjendsgjerning. Kongen tog Bolig i det Paven tilhørende Quirinalpalads. Alle hidtil ved det italienske Hof accrediterede Gesandter fra de øvrige europæiske Magter — med Undtagelse af Frankrigs Repræsentant Marquien af Choiseul — fulgte Kongen til Rom. Han modtog en Mængde officielle Deputationer, og holdt ligesaa mange Taler, i hvilke han især behagede sig i den hyppigt tilbagevendende Brug af de cyniske Ord: „Vi ere komne herhen, og ville blive her!“ Dagen fejredes med en stor Banquet i Quirinalet og om Aftenen og Natten med et Bal paa Capitolium. Bønen var af Frygt for Repressalier fra den af Frimurerpartiet indslæbte og besoldede fremmede Pøbels Side illumineret.\* Saaledes lude i Korthed Beretningerne fra Rom om denne Begivenhed.

Storstedelen af den europæiske Dagspresse udtaler i høie Toner sin Glæde over, at den i sin Tid saa fejrede Statsmand Cavour's store Idee endelig er bleven virkeliggjort og Aviserne have med stor Pomp fremhævet den „almindelige Subel,“ hvorved dette den moderne Politiks meest glimrende Resultat skal være hilset af „hele den romerske Befolkning.“ Dette vilde Utsagnen have sin Rigtighed, dersom de italienske Telegrammer og Aviser vare paalidelige Kilder angaaende det „romerske Spørgsmaal“; men, ligesom ethvert fornuftigt Menneſte allerede forud kan sige sig selv, at dette ikke kan være Tilfældet, saaledes give upartiske og paalidelige Beretninger af Dens vidner i Rom et ganske andet Billede af de nærmere Omstændigheder ved denne Begivenhed. De Subeltraab, hvorved Kongen ved sit Indtog hilseedes, besorgedes nemlig af den Bande af besoldede Skraalere, hvis første Afdeling den italienske Armee i September f. A. slæbte med sig fra det nordlige Italiens forskellige Egne. Den er siden stedsse bleven forøget. „Genfercorresp.“ meddeler en fra paalidelig Haand hidrørende „Recept“ paa Bestanddelene og det omtrentlige Antal af disse Dimonstranti\*), som til enhver Tid ere rede til at iværksætte alle de Demonstrationer, som Regeringens Agenter finde hen-

---

\*) Den lyder i Korthed saaledes: c. 20,000 Mand italiensk Pøbel, c. 6000 Spæder, og en Deel lavere Embedsmænd som Ledere. Den fra den stætteste Deel af selve den romerske Pøbel rekruterede Deel af Banden udgjør kun en ringe Minoritet. Alle Fremmede ere indkvarterede paa Regeringens Beføstning og hvert Individ erholder daglige Kostpenge!

figtsmæssige. Den store Banquet bivaanedes ikke engang af alle Diplomaterne, men kun af Totrediedele af disse (endog den østerrigske Gesandt havde faaet et Vink om at undskylde sig). Det indste Riges Gesandt gjorde der imod ved denne Leilighed — trods sine mange forudgaaende Forbehold og foregivne Betænklichkeiten — en stor Figur ved denne Fest. Men man havde især ondt ved at fylde Balsalen, hvor man endog maatte tage tiltakke med Barbeersvende, Handelscommiser og Damer af den saakaldte Deminonde; thi den talrige romerske Adel holdt sig tilbage fra begge disse Festligheder. Kun 5 Damer af den fornemme Verden vare at formaae til at indfinde sig ved Banquetten. Kongen skal derfor have haft ondt ved at skjule sit Udebefindende ved en nærmere Sagttagelse af dette Personale! Men det Mærkeligste var dog, at hans Ophold i Rom, hvilket han om Formiddagen havde betegnet som blivende, ikke varede længere end 36 Timer! Man seer heraf, at det Hele er en Demonstration, der er anlagt paa at tilfredsstille Agitationspartiet, hos hvilket man længe har bemærket faretruende Symptomer paa Uilfredshed med Regeringens Rollen. Kun for et Skins Skuld ere nogle Afdelinger af de forskjellige Ministerier og en Deel af Embedspersonalet overførte til Rom. Vi tilføie sluttelig, at hele den bedre Deel af Roms Beboere med Afstj og undertrykt Harmе tænke tilbage paa dette kongelige Besøg, og man erindrer med sand Modbydelighed især den uforstammede Phraze: „Seg har stedse i alle mine Handlinger været bejleret af Belwillie mod Paven, men han har utaknemmelig (!) stødt mig tilbage fra sig!“

Vi henstille iøvrigt til enhver tænkende Læsers nærmere Overveielse, hvad der ligger i dette Factum, at Revolutionens meest oprørende Bedrift i vore Dage har opnaaet alle verdslige Magthaveres Anerkjendelse — at alle europæiske Magter have underskrevet Dødsdommen over Pavens verdslige Magt!

— I flere fremmede Blade læstes i de første Dage af denne Maaaned følgende besynderlige Meddelelse fra Rom af 28. Juni: „Fra samtlige deels tidligere, deels endnu regerende fyrstelige Personer modtog den h. Fader Lykønskninger til sit Jubilæum, deels telegrafisk, deels i egenhændige Skrivelser. Kun Kong Christian IX. af Danmark har i denne Henseende gjort en Undtagelse. Dette foranledigede den Nitring af en af Pavens Omgivelser, at Kongen af Danmark sandsynligvis maatte være meget fjendligindet mod Katholikerne. Paven, i hvis Paahør dette blev sagt, afbrød imidlertid strax den Ta-



lende med de Ord: Skulde man ikke snarere antage, at Kongen under Forberedelserne til Modtagelsen af hans Søn, Kongen af Grækenland, og i sin Glæde over snart at skulle see ham kan have forglemt mit Jubilaum?"

Vi kunne i denne Anledning ikke tilbageholde den Bemærkning, at de Gratulationer, som i saa rigt Maal ere sammenstrømmede til Rom netop i de samme Dage, da alle de Ænkønskende factisk have billiget den italienske Regerings Forgrøbelse paa Paven's souveræne Rettigheder, og saaledes indirecte have forenet sig om i Virkeligheden at bringe en stor Ulykke over ham saamtidigt med, at man nærmede sig ham med smukke Ord og Talemaader, — at Ænkønstninger af denne Art ere saa langt fra at have nogen Værd i Guds Øine, at de uvilkaarligt minde om den Gratulation og det Hjærtegn, som Kirkens usynlige Overhoved modtog af en vis Mand i et Dieblit, da hans Sjæl var opfyldt af den bitterste Smerte. Og hvor megen Værd Pius IX. og alle trofaste Katholiker have tillagt disse Artigheder, vil enhver Læser af den foregaaende Beretning have skjønnet. Kirkestatens legitime Souveræn staaer forladt og forraadt af alle dem, som nærmest vare forpligtede til at protestere imod de ham tilføjede Retskrænkelser, og som havde Magt til med Eftertryk at paatale hans Ret. Man er selvfølgelig aldeles uberettiget til at ansee „Kongen af Danmark“ for en Bjænde af den katholske Religion saalidt som af Paven, fordi han har undladt at slutte sig til den øvrige Sværm af fyrstelige Gratulanter, som ikke have budt den h. Fader andet end tomme Ord i Anledning af hans Jubilaum. Det er nemlig al Verden tilstrækkeligt bekjendt, at vor Konge ikke var istand til at gjøre det mindste for Kirkens Overhoved, saameget mindre, som han selv af en rovgjerrig Nabo er bleven behandlet ganske paa samme Maade som Paven er bleven behandlet af Kongen af Italien. Vilde man nu indvende, at Ænkønstninger i oprigtige og velmeente Ord fra de Souveræner, som ikke kunde byde den h. Fader andet end Ord og Ønsker, fordi de ikke have Magt til at give deres gode Ønsker Eftertryk ved tilsvarende Handlinger, — at saadanne Ænkønstninger under disse Omstændigheder netop maatte have en ganske anden Værdi, end de forommeldte intetsigende Artigheder, da er dette vistnok utvivlsomt; men Skylden for, at det her er undladt, bør man være saa billig ikke at tillægge H. Majestæt personlig, da det er bekjendt nok, at de meest ansete Politikere hertilands alt i mange Aar have levet i en mærkvaerdig uegen-

nnchtig\*) Begeistring for Italiens Eenhed. Forfaavidt Sverrigs ligeledes protestantiste Konge ikke har forsonet at gratulere, da finder dette sin naturlige Forklaring i den Omstændighed, at Kong Carl XV.' Moder, Enkedronning Josephine, er en meget from og ivrig Katholikinde. Pius IX.' Jubilaum kan saaledes ikke være blevet glemt ved det svenske Hof.

— Wienerbladet „Waterland“ bragte for kort siden følgende Skrivelse fra Rom af 28. Juli: „Den h. Fader befinder sig legemlig vel, men han er meget bedrøvet. I denne Stemning sagde han nylig til en af sine nærmeste Omgivelses: „Der maa nu med dobbelt Over bedes for mig, at jeg ikke bukker under, og at jeg maa være istand til at fordeie ogsaa denne sidste Bitterhed.“ Han yttrede endvidere, at, ihvorvel han forlængst havde opgivet alt Haab om Hjælp fra Menneker, og kun ventede Hjælp fra Gud, saa havde han dog aldrig ahnet, at alle Magter vilde give ham saa fuldstændig til Priis, at de endog i selve Rom, ja i hans eget Palads Quirinalet vilde bringe hans Fjende deres Kunskninger og Bevidnelsen af deres Anerkjendelse af hans uretfærdige Usurpationer. Mindst havde Pius IX. — tilføier Correspondenten — ventet dette af Østerrig; thi, om man end ikke turde vente andet end Ondt fra Hr. v. Beust, saa havde dog Pavenes ædle, mod Kaiser Franz Joseph saa velvilligt stemte Hjerte aldrig kunnet troe, at Beust i den Grad havde kunnet sætte sin Villie igjennem. Men sidst af Alt havde han været fattet paa, at man vilde være istand til at hyde ham den Hensynsløshed, at sende Gesandter til Rom, som Victor Emmanuels Residents — umiddelbart efter Jubilæumsdagene, i hvilke alle Monarker havde bragt ham deres Kunskninger, og hele den katholske Verden saa kraftigt havde ndtalt sin Kjærlighed og Hengivenhed baade for hans Person og for den h. Stol. „Dette fortjener at kaldes den meeft opværende Forhaanelse saavel af den ærværdige Olding, som her paa Jorden repræsenterer Retfærdighedens og Sandhedens evige Konge, som af hele den katholske Christenhed!“

**Italien.** Over hele Italien har den store Masse af Folket lagt sit katholske Sindelag for Dagen i Anledning af den pavelige Jubelfest. De Liberale have ved alleflags Demon-

---

\*) Vi have ved utallige Leiligheder forundret os over den patriotiske Inconsequens, at man i de stærkeste Udtryk har fordømt Preussens Annekxioner, og navnlig af vore Hertugdømmer, men derimod sværmer for Italiens Eenhed og Rom som dets Hovedstad!

strationer paa mange Steder forsøgt at forstørre Festsfighederne, men overalt gjort fuldstændigt Fiasco. Endog Kong Victor Emmanuel tog Deel i sine Undersaatters Glæde ved i sit Capel at lade afsynge et Te Deum for den h. Fader! (Kongen kunde jo iøvrigt godt forbinde en anden Mening hermed, som vilde være et sandere Udtryk for hans Følelser). I Florenz blev navnlig Jubilæet feiret paa en storartet Maade. Alle vilde underskrive Adresser, og da dette var umuligt paa Landet, tog man sin Tilflugt til den Collectivform, at Præsterne underskrev paa hele Menighedens Vegne, efterat hver enkelt Deeltager mundtlig havde udtalt sin Tiltrædelse. Over hele Diocefet afholdtes offentlige Andagter, hele Omegnen straaede alle tre Aftener i et sandt Eys-hav, og alt Arbeide hvilede. Festens Glædespunkt var det umaadelige Antal af c. 50,000 Communioner alene i Florenz. Erkebiskoppen blev, da han forlod Domkirken, modtagen med det eenstemmige Raab: „Leve Pave-Kongen Pius IX.! Leve den katholicke Tro! Leve Erkebiskoppen! Regeringen maatte finde sig i disse Manifestationer, der vare altfor imponerende til, at de kunde forhindres. Den saae til med Vaaben i Haand, og foretog for et Skins Skyld nogle ligegyldige Fængslinger. Men Militæret var i stor Masse bragt paa Benene. Byen selv var ikke illumineret, og en enkelt fremmed Dame, som ikke vilde lade sig afholde derfra, fik sine Klæder sønderflaue af en lille Bande omsværende Pöbel. Den Turinske Adresse havde 70,000 Underskrifter. Turin, Victor Emmannuels tidligere Residents, som altid har udmærket sig ved sin Hengivenhed for den h. Faders og Kirkens Sag, undlod ikke heller ved denne Keilighed at lægge det frugtløse Mod for Dagen, hvormed dens Beboere saa ofte før have imponeret den revolutionære Minoritet, der nu i 12 fulde Aar har terroriseret Italien.

**Tyskland.** Ifølge Bladet „Bairischer Courier“ skal den h. Fader under en Audients, i hvilken der blandt Andet ogsaa blev talt om Hr. v. Döllinger, have yttret til en tysk Professor: „Siig ham (Döllinger), at jeg endnu bestandig elsker ham og beder for ham“. Det er bekjendt, at Döllinger i sit berømte Værk „Kirche und Kirchen“ af 1861 med stor Begejstring udtaler sin beundrende Aerkjendelse af Pius IX.' personlige Egenskaber, saavelsom af hans Virksomhed som Pave og Regent, saaledes som D. under et Ophold i Rom har havt Keilighed til af egen Erfaring at gjøre sig bekjendt med begge Dele, saavelsom med de romerske Tilstande i det Hele.

### En Bemærkning.

I Anledning af, at det er kommet os for Dre, at det ikke skulde være tilstræffelig indeligt betegnet, hvor og af hvem de i Nr. 15 meddelte to Taler skulde være holdte, meddele vi her, at vi efter den i Festsberetningen (Nr. 14. S. 217) gjorte Bemærkning have anseet det for overflødig paa ny at foriaalle, at disse Taler, som vi „haabede i neste Nr. at kunde meddele,“ vare de af Hr. Greve Holstein og fhv. Pastor Hansen ved Festen d. 22. holdte Taler.

### Elisabethforeningen

afholder sit Møde Søndagen d. 30. Juli Kl. 4 Efterm. paa sædvanligt Sted.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 30te Juli. 9de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 31. **M.** Ignatius af Lojola, Ordensf. Cl. 1. August. Petri Kæntefest. 2. **O.** Alphons af Fignori, Ordensf. Kl. 8½ Messe for Augustinusforeningens Medlemmer. 3. **Co.** Opdagelsen af den h. Stephanus' Reliquier.
- Tredagen** den 4de August. Andagt til Jesu guddommelige Hjerter; Kl. 8½ Broderskabsmesse. Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt. — 5. **L.** Maria ad Nives d. e. til Sneen.
- Søndagen** den 6te August. 10de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 7. **M.** Cajetan, Bstj. 8. **Cl.** Cyriacus og Troesf. **MM.** 9. **O.** Tre næns, **M.** 10. **Co.** Laurentius, Diakon og Mart. 11. **F.** Octav af Sct. Stephanus. 12. **L.** Clara. Abbedinde.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirke Tidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i København hos Bladets Hovedkommisjoner, Hr. Grosserer G. V. Rohrer, Tordenstjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de sgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 17.      Søndagen den 13de August.      1871.

---

**Indhold:** Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer. — Fyrst Bismark og Cardinal Antonelli. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Fr aukrig, Østerrig, Østprensken, Kjøbenhavn.

---

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer.

(Sluttet).

---

## IV.

Der er endnu en Side af det i vore foregaaende Bemærkninger omhandlede confessionelle Mellemvarende, som vi af Hensyn til en Betragtning, som hertilands har fundet en meget udbredt Anerkjendelse, ikke bør lade uomtalt. Det Spørgsmaal — hvad der er Grundlaget for det kristelige og kirkelige Liv, eller maaskee rigtigere udtrykt: Kirkenes første Livstegn og Christendommens første Begyndelse paa ethvert Sted, besvares nemlig udenfor den katholske Kirke nu for Tiden temmelig eenstemmigt med en Henviisning til Daaben, der ogsaa efter vor Mening maa betragtes som Grundvolden for og Begyndelsen til det kristelige Livs Udvikling i de enkelte Mennesker, saavel som for det kristelige Samfundsliv, forsaavidt dette jo er et Product af det indre Liv, der rører sig i de enkelte Troende. Men Kirken er ikke blot de Troendes Samfund eller Indbegrebet af alle de Mennesker, som bekjende den kriste-

lige Tro. Kirken er i høieste og absolut Forstand den levende Fortsættelse af Christi gudmenneskelige Liv her paa Jorden, og man bør derfor ved Kirkebegrebets Udvikling ikke begynde med den menneskelige Side af samme, endfige eenfaldigt blive staaende ved samme, men først og fremmest betragte Kirken som den guddommelige skabende Livskraft, der frembringer de Troendes Samfund. Kirken er derfor først og fornemmelig, eller i sin første Begyndelse og oprindeligste Skikkelse, en guddommelig Institution, en guddommelig Plantning i denne Verdens Jordbund, der efter sin Idee er uadstillelig fra den evige Sandhed, som den er sat til at kundgjøre for Verden, eller, med andre Ord, i sin hele Organisme uopløselig forbunden med Gudmennesket Jesus Kristus, den levende personlige Sandhed, og besjælet og ledet af den Helligaand, som skaber og fornyer alt aandeligt Liv paa Jorden. Det er i denne Betydning, at Apostelen Paulus (1 Tim. 3, 15.) kalder Kirken for Sandhedens Grundpille og Fæstning, det Guds Hus, hvori Herren usynlig stedse er nærværende, hvor Hans Aand har en blivende Bolig, og hvorfra de sacramentale Raadevirkninger udstromme, som meddele, vedligeholde og forplante det kristelige Samfundsliv.

Naar saaledes den katholske Fremstilling af Kirkebegrebet lægger den største Vægt paa den guddommelige Side af dette Begreb, lader den dog, som ovenfor bemærket, ingenlunde den menneskelige Side træde i Skyggen, men viser tværtimod i Gjerningen — nemlig ved en Række af betydningsfulde findbilledlige Handlinger og Cæremonier\*) — hvor høit den agter Daabens Sacrament, og hvor stor Kraft den tillægger dets Virkninger. Men, naar Spørgsmaalet er om, hvilket Sacrament der i Henhold til vore foregaaende Bemærkninger maa kaldes det første, eller det, hvori Kirken yttre det første

---

\*) Foruden det som foregaaer ved enhver Daab henwise vi her til det vidunderlig skønne og udtrykfulde Ritual for Døbefontens Indvielse paa Paaskeføverdag.

Livstegn, og ligesom anmelder sin Nærværelse ethvert Sted, hvor den begynder sin Gjerning: da vil upaatvivlelig ethvert tænkende Menneske, der har gjort sig bekendt med den katholske Betragtning af Alterets Sacrament, finde det i sin rette Orden, at vi her pege hen paa den til Alterets Sacrament hørende Cultushandling, hvormed vor Kirke overalt strax begynder sin Virksomhed, nemlig det h. Messesoffer. Denne Handling er nemlig i Henseende til sin Betydning og Væsen ganske uafhængig og ubetinget af Menneskenes Forhold til samme, eller med andre Ord: Kirken, som guddommelig Institution eller som Frelsens Anstalt — og det er som saadan at den ganske ublandet fremtræder i denne Handling og under disse Omstændigheder — er her ganske i samme Stilling ligeoverfor de Mennesker, blandt hvilke den staaer i Begreb med at aabne sin Virksomhed, som dens guddommelige Stifter var, inden en eneste af hans Disciple endnu troede paa ham. Guds Rige var nærværende i Herren, om hvem der derfor staaer skrevet, at han paa ethvert Sted, hvor Ingen endnu kjendte ham eller troede paa ham, indbød Menneskene til at indgaae i samme med de Ord: Tiden er fuldkommet, og Guds Rige er nær (Marc. 1, 15).

At Kirken, som en guddommelig Foranstaltning til Menneskeslægtenes Frelse, maatte gaae forud for, og derfor har været til, før der kunde være Tale om Menigheden, eller det Samfund af Troende, som først er blevet til, blevet samlet og bestandig forøget ved de Naademidler og den Lærevirksomhed, som udgaaer fra Kirken, vil udentvivl enhver tænkende og fordomsfri Christen, uden derfor at behøve at være Katholik, indrømme. Det følger nemlig af sig selv, at Ursagen maa være til for Virkningen, Guds Raadslutning til Verdens Frelse for dens Virkeliggjørelse. Men naar vi i det Foregaaende have knyttet disse Bemærkninger om det katholske Kirkebegreb til Spørgsmaalet om, hvilket Sacrament der i absolut eller høieste Forstand er Grundlaget for hele det kristelige og kirkelige Liv, og vi i denne Henseende, og i den Mening, hvori

vi tale herom, fremhæve ikke Daabens, men Alterets Sacrament som Kirkens første Livsyttring, overalt hvor den begynder sin Gjærning paa Jorden: da skulle vi nærmere godtgjøre, at denne Betragtning er vel begrundet ikke alene i Kirkebegrebet, men ikke mindre i Sacramentlæren.

Sacramenterne ere efter et ældgammelt billedligt Udtryk ligesom de Canaler eller Livskilder, igjennem hvilke den guddommelige Naade meddeler og forplanter Frugterne af Christi Forløsningsværk. Men, ligesom Aandens og den sacramentale Naades Virkninger ere forskjællige efter de forskjællige Menneskers Trang, og de særegne Fornødenheder, som ethvert Sacrament er bestemt til at fyldestgjøre, saaledes maa der tillige erkjendes at være en meget betydningssfuld Forskjæl mellem Alterets Sacrament og de øvrige Sacramenter. Disse sidste, og da først og fornemmelig Daaben, øse nemlig deres hele Kraft af Christi Offer; men i Alterets Sacrament er Kristus selv nærværende som Offeret for den ganske Verdens Synder; følgelig har dette Sacrament den Forrang for de øvrige, at det ganske umiddelbart indeholder det, som maa kaldes Grundlaget for og Grundkilden til den guddommelige Naades hele øvrige Virken — nemlig den levende og virkelig nærværende Verdensforløser selv. De øvrige Sacramenter have altfaa vistnok alle deres Kraft af Christi Offer, men i dette Sacrament er det evige Offer, der forliger den faldne Verden med Gud, i Sandhed nærværende.

Saaledes er Herrens Forjættelse om sin stedsevarende Nærværelse i sin Kirke opfyldt. Det Kjærlighedens Offer, som han eengang i Tidens Fylde bragte paa Korset, skulde efter den guddommelige Wiisdoms Naadslutning udbrede sine Virkninger til alle Tider og Steder, overalt være nærværende og virksomt i uadskillelig Forening med det levende Gudmenneske Jesus Kristus selv, hvis paa Korset offrede Legeme og Blod derfor paa en hemmelighedsfuld Naade under det h. Messieoffer blive nærværende i Eucharistien. Korsofferet er altfaa stedse nærværende i ethvert af de utallige Messieoffere, der daglig for-



nye Virkningen af Christi Død; thi Herrens Forløsergjerning gjentager sig nafladelig, fordi, saalange Verden staaer, nye Slægter bestandig afløse hverandre, men Herren vil være den ene Slagt ligesaa nær som den anden. I vor Forløser og Forsoners saa at sige umiddelbare og personlige Nærværelse er saaledes den hele Fylde af aandelige Naadegaver tilstede, hvori Daabens Sacrament deelagtiggjør den enkelte Christen. Alle Christne ere jo nemlig enige om den Tro, at Daaben overfører Virkningen af Christi Forløsergjerning eller af hans Offerdød og Opstandelse paa de enkelte Mennesker; men, naar Messie offeret efter sit sande Indhold og sit indre Væsen er en aandelig eller sacramental Gjentakelse og Formelse af Christi i Tiden fuldbyrdede eller historiske Opoffrelse, da følger det af sig selv, at ogsaa alle Virkninger af Herrens sacramentale Opoffrelse ere indbefattede i de Frugter af hans Forløsning, i hvilke det enkelte Menneske bliver deelagtiggjort ved Daaben. Men hertil kommer endnu, at den inderlige Forbindelse imellem det vedvarende Offer og Christi virkelige Nærværelse, mellem Gudmennesket og den Gjerning, for hvis Skyld han er kommen, og som hans Kirke er sat til at bevidne og virkeliggjøre, er det uudsømmelige Væld, hvoraf den christelige Andagt igjennem den lange Række af Aarhundreder har i det videste Omfang fundet Tilfredsstillelse for Aandens og Hjertets dybeste Trang og Vængsel efter et virkeligt Samfund med Gud. Thi den virkelige Tilbedelse af den nærvarende sig steds paa ny aabenbarende Verdensforsoner er et saa ophøiet Udtryk for den hemmelighedsfulde Forbindelse mellem den synlige og usynlige Verden, mellem Skabningens Trang til Forvisning om Virkeligheden af det, som er Gjenstand for Fromhedens inderligste Vængsler og høieste Aensler, at det synes aldeles ubegribeligt, at denne første og oprindeligste Livsyttring af den christelige Cultus kan være Gjenstand for troende Christnes Mis kjendelse! Det maatte dog snarere erkjendes for et stort og ophøiet Fortrin ved den katholske Cultus, for en isandhed værdifuld Eiendommelighed, at den er istand til at

fremstille den Grundsandhed, hvorpaa den hele christelige Aabenbaring hviler, i dens rene Objectivitet, saaledes som den i sig selv er, ophøiet over al Forvanskning og Redværdigelse ved de de Menneffers Misfjendelse af dens Vasen, som den indbyder til at troe paa sine ophøiede Hemmeligheder.

Medens alle ikkekatholske Religionsfsamfund maae begynde deres Missionsvirksomhed i Hedningeverdenen med mofommelig at lære mere eller mindre barbariske og vanffelige Sprog, som det er deres Missionsarer umuligt endog blot i den allernødtørftigste Forstand at gjøre sig bekjendte med i deres Hjem, har den katholske Missionar, foruden at han i langt ringere Grad trykkes af denne Vanffelighed\*), den store Fordeel, at han, ligefra det første Zieblif, da han aabner sin Virksomhed paa et Sted, hvor Christi Evangelium endnu er ukjendt, kan feire sin Kirkes Cultus, medens alle fra Kirken adffilte religiøse Befjendfers Missionsarer ikke see sig istand til at afholde en eneste Gudstjeneste, førend de efter langere Tids Skolehold og Underviisning om de abstracte Troeslærdomme have tilveiebragt saamegen gjenffidig Forstaaelse, at en Gudstjeneste bliver mulig. Da tilmed en væsentlig Deel af denne, næst Prædiken, bestaaer i Psalmefang, kommer endnu den Vanffelighed til, at Menigheden maa have lært at læse, førend den med nogen Nytte kan tage Deel i Gudsdyrkelsen, der altfaa ikke yttres noget Livstegn som religiøs Handling, førend Menigheden ved en fortfatreen theoretisk Underviisning (ved Catechese og Prædiken) er bragt saavidt, at Missionæren kan begynde at døbe nogle af dem, som han underviser. Enhver ikkekatholsk Gudsdyrkelse er altfaa abfolut betinget af Deeltagelse fra en Menigheds Side.

Svor meget derfor end enhver katholsk Missionar længes efter at see det Folk, han er udsendt for at omvende, deeltage i

---

\*) I de katholske Missionsanstalter, fornemmelig i Rom, meddeles Underviisningen i de forskjellige fremmede Sprog af indffødte Lærere, der naturligtvis ere vel bevandrede i et Par af de meest udbredte europæiske Sprog.

den Gudsdyrkelse, han maa begynde med at feire alene, men som dog snart bivaanes af flere eller færre af Stedets Beboere, vil dog neppe Noget nægte den store Betydning af den Omstandighed, at den paagjældende Befolkning her strax har Religionen saa at sige i dens Heelhed eller hele Omfang for Die, seer dens enkelte Hovedsandheder ligesom samlede i den Grundsandhed, der bærer og gennemtranger alle den christelige Troes Livsyttringer, og seer dem fremstillede i en religiøs Handling, som paa Grund af dens skjulte Forbindelse med Forestillinger og Følelser, der ere den menneskelige Natur ligesom medskabte, fyldestgjør Sjælens høieste Ahnelser og Hjertets dybeste Længsler. Det er nemlig saa bekjendt, at det neppe behøver at siges, at den ældste Gudsdyrkelse, som Ingen uden Guddommen selv kan have lært Menneskene, havde sit Udtryk i Offeret. Dette er altsaa ældre end Hedenskabets senere Forvanskninger af dets Væsen samt af det Begreb om den usynlige Gud, som det var bestemt til at vedligeholde; og derfor har denne Form for den christelige Kultus et naturligt Tilknætningspunkt i enhver Hednings Bevidsthed, som uvilkaarligt gjør sin Magt gjældende over hans Tanker og Følelser, førend han endnu fatter Betydningen af hvad han seer. Men den christelige Underviisning har her den Fordeel, at den paa en naturlig Maade kan knytte sig umiddelbart til et concret og levende Udtryk for Religionens Sandheder, og ikke behøver at begynde med abstracte Væreføttninger!

Saaledes gaaer i det historiske Liv Alterets Sacrament, som den factiske Aabenbarelse af Verdensforløsningens store Mysterium, forud for den menneskelige Tilsegnelse af dens Frugter. Denne sidste (Tilsegnelsen) begynder med Underviisningen og den af samme betingede Daab, og fuldendes i Communionen. Men i det sacramentale Offer bliver Forløsningens og Forsoningens store Kjendsgjerning levende og nærværende tilligemed Tilbedelsen af og Bønnen til den virkelige nærværende Verdensforløser og Forsoner; og alle de, som troe paa Ham, og ere døbte til Deelagtighed i det Kjærlighedens Sam-

fund med Ham og med hverandre, der overvinder Døden, de lære under Vivaanelsen af det stedse gjentagne ublodige Offer og ved Christi Vegemø og Blod værdige Nødelse i selvforægtende Endighed at offre sig selv til Gud i Ham og med Ham, som hengav sit Liv i Døden, for at de skulle leve evig ved ham, ligesom han lever ved Faderen. Dette aandelige Offer er, ifølge det apostoliske Ord, den fornuftige Gudsdyrkelse, som indtil Tidernes Ende skal bevare Christi Gjerning i en stedse nærværende Ihukommelse, og hvori de Christnes almindelige Præstedømme har sit sande Udtryk.

### Fyrst Bismark og Cardinal Antonelli.

Under 21. Juni bragte det pietistiske Zunkerblad Kreuzzeitung — der i den her omtalte Retning, ligesom „Nordd. allg. Zt.“ i endnu større Omfang, kan betragtes som Organ for Fyrst Bismarks politiske Planer og Udtalelser — en ledende Artikel, der indeholdt de skarpeste Angreb paa Centrumsfractionen\*) af den sidst forsamlede tydske Rigsdag. Dette Parti anklages nemlig i hiin Artikel offentlig for at „have sat alle kirkelige og politiske Agitationsmidler i Bevægelse for at forhindre Fuldbyrðelsen af Tydsfflands Eenhed,“ og den ender med følgende Trudsel: „Den tydske Rigsregering vil — og det allerede i den nærmeste Fremtid — see sig nødsaget til at møde en uderligere Aggression af Centrumsfractionen ogsaa fra sin Side med en Aggression saavel udadtil som indadtil — en Udvikling, med Hensyn til hvilken det ultramontane Parti ikke burde være i Tvivl om, at den vanskelig vil faae et for den romerske Kirke gunstigt Resultat. Var allerede for 300 Aar siden Tydsffheden i Tydsffland stærkere end Romanis-

\*) Med dette Navn betegnedes det conservative Parti paa Rigsdagen, som foruømmelig bestod af de saakaldte Patrioter (d. e. dem som modarbejde Preussens Hegemoni, eller hele Tydsfflands Opgaaen i Preussen under Navn af Tydsfflands Eenhed eller Forening til et tydsk Kaiserrige) og af Repræsentanterne for det katolske Tydsfflands Interesser.

men, hvor meget mere er den det da ikke for nærværende Tid, hvor Rom ikke mere er Verdens Hovedstad, men er i Begreb med at blive Italiens, og hvor den tydske Kaiserkrone ikke smykfer en Spaniers, men en tydsk Fyrstes Hoved."

Ikke længe efter denne Brandartikel læstes i flere Blade en Skrivelse fra Fyrst Bismark til den schlesiske Greve Franckenberg af 19. Juni, der meddeler det store avislæsende Publicum som en aldeles utvivlsom Kjendsgjerning, at Cardinal Antonelli i en Samtale med den bairiske (dengang tillige tydske og preussiske) Gesandt Grev Tauffkirchen ikke blot havde udtalt sin egen, men endog Paven's personlige Misbilligelse af Centrumfractionens Udfærd. „Denne Dadel, siger Fyrst B., kom mig ingenlunde uventet i Betragtning af den umiskjendelige Tilfredshed og Tillid, som Hs. Hellighed Paven havde bevidnet Hs. Majestat Kaiseren i Anledning af Gjenoprettelsen af det tydske Kaiserrike.“ Fyrst Bismark havde nemlig næret det Haab, at „den Fraction, som under Navn af Centrum dannede sig paa Rigsdagen, ligeledes vilde gjøre sig det til Dypgave, fremfor Alt at bejæste den nye Institution, og plaie den indre Fred, paa hvilken dens heldige Udvikling beroer; men han havde følt sig bittert skuffet i dette Haab, eftersom Centrumspartiets hele Virksomhed factist understøttede de Elementers parlamentariske Virksomhed, som principielt ansægtede den af Hs. Hellighed Paven med Sympathi hilsede Gjenoprettelse af det tydske Rige.“ Denne Sagttagelse havde Fyrsten meddeelt det tydske Riges Gesandtstab i Rom, for at dette kunde have Veilighed til at overbevise sig om, hvorvidt det Parties Holdning, der beegner sig selv som den romerske Stols ganske specielle Forsvæer, er overensstemmende med Hs. Hellighed Paven's Hensiger. „Cardinalstatssecretæren havde derefter ikke ladet Grev Tauffkirchen forblive i nogen Tvivl om, at Partiets Holdning ikke villiges af den katholske Kirkes Overhoved.“ Rigskansleren yttreer sluttelig, at han ikke uden Hr. Cardinals specielle Tilladelse er „berettiget til at gjengive Ordlyden af Hs. Eminences Udtalelse,“ men forsikker, at ogsaa „andre Rigtens Repræsentanter i Rom have bevidnet, at Cardinal Antonellis Misbilligelse tillige er et Udtryk for Hs. Helligheds personlige Mening om hiint Parties Holdning.“

Det fulgte imidlertid af sig selv, at alle liberale og antifirkelige Blade i Tydskland gjorde stor Ophævelse af ovenomtalte Brev fra den feirede Statsmand, der ved Virkeliggjørel-

fen af deres saa længe forhalede Drammerier om Tndsklands Genhed og Storhed nu har erhvervet sig dette magtige Parties Indest, og vidst at gjøre den indbringende for sine Planer. Der er i denne Leir altsaa stor Jubel over det formentlige Næderlag, det „ultramontane“ Parti har lidt saavel ved Offenliggjørelsen af denne Skrivelse, som ved den ovenomtalte fyrstelige Inspiration til „Kreuzztg.“ At baade Paven og hans Statssecretær havde „desavoueret“ Modstanderne af den tndste Liberalisme, var jo en ganske uventet Triumf over disse besværlige Fjender. Men denne Glæde varede ikke længe. Kort efter bragte nemlig det berlinske Blad „Germania“ følgende Meddelelse:

„I Anledning af en Forespørgsel fra Hs. Hoier. Bisshoppen af Mainz, Baron v. Ketteler, har Hs. Emirance Cardinal Antonelli i en Skrivelse af 5. Juli udtrykt sin dybe „Beklagelse over, at Kirkens Fjender have udbredt den Esterretning i tydske Blade, at han skulde have dadlet den katholske Fractions Adfærd paa den tydske Rigsdag.“ Cardiralen oplser nu i hin Skrivelse, at han var bleven „skuffet ved den falske Esterretning i tydske Blade, at Centrumspartiet skulde have til Hensigt at stille et Andragende til Gavn for den h. Stols verdslige Herredomme, og at han i Henshold til disse ganske almindelig holdte Avisberetninger i en Samtale med den bairiske Gesandt havde betegnet dette Skridt som forhastet, og tilføiet, at han maatte kalde det for ubetimeligt og overilet, saafremt man virkelig skulde have til Hensigt at lsestemme Rigsdagen til at udtale sig for en Intervention i det Diemed, at gjenoprette Pavens Herredomme. Men, esrfom det katholske Parti nu under Debatten om Svaret paa den kaiferlige Throntale netop havde handlet i Overensstemmelse med hans Anskuelse, fulgte det af sig selv, at det under hin Samtale med den tydske Gesandt i ingen Maade har unnet falde ham ind at udtale nogen Dadel over de katholske Deputeredes Bestræbelser for at virke til Gavn for den katholske Kirke og beskytte den h. Stols Rettigheder. Det maatte meget mere forstaa sig af sig selv, at Katholikerne midt under de Forsøg, men inderer paa at undertrykke dem, gribe enhver Leilighed til at sydestgjøre deres Samvittighedspligt ved at forsvare Kirken og dens Overhoved.“

Vi ansee det for overflødigt at karakterisere den plitiske Moralitet af dette saaveljom af saa mange andre Midle, som

Fyrst Bismark ikke forsmaaer at betjene sig af, naar det gjælder om at vildlede den offentlige Mening og skade sine Modstandere. Man seer baade af det Sprog, han har tilladt „Krenzztg.“ at føre, og af den nysomtalte Mishandling af Sandheden, at det katholske Parti paa en smjindlig Maade maa have krydset en eller anden af hans Planer. Det Eneste man i denne Sag virkelig maa forundres over, er, at den kloge Mand har kunnet troe, at denne Manøvre lod sig udføre uden Protest, og at han ikke har frygtet Følgerne af en saadan for hans allerede stærkt ansejede Credit, ligesom det paa den anden Side synes at harmonere mindre vel med hans verdensberømte Klogt — at kunne mene, at noget fornuftigt Menneske lod sig indbilde, at Cardinal Antonelli, der i over 20 Aar som Paven's Minister har forsvaret den h. Stols verdslige Magt, nu skulde have erklæret sig imod dem, der fremdeles forsvare den som en Betingelse for Kirkens Selvstændighed!

---

### Kirkelige Efterretninger.

---

**Rom.** Om Kong Victor Emmanuels Ophold i Rom og den af de befuldte Regeringsblade og efter dem af den fjendtlige Presse i det øvrige Europa udbredte Fortælling om den almindelige Begeistring, hvormed „det romerske Publicum“ skulde have forherliget hans Navn, berettes fremdeles, at det ikke blot faldt vanskeligt at opdage Romere blandt hiint „jublende“ Publicum, men at tvertimod „Tusinder af ægte Romere, navnlig af de høiere Samfundsklasser, før Kongens Indtog havde forladt Staden“ for ikke at være Vidner til de modbydelige Optrin, som de, efter Alt hvad der hidtil er passeret, kunde forudsee. Den h. Fader bevarede den beundringsværdigste Sjæle, og modtog, medens Kongen endnu var i Rom, en Deputation af 3000 ansete Romere, der overrakte ham en Hengivenhedsadresse, der forelåstes af Advocat Tongiori. Det forstjener at fremhæves, at denne Demonstration først blev besluttet d. 1. Juli (Dagen før Kongens Ankomst), og efter at den nysomtalte Udvandring havde fundet Sted.

— Af ethvert af de forskjellige Ministerier er der efter

Kongens Bortreise blot blevet nogle enkelte Embedsmand tilbage i Rom, og hele Indenrigsministeriet er forblevet i Florenz. Rom er saaledes vel efter Navnet blevet det „enige Italiens“ Hovedstad, medens Florenz i Virkeligheden vedbliver at være det. Regeringen har imidlertid opnaaet sit nærmeste Formaal: at berolige Revolutionspartiets ophidsede Stemning (s. Nr. 16), og indtil videre hjælpe sig frem med Skindet af at have indfriet sine Løfter. Kongen skal ikke have været istand til at skjule sin Forstemthed over det Mislykkede ved de arrangerede Festselskaber, og skal navnlig med et kjendeligt Udtryk af de ubyggeligste Følelser have betragtet Vaticanet, ligesom han ikke kunde følge sin Modvindelighed ved to Gange at maatte vise sig paa Quirinalsets Balcon for den Bobelsvaarm, der med høie Raab forlangte at hilse paa ham (eller vel egentlig, at han skulde hilse paa den). Det heder i en Beretning herom: „Den ulykkelige Konge har nu snart ydet Revolutionen de forlangte Haandlangertjenester, og det vil maaskee om ikke lang Tid kunne siges om ham: Møhren har gjort sin Skyldighed! Møhren kan gaae!“ (Shakespeares Othello).

**Frankrig.** Den i alle politiske Blade udførligt meddeelte mærkelige Forhandling, som d. 22. Juli fandt Sted i den franske Nationalforsamling i Anledning af de 5 Biskoppers Andragende (s. Nr. 14) har endnu ikke bragt noget Resultat. Det sees iøvrigt af dette, senere fuldstændigt offentliggjorte Actstykke, at Andragerne (Erkebiskoppen af Rouen, Cardinal Bonnehofe og hans 4 Suffraganbiskopper) ingenlunde, som tidligere sagdes, forlangte, at Frankrig „med Vaabenmagt“ eller med Trussel om Krig, skulde bevirke den h. Faders Gjenindsættelse i hans Rettigheder; de forlangte kun, at Frankrigs nærværende Regering skal gjøre sit Yderste for at foranledige de øvrige Magter til, i Forening med sig at foretage en kraftig diplomatisk Intervention, ledsaget af en bestemt Protest mod den italienske Regerings Brud paa alle tidligere folkeretlige Overenskomster og bestaaende Tilstande. Det fortjener her ikke at glemmes, at det af Ulykken i en saa uøst Grad hjemsogte, og af sin egen ydre og indre Glendighed saa dybt nedbøiede Frankrig er det eneste Land, hvis nærværende factiske Regent under levende Sympathi af de meest ansete og indflydelsesrige politiske Mænd og med Majoritetens Bifald — har udtalt en bestemt Misbilligelse af den italienske Regerings Anmasselser, i Forening med et oprigtigt meent Ønske om at kunne gjøre Ende paa den utaalelige Tilstand i Rom, medens



alle andre Regeringer, og fornemmelig det af Sykken saa overordenlig begunstigede Preussens for Dieblicket almægtige Førsteminister, ikke blot ved deres Passivitet indirecte have begunstiget Fjendtlighederne mod den h. Stol, men den nysnævnte Magt, saavel som det katholske Østerrig, ikke alene have paadraget sig Skimmet af en formel Auerkjendelse af den romerske Usurpation, men haanlig afviist de katholske Befolkningers og Geistligheders indtrængende Andragender om at opfylde en Blikt, som i en saa høi Grad berører deres uopgiveligste Retligheder.

— Bladene offentliggjøre endvidere to senere til Nationalforsamlingen indgivne Petitioner fra franske Biskopper, der i Get og Alt slutte sig til det ovennævnte Andragende.

— I den myrdede Erkebiskop d'Arbons Sted er Erkebiskoppen af Tours, Mstr. Guibert, udnævnt til Erkebiskop af Paris.

**Østerrig.** Rigskantsler Grev Beust, der som bekendt alt i lang Tid har blameret sig selv og Østerrig ved den tjenstvige Trævlhed, hvormed han ved enhver Leilighed beiler til Grev Bismarcks Julest, arbejder fremdeles utrættelig paa baade moralsk og materielt at ødelægge det Land, som nu i fem Aar er blevet mishandlet af hans politiske Kvaksalveri. I Spørgsmaalet om Gesandtskabsposterne ved de sydtyske Hoffer gjorde han i sin Tid Alt afhængigt af Preussens Tilladelse, og har siden endog ikke undseet sig ved at gjøre Østerrigs Beslutning med Hensyn til Gesandtskabsposten i Rom afhængig af den italienske Udenrigsministers Ønsker. Saaledes skaktrer denne fremmede Eventyrer med en af de første og ældste katholske Stormagters Gre og høieste politiske Interesser. Han blues ikke ved offentlig at degradere Østerrig til en af Preussen og Italien afhængig Provinds, og for al Verden at fremstille sin Kaiser som en Vasal af disse to Magter, der i en Hast ere bleve store ved Frankrigs og Østerrigs øieblikkelige Afmagt! Og, ikke nok hermed, Hr. v. Beust har offentlig pralet af den Roes, hvormed Hr. v. Bismark nylig ligeledes offentlig belønnede hans Fortjenester af Preussens nuværende Storhed og Lykke, og han lægger endog Beslag paa den østerrigske Befolknings Paastjonnelse af Bisconti Venøstas overordenlige Tilfredshed med hans Bedrifter! Alle bedre Mennesker i Østerrig haabe imidlertid paa, at Hr. v. Beusts feige Logren for Grev Bismark snart vil hidføre en brat Ende paa hans fordærvelige Regimente! Han skal nemlig for ikke lange siden endog være kommen paa den geniale

Idee, at gjøre de tydsff-østerrigffe Provindser til det nye tydsffe Kaiserriges Drabanter eller Dependentfer paa den Betingelse, at Preussen faa vilde være faa noadigt at deelaagtiggiøre disse Lande i de samme Begunstigelser (!), som tilfndte „de øvrige annekterede Lande.“ Man haaber, at denne forraderiske Transaction imellem Hr. Rigskaatslere, dens Tilværelse forudsat, i politift Forstand endelig vil koste den sachffte Projectmager Livet!

— Tmtrent samtidigt med de ovenfor omtalte Manøvrer paa den høiere Politifs Enemarker har Hr. v. Beust givet den katholske Kirke og den østerrigffe Geistlighed et nyt Beviis paa sin Bevaagenhed. For et Par Maaneder siden havde nemlig 28 østerrigffe Bifopper indgivet et Andragende til Kaiseren om, at han offentlig vilde udtale sin Misbilligelse af den italienske Regerings romerske Usurpationer, idet Andragendet tillige frembavede, at den h. Stols verdslige Magt var en Nødvendighed for Kirkens Uafhængighed og selvstandige Strelse, og derfor var i alle Katholikers og altsaa ogsaa i Østerrigs Interesse. En Deputeret tog heraf Anledning til, i et Møde af Rigsraadsdelegationens Budgetudvalg at rette en Forespørgjel til Rigskaatsleren om, hvad Svar Regeringen havde givet paa Bifoppernes Begjæring, der af Bedkommende omtaltes som et Andragende om „Gjenoprettelsen af Pavens verdslige Magt.“ Hr. v. Beust besvarede dette Spørgsmaal med den korte Bessed, at Bifopperne hverken havde faaet eller vilde faae noget Svar paa deres Andragende. Beretningen herom slutter med de Ord: „Man seer heraf, at Hs. apostolifte Majestats protestantiske Rigskaatsler bestandig bliver sig selv liig saavel i alt Andet, som i den Dingeagt, hvormed han tillader sig at behandle den katholske Geistlighed.“

**Østpreussen.** For nogle Uger siden suspenderede Bifkoppem af Ermland en Lærer ved Gymnasiet i Braunsberg, Dr. Wollmann, fra hans Virksomhed som Religionslærer, fordi han vægrede sig ved at anerkjende det Vaticanffe Conciliums Beslutninger; men Provindfial-Skolecollegiet bestred Bifkoppens Berettigelse til dette Skridt, og opfordrede Dr. W. til at fortsætte sin Religionsunderviisning. Herimod nedlagde Bifkoppem i Forening med en Deel af Beboerne Protest hos Kultusministeren, men denne gav Skolecollegiet Ret, og afviste Bifkoppens Klage med den Bemærkning, at W. nu lærer det Samme, som han før d. 18. Juli 1870 med Kirkens Billigelse har lært, samt at Staten ikke fandt sig foranlediget til at forlange, at han nu skulde lære noget Andet, eller til at

forstyrre ham i hans Virksomhed; men Staten maatte derimod forlange, at alle Gymnasiets Elever deeltog i Dr. W.'s Religionsundervisning, fordi den preussiske Lovgivning fordrer dette. Heri fandt Ministeren ingen Samvittighedstrang, eftersom det stod dem, der ikke vare tilfredse med Dr. W.'s Undervisning, frit for at søge et andet Gymnasium.

Denne korte Besked, hvorefter Statsmagten erklærer sig for competent til at afgjøre, hvad der skal gjælde for katolsk Lære, og hvad der hører til at være Religionslærer i Kirkens Aand og Mening, har naturligtvis overalt vakt stor Opsigt blandt Preussens katolske Befolkning. Denne har nemlig hidtil været af den Mening, at ethvert Religionsfamfund i Preussen var berettiget til selvstændig Forvaltning af sine indre Anliggender. Men Cultusministeren har nu erklæret, at Staten ikke kan tillægge bispoppelige Embedshandlinger nogen Betydning, med mindre den fra sit Standpunkt finder dem tilstrækkelig motiverede, og at den i Medfør af denne Betragtningssmaade altsaa anseer en Lærer, som hans Biskop har erklæret for ustkiftet til at meddele Religionsundervisning, for rettroende, og derfor tager ham i Beskyttelse mod hans kirkelige Joresatte! Men det er ikke blevet herved. Fyrst Bismark har fundet denne Conflict brugbar til Afbenyttelse for videre gaaende Planer. Det samlede Statsministerium har nemlig ikke blot billiget Hr. Cultusminister Mühlers Erklæring, men af denne Sag taget Anledning til at ophæve den i Kirkeministeriet hidtil bestaaende fra hverandre afførdede Bestyrelse af de katolske og protestantiske Anliggender, saa at den katolske Cultus altsaa for Fremtiden ikke længere vil faae nogen særegen Repræsentation i Ministeriet. Denne Regeringsforanstaltning har vakt et overordenligt Røre overalt i Preussen og den katolske Deel af Tyskland. Fyrst Bismark har vel i sit Organ (N. Allg. Ztg.) ladet erklære, at han ikke tænker paa at „forsøge Kirken,“ men at Staten blot seer sig nødsaget til at værges sig mod „det nye Dogme“; men man begynder imidlertid ikke desto mindre at fatte sig paa alvorlige Angreb paa den religiøse Frihed. Den særlige katolske Afdeling i Kirkeministeriet, der var Frugten af den preussiske Regerings i sin Tid forfælede Forsøg paa at undertrykke og fortrænge den katolske Religion i Rhinlandene, har nemlig siden Aaret 1841 været en høit vurderet Garanti for den katolske Kirkes Frihed og af den protestantiske Statsmagt uafhængige Selvstyrelse. Det er derfor ikke vanskeligt at see, hvad Fyrst Bismark med

denne Foranstaltning tilsigter. Men den Kamp, som han mulig har ifinde at fremmane, vil antage større Dimensioner end Bevægelsen i Anledning af Erkebiskoppen af Kölns Fængsling i Aaret 1837!

**Kjøbenhavn.** I Forbindelse med vor Bemærkning i f. Nr. S. 261—62 om vore national-liberale Politikeres italienske Sympathier skulle vi her meddele det Curiosum, at Hof- og Statskalenderens Udgiver paa egen Haand har defintivt afgjort „det romerske Spørgsmaal“ ved i Udgaaven for dette Aar at udstrynge Kirkestaten og Paven af de „fremmede Staters og Tyrsters“ Tal, paa Grund af, at Kirkestaten i Septbr. f. A. „er gaaet op i Kongeriget Italien“!!

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 13de August. 11te Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt med Katedese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 14. **M.** Vigilie. 15. **Ti.** Mariæ Himmelfart (feires offentlig paa næstkommende Søndag). 16. **O.** Svacinth, Betj. 17. **To.** Octav af Laurentius. 18. **F.** Helene, Keiserinde. 19. **L.** Octavdag; befalet Vigilie-Fastedag til
- Søndagen** den 20de August. 12te Søndag efter Pintsfe. Den allersal. Jomfru Marias Optagelse i Himlen (kaldet Mariæ Himmelfart). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 festlig Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 høitidelig Vesper-Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 21. **M.** Joh. Francisca af Chantal, Enke. 22. **Ti.** Octav af Mariæ Himmelfart. 23. **O.** Philippus Venitius, Betj. 24. **To.** Bartholomæus, Apostel. 25. **F.** Ludvig, Konge. 26. **L.** Bernhard Kirke lærer.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8½. Lørdagsten Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subscribition paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Vædets Hovedcommissionær, Hr. Groszierer G. A. Lohrer, Tordenisfjeldsgade Nr. 5. l. Sal, og i alle Pøglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 18. Søndagen den 27de August. 1871.

---

**Indhold:** Søndagens Helligholdelse. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Stærrig, Genf.

---

## Søndagens Helligholdelse\*).

„Søndagens Helligholdelse,“ siger en berømt, nylig afdød Skribent\*\*), „er det Grundlag, hvorpaa den kristelige Religion hviler; den er ligesom det Banner, der forklynder dens Nærværelse; den er Grundbetingelsen for dens hele Indflydelse paa det menneskelige Samfund. Et offentligt, almindeligt og vedvarende Angreb paa denne guddommelige Indstiftelse er et Attentat paa selve den Guds Pagt med Menneskeslægten, som denne Dag er bestemt til at minde alle Christne om. En almindelig udbredt Ringagt for Søndagens Helligholdelse, og de dermed forbundne Krænkelser af samme ere talende Vidnesbyrd om, at et Samfund offentlig bekjender sig til Atheismen; thi en saadan Tilstand er paa cengang en Hindring baade for Kundskab om Religionen og for dens praktiske Udøvelse og Indflydelse.“

Sandheden af dette Udsagn stadfæster Historien. Den vidner klart og uimodsigeligt, at det ikke indeholder nogen Overdrivelse.

\*) Tildeels efter Weisfälsches Kirchenbl. 1871, Nr. 26.

\*\*) Montalembert.

Da den franske Revolutions Ophavsmand og Ledere i forrige Aarhundrede for Alvor tænkte paa aldeles at udrydde Christendommen, ja paa at affkaffe al baade offentlig og privat Religionsøvelse, der bekjendte Tro paa en levende Gud, fandt de intet Middel, som sikkrere kunde føre til Maalet, end Affkaffelsen af Søndagens Helligholdelse, og deres Plan havde som bekjendt for en Tid Lykken med sig, men ogsaa kun for en Tid. Man begreb imidlertid strax af recent materielle Grunde, at det ikke gif an totalt at affkaffe en i visse Mellemrum tilbagevendende Hviledag og gjøre alle Dage til Arbeidsdage. Om dette nemlig end kan være bekvemt og behageligt nok for den Deel af en Befolkning, som Intet selv bestiller, men lever af Frugten af Andres Arbeide, eller efter Behag kan fritage sig for at arbeide, eller dog udføre deres pligtsmæssige Arbeider til hvilketomhelst Tider, der bedst maatte convenere dem, — om det ogsaa kan være særdeles bekvemt og behageligt for alle saadanne Medlemmer af Samfundet, til enhver Tid uden Forskjæl at kunne disponere over den arbejdende Deel af Folkets Tid og Kræfter: man erkjendte dog ikke destomindre Nødvendigheden af, her at opgive Halvdelen af det revolutionære Friheds- og Lighedsprincip; man nødtes til at offere Ligheden mellem Dagene og anordne en anden Hviledag istedetfor den affkaffede Søndag. Denne nye Hviledag var et fuldkommen correct Udtryk for den materialistiske Livsansfølelse, der krævede Christendommens og Søndagens Affkaffelse, i det man lagde det for Inddelingen af Maal og Vægt vedtagne Decimal- eller Titalsystem til Grund for Aarets Deling. Det kummerlige Udfald af dette Experiment, der deelte Aaret i 36 „Decader“ (Tidsrum af ti Dage), og gjorde hver tiende Dag til Hviledag, er imidlertid bekjendt nok. Ikke blot den christelige, men selv den recent naturlige Følelse hos den store Masse af det franske Folk reagerede og protesterede factist saa høit mod denne Ytring af det revolutionære Tyranni, at Napoleon den Første, saasnart han som Forsteconsul var bleven Frankrigs Behersker, erkjendte Nødvendigheden af Gjenindførelsen af den christelige Cultus, og

dermed ogsaa af Søndagens Helligholdelse. Selv den ved Revolutionen demoraliserede og religiøst-ligegeblidige Deel af den arbejdende Klasse havde nemlig med Uvillie offret henimod tredive Hviledage paa Revolutionens Alter; de fandt det ligesaa stridende mod den høit prisste Frihed, at de i Lighedens Navn skulde lade sig gjøre til Tralle af Arbeidet, som den religiøse Deel af det franske Folk fandt det uforligeligt med Friheden, at den christelige Bekjendelse af Revolutionens Vedere stempledtes som en dødsfyldig Forbrydelse!

Frankrig fik saaledes vel Søndagen tilbage, og blev gjen-givet til den christelige Religions uhindrede Indvirkning paa dets sociale Udvikling; men det kunde efter Naturens Gang ikke være andet, end at den flereaarige Proskription af enhver christelig Livsyttring maatte have længe vedvarende og høist sørgelige Følger. Denne offentlige Forhaanelse af Christendommen i Forbindelse med Sædvanens og den personlige Banes Magt over Gemytterne, de hver halve Menneskealder\*) tilbagevendende revolutionære Rystelser, der sjeldne have været ledsagede af anti-christelige Demonstrationer, som Noget der stod i en indre nødvendig Sammenhang med disse Umvæltningers Motiver og væsentlige Formaal, fremdeles og hovedsagelig de revolutionære Traditioners fordærvelige Indvirkning paa den opvoxende Slægt — Alt dette kunde naturligviis ikke andet end nære og vedligeholde de uchristelige Elementer, som den første Revolution havde løsladt og givet uhindret Raaderum baade over det offentlige og private Liv. Enhver følgende Regering i Frankrig fandt det nemlig nødvendigt, ikke at fordærve Forholdet

---

\*) Napoleon I gjorde i November 1799 Ende paa den franske Revolutions republicanke Udskjelsler og regerede Frankrig som Consul og Kaiser i 14 Aar. Men det legitime Kongedømmes Restauration foranledigede en ny Kraftyttring af Revolutionen i Foraaret 1815 (de hundrede Dages Kaiserdømme). 1850 og 1848 bragte nye Revolutioner, og den sidste Krig med Preussen gjorde den Katastrofe mulig, hvis forfærdelige Begivenheder ere i alle Samtidiges friske Minde.

til den revolutionære Opposition i og udenfor Kamrene ved at paadrage sig Skin af kirkelige, eller, som man nu plejer at kalde det, „clericale“ Sympathier. Navnlig fortjener det atten-aarige Borgerkongedømmes (Ludvig Philips) Periode den strengeste Dadel for dets feige Væsen med Tidens antichristelige Tendenser, og den sidste Napoleon drev denne Bolen med Revolutionens Ret, som Grundlaget for hans Magt, og sin deraf følgende Føielighed mod dens Grundsætninger saa vidt, at den har fremkaldt en verdenshistorisk Conflict, som, hvis det guddommelige Forsyn ikke i Naade afvender det, varfler om en almindelig Forfølgelse mod Kirken og Christendommen!

Denne Side af det moderne Frankrigs Historie leverer flaaende Beviser for den gamle Sandhed, som har sit Udtryk i en Mængde Ordsprog og Talemaader hos alle Nordens Folk — om det onde ovenfra givne Exempels Magt, og i det Hele om den Væthed, hvormed det Lude fæster Rod og udbreder sig i Menneskenes Hjertes, fordi det der finder en langt mere modtagelig Jordbund end det Gode. Thi den officielle Foragt for Alt hvad der angaaer Religionen og Kirken afsprægede sig under hele Ludvig Philips Regering i en saa iøinesaldende Ringesagt for Søndagens Helligholdelse, at der ikke saaes noget som helst andet ydre Tegn paa, at det var Søndag, end hvad den Fremmede, der opholdt sig i de større Byer, blev vaer indenfor Kirkerens Mure! 3 Gaderne havde Alt samme Udseende som om Hverdage, og man saae Haandværksfolk arbejde udvendig paa offentlige Bygninger, ja selv paa de kongelige Slotte ligesaafuldt om Søndagen og i Gudstjenestetiden, som til enhver anden Tid. Det var disse offentlige Skandaler i Forening med det uchristelige, af Regeringen begunstigede System, som paa den Tid bemægtigede sig Ledelsen af den offentlige Undervisning og Opdragelse, der bragte den for Christendommens Sag og Kirkens Ret til at gøre sin sociale Indflydelse gjældende begejstrede ovenfor omtalte Hadersmand til at hæve sin advarende Røst, for om muligt at forebygge de Ulfker, som han var fast overbevist om, at den offentlige og



officielle Banhelligtelse af Religionen engang maatte bringe over hans Fædreland.

Man tænke nu tilbage paa de tiden henrundne Aar, navnlig paa det andet Napoleoniske Keiserdømmes næsten tyveaarige Historie, paa dets veylende Rofetteri, snart med Kirken, snart med Revolutionen, paa den Underfundighed, hvormed et igrunder aldeles despotisk Regeringsystem benyttede disse to Magter til at befæste sine dynastiske Interesser! Revolutionen og Folkevillien proclameredes nemlig ved enhver Leilighed som den eneste Retsgrund for Herfermagten; men, da den i Samfundets Onbder gjærende Bevægelse endelig blev fjed af dette forblommene Spil, og krævede et Pant paa det nye Keiserdømmes oprigtige Vedkjendelse af „de store Principer af 1789“, til hvilke de kaiserlige Udtalelser stedse appellerede: da tog Napoleon III. itte i Betænkning at opoffre Kirkens og Pavenes Ret for Revolutionens Fordringer, og hans senere Forsøg paa at gjøre den skete Uret god igjen er blevet forkastet af den guddommelige Verdensstræffe. Denne Bestræbelse har nemlig klarlig viist sig itte at vare begrundet i nogen sand Anger over det Skete, men ene i Erkjendelsen af, at der i Frankrig ogsaa vare andre politiske Kræfter og aandelige Magter, der krævede at tages i Betragtning, end Revolutionens og Atheismens. Men Gud har itte Behag i Syfferiets rånkefulde Afbenyttelse af Aandens Magt over de menneskelige Gemutter i dets reent verdslige og egoistiske Diemeds Tjeneste. Derfor staaer nu Napoleon III. i Historien som den, der har sat Kronen paa den lange Række af de kirkesjendtlige Attentater, der ere en sand Skamplet paa Frankrigs senere Historie, og som endelig culminerede i de Radsels-scener, som Landets Hovedstad nylig har oplevet. Hans Værk er itte blot Italiens Genhed og Pavenes Udplyndring, men den fuldendte Udvikling af den omfattende Demoralisation, der i et Tidsrum af næsten et heelt Aarhundrede har forpestet baade det offentlige og private Samfundsliv i Frankrig!

Thi hvilken Side af det menneskelige Liv har en saa gjennemgribende Betydning for hele den indre og udre Til-

varelse som den religiøse? Naar det da er en uigjendrivelig Kjendsgjerning, at hele det Napoleonste Regeringsmaskineri havde en ret markeret antichristelig Signatur, at de verdslige Myndigheder stadig underminerede Kirkens og dens Tjeneres Autoritet, at den store Masse af unge Bønderkarle, som hvert Aar udfreves til Krigstjeneste, systematisk fordarvedes ved det demoraliserende, for al religiøs Omfarg blottede Garnisonsliv\*), og, naar Helligholdelsen af Søn- og Festdagene paa ethvert Sted ere det ufeilbare Barometer for Bestaffenheden af dets religiøse Tilstand: da behøver man ikke at lede længe efter Aarsagen til de forfærdelige Tilfættelser, der have hjemfugt Frankrig fremfor noget andet Land i vor Verdensdeel. Ikke som om vi dermed vilde sige, at det franske Folk i det Hele og i sig selv er mere irreligiøst end andre Nationer; dette troe vi ingenlunde er Tilfældet. Men, naar det nu eengang er en Lov i Guds Verdensstyrelse, at „Dommen begynder fra Guds Huus“ (1 Pet. 4, 17), kan man da undre sig over, at „Kirkens ældste Datter“, der tillige er det Land og Folk, der i Civilisationens Historie er gaaet i Spidsen, og altid har havt et Forspring for de øvrige europæiske Folk, er blevet et advarende Exempel for disse sidste, saafremt de vilde fortsætte Efterligningen af dets Forvildelser? Intet Land har vistnok drevet Vanhelligelsen af det Helligste til den Yderlighed som det katolske Frankrig, og intet andet Land har saa store offentlige Forsyndelser og For-

---

\*) Tonen i den napoleonste Hær — der naturligviis angaves af den store Masse af den lavere, i Revolutionens antichristelige Aand og og efter dens uchristelige Grundsætninger opdragne Officeerstand — var af den Bestaffenhed, at enhver Soldat, der vilde besøge Kirken om Søndagen, udfatte sig for Spot og ideligt Drilleri af ældre fordarvede Kammerater, og Underofficerer og Officerer jørgede ved Ordningen af Tjenesteplygten for at gjøre Opfyldelsen af enhver religiøs Pligt saa paaagtig, at den religiøse Sands hos Størstedelen af Soldaterne, under den lange femaarige Tjenestetids daglige Plagerier og under Indflydelsen af den flette Baues Magt, nødvendig i høi Grad maatte sløves, og hos Mange gaafe udslukkes.

argesser at affone; men det kan alligevel med Sandhed siges, at intet Land enten i ældre eller nyere Tid har været saa meget og gjort saa meget for Kirken, som netop Frankrig. Straffen for det store massevisse Affald fra Christendommen har ramt det først, fordi det er det ældste, største og meest opvakte og udviklede Folk i Christenheden. Men man bør ikke glemme, at Dommen kun bier paa de andre Folk, hvis Affald fra Guds Sandhed og den høiere Retsorden ikke endnu har bragt fuldmodne Frugter; thi, seer man hen til det, som vi ovenfor kaldte Barometeret for det religiøs-kirkelige Liv, da har Ugudeligheden og Søndagsvanhelligelsen i de fleste andre Lande i det sidste halve Aarhundrede gjort saa forbausende Fremskridt, at Forskjellen imellem Frankrig og dem mere bestaaer i de omfattende Virkninger af denne indre Tilstand, end i denne sidste selv. Selv England med dets strenge Sabbatslovgivning og alt sit øvrige Hykleri, ikke at tale om de store Stæder i det protestantiske Tyskland og det katolske Østerrig, navnlig Berlin, Hamborg, Dresden, Leipzig, Wien o. fl. kunne ikke rose sig af, i religiøs og sædelig Henseende at have det mindste forud for Frankrig. Frankrig har kun, fordi det er Europas tidligst samlede og største katolske Stat høstet Frugterne af den falske Friheds forfængelige Giftspand saa meget tidligere, som det var skredet længere frem end de andre Folk paa den skæbnesvangre Vej, der fører et Samfund til Oplosning og Undergang; men det vil maaskee, belært af Ulykken, og helbredet ved Straffen, have reist sig efter Faldet, og betraadt en bedre Vej, naar de, der nu spotte dets Afmagt, men vedblive at efterligne dets Daarstaber, engang vaande sig under Guds Straffedommes tugtende Svøbe!

Saaledes har Historien i den forfærdelige Gudsdom, der nylig er overgaaet Frankrig, opfyldt de varslende Alvorsord, som en af dette Lands ædleste Sønner alt for en Menneskealder siden udtalte; thi det er en afgjort Sag, at med Søndagens værdige Anvendelse forsvinder Religionens praktiske Udøvelse, og med den efterhaanden al Kundskab om Christen-

dommen. Saaledes synker fra Aar til Aar den store Masse af Befolkningen dybere og dybere ned i en fuldkommen Følelseløshed for alle høiere Indtryk og adlere Bestræbelser, og lever kun for at tilfredsstille sine lavere jordiske Fornødenheder og en lidenskabeligt ophidset Begjærighed efter timelig Nydelse og Besiddelse. Banhelligelsen af Søndagen er Religiositetens totale Undergang, thi det er en anerkjendt Erfaring, at man altid vil finde en almindelig udbredt Vantrø i de Egne, hvor det er blevet til en staaende Skik at arbejde om Søndagen, ligesom et længere Ophold i en saadan Egn snart vil overbevise enhver opmærksom Sagttager om, at de Mennesker, der uden Sky foragte Guds tredje Bud, ikke have stor mere Agtelse for det syvende og sjette. Først henimod Aften begynder Helligdagen for disse Folk. Da fuldtes alle Forlystelsessteder, da hengiver man sig til alle de toilesløse Udsævelser, der kun efterlade ufrugtbar Anger og Nag over selvforstødt Elendighed. Thi Mennesker, der leve uden Religion, og derfor ikke kjende noget andet Nederlag for det daglige Livs Plager og Anstrengelser, end timelig Løn og timelig Nydelse, de angre ikke deres Daarligheder for at aflægge dem og begynde et bedre Levnet, men gramme sig blot over Folgerne af dem, og kjende intet andet Middel til at forjage de nagende Erindringer, end Glemsel og Selvedøvelse. Den ved sandfælige Nydelser ophidsede Lidenskab kjender ingen Grændser, og dens villieløse Slaver forlade derfor denne Verden i den samme stupide Følelseløshed for deres Bestemmelse, hvori de have forspildt alle høiere Anlæg og Kræfter.

Hvilken Modsatning til den Lov, som Gud allerede ved Skabelsen har indstrevet i Menneskets Hjerte, som Hviledagens oprindelige Indstiftelse bevidner, og som hans aabenbarede Lov høitidelig stadfæster! Thi, har end Gud budet Mennesket i sit Ansigts Sved at arbejde for det daglige Brød, saa har han dog ved at hellige den syvende Dag villet bevare Mennesket for at nedsynke i en kummerlig Afhængighed af dette forgængelige Livs Vilkaar; Søndagen samler nemlig Christendommens hele Kraft for at betrygge det høiere Livs Frihed og forhjælpe det til Seir

over det materielle Livs i sig selv byrdefulde Trældom. Røselvvelsen fra det daglige Arbejde og Hverdagslivets Bekymringer skal bringe Hjertet Hvile og Fred i Samfund med Gud, trøste Sjælen over al dette Livs Møie ved at have den over denne jordiske Tilværelses Omkiftelser, og foreholde den det uforgængelige og fuldendte Livs Herlighed, som engang skal afløse den nærværende Tids kortvarige og forfængelige Glæder, og rigelig opveie alle dets Trangster og Lidelser. En saadan stedse tilbagevendende Hvile i Gud bringer det religiøse Menneske en blivende Formelse og Styrkelse baade af hans aandelige og physiske Kræfter.

(Sluttes).

## Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** Storstedelen af et Aar er nu snart forløbet siden Roms Erobring af den piemontesiske Fæ. I dette Tidrum er den katolske Christenheds Hovedstad bleven oversvømmet af en Mængde slette Blade, der under den italienske Regerings Protection ikke blot arbeide paa directe at fremme dens politiske Planer, men under det velklingende Paaskud, at bekæmpe den „religiøse Fanatisme,“ offentlig forhaane de kristelige Troesfandheder, og saaledes gjøre sig til Opgave, i Tolerancens og Samvittighedsfrihedens Navn at føre den store Mæsse af Befolkningen igjennem religiøs Pigeogldighed til den fuldkomne Bantro, der ikke tager Hensyn til andet end det nærværende Liv, eller, forsaavidt den har en Plads tilovers for Troen paa en Gud, i alt Fald ikke kjender nogen anden Gud, end et høieste fjerutboende Væsen, der lader Alt i denne Verden gaae som det bedst kan, og ikke bekymrer sig stort om de menneskelige Anliggender. Efter i saa lang Tid at have taalt dette Uvæsen har den h. Fader endelig først i f. M. fundet det betimeligt, i en Skrivelse til Cardinal-Vicaren, Card. Patrizzi, at paalægge denne Prælat, i et Circulære til alle Sognepræster at foranledige disse til at gjøre deres Menigheder opmærksomme

paa, at Læsningen af 9 i hiin Skrivelse udtrykkelig navnte Blade er dem forbudt, samt at de ved Overtrædelsen af dette Forbud ville gjøre sig skyldige i en svær Synd, ligesom Geistligheden ialmindelighed opfordres til at modvirke den skadelige Indflydelse af alle offentlige Angreb paa Religionen.

Denne Forholdsregel har ifølge „Genf. Correस्प.“ faaet en ganske særegen Betydning som et slaaende Vidnesbyrd saavel om den romerske Befolknings sande Tankemaade og Stemning mod den h. Fader, som om Agitationspartiets aandelige Afmagt. I det første Dieblik kunde man nemlig tydelig bemærke en Overrastelse og Bestyrtelse i hele den fjendtlige Keir, der imidlertid snart afløstes af et sandt Raseri, som gav sig Luft i de meest udskeiende Forhaanelser. At dette Slag har bibragt Bedkommende et ret føleligt Nederlag, er hverien skjult for dem selv eller for nogen Anden. Inden det ramte dem, men hist og her antydedes som en Mulighed, lod man, som man foragtede et saadant Skridt, og paastod, at Paven ikke turde vove det. Nu, da han virkelig har voret det, nødes de til at forbauses over dets Virkning. Revolutionen har nemlig, her gjort en ganske utvivlsom Erfaring om, at den moralske Forbund i Rom lige-  
 faalidt tilhører den nu som for ti Aar siden, da den i Turin satte den berømte Phrase: „Rom, Italiens Hovedstad“ paa Dagsordenen. Det romerske Folk har nemlig, foruden saa mange andre Beviser paa Hærlighed og Lydighed, som det siden d. 20de Septbr. har givet sin legitime Souveræn, ved denne Keilighed aflagt et uigjendriueligt Vidnesbyrd om den Agtelse og ubetingede Underkastelse, hvormed det i Alt hvad der angaaer Troens og Morallovens Fordringer adlyder hans Bud som Kirkens Overhovede. Der var vel ikke Faa blandt de bedresindede Mennesker, som ved det første Angreb om den h. Faders Hensigt udtalte den Bekymring, at et saadant Forbud under de nærværende Omstændigheder vanskeligt lod sig gennemføre, og at Ansægjerrighedens Tillokkelser mulig vilde staae disse giftige Blade et endnu større Antal Læsere; og der var ligeledes dem som meente, at Forskriverne i den romerske Index\*) nuomstunder ikke lod sig anvende paa Blade, der for en stor Deel falbydes paa Gaden, efter som man ikke havde Magt til at forhindre, at de bleve solgte. Disse Bekymringer have imidlertid viist sig ligesaa ugrundede, som de Radicales Forventninger i

\*) D. e. Fortegnelsen paa de af Kirken forfæstede og forbudne Bøger.

modsat Retning. Salget af de ni skamløse Blade er af Mangel paa Afsetning ophørt!

Medens de mægtigste Regeringer i Europa maae jikkre deres Befalinger Esterlivelse enten ved Højonetternes Magt eller ved at smigre de herskende Videnskaber, behøver den værgeløse og fangne Pave kun at tale et Ord; og uagtet dette Ord staaer i Modsetning til en saa dybt rodfæstet menneskelig Tilboielighed, som Nysgjerrigheden og Nysen til det Forbudne altid har været, betænker saagodtsom Ingen sig paa oieblikkelig at adlyde ham. G. C. tilføier til sin Beretning herom nogle træffende Bemærkninger om, i hvor hoi Grad denne Begivenhed egner sig til at blive Gjenstand for visse Regeringers alvorlige Eftertanke, som ved enhver Leilighed trods paa Kanonerne og Højonetternes Magt, og hvor uønsket det vilde være, om disse Magter alvorligt overveiede det Spørgsmaal: hvad der er den dybere liggende Aarsag til, at Folkene i det Hele taget overalt have tabt Agtelsen, Tilliden og Kjerligheden til deres Herstere?

— En Audients d. 24de Juli modtog den h. Fader Forstanderskabet for en i kirkelige Diemed virkende romersk Forening, der overrakte ham en Adresse med 27,000 Underkriver. Ved denne Leilighed udtrede Pius IX følgende: „Man siger, at jeg er træt! Ja, jeg er tilvilde træt af at see saa megen Uaandelighed, saamegen Uretferdighed og Uorden. Jeg er træt af daglig at see Religionen forhaanet i en Stad, som før var et Mønster paa Grefrugt for Troen. Jeg er træt af at see Ukyldigheden undertrykt, af at see Herrens Braster mishandlede, af at see det vanhelliget, som vi elske og ære. Ja, jeg er i Sandhed træt, som jeg nylig har sagt, men ingenkunde tilfjnds at slutte Fortlig med Uretferdigheden eller undlade Opfyldelsen af mine Pligter. Nei, Gud være takket! Jeg er ikke bleven træt af at opfylde disse, og vil forhaabentlig aldrig blive det!“

**Tyskland.** Der hersker fremdeles en stor Bevægelse blandt de preussiske Katholiker saavelsom over hele det katholske Tyskland i Anledning af Cabinetsordren af 8de Juli, der ophæver den særlige katholske Afdeling i Kultusministeriet. Følgen af denne Foranstaltning vil nemlig blive den, at de katholske Anliggender herefter blive bestyrede af en protestantisk Minister og bearbejdede af protestantiske Raader. Man iagttager fra alle Sider Tegn paa, at denne Foranstaltning er en Forløber for en videre gaaende Undertrykkelse af Kirken, og den liberale antikatholske Presse truer i en hoverende Tone „Ultramontanismen“ med en Kamp paa Liv og Død, der efter

hvi Bressens Formening vil ende med dens totale Undergang i det tyske Keiserrike. Naar man sammenligner denne Tilstand med de store Forhaabninger, som Størstedelen af de katolske Ordførere for den under Krigen med Frankrig herskende patriotiske Opbudselse for nogle Maaneder siden knyttede til Keiser Wilhelms og Fyrst Bismarcks forventede Paaskjønnelse af de preussiske Katholikers Begeistring for Gjennemførelsen af deres politiske Planer — Tysklands Eenhed, den franske Arvefjendes grundige Ydmygelse og Tysklands europæiske Enevoldsmaagt — da seer man nu denne patriotiske Begeistringsrums og disse upaatvivlelig meget velmeente kirkelige Trommerier pludselig opvågnede til en „Ernüdterung,“ som forhaabentlig vil bære de ønskelige Frugter til Helbredelse i begge de nævnte Retninger. Det kan nemlig neppe antages, at den katolske Befolkning i Preussen og deres forømtalte Ordførere i Bressen nogenstunde før Alvor og ærligt have ventet, at Keiseren og Fyrst B. skulde have isinde at gjøre en Smule mere for den katolske Kirke, end Omstændighederne ligefrem nødte dem til; thi dette vilde staae i en fuldkommen Strid med Preussens politiske Traditioner, med dette Monarkies Oprindelse og hele Fortid. Men det var ikke desto mindre blevet en staaende Talemaade i de katolske-preussiske Kirkeblade, at den katolske Kirke ingensteds var saa gunstig stillet som i Preussen, og at ingen Regering meente den det saa vel som den preussiske! Sa det gik saa vidt, at disse kirkelige Politikere en Tid lang bændt deres Publikum den Taabelighed paa Hermet, at den protestantiske Keiser Wilhelm snart vilde bestemme alle katolske Potentater med at intervenere i Italien til Gavn for Paven! Kort sagt, man nedlod sig til en Smiger, der ikke sjeldent overstred alle Grændser for Værdighed, Selvagtelse og sund Menneskeforstand, ved at tillægge de nævnte store Personer Egenstaber som intet ædru Menneske for Alvor kunde troe dem i Besiddelse af\*). Det har nu Altammen Intet hjulpet, og man har faaet Linene op for en Birkelighed, som man, mindre bil-

det i urene politiske Trommerier, for længe siden burde have seet som den nu viser sig at være. Den Begunstigelse, som den preussiske Regering i de sidste tredive Aar har viist den

---

\*) Man fortalte f. Ex. de latterligste Historier om Fyrst Bismarcks „Fromhed og ægte kristelige Tankemaade“ — efter „aldeles paa-lidelige Kilder.“



katholske Kirke, blev den nemlig aftvunget ved Begivenhederne i Rhinlandene i Aarene 1837—1841, der nødte den til at opgive sin i mange Aar systematisk gennemførte Hensigt, ved Hjælp af de blandede Egteskaber efterhaanden at udrydde Katholicismen i disse Provindsler; og Preussen har siden med Klogskab benyttet denne det paaanødt Stilling til at vinde Popularitet paa det katholske Østerrigs Bekostning, hvis Regjering i de sidste Aar i alle Retninger har undertrækt og forulempet Kirken. Dette har hver Mand vidst i Tidskland ligesaagodt som andensteds i Verden; og man burde derfor ligesaa lidt have ventet nogen Fordeel for Kirken af den foromtalte mislykkede Holdning, som der nu er nogen Grund til at troe, at Kaiseren og Hr. v. Bismark skulle røres ved de hjertesjærende Beeraab, man udstoder over Regjeringens og den protestantiske Befolknings Uafnemmelighed mod deres katholske Landsmand, hvilke sidste man tillægger den væsentligste Andeel i den nylig tilendbragte Krigs meest glimrende Resultater.

**Østerrig.** Alt som det af den nærværende Ministerpræsident, Grev S. o. h. n. w. a. r. t, gjorde Forsøg paa at opnaae en Overeenskomst med Tsechenerne (det nationale Parti i Bøhmen) synes at nærme sig en heldig Afslutning, vover blandt den katholske Befolkning Haabet om en snarlig Befrielse fra Hr. v. Beusts Regimente; thi det er bekjendt nok, at han støtter sig til det tydske Parti, og det er en almindelig Mening, at, saalænge Østerrigs Skæbne er i denne Mandes Hænder, da svæver Kaiserdommet over Manden af en Afgrund. Kan der mulig end være nogen Overdrivelse (s. f. Nr.) i Skildringen af de Planer, man tillægger ham, saa er det dog paa den anden Side en Kjendsgjerning, at Forholdet mellem Preussen, Rusland og Italien bestandig bliver intimere, og at Hr. v. B. ikke stuer noget Offer for at vinde Fyrst Bismarks og Italiens Bevaagenhed. Naar man betænker Østerrigs Veligheden imellem de tre ovennævnte Magter, dets i lang Tid spændte Forhold til Rusland, og dets Rigskanslers fortvivlede Begjærlighed af alle Revolutionens opløsende Elementer — vi mene hermed navnlig den Støtte, han bestaandig har søgt i det tydske Parti, som i Købet af det sidste Aar jevntlig har truet med at søge Beskuttelse hos det forenede Tyskland — da behøver man ikke engang at troe paa Rigtet om Fyrst Bismarks hemmelige Forhandlinger med den forrige ungarske Dictator Kossuths Agenter, for at komme til Overbeviisning om, at et Uveir er i Begreb med at trække op over Østerrig, og

at Kaiser Franz Joseph, dersom han ikke snart stiller sig ved sin protestantisk-frimurerigste Rigs-kantsler, og støtter sig til den store katolske Befolkningssaa ofte udtalte Luster og dens Beredvillighed til at ofre Alt for Kirken og Fædrelandet — let kan blive kvalt under Kaiser Wilhelms Kns og Omfavnelser! Vi tilføie til nærmere Forstaaelse af vor foregaaende Antydning, at flere revolutionære Organer for nylig med ufordulgt Glæde have meddeelt deres Publicum den Ytring af Kosuth, at „Historiens Logik med uundgaaelig Nødvendighed maa hidføre de vestøsterrigske Provindsers Annerxion til Tndskland, samt at Ungarn, saafremt det modfatter sig denne Tingenes Udvikling, vil drages med ind i det Habsburgske Monarchies forestaaende Undergang“. Den preussiske Minister i London, Greve Bernstorff skal i den sidste Tid have pleiet Forhandlinger med den ungarske Edictator, og Kronprindsen af Preussen decorerede under sit Ophold i London s. M. hin Minister med Storkorsset af den sorte Orns Orden!

— De katolske Foreninger. Bladet „Waterland“ slutter en Artikel om den Bevægelse, der for nærværende Tid kundgjor sig over hele den katolske Verden, med følgende Ord: „Hvad farlig Østerrig angaaer, saa har den katolske Bevægelse her taget et herligt Opsving, og, ihvøvel den endnu er ung, begynder den med sine Foreninger, ligesom et kraftigt Træ, at udbrede sine Grene over alle Provindsler, og optage Kampen med den overalt mægtige Liberalisme. Wien alene tæller 9 katolske Casinoer, Nedøsterrig 63, Steiermark henimod 50, og Bøhmen c. 20. De patriotiske Foreninger i Tyrol og Overøsterrig tælle resp. 70,000 og 20,000 Medlemmer, medens den i s. A. i Wien dannede patriotiske Folkeforening vinder Tilhængere i Tusindvits. Disse Foreninger have i hoi Grad bidraget til at føre Valget af katolske Deputerede til et gunstigt Udfald, og ville forhaabentlig have samme Virkning for Eftertiden. Det samme gjælder med Hensyn til den til Rigsministeriet indgivne Protest mod Kovertoget til Rom, saavel som mod Grev Beusis statsfarlige Politik. Protesten var underskrevet af over 400,000 østerrigske Borgere, medens Adressen til den h. Fader var bedækket af 817,000 Underkriver. De katolske Foreninger i Østerrig have endelig ved deres Resolutioner og Protester bidraget meget til at hindre en hensynsløs Gjennemførelse af de liberale Skole- og Ægteskabslove, ja for en Deel endog bragt en Standsning i denne Lovgivning. De have protesteret mod den ydede Paastrand om Statsfarligheden

af det Vaticanste Conciliums Decret om Ufeilbarheden, virket heldbringende paa det religiøse Liv ved at bringe Forhandlinger i Gang, der have det Formaal at virke for Søndagens Helligholdelse, grunde Arbejderforeninger o. L. Vi forbigaae Vincenziusforeningens og andre Belgjørenhedsforeningers Virksomhed, og bemærke endnu blot, at det katholisk-kristelige Liv, der i de sidste Aar har udbredt sig over Østerrig, er fremgaaet af de katholske Foreninger. De have bragt Maaften af Folket i Bevægelse for det ædle Formaal, at redde Østerrig fra de Farer, der saa længe have truet det, nemlig religiøs-sædelig Opløsning og politisk Sønderlemmelse og Undergang."

**Genf.** „Genfer Corresp.“ bragte under 1ste Juli følgende Meddelelse fra Kjøbenhavn: „Uagtet Katholikerne i Danmark kun udgjøre en ringe Brøkke af Befolkningen, have de dog ikke undladt i Anledning af de nærværende Tidsforhold gjentagne Gange offentlig at bekjende deres Tro og lægge deres kirkelige Sindtag for Dagen. Strax efter det sidste piemontesiske Angreb paa Rom tilsendte vor apostoliske Præfect i Forening med de kirkelige Overhyrder for Sverrig og Norge den h. Fader en Condolencestrivelse med Protest imod det stedfundne Sacrilegium, hvilken Skrivelse igjennem Propagandaen blev besvaret med den h. Faders Takfælgelse og Betsignelse. 3 Anledning af det pavelige Jubilaum overrattes en i det latinske og danske Sprog affattet Lykonstningsadresse til den h. Fader ved tre danske Elever af Propagandaen. Den havde 636 Underskrifter og var ledsaget af en Peterspenge til Beløb af ligesaa mange Francs.

Paa selve Subeldagen d. 16de blev der i alle Missionsens Kirker og Capeller afholdt festlige Formiddags og Aften gudstjenester. Antallet af Gæsterne ved Herrens Bord overgik i Kjøbenhavn endog Paaske-dagens Communicanttal, hvilket betyder meget for c. 1200 Katholiker blandt c. 170,000 protestantiske Beboere, af hvilke de første ere mere eller mindre afhængige. Ikke blot selve Gudstjenesten var særdeles glimrende og højtidelig, men ogsaa Kirkens ydre Udsmykning vidnede paa den værdigste Maaade om Dagens Betydning. Søndagen efter, d. 18de Juni, feirede den herværende Svendeforening Festen ved Fælledscommunion og en talrig besøgt Aftenunderholdning."

Forfatteren til denne Meddelelse beskriver med megen Interesse Festen d. 22de Juni, hvorved han især fremhæver den Omstændighed, at Halvdelen af de herværende Katholiker ere converterede Protestanter, at omtrent det Samme kunde siges

om Deeltagerne i denne Fest, og ligeledes gjaldt om begge Talerne. Han bemærker i denne Anledning, at den apostoliske Præfect i Juni Maaned meddeelte 47 vogne Convertiter Confirmationens Sacrament, og slutter med en kort Beretning om, at d. 16de Juni ligeledes blev festligholdt i Stockholm, samt at en Adresse ogsaa derfra tilstilledes den h. Fader ved Biskop Studach.

### Marieforeningen.

Møde Søndagen d. 27de August, Efterm. Kl. 4.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 27de August.** 13de Sondag efter Piusse. Marias Hjertefest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt til Marias h. og ubemittede Hjerte for Syndernes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 28. M. Augustinus, Biskop og Kirkelærer. 29. Ti. Johannes den Døbers Halsbyggelse. 30. O. Rosa af Lima, Jomfru. 31. Co. Raymundus Nonnatus, Bisk. 1. Septem-ber f. Josef af Calafanz, Bisk. og Ordeuslister. 2. L. Stephanus Bisk.
- Søndagen den 3die September.** 14de Sondag efter Piusse. De hellige Skyt- engles Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 4. M. Rosa af Viterbo, Jomfru 5 Ti. Lau- rentius Justiniani, Bisk. 6. O. Rosalia af Palermo, Jomfru Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 7. Co. Octavdag. 8. f. Mariae Fødsel (feires offentlig førstkom- mende Søndag). 9. L. Petrus Klaver, Bisk.
- Søgnedagsguds tjeneft:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagstien Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-8½. Lørdagstien Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirke-tidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissioner, Fr. Grosserer G. B. Pöhrer, Tordenskjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 19. Søndagen den 10de September. 1871.

---

Indhold: Søndagens Helligholdelse. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Berlin, Polen.

---

## Søndagens Helligholdelse.

(Sluttet).

Søndagen afbryder Hverdagslivets forstyrrende Uro med at erindre enhver Christen om Guds skabende Almagts første Gjerning, om Lysets Stabelse, som den første Betingelse for alt Liv ikke blot i Legemet, men ikke mindre i Aandens Verden. Men det Lys, som forjager alt Mørke, der omtaager den menneskelige Aand, er det i Tidens Fylde aabenbarede evige Guddomsord, Jesus Kristus, Verdens Lys, der ved sin Opstandelse har adspredt Dødens Mørke, og, ved at berede den Helligaand en blivende Bolig her paa Jorden, har sikket Lysets og det evige og uforgængelige Livs Seir over alle Mørkets og Forfrænkighedens forstyrrende Magter. Søndagens Helligholdelse fremgik af Herrens Opstandelse og Hans Aands Udfendelse, saaledes som enhver Virkning med Nødvendighed fremgaaer af sin Aarsag; de første Christne samlede stadig paa denne Dag om Apostlenes Underviisning,“ og vare „varagtige i Bønnen og Samfundet med Brødetts Brydelse,“ \*)

---

\*) Apoit. Gj. 2, 42.

og Kirken byder derfor alle Troende paa denne Dag at feire Mindet om Christi Opstandelse og den anden underfulde Skabelse ved den Helligaands Udsendelse. Denne Dag skal derfor være helliget den Treenige Guds Tilbedelse og Dyrkelse under taknemmelig Erindring af alle den guddommelige Naades Begjærninger; den paaminder enhver Christen om, saavel paa den som paa alle andre kirkelige Feskdage at hellige sig ved Brugten af de h. Sacramenter og andægtig Betragtning af de christelige Troessandheder, for at kunne bestaae i Kampen mod Mørkets og Sandfælsighedens Magter.

Det følger derfor, som sagt, af sig selv, at en Befolkning, som gjør Bane af at vanhellige Søndagen, som forsommer Brugten af Sacramenterne, saavel som al anden Udøvelse af Religionens Forskrifter, efterhaanden maa blive mere og mere fremmed for denne selv, i det al Kundskab om den tilsidst forsvinder med de Erindringer og Døvelser, der skulde tjene til at vedligeholde den. De fleste Christne træde desuden ind i Livets forffjællige Sysler og dets bevægede og adspredende Uro med meget usuldkomne religiøse Begreber; hvor let glemmes da ikke under Mængden af forstyrrende Indvirkninger de Indtryk, som den første Underviisning har gjort paa det barnlige Gemyt, naar Mindet om det tidligere Hørte ikke mere opfriskes. Og, er man endog saa grundig underviist i Religionen, at det Lærte ikke aldeles glemmes, saa maa det dog vel mærkes, at Religionen ikke væsentlig er Kundskab, men at den fremfor Alt er Liv. Wien Vanhelligelsen af Søndagen affparrer en Christen Veien til Livskilderne ved at berøve ham Betsignelsen af de kirkelige Naademidlers Afbenyttelse. Det christelige Livs Sol gaaer da ned — maaffee for stedse; Aandens Lys udslukkes, og Vantroens Nat indhylles Sjælens i det tykkeste Mørke; thi Søndagens Helligeholdelse er Religiositetens Grundlag, og Søndagens Vanhelligelse dens Undergang!

Men det her omhandlede Spørgsmaal har en ganske særegen Interesse for de arbejdende Classer; thi man kan med Sandhed sige, at det ene er Religionen, der formaaer at

redde og havde deres Menneſſeſeærdighed. Dette gjælder fremfor Alt om vor Tid, i hvilken Capitalen har anmaſſet ſig et Herredomme over de Kræfter der tilveiebringe den, ſom ingen tidligere Tid, naar man undtager Hedenskabets og dets Tilbehør Slaveriets Tid, har opviſt Mage til. Det er derfor ene Chriſtendommen, der i den nuværende udartede Civilisations Periode er iſtand til at forebygge det ſaakaldte „hvide Slaveri“, der truer med at bryde ind over den arbejdende Claſſe; thi den lærer ikke blot den fattige at forſone ſig med den fra dette Livs Vilkaar uadſkillelige Forſkjæl mellem Armod og Rigdom, ved i aandelig og evig Betydning at ſtille den chriſtelige Arbejder ſom Guds Afbillede og hans Lands Tempel lige med hans rige Arbejdsherre og alle denne Verdens Stormænd og Rigmand, men den giver dem, ved med forenede Kræfter at ſtræbe efter Fremgang i ſand indre og ydre Udvikling, de Midler i hænde, der ene have Magt til at tilbagetrænge Pengemagtens uretferdige Anmaſſelser. Det var den aandelige Adels og den chriſtelige Aſſociationsaands Magt, der brod den hedenske Aldtids Slaveaag; og Chriſtendommen er derfor den eneſte Magt paa Jorden, der er iſtand til i vor Tid at gjentage dette Under.

„Arbejderspørgsmaalet“, ſom man kalder det, har alt i mange Aar været Gjenſtand for offentlig Drøftelse; og Menneſtevenner af meget forſkjellig Kvalitet ere fremkomne med Forſlag og Raad, der tilſigtede en Forbedring af Arbejdernes Kaar. For en Deel Aar ſiden ſøgte man ſaaledes i de offentlige Blade at gjøre det indlyſende for dem, at de ligesaa fuldt ſom viſſe Embedsmænd, der havde Privilegium paa at arbejde om Søndagen, vare berettigede til at fortjene Penge paa denne Dag, iſtedetfor at Helligdagsanordningen nu ſtilte dem ved Frugten af 50 til 60 Dages Arbejde. Dette gode Raad minder uvilkaarlig om Slangens Forjættelser i Paradiset, da den tilraabte de første Menneſter: I ſkulle blive ſom Guder! thi, derſom de, der med ſaadanne Indbildninger vilde berøve den arbejdende Claſſe Søndagshvilen, vare Chriſtne, ſaa kunde man affærdige

dem med det simple Svar, at det Arbeide aldrig kan bringe nogen Betsignelse, som foragter det guddommelige Bud, der byder enhver Christen paa Hviledagen at afholde sig fra alle Arbeider, der udelukkende have den timelige Rødtørst for Die. Men det var jo netop Christendommen og enhver Ytring af det religiøse Liv, som disse Reformatorer ved at bandlyse Søndagshvilen vilde udrykke af Folkenes Hjerter, for da desto sikkrere at kunne benytte dem i deres egoistiske Siemeds Tjeneste. Dette Forslag kom nemlig i sin Tid fra de store Arbeidsherrer; og vi skulle i det Følgende paavise, at det ikke var Arbeidernes timelige Vel, men deres egen Fordeel, de dermed vilde fremme.

Efter disse Folks Betragtning er nemlig alt Arbeide en Handelsvare, og Arbeideren Handelsmanden, der fører sit Arbeide til Industriens store Marked. Arbeidsgiveren er Kjøberen, som betaler Arbeidslønnen som Priis for Arbeidet. Saaledes hjemfalder Arbeidet til den høist unaturlige Lov, der opstiller en ubegrændset Concurrence i Henseende til Udbud og Efterspørgsel som det høieste Princip for Ordningen af dette Uliggende. Jo flere Varer der bringes paa Markedet, desto billigere bliver Varen; eller, med andre Ord: jo mere Arbeiderne arbeide eller nødes til at arbeide, desto bedre Kjob bliver deres Vare eller det Arbeide, som de udbyde. Ganste den samme Virkning, som Forøgelsen af Arbeidskræfterne, har ogsaa Forøgelsen af Arbeidstiden. Jo flere Arbeidstimer og Dage der indvindes, desto større bliver Tilbudet, hvorimod Efterspørgselen ikke tiltager i samme Forhold. Thi naar, som Erfaringen viser, de store Massers Armod bestandig griber mere om sig, hvem skal da forbruge Varerne? Arbeiderne selv kunne ikke forbruge mere, end de kunne erhverve ved deres fattige Dagløn. Maa det da ikke kaldes en djævelst Haan, naar man lover Arbeideren Fordeel af Søndagsarbeide, d. e. af Forøgelsen af hans Arbeidstid, medens denne aabenbart kun bliver ham til Skade, og det ovenikjøbet paa hans udødelige Sjæls Beføstning? Dersom der virkelig var Sandhed i den Spot, man her driver med ham, da vilde det, som Biskop v. Rettelers siger, være unen-



neffeligt at tillade Arbeideren at sove, thi man kunde jo da med den sødeste Mine af Verden gjøre ham indlysende, at det maatte bringe ham stor Fordeel at arbeide om Natten!

Men bag ved det Regnestykke, man her har opstillet for Arbeideren, og hvormed man vilde forføre ham til at arbeide om Søndagen, skjulte sig et Kunststykke, som han ikke bemærkede — man vilde have Lønnen nedsat!\*) Det følger imidlertid af sig selv, at ingen Arbeider kan holde ud at arbeide aldeles uden Ophør, og at han derfor nu og da maa tage sig Hvile. Men en saadan Arbeiders Hvile, en Hvile, som alene fremtvinges af legemlig Trang, fornedrer Mennesket til Lighed med Dyret; og denne Fornedrelse tager en forfærdelig Havn over Arbeidets uheldige Slave, ikke blot fordi syndige Ridsensker, som Dyret ikke kjender, i saadanne selvtagne Fristimer sædvanlig berove ham langt mere end det, han ved syndigt Arbeide har fortjent om Søndagen, men fornemmelig fordi den Bedøvelse, hvori han søger Erstatning for Arbeidets Møie og Forglemmelse af Livets daglige Kummer, efterhaanden, uden at han er istand til selv at mærke det, udslukker Følelsen af hans Menneskeværdighed. Men dette er der Andre, der vide og godt mærke. De faldte Venner, som give ham Anviisning paa at glemme sin høiere Bestemmelse og sin udødelige Sjæls Trang til at næres og styrkes ved Guds Ord og Kirkes Raademidler, de vide godt, at, jo lavere Mennesket staaer i aandelig Udvikling, jo mere han fornedrer sig til dyrist Afhængighed af hvad denne Verden giver og tager, desto lettere lader han sig behandle som et Lastdyr, hvis Kræfter afsnyttes og opflides i Gjærrighedens og Nydelseslystens Tjeneste!

---

\*) I samme Forhold som Armoden tiltager, aftager naturligtvis Efterspørgslen især efter Luxus-Artikler. Men for at holde denne i Gang, maa Prisen nedsættes. Hertil betjener man sig af to Midler: man gjør Varen usolidere og udsætter Arbeidslønnen. Saaledes vedligeholdes Concurrencen mellem Arbeidsherrene, uden at det gaar i Staa med Affætningen!

See her, kan man med Sandhed tilraabe den arbejdende Klasse, hele Frugten af eders Søndagsarbejde! I forvolde eder ikke blot et Tab, hvis Virkninger Eviigheden engang vil aabenbare i deres hele Omfang, men I handle tvertimod eders egen velforstaede materielle Fordeel, ødelægge eders timelige Belfærd, og skade alle dem af eders Arbeidsfæller, som med alle tilladelige Midler modsatte sig Søndagsarbejdet! Det for-tjener i denne Henseende at anføres, at en Arbejderforening i Wien for et halvt Aar siden ved en Deputation overrakte Mi-nisterpræsidenten et Bønsskrivt, der androg paa de Arbejdsherrers Afstraffelse, som ved et moralsk Tryk, f. Ex. Trudsel om Af-sted, tvinge deres Arbejdere til Søndagsarbejde. Ministeren udtalte sin Forundring over, paa denne Maade at komme til Kundskab om, at der paa Son- og Festdage blev arbejdet i Fabrikker og Værksteder, og lovede at antage sig Sagens Fremme.

Vi have i det Foregaaende især befastiget os med den religiøs-moraliske og materielle Side af dette Spørgs-maal; men det har ogsaa i politisk Henseende en Betydning, som opfordrer ikke blot Statsmand, men hele det civiliserede Samfund til alvorlig Eftertanke over Fremtiden. Saa vist som det nemlig er, at undersaatlig Loyalitet og samvittighedsfuld Opfyldelse af alle Borgerpligter er Grundlaget, hvorpaa den offentlige Samfundsorden hviler, saa vist er det paa den anden Side, at det i denne Henseende staaer misligt til, hvor man om Søndagen seer den arbejdende Befolkning uden mindste Tanke om religiøse Pligter samle sig paa offentlige eller hemme-lige Forlystelsessteder for at tilbringe Dagen eller Natten i Svir, medens man ikke under Aanden anden Næring end den, som bydes af smudsige Viser og usædelige Theaterstykker. Men det seer ikke bedre ud, ja i politisk Henseende endnu betænke-ligere, hvor Søndagen benyttes til at udbrede affindige sociale Theorier i videre Kredse, og — som et i Augsburg ud-kommende Blad „der Proletarier“ aabent udtaler det — „alle-vegne at danne en intelligent og velorganiseret Kjerne af Fri-hedskæmper i det internationale Arbejderparties Tje-

nefte", der nu tæller Medlemmer i Tusindvis i Tyskland, Schweiz, Belgien, Frankrig og England. Denne „Elite af en med videnskabelig Belærelse udrustet Arbejderstand skal da danne Kadrene for den store Armee, som Folkevredens Stormvind i kampemæssige Forhold vil rekrutere fra alle Lande, naar den Tid kommer, da det Tryk og den Nød, som ere en Afspønding af vore nuværende Samfundstilstande, have naaet den føleligste Høide." Da skal, som et fransk socialistisk Blad for et Par Aar siden skrev, hin Folkehermes Storm „bortseie alle Religioner, og udslette indtil det sidste Spor alle saavel kristelige som andre Religionsbegreber, fordi det tilstræbte politiske og socialistiske Ideal kun paa denne Maade kan opnaaes."

I denne Aand har man nu alt i en Række af Aar bearbejdet Befolkningen i de store Fabriklande og i de folkrigste Stæder. Den gamle Sandhed, som er dybt rodfæstet i den menneskelige Bevidsthed, som selv Hedenstabet's Historie stadfæster, og som fremfor Alt Christendommens oprindelige Indvirkning paa den omvendte europæiske Folkeverden bevidner, — den Sandhed, at Religionen er den Grundvold, hvorpaa den hele Samfundsbygning hviler, den give disse nægte Folkevenner en grundfaist Anvendelse. Det er nemlig vistnok en uimodsigelig Sandhed, at det er den kristelige Religion, som har civiliseret Europa, og i en vis Forstand givet den folkelige Udvikling dens nuværende eiendommelige Præg i Modsætning til det tidligere Hedenstabs; men det er en stor Usandhed og en skammelig Bagvaskelse mod Christendommen, naar man kalder den nuværende Kulturtilstand, der er et Product af et gjenneingaaende og grundigt Affald fra Christendommen — for et Værk af den kristelige Kultur, og beskylder Christendommen, og navnlig den katholske Kirke, for at have fremkaldt og fredet om alle de Uretfærdigheder, som en antichristelig Aand, der først i en langt senere Tid har bemægtiget sig de offentlige Forhold, har udviklet. Man fremstiller nemlig Christendommen som den Samfundsmagt, der bærer Skylden for hele Trykket af de sociale Misforhold, som netop ere en Virkning af den nær-

varende Tids materialistiske Livsanskuelse og den saakaldte liberale, af denne Livsbetragtning gennemtraangte Lovgivning. Thi saa længe kristelige Grundsætninger ledsagede Ordningen af de offentlige Forhold, søgte man saa meget som muligt at fyldestgjøre Retfærdighedens Krav ved at hæmme ethvert uberettiget Indgreb i bestaaende og vel erhvervede Rettigheder — medens det tvertimod er den moderne, af antichristelige Grundsætninger fremgaaede Lovgivning, der, ved at gjøre en ubegrændset Concurrence til Drivhjulet for al industriel og mercantil Virksomhed, har aabnet Døren for Havesygens, Hofærdighedens og Nydelseslygens umættelige Videnstæber; og det er atter disse sidste, der have fremkaldt den Misundelse og Fortvivlelse, som nylig har givet et stærkeligt Exempel paa, hvad Samfundet overalt maa være fattet paa at see en Gjentagelse af, med mindre man itide vil aabne Vinene for den Erkjendelse, at de Onder, hvortil den nærværende Tid lider, ikke have deres sande Rod og Kilde i udvortes og tilfældige Omstændigheder, men at de have deres dybere liggende Grund i en omfattende Udartning af Tidens indre, eller religiøs-fædelige Liv.

Mange Politikere leve vistnok i den Indbildning, at den nærværende Tids idelige revolutionære Krampetræksninger have deres Grund blot i sociale Misforhold, som man troer kunne hæves ved fremtidige nyere Reformers i de politiske og sociale Tilstande, og overbyde hverandre i Forslag, der tilsigte en Omdannelse af disse, uden at see, at det Onde, som det her gjælder om at afhjælpe, er et med Slægtens hele Udviklingsstrin givet Misforhold mellem den religiøse Dannelse og en vantro Oplysning. Kan man ikke andet end forbauses over dette Misforhold hos den saakaldte dannede Verden, og maa man finde det ganske naturligt, at al den overfladiske Viden, hvormed denne Deel af Samfundet troer at have tilegnet sig alle den menneskelige Videns Hemmeligheder, fornemt overseer de kummerlige Kundstæber om Religionen, der kun ere tilstede i deres Huskommelse og i Børnelærdommens uudviklede og tilmed halvt eller heelt forglemte Skikkelse: Hvorledes kan man da forundre

sig over, at de lavere stillede Classer i Samfundet, hvem man baade ved Ord og ved Exemplets virksomme Anviisning har berøvet Religionens Trøst, ikke kunne forsonc sig med en Tilværelse, som mere og mere truer med at gjøre dem Livet i denne Verden utaalcligt? Man henviser vistnok ogsaa Arbeideren til Dannelsens gyldne Frugter, og opmuntre ham i skjøne Ord og Talemaader til at gribe til og plukke sin Deel af deres rige Fyldte, men man betanker ikke, at han ikke har slet saa let ved at trøste sig med, at „man lever kun een gang“, som de der med en for alle religiøse Mennesker ubegribelig Gemytsro tage deres Deel op i denne Verden, og befinde sig saa vel i dette Liv, at de have let ved at glemme det tilkommende! Nei, ligesaa lidt som den fattige Arbeider paa mange Steder under de nærværende Forhold kan opholde sin physiske Eksistens med sine knapt tilmaalte Indkomster, ligesaa lidt kan han bestride sine aandelige Fornødenheder med en Underviisning, der staaer i et afgjort Misforhold til den stedse vøgende irreligiøse Oplysning, der behersker det nærværende Samfund. Hvad anden Hjælp gives der altsaa her, end en sand, af Christendommens Aand gjennemtrængt Dannelselse, der vel langsomt, men sikkert, i vor Tid ikke mindre end i Fortiden, vil aabenbare sin Magt til at helbrede de Sygdomme, der true den nærværende Civilisation med Undergang.

Vi have alt i det Foregaaende hentydet til det Middel, hvorved denne Religionens forvædende Indfyldelse vil være istand til at skaffe sig den Anerkjendelse og Agtelse i det udvortes Samfundsliv, som vil formaae at tilbagevise Pengemagtens underfundige Bestræbelser for at begrunde et nyt Slaveri i Christenheden, nemlig den christelige Foreningsaand. Den Virksomhed, som de i den nyeste Tid over en stor Deel af Fastlandet udbredte og i en christelig Aand ledede Foreninger af Mestere og Svende have udøvet, har allerede baaret saa gladelige Frugter, at den Deel af den arbejdende Klasse, som har nydt godt af dem, maa føle sig befæstet i Overbeviisningen om, at den materielle Magt i dens laveste og Mennesket meest ued-

værdigende Skikkelse vil vise sig afmægtig ligeoverfor en levende, den store Masse af den arbejdende Klasse gennemtrængende Bevidsthed om den Værdighed og de Rettigheder, som Christendommen een gang for alle har afhjemlet det Samfund, der holder dens Grundsatninger i Ere og efterlever dens Forskrifter. Men, saasandt det, som Kirken i denne Henseende foreskriver, ikke kan gjøre sig gjældende i Livet uden Statsmagtens Understøttelse igjennem Lovgivningen, og saavist som det med Sandhed kan siges, at Søndagens Helligholdelse er Grundbetingelsen for den christelige Religions hele Indflydelse paa det menneskelige Samfund: da bør Bestræbelsen for at skaffe disse Sandheder almindelig Anerkjendelse utvivlsomt foreholdes den nærværende Tid som det Grundlag, hvorpaa en ny og bedre Fremtid skal opbygges!

### Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** Man læste nylig i et anseet romersk Blad en af en Deel Røgmand, Geistlige og Ordensfolk undertegnet Opfordring til alle Katholiker over hele Verden om, som Beviis paa deres Taknemmelighed for alle under Pius IX' langvarige Pontificat modtagne Velgjerninger at skænke ham en Guld-throne, hvortil enhver Katholik skulde yde sit, om end nok saa lidet Bidrag. Opfordringen indeholdt tillige en Antydning om for Eftertiden at benævne Pius IX. med Tilnavnet „den Store“. Enhver kunde forud sige sig selv, at den h. Fader umulig kunde føle sig tiltalt af saa overspændte og yderliggaaende Hengivenhedsenttringer. Han tilstrev derfor Formanden for den i ovennævnte Diemed dannede Comité, Marchese Cavaletti, følgende Brev:

Hoitelskede Marquis, Senator og min Søn  
i Jesus Kristus!

De mangeslags Beviiser paa barnlig Kjerlighed, som jeg daglig modtager fra alle Dele af den katholske Verden, røre

mig døbt og forpligte mig til inderlig Taknemmelighed. Jeg stræber at gjengælde al denne Kjærlighed ved mine Bønbønner for disse mange Kirkens Sønner, for hvis Frelse jeg hver Uge bringer et Offer af uendelig Værdi, nemlig den h. Messes; og jeg veed, at jeg imødekommer et almindeligt Dødsfald, naar jeg, om Gud vil, d. 23de August\*) frembærer dette h. Offer tillige i det Siemed, at anraabe Gud om Italiens Forløsning fra de mange Videlser, som fra Dag til Dag i stedse voxende Maaal hjemføge det.

Du har nylig, min høitelskede Son i Jesus Kristus! i din trofaste Hengivenhed for denne h. Stol overrasket mig med en Meddelelse om, at alle gode Katholiker nu berede sig til to nye, og mig i Sandhed i høieste Grad uventede Tilkjendegivelser af deres barnlige Kjærlighed: at de nemlig vilde stjænke mig en pavelig Throne af Guld og give mig Tilnavnet „den Store“. Med Hjertet paa Verberne og med en Faders Oprigtighed, som inderlig elsker sine Sønner i Jesus Kristus, vil jeg svare baade paa det Ene og paa det Andet af disse to Tilbud.

Hvad den kostbare Gave af en Guldthronen angaaer, saa har den Tanke alt længe været levende i mit Hjerte, at anvende den katholske Verdens Offergaver til at friskjæbe de unge Geistlige, som en mørk og uhort Lov underkaster Militærtjenesten. Thi Geistligheden er den Guldthronen, som støtter Kirken, og dette er Grunden til, at de nærværende Magthavere fornemmelig rette deres Angreb mod Kirkens Tjenere, i det de udplundre og forfølge dem, og paa enhver Maade vanskeliggjøre deres Tjeneste ved Helligdommen. Saaledes vil man gjøre Besættelsen af de vacante Pladser i den hierarchiske Rækkefølge stedse sjældnere, samtidig med, at Døden, som en Følge af den nærværende Tids Piinagtigheder, næsten daglig foranlediger en Afgang i Tallet, der til Kirkens store Skade ikke kan erstattes.

Det synes nemlig, som om de nærværende Magthavere have gjort sig det til Opgave at ødelægge Alt hvad der staaer i Forbindelse med Religionen og Kirken; thi, medens de ødsle Roes og Opmuntring paa Præster, der satte sig op mod deres Forsatte, samt paa enhver fra Kirken Træfalden, gjennemføre de konsekvent den Grundsætning, at fortrædige alle Bessindede, ene

\*) Paa denne Dag har Pius IX. fuldstændigt fyldt „Petri Aar,“ nemlig 25 Aar, 2 Maaneder og 7 Dage.

fordi de modvirke deres Forfølgeres Hensigter. Dog — lade vi disse Forblindede gaa den Vej, de selv have valgt sig! De tillukke jo deres Øren for Samvittighedens høie Raab, forhaane og spotte den sunde Lære i enhver Skikkelse, og ile stedse videre frem nedad den Skrænt, der ender i en dyb Afgrund.

Men ogsaa i Henseende til den anden Tanke, at knytte Tilnavnet af „den Store“ til Bort Navn, kom jeg strax i det første Øieblik til at tænke paa et Ord af vor hellige Forløser, medens han som Menneske gjennemvandrede Judæas Egne. Han svarede nemlig den Mand, som i Beundring af hans guddommelige Dyder tilstalte ham med de Ord: „Gode Miesier!“ med at sige til ham: „Hvorledes kan Du kalde mig „god“? „Alene Gud er god!“ Naar altsaa Jesus Christus, i Betragtning af sin menneskelige Natur, har erklæret, at „Gud alene er god“, hvorledes kan da hans uverdige Stedfortræder her sige Andet, end at Gud alene er stor? — stor ved de Raabegaver, Han forlehner denne sin Stedfortræder, stor ved den Bistand, Han yder sin Kirke, stor ved den Taalmodighed, som Han aabenbarer ligeoverfor sine Fjender, stor ved den Væn, som Han bereder alle dem, som forlade Pasternes Vej for at begynde et bødferdigt Liv, stor ved den strenge Retfærdighed, hvormed Han straffer de Bantroer og alle sin Kirkes haardnakkede Fjender.

Jeg føler derfor en Trang til at bekræfte hvad jeg ovenfor har antydnet: at det nemlig er mit Ønske, at de Penge, som man paataenker at samle, ikke blive anvendte til Anskaffelsen af en Throne, men til de unge Geistliges Frikjøbelse, og at mit Navn fremdeles navnes som hidtil. Thi jeg vil, at Alle til Guds Ære stedse skulle gjentage de Ord: Magnus Dominus et laudabilis nimis (Stor er Herren og saare priselig). Dette er det Ønske, som en Fader her tilskjendegiver sine dyrehæreste Sønner, og med dette Ønske gjentager han Forsikringen om sin Kjærlighed og Taknemmelighed. Vel har Fortiden tildeelt tre isandhed store Paver hiin Ærestitel, men det skete efter deres Død; da er Menneskenes Dømmeme klarere og roligere.

Maatte hine Paver fremdeles vedblive at være Store i Alles Munde og Hjærter, medens Jeg meddeler Eder, eders Familier og alle gode Katholiker den Apostoliske Velsignelse.

Givet i Vaticanet d. 8de August 1871.

Pius P. P. IX.

— Telegram af 24de August. Morgenen d. 23de August Kl. 7½ celebrerede den h. Fader Messen for Verdens



Fred og Italiens Vel, og uddeelte den h. Communion til Repræsentanterne for Foreningen „Italiens katolske Ungdom“. Kl. 12 Audients; Paven bragte i en gribende Tiltale Italiens Katholiker sin Tak, og roste den katolske Ungdom for dens Standhaftighed under Kirkens nærværende Kamp. Ubeskrivelig Enthusiasme. I Anledning af Messen overrakte den h. Fader 160,000 Lire (d. e. Fr.), og fra Neapel modtog han en sedia gestatoria (d. e. Barestol). Kl. 6 høitideligt Te Deum i Romes egentlige Cathedral, den gamle Laterankirke. Paven betjente sig under Messen af en Kalk, som hiin Forening ved denne Leilighed overrakte ham.

— Den h. Fader har under 5te August ladet udgaae en Mundskrivelse til hele det katolske Episkopat, hvori han udtaler sin Tak til de Troende i Almindelighed og Biskopperne isærdeleshed for de Tilkjendegivelser af Grefsnigt og Hengivenhed, han i Anledning af sit 25aarige Pavejubilæum allevegnefra har modtaget, og opfordrer alle Katholiker til Bønnen for den h. Stols Frihed, Kirkens Seir og Verdens Fred. — Pius IX. Helbredstilstand er i hoi Grad tilfredsstillende. Han modtog fornylig i en Audients to spanske Geistlige, af hvilke den Ene overrakte ham en Adresse fra Geistligheden i den sydlige Deel af Spanien, og den Anden en lignende, der var underskrevet af 8,000 Medlemmer af „Foreningen for katolske Fædrelandsøenner“. I Anledning af den i f. Nr. omtalte Adresse fra 27,000 „romerske Borgere“ fortsener det at bemærkes, at alle denne Adresses Under skrivere vare Bølgere. Denne Omstændighed er et yderligere Beviis paa, hvad Betydning der kan tillægges den almindelige Afstemning, hvis for „Italien“ gunstige Resultat Aviserne i sin Tid med saa stor Vigtighed henviste til som et uigjendriveligt Vidnesbyrd om den piemontesiske Usurpations Berettigelse!

**Frankrig.** Under den mærkværdige Forhandling, som d. 22de Juli fandt Sted i den franske Nationalforsamling (s. Nr. 17), søgte Regeringens Chef, Hr. Thiers, at afværge det radicale Parties Angreb paa sig selv og den conservative Majoritet, forsaavidt denne udtrykkelig forlangte Frankrigs diplomatiske Intervention til Gavn for den h. Fader, og han i sin ved denne Leilighed holdte Tale indirecte havde begjæret dette Forlangende — ved at betjene sig af den Omstændighed, at en saadan Indskriden fra Frankrigs Side vanskeliggjordes ved den Omstændighed, at alle europæiske Regjeringer havde anerkjendt Kongeriget Italien, og at

de ligeledes ved deres passive Holdning havde billiget Italiens Angreb paa Rom. Denne Yttring forte de italienske Regeringsblade sig strax til Indtagt, som om den indeholdt en Anerkjendelse af Roms Annexion og af Florentincabinetets efter denne sidste Begivenhed flere Gange udtalte Paaftand, at det Romerske Spørgsmaal er et reent italiensk, og altsaa et indre Anliggende, hvori ingen Trediemand har Ret til at indblande sig. Det følger af sig selv, at Thiers, for at berolige Oppositionen i Nationalforsamlingen, med hine Ord blot henviste til de andre Regeringers factiske Holdning i dette Anliggende, og i et ham ubeleiligt Dieblif vilde fjerne de praktiske Conseqventier af den stedfundne Forhandling, men ingenlunde, at han for Alvor meente, at de andre Cabinetters nærværende feige Passivitet kunde tages som et guldigt Beviis for, at den italienske Udenrigsministers ved flere Leiligheder gjentagne Udtalelser i denne Retning billigedes af de øvrige Regeringer, fordi disse, som Medskyldige i „Italiens“ seneste Umasselser, taug til dem.

„Genf. Correjsp.“ bemærker herom, at denne Demonstration fra den italienske Regeringspresses Side er et Beviis paa, med hvilken Omhu Statsmand under Forhandlinger med „Napoleon III. Bastard“, det „enige Italien“, bør veie ethvert Ord, de offentlig udtale. Der kunde nemlig være Grund til at antage, at Regeringen i Florenz, saafremt det maate lade sig gjøre, vil benytte denne Yttring af Hr. Thiers til inarest mulig at tilføjne sig nu een, saa en anden Regerings Anerkjendelse af sin famøse Garantilov.\*) Frankrig vilde da i dette Spørgsmaal komme til at staae aldeles isoleret, idet Italien ligeoverfor enhver Regering, der fremkom med Indsigelser, vilde beraabe sig paa de allerede modtagne billigende Erklæringer, og saaledes efterhaanden vinde officiel Aerkjendelse for hvad der hidtil og endnu kun kan siges at være taalt i Medfør af en strafværdig Tausshed; det vilde see ud, som om den franske Regering var den eneste, der var

\*) Det er nemlig denne Lovs Meddelelse til de forskjellige Hoffer, som har foranlediget baade Visconti Venostas ovenfor omtalte Erklæringer, og den italienske Presses Appel til Thiers' Udtalelse i Nationalforsamlingen. En formel Aerkjendelse af hii Lov vilde nemlig betyde det Samme som en Aerkjendelse af, at Paven staaer i et undersaatligt Forhold til Kongen af Italien.

tilsiuds, naar det kom til det Yderste, at paatale Paven's Ret. Den katolske Christenhed kan imidlertid, trods den revolutionære italienske Presjes Uglefkrig, og trods alle dens officielle Veders Intriger fuldkommen berolige sig over de mulige Følger af den franske Regeringschefs Uforsigtighed. Pavedømmet doer ikke af saa Lidt, og Nationalforsamlingens Afstemning og hele Holdning i denne Sag fritager det franske Folk for alt Ansvar, idet ikke et eneste Medlem af Oppositionspartiet protesterede mod den strenge Dadel, der d. 22de Juli blev udtalt over Italien. Det følger af sig selv, at denne Forsamlingens Holdning ikke har behaget Først Bis mark, hvis Organer i denne Anledning have spottet over dens „Uforbederlighed.“ Men dette vil neppe forhindre Frankrig i at gjøre sit katolske Navn Grev, ved efter sit militære og politiske Nederlag at optræde som Forsægter af Troens og Retfærdighedens ophoiede Interesser. „Paven“, siger Guizot, hvis Dom, fordi han er Protestant, i dette Spørgsmaal fortjener saa meget desto mere Opmærksomhed, „Paven er den Slutsteen, som opretholder Sjælens og Samvittighedernes Frihed. Derfor er enhver Nation interesseret i Opretholdelsen af Paven's Uafhængighed.“

**Berlin.** Protestantisk Kirkestatistik. Ifølge den protestantiske „Kirchl. Anzeiger von Berlin“ Nr. 22 d. A. er Antallet af „evangeliske Indvaanere“ i det nye „evangeliske Kaiser-rige“ i Aaret 1870 været med et Antal af c. 15,600. Men trods denne Tilvæxt, og naagtet „den vidunderlige Opvækkelse, som Herren i det arefulde (glorreiche) Aar 1870 har fremkaldt blandt sit evangeliske Folk,“ maa den nysnavnte Anzeiger ikke desto mindre constatere en afsjort Tilbagegang i det kirkelige Liv i Sammenligning med Aaret 1869, naagtet dette Aar stod Midpunktet af kirkeligt Liv og Interesse saa nær, som man i en saa stor Stad vel skulde tænke sig det! Antallet af Confirmationer er aftaget med 240, Antallet af de med Brudekrands\*) fuldbyrdede Ægtevielser med 136, medens de uden Krands stedfundne Vielser nu nærme sig Halvdelen af det hele Antal. Communicanternes Antal er faldet med 3,317, og Antallet af Begravelser uden geistlig Medvirkning steget med 2,031, omendstjøndt der have fundet 1648 flere Begravelser Sted end i Aaret 1869. Af de 23,000 Begravelser, som have fundet Sted

\*) Vi behøve neppe at forklare, hvad denne Forstjæl hentyder til.

i 1870, jungerede Geistligheden kun ved 3,612; ved 19,458 var ingen Geistlig tilstede.

**Polen.** I Dioecset Wilna har den russiske Regerings fjendtlige Fremgangsmaade mod den katolske Kirke siden Aaret 1863 i den Grad formindsket Antallet af katolske Kirker, Geistlige og Klosters, at Antallet af Kirker er fra 298 sunket ned til 208, og at der af de daværende 605 Sognegeistlige nu kun er 350 tilbage, i hvilket Antal ogsaa de med Sjælsorg betroede Klostergeistlige ere indbefattede. Præstese minarier, som tidligere havde 116 Nummer, har for Tiden kun 4, der i flere Aar forgjæves have ventet paa Ordination. De nedlagte 90 katolske Kirker ere naturligtvis forvandlede til græske Kirker. Af Klosters er der i hele Dioecset nu kun 3 tilbage.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen den 10de September.** 15de Søndag efter Pintsfe. Mariæ Fødsel. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 11. M. Marias Navnefest. 12. Ct. Nicolans af Tolentino, Bskj. 15. O. Octavdag. 14. Co. Korsets Ophvielse. 15. F. Octav af Mariæ Fødsel. 16. L. Cornelius og Cyprian, Martyrer.

**Søndagen den 17de September.** 16de Søndag efter Pintsfe. Ihukommelsen af Marias syv Smertes. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte for Sunders Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 18. M. Joseph af Cupertino, Bskj. 19. Ct. Zannorius og Troesfæller, Martyrer. 20. O. Fastedag. Eustachius og Troesfæller, Martyrer. 21. Co. Matthæus, Apostel og Evangelist. 22. F. Fastedag. Thomas af Villanova, Bskj. 23. L. Fastedag. Pius, Pave og Martyr.

NB. Onsdag, Fredag og Lørdag ere kirkelige „Tampdage.“  
**Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messie Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messie Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8½. Lørdagsten Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messie Kl. 6.

„Katolsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. B. Pöhrer. Lørdagskopskade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Bogstader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 20. Søndagen den 22de September. 1871.

---

**Indhold:** Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Det nordiske Kirkemøde. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tyskland, Mainz.

---

## Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

Det for nærværende Tid faa meget omtalte Misforhold mellem Capital og Arbeidskraft, eller mellem Formue og personlig Duglighed til Erhverv, daterer sig hverken fra igaar eller iforgaars, men har bestaaet i enhver tidligere Tid, saa længe og overalt, hvor der i Verden har udviklet sig en betydelig Forskjæl mellem den formuende Deel af Samfundet, hvem deres Virksomhed lenuede med en rig Andeel af Livets Goder, paa den ene Side, og de fattige og arbejdende Classer paa den anden, hvis Arbeide kun indbringer dem Tilfredsstillelsen af Livets tarveligste Fornødenheder. Men Svælget imellem Rigdom og Fattigdom har til forskjellige Tider udvidet sig saa uforholdsmæssigt, at det saakaldte „sociale Spørgsmaal“ har grebet ind i Folkenes og Staternes rolige Udviklingsgang, og uodt Statsmænd og Philosopher til at gjøre dette Forholds Ordning til Gjenstand for alvorlig Eftertanke, og udfinde Midler, hvorved disse mislige Tilstande kunde fjernes, og deres uheldbringende Følger forebygges.

I det gamle hedenste Rom foranledigede det her omtalte Misforhold til forskjellige Tider voldsomme Rystelser af den

republicanste Samfundsorden. Den Maade, hvorpaa Rom efterhaanden blev Verdens Hersterinde ved at undertvinge det ene Folk efter det andet, først de øvrige italienske Folkstammer, og siden den gamle Verdens øvrige Nationer, — dette efter en bestandig vøgende Maalestof fortsatte Erobringsystem gjorde tilsidst hele den daværende Verden med al dens Rigdom og Herlighed til et Bytte for et forholdsviis ringe Antal romerske Borgeres Haveshge og Ergjærrighed. Den store Masse af de undertvungne Befolkninger nedtryktes i Slavestanden, og de Faa, der under deres Fædrelands politiske Undergang redede deres personlige Frihed, vare ofte i social og oeconomisk Henseende værre stillede end de Slaver, hvis Herrer behandlede dem nogenlunde mennekeligt. Dog, i de erobrede Lande — de saakaldte romerske Provindsjer — var det ikke vanskeligt at beherske den i Gemytterne gjærende Utilfredshed. De rovgjerrige Statholderes Opfindsomhed i at udplyndre og systematisk udsluge Folkene, og disses Bevogtning af fremmede hvervede Krigsfolk — dette Armodens og Forknythedens forenede Tryk vedligeholdte en haabløs Resignation i alle disse mishandlede, forhen rige og blomstrende Lande. Det var altid Rom selv og Italien, der var Arnestedet og Brændpunktet for de sociale Gjæringsstoffer, som den ovenfor omtalte Ulighed i de ydre Kaar til forskjællige Tider og i forskjællig Skikkelse bragte i Bevægelse. Dette havde for Roms Vedkommende sin naturlige Grund i de egentlige romerske Borgeres nationale og republicanste Selvfølelse. Den store Masse af mindre formuende Borgere vare sig nemlig bevidste, oprindeligt at være det samme og derfor i politisk Henseende at have Krav paa at gjælde for det samme som det Mindretal, hvilket gunstige ydre Omstændigheder havde bragt i større Velstand, og stillet i Spidsen for de offentlige Anliggendes Styrelse. Den romerske Republik var saaledes flere Aarhundreder igjennem Skuepladsen for en stadig Kamp imellem Aristokratiet og Demokratiet; og det er efter Historiens Vidnesbyrd en politisk-social Naturlov i den republicanste Udvikling, at Demokratiet altid tilsidst be-

feirer Aristokratiet, for til Slutning selv at afløses af Militarmagtens Despotisme, naar den republicanste Partiaand har drevet sine Udsejler til en saadan Yderlighed, at ingen lovlig Myndighed længere respecteres. For Italiens eller de undertvungne italienske Folkstammers Vedkommende var det en velgrundet Uvillie over de oprindelige Romeres Forrettigheder, der noget over et Aarhundrede før Christus forenede sig med de fortrukne romeriske Borgeres Utilfredshed, og fremkaldte borgerlige Uroligheder, der varslende om Republikens nær forestaaende Undergang.

Det vil for den følgende Fremstilling være af Interesse at see, hvorledes Christendommen eensgaa har løst det saakaldte sociale Spørgsmaal, og hvorledes denne Løsning frelst det daværende Samfund under en Forvirring og Oplosning, der overgik Alt hvad den nyere Tids Omvæltninger frembyde Exempier paa.

Den ældre Tids Kamp mellem Roms Patricier og Plebeier (Adelen og Folkpartiet) vare i Løbet af det tredje Aarhundrede f. Chr. ophørte, og denne tidligere Standsforskjæl havde efterhaanden tabt al Betydning baade for det offentlige og private Liv. Plebeierne havde nemlig erholdt lige Adgang med Patricierne til alle de høiere Statsembeder, den fattigere Deel af de romeriske Borgere havde faaet Andeel i Benyttelsen af de Statens tilhørende udstrakte Landeiendomme, og den lovgivende Magt var ganste gaaet over i Folketorsamlingens Hænder, idet Senatets Veto eller Magt til at standse en Lovs Vedtagelse var afskaffet. Men efterat det demokratiske Element hermed ved flere uegennyttige Folkevenners Anstrængelser syntes for bestandig at være betrygget i sine Rettigheder, havde de nye Forhold, der fremgik af Statens Udvidelse ved det andet Aarhundredes uhyre Erobringer, fremkaldt Forandringer i dens Indre, der aldeles ophævede denne Aarhundredet iforveien tilveiebragte sociale Egevaagt imellem de politiske Partier, idet der dannede sig en ny Adel af de ansete Mænds Efterkommere, der efter Ophævelsen af hiin gamle Standsforskjæl i flere Slægtled

havde staaet i Spidsen for Forvaltningen af de offentlige Anliggender. Denne nye Embedsadel, (nobiles og equites) satte sig efterhaanden ved Particoteriets og det indbyrdes Sammenholds under alle Statsformer, men især i Republikker mægtige Indflydelse, i Besiddelse af al politisk Magt, og benyttede denne til lidt efter lidt at berøve deres øvrige Medborgere de Rettigheder, de have erhvervet sig. Den mindre bemidlede Deel saavel af de egenlige romerske Borgere som af Befolkningen i de italienske Provindser bleve mere og mere ikke blot tilbage- trængte fra al Udgang til de høie Statsembeder, men endog fra deres smaa Grundeieendomme, der saaledes samlede paa altid færre Hænder; og de politiske Rettigheder, der vare dem indrømmede, tabte med Tilbagegangen i Velstand al reel Betydning. Thi, ihvorvel Afgjørelsen af alle vigtige Anliggender, og navnlig Valgene til alle Statsembeder, fremdeles beroede paa Folkeforsamlingens Afstemninger, og ihvorvel en Lov fra Aaret 139 f. Chr. fastsatte, at der for Eftertiden ikke som tidligere skulde finde mundtlig Afstemning Sted ved disse Valg, men at de Afstemmendes Afhængighed af de Mægtige skulde betrygges ved hemmelig Afstemning paa smaa Tavler, der nedlagdes i Urner: saa vidste de mægtige Rigmand dog ved de uheldeligste Midler at fjerne Virkningerne af denne velmente Lovbestemmelse. Disse Midler — Bestikkelse og Folkesmjiger — gjorde det Onde i en dobbelt Henseende værre: dels nemlig, forsaavidt som et Folks totale Demoralisation er en langt større Ulykke end timelig Fattigdom og Fortrykthed, dels fordi selve den tidligere Afhængighed af Pengemand og aagrende Creditorer fra nu af blev langt værre; den fik nemlig nu en ny Skikkelse, der forvandlede den til et sandt Slaveri.

En af Oldtidens navnkundigste Historiekrivere (Plutarch) beretter, at Bestikkelsessystemet i Republikens sidste Aarhundrede dreves saavidt, at den store Mængde af Borgerne folgte deres Stemmer til Embedsførgernes Agenter; og da de høieste politiske Stillinger i saa Aar foruden Æren



indbragte umaadelige Rigdomme, lønnedes denne Villighed fra Bølgernes Side med glimrende Folkeforlystelser, der deels bestode i storartede offentlige Gjæstebud eller Uddelinger af Madvarer og Viin \*), deels i de blodige Fægterspil, i hvilke den hedenste Grusomhed fandt et Velbehag, som til Ære for Christendommen er en Gaade for den Tænkemaade og de Følelser, den har indpodet Menneskeheden. Folket vantes efterhaanden til at glemme sin materielle Glendighed over den Rundhaandethed, hvormed de Rigmand, der havde Privilegium paa at udjuge Provindserne, fra Tid til anden tilkastede det hine storartede Almisker; og ligesom dette omfattende Beskikkelsessystem tjente til ret grundigt at udrydde al Æresfølelse hos den store Masse af Borgerskabet, saaledes tilintetgjorde hine offentlige Skuespil fuldstændigt Følelsen for den menneskelige Værdighed. Den indre Forbindelse mellem Grusomhed og Nydelseslyste er et mærkeligt Træk i Menneskets naturlige Fordærvelse; og vi behøve blot at henvise til den i vor Tid stedse mere fremtrædende Stræben efter at gjøre alle legemlige Kunstproductioener saa livsfarlige som muligt, og til den Interesse, hvormed det store Publicum overalt imødekommer denne Bestræbelse, for heri at see en Bekræftelse paa den ofte udtalte Paastand, at den nærværende, indvortes fra Christendommens Grundsaetninger frafaldne Tid ved dette Træk, som ved saa meget andet, vidner om, at den, uden at være sig det klart bevidst, tenderer tilbage til Hedenskabets \*\*).

De her omtalte Fægterspil bestode deels i Dyr-

\*) Den rige Lucullus uddeelte ved en saadan Feilighed 100,000 Anker græs Viin potteviis til Folket.

\*\*) Vi tænke hermed, for at nævne et Par Exempler, paa de saakaldte Ascensioner og Trapezkunst, hvor et øieblikkeligt Tab af Ligevægten, eller Feilgreb af et tilkastet Tong, vilde være livsfarligt. Hvor stor nu end Afstanden er imellem disse Nutidens Skuespil og den hedenste Oldtids blodige Kampelege, saa er Pirringemidlet for den skuelystne Nydelse begge Steder dog væsentlig det samme.

fægtninger eller Kampe imellem de vildeste Rovdyr, der af Naturen havde hverandre, deels i Kampe paa Liv og Død imellem Mennesker (dødsdømte Forbrydere og Slaver) indbyrdes. I Begyndelsen besørgede Nigmandene selv Tilveiebringelsen af Rovdyrene saavel som Indøvelsen af Fægterne; men den Lidenskab, hvormed Folket kastede sig over denne grusomme Dienstst, gjorde snart Forberedelserne til disse forfærdelige Skuespil til Gjenstand for Privatmands Speculationsaand. Dyrene opkjøbtes i Asien og Afrika af Entreprenører, der fandt god Regning ved at sælge dem til Stormændene, og der oprettedes ligeledes af andre Speculanter i Folkets Fordærvelse store Fægteskoler for Gladiatorers Uddannelse. Disse Fægtemestere (lanistæ) fik naturligviis Forbryderne gratis overladte af Staten, hvorimod de maatte kjøbe Slaverne ved de Auctioner, som det Offenlige lod afholde over de erobrede Landes og Byers Befolkninger. Man udsøgte sig blandt disse de stærkeste og smukkeste, nærede dem under Indøvelsen med den kraftigste Kost, og udleiede dem for høie Priser til Skuespilgiverne. Naar en Fægter var saaret og kastet til Jorden, beroede det paa Folkets Raade, om hans Liv skulde skaanes, eller om hans Overvinder skulde støde ham Sværdet i Struben. Saaledes udaandede dengang Tusinder af uskyldige Mennesker (de solgte Slaver) deres Liv under den larmende Mængdes Jubelraab. Der lader sig vel neppe tænke noget skrækkeligere Beviis for den fra den hedenste Tænkemaade uadskillelige Følelseløshed for Menneskets Værdighed og Bestemmelse, end denne modbydelige Lidenskab for Synet af Blodsudgyndelse i stor Stil. Paa denne Tid var det ligeledes en Nødvendighed at see Løver, Tigere og Pardere hidsede til Angreb paa væbnede Fægtere; man forlystede her ved at see de første ligge under for de Sidstes Behandlighed og Dygtighed i Vaabenbrug, eller disse sønderrives af Rovdyrenes Kløer; men i det første christelige Aarhundrede fik den tilvante Blodtørst et nyt Kryderi i Hadet til Christendommen, hvis hele Charakter og Betragtning af Forholdet mellem Tid og Evighed vakte en instinctmæssig Aelse om hele den daværende Sam-

fundsordens sig nærmende Udergang. Den religiøse Fanatisme fandt en Hjælpelse i, under disse affhælige Kampege at see de forhadte „Fjender af hele Menneskeslægten“ \*) værgeløse kastede for de glubende Roudyr! Vi behøve imidlertid neppe at tilføie, at de christne Martyrer vilde have frabedet sig alle kjædelige Vaaben baade mod de vilde Dyr og deres dyrelig-nende menneskelige Plagere, hvis man havde tilbudt dem saadanne.

Tidens politiske og sociale Udartning udviklede sig successtot, som Alt i Menneskeslægten Levnetsløb, af de Grundsaetninger, paa hvilke hele den hedenste Samfundsbygning hvilede, navnlig Magtens og det abstracte Statsbegrebs ubetingede Ret ligeoverfor Individet og den store Masse af Folket. Det Erobringssystem, som var Drivkraften i hele det romerste Statsliv, maatte med Nødvendighed, saaledes som vi ovenfor have antydet, lamme alle velmenende Folkevenners Anstrængelser for at forbedre den sociale Tilstand og betrygge Folket en varig Besiddelse af de menneskelige og borgerlige Rettigheder, det i Løbet af de foregaaende Aarhundreder havde tilkæmpet sig. Den nye aristokratiske Embedsadel, der ledede alle politiske Foretagender, og i Statens fortsatte Udvidelse ved fremmede Landes Underkastelse under Roms Herredømme øinede en udtømmelig Kilde til Verigelse, ved som Statholdere at udsuge Provindserne, sammenrottede sig stedse mere om at berøve den store Mængde baade af romerste Borgere og af det øvrige Italiens Befolkning alle borgerlige og naturlige Rettigheder. Saagodt som al Grundeiendom kom efterhaanden atter i deres Hænder, og den Mængde af fremmede Slaver, som fra de erobrede Lande slæbtes til Italien, gjorde det muligt for disse hjerteløse Optimer at undvære alle frie Arbeidere, og drive deres store Landeiendommers vidtstrakte Border ved Slavehænder. Flertallet af

---

\*, Dette Udtryk om de Christne af en hedenst Historieforfatter fra Keisertiden (Tacitus) er forsaavidt meget betegnende, som Christendommen unægtelig var en uforsonlig Fjende af den daværende Samfundstilstand!

de frie Beboere, ikke blot i det egenlige romerske Gebet, men ogsaa i det øvrige Italien nedfank i Løbet af det andet Aarhundrede før Kristus i en saa trykkende Armod, at de maatte finde sig i enhver Vilkaarlighed, det herskende Oligarchi (d. e. Mindretal) fandt for godt at byde dem. Der levedes Størstedelen af dem, saavel som en stor Deel af de forarmede og udplyndrede erobrede Provindsers Beboere, ingen anden Udvei, end, forsaavidt de vare vaabenføre, at tage Tjeneste i de romerske Regioner, og lade sig slæbe omkring i alle Verdens Lande for, imod en kummerlig Lønning og under en barbarisk streng Disciplin, at hjælpe til at udvide „det romerske Folks“ Magt\*). Folket havde dengang, da de fornemme Romere („Optimaterne“) svalgede i hele den øvrige udplyndrede og udpiinte Verdens Rigdomme, ligesaa lidt som denne mishandlede Verden, nogen Fordeel af de med dets Sønners Svæd og Blod købte Erobringer. Dets Tilstand blev bestandig værre, jo mere Rom voksede i Storhed, og jo rigere dets Stormænd bleve! Saaledes var mod Slutningen af dette Aarhundrede den store Masse af Italiens Folkeslag nedfunktet i en saa stor Elendighed, at flere sande Folkevenner og Patrioter af Roms fornemste Familier, hvem denne Tilstand varselede om en fortvivlet Fremtid, for Alvor forsøgte at løse Tidens brandende sociale Spørgsmaal, deels ved ad Lovgivningens Vej at fravriste Rigmændene de Fordeleendomme, som de i Strid med tidligere Tiders Lovbestemmelser havde berøvet deres fattige Medborgere\*\*), deels

---

\*) Denne Phrase bragtes dengang ved alle offentlige Leiligheder af Statsmænd og politiske Folketalere — ligesom i den nyere Tid Konge eller Kaiser og Fædreland — stadig i Anvendelse som Middelet til at opflamme den krigeriske Begejstring, hvertid man fandt for godt at lade et større eller mindre Antal Mennesker aflagte og lemlestede for at mætte de Mægtiges Røvgjerrighed!

\*\*\*) Det sædvanlige Middel, hvoraf Optimaterne i Regelen betjente sig var Pængelaan mod ublne Aagerrenter og Pant i Forben. Den lovlige Rente var 12 Pc., men de fornemme Aagerkarle piinte indtil 48 Pc. ud af deres Debitorer.

ved at havde Folkets i tidligere Love begrundede politiske Rettigheder. Men dette lykkedes kun for en ringe Deel; de Vanstfeligheder, der vare forbundne med Gjennemførelsen af disse Forsøg foranledigede borgerlige Uroligheder, der kostede Folkets Talsmand (Julius Flaccus og Brødrene Tiberius og Cajus Gracchus) Livet, uden at dets Vilkaar forbedredes.

(Fortsættes.)

### Det nordiske Kirkemøde.

Da alle kirkelige Blade baade her og andensteds meddele deres Læsere ikke blot hvad der foregaaer indenfor deres egne Enemarke, men ogsaa hvad der tildrager sig udenfor samme, og de ingensteds have undladt hvert fra sit Standpunkt at kritisere det Vaticanste Conciliums Forhandlinger, maa det vel ogsaa findes sin Orden, at vi i al Korthed og overensstemmende med vort Standpunkt udtale os om det i Dagene d. 5—7 Septbr. her i Byen afholdte Nordiske Kirkemøde.

Den virkelige Betydning af enhver overordenlig og usædvanlig Foranstaltning maa dog vel bedømmes efter hvad den kan skjønnes at have udrettet. Et „nordisk Kirkemøde“, en længe forud forberedt Sammenkomst af Geistlige og religiøst-sindede Mænd fra alle tre nordiske Riger skulde man dog troe at turde tillægge visse praktiske Formaal, og man var selvfølgelig berettiget til at vente, at visse, i det mindste forhåbende, Resultater af en saa storartet Foranstaltning allerede nu maatte kunne paavises. Men vi skyldte vore Læsere den Oprigtighed, reent ud at sige dem, at vi ikke engang have været istand til at udfinde Noget af denne Art. Der er vistnok blevet talt ikke Lidet om de forelagte Emner; men det vil uden Tvivl have forbauset mange udenfor Mødet staaende Sadttagere, at see flere hundrede videnskabelig dannede Mænd samlede til et Kirkemøde, hvis Forhandlingsgjenstande lang Tid iforveien vare opgivne, og høre disse sidste diskuterede paa en Maade, som man her har været Vidne til. Hvad der nemlig paa dette Møde er blevet talt om Liturgien, om Missionen, om

Kirkens Forhold til Staten etc. etc. er saa langt fra at fortjene Navn af Forhandlinger, som de maatte ventes af Mænd, der optraadte som Repræsentanter for det kirkelige og videnskabelige Liv i hele Norden, at den samlende Usikkerhed og totale Mangel paa al selvbevidst Klarhed, der karakteriserer alle disse Udtalelser tilhobe, degraderer dette saa pompøst bebudede Kirkemøde til en Sammenkomst, hvor man til gjensidig Tidsfordriv udveksler sine Meninger om kirkelige Anliggender, hvor man med andre Ord ikke discuterer, men blot discurrerer!

Den eneste virkelig værdifulde og interessante Udtalelse var de Ord, hvormed den ældste theologiske Professor her ved Universitetet indledede Mødet. Han lagde ikke Skjul paa den noksom bekjendte Mislighed ved saadanne Forsamlinger, nemlig den enhver Tilstedeværende bevidste „Uenighed om Christendommen“, som han med Rette kaldte „det Gue“, som er bestemt til at forene Menneskene og give dem Erstatning for al den Ufred og Splid, der hjem søger Verden. Den uforbeholdne og ærlige Aabenhed, hvormed den høiarværdige Taler udtalte denne Sandhed, fortjener ved en Veilighed som denne al Anerkjendelse, i Modsatning til den angstelige Halvhed, hvormed de øvrige Deeltagere søgte at undgaae ethvert Sammenstød, for saaledes at skjule denne al Verden vitterlige Kjendsgjerning. Men naar han, for at formilde det Uhyggelige i Bevidstheden herom, henvisste til Uenigheden „selv i den fast sammen sluttede romerske Kirke“, og udtalte det Haab, at de Forsamlede i det mindste vilde føle sig enige om „Fælledstroen“ eller om det „Almeendchristelige“, da maae vi med Hensyn til den første af disse Uttringer bemærke, at den katolske Kirke har en aldeles fast og klar Norm for Sondringen mellem det Uforanderlige i den christelige Troeslære og alle subjective Meninger, og at den Meningskamp paa Vaticanerconciliet, som han vel nærmest maa antages at hentyde til, ikke i fjerneste Maade berørte Noget af det, som fra Protestantismens Standpunkt regnes for hørende til Fælledstroen eller det Almeendchristelige. Hint Stridsspørgsmaal var et specifikt romersk-katolsk, og dreiede sig ene om en nærmere Bestemmelse ved det af alle Katholiker anerkjendte Dogma om Kirkens Ufeilbarhed, der, som jo Enhver veed, er Grundvolden, hvorpaa den katolske Eenhed hviler, ligesom Venagtelsen af denne Egenstab ved Organet for den guddommelig aabenbarede Sandhed, den af Christus grundede Kirke, maa erkjendes at være Aarsagen til den af den høiarv. Taler beklagede protestantiske Uenighed.

Hvad dernæst den udtalte Forhaabning om Enighed i det Væsenlige eller Fællestroen angaaer, da er det jo bekjendt nok, at det i de protestantiske Kirkesamfund stedse har været et meget omtvistet Spørgsmaal, hvad der maatte regnes til det Væsenlige, og hvad der turde kaldes Uvæsenligt i Christendommen, og at i Medfør af denne Usikkerhed intet af de christelige Hoveddogmer er gaaet fri for Anfægtelser af den principielt anerkjendte frie theologiske Forstning. Dette har den høiarv. Taler uden Forbehold indrømmet ved at sige: at den tilstedeværende „store Uenighed dreier sig om Opfattelsen af Christendommen“ d. e. om Christendommen i dens Heelhed, om hvad der er Christendom eller hører til den christne Tro og om „Sandheden“ d. e. den christelige Sandhed i dens hele Omfang, samt ved udtrykkelig at beklage den Letsindighed, hvormed de Fleste af Nutidens Mennesker gjøre deres „egne subjective Meninger“ til „Sandhedens Provesteen“.

Det følger af sig selv, at vi af ganske Hjerte dele det nysomtalte, i vor af Uenighed og aandelig Raadvildhed sønderrevne Tid af alvorlige og sandhedekjærlige Mænd saa ofte udtalte Haab om Enighed i Opfattelsen af Christendommen. Men selv om det kunde tænkes muligt, at det nordiske Kirkemøde, istedetfor at sætte Alt paa at skjule den tilstedeværende Uenighed, havde tilveiebragt en Enighed, der var ligesaa stor som de Grundtvigiske Bennemøders, hvor Alle sige det Samme, hvor Alle søge at overbyde hverandre i at strøe Virak for deres aandelige Overhoved og for hverandre indbyrdes, — selv om hiin Enighed kunde tænkes fuldstændig tilveiebragt i nok saa mange saadanne mindre Kredse hver for sig: Hvad vilde det hjælpe? Nei i Sandhed! Gjælder det nogensteds om at udvide Synskredsen og tage Tingene i det Store, da gjælder dette her. Thi først, naar alle Kirker i hele Verden forene sig med de to store catholske Kirkesamfund om Bekjendelsen af Christendommens Grundsandheder, først da vil Herrens Forjættelse om een Hjord og een Hyrde nærme sig sin fuldkomne Opfyldelse. Naar det engang kommer saavidt med Christenheden, da vil Enigheden om den fra Apostlerne overleverede Fællestro ud af sig selv frembringe den Erkjendelse, at, saasandt Christendommen er den af Gud aabnbarrede Verdensreligion, da maa den være den samme for Alle. Men heraf følger med Nødvendighed, at den evig uforanderlige Sandhed maa have sit ufeilbare Udtryk i det Organ, som den guddommelige Wiis-

dom har beklædt til at være denne Sandheds Forkynder og Tolk for alle Jordens Folk.

Til Slutning endnu kun en Bemærkning om Benævnelsen „Kirkemøde“, hvormed Indbyderne strax døbte denne Sammenkomst. Et Kirkemøde for hele tre Riger, hvori ikke en eneste af disse Rigers Biskopper var tilstede, saalidt som Noget af dem taltes blandt Indbyderne, forekommer os at være noget høist abnormt! Vi have nu vist nok vore egne Meninger baade om Kirkeføder og Biskopper, men vi forundrede os alligevel over denne besynderlige Formløshed, uagtet den umægtelig under selve Forhandlingerne fik en høist betegnende Forklaring. Et af Mødets meest fremragende Medlemmer (Grundtvig) udtrede nemlig — ved at høre en anden Taler (under Forhandlingen om Kirkens Forhold til Staten) bruge det her aldeles uundgaaelige Ord „Kirke“ — at man maatte „klare sig, hvad man forstaaer ved dette hjemløse Ord“, der for ham er det Samme som Menigheden eller Samfundet af de Døbte og Troende. Dette blev jagt med hele Forsamlingens tause Billigelse! Men hvor Kirken erklæres for hjemløs, følger det jo af sig selv, at der ikke maa være Tale om Biskopper!

---

### Kirkelige Efterretninger.

---

**Rom.** Det Overilede ved Regeringens Forlæggelse til Rom voldes de italienske Ministere vedvarende Bryderier ikke alene med Hensyn til Anbringelsen af Ministerierne og det talrige Embeds personale, men ogsaa for deres eget og deres Familiens personlige Vedkommende. Følgen heraf er, at den tidligere status quo i denne Henseende vedvares. Regeringen har i Virkeligheden endnu sit Sæde i Florenz, thi ikke et eneste Ministerium har „fast Ophold“ i Rom, og der er paa dette Gebet endnu aldeles Intet afgjort. Man har blot indrettet sig saaledes, at man kan vedligeholde et Skin af, at den med saa skrændende Ordprægt i sin Tid bebudede Foranstaltning har Udsende af at være iværksat. For om muligt at afhjælpe Forlegenheden havde Ministrene allerede den 6te August forelagt Kongen



etl. Decret, hvorefter 11 Kloostere, deriblandt Collegium Romanum og Jesuiternes Noviciat, skulde exproprieres eller mod en Pengeerstatning inddrages, for at Ministerierne kunde anbringes i disse Anstalters Bygninger; men der vides endnu Intet om Udførelsen af denne Foranstaltning.

**Rom.** Den fænde Stemning blandt alle Classer af Befolkningen tilkjendegiver sig stedse tydeligere. De katholske Studenter, der paa Grund af den italienske Regjerings Afstedigelse af de Profesorer, som ikke vilde bryde deres til den h. Fader een gang aflagte Trostabsæed, have forladt Universitetet, fordi de ikke vilde anerkjende de nye af hiin Regering ansatte Lærere, der aabent have brudt med Kirken, have i et Antal af flere Hundrede tilstillet Pius IX. en Hengivenhedsadresse, ligesom de lavere Classer af Folket, navnlig Træsteverinerne, ved forskjellige Demonstrationer have lagt deres Hengivenhed og Deeltagelse for den h. Fader for Dagen. Adelen og hele den fornemme Verden har siden den 20de Septbr. f. A. holdt sig borte fra Rom, for ikke at komme i Berøring med de nærværende Magthavere. De have deels opholdt sig i Udlandet, deels paa deres Landsteder. Under de tre Dages Andagter den 22de—24de August vare alle Kirker opfyldte af Troende, der paa mange Maader gave deres Følelser for den h. Fader det meest rørende Udtryk. Oprørspartiets Bander havde vel ikke undladt nogen af deres ved saadanne Veiligheder sædvanlige Demonstrationer; men disse forseilede ganske deres Virkning. De i Kirkerne forsamlede og til og fra dem sig begivende Troende bevarede deres Fatning og Ro, og fandt sig taalmodigt i de her og der stedfundne Forstyrrelser af Kirkefreden. Regjeringsens Foranstaltninger til Ordenens Opretholdelse vare mere et Skin, end alvorlig meente.

**Tydskland.** I Anledning af den Forandring, som de forskjellige Staters politiske Magtstilling er undergaaet ved Preussens og Tydslands nuværende Overmagt og Frankrigs Svækkelse, har det fortrinlig redigerede Blad „Genfer-Correspondent“ i den senere Tid indeholdt flere længere rasjonerende Artikler, der beskæftige sig med Betragtninger over de sandsynlige Følger af denne nye Situation baade fra den almindelige Politiks og fra Kirkens Standpunkt. Det fremgaaer af disse historiske Betragtninger, at alle despotiske Herstere, navnlig dem, der i den hidtil henrindne Deel af den kristelige Æra have svælglet i Drømmerier om et Universalmonarchi, have forfulgt den Plan at beherske Kirken og benytte den som Redskab for deres tyranniske Niemed. Pavedømmet

var dem steds en Torn i Kjødet, der idelig æggede deres Skinsfyge, og deres Hovmod tragtede derfor efter at gjøre sig det underdaningt. Efterat have godtgjort dette ved en Henviisning til Hohenstaufferne, navnlig Frederik II., til Henrik VIII. af England, Cromwel, det revolutionære Frankrigs blodtørstige Dictatorer, de russiske Seloverskere og begge Napoleonerne, og omtalt de forfærdelige Virkninger af de unaturlig store Folkeagglomerationer \*), især Tilintetgjørelsen af den politiske Ligevægt, tilligemed alle Garantier for de mindre Folksfræ og eiendommelige Udvikling, drostes i disse Artikler den Holdning, som den tydske Rigs-kantsler synes at ville indtage ligeoverfor Katholicismen, Kirken og den h. Stol. Hans Angreb paa Centrumspartiet paa den tydske Rigsdag (s. Nr. 17. S. 272), hans Forsøg paa at isolere den h. Stol fra de tydske Katholiker og tage Pavedømmet i sit Sold — dette i Forbindelse med de, i et senere offentliggjort Brev fra den ved hin Veilighed omtalte Grev Frankenberg til Biskoppen af Mainz indeholdte, af Fyrst Bismark inspirerede Antydninger om Sufseligheden af, at Pius IX. succederes af en tydsk Pave — Alt dette \*\*) synes at varsele om, at den tydske Rigs-kantsler rustet sig til ikke blot at ville spille den af ham overvundne Napoleon III.' Rolle ligeoverfor Kirken, men at han har ifinde at forfølge sine ærgjærrige Formaal langt videre.

Den tidligere Historie, og navnlig den sidstnævnte Herskers advarende Eksempel synes at have virket ligesaa lidt paa ham, som lignende Fortidskatastrofer have afstrækket efterfølgende Tyranner fra at betræde de af det guddommelige Forsyn forkastede Veie; thi Seirherren fra Sedan tager aabenbart sin overvundne Rival til Forbillede i det Felttog, han nylig har aabnet mod Kirken. Saa længe han opholdt sig ved Hovedkvarteret i Versailles, og Faren endnu ikke var overstaaet, smigrede han Katholikerne, ligesom Napoleon i sin Tid gjorde, før den heldige Ende paa Krimkrigen havde befæstet hans politiske Overmagt i Europa saa meget, at han turde opfylde Revolutionens Fordringer med

\*) D. e. de ved Erobring og Undertrykkelse at de mindre Nationer dannede store Riger.

\*\*) Vi behøve neppe her at erindre om den braunsbergiske Conflict og Cabinetsordren af 8. Juli (N. Nr. 17 og 18). Det forekommer os isvrigt, at disse to Begivenheder i Forening med Fyrst B.' Intriger i Aulebning af det Dollingeriske Schisma snarere tyde paa Ideen om en tydsk Nationalkirke end paa den i det følgende omtalte svindlende Plan? Det Første forekommer os allerede at være stærkt nok!

Hensyn til Italiens Eenhed og den verdslige Pavemagts Tilintgjørelse. Men aldrig saasnart var Preussens Overmagt i Kampen mod Frankrig sikret, før Fyrst Bismark paa eensgang fastede Masken. Han stempler nu det katolske Parti paa den tydske Rigsdag som den røde Republik og Social-Demokratiets Allierede, og det nye Kaiserriges Fjender. Naar det ovenfor er sagt, at Fyrst B. lader til at ville overbyde Napoleons underfundige Intriger mod Pavedømmet og den katolske Kirke, da har hans fornavnte schlesiske Talerer maastee gjort sin høie Patron en noget tvivlsom Tjeneste med at gjøre al Verden bekendt med de forømtalte Inspirationer. En tydsk Pave! Bag ved dette bestedne Dufte — der grunder sig paa den gudfrøgtige Rigskanslers Formening om den tydske Fromheds Fortrin for den latinske Races \*) — seer man Noget af den Idee fremdukke, som var den egentlige Sjæl i Napoleon I.'s Kamp mod Pius VII. Han vilde lykkeligjøre Verden med et fransk Universalmonarchi og en Pave for hele den katolske Christenhed, som skulde residere i Paris. Hans Neveu gik ikke saa vidt: han angreb blot det verdslige Pavedømme, og lod dog saa meget deraf blive tilbage, som syntes ham nødvendigt, for at Kirkens Overhoved i det mindste kunde faae Skinnet af saamegen verdslig Uafhængighed, som den geistlige Frihed kræver. Fyrst B. og Kaiser Wilhelm tænke vel endnu ikke paa noget Universalmonarchi, men man seer dog tydelig deres nærmest liggende Ideal, — først en føielig tydsk Pave i Rom, saa hans Forflyttelse til Cöln eller helst til Berlin, hvor en Efterkommer af den frafaldne Stormester for den tydske Orden, der selv har paafat sig Kongekronen, skal smykke Kirkens Overhoved med den tredobbelte Krone! Forskjællen mellem Napoleon III.'s Attentater paa Pavedømmet og Fyrst Bismarks er altsaa i Korthed den, at Napoleon som Katholik vogtede sig for at røre ved det geistlige eller hirkelige Pavedømme, medens det netop er mod dette, at Fyrst Bismark nu lader til at forberede en afgjørende Kamp!

**Mainz.** I de første Dage af d. M. bebudedes i Tydske-lands katolske Blade Nabningen af den 21de Generalfors-

\*) Den tydske Charakter er efter Fyrstens Mening „mere føielig og praktisk“ (hvilket i denne Sammenhæng naturligvis betyder det samme som „lettere at haandtere“), og den tydske Fromhed mere friggjort for Vedhængenhed ved de jordiske Ting (mehr von den irdischen Dingen losgeschält).

samling af Tysklands Katholske Foreninger, som skulde aabnes i Mainz d. 11. Nogle Dage isorveien vare allerede 500 Fremmede anmeldte, men man ventede omtrent det dobbelte Antal. Flere Talere af Betydning vare ligeledes alt dengang indtegnede. Som Gjenstand for Forhandlingerne fremhævedes især den nærværende Tids brandende Spørgsmaal: det Romerske Anliggende, Regeringens Stilling ligeoverfor Conciliet, Katholikernes Fremtid i det nye tyske Rige, Underviisningsspørgsmaalet og Samsfundets sociale Interesser. \*)

\*) Vi skulle i næste Nr. meddele en Beretning om Forhandlingerne paa denne Forsamling.

### Elisabethforeningen.

Møde Søndagen den 1ste October, Efterm. Kl. 4.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen** den 24de September. 17de Sondag efter Piusfe. Kirkehellesfest. Sct. Augars Kirke: Kl. 7 høitidelig Messe, under hvilken det Allerhelligste udstilles, og derpaa forbliver udstillet hele Dagen; Kirken staaer aaben indtil Kl. 9 Aften. — Kl. 10 Levitmesse. Kl. 12 stille Messe. (Kl. 5 og Kl. 5 Efterm. recitere de Geistlige Breviarbønnerne i Kirken). Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 25 M. Den hl. Frants af Assisi's Bundemærker. 26 Ti. Hermenegild, Martyr. 27 B. Cosinus og Damianus, Martyrer. 28 Co. Venesians, Martyr. 29 F. Michael, Erkeengel. 30 L. Hieronymus, Kirke lærer.

**Søndagen** den 1ste October. 18de Sondag efter Piusfe. Rosenkrandsfest. Sct. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 2. M. Georgius, Martyr. 3. Ti. Maria Magdalena af Pazzis, Jomfru. 4. O. Frants af Assisi, Bekj. og Ordensstifter; 8! Messe for Ausgariforeningens Medlemmer. 5. Co. Galla, Enke. 6. F. Bruno, Bekj. og Ordensstifter; Kl. 7½ Aften: Broderskabsandagt til Jesu guddommelige Hjerte. 7. L. Margaretha, Dronning.

Søgnedagsgudsjeneste som sædvanligt.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Stadets Hovedcommissionær, Hr. Grosierer G. B. Lehner, Tordenfjeldsgade Nr. 5. 1. Etal. og i alle Byglæder; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholisk Kirketidende.

Nittende Aargang.

---

Nr. 21. Søndagen den 8de October. 1871.

---

**Indhold:** Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Kjøbenhavn.

---

## Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortsat fra Nr. 20).

Med de fornavnte Hædersmands voldsomme Endeligt gik ikke blot Alt igjen tilbage til de gamle Uvaner og Misbrug, men den uslyg saa heldig overstandue Fare gjorde Magthaverne endnu mere overmodige og deres Modstand mod enhver Forandring til det Bedre endnu mere haardnakket end før. Men Følgerne af Folkets Fortvivlelse over at see sine billige Forventninger om bedre Tider skuffede begyndte fra nu af mere og mere at udfolde sig i en Skikkelse og et Omfang, der til Slutningen tog en forfærdelig Havn, mindre over dem der bare Skylden for den herskende Elendighed, dem der trodsede Retfærdighedens og Menneffelighedens billigste Fordringer, end over Samfundsordenen i det Hele og Store. Den store Mængde tabte nemlig al Agtelse baade for Forfatningen og Lovene. Som det meest flaaende Beviis paa de aristokratiste Oligarchers kortsynede Egoisme fortjener det her at anføres, at de ved Intriger og den ovenfor omtalte Magt over den af dem afhængige og forgjæbede ringere Borgerstand fik Folkeforsamlingen til at forkaste Italienernes Fordring om Tilstaaelsen

af romersk Borgerrret (c. 120 f. Chr.). Denne Fordring var saa naturlig og billig, at den for lang Tid siden burde have været indrømmet, uden at de skulde behøve at bede derom. Disse Folk stode nemlig i Henseende til Nationalitet og Sprog Romerne saa nær, at Nægtelsen af dette lange nærede og ofte udtalte Ænske fyldte dem med Bitterhed, saameget mere, som de i den lange Række af Krige, som Rom nu i henimod et Aarhundrede havde ført udenfor Italien, havde udgjort Kjernen af de erobrende Hærmagter, og altsaa med deres Liv og Blod hjulpet Rom til at vinde det Herredømme over Verden, som allerede paa denne Tid var sikkert grundlagt. Hertil kom, at den blotte Klogskab og politiske Forudsæenhed paa det stærkeste anbefalede denne Indrømmelse, der vilde have rekruteret det af-tagende og forarmede romerske Borgerskab med et stort Antal ufordærvede, dannede og tildeels velhavende Mænd. Men man ikke blot nægtede denne Begjæring, men de regerende republicanke Tyranner fulgte her den samme Politik, som den monar-chiske Despotismes Historie senere har opviist idelig gjentagne Exempler paa. De meente at sikke sig ved at forøge Undertrykkelsen — at forebygge en befrygtet gennemgribende Stats-omvæltning netop ved den Fremgangsmaade, der ikke kan andet end fremkalde den!

Denne politiske Blindhed var netop paa denne Tid saa meget mere paafaldende, som de romerske Legioner nylig med Held havde bestaaet en meget farlig og langvarig Kamp med oprørske Slavehænder paa Sicilien, hvor, ligesom i Ita-lien, Antallet af frie Mænd bestandig aftog, og Antallet af fremmede hjemløse Slaver paa en foruroligende Maade tiltog. Vi have i det Foregaaende omtalt Aarsagen hertil, at nemlig de frie mindre Grundeiere fortrængtes fra deres Besiddelser, og de store Landeieendommers Border dyrkedes ved Slaver, der sammenstuedes paa forstjållige Dele af disse i store Baracker, der vare indrettede omtrent som Nutidens Staldbygninger. En naturlig Følge af en Befolknings politiske Mishandling har altid været en stedse tiltagende Afsolkning. Denne tiltog

nderligere ved de uafbrudte Krige og stadige Udvandringer til de i de erobrede Lande anlagte romerske Colonier, hvis Bebyggelse det Offenlige paa forskjellige Maader begunstigede. Aristokraterne meente saaledes at finde deres Regning ved, at Rom og Italien affolkedes, og Colonierne befolkedes med Romere og Italienerne, hvem det hjemlige Tryk fristede til at forsøge deres Pnke andensteds. Herved befastedes jo den romerske Magt trindt om i Verden, og Optimaternes Velvære florerede saaledes ret i samme Forhold, som man blev saa mange frie Mand som muligt qvit, og levede omgivet næsten af lutter Slaver, der vare berøvede alle menneskelige og naturlige Rettigheder, og kunde behandles ganske efter Forgodtbefindende! Men den Maade, hvorpaa de agerdyrkende Slaver levede, samlede i store Masser, begunstigede naturligviis, trods al Strenghed i Opsynet,\*) Mytteri, og lettede de gjentagne Opstande. Det kostede de romerske Feltherrer og Legioner de yderste Anstrængelser at besejre disse af talentfulde og frigerist begavede Gladiatører anførte Slavehære; men man lod sig hverken belære eller advare, før det var for sildt, før Oldtidens sociale Onde havde antaget saa store Dimensioner, at Tilstanden blev aldeles haabløs, før saagodtsom hele Befolkningen — med Undtagelse af den lille Skare af politiske Stormænd — kunde deles i to Classer — i forgjældede, afhængige og tøilesløse Staadere og et umaadeligt Antal ryggesløse og forvorpne Slaver!

For at give et klart Overblik over den skærende Modfættning mellem den hedenske Verdensbetragtning og de Grundfættninger, paa hvilke Christendommen henved et Aarhundrede efter denne Tid begyndte langsomt men sikkert at opføre en ny Samfundsbygning, skulle vi endnu, inden vi meddele en kortfattet Udsigt over Hovedmomenterne i denne heldbringende so-

---

\*) Dette dreves paa samme Maade som i senere Tider Bevogtningen af Neger-slaverne. Slaver mishandlede paa Forvalternes eller Herrens Befaling deres Medslaver, og Fogederne havde det værste selv at frygte, naar de ikke førte Opsynet med behørig Strenghed.

ciale Omvæltning, omtale nogle af de for den bedenske Oldtids politiske og fædelige Udartning i det sidste Aarhundrede før Kristus meest karakteristiske Træk, og til Slutning blot eksempelvis anføre nogle Enkeltheder, som stille det her omhandlede Misforhold mellem umaadelig Rigdom og yderlig Fattigdom i det klareste Lys.

Den fædelige Fordærvelse, hvorunder den gamle Folkeverden gik tilgrunde, udbredte sig, som vi i det Foregaaende have bemærket, fra det dannede, i Overdaadighed svælgende Mindretal esterhaanden over den store Masse af Folkene. Denne sidste blev nemlig et Bytte for al den Forvorpenehed og alle de Laster, som deels følge Armod, Fortrykthed og Slaveind i Hælene, deels ere en nødvendig Folge af det slette Exempel, der gives af fremragende offentlige Personer, som den store Mængde seer havede over alt det Meget, som hamner dens ydre og indre Velvære, og lammer dens Stræben efter en bedre Tilstand, — havede over de Fristelser, for hvilke Kampen for Livets lavere Fornødenheder udsatte den, der lever i daglig Bekymring for sit timelige Erhverv. Alt som det da mere og mere gik op for den almindelige Bevidsthed, at alt Haab om en gennemgribende politisk Reform, der fyldestgjorde hele Samfundets Krav paa en retfærdig Ordning af de borgerlige Forhold, maatte opgives, da gjorde sig snart den til enhver Tid mere eller mindre hylde Grundsætning gjældende, at man maa tage Verden som den eengang er, og at det lønner sig ikke at være ene om at hylde Dyd og Hæderlighed, naar alle Andre ere anderledes sindede. Da den store Mængde altsaa saae sig uigjenkaldelig given til Priis for det lille Antal havefngge Oligarchers Vilkaarlighed, da de saae, at deres hele timelige Belfærd — og de kjendte jo ikke nogen anden — var lagt i disse Hænder, at de i Ordets fulde Betydning kun havde Udsigt til at leve af de Smuler, det behagede disse at tilfaste dem, maa det jo findes ganske naturligt, at Enhver søgte paa sin Viis og for sit Bedkommende at gjøre sig de fortvilede Samfundsforhold saa indbringende som muligt. Efterat Stormændene, som vi ovenfor have omtalt,



havde franarret Folket dets borgerlige Frihed ved at smigre det, og altsom det i Forbindelse hermed anvendte omfattende Bestikkelses-system nedbrød al Selvgættelse og Uretfærdighed, saae man ved enhver Leilighed, hvor der kunde være noget at vinde derved, en Veilen til de magtige Optimaters Bevaagenhed, hvis Udarten til Forgudelse og Tilbedelse allerede kan spores i dette Republikens sidste Aarhundrede, ihvorvel det først var i Kaisertiden, at dette logrende Kryben for Magten naaede sit Høidepunkt.

Det var nemlig i Begyndelsen af det ovennævnte Tidsrum kommet saa vidt med Roms politiske og sædelige Forfald, at det, under de daværende Partikampe og snart paafølgende Borgerkrige, ikke længere, som tidligere, var et Parties Interesser, der forsøgtedes af enkelte Førere, men man saae fra nu af de modsatte Partier forsøgte enkelte Mænds Interesser! Det oligarchiske System havde nemlig nu naaet det Punkt i sin Udvikling, at enkelte Stormænd, der havde udmærket sig som Felt herrer, begyndte at rives om Magten. Anledningen til den første af disse Borgerkrige var den Krig, som Rom i Aaret 90 f. Chr. maatte føre med sine italienske Bundsforvandre \*), der tilsidst tabte Taalmodigheden over saalange at være stufede i deres foromtaltte billige Forventninger. Denne forenede Næisning af de italienske Folk satte Rom, hvis Hare for Størstedelen vare fordeelte i fjernere erobrede Lande, paa Grund af Nærheden, i stor Skæk; og Senatet nødtes derfor til, da Italienerne i Begyndelsen havde Vykken med sig, og den Seir, Ro-

\*) Med dette Navn bearede Romerne en Deel af de undertvungne italienske Folkstammer. Det var nemlig et Tilbehør til deres uafhængige Politikk, altid at have smukke Navne paa rede Haand, hvor det gjaldt om at give deres offenkjendte Volds handlinger et nobelt Udseende. Saa snart et Folk var overvundet, og dets Konge spjdt fra Thronen, hed det saaledes altid, at de romerske Vaaben havde bragt det Frihed og Uafhængighed! Den republicanke Frihed, Romerne saaledes proclamerede, betales da allevegne med en omfattende Udplyndring. Denne Udsæd eftersignedes siden af den franske Republik og Napoleon I.

merne endelig vandt, kun var opnaaet ved de yderste Anstrængelser, at tilstaae de Folk, der frivilligt vilde nedlægge deres Vaaben, romersk Borgerrret. Men et Par af de stridbareste iblandt dem forbleve under Vaaben, rede til at benytte den første Leilighed der tilbød sig, til at understøtte det romerske Demokraties Kamp mod de i Senatet raadende Aristokrater. Der rejste sig nemlig strax i Rom Strid om hine nye Borgeres Stilling og Rettigheder. Denne Strid blev Anledningen, men var ingenlunde Aarsagen til den første Borgerkrig, i hvilken Cæjus Marius og Cornelius Sulla kæmpede om Overherredømmet i Rom. Den førstnævnte af disse Mænd tilhørte en fattig og ubekjendt Familie i en af de italiciske Byer, hvis Beboere alt længe havde haft romersk Borgerrret; han var paa Grund af sit medfødte og tidligt uddannede Hærførertalent hurtigt stegen til de høieste Befalingsposter i Armeen, og havde reddet Rom og hele den gamle Verdens Cultur fra Undergang ved at overvinde Teutonerne og Cimbrerne, to germaniske og nordiske Folkstammer, som mod Slutningen af det andet Aarhundrede f. Chr. trængte sig ned i de sydlige Lande og truede med at overvalde Italien. De to afgjørende Seire, som Marius vandt over disse Folk, de farligste af alle Roms Fjender, erhvervede ham en Popularitet, som ingen anden romersk Hærfører nogensinde enten før eller siden have glædet sig ved. Han blev Folkpartiets og Soldaternes Afgud, og havde derfor let ved at skaffe sig Tilhængere i den blodige indvortes Krig, som blev Forspillet for de paafølgende Kampe om den høieste Magt i Staten, der tilsidst endte med, at det republikanske Anarchi afløstes af den despotiske Kaiservælde, som i de følgende tre Aarhundreder tyranniserede Rom og alle dets erobrede Lande, indtil dette store Verdensrige endelig sank sammen under Vægten af sit unaturlige Omfang, og blev et Bytte for de fra Norden og Østen indtrængende barbariske Folkstammer.

Den her omtalte første Borgerkrig havde da vel i dens Begyndelse Udseende af at være en Fortsættelse af de tidligere Kampe imellem Folkpartiet og Adelen (Demokratiet og Aristokratiet)

krati), forsaavidt som Marius bekæmpede Sulla, der baade efter Fødsel og Grundsætninger tilhørte det sidstnævnte Parti og forfægtede dets Interesser. Men, om man end ikke kan sige om nogen af disse to argjærrige Stormænd, at han tragtede efter at tilintetgjøre den republicanke Statsform og opkaste sig til Eneherster, saa spillede dog gjensidig Skinsyge en Hovedrolle i deres Kamp om den afgjørende Indflydelse paa Ledelsen af de offentlige Forhold. Dette kom endnu i en langt høiere Grad for Dagen under de paafølgende Borgerkrige, i hvilke vel modsatte politiske Grundsætninger vare Banneret, der paa begge Sider rejstes af de Stridende, men personlig Ærgjerrighed den egentlige Aarsag til Fjendskabet. Men det er en gammel og baade af ældre og nyere revolutionære Partikampes Historie bekendt Manøvre, at to eller flere Ærgjærrige, der hver for sig tragte efter Herredømmet, gjerne for en Tid slaae sig sammen, og komme overeens om Magtens Deling imellem sig; den største personlige Dygtighed og Kraft vil da i sin Tid, begunstiget af Omstændighederne, altid gjøre Udslaget, eller gjøre det let for den Klogeste og Starkeste at trænge sine Medbeilere tilbage. Et saadant Forbund blev nemlig Indledningen til den næste storartede Borgerkrig mellem Pompeius og Julius Cæsar, idet disse to med ganske ualmindelige Talenter baade som Hærførere og Statsmand udstyrede Personligheder enedes indbyrdes og med en Trediemand, nemlig den ved sin umaadelige Rigdom indflydelsesrige Licinius Crassus, om at dele Magten imellem sig (Aar 60 f. Chr.). Denne Sidste var dog, da han fem Aar efter tilfattede Livet i Krigen med Partherne, ikke længe sine Rivaler i Veien, og Kampen mellem disse endtes med, at Cæsar virkelig blev Roms Eneherster. Der var imidlertid endnu, endstjøndt Alt i nogle Aar syntes at bøie sig for denne overordenlige Mand, et Mindretal blandt Adelen, der — uagtet den republicanke Frihed længe havde været et tomt Navn, og uagtet Ingen af den Tids Stormænd havde lagt en større Interesse for Folkets Vel for Dagen og ved Krigshæder kastet saa stor Glands paa det romerske Navn, som Cæsar — vare hilde i

phantastiske Drømmerier om den i Virkeligheden forlorne Republiks Nedning, saafremt det blot kunde lykkes at blive „Tyrannen“ qvit. Caesar blev da snigmyrdet (Aar 44 f. Chr.); men Republiken reiste sig derfor ikke af sine Ruiner; dog skulde der endnu hengaae en Deel Aar, inden Cæsarredømmet over det uhyre romerske Verdensrige, efter en ny blodig Borgerkrig, tilfaldt en yngre Slægtning af den myrdede Caesar, nemlig Octavianus Augustus, hvem det endelig lykkedes at berolige Italien og stjanke de i saa lang Tid af Krig hærgede Lande den Fred, hvorefter Folkene sukkede.

Enhver der i sin Erindring samler Billedet af de Begivenheder, der høre til den romerske Republiks sidste Aarhundrede, og mindes, hvilke uhyre Armeer, der under disse store Borgerkrige vare samlede paa de Valpladse, hvor det daværende romerske Samsunds Skæbne afgjordes, samtidig med at andre store Hære vare beskæftigede med Erobringskrige i Asien og det vestlige Europa, vil uvilkaarlig gjøre sig det Spørgsmaal, hvorledes det blev disse mægtige Stormænd muligt at reise saadanne Stridskræfter, der for hver af de Paagjældendes Vedkommende løb op til et Antal af hundrede Tusinder\*). Thi, ihvorvel de Stridende i denne lange Række af Borgerkrige alle vare Feltherrer, der havde Commando over Republikens Hære, saa fulgte det dog af sig selv, at de ikke turde gjøre Regning paa, at hele den Styrke, de for Dieblicket befalede over, vilde følge deres Banner i disse Kampe. De maatte derfor hverve Soldater for egen Regning, og det var Udsigten til rigelig Lønning, Andeel i Krigsbyttet og Plundring, der tilførte disse Hære store Skarer af brødløse og forvildede Mennesker, hvem Felklivet under den i det Foregaaende skildrede indre Oplosningstilstand og den uafbrudte Krigsføring var blevet til et Haandværk. Men man faaer

---

\*) Uagtet den sidste afgjørende Kamp mellem Antonius og Octavian blev afgjort ved et stort Søslag (ved Actium A. 31 f. Chr.) havde den Førstnævnte dog en Landhær af 19 Legioner (over 100,000 Mand) til sin Raadighed.

et Begreb om de Pengemidler, over hvilke de romerske Opti-  
mater raadede, naar man hører en fuldkommen paalidelig Hjem-  
melsmand (Plinius) fortælle, at den rige Crassus besad Grund-  
eiendomme til en Værdi af 13 Millioner Daler i vore Penge,  
og at denne Rigmand pleiede at sige, at han ikke kaldte Noget  
for riig, der ikke kunde underholde en Armee for Indtagterne  
af sine Godser! Men hertil kom endnu, at denne Pengemand,  
saavel som de fleste af hans Standsfæller, altid havde bevægelige  
Capitaler, der løb op i Millioner, paa rede Haand for ethvert  
paakommende Tilfælde. Vi have i det Foregaaende omtalt den  
ublu Lager, der i Forbindelse med Udsugelsen af de erobrede  
Lande gjorde det muligt at tilfredsstille en Lidselighed, der over-  
gaaer alle Nutidens Begreber. Thi de kostbare Pandssteder og  
Paladser, med hvis enorme Dimensioner og overdaadige Ud-  
smykning Intet kan sammenlignes, af hvad nogen senere Tid  
har frembragt, de Mæser af Guld, Sølv og Edelstene, som  
anvendtes til alt Slags Hunsgeraad, især til de Fæde og Drikke-  
kar, der prangede paa de Fornemmes Borde under de svælge-  
riske Gæstebud, hvori de kappedes om at overgaae hverandre,  
for ikke atter at tale om de umaadelige Pengesummer, der bort-  
ødsledes paa de forømtalte Gladiatorkampe\*) og Dyrefægtninger  
— Alt dette har et saa fabelagtigt Udseende, at man vilde fri-  
stes til at holde det for utroligt, dersom det ikke berettes af  
troværdige og sandrue Dikvidner. Disse Forfatteres Stil-  
dringer af denne og den følgende Tids (Kaisertidens) forærvæde

---

\*) Som et betegnende Exempel paa de daværende Statsmænds og  
Lovgiveres Tænkemaade anføre vi her, at en Forordning nogle  
Aar tidligere havde sat Grændser for den altfor hyppige Gjentagelse  
af disse blodige Skuespil, samt for Antallet af de optrædende Fæg-  
tere, men at Cæsar, i det Aar han var Consul (Politiminister), ikke-  
desto mindre kunde lade 320 Par Gladiatører optræde! Den om-  
talte Lovbestemmelse var derhos ingenlunde motiveret ved det Grun-  
dsomme i denne Folkeforlystelse, men havde en reen politisk Grund; den  
vilde nemlig blot modvirke enkelte Rigmænds altfor vidt drevne  
Sagen efter Folkelængsel paa andre Rigmænds Bekostning!

Sæder have saa meget større Betydning, som de vare Mænd, der havde Afgang til det fornemme Selskab og derfor vare nøie bekendte med dets Leveviis; de nedskreve hvad de have berettet Efterverdenen herom, drevne dertil af sadelig Harm over Tidens Fordærvelse; og — hvad der frem for Alt har Vægt — deres fuldkomment overensstemmende Skildringer ere endda efter et af disse Vidners Udsagn langt fra at naae Virkeligheden!

Det fortjener endelig at fremhæves, at der overalt i de lavere Classer af Befolkningen, ligesaa den ovenfor omtalte Tid, da den store Mængde fik Diene op for det Haabløse ved enhver Bestræbelse efter en Forandring til det Bedre, udbredte sig en Toilesløshed og Foragt for Lovene, der havde sin Grund i den almindelige Rigegyldighed for det offentlige Vel, for hele Samfundets Velbære. Thi hvad skulde bevæge noget Menneske til det mindste af de mange smaa og store Offere, som Fædrelandsfjærligheden kræver, hvor Mængden saae dem, som stode i Spidsen for Styrelsen af Statens Anliggender, ikke tænke paa andet og leve for Andet, end for at forøde det, som Aar for Aar afpresledes de udpinte Provindsler, saae dem kun leve for, i en unaturlig udsvævende Nydelsesfyge at ødelægge hvad der — saafremt det havde været retfærdigt Guds eller en lovlig Statsindtægt — var hele Samfundets og ikke enkelte mægtige med Statsmyndigheden beklædte Rovers Eiendom? Og hvorledes kunde der overhovedet være Tale om Fædrelandsfjærlighed i et saadant Monstrum af et Statssamfund som det romeriske Verdensrige, et Rige, hvoraf enhver mindre Deel bejamrede sit færlige Fædrelands Undergang, og forbandede den Underfundighed og Troløshed, hvormed den brutale Magt gjorde den lovlige Myndigheds Rettigheder gjældende? Men det var denne Mangel paa al Samfundsinteresse, denne med de hadefuldeste Følelser blandede egoistiske Sneverhjetethed, der ene i sandseelige Udskielfers Selvedøvelse søgte Lindring for den indre Tomhed og den ydre Elendighed, som et halvt Artusiunde før det romeriske Verdensriges og den hedenste Oldtids udvortes

Undergang, trindt omkring iblandt Folkene vakte Længsel efter og Aynelser om en ny og bedre Fremtid\*).

(Fortættets).

---

## Kirkelige Efterretninger.

---

**Rom.** De revolutionære Journaler arbeide utrættelig paa at ophidse Bøvelen mod den katolske Befolkning og Regeringen. Den sidste herværende Repræsentanter og Haandlangere have en angstfuld Fornemmelse af, hvad de for længe siden burde have indseet, at Angrebet paa Kirken, hvortil de ikke have forsmaaet de forvorneste Menneskers Bistand, fra disse Personers Standpunkt blot har været Indledningen til en omfattende Revolution mod al offentlig Myndighed. Den italienske Afdeling af den internationale Arbejderforening er i fuld Virksomhed med sine hemmelige Forsamlinger. Ricciotti Garibaldi og Mazzini skulle begge hemmelig opholde sig i Rom, og Regeringsbladene underrette Byraadet om, at store Kvantiteter Petroleum i den sidste Tid ere indførte i Byen. Men Regeringen er ikke istand til at forhindre eller forbyde Noget somhelst. Den har fuldstændig givet Afkald paa al energisk Optræden. Flere af de Personer, der have spillet en Rolle under Parisercommunens Regimenter, ere nylig ankomne hertil, men Regeringen har hidtil ikke gjort andet, end forøge Garnisonen. Den virkelige Regeringsmyndighed og den Autoritet, der indgyder Respekt for den offentlige Ordens Haandhævelse er for længe siden gleden den italienske Regering ud af Hænderne.

---

\*) I Nr. 20. S. 515 er en Linie af Manuskriptet til den første Deel af denne Artikel udfaldet. L. 10 og 11 fr. o. skulde der have staaet: være af Interesse at kaste et Blik paa den gamle Verdens Tilstande og see, hvorledes etc.

— Den forhenværende Minister Gadda er bleven udnævnt til Præfect i Rom, og har faaet det Hverv at gennemføre de til Hovedstadens Slutning nødvendige Forholdsregler. Expropriationsdecreterne (s. s. Nr.) blive nu paa den hensynsløseste Maade iværksatte, men det vilde ikke desto mindre være forgjæves Uleilighed, om Noget vilde søge d. Hr. Ministre i noget af de Paladser og Klostere, hvis Porte prange med Overskrifterne: Finantsministerium, Justitsministerium, Udenrigsministerium etc. Ministrene modes af og til i den ene eller anden af disse Bygninger og forsvinde strax igjen! Med Hensyn til Godtgjørelse for de i dette Tiemed beslagnede Kirkeeiendomme da egner den enorme stedse voksende Underbalance i Finantsregnskabet saavel som de Beviser, Regeringen tidligere har givet paa sin Vederhastighed i Pengeager, sig ikke til at vække Tillid til Indfrielsen af dens Lovter. Man har nemlig ikke glemt, at den uæle personlige Godtgjørelse, som ved Klostersnes Inddragelse i det øvrige Italien i sin Tid blev tilstaaet Enhver af deres forhenværende Beboere (1 Fr. el. 34 sk. pr. Dag) aldrig regelmæssigt er bleven udbetalt. Dette nye Kongerige har lige siden dets ved Vold og Plundring grundlagte Opretelse haft den mærkværdige Skæbne, at, jo mere det tiltræner sig af Mæstens Gods, desto fortere seer det ud med dets Finantsvæsen!

**Tydskland.** Aftenen d. 10de September aabnedes i Mainz den 21de Generalforsamling af Tydskslands katolske Forninger i den i denne Anledning festlig decorerede store Casino-sal i Hotellet „Frankfurter Hof“, hvor Deeltagere fra alle Egne af Tydskland talrigt havde indfundet sig. Domcapitular Mousfang bød, som Præsident for den forberedende Comité, den store Forsamling velkommen i en Tale, hvori han, under Henvisning til den nærværende Tids kirkefjendtlige Retning og Bestræbelser, fremhævede Nødvendigheden af et fast Sammenhold mellem alle Katholiker, og udtalte den Forvisning, at, med Undtagelse af en ringe Minoritet i de større Stæders Befolkning, stod hele det katolske Folk i Forening med Episkopatet og Præstestabet paa Kirkens Side, og dannede en fast Muur til dens Beskyttelse. Med Hensyn til den Syndflod af Forhaanelser og Bagvaskelser, som udgik fra den slette Presse, samt de Trudsel, som fra høiere Stæder søgte at udøve et Tryk paa den almindelige Stemning, henviste Taleren til den Kraft, hvormed den katolske Samvittighed altid har værget sig mod alle Verdensmagtens Overgreb, og udtalte sin Tillid til, at denne Kraft ogsaa i vor Tid vilde vise



hvad den formaaer. Efter nogle kortere Udtalelser af flere af de fremmede Gæster, der bragte Forsamlingen Hilsener fra deres Hjem og berørte dets særlige Forhold, skiftes Forsamlingen fra hverandre, for næste Formiddag at begynde de egenlige Forhandlinger.

D. 11te om Morgenen Kl. 9 begav Forsamlingen sig i et festligt Optog til Domkirken, hvis store Rum vare tæt opfyldte af Mennesker. Biskoppen af Mainz celebrerede Hoimesen, som bivaanedes af Biebiskop Baudri fra Cöln. Efter saamme begave Deeltagerne sig til det første sluttede Møde i den foromtalte Forsamlingsaal, hvor man strax skred til Valgene af de forskjellige Bureauer. Som Præsident fungerede Byraad Kunstmaler Baudri af Cöln. Inden Forhandlingernes Aabning forelæste Domcapitular Hassner en Skrivelse fra Comiteen til den h. Fader, saavel som dennes Svar, der udtalte hans Glæde over det Sindelag, der besjælede Forsamlingen, og hans Fortræstning til den heldbringende Virkning af dens Bestræbelser.

Det første offentlige Møde aabnedes Kl. 7 om Aftenen af Præsidenten, Hr. Baudri, med et Overblik over Kirkens og den h. Faders nærværende Stilling, hvori han imødegik nogle af de for Tiden meest gangbare Bagvaskelser mod de „Ultramontane“. Paa hans Opfordring udtalte derefter Biskop Ketterer sig om Tingenes hele nærværende Stilling. „Tidens Uvor,“ sagde han, „opfordrer indtrængende til, at Katholiker samles med hverandre og enes om, hvad de have at gjøre. Mange havde maaskee ventet, at der snart vilde oprinde fredelige Tider for Kirken og det katholske Folk, men man burde ikke undres over den nærværende Kamp; thi Sandhed og Retfærdighed havdes kun under vedværende Kamp, og denne sidste er navnlig noget Characteristisk for vor Tid. Man maa kjende sin Tid tilbørlig og gjøre sig fortrolig med de virkelige Forhold. Først da kunne saadanne Forhandlinger som de nærværende faae Betydning for det praktiske Liv. Som et saadant praktisk Spørgsmaal betegnede den høiarv. Taler Liberalismens Forhold til Kirken. Liberalismen havde i en tidligere Tid ikke noget færdigt System, og den har først efterhaanden udviklet sig i Kampen mod Absolutismen. Den nuværende Liberalisme derimod optræder med et affluttet System, som gjør Fordring paa at være sandt, fordi alle dens Ordførere ere enige om at paastaae det; thi Enhver, som vover at nægte det, er jo en Fjende af al Cultur, ja af sund Menneskeforstand, en Obskurant og Ultramontan. Ligeoverfor dette System gjælder

ingen Ret, intet fyrsteligt Løfte eller Overenskomst. Kun den pure Ufornuft kan modsatte sig dens Absolutisme. Kirkens Ufeilbarhed er meningsløs, men Liberalismens Ufeilbarhed er en Troesartikel, som intet fornuftigt Menneske bør vægre sig ved at anerkjende. Den tidligere Liberalisme forlangte Frihed for Alle; den nuværende kræver Tvang for Alle, der ikke dele dens Meninger. Den tidligere Liberalisme havde efter fransk Tilfuit kun et ufuldkomment Frihedsbegreb: den forstod derved i Hovedsagen blot en vis Sum af politiske Rettigheder, men den var dog arlig nok til at ude sine Modstandere det samme Maaal af Frihed. Men den moderne Liberalisme anerkjender kun sit eget Systems ganste udelukkende Berettigelse; thi den har gjort adskillige piinlige Erfaringer. Kirken vidste nemlig at benytte sig af Friheden; det christelige Liv udfoldede sig stedse rigere; derfor maatte Politiet kaldes til Hjælp mod det christne Folk, og man gjorde her den Sætning gjældende: idem non est idem\*). Hvad de gamle Regeringer ikke turde gjøre, det er et i sig selv berettiget System fuldkommen besøiet til. Det har en ubestridelig Ret til, ved Undtagelseslove og forebyggende Foranstaltninger at gjøre sine Modstandere uskadelige. En anden Forskjæl mellem den tidligere og den nuværende Liberalisme bestaaer deri, at den første vidste at hævde sin Uafhængighed af Pengemagten, medens den sidste paa det nøieste har allieret sig med den, og nu alt længe har floreret ved at fremme dens Interesser; thi der kan i det mindste ikke opvises noget Exempel paa, at den moderne Liberalisme har bekæmpet Capitalens absolute Herredømme. Dens Tendenter lade sig kort sammenfatte i de korte Sætninger: en Stat uden Gud — Staten selv Gud — Kamp mod den sande Gud ved Statens Hjælp. I dette System har selvfølgelig Kirken ingen Plads. Er Staten, som Hegel\*\*) siger, den virkelige stedse nærværende Gud, da er Kirken jo kun en Statsanstalt. Men denne Liberalismes Søn og Arving er Socialismen, hvilken er fuldt berettiget, saafremt Liberalismen er det. Thi, er den liberale Stat den altid nærværende Gud, saa kan der ikke længere være

\*) D. e. „det Samme er ikke det Samme“, hvilket med andre Ord vil sige: Det er en heel anden Sag med Friheden, naar Taler er om Kirken. Den er en Undtagelse fra de ellers gjældende Regler!

\*\*\*) En for ikke længe siden død tydsk Philosoph, hvis Skrifter have bidraget meget til Udvikling af den her omtalte Theori.

Tale om den kristelige Religions Gud, og Socialismen for-  
 kaster derfor med Rette Troen paa en levende Gud. Libera-  
 lismen forlanger Civilægteskab, Socialismen gaar conse-  
 quent et Skridt videre, og hævder den veglende Tilboieligheds  
 Ret. Liberalismen siger: Statsloven er den absolute Magt,  
 ligeoverfor hvilken der ikke eksisterer nogen anden Ret, men Eiendommen er uantastelig, naturligtvis med Undtagelse af Kirkens  
 Eiendom. Socialismen siger derimod consequent: Er Staten  
 den eneste Kilde til al Ret, da maa der foretages en Revi-  
 sion af de private Eiendomsforhold og Arveretten,  
 thi det er en grov Uretfærdighed, at nogle faa besidde Alt, og  
 den store Masse Intet; thi den eneste Kilde til Eiendom er  
 Arbeidet. Og naar Liberalismen nægter Eviigheden, og gjør  
 den materielle Nidelse til Tilvarelsens eneste Formaal, saa til-  
 føjer Socialismen: men i saa Fald er det Uret, at 90 Procent  
 af Menneskene skulle slide og slæbe, forat 10 Pct. Besiddende i  
 Mag kunne nyde alle Livets Glæder, thi Gevinsten bør staae  
 i Forhold til Arbeidet. Liberalismen har proclameret alle  
 Menneskers Lighed og nedbrudt al Standsskuffelse, men  
 ret sat den langt mere trykkende Formuesskuffelse i Hvi-  
 jadet, men Socialismen erklærer Standsligheden for intetbe-  
 tydende, saalange Eiendommen i et Mindretals Hænder hin-  
 drer en langt nødvendiggere Lighed. Saaledes maa man fra  
 Liberalismens Standpunkt indrømme alle Socialismens Conse-  
 quenter; men begge have heldigtvis Uret, og derfor tilhører  
 Fremtiden hverken den ene eller den anden af disse to Magter.  
 Ene Christendommen gjør alle Mennesker lige, lige  
 i Besiddelsen af de højeste Goder, i Sammenligning med hvilke  
 de jordiske intet veie. Men Christendommen maa nu kæmpe  
 mod det moderne Hedenstus, ligesom de gamle Christne mod  
 Oldtidens Hedenstus." (Sluttes).

— Under Forsæde af Erkebiskoppen af Köln sam-  
 ledes de preussiske Biskopper d. 6te September til en  
 Conferens i Fulda, i hvilken ogsaa Biskoppen af Mainz  
 deltog. Anledningen til disse Forhandlinger var den noksom  
 bekjendte og omtalte Cabinetsordre af 8de Juli, der ophævede  
 det særlige katolske Departement i Kultusministeriet, saa-  
 vel som Regeringens Optraeden i Anledning af Excommuni-  
 cationsdecreterne mod de Universitetslærere og Geistlige,  
 der fortsatte Oppositionen mod Vaticanerconciliet. Det  
 følger af sig selv, at Intet er offentliggjort om de Beslutninger,  
 som paa denne Forsamling ere fattede.

**Kjøbenhavn.** I Dagene den 21—25 Septbr. have de saakaldte „Gammekatholiker“ (d. e. de tydske Katholiker, som paa Grund af Ufeilbarhedsdogmet vægre sig ved at underkaste sig Vaticanerconciliets Beslutninger) under Forsæde af Stiftsprovst Döllinger afholdt en Conferents i München for at blive enige om deres fremtidige Holdning og Bestræbelser, for praktist at gennemføre deres Berettigelse til udelukkende at gjælde for Medlemmer af den ægte og gamle katolske Kirke. Saavel hvad dette Punkt angaaer, som i Henseende til de øvrige i det af alle herbarende politiske Blade bekjendtgjorte Program for disse Forhandlinger indeholdte Sætninger, have selv flere offentlige Udtalelser af Forsk., der betragte denne Sag som indifferente Sagttagere\*), varflet ilde for Udfaldet af denne Demonstration mod Kirken, og vi skulle i et følgende Nr. nærmere paavise de Selvmodsigelser og Urimegheder, der ligge til Grund for hele denne Bevægelse.

\*) Man see f. Ex. en mærkelig Artikel i Berl. Tid. for 25de Septbr.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen** den 8de October. 19de Sondag efter Pintsfe. Sct. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 9. M. Dionysius og hans Lidelsesfæller, Martyrer. 10. Ti. Frants af Borgias, Beskj. 11. O. Ludvig Bertrand, Beskj. 12. Ca. Birgitta af Sverig, Ordensst. 13. F. Edvard, Beskj. 14. L. Callistus, Pave og Martyr.

**Søndagen** den 15de October. 20de Sondag efter Pintsfe. St. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 16. M. Theresia, Jomfru og Ordensst. 17. Ti. Hedvig, Enke. 18. O. Lucas, Evangelist. 19. Ca. Petrus af Alcantara, Beskj. 20. F. Johannes af Kenti, Beskj. 21. L. Ursula og Troesfæller, Jomfr. og Mart.

Søgnedagsgudsstjeneste som sædvanligt.

„Katholik Kirkehidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Sr. Grosferrer G. B. Kohrer, Tordenstjordsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

# Katholisk Kirketidende.

Nittende Aargang.

N<sup>o</sup> 22.

Søndagen den 22de October.

1871.

**Indhold:** Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Den saakaldte Congress af „Sammelkatholiker“ i München. — Biskop Stroßmayer og Danff Kirketidende.

## Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortsat fra Nr. 21).

Ligesom den bedre Fremtid, Verden længtes efter, kom paa en ganske anden Maade, og fornøede Jordens Skikkelse ved ganske andre Midler end dem, den menneskelige Forstand havde udtømt sin Kløgt og Opfindsomhed med at optænke: saaledes vil det ogsaa gaae med den Omdannelse af de menneskelige Samfundsforhold, som alle bedre Mennesker i vor Tid med Vængsel imødesee. Man kan nemlig i en vis Forstand sige, at Alt hvad der fra Tid til Tid tildrager sig i Verden er en Gjentakelse af Noget, som tidligere er skeet, om end under andre Forudsætninger og ydre Betingelser; og dette gjaelder især om de store Vendepunkter i Menneskeslægtens Levnetsløb, de Overgangstilstande i den historiske Udviklingsgang, der kunne betegnes som Fødselsveerne for en gjennegrubende Omdannelse af de sociale Forhold. Christendommen har cengang frelst det menneskelige Samfund fra Undergang. Men Verden bliver sig altid selv liig; og, ligesom Oldtidens Tankere og Statsmænd forgjæves famlede omkring blandt de Hjælpemidler og Foranstaltninger, som politisk Kløgt og andre reent verdslige og time-

lige Hensyn henviste dem til, saaledes have disse Forsøg paa at reformere og lykkeligjøre det menneskelige Samfund med Tilfidsfattelse af alle Hensyn til Gud og Evigheden stedse gjentaget sig; og Verden har siden oplevet tre store Katastrofer\*), der vel kunne synes at have en anden Anledning og et andet Formaal, men som dog i Virkeligheden tilsigtede en radical=christelig Omdannelse af Samfundstilstanden og saa i den Retning, som vi her nærmest have for Øie.

Middelealderens forud for hine den nyere Tids Omvæltninger gaaende religiøse og sociale Udvikling var et eienommeligt og omfattende Product af Christendommens skabende og alle Dele af den menneskelige Tilværelse gjennemtrængende og ordnende Magt. Thi de næsten fem Aarhundreder af den christelige Verdensperiode, som tilhøre Oldtiden, have en blandet Charakter, der var en nødvendig Følge af den langvarige Kamp, hvorunder den christelige Livsbetragtning maatte gjøre sin Ret til at fortrænge og omdanne de hedenske Samfundsforhold gjældende. Der laae et, i en ganske anden og modsat Retning igjennem en Række af Aarhundreder udviklet Culturliv foran Christendommen, og den optraadte — trods al den Fanatisme, hvormed Hedenstabet, i Forudhuelen af sin forestaaende Undergang, ved alle Forfølgelsens og Undertrykkelsens Magtmidler søgte at forebygge dens Indflydelse og Udbredelse — ikke som et revolutionært Angreb paa den hidtil bestaaende Samfundsorden, men, overensstemmende med Evangeliets hele Aand og dets bekjendte Bignelse, som en Suurdeig, der virker ubemærket og i det Skjulte, men er bestemt til at oplive Alt med sin indre Kraft. Den begyndte med at omdanne Privatlivet eller de enkelte Menneskers Tænkemaade og Leveviis, hos hvem den fandt Indgang, og først, efterat den under langvarig Misgjældselse og Modstand havde udbredt og befæstet sit Herredømme i alle velvindedes Menneskers Hjerter, begyndte dens Indvirkning

---

\*) Vi mene hermed de med Aarene 1517, 1789 og 1848 betegnede Verdensøpocher.

paa det offentlige Liv efterhaanden at gjøre sin Magt gjældende. Grunden til den skarpe Conflict med Hedenskab, der, uagtet den Sky for at antaste den bestaaende Samsundsorden, som Christendommen med Henviisning til det guddommelige Ord (Rom. 13. 1—8. 1 Pet. 2, 13—18) indprantede sine Betjendere, ikke kunde udeblive, var den med dens overnaturlige Oprindelse og Bestemmelse givne Fordring paa Almeengyldighed og Universalitet. Denne Fordring var den store og afgjorte Modsatning til den gamle Hedningeverdens hele tidligere aandelige Udviklingsgang. Den fra Naturlivet uadskillelige nationale Afsondring, de med samme givne forskjelligt udprægede Folkereligioner, og den af disse Religioners Forsald følgende almindelige Ugudelighed og sædelige Fordærvelse vare fjendtlige Magter, hvis Kraft maatte brydes og overvindes, men som i den uvilkaarlige Fornemmelse af deres aandelige Afmagt opbøde alle den materielle Magts Modstandsmidler for at havde deres nedarvede og tilvante Guldighed og Herredømme. Men den blinde Fanatisme, hvormed det udlevede og forfaldne Hedenskab værnedes om sin fortabte Tilværelse, stadfæstede paa en glimrende Maade det Hovedpunkt i den christelige Religion, hvori den grunder sin Være om Nødvendigheden af en gennemgribende indre Formelse og en total udvortes Omdannelse af det menneskelige Samsundsliv, nemlig Væren om den almindelige Syndighed eller om Menneskets tidlige Afsald fra Gud og dets oprindelige Bestemmelse, og om det Middel, hvorved hini omfattende Formelse af Verdens Tilstand skulde tilveiebringes.

Dette Middel benævnedes det nye Tungemaal, som Christendommen har dannet sig i alle de Sprog der forkynde dens Idrætter, med det Ord: Forløsning. Men dette Ord betegner paa den meest træffende Maade netop det, som Verden fremfor Alt søgte Trang til, hvis Savn med Sandhed kunde siges at indbefatte hele Indbegrebet af den Forbandelse, som Afsaldet fra Gud har bragt over Menneskeslægten. Thi Verden har altid haft Grund til at sukke efter Befrielse fra mange Onder, men dens Ulykke har altid bestaaet i falske Fore-

stillinger om, hvori dens Friggjorelse væsentlig bestaaer, og om de Midler, ved hvilke den skal vindes. Spørge vi nemlig, med Henviisning til de i det Foregaaende fremstillede Hovedtræk af den hedenste Oldtids sociale Udvæxter, hvad det egentlig var, hvorom den lange Række af indre politiske Kampe dreiede sig, som havde en afgjort og dominerende Indvirkning paa alle andre Dele af Samfundslivet: da bliver Svaret i Korthed det, at hele Oldtidslivet bevægede sig i en vedvarende Frihedskamp. Politisk Frihed og den derfra naadskillige borgerlige Lighed, en juridisk Lysfølsomhedstilstand, der meentes at fremgaae af højhjertede og indsigtsfulde Lovgiveres Visdom og Menneskekundskab, var for Oldtidens Folk Betingelsen for Opnaaelsen af alle andre Goder; og Kampene for at opnaae denne Frihed vare derfor Sjælen i de græske Republikers Dragten efter at realisere saadanne Skikkelser af det offentlige Liv, som i disse smaa Fristater i korte og forbigaaende Tidrum aabenbarede flugelige Glimt af de Idealer, som stedsse have foresvævet den menneskelige Aand, der jo altid har levet i Mindet om en tabt Lyksalighed, som under Kamp og Anstrængelse skulde tilbagevindes. Men Hedenstabet's Sammenblanding af de guddommelige Kræfter med Naturlivets Forherlighed, og dets heraf følgende Miskjendelse af Guds aandelige Væsen forvanskede alle Forestillinger om Guds Forhold til Verden; thi Begrebet om Guds Hellighed og Frihed gik tilgrunde i en Nødvendighed, der behersker Alt i hele Tilværelsen. Denne Verdensbetragtning ophævede alle fædelige Bevæggrunde for Menneskets Handlemaade; og, ligesom den forklarer den Kjendsgjerning, at Alt, hvad Efterverdenen ikke kan nægte sin Beundring i den hedenste Oldtids glimrende borgerlige Dunder, kun har forgængelige Frugter, fordi det Store og Udmærkede, som nu og da kom tilhøve, snart igjen henveiredes af Forfrankelighedens alt høiere Opfving lammende Magt: saaledes var hiin Mangel paa et fædeligt Grundlag ogsaa Aarsagen til, at Frihedens Tilbagegang og moralsk Forsald vare uheldbredelige i Oldtidens offentlige Liv, saasnart det først begyndte at tage Overhaand. Denne stedsse tiltagende hjælpeløse Hensynken i



indre Ufrihed er nemlig den Syndens Lov, der behersker det for al Berøring af overnaturlige Kræfter blottede Naturliv. Naar Christendommen i Modsatning hertil er istand til at reise et Folk og en heel saamtidigt levende Slægt af en forfalden og fordærvet Tilstand, og skabe et nyt Liv, hvor aandelig Død og Lunkenhed for al høiere Stræben og det almindelige Vel har taget Overhaand, da har dette sin Grund i den sædelig vækkende Kraft, som Troen paa den personlige Udødelighed og det deri grundede Haab ogsaa for Livet i denne Verden indeholder. Men Hedenskabet levede blot for denne Verden, og Oldtidens Naturreligioner dreiede sig alle om kun Folkets og det offentlige Livs timelige Forberigelse.

Den indre sædelige Frijsjærelse, som Christendommen gjør til Udgangspunktet for al Stræben efter Ansialighed og sandt Velvære ogsaa i denne Verden, blev altsaa, netop ved sin Modsatning til den hedenske Livsbetragtning, den Magt, der forvandlede det menneskelige Samfunds hele indre og ndre Tilstand. For Hedenskabet havde Statslivet været det Midtpunkt, hvorom Alt dreiede sig, den politiske Frihed og alle Borgers Lighed for Lovene det Grundlag, hvorpaa det byggede alt Haab om timelig Lykke, og de kjendte jo ikke, og traagtede derfor ikke efter et høiere Borgerskab og Samfundsliv, end det, som har sit Formaal i de endelige Forholds og de reent naturlige Kræfters Udvikling, ingen høiere Nydelse end den, som en forfinet Sandfælgighed søger i Sysselsættelse med aandelige Anliggender. Derfor endte den hedenske Oldtids lange Udviklingsperiode med et juldstandigt og omfattende Brængebillede af det, som en fra den sande Gudsretkjendelse løsrevne verdslig Wiisdom havde opstillet som det høieste Formaal for al menneskelig Digten og Tragten. Den politiske Frihed gik under langvarige indre Kampe og revolutionære Krampetrækninger tilgrunde i alle Oldtidens Fristater, og indre Partikampe havde allerede længe janderrevet dens herligste og meest begavede Folk, Grakerne, da den romeriske Erobringsynge berøvede dem og dens Tids øvrige Folkfærd deres politiske Selvstændighed. Kampen for at virke=

liggjøre det Ideal af borgerlig Frihed, der betragtedes som Rik-  
den til alt andet Velvære, endte med et tøilesløst Anarchi, og  
den lovpriste Lighed for Lovene forvandlede sig ikke blot i alle  
de af Rom undertvungne Fristater, men over hele det romerske  
Verdensrige til en almindelig Lighed i Trældom!

Vi behøve, før at give et fuldkomment og omfattende Bil-  
lede af den Maade, hvorpaa Christendommen omdannede den  
gamle Verdens sociale Tilstande, kun at henvise til et Par en-  
kelte Phænomener, som klart og skarpt betegne Modsætningen  
mellem dens Maade at reformere Samfundet paa, og de anti-  
christelige og revolutionære Forsøg paa Samfundsreformer, som  
i den mere Tid have sat Lidenskaberne i Bevægelse.

Den hjerteløse Kulde, hvormed Oldtiden i det Afguder i,  
den drev med Alt hvad der knyttede sig til Statsvæsenet  
og det offentlige Vel, tilfidesatte alle Hensyn til, hvad Kjærlig-  
heden til Næsten og Hensyn til de nærmest liggende naturlige  
Forhold kræver af Christne, banlystes ligesom af sig selv af den  
Broderlighedsaand, der er uadskillig fra den christelige  
Kjærlighed, medens paa den anden Side den personlige Op-  
offrelse for det almindelige Bedste fik en Verden udfjendt Skif-  
telse i Martyriet. Alle Menneskers Lighed for Gnd, Er-  
kjendelsen af, at der ikke gives nogen anden afgjørende eller  
væsentlig Forstjæl imellem Menneskene, end den der bestemmer  
deres Værd for Evigheden, denne Hovedgrundsætning for den  
christelige Betragtning af Samfundslivet, indeholdt endvidere  
en afgjort Fordømmelsesdom over den følesløse Ringeaagt for  
Menneskets medfaktede Værdighed, der laae til Grund for  
Forstjælken mellem frie Mænd og Slaver. Denne oprørende  
Forstjæl maatte, efterhaanden som Christendommens Grund-  
sætninger gennemtvængte de enkelte Mennesker og reformerede  
Privatlivet, falde bort, om ogsaa det udvortes Forhold mellem  
Herrer og Tjenere vedblev; og, altjom Christendommen udbredte  
sig i videre Kredse, gjorde den naturligviis sin Indflydelse i  
denne, som i alle andre Retninger, gjældende i det offentlige Liv.  
Vi see Kirkens Forstandere ligesom det fjerde Aarhundrede, da

Christendommen blev anerkjendt af Statsmagten som offentlig Kultus, og viste sig at være udbredt i alle Dele af det romerske Verdensrige, benyttede enhver Veilighed til at indskrænke og op- have Slaveriet. De udbredte sig i deres Prædikener over den skændige Oprindelse til denne Bedrøvelselighed, og viste dens Uforenelighed med christelige Begreber om Frihed og Menneskerettigheder, medens en Række af Statslove understøttede Kirkens Formaninger og søgte at lette frivillige Overenskomster om Ophævelsen af dette fornædrende Forhold. Christendommen har nemlig stedse, i Modsætning til alle baade tidligere og senere Tidens revolutionære Forsøg paa at reformere Samfundet, agtet Eiendomsrettens Hellighed, og den betjente sig derfor heller ikke her, hvor det dog gjaldt om at udrydde et saa gammelt og dybt rodfæstet Onde, af andre Midler, end den frivillige Erkjendelse af dens Ret til at forkaste dette uretfærdige Misforhold imellem Bøjsener, der alle bære Guds Billede og have samme evige Bestemmelse. Det Vældedskab i Eiendommen, der, saalange den christne Menighed var indskrænket til en snever og paa enkelte Steder noie forbunden Kreds, forenede Rige og Fattige som hverandres Nærmest, var saaledes ikke mindre en Frugt af den christelige Broderkjærligheds frivillige Selvopoffrelse; men det fulgte af sig selv, at denne Tilstand snart maatte ophøre, for siden at tjene alle følgende Tider til en uforglemmelig Paamindelse om Broderkjærlighedens og Vældædighedens Fordringer. Saaledes, nemlig indvortes fra, igjennem en gennemgribende Fornægtelse af Sindelaget og Tænkemaaden, har Christendommen omskabt den gamle Hedningeverden. Forskjællen imellem dens Reformere og dem, som menneskelig Kløgt før og siden have udtænkst, er altsaa den, at disse sidste begynde udenfra og nedenfra, medens Christendommen i Alt gaaer den modsatte Vei.

(Fortsættes).

## Den saakaldte Congress af „Gammekatholiker“ i München.

Vi see os nu istand til at meddele en Beretning om Udfaldet af de med denne Sammenkomst tilsigtede Bestræbelser. Det nærmestliggende Hovedformaal var naturligviis at tilveiebringe Enighed mellem de Tilstedeværende om, i alle Retninger at holde fast ved den katolske Kirkes Være og hele Organisation, saaledes som Alt var førend det vaticanske Concilium. En saadan Enighed skulde efter de Mænds Mening, som have stillet sig i Spidsen for denne Bevægelse, godtgjøre deres og deres Meningsfællers Ret til at kalde sig „Gammekatholiker“. Naar dette var opnaaet, haabede man, at Regeringerne, som jo have viist sig at være temmelig enige om at betragte Conciliets Decreter som faretruende for Statsmagten, vilde antage sig en Sag, som man jo havde al Grund til at mene, at det maatte ligge i deres Interesse at fremme. Man har imidlertid i begge Henseender forregnet sig. Det er nemlig med Hensyn til Enigheden gaaet, som man efter Bestaaffenheden af det Bifald, der i sin Tid allevegnefra tiljubledes Döllingers Protest mod Conciliet, kunde vente. Naar, der kjendte ham og hele hans Fortid, udtalte dengang deres bestemte Overbeviisning om, at han aldrig i den Grad vilde blive sig selv og sit tidligere videnskabelige Standpunkt utro, at han vilde opponere med nogen Deel af den katolske Kerkelære, eller mod Primatets og Episkopatets guddommelige Bestikkelse, med andre Ord, at han skulde være paa Veien til at blive Protestant eller idetmindste Schismatiker. Men, da det aabenbart var denne Forventning, der laae til Grund for det hele Røre, som denne berømte Theologs Protest havde fremkaldt, kunde man i Henshold hertil være fuldkommen sikker paa, at Döllinger vilde, som man sagde, gjøre et langt Ansigt, naar han engang skulde til at afmonstre denne brogede Masse af Tilhangere, og høre dem gjøre Rede for deres Standpunkt. Hvad man i denne Retning forlængst har forudsæet, og, hvad man kun maa undre sig over, at D. ikke selv forlængst har forudsæet, er fuldstændigt gaaet i Opfyldelse. Meningsforskjællen viste sig, saavel hvad Troespørgsmaalene angik, som i alle andre Henseender, at være saa stor, at det allerede under den forberedende Forhandling kom til et afgjort Brud mellem Döllinger og de øvrige Førere for

det besynderlige Slang, som her havde indfundet sig. Disse vilde nemlig strax bryde med den katholske Kirke, og stride til Dannelsen af „gammekatholske Menigheder“, og aabnede dermed den gamle Kirkehistorikers L ne for den Kjendsgjerning, at han her ikke befandt sig i en Forsamling af gamle protesterende Katholiker, men snarere stod midt iblandt en indbyrdes splidagtig Samling af Nyprotestanter, der vilde benytte hans Optræden til netop at bekampe og odelægge den gamle Catholicisme. Hiin forberedende Forhandling gav derfor det glædelige Resultat, at Döllinger skilte sig fra de andre Ledere, og slet ikke bivaanede de offentlige M der d. 23de og 24de Septbr. Det folger af sig selv, at de Regeringer, som tidligere synes at have knyttet store Forhaabninger til denne Agitation (navnlig den preussiske og bairiske), efter at have oplevet en saa ubehagelig Stusselse, nu ville trække sig ganske tilbage, og fralægge sig enhver Anklage for, ved deres iøvrigt nojsom bekjendte R nkespil hemmeligt at have opmuntret og fremmet dens Udbredelse.

Førend vi meddele den i s. Nr. lovede Kritik af den her omtalte Bevægelses Standpunkt, skulle vi her efter „Frankfurter Ztg.“ anføre „de næsten ordret noigtigt“ opfattede Udtalelser, hvormed Döllinger imødegik to radicale tyske Professorers Andragender i Retning af Grundlæggelsen af de foromtalte gammekatholske eller nyprotestantiske Menigheder:

„Mine Herrer! Jeg frygter meget for, at De styrer hen imod et Maaal, som vil føre den Sag, vi arbeide for at fremme, ind paa et falsk Spor, der truer den med Undergang. Naar De ville handle som Mænd, da maa De ikke i Efterj tningen ophæve hvad De har udtalt i Forj tningen. De maa ikke paa det ene Blad paaataa hvad De paa det andet forkaster. Igaar vedtog De et Program, i hvilket De erklærer, at De gjøre Fordring paa alle Rettigheder, der tilkomme Dem som katholske Christne, og at De ikke ville skille Dem fra den katholske Kirke. Men naar De idag ville sætte Altar mod Altar, Præst mod Præst, Menighed mod Menighed: hvad bliver der da af Deres Paastand om fremdeles at ville tilhøre den katholske Kirke? Enhver som gjør Fordring paa Rettigheder har ogsaa Pligter at iagttage. De kan ikke tillægge Dem Rettigheder, der indbyrdes ere aldeles uforlignelige, De kan ikke gjøre Deres Ret til at være Medlemmer af denne Kirke gjældende, med Andeel i alle dens Goder, og i Modsatning hertil tilkjende Dem Ret til at grunde egne Menigheder

og Sogne! Det forekommer mig, at De befunder Dem i den store Bilsfarelse, at Paven og Biskopperne, fordi de have feilet, have forspildt deres Ret til at gjælde for retmæssige, og at man derfor er berettiget til at skride til Dannelsen af et nyt Hierarchi. (Enkelte Stemmer raabte her: *Sa naturligvis! Sa vel!*). Dette er ingenlunde Tilfældet. Episkopatet, som vi (i Programmet) have erklaret, at vi ville holde fast ved, er og bliver det retmæssige Episkopat, og den hidtilværende katholske Kirke er og bliver, trods Vaticanerconciliets Decretter, den retmæssige store katholske Kirke. Vel befinde vi os i denne Kirke i en Slags Nødværgetilstand, ligesom Paul af Samosata paa de arianske Stridigheders Tid; men dette vort Nødværg er vel begrundet, og vi vide kun ikke, om det vil blive af kortere eller længere Varighed. Vi bør derfor ikke gaae et eneste Skridt ud over det, ellers flaae vi ind paa en Vej, hvis Ende ikke er til at forudsee! Jeg besvarger Dem desaarfag, ikke uden grundig Prøvelse og alvorlig Overveielse at fatte en saa skæbnesvanger Beslutning; thi vi befinde os paa et afgjørende Vendepunkt, hvor enhver Overveielse kan bringe usigelig Ulykke. Bistnok vilde det være ønskeligt at kunne tilveiebringe en midlertidig taalelig Tilstand (*modus vivendi*), men vi ere paa ingen Maade i den Stilling, at vi kunne tænke paa, om dette Punkt at fatte en saa yderlig Beslutning, som den, De have anseet for nødvendig. Jeg beder Dem fremfor Alt: Seer til, at De ikke for al Verdens Dine giver Dem Udseende af at være Mænd, der modsig sig selv, der ville vedblive at være Katholiker, saamtidig med at De fatte Beslutning om at danne en Sect!"

Disse Ord gjorde et dybt Indtryk paa den tilstedeværende Elite af denne Forjamling; deres Virkning kunde lignedes ved den, som et koldt Styrtebad frembringer, men den var ligesom hiin ikke af lang Varighed. Man søgte at overbevise Döllinger om, at den omhandlede Beslutning slet ikke var saa betænkelig, som han meente. Een kaldte hans Ansueelser uden videre for falske; en Anden raabte: „Vi behøve en Handling, ellers ere vi forlorne!“ Paa disse Ord fulgte et stormende Bifald: hele Forjamlingen viste sig at være stemt for „Handlingen“, og man brød sig ikke om Döllinger, der dog endnu henvendte følgende Tiltale til Forjamlingen:

„Hvad den politiske Side af det foreliggende Spørgsmaal angaaer, saa kan jeg vel ikke som Sagkyndig følge Dem paa dette Gebet, thi mit Fug er den historiske Bidsnstab; men jeg

kan meddele Dem en udmærket for vor Sag gunstig stemt Statsmands Mening og Raad. Han sagde mig, at „Gammelfatholikerne“ ikke kunde gjøre noget Bedre, end at blive i Kirken. Og nu forelægger jeg dem iblandt Dem, m. H., som ere Jurister, det Spørgsmaal: hvorledes De egentlig tænker Dem det Forhold, hvori Staten vil fætte sig til de nye Menigheder, som De ville stifte. Troer De virkelig, at Staten vil anerkjende Deres Menigheder, der hverken have Pave eller Biskopper eller Præster, for at være den katolske Kirke, som dog altid vil vedblive at være hvad den stedse har været, sin fremtidige Anerkjendelse? (Her raabte enkelte Stemmer: Ja vel, det maa den!). Eller kan De tiltroe Staten, at den skulde ville anerkjende to katolske Kirker ved Siden af hverandre? Hverken det Eine eller det Andet vil blive Tilfældet! Vil De grunde nye Menigheder og Sogne, saa kan jeg med Sikkerhed forudsigge Dem, at Staten simpelthen vil behandle Dem som det, De da virkelig ville blive, nemlig som Secter. Vi maae blive i Kirken, jaafremt vi ville naae vort Diemed — at hidføre Reformer. Den gamle Grundfætning: *reformatio fiat intra ecclesiam* (Enhver Reformation maa ske indenfor Kirken) har fremdeles sin Gyldighed; og, vil De danne Secter, da har De ikke mere nogen Indflydelse paa Kirken. Lad Dem i dette Punkt belære af Protestantismen! Aarsagen til, at Reformationen aldeles har forseilet sin Hensigt, var ingen anden end den, at den løb ud paa en Adskillelse fra Kirken, og at Protestantismen siden er gaaet sine egne Veie. Vistnok gik ogsaa den katolske Kirke sine Veie, og disse Veie vare ikke de bedste, thi Kirken blev ikke reformeret. Vi maae derfor blive i Kirken! Tro mig! Jeg har tilbragt hele mit Liv med Studiet af Kirkehistorien; jeg har gjenneforsket alle kirkelige Stridsspørgsmaal, alle Secter og Kjætterier; jeg kjender deres Oprindelse, deres Udviklingsgang og Ende; jeg kjender alle Kirker, ikke blot den katolske, men ogsaa den protestantiske, baade Englands og Americas. Jeg veed, hvortil en Spaltning af Kirkesamfundet nødvendig maa føre, og i Miedfør af denne min Viden advarer jeg Dem indstandig for den Bei, som De staae i Begreb med at ville betræde: jeg advarer Dem paa det indstandigste mod det, som hele den katolske Verden ikke blot vil kalde en Sect, men som i Virkeligheden vil blive en Sect.“

En Indløs Stilhed var under denne Udtalelse og nogle

Ziebliffe efter dens Slutning udbredt over Forsamlingen. Da foer Professor Michelis\*) (fra Braunsberg i Ostpreussen) op, og henviste til Guds Hjælp og til Sandhedens seirende Magt (!). Efter en lidensfabelig Declamation mod „Besuiter-nygelen“ i Kirken og de „vanartede Biskopper“ opfordrede han i Religionens Navn Forsamlingen til at skride til Handling. Denne Opfordring lønnedes med Bifaldsklap og Tilraab, og Döllinger led saaledes et afgjort Nederlag. Professor Schulte fra Prag, der førte Præsidiets i denne forberedende Sammenkomst, gjorde nu et uheldigt Forsøg paa at efterviise, at der egentlig ikke var nogen væsentlig Forskjæl mellem Döllingers og Forsamlingens Standpunkt, og priiste Prof. Michelis som en anden h. Athanasius! Han sluttede med at anbefale den ligesaa sindrige, som tamme Udvei -- kun at grunde nye Menigheder der, hvor der viser sig at være Trang dertil, og hvor man finder Personer, der egne sig for Udførelsen af dette Hverv!

Dette blev den Handling, hvortil Prof. M. med saa stor Alarm opfordrede! Man har ophævet det nylig vedtagne Program, trængt Döllinger ud af det gammekatholske Selskab, og i praktisk Henseende ikke opnaaet det Mindste! De paafølgende offentlige Forhandlinger tabte sig nemlig i orkesløse Declamationer, og det kan forudsiges, at hele denne Bevægelse, efterat være kommen i saadanne Hænder, vil blive uden al Betændning.

(Sluttes).

## Biskop Stroszmayer og Danst Kirketidende.

Som bekendt var den slavonske Biskop Stroszmayer en af de djerreste Ordførere for den Minoritet, som paa Vaticanconciliet opponerede mod Infallibilitetsdecretet. Hans

\*) Denne iøvrigt meget talentfulde Mand vakte for et Par Aar siden almindelig Opmærksomhed ved et skarpt Angreb paa det preussiske Frimureri, men har i det sidstforløbne Aar indlagt sig en bedrøvelig Navnkundighed som omvandrende Agitator mod Vaticanconciliet. Han har nemlig saagodt som allevegne gjort fuldstændig Fiasco.



Optræden vakte stor Opmærksomhed, ikke saa meget ved Vægten af hans Beviisgrunde, som ved den Veltalenhed og det Talent hvormed han fremførte og støttede dem. Man kunde følgelig ikke fortænke nogen af vor Kirkes fødte Antagonister i, at de glædede sig ved at læse Aviscorrespondenternes overdrevne Lovtaler over den af en glimrende Veltalenhed understøttede Energi, hvormed Biskop S. angreb Udkastet til hiint Decret. Hvad Biskoppen egentlig havde sagt, kunde derimod Ingen vide, da det var en Selvfølge, at Conciliet ikke kunde tilstede al Berdens Bladcorrespondenter Adgang til sine sluttede Møder. Hvad de politiske Blade berettede om Forhandlingerne i disse, tilflød dem saaledes kun paa anden og tredie Haand, var desaarfsag aldeles upaalideligt, og foranledigede derfor ved flere Veiligheder offentlige Berigtigelser og Protester fra nogle af Majoritetens notableste Ordførere, hvis Udtalelser Bladreferenterne fandt et farligt Behag i at forvanste. Forst naar Conciliets Forhandlinger engang blive offentliggjorte, og de stenografiske Optegnelser af de holdte Taler foreligge, vil man blive bekjendt med disse i deres sande Stikfelse. Indtil den Tid maa man lade sig nøie med at kritisere Conciliets Handlinger.

At disse og fremfor Alt det ovenfor nævnte Decret i sin Tid have været Gjenstand for en ganske eiendommelig Slags Kritik, der her udbredte en som det synes aldeles uheldig Forvirring i det store meget læsende, men lidet tænkende Publicums Forestillinger om dette Spørgsmaals Beindning og Indhold, samt om Grændserne for dets Omfang, er noksom bekjendt. Den fra et katolsk Standpunkt reiste Polemik bearbejdedes af en Mængde fjendtlige Blade i protestantisk Land, og saaledes udstofferedes strax et saa forhadet Vrangebillede af den katolske Betragtning af de igjennem Kirken og dens høieste Organ forkyndte guddommelig aabenbarede Troessandheders useilbare Sandhed, at den store Mængde Mennesker, hvem Aviser og Tidsskrifter gjælde for useilbare Anviisninger paa hvad der til enhver given Tid skal tænkes og dommes om ethvert offentligt Anliggende, snart var paa det Rene med deres Dom om Alt hvad der foregik paa Conciliet. Ordførernes grundige Uvidenhed om Alt hvad der angaaer katolske Anliggender, den store Mængdes fordømsfulde Petroenhed og begges hovmodige Pigeenhedighed for al nærmere Eftertanke over en Sag, som Reformationen efter deres Mening forlangst har fritaget dem for selv at undersøge, have under Drøftelsen af dette Thema feiret glimrende Triumfer

over sund Menneſteforſtand og alle Henſyn til literær Anſtand og Moralitet!

Det kunde naturligtviis ikke feile, at de ſpecifick kirkelige Organer hertillands, ſom alle andre Steder, maatte orientere deres velvillig ſtemte Publicum i Henſeende til dette Spørgsmaal, og at „Danſk Kirketidende“ i dets Behandling vilde finde en ſærlig Opfordring til at bibringe „Papismen“ et formentlig aldeles uforvindeligt Nederlag. Dette Blads ſkarpsindige og vittige Redacteur gjorde ogſaa, ſom man vil erindre, ſit Bedſte for at forvirre ſine forud indtagne Læſeres Domme; men ſiden har baade han og de andre Hrr. Redactører været optagne af andre Interesſer, indtil „Danſk Kirke.“ for et Par Maaneder ſiden overraſkede os med en foregiven Tale af Biſkop Stroſsmayer, ſom „førſt nylig er kommen fuldſtændig frem og meddeelt i The Guardian efter et italieniſk Blad“. Den tjenſtivrige Hr. Redacteur meente i denne Tale at meddele ſine Læſere en koſtelig Aandsnydelse af førſte Rang. Han var ſaa inderlig glad og kjædelig ſtoft af at være den førſte, der efter et andre Folk ubekjendt og tilmed engeliſk Blad kunde opvarte det herværende Publicum med en ſaadan Vatterbidſten, at den Skuffeſe han her er bleven et Bytte for, har billigt Krav ikke blot paa hans Venners og Meningsfællers, men jelo paa vor og andre muelige Uvenners oprigtigſte Deeltagelſe; thi det er ikke noget Almindeligt, der i Detning af Feiltagelſe her er vederfaret den fornemſte literære Repræſentant for Dvintessentſen af den folkekirkelige Wiisdom. Den paagjældende Tale har nemlig viiſt ſig fra førſt til ſidſt at være opdigtet af en af de Literater, ſom i den italieniſke Sags Interesſe forſynede Skandalepreſſen med alleſlags ondſkabsfulde Beretninger om hvad der foregik paa Conciliet. At en ſaadan Tale umulig kunde være holdt af en katholiſk Biſkop, hørte der ikke megen Forſtand og Dømmekraft til at begribe. Den er nemlig et Sammenſurium af ſaa extravagant ultraproteſtantiſke Forryktheder, at enhver tænkende og dannet Proteſtant nuomſtunder vilde betænke ſig to Gange paa at underſkrive de i ſamme fremførte Uttringer; og Beviisførelſen er ikke blot i Henſeende til ſit Indhold det kompletteſte Konſens, men tilmed indklædt i en Form, ſom intet fornuſtigt Menneſte vilde anſee en videnskabelig dannet Mand for at være iſtand til at betjene ſig af. Hertil kommer, at Talen er ledsaget af ſaa utrolig pøbelagtige Afbrydelſer og Udtraab, ſom lægges de øvrige Biſkopper i Munden, at man virkelig næſten

turde være berettiget til at antage, at den som kunde tiltroe disse Mand saadanne Udraab, dermed udelukkede sig selv fra det honette Selskab, og indrangerede sig i Føbelens Rækker.

Intet af disse Hensyn har imidlertid afholdt den her omtalte nidkjære Apostel for den „hjemløse“, ene i Grundtvig og hans Vennekreds incarnerede hellige almindelige Kirke\*), fra, med den Begjerlighed, der karakteriserer alle saadanne Partimennekter, som deres Guder i den Grad have forblindet, at de berøve dem al Besindighed og Forstand, at forsluge sig paa de Kameler, hvis Fordøielighed han har antaget for ligesaa godt garanteret ved den engelske Autoritet, han bryster sig med, som de fra samme Kilde i sin Tid øste aldeles uvederhaftige Meddelelser om Conciliets Forhandlinger. Hans selvbehagelige Hoveren over det gjorde Fund foranlediger ham endog til, med det ham eie- dommelige vigtige Overmod at indlede Meddelelsen af dette kostbare Product med, i et Skrabsammen af spotte Bemærkninger særlig at fremhæve de nysomtalte opdigtede, Biskopperne tillagte pøbelagtige Udbrud som høist blamerende for Conciliet.

(Slattes).

---

\*) Det heder i D. Rt. af 1ste Octbr.: „Han (Forfatteren til et nylig udkommet Skrivt) maa, om han nogeninde skal komme til at dele vor, og det er den hellige almindelige Kirkes, Tro etc.“ Dette Samme er utallige Gange og under mange forskjellige Bendinger tidligere sagt baade i Partiets nysnavnte Organ og andensteds. Vi anføre Ytringen kun, fordi det unægtelig er ret interessant at see, hvilken Rolle Phrajemageriet spiller i denne ærede Kreds af Medborgere. Det er nemlig alle andre Mennekter, og ikke mindre gode Dannemænd end dem, vitterligt, at den grundtvigste Vennekreds, uanset al deres Tale om den h. alm. Kirke, forlængst i sand og aandelig Betydning har constitueret sig som en Sect, og at denne, alt som Tiden gaar, mere og mere vil udpræge sin Eiendommelighed som saadan, om den end nok saa længe hanger sig fast ved Folketirken, ja endog har Udseende af at spille Mester i denne. Men Phrasen: „den h. alm. Kirke“ kan fremdeles gjøre god Tjeneste i den her antydede Retning, og bibeholdes derfor, uagtet det er saa „fjoleklart“, at Grundtvig for næsten en heel Mennekkealder siden har brudt Staven over al kirkelig Objectivitet, at han ikke engang havde behøvet paa Kirkemødet at falde Ordet „Kirke“ for et hjemløst Ord og forlange det udviist af Sproget!

## Marieforeningen.

Møde Søndag d. 29. Octbr. Efterm. Kl. 4.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen** den 22de October. 21de Sondag efter Pintsfe. Sct. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 23. M. Ferialdag. 24. Ti. Raphael, Verkeengel. 25. O. Crysanthus og Daria, Martyrer. 26. Co. Ihukommelse af Alterets helligste Sakrament. 27. F. Ferialdag. 28. L. Simon og Judas Thaddæus, Apostle.

**Søndagen** den 29de October. 22de Sondag efter Pintsfe. St. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 30. M. Alphons Rodriguez, Bisk. 31. Ti. Wolfgang, Bisk.; befalet Vigilie=Fastedag.

**Onsdagen** den 1ste November. Alle Helgenes Fest. Sct. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 5 festlig Vesperandagt, efter hvilken den fjerde Vobspsalme „Miserere“ afhænges. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken.

**Torsdagen** den 2den November. Alle Sjæles Dag. Sct. Augars Kirke: Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Sjælmesse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 høitidelig Sjælmesse. — 5. F. Octavdag, Kl. 7½ Aften Broderstabsandagt til Jesu guddommelige Hjerte. 4. L. Karl Borromæus, Biskop og Bisk.

Søgnedagsgudstjeneste som sædvanligt.

---

„Katholik Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Stadets Hovedcommissiøner, Hr. Grosserer G. B. Vobrer, Tordeusfjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Bygader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 23. Søndagen den 5te November. 1871.

---

**Indhold:** Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Den saakaldte Congress af „Sammelkatholiker“ i München. — Biskop Stroßmayer og Danst Kirketidende. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig.

---

## Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortfat fra Nr. 22).

Det var altsaa ved at overføre den christelige Religions Lærdomme og Grundsætninger paa det borgerlige Liv, at Oldtidens Kirke i Sandhed, men uden forfængeligt Ordbram virkeliggjorde den Frijørelse fra de timelige Forholds fornedrende og trykkende Magt, som Verden saa hellig trangte til. Dens Lærdomme og Indretninger omdannede og adlede Samsfundslivet i alle Retninger, og satte en Dæmning for alle de onde Lidenstaber, som i Fortiden havde bragt saa mange Ulykker over Folkene, og fornedret det store Fleertal iblandt dem til en retsløs Tilstand, der var uforenelig med Menneskets medfødt Bæredighed. Naar i Modsætning hertil en langt senere fra Christendommen frafalden Tid i Frihedens og Lighedens Navn har villet vende op og ned paa al bestaaende Orden, da have disse Bestræbelser i deres hele Udvikling og Følger godtgjort deres Slægtfæb med den Aand, der gik igjennem den hedenske Oldtids forfælede og forfængelige Anstrængelser for at forbedre de menneskelige Tilstande; thi den nyere Tids revolutionære

Frihedsbestræbelser have netop, fordi de stedse have stillet sig i et fjendtligt Forhold til Christiendommen, altid endt med almindelig Undertrykkelse og Trældom. Christus alene har Evne og Maagt til at skjænke Verden den sande Frihed, og hans Evangelium indeholder de Grundtræk, hvorefter Lighed og Broderskab imellem alle Mennesker og alle Folk paa Jorden, saafremt de alle vare enige om at vilde det, kunde blive en Virkelighed, der fjernede alle de Ondt og Ulykker, der hjemsøge Verden.

Det varede imidlertid flere Aarhundreder, inden Christiendommens Grundsatninger opnaaede den Anerkjendelse og almindelige Gjældighed, som var en Betingelse for Samsfundets totale Omdannelse. Just som Kirken nemlig bedst var i Begreb med at udfolde sin heldbringende Virksomhed i denne Retning, afbrødes den ved de Uveirstorme og Forstyrrelser, som den store Folkevandring bragte over den daværende til Christiendommen nylig omvendte civiliserede Verden. Nye barbariske Folk oversvømmede og hargede med Krig og Ødelæggelse de Lande, i hvilke Christiendommen for kort siden havde bestaaet en svær og langvarig Kamp med alle en falsk Culturs Udskjelser. Ved Siden af denne Kamp, som endnu bestandig maatte fortsættes i det Smaa, om end Sciren var vunden i det Store, fik Kirken nu en ny Opgave at løse, et nyt Stof at bearbejde. Den stod nu Ansigt til Ansigt med Hedenstabet i dettes hele Raahed og Vildhed; og, om den end fandt en frugtbarere Mark for sin Virksomhed i disse raae og krigeriske Folks Modtagelighed for dens Paavirkning, og her ikke havde den sædelige Forkommenhed at modarbejde, som blandt de cultiverede Aldidsfolk: saa var der dog ved Siden af meget Andet — f. Ex. de raae Naturreligioners Fordomme og indgroede Sædvaner, de barbariske Tungemaal m. m. — navnlig eet, med disse barbariske Folks hele Fortid og daværende Forhold sammenhængende Onde, som Christiendommen maatte saa at sige begynde forfra igien med at bekæmpe, og som det først lykkedes den flere hundrede Aar senere — og dog ikke fuldkomment — at faae Magt med.

De fra det nordlige og østlige Europa indtrængende krigsgerne Hedningefolk vare nemlig, ligesom Oldtidens cultiverede Hedninger, fra gammel Tid vant til at betragte deres Krigsfanger som Slaver. Og da de, før de enedes om at angribe de romerske Grændselande, stadig havde bekriget hverandre indbyrdes, havde alle disse Folkesfærd altsaa Slaver, førend de foretogede disses Aatal i de Dele af det romerske Rige, som de bemægtigede sig. Hvor megen Mæie Kirken, der aldrig tabte dette Forhold af Synne, har havt med at modvirke og fjerne de mange Uretfærdigheder og umenneskelige Mishandlinger, som i hine raac Tider knyttede sig til denne standige Forbrydelse mod Menneskets medfødte Værdighed, seer man deraf, at en engelsk Synode endnu i Begyndelsen af det 12te Aarhundrede maatte udstede et strengt Forbud mod Menneskehandel. Wien naar Kirken i den øvrige Deel af dette og i det følgende Aarhundrede fordømmer denne „Adskillelse imellem Menneskene“ som „et Brud paa den Lighed, som Gud i Begyndelsen har aarordnet, og et Indgreb i den Frihed, som Han har skænket alle Mennesker“\*), da maa det dog bemærkes, at Slaveriet i de foregaaende Aarhundreder, som havde afløst den tidligste Middeldalderens nysomtalte forstyrrede og af Hedenskabets gamle Vaner endnu stærkt farvede Tilstande, efterhaanden havde antaget en ny Skikkelse i Livegenfskabet, der dannede det underste Grundlag for den paa Kehnsvæsenet hvilende middeldalderlige Samfundsbygning. Efter Principerne for denne saa at sige alle daværende Forhold omfattende Ordning af de sociale Tilstande, hvilken en i Omstændighedernes Magt liggende tvingende Nødvendighed ogsaa havde inddraget Kirken i, og som denne altsaa factisk havde anerkjendt baade som forenelig med Christendommens Grundfætninger, og heldbringende for disses Indfyndelse paa Statslivet, — efter hine af Kirken anerkjendte

---

\*) Saaledes i en Skrivelse af Aaret 1266 fra Pave Clemens IV. til Kong Bela af Ungarn.

Principer skulde Livegenskabet nemlig være noget ganske Andet, end det gamle af Kirken stedse fordømte Trællevæsen, der var et Tilbehør til de omtalte Hedningefolks Leveviis og Vedtægter, og det havde ogsaa oprindelig en langt mildere Stikkelse. Det er saaledes bekjendt nok, at Kirken og Klostrene i det Hele taget behandlede deres Livegne eller Hørige saavel som deres Huustjenere med stor Mildhed: de første som Arveforpagtere, de sidste som frie Folk, der blot vare forpligtede til bestemte Tjenester. Men det er ikke mindre bekjendt, at de verdslige Herrer i disse raae Tider, hvor Magten tillod sig Alt og anmassede sig Dettens Adkomster, ofte behandlede deres Undergivne med stor Vilkaarlighed og Haardhed, eller med andre Ord behandlede de smaa Landbrugere, som fra Begyndelsen af frivillig havde overdraget dem deres Jord, for i deres magtige Beskyttelse at finde et Varn mod Overlast af fremmede Voldsmand, som om de i Følge med den overdragne Jordlod vare bleven deres personlige Eiendom.

Man seer heraf, hvor dybt Hedenskabets gamle Uvaner havde groet sig fast i den Tids overmodige Stormænds Tankemaade; og denne Omstændighed forklarer det ovenfor omtalte Phænomen, at de kirkelige Myndigheder endnu flere Aarhundreder efter Christendommens Indførelse i Mellemeuropa revse saadanne Misbrug som Forsøg paa at gjenindføre og vedligeholde en Ulighed imellem Menneskene, som Kirken bestandig har fordømt. Hvormeget imidlertid Kirken hele den følgende Tid igjennem bestræbte sig for ved sit Exempel, eller ved den Mildhed og Skaansel, hvormed den behandlede sine Undergivne, at udbrede en christelig Opfattelse af dette Forhold blandt de saakaldte Herrer og Magtige, saa har dette dog ikke kunnet forebygge, at denne Tilstand i Forening med en god Deel af dens Misbrug er bleven vedligeholdt ikke blot langt ud over Middelfalderen, men at den hist og her flourerer endnu i vore Tider, og næsten et heelt Aarhundrede efter at den nyere Tids Revolutioner have berøvet Kirken dens verdslige Lehn og øvrige Grundbesiddelser. Det maa nemlig vel mærkes, at der var een



Omstændighed, der i Middelalderen ved Siden af Kirkens Exempel dannede en gavnlig Modvægt mod alle de verdslige Magthaveres Overgreb i enhver Retning, nemlig Kirkens med Ideen om en kristelig Stat givne og hele Middelalderen igjennem anerkjendte Ret til, som den øverste Voldgiftsmand at gribe ind i ethvert offentligt Anliggende, hvori der er Spørgsmaal om Synd. Paven var efter den Tids Tankegang den af Kristus bestiftede Dommer i Fyrsternes og Folkenes Stridigheder, og man tilkjendte enhver Biskop indenfor sit Stifts Omraade Besøielse til at paatale enhver Uretfærdighed. En saadan Høihedsret var i moralsk Betydning uadskillig fra Pavemagten og Kirkemagten i det Hele, fordi den fremgik af den med Begrebet om Kirkens guddommelige Indstiftelse og dens deraf følgende Eenhed givne Opfattelse af den kristelige Stats og alle verdslige Magthaveres moralske Ansvar ligeoverfor Gud; og i det Tidsrum, da Pavemagten udøvede den største Indflydelse paa Udviklingen af alle offentlige Forhold (1073—1303) tilkjendte hele Christenheden Paven den højeste Dommermyndighed endog i alle politiske Spørgsmaal\*).

Men denne Betragtning af Kirkens med dens guddommelige Oprindelse givne Bestemmelse: at gjennemtrænge hele Samfundslivet med Uafbrudt for det Ideal, som altid har foresvævet Troen paa Guds Riges Virkelighed, og ethvert borgerligt Samfund med Forpligtelse til, saavidt dette Livs Ufuldkommen-

---

\*) En berømt Forfatter (Chateaubriand. *Génie du Christianisme.*) siger ved at omtale den nyere Tids politiske Ulykker: „Derfor der nogensteds i Europa fandtes et Tribunal, der dømte i Guds Navn, og havde Myndighed til at forebygge Krigens Rædsler og Revolutionernes Grueligheder, saa vilde en saadan Domstol ubestridelig gjælde for den politiske Viisdoms Mesterstykke, for det højeste Trin af social Fuldkommenhed. Paverne vare engang nærved at virkeliggjøre denne store Tanke, og i Sandhed, Dynaaelsen af dette Ideal kunde ene blive Frugten af Christendommens Alt gjennemtrængende Indvirkning.“

hed tillader det, at uddanne og ordne sine Forhold i Overensstemmelse med samme, — denne Betragtning maatte nødvendig forsvinde fra det offentlige Liv med den Omvæltning af alle tidligere bestaaende Forhold saavel som i hele Begrebsverdenen, som „Reformationen“ fremkaldte. Den var nemlig, som ovenfor sagt, ganske sammenvojet med den fra den christelige Bevidsthed uadskillelige Eenhed af Kirkesamfundet, hvori atter Troen paa Kirkens guddommelige Oprindelse og Autoritet har sit fuldkomneste Udtryk; thi Muligheden af flere Kirker indeholder en Fornægtelse af Christendommens guddommelige Charakter eller af Christi Guddom. „Reformationen“ gjorde altsaa Kirken til en reent menneskelig Organisation, ja bekampede den som en Institution, der i Tidens Løb var bleven aldeles det Modsatte af hvad den var bestemt til at være og oprindelig var; men med en saadan Betragtning af Kirken er al Tale om en selvstændig Kirkeagt, ja om Troen paa Christi Guddom og Begrebet om en guddommelig Aabenbaring aldeles uforenlig.

I de Lande, hvor Kirken, i Henhold til denne radicale Omvæltning i en stor Deel af Christenhedens Tankegang, herefter kun gjaldt for en Staten underordnet Anstalt eller blot for et i moralsk og politisk Henseende mundværligt Led i Statsorganisationen, benyttede den absolute Fyrstemagt med Hjelp de katholske, i Folkebevidstheden endnu levende, Traditioner til Befæstelse af sin despotiske Enevælde, og denne Fyrstemagts servile baade geistlige og verdslige Tjenere gjorde sig de nedarvede Forestillinger om den Rydighed og Underkastelse, som Undersaatter ifølge Christendommens Bud ere deres „retmæssige“ Herrer skyldige, ganske anderledes indbringende, end Middelalderens Begreber derom nogensinde havde tilladt de verdslige Magthavere. Thi Kirken, som det ene retmæssige Organ for den guddommelige Villies Fordringer, var nu fjernet; den havde i Fortiden talt med Myndighed og almindelig anerkjendt Autoritet eens til Alle, til Fyrsterne og Adelen som til de Ringeste blandt Folket. Nu derimod blev den Rydighed og Underkastelse under de

retmæssige Myndigheder, som Kirken kun havde indskarpet, forsaavidt den ikke stred mod en høiere Tingenes Orden, mod Guds Bud og Menneskets ufortæbelige Rettigheder, over hele den fra den gamle Kirke affaldne Deel af Verden overført paa enhver Fyrstes og enhver tyrannisk og ubarmhertig Forddrots reent menneskelige og vilkaarlige Myndighed; og denne Alliance mellem en hyklet Respect for Religionen og den undertrykte Landalmues hjerteløse og havefngne Blagere er først bleven forstyrret ved den Frihedsbevægelse, som i den nyeste Tid har affløret og hævet saa mange af Magtens uberettigede Anmasselser. Det er nemlig bekjendt nok — og Danmarks Historie har igjennem næsten tre fulde Aarhundreder efter „Kirkeforbedringen“ afgivet oprørende Vidnesbyrd om den Undertrykkelse og Mishandling af de lavere Klasser, som fulgte af Løsrivelsen fra den kirkelige Eenhed og Ombytningen af Guds Autoritet med menneskelig Vilkaarlighed og Anmasselse — det er noksom bekjendt, at det menige Folk i intet Tidsrum af hele den christelige Tidsregning og ingensteds er blevet plaget og forurettet mere, end i de tre Aarhundreder, der fulgte efter det sextende Aarhundredes kirkepolitiske Omvæltning, og i alle de Lande, hvor denne reent menneskelige Foranstaltning blev anerkjendt for en ny guddommelig Anordning, som det gjordes til en Majestatsforbrændelse at nægte sin Anerkjendelse!

Det var saaledes Vandalmuen, som over hele Mellem-europa i Middelalderen — inden Kjøbstadslivets Opkomst, og medens al Besiddelse og Bedrift var knyttet til Grundeiendom — maatte kjøbe en høist tarvelig Sikkerhed for sin blotte Ret til at eksistere med Dpoffrelsen af Frihed og Selveiendom, og som siden i alle de Lande, hvor Kirkens Eiendomsret confiskeredes af Statsmagten, og Fyrsterne anmassede sig alle den kirkelige Myndigheds Prærogativer, blev Offeret for den Glands og Herlighed, hvormed den nyere Tids absolute Fyrstemagt og strankeløse Adelsvælde i den følgende Tid omgave sig. Ligevegen skabet blev ikke blot, hvor det i Medfør af Lehnsvæsenet havde havt hjemme hele Middelalderen igjennem, forvandlet til et sandt

Slaveri; men her i Norden, hvor ingen af Delene havde fundet synnerlig Indgang under Uddannelsen af de offentlige Forhold, men den største Deel af Bønderne vare frie Selveiere, gav det Bondeoprør, der ledsagede Reformationen, den rovgjerrige og tyranniske Adels en velkommen Anledning til at nedstøde Størstedelen af den hidtil frie Bondestand i en Trælletilstand, der paalagde dem tungere Lænker, end dem, der havde trykket Størstedelen af den hedenske Oldtids Slaver, for hvis physiske Velvære deres Herrer af simpel Klogskab og velberegnet Egennytte, navnlig af Hensyn til den Capitalvardi, som Slaverne repræsenterede, i det Hele taget bare en Omsorg, som de adelige Bondetyranner efter Reformationen ikke følte nogen Opfordring til at skænke dem; thi den stavnsbundne Bonde fulgte jo som et Tilbehør til Jorden med i Kjøbet ved enhver Handel om Jordegods, og, da Personerne saaledes ikke repræsenterede nogen særskilt Capital, var deres Velfærd den følesløse Jorddrot aldeles ligegyldig.

Vi skulle i det Følgende betragte Borgerstandens Opkomst og Udvikling samt dens Stilling i Middelalderen, og omtale den i Stæderne stedse mere fremadstridende Udvikling af en Frihed og en Bevidsthed om politisk Betydning, der endelig i Løbet af nærværende Aarhundrede har brudt det Slaveaag, der indtil denne Tid havde hvilet paa Landalmuen.

(Fortfættes).

---

## Den saakaldte Congress af „Gammekatholiker“ i München.

(Sluttet).

---

Det blev altsaa til Intet med den „Handling“, hvorom der paa denne Congress blev talt saa store og saa mange Ord, og vi skulle nu i Korthed nærmere omtale de væsentligste af de

Omstændigheder, som Döllinger i sine, i f. N. meddeelte Udtalelser, hentydede til, og som utvivlsomt ville blamere ethvert Forsøg paa Handling i den af Congressens Majoritet tilsigtede Retning.

For det første maatte den allerede omtalte Menighed i Henseende til Tro og Meninger blandt det store Fleertal af dem, som have sluttet sig til denne Bevægelse, vække store Betænkkeligheder. Deres Enighed har nemlig en reen negativ Charakter. De kalde sig „Gammekatholiker“, men ere kun enige om det Eine — at bekæmpe den gamle katolske Kirke og Christendom. Der fandtes nemlig i denne brogede Forsamling Repræsentanter for alle Afstygninger af antikatholske Tendenser. Have disse ijunde at stifte en tysk Nationalkirke, da burde allerede den famøse Konge-Bevægelse i Aarene 40 have givet dem et advarende Bink. Vilde de nemlig være hvad de kalde sig: Katholiker i Ordets gamle Betydning, da burde de have betænkt, at den katolske Kirke er, som dens Navn udsiger det, almindelig, og at den derfor aldrig kan synke ned til at blive en Kirke for en enkelt Nation; enhver Nationalkirke mangler saaledes Katholicitetens første og væsentligste Kjenmærke. Naar Protestanter mulig have hørt med Velbehag en og anden af de forrykte Udtalelser, der faldt under Forhandlingerne, f. Ex. „at den katolske Kirke burde have en Form, som ogsaa kunde tilfredsstille Protestanterne“, da vilde det være en stor Vildfarelse at troe, at disse sidste skulde have til Hensigt at slutte sig til Protest-Katholikerne, og i Masse strømme sammen for at indtræde i en saaledes reformeret „katholsk“ Kirke. Der hører ikke megen Skjønsonhed til at begribe, i hvilken Mening Protestanterne sympathisere med denne Bevægelse. Den yder ganske naturlig deres gamle Nag til Kirken en velgjørende Tilfredsstillelse, hvortil de knyttede det Haab, at ikke blot Gammekatholikerne ere paa Veien til at komme over til dem, men at det snart vil være forbi med den katolske Kirke! At det Haab, man har sat til de tyske Regeringers velvillige Imødekommen, allerede tydelig viser sig at have været forhastet, have vi allerede i f. Nr. bemærket. En Nationalkirke, som ikke har Udsigt til at blive Andet end en Binkkirke eller Sect, kunde umulig friste de i denne Retning ved Schismaets Begyndelse opmuntrende Statsmænd til at blamere sig selv i al Verdens Sine!

Vil det saaledes allerede falde Partiet vanskeligt at grunde en ny Kirke med et nogenlunde respectabelt Antal af Tilhængere,

faa blive Vanskelighederne endnu langt større, naar man betænker Mislighederne ved at ordne en saadan Kirkes indre Forfatning. Vi skulle her ikke engang tale om Umuligheden af at komme overens om en fælleds Troesbekjendelse, men blot erindre om, at, forsaavidt Gammekatholikerne (eller rettere sagt en lille Minoritet af dem, der have behaget at tillægge sig dette Navn) udgive sig for at holde fast ved den gamle katolske Lære, eller at troe Alt hvad der indtil d. 18. Juli 1870 er lært og troet af Kirken, da maae de ogsaa troe paa Kirken's ufeilbare Læreembede, og kunne da selvfølgelig ikke vægre sig ved at anerkjende Gyldigheden af Vaticanconciliets Beslutninger; thi ved at bestride dem benaægte de Kirken's dogmatiske Ufeilbarhed. Men gøres denne tvivlsom, da undergraver man det Fundament, hvorpaa Aabenbarings-troen og hele den kirkelige Lærebygning hviler. Det maa dog være indlysende for Enhver, som vil gjøre sig den Uleilighed at tænke en Smule over dette Spørgsmaal, at her foreligger en Selvmodsigelse, som man ikke skulde vente at finde hos Mand, som udgive sig for Videnskabens udfaarne Repræsentanter. Den Forudsætning, der i modsat Fald maatte ligge til Grund for hele deres Opposition, er nemlig hverken mere eller mindre, end Antagelsen af, at den indtil d. 18. Juli i Aaret 1870 ufeilbare Kirke paa een gang var affalden fra den sande Tro. Alle Biskopper og hele Geistligheden, paa ganske enkelte Undtagelser nær, have jo anerkjendt det paagjældende Decret, og, paa et ringe Antal fra Kirken indvortes affaldne Lagmand nær, gjælder det Samme om hele det katolske Folk. Er nu den bestridte Lære falsk, saa er jo hele Kirken affalden fra den rette Tro! Men dersom dette var muligt, da kunde Kirken enten aldrig have været ufeilbar, eller den Helligaand har i forrige Mars Juli Maaned pludselig forladt den, og den har da fra dette Dieblik ophørt at være ufeilbar!

Man har medrette kaldt denne enorme Paastand for af-findig\*), og det Forsvar, hvormed man vil finde den retfær-

\*) Det barocke i denne Antagelse ligger dog fornemmelig i den usigtige Angivelse af Tiden. Det er nemlig bekjendt nok, at alle de Religionsforsamfund, der have adskilt sig fra den katolske Kirke, vedkjende sig den Mening, at den i Begyndelsen sande og eneste Kirke siden er bleven en falsk Kirke, og folgelig forladt af Guds og Sandhedens Aand. Forskjellen er blot, at Ophavsmaendene til denne nu over tre hundrede Aar gamle Paastand aldrig have an-

diggjort, latterlig. Thi intet christelig-fornuftigt Menneske vil indrømme, at Gud skulde have tilladt, at Hans Kirke, der tæller over 200 Millioner Medlemmer, i eet Aar skulde skrumpes sammen til et ringe Antal af et Par Tusinde Indsivere, der, naar man lidt nærmere betragter Storfedelens Competence og aandelige Kvaliteter, ville have ondt ved at faae Verden til at troe, at den Helligaand og den rette Tro skulde have draget sig tilbage fra det store kirkelige Kirkesamfund, og for Tiden, med samt det ufeilbare Værembede, være blevene huusvilde, for engang at opslaae dens Pauluner i den af Gammekatholikerne projecterede Vinkelfirke.

See vi imidlertid endog for et Dieblif bort fra alle andre Selvmodsigelser og Urimeligheder, og faste Blikket udelukkende blot paa de nærmeste Muligheder for en „Handling“, da støder man strax paa een meget slem Forlegenhed, der fuldstændig blotter det Vanvittige i det her omtalte Actionsparties forstøffede Døvhed for deres oprindelige Førers, den alderste og erfarne Döllingers, Advarster. Denne Mislighed ligger i Sagnet af det kirkelige Værembedes Repræsentation. Hvorfra ville disse Katholiker faae Biskopper og Præster? Hvorfra et retmæssigt Overhoved for deres nye Kirke? Thi alle Katholiker ere jo enige om, at Paven i Forening med Biskopperne ere det kirkelige Værembedes retmæssige Bærere. Conciliets Modstandere have dog neppe tænkt paa at opstille en Modpave, og de tælle ikke en eneste Biskop i deres Midte; men, forsaavidt de mulig kunne have hengivet sig til det eventyrlige Haab, at een eller flere af de i sin Tid opponerende Biskopper skulde erklære sig for dem og slutte sig til dem, da burde de dog betænke, at, om end en Biskop, der er affalden fra Kirken, kan meddele en guldig, om end ikke tilladt Præstevielse, ja endog vie Andre til Biskopper, saa vilde han ikke kunne meddele de

givet Tiden og Omstændighederne, under hvilke denne Enormitet tilintetgjorde hele den kirkelige Fortid. Forskjællen er atfsaa, at denne sidste uefterrettelige Dydagelse nu ceengang har vundet Fævd i den almindelige Mening, medens „Gammekatholikerens“ Paastrand er ligesaa ny som Tidsangivelsten! Naturligviis finde vi, med al Respect for saa mange Samtidiges kirkelige Visdom, den gamle Dydagelse ligesaa absurd som den sidste splinternye; thi Begreberne guddommeligt Aabenbaring, Guds Forsyn og den Helligaands Styrelse ere absolut uførenelige med flere Kirker, eller Forestillingen om, at den af Christns stiftede Kirke har været og nogensinde kan blive givne til Priis for reent menneskelige Tilfældigheder!

Præster, som han viede, den til Sacramenterne, navnlig Bods-sacramentets, Forvaltning nødvendige Jurisdiction. Sin egen Jurisdiction har enhver Biskop fra Paven. Men selve Fra-faldet indolverer Tabet af samme, og han kan som excommuni-ceret ikke meddele nogen Præst guldige Fuldmagter. De faa Præster, der have erklæret sig mod Conciliet, ere alle suspenderede; og, vilde man nu end, ligesom paa Reformationstiden, troste sig med Biskoppernes Undværlighed, og nøies med de fra-faldne, deres Jurisdiction berøvede Præsters ugyldige For-valtning af Sacramenterne, da burde man dog betænke, at disse Præster engang maae døe, og at Præstedømmet i deres nye Kirke endog i denne reent udvortes Betydning dermed vil have Ende. Som gamle Katholiker vilde de dog neppe gaae ind paa Reformationens Consequents — at apostaserede Præster ikke blot kunne vie Andre til retmæssige Bærere af Præstedømmet, men endog meddele guldige Bispevielser!

Vi komme endelig til den sidste store Mislighed ved Pro- testen mod det sidsafholdte Concilium, nemlig den, at Enhver, som billiger denne Protest, maa drage alle tidligere Conciliers dogmatiske Afgjørelser i Tvivl. Modstanderne have nemlig, som Betingelse for deres Anerkjendelse af et almindeligt Conciliums Beslutninger, opstillet den urimelige Fordring, at alle Bi- skopper skulde være enige om Definitionen, førend dennes Bedtagelse. I denne Betydning har der aldrig fundet Genstem- mighed Sted paa noget eneste Concilium, og en saadan Fordring er i sig selv absurd. Genstemmighed blandt Kirkens Lærer- stand er nemlig Formaalet for et Conciliums Afholdelse, men har aldrig været erkjendt som en iforveien tilstedeværende Betingelse for et omtvistet Spørgsmaals Afgjørelse. Og forsaavidt Oppositionen mod Guldigheden af Pavens dog- matiske Afgjørelser har opbristet den gamle gallocianste Fordring om Nødvendigheden af hele Episkopatets Billigelse af den paagjældende Erklæring, da er det tilstrækkeligt her at hen- vise til den aldrig gjendrevne Modgrund, at ingen Biskop i dette Tilfælde — af Frygt for mulig at kunne feile — turde afgive sin Stemme for eller imod, førend han vidste, hvorledes alle de øvrige Biskopper vilde erklære sig! Heraf vilde følge, at alle Biskopper maatte vente, indtil alle Biskop- per havde erklæret sig!! Vilde Biskopperne derimod ikke vente (og denne Venten vilde jo være eensbetydende med, at ingen Beslutning nogenfinde blev fattet), men hver Enkelt over hele den adspredte Kirke afgive sin Stemme: Hvo skulde da



være Bølgivtsmand og sidste Dommer over alle de afvigende Meninger, der kunde have om kirkelige Spørgsmaal, der endnu henstaae uafgjorte?

Vi troe hermed tilstrækkelig at have antydet de Punkter, som godtjære det aldeles Forfeilede, og, som Tiden vil vise, Birkningsløse i hele det heromtalte Røre. Det har, som alle andre antikirkelige Bevægelser kun een interessant Side, nemlig den, at det idetmindste har leveret alle Katholiker et værdifuldt indirecte Beviis for Guldigheden og Betimeligheden af Concliets Afgjørelse!

## Biskop Stroszmayer og Danst Kirketidende.

(Sluttet).

Vi behøve neppe at sige, at vi under Gjennemlæsningen af denne foregivne Stroszmayerste Tale ivrag vare paa det Rene med, hvorfra den havde sin Oprindelse. Den radicale og kirkefjendtlige italienske Presses frække Vognagtighed er os saa vel bekendt, og dette Beviis paa dens areløse Lumpenhed forekom os tilmed her at maatte være Enhver saa iøinefaldende, at det Gnefte, der forundrede os, var, at et i Henseende til kirkeligt Skarpsyn og exclusiv Afsondring fra den ellers med saa stor Ringeagt affærdigede bibelske Christendom saa udpræget Organ som Danst Kirket. kunde tage dette Housens for en saa god Bæve, at det endog kunde vedkjende sig dets forrykte og forstyrrende Beviisførelse fra det bibelske Standpunkt. Os forekommer dette haade at forudsætte en Idiotisme, som synes os mindre forenelig med den suffisante Overlegenhed, hvormed den ærede Hr. Redacteur ved alle Veiligheder producerer sig, og tillige at lugte stærkt af en Kirkepolitik, der i Henseende til Christelighed og indre Moralitet ifkun harmonerer slet med den virkelige almindelige Kirkes Grundsætninger, end sige da med den over samme som over alt Andet saa uendelig ophøiede Christendom og Kirkelighed, som D. Kt. vil repræsentere. Vi vare imidlertid ikke istand til at levere noget Beviis for, at den Biskop Stroszmayer tillagte Tale var — hvad vi vare saa sikre paa, at vi godt turde have svoret derpaa, og hvad

den nu er beviist at være — en fræk og fra Ende til anden løgnagtig Opdigtelse, og tillægge desuden Dansk Kirketidendes altid i den uanstændigste Tone holdte Ordgnyderier om vor Kirkes Anliggender saa liden Bægt, at det ikke kostede os nogen Overvindelse at overladeommen over denne dens næste Heltgjerning paa vore Enemærker til dens Læsers eget Skjøn. Verden troer saa mange Dumheder om vore Anliggender, at hvem der vil, for os gjerne maa troe ogsaa denne; og ligeoverfor Modstandere, som saa uførtroent arbejde paa at ødelægge sig selv, kan man rolig fritage sig for al Ueilighed i denne Retning; det er derfor, som Enhver let vil forstaae, ingenlunde for at stille vor Sag i et gunstigt Lys, at vi omtale denne Skandale, men ene fordi vi troe at skulde vore Troesfæller ved et i flere Henseender ret mærkeligt Exempel at vise dem, med hvilke Modstandere vi have at gjøre!

Vi skulle endnu kun tilføie, at det er et Brev af 22. Septbr. fra Hr. Provst Bahl i Østersjøede (som heldigviis ogsaa læser engelske Blade, og deriblandt The Guardian), der har afnoet den ærede Red. af D. Rt. en Erklæring om denne Sags sande Sammenhæng. Man seer heraf, at det nysomtalte engelske Blad allerede under 16. August indeholdt en autentisk Erklæring fra en amerikansk Geistlig i Florenz, der bevidner, at Talen fra Ende til anden er hans Bærk, eller at den med andre Ord er fuldstændig opdigtet. Den hæderlige Red. af D. Rt. har imidlertid havt det Uheld endnu i Slutningen af Septbr. „ikke at have faaet læst“ denne Retraction i et Blad, som han selv holder, men er dog saa høifindet, at han forsikrer, at han er Provst Bahl „Tak skyldig“, fordi han har gjort ham opmærksom paa, hvor ilde han er kommen afsted; og man tør derfor neppe tvivle om, at han, maaskee naar lidt længere Tid var gaaet — saafremt han da ikke skulde have det Uheld at glemme hele Sagen, hvad jo let kan skee med gamle Aviser — af sig selv vilde have givet den her saa ualmindelig frækt forhaanede Sandhed den skyldige Dpreiækning.

Man bør vistnok ene tilskrive det en saa øvet Polemikers og fin Dialektikers ubetvingelige Forkjærlighed for spidsfindige Combinationer, at Hr. Red., trods hiin fuldstændige Dementi, ikke ganske kan give Afkald paa Muligheden af, at Biskop Stroßmayer alligevel kan have holdt en saadan Tale. Han finder nemlig, „at det i alle Tilfælde er paafaldende, at Biskop S. ikke har fralagt sig Talen, efter som han dog maatte være bleven

opmærksom paa dens Tilværelse (!), ligesom man ogsaa egenlig skulde have ventet, at Udgiveren af The Guardian havde henvendt sig til Biskop S.!" Vi troe, at Villighed kræver, at vi ikke videre fordarve Hr. Red. den Trøst, han i en saa mislig Situation kan finde i saadanne Muligheder!

### Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** Marsdagen for Roms Erobring og Annexion til Kongeriget Italien (20. Septb.) — denne Sorgens Dag for den store Fleerhed af det romerske Folk — blev naturligtvis, som det alt længe iforveien var bebudet og forberedt, feiret som en stor Festsdag af den piemontesiske Regerings herværende Haandlangere med de sædvanlige Demonstrationer: Udhængning af Baner, Illumination, Militærmusik paa de offentlige Pladser og et Optog af en Bunde paa dog ikke mere end omtrent 800 Personer til Porta Pia (den Port, som d. 20. Septb. f. A. blev stormet af Piemonteferne, og igjennem hvilken de trængte ind i Staden). Det lykkes denengang, som ved lignende tidligere Feiligheder, Politiets og Municipalgardens den for Uroligheder ængstelige Mængde terroriserende Bestræbelser, ved Hjælp af de mange fremmede Bagabonder og Dagdrivere at fremtvinge Stimmene af hvad den „liberale“ Presse i denne Anledning, som saa ofte tilforn, har udbasunet over al Verden — at „hele den romerske Befolkning“ med stor Begeistring har festligholdt denne Ulykkesdag. Sædvanheden er, at det Hele, med Undtagelse af hvad der stod i de offentlige Myndigheders Magt at tilvejebringe af Festsarrangement, tog sig kummerligt nok ud; thi Mængde af Befolkningens bedre Classer lode sig ikke overtale eller fræmme til at udhænge Baner fra deres Huse. Man frygtede paa Grund heraf for Tumulter, saameget mere, som en stor Demonstration, ikke mod Paven men imod Regeringen, sagdes alt i flere Dage at være forberedt. En i rette Tid sammendragen Troppesstyrke forhindrede imidlertid denne Plan, og Natten til den 21de hengik rolig. Samtidig med det foromtalte Optog til Porta Pia

havde et stort Antal af alle Samfundsklasser, af begge Kjøen og alle Aldere samlet sig i Vaticanet for at bringe den h. Fader deres Hyldest. Pius IX. hørte dnbt bevæget paa de Yttringer af den inderligste Afkjen for den nærværende Tilstand, som henvendtes til ham, og trøstede sine Trofaste med Henviisning til Forsynets uudgrundelige Raadslutninger.

**Frankrig.** Som et Beviis paa, med hvilke Tjender Kirken i mange Retninger har at gjøre, kan følgende Kjendsgjerning tjene. For de sidste Valg til den franske Nationalforsamling udbredte de atheistiske Agitatorer den skammelige Bagvaskelse blandt Landbefolkningen, at den h. Fader ved Hjælp af Peterspen- gen havde understøttet Kongen af Preussen under Krigen med „det ugudelige Frankrig“, og denne skamløse Opdigttelse fremkaldte en ophidsket Stemning mod Geistligheden blandt den uvidende Almue i de af Krigen haardest hjemsogte Departementer. I Tyskland have derimod den samme Slags Mennefter indbildt den meest uvidende og lettroende Deel af de lavere Classer, at Paven og Jesuiterne havde opmuntret Kaiser Napoleon til Krig mod „de preussiske Kjætterere“. Saaledes, siger Referenten, lyve disse Kirkens og hverandres Tjender sig selv ihjel indbyrdes!

### Ausgariusforeningen.

Bestyrelsesmøde Tirsdag d. 7. Novbr. Eftermiddag Kl. 6½ pr.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen den 5te November.** 23de Sondag efter Pintsfe. Sct. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 6. M., 7. Ct., S. O. Octavdage; Onsdag Kl. 8½ Messe for Ausgariusforeningens Medlemmer. 9. Co. Indvielsen af vor Frelsers Basilica i Rom. 10. F. Andreas Avellinus, Bescj. 11. L. Martin, Biskop og Bescj.

**Søndagen den 12te November.** 24de Sondag efter Pintsfe. St. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 15. M. Stanislaus Kostka, Bescj. 14. Ct. Didacus, Bescj. 15. O. Gertrud, Jomfru. 16. Co. Martin, Pave og Martyr. 17. F. Gregor, Undergjøreren. 18. L. Indvielsen af Sct. Peters og Sct. Pauls Kirke.

Søgnedagsgudstjeneste som sædvanligt.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 24. Søndagen den 19de November. 1871.

---

**Indhold:** Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Berlin, Rusland, Kjøbenhavn.

---

## Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortsat fra Nr. 23).

Det Tryk, som Lehnsvæsenet udøvede paa en naturlig og med Christendommens Grundsætninger overensstemmende Udvikling af de sociale Forhold i Middelalderen vilde have fremkaldt Tilstande, der ikke vare den hedenske Oldtids synderlig ulige, dersom dette Tryk ikke havde været saa almindeligt og omfattende, at det nødvendig i Tidens Løb maatte fremkalde en kraftig Reaction, som efterhaanden gav Samfundslivet en heel ny Skikkelse. Men den Forandring til det Bedre, som med Stædernes og Borgerlivets Opkomst tog sin Begyndelse i den første Deel af det ellefte Aarhundrede, fremgik, som saa Meget, der siden er blevet af stor Betydning, af en blandt alle de Ringe og Magtesløse uvilkaarlig følt Trang til at redde deres og hele Samfundets personlige Frihed fra total Undergang. Det af Forholdet imellem erobrende Krigshøvdinger og deres Underbefalingsmænd fremgaaede Lehnsvæsen havde nemlig efterhaanden antaget en saadan Skikkelse, at Friheden i enhver Retning vilde været banlyst fra Verden, dersom ikke trindt omkring i Landene de Faa, hvem det var om at gjøre at bevare

deres Uafhængighed, havde søgt Varn mod de Magtiges tyranniske Overgreb i den Foreningsaand, som er de Svages og Undertryktes eneste Modværg mod fælleds Fjenders Forurettelser.

Alle de endnu frie Mænd, som satte større Priis paa deres Selvstændighed, end at de vilde opoffre baade den og deres Grundeiendom for en Beskyttelse af de store Jorddrotter og Lehnsmænd, der sædvanlig endte med at bringe dem i en Uafhængighed, som gav dem til Priis for enhver Vilkaarlighed: alle disse enedes instinctmæssig allevegne om at samle sig i de for Sammenlægningen af deres Jordestykker saavel som i andre Henseender bekvemtest beliggende, og dengang kun tyndt befolkede Stæder. Disse udvidede sig saaledes hurtigt, og ved Samlivet mellem de forskjællige arbejdende Kræfter bragtes de mangeartede Sysler og Haandteringer i Opkomst, som i den tidligere Periode, hvor al Haandgjerning var et Product af den Enkelte adspredt boende Jordbrugers Huusflid, kun havde en høist ufuldkommen Skikkelse. Men for tilfulde at vurdere Betydningen af Borgerlivets Udvikling som en Reaction mod en Samsundstilsstand, der udelukkende var grundlagt paa den Magt og Indflydelse, som knyttede sig til Enkeltmands store og udstrakte Jordeiendomme, maa man erindre, at i hine pengefattige Tider, da al Rigdom bestod i Grundbesiddelse, og Jordens Frembringelser vare den eneste Indtagtskilde, var Forlehning, eller Overladelse af Jord til midlertidig Afbenyttelse, følgelig det sædvanlige Bederlag, hvormed Fyrster og Høvdinger lønede enhver Bedrift, der tjente til at udvide og befaste deres Magt. Men Lehnene bleve efterhaanden overalt arvelige, flere Lehn samlede sig paa enkelte Hænder og bortforlehnedes igjen paa anden og tredie Haand. Og, da de store fyrstelige, saavel som alle mindre magtige Lehnsmænd tillige raadede over vidtstrakte Grundeiendomme som fri personlig Besiddelse, og forvaltede andre Territorier som Landherrens Embedsmænd, paa hvilke sidste Landstræninger ifølge en stadig tiltagende Misbrug alle de Uafhængighedsforhold overførtes, som vare forbundne med Lehnsvæsenet: forvandledes saaledes efterhaanden hele Staten til en eenfaldig

paa dette vidtloftige System af nøie afmaalte Endighedsforpligtelser begrundet Anstalt, hvorfra enhver naturlig og berettiget Nttring af den Mennesket medfødte Friheds- og Selvstændighedsdrift for den store Mængdes Bedkommende var udelukket.

Efter Theorien, hvorpaa dette kunstige System var bygget, skulde Fyrstemagten, som jo var Toppunktet for denne store Samfundspyramide, og Kilden til al anden Magtudøvelse, være beklædt med den højeste, alle disse trinviis nedstigende Forhold ordnende og beherskende, Myndighed. Men dette var ingenlunde Tilfældet; thi de store Lehnsmand glemte altfor snart, at deres Magt havde sin Kilde i fyrstelige Gunstbeviisninger. Lehnenes Arvelighed — der fremgik af den i Fyrsternes Interesse liggende Sikkerhed for de adelige Slægters Nedebondhed til i Krigstid at opfylde deres Vasalpligter — vakte og nærede hos disse mægtige Slægter en stedse mere fremtrædende Bevidsthed om Fyrstens eller den øverste Lehnsherres Afhangighed af dem; og, medens denne sidste, for at sikke sig deres Bistand, saa ofte han gjorde Krav paa deres Krigspligt, bestandig maatte indrømme dem større og større Rettigheder, geraadede Fyrstemagten \*) snart i en Afhangighed af den høie Adel, som gjorde det umuligt for den at beskytte de ringere Classer af Folket

---

\*) Kongemagten udviklede sig i den tidlige Middelalder af Hærførerværdigheden; thi de mægtigste Krigshøvdinge blandt de nordfra indtrængende og det romerske Verdensrige erobrende Folkesfærd ere blevne Stamfædre til alle senere Konge- og Fyrsteslægter i Europa. Kongedømmet er saaledes historisk afhjemlet som en af det guddommelige Forsyn naturlig hidført Institution, der skulde blive en hovedfactor i de europæiske Landes hele senere Udvikling, fordi det var den Regeringsform, der i Kraft af hiin høiere, af Kirken beseglede Ret, sikkest udelukkede de fordærvelige Partikampe om den højeste Magt, som blev alle Oldtidsrepublikers Undergang. I denne Betydning kaldes alle retmæssige eller legitime Konger for „Konger af Guds Raade“. Men Gud har ligesaa lidt udtrykkelig ved en særegen Foranstaltning indstiftet Kongedømmet eller Kæmpeværdigheden, som Christendommen uogenstinde har helliget Erobringsmagten, hvoraf det er fremgaaet.

mod de Uretfærdigheder og Undertrykkelser, som hiin tillod sig. Friheden var saaledes bleven et Privilegium for de Mægtiges selvraadige Trodsen paa anmasfede Rettigheder, og det var for at værges sig mod den berøgtede Næveret, som gjorde Landbostandens Vilkaar utaaefelige, at alle de, som vare i Besiddelse af Talent for Handel, Haandgjerning og Kunstflid, samlede sig især i de Stæder, der tidligere kun havde havt Betydning som kirkelige Midtpunkter. Den Myndighed, som de biskoppelige eller kongelige Fogder i den tidligere Tid havde over disse Stæder, maatte nu give Plads for det af Byens frie Mand valgte Byraad, der under en Borgermesters Ledelse selvstændig forvaltede alle offentlige Anliggender, og det lykkedes herved Stædernes Beboere at vinde en Uafhængighed af det Bolds-herredømme, som paa alle Sider omgav dem, der havde den heldigste Indflydelse paa Udfoldelsen af det nye Kulturliv, som skulde blive Udgangspunktet for det Omsving i den europæiske Civilisations Historie, hvoraf den nyere Tids fra Middeldalderens Forhold faa afvigende Skikkelse er fremgaaet.

Den fremstridende Kultur skaber efter Naturens Orden nye Fornødenheder; og den Iver, der drev disse Arnesteder for Livets fredelige Syssler til at kappes med hverandre i Stræben efter gavnlige Opfindelser og Fremstridt i de forskjællige Haandværkers og andre Erhvervsfilders Udvikling, bar rige Frugter i alle Retninger. Forhen havde Handelen udelukkende været i Jødernes Hænder, hvilke siden deres Opsplittelse blandt de øvrige Folketammer havde erhvervet sig store Rigdomme, i den tidligste Tid som Mellemmand ved Slavehandelen, og siden ved deres indbyrdes Forbindelser i alle Lande og Bekjendtskab med disse Forhold og Fornødenheder, og de vare saaledes blevene Handelsens saagodtsom eneste Ledere og Indehavere. De faa rede Penge havde overalt samlet sig paa deres Hænder, og den almindelige Forlegenhed for samme gav dem Keilighed til ved ublu Mager at bringe endog de store Herrer i Afhængighed af sig. Denne Tilstand tabte efterhaanden en stor Deel af sine forødelige Virkninger ved det Sammenhold og den Forenings-



aand, der udviklede sig i Stæderne, og som fornemmelig i udstrakte Handelsforbindelser fandt en Kilde til Velstand, der i de følgende Aarhundreder gav Kjøbstæderne en overveiende Betydning for det offentlige Livs Uddannelse, og havde Borgerstanden til en Høide, der var bestemt til i en fjeru Fremtid at bryde det Nag, der som en Følge af de tidligste middelalderlige Samfundstilstande endnu længe skulde hvile tungt og trykkende paa den store Masse af Folkene.

Det var vel først i en noget senere Tid at de vigtigste Kjøbstæder i Mellemuropa, navnlig i Italien og Tyskland, som Stapelstæder for Karavanehandelen med Østerlandene, havde sig ikke blot til Rigdom og Velvære, men — i Miedfør af de republicanke Former for det communale Livs Ordning — ogsaa til en politisk Betydning, som dannede en gavnlig og høist nødvendig Modvægt mod Magtens lunefulde Overgreb. Men den Anseelse og Betydning, som Bylivet og Borgervæsenet allerede i Løbet af det ellefte Aarhundrede havde havet sig til, begyndte strax at tildrage sig Adelsens, navnlig den saakaldte lavere Adels, skinsyge Opmærksomhed; og da denne ikke kendte nogen anden Høiandring end Hærværk, Erobring og Plyndring, og ingen anden Kunstfærdighed end Vaabenbrug, betragtede den, ifølge sine igjennem flere Aarhundreder nedarvede Traditioner, de Rigdomme, der ved Borgerstandens Vindskibeligbed samlede sig indenfor Byernes Mure, som Goder, der burde være en naturlig Gjenstand for dens Eftertragten, Prisen og Lønningen for den eneste Kunst, den havde lagt sig efter, og som den skyldte den Magt og Forrang i Samfundet, som dens Førfædre havde erhvervet den. Det blev derfor anseet for god ridderlig Bedrift, at benytte den i Tidens Lovløshed begrundede Feideret til, under intetfægende Paaskud at undsige de rigeste Kjøbstæder, for at faae Leilighed til at overfalde og udplyndre dem. Saaledes nødtes Borgerne til at befæste deres Byer og lægge Vind paa Vaabenøvelser; og det varede ikke længe, førend de ikke blot bleve istand til med Held at afvise Angreb paa Byerne selv, men til i aaben Mark at væрге sig mod disse væbnede

Boldsmands Angreb paa deres udenfor Byerne liggende Eiendomme og Ran af disses Markfrugter. Det var fornemmelig i Tundskland, at hiint Uvæsen paa en forfærdelig Maade tog Overhaand, især siden den sidste Halvdeel af det tolvte Aarhundrede, under Kaiser Frederik I.' langvarige Kamp med Pavedømmet og hans gjentagne flereaarige Graværelser fra Riget. I denne lovløse Tid hørte det til Dagens Orden, at Adelen fra sine befæstede og utilgængelige Slotte uden foregaaende Undsigelse overfaldt de nærmest liggende Byer, og at de fra et eller andet Baghold angreb de veifarende Kjøbmand og bemægtigede sig deres Vareforraad. Sa det gif saa vidt, at disse Røverriddere anlagde befæstede Borge i det særlige Siemed, paa en ret bekvem Maade at overfalde Byerne og deres hjemreisende Handelsmand; og, alt som det rygtedes, at denne Naringsvei betalte sig godt, efterlignede disse Riddere paa en eiendommelig Maade den Foreningsaaend, der var Drivhjulet i Byernes og Borgernes voxende Driftighed og Velstand. Vare Næverrettens Stormænd nemlig for fattige til enkeltviis at bygge saadanne Røverslotte, saa forenede sig flere derom, og sluttede nøiagtige Overenskomster om Byttets Deling i Forhold til Enhvers Bidrag til dette hæderlige Forehavende. Disse Felttog havde da, i Sammenligning med andre Krige og Fejder, den Behagelighed, at de gjerne tilendebragtes paa een Dag: man var hjemme igjen om Aftenen, og alle Vaabenfæller kunde under et tæt Driffelag glæde sig ved Frugten af fuldendt Dagværk!

Trods alle disse Gjenvordigheder vedbleve baade Handel, Haandværk og al anden af det menneskelige Samliv betinget Bindfibelighed at tage et stedse kraftigere Opfving i Kjøbstæderne. Det var saa langt fra, at Tidernes Ugunst boiede Borgerstandens Mod eller affrækkede den undertrykte endnu frie Deel af Landbostanden fra at forsøge sin Lykke i Bylivet, at Stædernes Folkemængde tvertimod bestandig var i stærk Tiltagen. De bleve saaledes i Løbet af den følgende Tid bedre i Stand til at forsvare sig mod deres foromtalte Fjender, da enhver vaabenfør Borger forpligtedes til at øve sig i Væstkydning og i at haand=

tere Sværd og Landse. Disse Kampe mellem Stædernes Beboere og den lovløse Landadel antog nemlig bestandig en større Stil, især efterat den indbringende Landhandel med Indien og de mellemliggende Østerlande i Løbet af det fjortende Aarhundrede havde bragt de vigtigste Byer i Mellemuropa i et Flor, som de aldrig før havde kjendt, og siden aldrig have naaet; thi med Byernes Velstand voxede naturligtvis deres Fjenders Begjærlighed. Men i denne Periode saae de større Byer sig istand til at stille en Krigsmagt i Marken, som ofte for lang Tid skaffede dem Fred, og tilsidst betog Røverriderne Kysten til disse Eventyr, der ikke sjældent endte med, at de fangne Boldsmand uden Barmhjertighed bleve henrettede som almindelige Forbrydere og deres Røverborge stormede og sløifede. Alt i det foregaaende Aarhundrede havde Stæderne sluttet Forbund med hverandre til Beskyttelse mod ethvert Angreb paa nogen enkelt af dem. Et saadant Forbund var *Hansestædernes*\*). Dette havde sig endog ikke længe efter til en Magt, der ikke indskrænkede sig til Forsvar; thi efterat de alledegue havde erhvervet sig fordeelagtige Handelsprivilegier, især i de nordiske Riger, optraadte de som Angribere, hvor de ansaae sig for mægtige nok til at tiltrodse sig Handelsfordele, som Regeringerne af Hensyn til deres Underjaatters Tarv ikke vilde tilstaae dem. Men det var dog kun som krigførende Sæmagt, at dette store Forbund spillede en politisk Rolle. Det var oprindelig stiftet i det trettende Aarhundrede af et Antal Søstæder ved Østerøens Kyster; men det fik i det fjortende Aarhundrede en storartet Udstrækning, idet det strakte sig fra Scheldesflodens Udløb til Esthlands Kyster, og alle de vigtigste Oplags- og Gjenemgangssteder for Landhandelen indlemmedes i det. Ligesom det var Landstædernes Sag at sørge for Landeveienes Sikkerhed, saaledes maatte disse sidste tillige yde rigelige Bidrag til Vedligeholdelsen af den betydelige Flaade, der ikke blot var beregnet paa at kunne beskytte deres Handelsflåde, men tillige

---

\*) Af Hansa s: Handesgilde eller Handeslaug.

paa med Magt at opretholde og udvide deres eengang erhvervede Handelsmonopoler.

Sammenligner man nu denne Byernes og Borgerlivets forbausende hurtigt fremskredne Udvikling fra en Tilstand, der fire hundrede Aar tidligere var uden al Betydning, — sammenligner man den med Landbefolkningens ikke blot dengang, men endnu omtrent ligesaa lang Tid derefter høist kummerlige Stilling i Samfundet, da vil denne Sammenligning frembyde ethvert tænkende Menneſte Stof til Beundring af den guddommelige Verdensstyrelſes viſe Diemed og de underfulde Veie, igjennem hvilke den leder Menneſkeſlægtenſs hiſtoriske Udvikling. En Tilstand, der i ſig ſelv var et over det hele Samfund udbredt og omfattende Onde, der truede med at tilintetgjøre alle Frugter af den nye Civilisation, ſom Chriſtendommen havde grundlagt, og atter kaſte Verden tilbage i Barbariet, — en Tilſtand, der da vilde have betaget den Cultur, ſom under den allevegne herſkende Uro og Forſtyrrelſe kun fandt et nogenlunde fredeligt Arneſted i Kloſtrene, al Indvirkning paa Folkeneſ Fremgang i aandelig Udvikling og timeligt Velvære, ſkulde i Forſnyets Haand blive Anledningen og Forberedelſen for alle Samfundſclafſers Fremſkridt i Videndiſkab, Kunſt og Induſtri, ja Alt, hvad der har givet den nyere Tid hele dens eiendommelige Præg! Med Bylivets Udvikling hænger nemlig, foruden den ovenfor omtalte frodige Udfoldelſe af alle Betingelſer for materielt eller reent jordigt og borgerligt Velvære, ogſaa de ſtore offentlige Værelſe-anſtalteſ, Univerſiteternes Opkomſt ſammen. Allerede i det trettende Aarhundrede ſamlede der ſtore Skarer af vidbegjærlige unge Mænd ſig om berømte Lærere, der naturligtviſ alle tilhorte den geiſtlige Stand. Det fortjener derfor, ligeoverfor den fornemme Ringagt, hvormed den nærværende Tid ſeer tilbage paa de Aarhundreder, vi her omtale, ligeoverfor den Forkjærlighed, hvormed man ved enhver Leilighed fremhæver denne Tids Skyggeſider: det fortjener i Modſætning til denne mindre veloverveiede Burdering af Middelaalderens og den kaſtolſke Kirkeſ Betydning for den nuværende Tids Civilisation,

at fremhæves, at Geistligheden udelukkende igjennem næsten et heelt Aartusinde — nemlig fra Oldtidens Dphor indtil det femtende Aarhundrede — var ikke blot Bæreren af den Cultur, som den nyere Tid har taget i Arv efter den hedenske og kristelige Oldtid, men at Eren for alle de Frugter, som denne Arv har baaret for Fremblomstringen af et nyt, af de gothiske og germanniske Folkstammeres Eiendommelighed fremgaaet Culturliv, ene tilkommer den. Den var alt i den tidligste Tid Fyrsternes og de fornemste Adelslægters Opdragere, Lærere og Raadgivere, og den dannede deels ved i rette Tid at gjøre Religionens umiddelbare Indflydelse gjældende, deels ved Kirkestraffenes betimelige Anvendelse en gavnlig og i disse Tider høist nødvendig Medvægt mod den herskende Naahed og Voldsomhed, ligesom det ved dens nøie udvortes Forbindelse med Stædernes Beboere, hvis Sønner udgjorde dens egenlige Kjerne; efterhaanden lykkedes den, igjennem Borgerstanden at udøve en gavnlig reformerende Indflydelse paa den ustyrlige og selvraadige lavere Adels, saa den i Tidens Lob endelig erkjendte Nødvendigheden af ikke at lade sig aldeles overfløie af Borgerstanden i Henseende til aandelig Uddannelse og Interesse for Livets fredelige Syssler.

(Fortsættes).

---

## Kirkelige Efterretninger.

---

**Rom.** Det radicale Parti feirede d. 2. October Aarsdagen for den paa denne Dag f. A. i Rom opførte Plebiscit-Comedie\*). Denne Høitidelighed fik imidlertid et endnu kummer-

---

\*) Den saakaldte almindelige Folkeafstemning, ved hvilken Revolutionspartiet i Rom i Forening med den store Mængde efter d. 20. Septbr. indvandrede Vagabonder forlangte Victor Emmanuel til Konge. Alle de politiske Blade, som plaidere den italienske

ligere Udseende end Festsighederne af d. 20. Septbr. (s. f. Nr.) saavel hvad Udhængningen af Faner, som Illuminationen angik. Denne sidste indskrænkede sig til den af Byraadet foranstaltede Belysning af Corfoen. Af Privatboliger vare neppe 100 i hele Staden belyste. En paalidelig Beretning herom bemærker, at „denne Misere var det Vøgnagtige i denne politiske Farce fuldkommen værdig.“ Desto interessantere var det, at denne Dag frembød et lignende Modstykke som d. 20. Septbr. til disse usande og fremkunstlede Demonstrationer, idet henimod Middag c. 1500 Mænd og Kvinder af de dannede Classer begave sig til Vaticanet for at overrække den h. Fader en Hengivenhedsadresse, som han modtog i Consistorialsalen, og i bevægede Ord bragte Overbringerne sin Tak for. Derefter begav Paven sig til Sala Ducale, hvor Foreningen „De unge Romere“ i et Antal af c. 2000 ventede ham for at overrække ham en Adresse, der i de varmeste og skønneste Udtryk udtalte deres underfaatlige Trostabsfølelser, og bevidnede deres aandelige Fader deres barnlige Hengivenhed og oprigtige katholske Sindelag. Pius IX. tiltalte denne Samling af unge Mænd (Medlemmerne af denne Forening ere alle i 20—30 Aars Alderen) med kjendelige Tegns paa den inderligste Glæde over dette Beviis paa Ungdommens Hengivenhed, og vnskede dem, at Gud stedse vilde forunde dem Bestandighed i det Sindelag, som nu bejskede dem, og Mod til freidigt at bekjende deres Tro for Verden, idet han tillige — med en Hentydning til den i de samme Dage af Kirken feirede Fests for Seiren ved Lepanto — udtalte det Haab, at ligesom Gud for tre Aarhundreder siden havde skjænknet Christenheden en herlig Seir over Troens dengang farligste Fjender (Tyrkerne), saaledes vilde Han ogsaa i vor Tid høre sit troende Folks Bønner, og forunde Kirken en ikke mindre afgjørende Seir over den moderne Vantro, der nuomstunder forfulgte Guds Kirke paa en Maade, og ved Midler, der i Fjendtlighed ikke stode tilbage for Muhamedanismens tidligere Forsøg paa at ødelægge den.

— D. 18. Octbr. udnævnte den h. Fader 54 Erkebiskopper og Biskopper (de fleste af dem for ledige Bispesæde i Ita-

---

Ujurpations Sag, have rigtignok vedtaget at falde alle disse Afstemmende for Romere, og berettede i sin Tid med stor Bravour, at det romerske Folk med Enstemmighed og begejstret Jubel havde faaet W. G. til deres Konge!

lien), og uddelte samtidig 17 Pallier\*), deriblandt til Erkebiskopperne af Paris og Tours. Paven erklærede i den ved denne Leilighed holdte Allocution, at han for de italienske Diocefers Vedkommende ikke foretog disse Udnævnelser i Kraft af den af den italienske Regering givne „Garantivol“, hvilken han aldeles forkastede, men at Udnævnelserne fandt Sted i Kraft af den ham af Gud forlehnede Myndighed. Da alle disse Bispesæder som Følge af Regeringens Plyndringssystem ere i høj Grad forarmede, har Pius IX. tilstaaet Enhver af de nysudnævnte Biskopper en Gratification af 10,000 Fr. (3,500 Rd.) til dermed at bestride de for Indretningen af deres Huusvæsen nødvendige Udgifter.

**Tyskland.** De katolske Foreningers Generalforsamling i Mainz (s. Nr. 21). Efter Biskoppen af Mainz viste Hofraad Phillips fra Wien i et høist interessant Foredrag det Laabelige og aldeles Ugrundede i de af Bladene og de toneangivende Politikere udbredte Paastande om Statsfarligheden af Infallibilitetsdogmet. Han behøvede nærmere Begrebet om samme, knyttede dertil en grundigt belærende Fremstilling af den saa ofte med alleflags løst og overfladistt sammenstrabede Kjendsgjerninger angrebne, af Middeledens Paver udøvede politiske Domvermyndighed, og omtalte sluttelig med nogle Ord det samtidigt bebudede Omflag i Østerrigs indre Politik, hvilket han betegnede som en Vending til det Bedre\*\*). De katolske Foreningers tiltagende Udbredelse, det daværende (Høhenvartste) Ministeriums hele Virksomhed og Kaiserens personlige Uvillie imod Kirkens Undertrykkelse maatte i denne Henseende gjælde for gunstige Forvarsler. Hermed sluttede den første Dags Forhandlinger.

I den næste Dags sluttede Møde meddeelte Friherre

\*) Palliet er Tegnet paa den erkebiskoppelige Værdighed. Det bestaaer siden det tolvte Aarhundrede af en hvid uden Halskrave af et Par Tommers Brede, og hvorfra en kort Strimmel hænger ned imellem Skuldrene og en anden lidt længere ned over Brystet, hvilke begge ere betegnede med et rødt eller sort Kors. Alle Pallier blive forfærdigede af Nonnerne i St. Agnes' Kloster i Rom af Ulden af de derværende indviede Jaar. Det bæres uden paa den biskepelige Dragt (under Messen uden paa Messesgevandtet), og jendes ved Dødsfald ikke tilbage, men begravet med den, der har baaet det.

\*\*\*) Hermed sigtedes naturligtvis til de med den foederalistiske Udvæningspolitik aabuede Udgifter til Hr. v. Beusts Gjernelse.

W. v. Ketteker og en Geistlig fra Sachsen en Deel mærkelige Oplysninger om den katholske Kirkes forgelige Vilkaar resp. i Brandenburg og Sachsen. I den førstnævnte preussiske Provinds vare i to Aar 1305 Børn ikke blot af blandede Egteskaber, men for en Deel ogsaa af heelt katholske Familier dobt i protestantiske Kirker, og i Sachsen nodtes mange katholske Forældre til at sende deres Børn i protestantiske Skoler, og, naar Børnene have overskredet det 10de Aar, blive de protestantisk opdragne, med mindre det kan godtgjøres, at de indtil denne Alder have besøgt en katholsk Skole. Saa snart derimod en katholsk Mission grundlægges i disse protestantiske Egne, seer man strax Katholiker samle sig paa Steder, hvor man før betragtede dem som ikke tilværende. Det var naturligvis ikke til megen Opbyggelse for Forsamlingen, i Forbindelse med disse Oplysninger at erfare, at den katholske Bonifaciusforenings Indtagter kun udgjorde en Fjerdedeel af det Beløb, som den protestantiske Gustav-Aldolfsforening aarlig indcafferer i Tyskland; og det maatte være ikke mindre paa-faldende at erfare, „at der i intet Land i Europa gjøres mindre for de katholske Missioner i Hedningelandene, end i Tyskland.“ I denne Henseende har Frankrig i den nyere Tid indtaget den første Rang, og det lille Belgien Forrangen for det store Tyskland. I det offentlige Møde meddeelte en Geistlig fra Paderborn en Beretning om Bonifaciusforeningens economiske Forhold og Virksomhed. Den har i den Tid den har bestaaet grundet 240 Missionsanstalter og 260 Skoler. Indtægten har i de sidste Aar varieret imellem 150,000 og 160,000 Rd.; men det vises, at der i Tyskland endnu er c. 150,000 Katholiker, som ikke ere istand til at opfylde deres religiøse Pligter, samt et Antal af c. 20,000 Børn nodte til at søge protestantiske Skoler. Skulde der grundes nye Missioner, udfordredes der en Meerindtægt af c. 250,000 Rd.; kun saaledes vilde det være Udset til at sætte en Dæmning for en stor Deel af det katholske Tysklands Protestantisering.

Af de følgende Dages Forhandlinger frembave vi en af en Geistlig fra Aachen udtalt indtrængende Opfordring til at understøtte Franz-Kaverforeningen i Lyon. Denne store Missionsforening blev grundlagt i Aaret 1822, og har saaledes snart i 50 Aar udfoldet en udbredt Virksomhed i Hedningemissionens Tjeneste, men det sidste Aars Begivenheder have naturligvis medført en betydelig Tilbagegang, jaameget mere, som Indtægterne allerede i de foregaaende Aar



vare aftagne. Taleren bemærkede, at Foreningen hidtil havde stillet saagodtsom det Hele af Tyskland ydede Tilskud (c. 80,000 Rd.) til de tyske Biskoppers Disposition (til Bedste for de katolske Menigheder i de tyske Missioner), saa at der af de tyske Bidrag ikke er tilflydt Hedningemissionen mere end c. 7,500 Rd. Af det i det forrige for Foreningen saa ugunstige Aar indkomne Beløb, 1,825,000 Rd., har Frankrig alene ydet 1,170,000 Rd., Italien 137,500 Rd., og Belgien indtager her den tredje Plads, Tyskland først den fjerde. Foreningens Aarsberetninger blive trykte i flere Sprog i et Antal af 236,000 Exemplarer. En meget stor Deel af denne omfattende franske Hedningemissions Midler, tilføiede Taleren, kommer det store Antal Tyskere tilgode, som aarlig nedsatte sig i America, og han lagde derfor det katolske Tyskland Kaverinsforeningens Understøttelse alvorlig paa Hjerte som en Taknemmelighedsgjæld, der ikke burde forglemmes.

Af de øvrige Spørgsmaal, som bragtes paa Bane, skulle vi blot nævne Underviisningsspørgsmaalet, Arbejderspørgsmaalet (det sociale Sp.), Sparekassesevæsenet og adskillige andre Ting, der have mindre Interesse udenfor Tyskland. I Henseende til Vincentiusforeningen erfarede man, at den, efterat det Tryk er ophørt, som under den Napoleonske Regering lammede dens Virksomhed, er i Begreb med at tage et nyt Opsving i Frankrig, og at den fremdeles overalt i Udlandet finder glædelig Deeltagelse og Fremgang.

Forsamlingens Møder sluttedes om Etermiddagen d. 14. Septbr. med et tre Gange gjentaget „Leve“ for Pius IX., efterat Biskoppen af Mainz havde lyti den bispoppelige Velsignelse over de Tilstedeværende.

**Berlin.** Forstjællige Blade have bragt Meddelelser om en Svarskrivelse fra den tyske Kaiser af 18. October paa den Collectivskrivelse, som de preussiske Biskopper under 13. Septbr. efter den i Fulda afholdte Conferents tilstillede forbenævnte Kaiser angaaende den betænkelige Stilling, som den preussiske Regering syntes at have indtaget ligeoverfor den katolske Kirke (s. Nr. 21). Ordlyden af dette til Erkebiskoppen af Cöln adresserede Svar er endnu ikke bekjendt; men „Cöln. Ztg.“ bringer herom følgende officiose Correspondents fra Berlin:

„Mine tidligere Meddelelser om det kaiserlige Svar paa Biskoppernes Besvælinger seer jeg mig nu istand til at supplere med følgende nøiagtigere Beretning desangaaende. Biskopperne

have besvaret sig over Cultusministeriets Forholdsregler mod de i Bonn, Breslau og Braunsberg af de vedkommende Biskopper iværksatte kirkelige Censurer (i Anledning af Oppositionen mod Vaticanerconciliet), og deres Besværing protesterer mod Regeringens Foranstaltninger paa det høiere Skolevæsens Enemærker, hvilke den betegner som et Indgreb i Anliggender, der ligge indenfor den katolske Kirkes Troes- og Retsgebet, og som derfor maae ansees for Samvittighedstvang. Kaiseren opfordres til at vaage over Katholikerne's Rettigheder, og snart afhjælpe de stedfindende Misligheder. Kaiserens Svar lod ikke lange vente paa sig. Det er dateret 18. Octbr., og igjennem Erkebiskoppen af Eoln henvendt til alle Andragendets Underfritvere. Det kaiserlige Svar tilbageviser paa det bestemteste Biskoppernes Klager, idet de erindres om, hvorledes ikke blot Paven, men de selv tidligere ved enhver given Leilighed have anerkjendt, at den katolske Kirke i Preussen kan rose sig af at befinde sig i en mere begunstiget Stilling, end den i noget andet Land kan glæde sig ved. Kaiseren gjør dem desaarfag opmærksomme paa, hvor „uventet“ deres Andragende er kommet ham, og hans Svar betoner stærkt, hvorledes denne Besværing, i Lighed med forskjellige i Pressen og i parlamentariske Forsamlinger stedfindne Udtalelser, ikke kan have andet Formaal, end at røkke den velgrundede Tillid, hvormed Hs. Majestæts katolske Undersaatter stedse have seet op til den kongelig preussiske Regering. Det foreholdes Biskopperne, hvorledes det „ikke er lykkedes dem“ at paavise nogen Retskrænkelse fra den preussiske Regerings Side. Denne har den Opgave paa en loyal Maade at løse alle Conflictier imellem Staten og Kirken, forsaavidt den ikke seer sig istand til at forebygge dem, og den vil fremdeles opretholde de bestaaende Love, og beskytte enhver Preusser i hans Ret. Kaiseren havde hidindtil nærer det Haab, at „alle den katolske Kirkes meest betydende Elementer“ (!) vilde slutte sig til den nationale Bevægelse under Preussens Ledelse, og efter Rigets forfatningsmæssige Nydannelse yde dets fredelige Udvikling deres frivillige Understøttelse; og han bestyrkedes i dette Haab ved en egenhændig Skrivelse fra Paven i Anledning af Kaiserdømmets Gjenoprettelse (!). Endelig forsikrer Hs. M., at ingenfomhelst fremtidig uventet Skuffelse af dette Haab skal afholde ham fra at forunde enhver Troesbekjendelse det fulde Maal af Frihed, som lader sig forene

med Hensynet til Andres Rettigheder og alle Preusserses Fighed for Loven. I Bevidstheden om samvittighedsfuld Opfyldelse af sine Pligter vil Keiseren sluttelig ikke lade sig vildlede i Henseende til den Tillid til hans katholske Undersaatter, som en lang Erfaring har befastet ham i, og han er forvisset om, at denne Tillid er gjensidig, og vil blive af Varighed."

**Rusland.** En Tilstaælse. Den romerske Specialcorrespondent til Journal de Petersbourg, en Mand, som naturligtviis er langt fra at være paveligsinde, udtaler sig om de nærværende Forhold i Rom paa en Maade, der danner en afgjort Contrast til de rosenfarvede Skildringer, hvormed man er vant til at see den store Flerhed af Bladreferenter vildlede Publicums Omdømme i Alt hvad der angaaer Italien og Rom. Efter udførlig at have godtgjort, at „man befinder sig i en fuldstændig Vildfarelse, naar man troer, at den romerske Befolkning nærer Uvillie mod Paven, erklærer Correspondenten at være bleven høilig overrasket ved at see Kirkerne faa stærkt besøgte af Mennesker, hvis hele Holdning vidner om stor Andagt. I Correspondentens Dine er denne Andagt vel ikke andet end Overtro, og han giver sin Uvillie Luft over de mindre tilfredsstillende Beretninger, som han dog har foremeget Agtelse for Sandheden til at kunne fortie eller forvanste; men han betoner ikke desto mindre meget stærkt den Kjendsgjerning, at man i Italien forgjæves søger at skjule Utilfredsigheden med den nærværende Tilstand, idet han tillige bemærker, at den religiøse Iver i Rom i høi Grad gavner Pavens Sag, og følgelig gjør den uretmæssige Regering stor Skade. Dette — tilføier han — vide de italienske Embedsmænd meget godt, men de vove ikke at lægge Hindringer iveien for Gudsdyrkelsen, efterfom de derved vilde løbe Fare for at drive Befolkningen over paa „de Nødes“ Side“. — Af et halvt officielt Organ for den russiske Regering kan man isandhed ikke forlange en mere upartist Burdering af Forholdene!

**Kjøbenhavn.** Under vor hoiarverdige apostoliske Praefects Ophold i Rom i afvigte October Maaned bearede den h. Fader ham med Fuldmagt til, i Hans Navn og paa Hans Vegne at luse den ypperstepræstelige Belsignelse over enhver af de katholske Menigheder i vort Fædreland, i det Han til dette Beviis paa den Kjærlighed, hvormed hans Faderhjerter omfatter ogsaa de herværende faa og adspredte Medlemmer af den store Hjord, som Kirkens usynlige Overhoved har betroet til hans Hyrdeomsorg, knyttede Meddelelsen af en fuldkom-

men Afslad til alle dem, som efter et gyldigt Skriftemaal med en værdig Annammelse af den hellige Communion forenede sig med Kirkens sunlige Overhoved og alle sande Troende til Bøn om Kirkens vøgende Udbredelse og Seir over alle denne Verdens fjendtlige Magter, om Vantroens og alle falske Lærdommers Undergang, samt Fred over hele den christelige Verden. Den herved foranledigede kirkelige Høitidelighed fandt for Kjøbenhavn's Vedkommende Sted umiddelbart efter Høimesfen i St. Ansgariuskirken Søndagen den 12. November, og foranledigede et Antal af mellem 3 og 400 Communioner. Denne fornyede Tilskyndelse til, under den daglige Andagt at deeltage i hele Kirkens og den h. Faders forenede Forbønner og vedholdende Kamp for Sandhedens og Retterns varige Herredømme paa Jorden, vil forhaabentlig her, saalidt som andensteds, forblive uden Virkning, men bære Frukt til Betsignelse, ikke mindre for det kirkelige Liv i vor egen snevre Kreds, end for det store Kirkelegeme, hvis hellige og over alt Andet i Verden ophøiede Sag vi Alle bør anse det for vor største Ære, vor højeste Lykke og vor reneste Glæde i Fælledskab med alle vore over den hele Jordkreds udbredte Troesbrødre at tjene, støtte og styrke, idet vi yde den ogsaa vor ringe Skærv af Kjærlighedens og Gendragtighedens aandelige og timelige Dffere.

### Elisabethforeningen.

Møde Søndagen d. 26. Novbr. Eftermiddag Kl. 4.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 19de November. 25de Sondag efter Pinse. Sct. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 20. M. Felix af Valois, Bisk. 21. Cl. Marias Dffring (feires offentlig paa førstkommende Søndag). 22. O. Cecilia, Jomfru og Martyr. 23. Co. Clemens, Pave og Martyr. 24. S. Johannes af Korset, Bisk. 25. K. Katharina, Jomfru og Martyr.
- Søndagen** den 26de November. Sidste Sondag efter Pinse. Marias Offring. Sct. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 27. M. Leonhard af Porto Mauricio, Bisk. 28. Cl. 29. O. Ferialdage. 30. Co. Andreas, Apostel.
- Fredagen** den 1ste December Ferialdag; Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt til Jesu gudommelige Hjerte. 2. K. Bibiana, Jomfru og Martyr.
- Søgnedagsgudstjeneste** som sædvanligt.

# Katholisk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 25. Søndagen den 3die December. 1871.

---

**Indhold:** Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Sammelkatholikerne og Nyprotestanterne mod Jesuiterne. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Tydskland, Kjøbenhavn.

---

## Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortsat fra Nr. 24).

Vi skulle nu nærmere omtale den mere indvortes Side af det Liv og de Tilstande, som fremgik af Borgerstandens Opkomst, og navnlig de communale og øvrige eiendommelige Forholds Udvikling. I denne Henseende havde det trettende Aarhundrede en afgjørende Betydning; thi den Skikkelse, som det gav Byernes indvortes Forsatning, har i det Væsentlige holdt sig igjennem de følgende Aarhundreder; de Spirer, som den Tid plantede, indeholde Grundtrækkene til alle de Afgrændsninger af de forskjellige Næringsveies og Haandteringers gjensidige Rettigheder, som først den nærværende Tids Grundsatninger i Henseende til Nærings- og Handelsfrihed have ophævet. Middelalderens sociale Tilstande vare nemlig et Product af en langsomt fremskridende historisk Udvikling, hvis Hovedgrundsatning var et samvittighedsfuldt, men ofte smaaligt Hensyn til erhvervede og overleverede Rettigheder, medens den nyere Tids Lovgivning væsentlig er bygget paa almindelige Theorier, der ofte behandle den Enkeltes i Fortiden erhvervede

Kættigheder med altfor stor Hensynsløshed. Haandværks-  
 Laugene og Handølsøilberne ſkulde betrygge den Enkelte  
 mod enhver Uvedkommendes Overgreb, og de tjente derved ikke  
 alene til at fremme en i Sammenligning med vor Tid langt  
 retfærdigere Fordeling af den almindelige Velſtand og følgelig  
 en ligeligere Andeel i Nydølsen af Livets Gøder; men Laugene  
 og Gilberne vare tillige, under den Tids Partikampe mellem  
 de ſaakaldte Patricier\*) og de ringere, ſenere indvandrede Bor-  
 gere, et vigtigt Middel til at gjenneføre borgerlig Lighed,  
 og derved ſikre de Sidſtævntes Frihed mod de Misbrug og  
 Overgreb fra de Riges og meelt Formuendes Side, ſom en  
 ariſtokratiff Orøning af de communale Forhold, naar den ikke  
 finder en nogenlunde tilsvarende Mødvægt i demokratiſke Inſti-  
 tutioner, ellers ufeilbarlig maatte medføre. Laugene og Gilberne  
 vare nemlig Foreningspunkter for det ſtore Fleertal af de rin-  
 gere Borgeres Sammenhold ligeoverfor Byraadens oprindelige  
 Medlemmer, der ſaaledes efterhaanden nødtes til at anerkende  
 alle uafhængige Borgeres Ligeberettigølse til at deeltage i Orø-  
 ningen af de offentlige Anliggender, og indrømme Haandværkerne  
 Ret til, ved Valg af deres Middel at befatte et viſt Antal Pladſer  
 i Byraadet. Diſſe indre Forhold hævede i en forholdsviis  
 meget kort Tid den ringere Borgerſtand til en Anføølse og  
 Velſtand, ſom danner en paafaldende Contrast til den ihøre  
 Tids ſociale Elendighed, ſom vi i det Følgende ſkulle nærmere  
 omtale.

Hvad der i det Foregaaende er ſagt, har i det Hele An-  
 vendøøle paa alle Europas Lande, kun med den Forſkjøl, at  
 Italien, paa Grund af dets nærmere Forhold til den gamle

---

\*) Med dette fra den romerſke Oldtid laante Navn (ſ. Nr. 20. S.  
 315) benævntes i Italien og Tyskland de ældſte og meelt anføøte  
 Familier i Byerne. Gammel nedarvet Forrang i Indflydøøle paa  
 de ſociale Forholds Udvikling er nemlig Oprindøølsen til al Adøø  
 og adøølige Forrettigheder.

Verdens Cultur, paa den ene Side havde et Forspring i Henseende til Bylivets Opblomstring, men paa den anden Side led meget under de Uroligheder og Omvæltninger, som først Overgangstilstandene til en ny Tingenes Orden, og siden Partikampene mellem Stædernes og de mange kaiserlige og kirkelige Lehnsmands stridende Interesser fremkaldte, medens Frankrig og England, fordi disse to Lande tidligere end Tyskland bleve befrugtede af den christelige Civilisation, vare langt forud for de fleste øvrige Lande i Henseende til politisk og social Udvikling. Men det kunde jo ikke vare anderledes, end at de i sig selv glædelige Fremskridt i Cultur, og den Friheds- og Selvstændighedsfølelse, der ved Borgerstandens cendragtige Sammenhold forhindrede, at hele den store Masse af Folkene bleve et Bytte for den overmodige Lehnsadels Stræben efter at nedtrykke den i en forsmædelig Trældom, at de, som alle andre menneskelige Ting, ogsaa havde deres Skyggesider. Den Jammer, som et nyt Slaveri i alle Retninger maatte afføde, vilde have kastet den christnede Verden tilbage i et Barbari og en Glendighed, der tilsidst maatte have hidført Katastrofer, som Verdensstyrelsen netop havde betjent sig af Christendommens Grundsatninger om Menneskeværdighed, personlig Frihed og alle Menneskers Lighed for Gud, til for bestandig at forebygge; og det er nu engang saa i denne Verden, at al Udvikling foregaaer under en stedsvarende Kamp imellem opbyggende og ordnende, nedbrudende og forstyrrende Kræfter. Men hvad der i sin første Fremtræden maa kaldes en berettiget Modstand mod Anmasselse og Uret, udarter under Lykkens Gunst sædvanlig til Overgreb og Misbrug af de tilkæmpede Rettigheder. Saaledes gik det ogsaa her. Medens Landbefolkningen allevegne sunkede under Livegenskabets tunge Aag, soer man Stædernes Beboere ikke blot betragte denne Tilstand med en egoistisk Rigtiggyldighed, som i det mindste efter den Tid ikke geraader dem til Vre, da Stæderne i Løbet af det trettende og fjortende Aarh. erholdt politiske Rettigheder, ved igjennem deres

Udvalgte at repræsentere den tredie Stand\*), som tidligere havde været udelukket fra al Indflydelse paa de almindelige Anliggendes Styrelse. Men Borgerne tænkte kun paa at benytte enhver Leilighed, der tilbød sig, til at udvide deres Privilegier og have sig til Eigestilling med Adelen, men Ingen antog sig den undertrykte og udpiinte Bondestands Forfvar. I England aabnedes i Aaret 1265 Parlamentet for Borgerstanden, der saaledes fik Deel i alle de omfattende politiske Rettigheder, som det store Frihedsbrev (Magna charta) i Aarhundredets Begyndelse havde tilstaaet Baronerne og Geistligheden (1215); i Frankrig stod i dette og det følgende Aarhundrede en velhavende Borger i de store Stæder (s. Ex. Paris, Orleans o. fl.) i Anseelse lige med Adelen, og selv de franske Konger, der mere end andre Landes samtidige Beherskere havde forstaaet at hævde Kronens Rettigheder ligeoverfor deres Vasallers Anmaselser, lode sig det være magtpaaliggende at staae i et godt Forhold til Borgerstanden, hvis Privilegier bestandig udvidedes, alt som Kongerne behøvede Stædernes Samtykke til de betydelige Skattepaalæg, og deres Villighed til at stille de anfelige Contingenter, som de uafsladelige Krige med England gjorde nødvendige.

Kongernes stadige Pengeforlegenhed og Vasallernes Uvilighed til at yde Regenten den skyldige Hjælp baade med Penge og Krigsfolk bidroge i Frankrig, ligesom i Tydskland og England, til at bibringe Borgerstanden en Bevidsthed om dens Betydning, som ved flere Leiligheder førte den til revolutionære Udskielser. Dette var fornemmelig Tilfældet i Frankrig, hvor Paris i Februar 1358 blev Skuepladsen for Begivenheder, der saa mange Aarhundreder iforveien havde en paafaldende Lighed med

---

\*) Før Midten af det trettende Aarh. havde Borgerstanden i England og Tydskland, og før Begyndelsen af det fjortende Aarh. ikke heller i Frankrig været anerkjendt som en særegen politisk Corporation. Der var dengang kun Tale om to Stænder: Adel og Geistlighed.



Begivenhederne af 20. Juni 1792\*). Saa ofte Regeringen krævede Pengebevillinger, fordrede den tredie Stand til Gjengjæld ikke blot Affkaffelsen af en Mængde Misbrug i Forvaltningen og større politiske Rettigheder, men i et følgende Aar (1381) organiserede den en omfattende Opstand mod Regeringen i flere af de betydeligste franske og de rige flandriske Stæder, med Paris, Gent og Brygge i Spidsen; Flandern var nemlig dengang et Lehn af den franske Krone. Den meest velhavende Deel af Borgerstanden, og især de store Kjøbmænd, havde imidlertid lidt saa betydelige Tab under denne Opstand, og vare blevene saa grundigt kjede af Smaaborgernes, eller Kræmmernes og Haandværkernes, Majoritetstyranni under disse langvarige Uroligheder, at, da det endelig efter tyve Maanedes Forløb lykkedes Monarchiet og Adelen at faae Bugt med Oprøret, foretrak de at opgive Størstedelen af de Privilegier og den communale Selvstændighed, de hidtil havde stridt for. Allerede tidligere (især fra Begyndelsen af det trettende Aarb.) havde de franske Konger med stor Klogskab vidst at gjøre sig uafhængige af den Mængde Lehns mænd, der forhen her som allevegne havde indskrænket den kongelige Magt; og dette i Forening med Borgerstandens aftagende Indflydelse bidrog til, at de franske Konger efterhaanden i Løbet af de følgende Aarhundreder opnaaede en saagodtsom uindskrænket Magtfulde. Adelen sluttede sig bestandig nærmere til Kongemagten, og fandt i Hoflivets Glæde, i høie Statsembeder og indbringende Privilegier Tilfredsstillelse for den Ergjærighed og de Interesser, som saa ofte i tidligere Tider havde bragt den i en fjendtlig Stilling til Kongemagten. I den tidligere Deel af

---

\*) Paa denne Dag trængte Pariserpøbelen ind i Tuilerierne og overrakte Kongen under de uværdigste Forhaanelser et Bønnskrivt. Denne Redværdigelse af Kongemagten var Forspillet for Ludvig XVI.' kort efter følgende Affættelse. I 1358 forenede sig imidlertid et anseeligt Parti af den tredie Stand med Adelen om hurtigt at gjøre Ende paa disse Udfeielser.

Middelalderen havde de franske Konger stedse i deres geistlige Lehnsmænds Hengivenhed søgt en Støtte mod de adelige Vassallers Egenmægtighed, og derfor paa enhver Maade begunstiget Kirken og Geistligheden, hvorimod de senere (i det fjortende Aarh.), ved at indblande sig i Kirkens Anliggender og fremkalde det store pavelige Schisma, ogsaa ligeoverfor Kirken forberedte den kongelige Gnevælde, som i det syttende Aarhundrede under Ludvig XIV. ogsaa bragte Kirken og Geistligheden i en Afhængighed af Kongedømmet, hvis fordærvelige Følger tilfulde skulde aabenbare sig under den Omvæltning, som i Slutningen af forrige Aarhundrede fremgik af den tredie Stands (Borgerstandens) fjendtlige Retning mod Kongedømmet.

Virkningerne af den første franske Revolution og dens Grundsætninger for en gennemgribende Omdannelse af Verdens sociale Tilstande have nu snart i et heelt Aarhundrede vedligeholdt en Gjæring i Gemytterne, der flere Gange siden har givet sig Kust i revolutionære Explosioner, og nu endelig efter den sidste Katastrofe i Paris sat den store Masse af Arbejderstanden i alle Lande i Bevægelse. Men, før vi nærmere betragte Virkningerne af hine Grundsætninger, og de Midler, hvorved en total Forstyrrelse af den bestaaende Samfundsorden tør ventes forebygget, maae vi nogle Diebliske døle ved en Begivenhed i Tyskland, som i flere Lande næsten tre hele Aarhundreder før den store franske Statsomvæltning havde en en høist forstyrrende og fordærvelig Indflydelse paa den fremskridende Udvikling baade af Stædernes og hele det borgerlige Samfunds Velvære, og førte til samme Resultat som den senere Middelalders revolutionære Bevægelser i Frankrig, nemlig den fyrstelige Absolutisme. Denne Begivenhed var den kirkelige Revolution af Aaret 1517, som med Urette har faaet Navn af kirkelig Reformation; thi den reformerede ingenlunde den katolske Kirke, og den har udenfor denne staaet Tilstande, som ethvert fordomsfrit Menneske maa tilstaae, i høieste Maade trænge til en ny Reformation, men

vistnok i en ganske anden Retning, end den her omtalte har givet Anvisning paa. Der ligger altsaa en stor Misforstaaelse til Grund for den almindelige Betragtning af „Reformationen“, forsaavidt dens Veundrere ansee det Kirkelige og Christelige for Hovedmotivet for dens Tilblivelse og alle dens senere Kraftyttringer. Dens inderste Væsen og Sjæl var Revolutionsprincipet, som her først vendte sig mod den Autoritet, der hidtil uanfægtet havde behersket hele Christenhedens Tankegang og Aandsliv — for derefter at vende op og ned paa alle andre Forhold. Vi mene med denne Autoritet her det uforanderlige christelige Dogme, Kirken som den ene og almindelige, og Pavedømmet som en til Bevarelsen af den kirkelige Eenhed guddommelig anordnet Institution. Men at Reformationen i sit inderste Væsen var gennemtrængt af alle Elementer til en omfattende social Omvæltning, kom snart tydelig for Dagen i de voldsomme Angreb, den rettede mod alle verdslige Magthavere; thi den lidet ærefulde Redebondhed, hvormed dens Ophavsmænd siden opmuntrede disse til, i Strømme af Blod at qvale det Forsøg, som den udpiinte og mishandlede Bondestand i god Tro til sin Ret gjorde paa at befrie sig for sine tyranniske Plagere, var blot en Frugt af den Erkjendelse, at Angrebet paa de verdslige Myndigheder var for hastet. Reformationen maatte saaledes af Nødvendighed lade det beroe med, i en stor Deel af Tyskland, hele England og de skandinaviske Riger at overlevere den øverste kirkelige Myndighed til Kongemagten, der med stor Beredvillighed greb Leiligheden til at anmasse sig alle Kirkemagtens Prærogativer og tilegne sig alle Kirkens verdslige Eiendomme. Saaledes blev i de Lande, som løsreves fra den kirkelige Eenhed, med Undtagelse af England, Reformationen det Grundlag, hvorpaa den førstelige Absolutisme i Pagt med en, Borger- og Bondestanden nedtrykkende Adelsvalde opførtes. Her i Danmark vedblev vel Kongemagten endnu i mere end et Aarhundrede at være i høi Grad hæmmet i sin politiske Handelfrihed ved Adelsens nedarvede Privilegier; men for Wienigmand gjorde dette ingen Forskjæl; thi et tyran-

nist Aristokrati, der har „Haands- og Halsret“ over alle sine nærmeste Undergivne, er langt mere trykkende for disse end den meest despotiske Tyrstemagt. Denne sidste lammer et Folks Udvikling i det Hele og Store, og virker mere eller mindre demoraliserende paa de enkelte Individider; men lovhjemlet Ret for alle et Lands Stormænd til at handle med deres Undergivne, med den talrigste Klasse af Folket, ganske efter vilkaarligt Godtbefindende, gjør Tilvarelsen saa utaaelig, at man ikke kan undre sig over de forfærdelige Bøndeoprør, som Adelens Mishandling af deres Bønder i det fjortende Aarhundrede fremkaldte i England og Frankrig, som Reformationen foranledigede i Tydskland, og som ogsaa ledsagede dens Indførelse her i Landet.

Naar man nærmere tænker over Reformationens Følger baade for de Landes og Folks Tilstand, hvor den fandt Indgang, og over dens Indvirkning paa Verdensforholdene i det Store, da maa enhver uhildet Betragter indrømme, at disse Virkninger vare høist sørgelige. Først en lang Række af indre Stridigheder og Plagerier i Tydskland, hvilke, efterat de store Handelssteders blomstrende Velstand i det fjortende og femtende Aarhundrede allerede ved Opdagelsen af Soveien til Ostindien, saavel som ved Americas Opdagelse havde faaet et betydeligt Knæk, udøvede en ret grundigt ødelæggende Indflydelse paa den almindelige Velstand, tilsidst foranledigede den skrækkelige Tredivaarskrig, og siden en Række af Krige med Frankrig, der forvandlede en stor Deel af Tydskland til en Orken. Det sextende Aarhundrede igjennem hjem søgte „Reformationen“ ligeledes Frankrig med blodige borgerlige Uroligheder; og den finantzielle Ruin, der var en Folge af det syttende Aarhundredes langvarige Krige, var den fornemste Aarsag til den Overbebyrdelse med Skatter og den dermed følgende Ødelæggelse af alle dette rige Lands Indtægtskilder, som hele det attende Aarhundrede igjennem nærede et dybt indgroet og stedse voksende Had saavel til Kongedømmet som til de to privilegerede Stander, der vare fritagne for alle offentlige Byrder, hvilke alle tilhobe

vare læsede over paa den tredie og fjerde Stand. Denne sidste (Bondestanden) fandt sig endnu taalmodigt i, at de adelige Jorddrotter levede i Glæds og Herlighed af de Indtægter, som dens daglige Slid og Slæb Aar ud og Aar ind tilveiebragte, og det var, med Undtagelse af enkelte Adelsmænd og Geistlige, udelukkende fra Mænd af Borgerstanden, at den store Samfundsomvæltning i Aaret 1789 udgik.

Forsaaavidt som denne Bevægelse snart antog en fjendtlig Charakter mod Kirken og Christendommen, da havde dette sin Grund i den ovenfor antydede Omstændighed, at Kirken var geraadet i en for dens Anseelse og Værdighed fordærvelig Afhængighed af Statsmagten, og at dens høiest stillede Tjenere i lang Tid ikke havde været i Besiddelse af Folkets Tillid og Agtelse. Hoffets Gunst gjaldt for ikke faa af dem mere end Guds Velbehag og Omforg for deres Menigheders aandelige og timelige Vel. Den høiere Geistlighed var baade i Frankrig og i de øvrige katholske Stater ikke længere som tidligere Folkets Mænd, der hensynsløst gjorde en høiere Autoritets Wærdighed gjældende mod den verdslige Magts Overgreb. Det laae desuden i Tingenes Natur, at Reformationens Angreb paa Kirkemagten, og Brudet paa den kirkelige Eenhed indvirkede i høi Grad sammende og nedbrydende paa Kirkens Autoritet i alle katholske Lande. Pavedømmet havde tabt sin tidligere Indflydelse paa Regeringerne, og Geistlighedens tiltagende Verdslighed havde den beklagelige Virkning paa Folkenes Forhold til selve Religionen, at de overførte Alt, hvad der medrette fortjente Dadel hos dens Tjenere, paa den selv. Man gav saaledes Christendommen Skyld for al den Uret, hvorunder den store Mængde af den mindre begunstigede Deel af Samfundet igjennem tidligere Aarhundreder havde henflæbt en kummerfuld og glædeløs Tilværelse!

(Sluttet).

## Gammekatholikerne og Nyprotestanterne mod Jesuiterne.

Som bekjendt foranledigede de mange Angreb paa Conciliet, som Pressen lige fra dets Aabning stadig har underholdt det store Publicum med, at de gamle, med traditionelt forplantede Fordomme stedse nærede og paa den store Mængdes Uvidenhed beregnede hadefulde Bestuldninger mod Jesuiterne fik en forenket Leilighed til paa ny at bringe Røre i de Videnskabers, som med et særegent Velbehag altid maskere et dybt indgroet Had til den katolske Christendom og navnlig Pavedømmet med dydig Indignation over Jesuiternes formentlige Misgjerninger. Man giver dem Skyld for Alt, hvad man har at udsætte saavel paa gamle, som paa nye kirkelige Foranstaltninger, i den sidste Tid navnlig for, at Vaticanereconciliet har vedtaget Decretet om Pavens Ufeilbarhed! Og da man nu ovenikøbet i hele den protestantiske Verden har et udtømmeligt Reservecfond af alle slags gamle Historier om stræffelige Begivenheder, der bringe Haarene til at reise sig paa ethvert skikkeligt Mennekses Hoved, at bygge videre paa, saa er det jo intet Under, at denne gamle Capital af Had og Bagvaskelse har huglet ligesaa stærkt, som de Capitaler, der i vor speculerende Tid heldigere og hurtigere end i Fortiden gjøres frugtbringende paa Pengemarkedet. At alle disse Røverhistorier tilhøre — Bartholomæusnatten, Krudtsammensværgelsen, Kongemordene og en Mængde skumle og ufselige Intriger — ere ligesaa mange ondskabefulde af Jesuiterordenens Fjender opdigtede Løgne, gjør jo Intet til Sagen. Deres Brugbarhed og Hensigtsmæssighed er almindelig anerkjendt, og man benytter dem selvfølgelig! Disse gamle Historier ere nemlig, ved at holdes i Cours igjennem tre hele Aarhundreder, saa fuldkommen gaaede over i det store Publicums Constitution, at det nu er ligesaa let at bringe Blodet i Røg og alarmere den offentlige Mening, ved blot at navne det Ord „Jesuit“, som det er let ved en lille Snift at faae Krudt og Bombesats til at eksplodere. Hertil kommer, at al Knaldeseffect i den aandelige Verden i vor Tid virker langt stærkere og forplanter sig langt hurtigere og videre, end forhen, efterjom Løgnen nu pr. Telegraf og ved Damp kan løbe Jorden rundt i mindre end et Døgn, medens den i gamle Dage maatte nøies med mindre hurtig Befordring.

Man gjør i den Grad ligeoverfor Jesuiterne Brug af „den affhyelige Grundsatning: Diemedet helliger Midlet“, at man — uagtet det ofte nok er beviist, at ingen Jesuit nogensinde har optilket denne Grundsatning — ikke desto mindre ufortrødent bliver ved med at stemple Jesuiterne som dens Opfindere. Og medens man selv med den største Ugenerthed ved enhver Leilighed betjener sig af hiin „affhyelige“ Maxime, kaster man med største Freidighed (for ikke at sige Frækhed) Ordet „Jesuitisme“ i den her omtalte Mening i Ansigtet paa enhver ubeleilig Modstander, som man vil bibringe et uforvindeligt Nederlag i alle ærlige, dydige og sandhedskjærlige Medborgeres Dine \*)!

Paa den af de saakaldte „Gammekatholiker“ eller „Protestkatholiker“ afholdte Congress i München blev det, i Henhold til det af Førerne for denne Bevægelse vedtagne Program, besluttet, at gjøre den ovenfor omtalte i en Mængde Blade og Flyveskrifter udbredte Betskyldning mod Jesuiterne frugtbringende for de Forhaabninger, man knyttede til Regeringernes ugrundede Frugt for farlige politiske Consequenser af Infalibilitetsdecretet, ved at opfordre alle tydske Regeringer til at forvise Jesuiterne fra deres Stater. I hvorvel nu baade Statsmændene og det store Publicum ved flere offentlige Udtalelser ikke alene fra nogle af Kirkens meest ansete Overhyrder, men ogsaa fra Jurister og Politikere, der ikke ere bildede i den ved en fjendtlig Presse udbredte og befæstede Begrebsforvirring, ere blevne grundig belærte om, at Decretet ikke har det mindste med Politiken at gjøre, og at det i strengeste Forstand kun har Anvendelse paa det kirkelige Omraade: saa er det ikke desto mindre en sikker Sag, at hverken Statsmændene eller de politiske Ordførere hidtil have fundet det Umagen værd at gjøre dette Spørgsmaal til Gjenstand for noiere Overveielse, men at

\*) Utallige Exempler kunde i denne Retning hentes fra Dagbladenes Polemik, uagtet de alle uden tvivl vilde findes enige i at tilegne sig den ovenfor fremhævede fra et Par af de meest udbredte iblandt vore Aviser brugte Benævnelse „affhyelig Grundsatning“. Vi tilføie endnu blot, at denne tilvisse høist forkastelige Grundsatning nuomfrunder spiller en stor Rolle ikke blot i den store Politik, men at den hører til mange Smaapolitikers daglige Brød. Den er iøvrigt ligejaa gammel som Menneskeslægten og har altid været saa at sige Livet og Sjælen i alle de baade store og smaa Lumpeheder, som ere en vis Slags Menneskers Paradiis i denne Verden; og den stammer derfor fra en ganske anden Kant, end fra Jesuiterne!

de fremdeles holde fast ved deres Misforstaaelse af dette Punkt. De have jo i Döllinger og andre videnskabelige Autoriteter en Støtte for denne Menings Antagelighed, de have i deres Antipathier mod Kirken og Conciliet en ganske søregen indre Tilskyndelse til at holde fast ved deres cengang fattede Fordomme, og de ere jo sikkest paa at kunne dette, naar de omhyggelig holde sig enhver grundig Fremstilling af dette Punkt fra Livet, efter som den jo let kunde nøde dem til nærmere Eftertanke! Hertil kommer, at denne Iudbildning cengang er slaaet fast i den offentlige Mening; og, da man jo for godt Kjob vinder dennes Bisald ved at give Kirken til Priis for dens Tjenders Bagvasselser, er det jo ret hufigtsmæssigt fremdeles at forstaa sig bag Statens og Almeenvellsets ophøiede Interesser! Hvad derhos Jesuiterne angaaer, da kan man ikke undre sig over, at deres Tjender trygt stole paa, at Hensynet til den almindelige Mening vil have en stor Vægt i Magthavernes Sine; men vi skulle dog bemærke, at denne Mening ingentunde er saa almindelig, som Mange gjerne vilse troe. Det vilde nemlig være meget uretfærdigt at troe om alle de Katholiker, der ikke ynde Jesuiterne, at de dele den Mening om dem, som er den gangbare allevegne udenfor Kirken. Indenfor Kirken er den Antipathi imod dem, som hist og her giver sig tilkjende, ene begrundet i en fra deres Methode afvigende Behandling af den theologiske Videnskab. Med den „gammekatholske“ Minoritet er det derimod en anden Sag. Blandt dem har En og Anden virkelig løbet sig fast i den Mening, at den første Tanke om Dogmatiferingen af Pavens Ufeilbarhed maa tillægges Jesuiterne; men Storstedelen af dem kan, som det fremgaaer af deres Forhandling, slet ikke regnes for Katholiker, og endelig: Parti-aanden forsmaaer, som vi ovenfor have viist, sjældent noget Middel, der kan tjene til at fremme dens Formaal!

Vedtagelsen af den her omtalte Beslutning, som, i Forbigaaende sagt, endnu ikke er bleven til mere end en Beslutning, slog ogsaa siebliffeligt an der, hvor man vel især havde gjort Regning paa Virkningen deraf, nemlig blandt Protestanterne. Münchener-Congressen sluttedes d. 25. Septbr., og d. 4. October samledes i Darmstadt den saakaldte „Protestantentag“, der i Tyskland er Foreningspunktet for den radicalvantro Protestantisme. Det var let at forudsæe, at denne Forsamling vilde følge den af den nyssævnte Congress givne Parole, og med Hidsighed vilde kaste sig over de to den ganske uvedkommende Gjenstande: Ufeilbarhedsdogmet og Jesuiterorde=



nens Forviisning fra Tyskland. Den vedtog da med Hensyn til det første Punkt følgende Resolution: „Forfaavidt dette Dogme skal tjene til, i Jesuiternes Mening at angribe den moderne Stats Souverænetet overhovedet, og det tyske Riges og de tyske Staters isærdeleshed, til at forstyrre den confessionelle Fred i Tyskland, til at true Aands- og Samvittighedsfriheden og hele den nærværende Cultur med Undergang, saa finde alle tyske Protestanter og hele det tyske Folk sig foranledigede og forpligtede til, afgjort at optræde mod dette Dogme, og paa det kraftigste at virke for, at disse alvorlige Farer blive fjernede.“ I Henseende til Jesuiterne vedtoges desuden følgende ikke mindre kolossal-latterlige Resolution: „Sikkerheden, Rietsordenen og Lovenes saavel som Statsmagtens Autoritet, det borgerlige Samfunds Bølfærd, Bestættelsen af den confessionelle Fred, af Aandens Frihed og Cultur livet kræve, at ingen Stat i Tyskland taaer Jesuiterordenen indenfor sine Grændser. Det er de tyske Protestanters og hele den tyske Nations Pligt, med deres hele Kraft at virke hen til, at enhver Virksomhed i Skole og Kirke unddrages Jesuiternes Indflydelse.“ Samtidig med Udjædelser af denne Vandbulle vedtog man at organisere et drabeligt Felttog imod Jesuiterne, og ikke hvile, før man fik dem fordrevet fra alle tyske Lande! Wien — man høre nu, ved hvilke Midler denne Agitation skulde bringes i Gang! Resolutionen tilligemed den fastigste af de Taler, der motiverede den, skulde trykkes under Titel: „Imod Jesuiterne“ og „udbredes efter en storartet Maalestok.“ Hermed skulde „et dobbelt Diemed“ opnaaes. „Flyveskrivet skal nemlig for det første tjene til almindelig Oplysning og til at fremkalde en afgjort offentlig Stemning(!), og for det andet skal Salget af samme til en Priis af 5 Silbgr. pr. Exemplar tilveiebringe de fornødne Midler til Opnaaelsen af Foreningens Diemed! Skrivet skal deels colporteres, deels sælges paa alle Banegaarde, fordi Erfaringen har viist, at man paa denne Maade opnaaer en langt større Afsetning end igjennem Boghandelen og ved Annoncer i Bladene.“ Det bemærkes derhos udtrykkeligt, at denne Udryddelseskrig „ogfaa gjælder alle Jesuiter i den protestantiske Kirke!“ De nærmere Meddelelser om Uværksættelsen af denne „storartede“ Plan indeholdes i en Circularskrivelse til alle Protestantforeningens Tillidsmænd, som blandt Andre er underskrevet af den bekjendte radicale Nationalist, Profesfor Bluntschli i Heidelberg. Forfaavidt som Sammelkatholikerne i deres Program have beilet til Protestanternes

Vilstand, vil den heromtalte storflaaede Prostitution uidentvivel have foranlediget de Bedre iblandt dem til at bede Gud bevare dem for saadanne Bundsforvandede!

---

## Kirkelige Efterretninger.

---

**Rom.** Eftermiddagen d. 20 October udbrød en Ildbrand i Apostelkirken, hvis Anstiftelse tilskrives „de Røde“, der synes her at have villet anstille et Forsøg paa en Efterligning af den Anvendelse, Communisterne i Paris gjorde af Petroleum, hvoraf (som vi tidligere have berettet) betydelige Kvantiteter i afsigte Sommer bleve tilførte den evige Stad. Ilden kunde let hurtig have været slukket, men Brandvasenet viste en saa uforsvarlig Langsømhed, at der hengik halvanden Time inden Slukningsredskaberne ret kom til Anvendelse. Ilden udbrød i de ubeboede Værelser over Forhallens Soilegang; men, ihvorvel det Indre af Kirken Intet har lidt, anslaaes dog den Skade, som Forhallen og Klokketaarnet have lidt, til et Beløb af henimod 9000 Rld. Det er ikke noget godt Tegn, at flere af de foragtelige Blade, som nu føre det toileslofeste Frisprog, ikke kunne fordelge deres Skadefrød over denne Ulykke, der har gjort et ubehageligt Indtryk paa alle Huuseiere.

**Frankrig.** Det vil erindres, at den conservative eller høire Side af den franske Nationalforsamling i sin Tid gjorde et Forsøg paa at formaae Regeringen til at optræde med en bestemt Protest mod den italienske Regerings hensynstøse Dingeagt for de Forpligtelser med Hensyn til den h. Støts souveræne Rettigheder, som den ligeoverfor Frankrig inden den tydske Krigs Begyndelse havde bundet sig til at respectere. Høire Side fortrostedes sig, i Henhold til den Interesse, som Andragendet desangaaende vakte, samt til Regeringschefens mærkelige Udtalelser under Forhandlingerne af 22. Juni (s. d. Bl. Nr. 17) til, at Hr. Thiers vilde paa en eller anden Maade handle overensstemmende med sin dengang udtalte Overbeviisning. Men Hr. T. synes, efter sit Valg til den franske Republiks Præsident, besynderlig nok at anfæe den republicanske Minoritet's Billigelse af sine Regeringshandling for at være en

sikkere Støtte for sin Stilling og for Bevarelsen af den gjenoprettede Orden, end den langt overveiende monarchiske Majoritet i Forsamlingen. Der var da for den kirkeligstinde Deel af denne, da den saae sig skuffet i sine Forventninger om et diplomatiskt Skridt fra Regeringens Side, Intet andet tilbage, end, førend Forsamlingen i f. M. prorogeredes, at tilstille den h. Fader en Adresse, hvori den udtalte sin Smerte over Frankrigs nærværende Ufmagt til at yde den h. Stol den Betskyttelse, som det burde være en Kresfag for alle katholske Magter, der ere interesserede i Kirkens Uafhængighed, i Forening at tilveiebringe. Adressens Underskrivere udtalte fremdeles den Overbeviisning, at Revolutionen under alle dens Stikfælsker er Kirkens og det menneskelige Samfunds værste Fjende, samt at det er deres faste Beslutning med Guds Hjælp at opbyde alle deres Kræfter for at bekæmpe den.

Denne Adresse er underskrevet af 46 af Forsamlingens meest anseede Medlemmer.

**Tydskland.** De fanatiske Angreb og Forhaanelser, hvormed saavel de saakaldte Protestkatholiker i München, som Protestantforeningen i Darmstadt, i Forening med den kirkefjendelige Deel af den periodiske Presse nylig have kastet sig over Jesuiterne, have foranlediget alle tydske Biskopper, i hvis Diocesser Jesuiterne ere bosatte og udøve præstelige Functioner, med Erkebiskopperne af Coln og Posen i Spidsen, til at aflægge et offentlig Vidnesbyrd om disse Ordensmænd, der i de stærkeste Udtryk udtaler Baastjønneisen af den Dygtighed, Samvittighedsfuldhed og Opoffrelse, hvormed de virke baade i Videnskabens og Sjælesorgens Tjeneste, ligesom denne biskopelige Erklæring paa det stærkeste betoner deres monsterværdige Vandel, og navnlig fremhæver den Iver og det Held, hvormed de have antaget sig Sjælesorgen i Fabrikstæderne. Det bemærkes udtryffeligt, at man væsentlig har Jesuiterne at takke for, at de talrige Fabrikarbeidere itide ere bleve advarede mod og bevarede fra at smittes af de socialdemokratiske og communistiske Vildfarelser; endvidere, at de stedsse have givet de Troende det bedste Exempel med Hensyn til Agtelse for Statsmagtens, ikke mindre end for Kirkens Autoritet, og at netop denne Side af deres Holdning og hele Virksomhed, som nu er Gjenstand for de bitterste Angreb og Bagvaskelser, har Krav paa den meest rosende Aertkjendelse. Endelig henvises til de betydelige Tjenester, som saavel Præsterne, som Vagbrødrene af Jesu Selskab under Krigen med Østerrig og Frankrig have ydet, ved at

antage sig de Saaredes baade aandelige og legemlige Pleie, og hvorved de paa en særdeles fremragende Maade have gjort sig fortjente baade af Staten og Kirken.

**Kjøbenhavn.** De seneste Efterretninger fra Rom melde, at Kong Victor Emmanuel d. 21de Novbr. ankom til Staden og blev paa Banegaarden modtagen af den nogle Dage iforveien ankomne Kronprinds, af Ministeren og de communale Autoriteter. Bladene berette, at Kongen af Italien d. 27de har aabnet det italienske Parlament med en Throntale, hvori der henvistes til det Factum, at Paven har foretaget den i f. Nr. omtalte Udnævnelse af nye Biskopper, som et Beviis for, at Garantilooven har indrømmet Kirkens Overhoved den fuldstændigste Frihed (!).

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen** den 3die December. 1ste Søndag i Advent. Kirkeaaets Begyndelse. Sct. Ugars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Advents-andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Advents-andagt med Prædiken. — 4. M. Petrus Chrysologus, Biskop og Kirkeslærer. 5. Ti. Barbara, Jomfru og Martyr. 6. O. Fastedag. Nikolans, Biskop; Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 7. Co. Ambrosius, Biskop og Kirkeslærer. 8. F. Fastedag. Marias ubesmittede Undfangelse (feires offentlig førstkommande Spudag). 9. L. Svants Kaver, Apostel for Ostindien.

NB. Alle Onsdage og Fredage i Adventstiden ere befalede Fastedage.

**Søndagen** den 10de December. 2den Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse. St. Ugars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 11. M. Damajus, Pave. 12. Ti. Vicelinus, Biskop. 15. O. Fastedag. Lucia, Jomfru og Martyr. 14. Co. Translation af den h. Jomfrues Huus til Voretto. 15. F. Fastedag. Octav af Marias ubesmittede Undfangelse. 16. L. Ensebins, Martyr.

**Sognedagsandsjenske:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Løverdagaften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — I Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Løverdagaften Kl. 5—8. — I Kapellet (Lidbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosierer C. B. Lohrer, Tordenfjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Pøglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

# Katholsk Kirketidende.

Fiftende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 26. Søndagen den 17de December. 1871.

---

**Indhold:** Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Belgien, Kjøbenhavn.

---

## Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Sluttet).

Den franske Revolution af 1789 var, som vi i det Foregaaende have antyndet, langsomt forberedt ved den Betragtning af hele Fortiden, som Reformationen først havde indført i Livet. Luthers reformatoriske Optraeden tog nemlig sit Udgangspunkt fra et afgjort Brud med hele den historiske Fortid, men den totale Samfundsomvæltning, hvortil dette Brud i sine Følger skulde føre, blev det en senere Tid forbeholdt at iværksætte. Man kan derfor med Sandhed sige, at hiin Revolution var en Fortsættelse af Luthers Værk, en Oversførelse paa det sociale og politiske Livs Gebet af de Grundsætninger, som kun Tidens Umodenhed og Omstændighedernes Ugunst nødte Luther til at indstrænke til det kirkelige og aandelige Livs Enemærker. Men den Tankeretning, som udgik fra Reformationen, frembragte i England en vantro og mod al positiv Religion fjendtlig Philosophi, som fra Midten af forrige Aarhundrede fandt i Frankrig ualmindelig begavede Beundrere, der vel ved Fødselen tilhørte den katholske Kirke, men, i Forargelse over al den Demoralisation, der herskede i de høiere Kredse af Sam-

fundet — hvor Religionen vel udvortes holdtes i Ære, men i Virkeligheden kun var tilstede som en død og aandløs Form, bag hvilken den indre Forkommenhed skjulte sin Ryggeløshed for Verdens Dine — fattede et lidenskabeligt Had til Christendommen, Geistligheden, Kongedømmet og Adelen. Thi enhver stor udvortes Omvæltning i Verdenshistorien forberedes og begynder altid paa det aandelige Livs Enemærker. Reformationen begyndte den sociale Revolution, som den sig selv mindre klart bevidst tilsigtede, men ikke kom til at gennemføre, paa det Gebet, som hele Middelalderen igennem havde været Udgangspunktet for alle aandelige Bevægelser, det Midtpunkt, hvorom alle Tanker og Dramer dreiede sig; og den franske Revolution forberedes ved den engelske protestantiske Philosophies og de engelske Frihedsgrundsatningers Forplautning til Frankrig, hvor der snart fremstod en ganske ny revolutionær Litteratur, der med forbausende Hurtighed udbredte sine Frembringelser blandt alle Classer af Befolkningen.

At den store Revolution i Frankrig ligesaa lidt havde et udelukkende politisk Formaal, som dens Forganger og Banebrøder i Tydskland i sit inderste Væsen udelukkende havde et kirkeligt og aandeligt Siemed, fremgaaer klart af dens nærmeste Anledning og Motiver — den offentlige og private Velstands Ruin. Dens Hovedsiemed var en social Reform i alle Retninger, dens Ophavsmand ansaae Kongedømmet og Kirken for de væsentlige Aarsager til den Fortrykthed og Elendighed, hvori de to uprivilegerede Stænder befandt sig; og den tredie Stands (Borgerstandens) Ordførere satte derfor alle Kræfter i Bevægelser for at kuldkafe den hele bestaaende Samfundsbbygning, som et Værk, der skyldte hine to Institutioner hele sin daværende, for Folkets Frihed og Velvære fordærvelige Skikkelse. Man harmedes med Grund over den nedværdigede Tilstand, hvori det af Naturen rigest udstyrede Land i Europa var geraadet, og forlangte en radical Omdannelse af Samfundet. Kongedømmet, der i intet Land havde været beklædt med en saa omfattende Magtfulde og omgivet af en saadan Glands,

som i Frankrig \*), faldt som Offer for de vilde Kræfter, som Revolutionen havde løsladt, Christendommen affskaffedes, og Kirken og Geistligheden bleve forfulgte med samme Fanatisme som af Hedenskabet i de første christelige Aarhundreder.

Man har ikke blot dengang, men ogsaa siden, reist den Anklage mod Kirken, at den i Fortiden havde gjort fælleds Sag med Despotismen i Henseende til Folkenes Undertrykkelse, og at den i den nyere Tid ikke alene Intet har gjort for at beskytte den store Mæsse af Folkene mod Misbrugen af den fyrstelige Absolutisme og Adelens Forrettigheder, men at den har tilføiet de katholske Nationer en Skade, der langt overveier alle materielle Tab, ved ikke at sørge tilbørlig for deres aandelige Udvikling. Forjaavidt man indskrænker denne Anklage til Tiden efter Reformationen, da maa enhver uhiblet Historieforster, som alt tidligere bemærket, i det Væsentlige føre den tilbage til denne sidste Begivenhed; thi det var den der, ved at skabe en hidtil ukjendt Fyrstevælde, smedede Lanter for Folkefriheden, ved at tilintetgjøre den geistlige Stands politiske Selvstændighed og Anseelse ogsaa i de katholske Lande, hvor man navnlig i det attende Aarh. saae Regenterne overalt ivrig bestræbte for, i politisk Henseende at bringe Reformationens nye Grundsatninger om Forholdet imellem Stat og Kirke til Anvendelse. Det lykkedes dem saaledes at bringe Kirken og dens Tjenere i stedse større Afhængighed af Statsmagten, og saagodt som ganske lamme deres sociale Indflydelse. I Frankrig saae man Biskopperne beile til den Gæ, at være yndede Hofmænd, ligesom den gamle trodsige Lehnssadel alt forlængst var forvandlet til en smidig og føielig Hofadel. Men den store og for den følgende Tid skabnesvangre Virkning af

---

\*) Aarsagen til den kongelige Gnevældes kraftige Udvikling i Frankrig ligger allerede langt tilbage i Tiden. Alt som de i den tidlige Middelalder grundede store Lehnbesiddelser ved Dødsfald hjemfaldt til Kronen, bleve de inddragne, og ikke, som i Tydskland, bestandig atter bortforlehnede til Andre.

dette Forhold var, at denne Kirkes og Geistlighedens selvforlybte Afhængighed af Statsmagten ikke alene i høi Grad svækkede Bavernes Autoritet, men efterhaanden slog den Forestilling fast i den almindelige Bevidsthed, at Kirken trænger til Statsmagtens Beskyttelse. Man overfaae, at Staten altid fordrer sine Tjenester dyrt betalte: at den til Gjengjæld forlanger, at Kirken skal benytte sin aandelige Indflydelse til at fremme dens reent verdslige og ofte med Kirkes sande Interesser uforenelige Formaal. Man forglemte, at det christelige Statsideal og det deri grundede normale Forhold imellem Kirke og Stat, Christendom og Politik var ved Reformationen forsvundet fra det virkelige Livs Enemærker, og man saae ikke, at Kirkes Interesser nødvendig maatte lide et uforvindeligt Afbræk ved at skulle garanteres af Stater, der indvortes vare affaldne fra Christendommens Grundsætninger. Dette har den seneste Tids Begivenheder tilfulde godtgjort, og vi troe i de ovenfor givne Antydninger at have angivet den sande Grund til, at Kirken, efter at den nu eengang havde bragt sig i dette falste Forhold til Staten, i Folkenes Sine maatte blive anset for medskyldig i alle den fyrstelige Enevældes Forhyndelser mod Samfundet, og deriblandt navnlig ogsaa i Regeringernes Rigebyldighed for Alt hvad der kunde tjene til at fremme de ringere Classers Udvikling baade i Henseende til Oplysning og timeligt Velvære.

Livegenskabet og Bondestandens Trældom florerede ret i det attende Aarh., og man kan ikke nægte den franske Revolution Æren for alt forlængst i de fleste Lande at have brudt dette fornædrende Slaveaag, og at have gjort Bevidstheden om alle Menneskers medfødte Rettigheder levende i den almindelige Bevidsthed. Dette maa Enhver indrømme, hvormegit han end fordommer alle de Uretfærdigheder og alle de Brængebilleder baade af Friheden og Retsbegrebet, som Revolutionen bragte for Lyset. Det guddommelige Forsyn betjener sig nemlig, saaledes som Verden eengang er, af det Onde, der stæer, ligesaa fuldt som af det Gode, Menneskene gjøre, til at fremme sine



vise Hensigter og Planer til vor Slægts Udvikling og Velvære. Men man tør derfor ingenlunde sige, at det, hvorved et Die-med, der i sig selv er godt, opnaaes, dermed er beviist at være skeet efter Guds Villie! Vi tør ikke være nogen Lovl om, at den Vinding, Revolutionerne have bragt det historiske Fremmskridt i aandelig og timelig Udvikling, baade kunde været opnaaet, og mulig ogsaa vilde været opnaaet ad andre Veie, dersom den menneskelige Utaalmodighed havde vidst at fatte sig i den Selvfornægtelse, som Tro og Tillid til Gud under alle Livets Omstandigheder kræve. Men Revolutionerne ere i det Store det fuldendte Udtryk for den Syndens Lov (Rom. 7, 14. 25.), som behersker Naturlivet, og aabenbarer sin Magt i Fidsstaberne's egenvaadige Indskydelse. Det guddommelige Forsøn har igjennem alle tidligere Tider deelviis eller i det Mindre benyttet den Oprørskaand, som er en naturlig Dtring af den menneskelige Selvraadighed, til paa cengang at straffe Tyrsterne for deres syndige Misbrug af Magten, og Folkene for deres gudsforglemmende Tragten efter en ubunden Frihed, der gjennembrøder den guddommelige Lovs Skranke. Men Forsynet betjener sig af det, som Menneskene beslutte og udføre, til at fremme sine Planer til det historiske Menneskelivs Udvikling, Fremgang og Fuldendelse, men saaledes som det er begrundet i den moraliske Verdensordens evige Love: de Gode, som opnaaes ved uretfærdig Selvtægt, maae nødvendig faae en Tilfætning af Bitterhed, og indeholde en Mængde Spirer til indre Forstyrrelse, som forplante deres giftige Virkninger igjennem alle følgende Tider!

I denne Henseende er den første franske Statsomvæltning i alle dens senere Eftervirkninger høist belærende. Al Verden priser „de store Grundfætninger af 1789“, som Kilden til det forbausende Opsving, som den menneskelige Udvikling i alle Retninger siden hiin Tid har taget; thi den nærværende Slægt har forglemmt den uhyre Priis, for hvilken dette Gode er kjøbt, de utallige Menneskers timelige og evige Velfærd, som hiin Begivenhed og dens senere Gjengælfelser har kostet! Men saa modbydeligt det end er at høre den nærværende Tids tanke-

løse Lovtaler over Revolutionerne, som nødvendige Factorer i den historiske Udviklingsproces, eller som uundværlige Overgangsformer til nye og bedre Tilstande, saa vilde det dog paa den anden Side være endnu tankeløse, om Noget vilde ønske det attende Aarhundredes Tilstande tilbage, og ubetinget bryde Staven over den grundige Omdannelse af Samfundet, som Aarene 1789 og 1848 have bevirket. Den gennemgribende politisk-social Reformation, som de have hidført, er et aldeles unægteligt Fremskridt, der vistnok vilde været opnaaet paa en langt ønskeligere Maade, dersom Fyrsterne for et Aarhundrede, eller helst endnu længere siden, havde været tilfunds at imødekomme deres Undersaatters billige og dengang noisomme Ønsker om et ringe Maal af politisk Frihed og Indflydelse paa de offentlige Midlers Forvaltning, samt Affjæffelse af de Misbrug, som ere uadskillelige fra den despotiske Enevaldes og Favorit-systemets Vilkaarligheder. Der vilde saaledes aldrig blevet Tale enten om de store Principer af 1789 eller deres Eftervirkninger af 1830 og 1848. Det Samme gjælder om det andet ulykkebringende Element i Revolutionerne: Oprøret mod den christelige Lov og Fjendskabet mod Kirken. Dersom Kirkens Overhyrder i Frankrig og de geistlige Fyrster i Tyskland havde ladet sig det være mere magtpaaliggende at sørge for Folkets aaudelige Vel, og optræde som dets Talsmænd ligeoverfor Magtens Misbrug, end ængstelig at vaage over Bevarelsen af deres verdslige Herligheder, da vilde de have haft en Støtte i Folkenes Agtelse og Kjærlighed, og Kirken vilde ikke være bleven anseet for at have ydet Haandlangertjeneste for deres Undertrykkere!

Det vilde, som ovenfor sagt, være en stor Bilsfarelse at ansee Forandringen af Statsformen for den nyere Tids Revolutioners væsentlige Diemed. Deres sidste og egenlige Formaal var en gennemgribende social Omdannelse af alle bestaaende Forhold. Det politiske Element eller Forandringen af Regeringsformen betragtedes i Begyndelsen (1789) blot som et nødvendigt Middel for Opnaaelsen af hiint Formaal. Men

efterat dette Middel nu i denne lange Række af Aar, under Liberalismens Fjufferi med alleflags politiske Ideer og Doctriner har fuldfyrdet sit Hverv — at overlade Folkene selv den væsentlige Omsorg for deres sociale Belfærd, og efterat det er blevet saa afnyttet, at dets Afmagt til virkelig og blivende at afhjælpe de meest trykkende sociale Onder er bleven vitterlig for Alle, rører der sig for nærværende Tid overalt i Samfundets Dybder en Utilfredshed med de Resultater, som den politiske Frihed i den sidste Menneskealder har bragt Størstedelen af den europæiske Folkeverden, der har Krav paa ethvert alvorligt Menneskes største Opmærksomhed. Revolutionen krævede Folkenes Deeltagthed i Lovgivningen som Betingelse for Staternes sociale Gjenfødselse, og denne Fordring er fyldestgjort; men den væsentlige Hensigt dermed har viist sig at være forfeilet. Den doctrinær-liberale Lovgivnings forskjellige statsøconomiske Theorier have efter mange sagkyndige Mænds Mening altfor eensidig begunstiget det Capitals Herredømme, hvorover de arbejdende Classer for nærværende Tid beklage sig saa bittert. Nationalvelstanden er overalt i den nyere Tid voget, men den er langt mere ulige fordeelt, end i tidligere, i det Hele langt fattigere Tider; og den Erkjendelse er derfor i den seneste Tid overalt trængt mere igjennem, at et Folks sociale Belvære ikke berøer paa Statsformen, og ingenlunde er betrygget selv ved den meest udstrakte politiske Frihed: den store Mængde af Arbejderbefolkningen har faaet en stærk Fornemmelse af, at den udstrakte Frihed, der allevegne altfor pludseligt har nedbrudt alle tidligere Stranker, der betryggede de særlige Næringsveies Rettigheder, ingenlunde har fremmet deres Belvære, uagtet det i Henhold til den constitutionelle Theorie jo er Folkene selv, der igjennem deres Udvalgte have tilveiebragt denne Lovgivning! Men en Tilbagegang til de forrige fra Middelalderen nedarvede Indskrænkninger i Næringsfriheden, der i tidligere mindre udviklede Tider værnede om en ligeligere Fordeling af Formue og Velstand, maa ethvert fornuftigt Menneske indsee at være umulig. Thi Principet, hvorpaa den nyere Handels- og Næ=

ringssløvgivning hviler, er utvivlsom rigtig, og Enhver maa indrømme, at det har bortryddet en Mængde Hindringer for Talentet og Dygtigheden, som tidligere vare en uretfærdig og hæmmende Skranke for et stort Antal fremstræbende, men ubemidlede Mennesker. Ulykken ligger blot i, at Forandringen er de fleste Steder kommen altfor pludselig, og i den liberale Lovgivnings altfor store doctrinære Gensidighed.

Spørgsmaalet er nu, hvad der maa gøres for at forebnge de Knytter af Samfundordenen, som den nærværende Bevægelse blandt de arbejdende Classer truer med at hidføre, saafremt der ikke skeer noget Alvorligt og Gjennemgribende for at tilfredsstille deres billige Krav til den mere bemidlede Deel af Samfundet, der jo uregtelig bør erkjende det for en bydende Pligt at yde Enhver, hvis Arbeide det ikke kan undvare, et Bederlag, der sikker ham Betingelserne for Livets Ophold. Opfyldelsen af denne Pligt er en Fordring, som Christendommen stiller til ethvert Statsamfund, som anerkjender dens Krav, en Fordring, som absolut maa kunne opfyldes, og derfor ogsaa skal opfyldes nu ligesaa fuldt, som nogensinde før; ja Samfundet har efter vor Formening ikke vanskeliggere ved at efterkomme den, end den langt mindre velhavende Fortid.

Vi have af den foregaaende historiske Udsigt over Fortiden seet, hvorledes den hedenske Oldtid opfattede Ordningen af de sociale Forhold, hvor jammerfulde Tilstande der af dens Haardhertethed og Følesløshed for Menneskets medfødt Værdighed ansaaes for det naturlige og uundværlige Grundlag for et Culturliv, der var blottet for al indre Moralitet, Sandhed og Retfærdighed. Vi have dernæst seet, hvorledes Christendommen stræbte efter at virkeliggjøre Idealet af en Samfundorden, der, saavidt denne Verdens Ufuldkommenhed tillader det, skulde afpræge dens Grundsætninger om Menneskeværd, Menneskerettigheder, broderlig Kjærlighed og Retfærdighed i alle Forhold, i den indre og ydre Politik, saavel som i enhver Form af det sociale Liv. Men vi have ogsaa seet, hvor ufuldkomment dette christelige Stats-Ideal mægtede at gjøre sig gjældende ligeover-

for den i Menneſtenaturen dybt indgroede Egentjærlighed og Egennytte, ſom fremdeles indtil Tidernes Ende vil ſørge for at vedligeholde den ſkarpe Grændſe imellem Guds Rige og denne Verden! Det guddommelige Forſyn maatte derfor, ſom vi i det Foregaaende have bemærket (S. 384), her ſom ſaa ofte betjene ſig af det Onde for at fremme det Gode. Kænsadelens Tyranni og Rivegenſkabets Tryk maatte tjene til Udviklingen af et i Frihed og overenſtemmende med Chriſtendommens Grundſætninger ordnet Borgerliv; og, da dette endelig udarter ved at ſpilde ſin Kraft paa fordærvelige politiffe og religiøſe Partifampe, og under den fyrſtelige Abſolutiſmes og Adelsvældens Aag ſaaer Dinene op for den Afgrund, der aabner ſig under hele Samfundet, maa otter et i ſig ſelv forfærdeligt Onde, nemlig Revolutionen, blive det Redningsmiddel, der eengang for alle ſkulde gjøre Ende paa en Samfundsordning, der i forrige Aarhundrede allevegne mere eller mindre betragtede de ſtore Folkemaſſers Tilværelſe og Frugterne af deres Flid og Arbeide ſom de nødvendige og ſelvfølgelige Betingelſer blot for den forſatte Vedligeholdelſe af den daværende Mængde af ſtore og ſmaa demoraliferende Hoffers, ødsle og udſvævende Fyrſters, og ryggeſløſe Stormands toileſløſe Nydelſeſyge!

Men naar den meeft højrøſtede Deel af Førerne for den nuværende Bevægelſe blandt de arbejdende Claſſer ſynes at finde det i ſin Orden, at deres meeft urimelige og overdrevne Fordringer abſolut maae fyldeſtjgjøres ved en radical Omvæltning af den hidtil beſtaaende Tingenes Ordning, ſaaledes, at det ſom før var det overſte Aag i Samfundet, herefter ſkal være det underſte, og omvendt, naar de i Modſætning til Chriſtendommens Aand og Forſkrifter truende henviſe til Revolutionen ſom den af det ſidſt forløbne Aarhundrede hiſtoriſk afhjemlede og normale Wei til det Maal de eftertragte: da ſeer man her et ſlaaende Exempel paa de fordærvelige Virkninger af de liberale Doctriner, ſom den ved Størſtedelen af de meeft læſte politiffe Blade, iſær igjennem det ſidſte halve Aarhundrede udbredte politiffe Philoſophi har udøvet; man ſeer her, hvorledes

Menigmand har forstaaet sine Læremestere, og filosofherer over Tidens brændende Spørgsmaal! Den doctrinære Liberalisme feer nu med Skræk den i ethvert Land talrigste Klasse af Mennesker, opmuntret — som ved alle tidligere Leiligheder — af det i Frankrig nylig givne Exempel, true med at sammenrotte sig om at omstyrte al bestaaende Orden. Liberalismens Ordførere have nu saa længe leflet med Revolutionstheorien eller Revolutionsprincipet, som Grundlaget for hele den nuværende Samfundsbygning, at Menigmand nu, ophidset af Agitatorer, der speculere i hans Uvidenhed, og vente at komme til at spille en Rolle, paa sin Viis uddrager Consequentserne af de med saa stor Orddram feirede „Principer“. Man er, som ovenfor sagt, kommen til den Erkjendelse, at de politiske Omvæltninger og Reforme utvivlsomt have været fordeelagtige nok for de Kløge og Fiffige, som have vidst at gjøre dem frugtbringende for deres Ergjerrighed og Forsængelighed; men man begjærer nu en anden Frihed og en anden Lighed, end den Tale- og Pressefrihed, den borgerlige Lighed og Frihed for Lovene, hvormed de tidligere Tiders Demagoger affpiste dem, hvis Navn og Blod hjalp dem til at faae Magten i Hænde! Magt, Gre og Binding i stor Stil er nemlig nok til at tilfredsstille det Mindretal, der føler Trang til, og behager sig i at spille en Rolle paa en eller anden af de politiske Partikampes Stuepladse; men den store Masse af Folkene begjærer nu Ligestilling i Velvære og Alles Andeel i Alt, hvad der tidligere har været anseet som Forrettigheder, der naturlig knyttede sig til Fodselen og det Standpunkt af aandelig Udvikling, hvorpaa et Mindretal af heldigere stillede Individuer befandt sig.

Vi skulle ikke her spille noget Ord paa at vise det Forrykte i de Trudsler, som Parisercommunens Beundrere udstøde om at ville efterligne dens Bedrifter; thi det er aabenbart, at Arbejdsclassen Intet kan vinde ved at ødelægge de Formuendes Eiendomme, eller ved at bringe Ulykke og Elendighed over hele Samfundet, saalidt som vi skulle bestæftige os med den

Fordring, som denne Agitations Ledere først i Frankrig, derefter i Tydskland, og endelig ogsaa her have fremsat — at Arbeiderne, som den talrigste Klasse i Samfundet, bør som saadan have en stærk Repræsentation i de lovgivende Forsamlinger, der kan gjøre det muligt for deres Udkaarne at faae Andeel i Regeringsmagten. Vi skulle ligesaa lidt befatte os med at drøfte den urimelige Fordring, at Arbeideren ikke længere skulde lønnes, men at han skulde have en naturlig Ret til Procent-Andeel i Udbyttet af enhver Forretning o. L. Vi have i det Foregaaende blot villet afvikle den historiske Traad, der trækker sig igjennem dette Spørgsmaals i Fortiden forskjellige Udføende, og de tidligere Slægters Besvarelse af samme, samt vise Umuligheden af ethvert Forsøg paa ved menneskelig Kløgt og reent naturlige Midler at raade den Gaade, som Christendommen har gjort til det høieste Problem for den ved dens overnaturlige Virkninger styrkede Menneskeaaend at løse. Vi skulle i en følgende Artikel nærmere gaae ind paa en Drøftelse af de Punkter, som kunne have særlig Interesse for vore hjemlige Forhold, og slutte nærværende Betragtninger med at opfordre Læseren til at overveie, hvor forskjellig Verdens Tilstand baade i Fortiden vilde have været, og nu kunde være, dersom de Fordringer, som Christi Kjærlighedslov opstiller, havde fundet den almindelige Anerkjendelse og Efterlevelse, der ligger i Begrebet om dens universelle Guldighed, og hvis praktiske Gjennemførelse Verden i det Store vilde have ligesaa let ved at iværksætte, som det nu er et Mindretal af troende Christnes Salighed og Glæde at erkjende deres evige Guldighed, og i det Smaa efter Evne at gjøre dem gjældende!

## Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** „Den kongelige Hædersmand“ — som Enthusiasterne fra Aarene 59 og 60 i sin Tid titulerede Kongen af Italien — har nu ogsaa behaget at udstrække sine Hænder efter Andrea Sklosteret af Dvirinalet. Dette Kloster, hvor Jesuiterne nu for Liden have deres Noviciat, skal nemlig ifølge et kongeligt Decret indrettes til Hestestald og Vognreniser for Hs. Majestæt. Det skjønne Capel, som indeholder en Mængde historiske Mindesmærker (om den h. Ignatius, Rodriguez, Petrus Canisius, Cardinal Bellarmin, Franz Borgias o. Fl.), samt flere værdifulde Kunststætte, skal nu profaneres af en Vandalsisme, som kun finder sin Lige i Barbariets Liden! Dog, dette er endnu ikke Alt. I en Gang ved Siden af Høialteret seer man Carl Emmanuel IV.' Grav. Denne Konge af Sardinien nedlagde i Aaret 1802 Regeringen og trak sig tilbage til Rom, hvor han i Aaret 1815 antog den h. Ignatius' Regel, og 1819 endte sine Dage i dette Huus. Hans Gravmæle erindrer om den Protest, som Jesuiterordenens General, P. Beckx, i Aaret 1860 nedlagde mod den kongelige Hædersmands første Forgriber paa Næstens Eiendom. Det heder i dette Document: „Jeg retter denne Protest til Deres Majestæts Samvittighed, og nedlægger den paa Deres Majestæts berømmelige Forgænger, Carl Emmanuel IV.' Grav, som for 45 Aar siden frivillig gav Afkald paa den Krone, som Deres Majestæt nu bærer, for at ende sine Dage her i vort Noviciat, hvor hans Støv hviler. Denne Konge fandt den Fred, han søgte i det Samfund, som Deres Majestæts Regering nu forfølger med det bitterste Hæd.“

Den nuværende værdige Værling af Huset Savoyen blev for et Par Aar siden greben af en flugtlig Følelse af Anger over sin Udfærd mod den h. Stol. Det var i Efteraaret 1869, da en svær Sygdom bragte ham paa Gravens Rand, at han bad Pius IX. om Tilgivelse. Gud staaende dengang hans Liv, for at forunde ham Tid til at affone det Onde, han har gjort; men han følger nu sine Uretfærdigheders Maal ved at udstrække sine sacrilegiske Hænder efter sine Afnærs Grave!

Da imidlertid det sydamericanske Collegium har Station i dette Kloster, imødeseer man en Protest baade fra Kaiseren af Brasilien og de sydamericanske Republikker. Wien Regeringen har givet saa mange Beviser paa den hensynsløseste



Kingeagt for den private Eiendomsret, at man ikke har Grund til at vente nogen Virkning af disse Reclamationer.

— „Diter. Volksfr.“ beretter: „D. 10. Novbr. har Regeringen udført en ny Heltægjerning. Klosteret „Incarnazione“ (det saakaldte Barberina) blev paa hiin Dags Morgen stormet af Gendarmere, Murere og Snedkere, og de gamle Klosterporte faldt for Slagene af deres Dyr og Hammere. De stakkels 17 Konner bleve nødte til at forlade Klosteret, og i en øsende Regn løbse deres rørlige Gode paa nogle Karrer for at søge Tilflugt andensteds. Flere fornemme Familier sendte imidlertid strax deres Equipager og modtog disse huusvilde Ordensøstre. Fyrst Barberini, hvis Familie har stiftet og er den retmæssige Eier af dette Kloster, havde allerede tidligere ved en Proces søgt at beskytte sine og Klosters Rettigheder mod dette alt for længere Tid siden decreterede Overgreb; men han tabte Processen i første Instants, og, tiltrods for hans Erklæring om, at ville appellere, har man alligevel exsequeret Dommen! Man gav Fyrsten det Svar paa hans Protest, at han skulde blot tage sig vel iagt, saasom man mulig ogsaa kunde have Brug for hans eget Palais. Det ene med det andet var jo kommet fra Paver!“

— Hermed hentydedes til Pave Urban VIII.' Gunstbevisninger mod sin Slægt (Familien Barberini). Beretningens Forfatter bemærker hertil, at naar man efter halvtredie Aarhundreders Forløb af denne Grund vil consistere Familien Barberinis Eiendomme, saa kunde man med samme Ret gjøre det Samme med flere af de meest ansete romerske Adelsfamiliers.

— Alle de politiske Blade, af hvilke den herværende Dagspresse øser sine Beretninger, om hvad der foregaaer i Rom og Italien, omtale naturligtviis det italienske Parlaments Åbning i Rom som noget særdeles glædeligt og betydningsfuldt: Kongen har „holdt sit Indtog under det romerske Folks almindelige Jubel“, og „Man“ (vel at mærke: ingenlunde det romerske Folk) imødesaae med Utaalmodighed den længselsfuldt forventede Dag, da den lovgivende Forsamlings Åbning skulde befæste den formentlig uforanderlige Variighed af det saa vidunderlig hurtigt og med saa stor Lethed opnaaede Resultat: det evige Rom Italiens Hovedstad! Vi bemærke blot, at det er en gammel Skade ved saamange menneskelige Forventninger, at de glemme at tage to meget betydningsfulde Omstændigheder med i deres Beregninger, nemlig: det guddommelige Forsyns mulige sidste Henfigter og alle menneskelige Tings Ubestandighed og Foranderlighed!

**Belgien.** Efterat flere Berlinerblade havde søgt at udbrede den ligesaa ondskabssfulde som taabelige Bagvaskelse om Jesuiterne i Genf og Belgien, at de underholdt hemmelige Forbindelser med Socialdemokraterne og „Internationale“, og stadig betalte store Pengesummer (!) til denne sidste Forening, bringer „Genf. Corresp.“ en Skrivelse fra Bryssel af 9. Novbr., der med stor Indignation omtaler et i Fyrst Bismarcks officiose Organ „Nordd. allg. Zt.“ mod den belgiske Regering\*) rettet Angreb, hvori Belgien betegnes som Arnestedet for de Complotter, der for nærværende Tid udbruges af „de sorte Jesuiter“ i Pagt med de „røde Jesuiter“, for at berove Verden de Velsignelser, som den kaiserlig germaniske Fredspolitik har tiltænkt Verden! Den Uforstammethed, hvormed denne Bestyldning fremføres, har i officielle Kredse vakt saameget desto større Forbauselse, som hver Mand i Belgien veed, at det herskende Demagogi, i Lighed med hvad der allevegne er noksom bekjendt, ikke har mere afgjorte Tjender, end de saakaldte „Ultramontane“ eller „Clericale“. Skrivelsen henviser til yderligere Bekræftelse paa denne Sandhed til flere belgiske Biskoppers Hvrdebrev. Men det er især den truende Tone, som det berlinste Blad tillader sig mod et mindre Lands Regering, der overalt har vakt en vis Sensation, medens man dog paa den anden Side beroliger sig med, at det Hele sandsynligviis er en af den forrige belgiske „liberale“ Premierminister Frère Urban foranstaltet, og i de intime Forbindelser imellem det preussiske og belgiske Frimurerie begrundet Demonstration, der var anlagt paa at forstrække det forhadte „clericale“ Ministerium. Den nysnævnte liberale Ministers Charakter og Politik ere nemlig saa nær beslagtede med den tydske Rigskantslers, og de doctrinære belgiske Blade have været saa ødsle med Lovtaler over Fyrst Bismarcks Statsmandsviisdom, at man ikke kan undre sig over, at han ikke ugjerne til Gjenjæld ydede hiint Parti en lille Haandsrækning til at styrte et „clericalt“

\*) Man forglemme ikke, at den nylig frattraadte belgiske Regering af den liberale Presse bearedes med Benævnelsen „clericale“, og at det var i dens Egenkab af at repræsentere den store Majoritet af det katolske Land Belgiens Befolkning, at den har været Gjenstand for en af det politiske og religiøse-radicaler Parti foranstaltet revolutionær Opbudselse af Udskuddet af den meest demoraliserede Deel af Befolkningen i Bryssel og et Par andre af de større Byer.

Ministerium, eftersom saadanne Ministerier overalt maae være ham meget ubefeilige! Men det aftraadte belgiske Ministerium havde den langt overveiende Fleerhed af Folket og Kamrene paa sin Side, og det faldt følgerig vanskeligt at styrte det, med mindre man kunde bringe Publicum i Angst for Forviklinger med Udlandet, der truede med at sætte den nationale Selvstændighed paa Spil!

**Kjøbenhavn.** Samtidig med de tydske Biskoppers Vidnesbyrd til Gunst for Jesuiterne (s. Nr. 25) offentliggjordes i Mainz en Erklæring fra et Antal af 257 ansete katolske Mænd fra alle Egne i Tyskland, der protesterer imod Protestantforeningens Competence til at vedtage Resolutioner mod Ufeilbarhedsdogmet og Jesuiterne, medens den tillige fremhæver det Uhorste i hien Krigserklæring mod hele det katolske Tyskland, tilligemed det Hadefulde og Hensynsløse i i dens Motiver og Diemed. Den henstiller dernæst det Factum til D'Yrr. Bluntschlis og Consorters nærmere Overveielse, at de siden Aaret 1848 aarlig i en af de større Stæder i Tyskland stedfundne katolske Generalforsamlinger stedse samvittighedsfuldt have afholdt sig fra al Polemik mod andre Confessioners Anskuelser og Bestræbelser. Erklæringen afviser med Bestemthed den Insinuation, at nogensomhelst Partiretning skulde have forledet Kirken til at vedtage Beslutninger, eller taale Forhændelsen af „Vardomme, der antaaste Statens og det tydske Riges Souverænetet, forstyrre den confessionelle Fred og true Lands- og Samvittighedsfriheden samt hele Culturen med Undergang“, og optræder ikke mindre afgjort mod den ligesaa taabelige Resolution mod Jesuiterordenen. Den appellerer til hvad ethvert sandhedskjærligt og arligt Menneske i det protestantiske Tyskland, der nogensinde er kommen i Berøring med Jesuiterne, maa have erfaret baade om deres private Liv og offentlige Virksomhed; og, idet den henstiller det praktiske Spørgsmaal til de intolerante protestantiske Zeloters nøiere Overveielse: hvad de vel vilde tænke om en Bestrævelse fra katolsk Side for at bringe en almindelig Forsølgelse igang mod Medlemmerne af Protestantforeningen, slutter den med at henvise til visse Forhandlinger paa den sidste tydske Rigsdag, der noksom vise, at Katholikerne ikke begjære Andet eller kæmpe for Andet, end hvad der i ligesaa fuldt Maal er deres Ret, som den Deel af deres Landsmænds, som synes saa ganske udelukkende at lægge Beslag paa alle i Lands- og Samvittighedsforholdet begrundede Rettigheder.

— Vi have, efterat Bladet allerede var sluttet, modtaget Beretninger fra Odense og Randers om Hs. Hoiarv. Hr. Præfect Grønders Nærvarrelse paa disse Stationer for at meddele Confirmationssacramentet. Vi imødesee en lignende Beretning fra Fredericia, og skulle da meddele dem samlede i næste Nr.

### Marieforeningen.

Møde Søndagen d. 17. Decbr. Eftermiddag Kl. 4.

Da der i dette Møde skal vælges en ny Bestyrelse, bedes Foreningens ærede Medlemmer at gjøre Mødet saa talrigt som muligt.

### Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen** den 17de December. 5de Søndag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Adventsøndag. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Adventsøndag med Prædiken. — 18. Al. Forventning af Frelserens Fødsel. 19. Et. Ferialdag. 20. O. Fastedag, Ferialdag. 21. Co. Thomas, Apostel. 22. F. og 23. L. Fastedage.

NB. Onsdag den 20de, Fredag den 22de og Lørdag den 23de December ere kirkelige Tapperdage.

**Søndagen** den 24de December. 4de Søndag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Adventsøndag. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Adventsøndag med Prædiken.

**Mandagen** den 25de December. Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Fødsel. 1ste Juledag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 5 første Levitmesse. Fra Kl. 6½—9½ hver halve Time en stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Efterm. Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Midnat Kl. 12 første Høimesse. Kl. 12½ stille h. Messe. Kl. 9 Form. anden Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.

**Tirsdagen** den 26de December. Sanct Stephans' festlige Mindedag. 2den Juledag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 27. O. Johannes, Apostel og Evangelist. 28. Co. De uskyldige Børn. 29. F. Thomas, Martyr og Biskop. 30. L. Octavdag.

**Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7. og 8½ Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagaften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½ Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagaften Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

# Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

---

N<sup>o</sup> 27. Søndagen den 31te December. 1871.

---

**Indhold:** Det henrundne Aar. — Kirketlige Efterretninger: Rom, Italien, Berlin, Cöln, Odense, Fredericia, Randers.

---

## Det henrundne Aar.

Afslutningen af det Aar, som vi idag tage Afsted med, opfordrer i høiere Grad, end det i lang Tid har været Tilfældet, til at tænke tilbage paa det, som er steet, og klare sig Betydningen af de Omstiftelser, som den os nærmest liggende Fortid har hidført, for med Fatning, Tillid og Haab at kunne træde over Dørtærskelen til den gaadefulde Fremtid, der med det nye Aar aabner sig for os. De to sidste Aar have paa en forførdelig Maade virkeliggjort de Bekymringer og sørgelige Fremtidsahnelser, som dets Forgængere, hvergang de toge Afsted, maatte opfylde ethvert alvorligt og tænkende Menneske med. Samtidens Følelser og Meninger om Glæde og Sorg, Frygt og Haab ere jo imidlertid ved denne Leilighed, som ved saa mange af Tidens enkelte Tilfiskelser saare forstjællige, og Bevidstheden om den Klost, der i det alvorligste og vigtigste af alle menneskelige Anliggender overalt i vor Tid deler Samfundet i to fjendtlige Leire, udøver især i saadanne Dieblikke en nedtrykkende Virkning. Men denne Modsatning i Følelser er i hiint Tidssrum bleven mere betegnende, end før. Thi Verdensmagternes Anerkjendelse af den Udaad, som, efter længe at være forberedt, i sit første Stadium tilhørte den sidste Deel af det

forudgangne Aar (20. Septbr. 1870), men som vi dengang dog endnu havde Grund til at antage for et forbigaaende Uveir, den er jo i en stor Deel af Verden, og navnlig i hele det Samfund, der nærmest omgiver os, hilset med Bifaldsjubel, som noget Glædeligt, som en sand Binding for Verden i det Hele og Store!

Vi kunne forstaae, at hele den Deel af Menneskeheden, som anseer Religion for en forældet Ting, som vor Tid ikke mere har Brug for, og Trangen dertil for en i sundue Tidens Fordomme begrundet Svaghed, — vi kunne forstaae, at denne Deel af Verden længe kan have følt en brændende Utaalmodighed efter at see de Forhaabninger virkeliggjorte, som efter dens Formening nu ere kronede med et saa afgjort Held, at der ikke synes at kunne være nogen Tvivl om, at den gjenstridige Magt, som i saa mange Aarhundreder har modstaaet alle Angreb, nu for stedse er brudt, og de Hindringer, den hidtil har lagt i Veien for Tidsaandens Bestræbelser, for bestandigt fjernede. Vi kunne forstaae, at alle de, som befinde sig bedst ved at vide sig frigjorte fra alle Hensyn til en højere Verdensorden, og maale alle timelige Omstiftelser med den Aen, som Lykkens forbigaaende og tilfældige Gunst ved enhver Leilighed tilbyder den tankeløse Letfærdighed, — vi kunne forstaae, at den Slags Mennesker kunne troe, at det nu endelig maa være forbi med Pavedømmet og Katholicismen, eller med andre Ord, med Christendommens Indflydelse som en selvstændig Samfundsmagt, fordi Pavens verdslige Throne er bleven et Bytte for Revolutionens brutale Angreb, og dens Omstyrtning synes officielt anerkjendt af alle europæiske Hoffer. Men hvad vi ikke kunne forstaae, er, at Glæden over en Tildragelse, der saa smertelig berører alle sande Katholiker, at den deles ogsaa af Størstedelen af de Ikke-Katholiker, som ere sig klart bevidste, at de holde de christelige Troesfandheder i Væge, men ere hildede i en aldeles falsk Forestilling om, hvad der tjener til den Sags Fremme, hvis Interesser de mene sig særlig kaldede til at haandhave.

De antage, at vore Nederlag nødvendig maae blive deres Binding, forsaavidt som de jo ere de naturlige Arvinger til og Repræsentanter for det Staudpunkt, hvorfra den katholske Christendom tilforn i en fra den nærværende meget forffjællig Tid blev bekæmpet. Det var jo som bekjendt Reformationens oprindelige Grundtanke, fuldstændig at tilintetgjøre Pavedømmet og Katholicismen; og, saasom Reformatorerne's Efterfølgere alle have været enige om, i denne Retning at fortsætte deres Gjerning, har man løbet sig fast i den Formening, at det tilsidst maa lykkes at fortrænge den besværlige Modstander fra den Plads i Samfundet, som efter en højere Ret antages at tilkomme den rensede, ved Reformationen fra Fortidens Bildfarelser formentlig befriede Christendom. Men man overseer her ganske den nysomtalte Forffjæl paa Tiderne. I det sextende og syttende Aarhundrede tillagde man Religionen og de religiøse Interesser en Betydning for det offentlige og private Samfundsliv, som Nutidens Tankegang ganske frakjender dem. Man bekæmpede dengang lidenskabeligt det katholske Dogme, fordi det ikke var den Tids Sværværdigt nok, fordi det skulde have forvansket den oprindelige Christendom. Nu derimod er det netop det positivt Christelige i enhver af de to Hovedformer, som dengang kæmpede mod hverandre, der fornægtes og er Gjenstand for Bantroens hadefuldeste Angreb. Den protestantiske Nættroenhed, saaledes som den i hiin Tid blev gjort gjældende mod den katholske Christendom, er den nærværende Tids antichristelige Tendenter ligesaa modbydelig som det katholske Dogme. Hertil kommer endnu een Omstændighed, som synes os egnet til at have alle Illusioner i denne Retning. Saa vist det nemlig end er, at det antichristelige Element for nærværende Tid har en stor Magt i den katholske Christenhed og spiller en stor Rolle paa den politiske Skueplads, saa er der dog atter her den store Forffjæl, at, medens Fornægtelsen og Bantroen er i en afgjort Minoritet i den katholske Kirke, da er den i den protestantiske Verden i en ligesaa afgjort Majoritet! Den positivt christelige Retning i de mange fra hverandre afvigende ikke-katholske Reli-

gionsfamsfund er allevegne faa svagt repræsenteret, at det aldrig kan tænkes, at den — om vi endog for et Dieblif vilde forudsætte Muligheden af det Umuligste af Alt: den katholske Kirkes Undergang — kunde blive en Arving af den katholske Kirkes religiøse og sociale Indflydelse, selv om det kunde tænkes muligt, at alle, hidtil i flere vigtige Punkter fra hinanden afvigende positive Retninger af Protestantismen nogenfinde skulde enes om en bestemt Opfattelse af de kristelige Dogmer. Det er tværtimod en afgjort Sag, at, selv om man tænker sig begge disse Umuligheder som sandsynlige Virkeligheder, er Rationalismens og alle fornægtende Retningers Strømning faa bred og mægtig i den protestantiske Verden, at den, i Forbund med den antichristelige Stormflod i den fra den katholske Kirke affaldne sydeuropæiske Frimurerliga, aldeles vil bortskylle og henveire den lille troende Minoritet i de protestantiske Menigheder! Den overmægtige Majoritet vilde under hiin Forudsætning ikke blot finde den Anmasselse aldeles utaalelig, at hiin lille Minoritet vilde indbilde sig at være Reformationens rette Arving ligeoverfor den uendelig større Fleerhed, som Videnskaben forlængst har anerkjendt for at være de rette Fortsættere af den reformatoriske Gjerning, for at være de rette Bærere af Reformationens Princip; men hvad de radicale Nyprotestanter i Forbund med de katholske-fødte og døbte Atheister vilde kalde en endnu langt utaaleligere Anmasselse, vilde være den Indbildning, at Verden, naar det endelig var lykkedes den at blive den meest seiglivede, haardnakkede og mægtigste Fjende af dens Frihed og Røksalighed qvit — efter at have seirrig udsægtet en saadan Kamp, skulde bøie sig under en anden Form af „forældet Overtro“, som i sin oprindelige Skikkelse dog kun var en vilkaarlig Levning af den „katholske Snurdeig“, som det maatte kaldes den nærværende Tids meest glimrende Bedrift grundigt at faae udrenset!

Maa enhver alvorlig Christen allerede beklage den sorgelige Forandring i den kristnede Verdens aandelige Tilstand, at det førstomtalte store Antal af Nutidens Menneffer



aabenbart ere blevne kjede af den paa Christendommen byggede Samfundsborden, og igjen ville tilbage til Hedenskabet — beklage den Indbildning, at dermed skulde opgaae en hidtil ukjendt Klarhed over Tilværelsen, fordi man da havde en klar bevidst Forkastelse af hele den foregaaende christelige Udvikling til Forudsætning, — maa enhver sand Christen allerede hellig beklage denne unaturlige Tilstand og Tankegang: da maa man endnu mere beklage den sidstomtalte bedrøvelige Blindhed, der bringer det Mindretal af de fra vor Kirke adskilte Christne, som ere enige med os i at ansee Religion og Christendom for Grundlaget for Menneskehedens blivende Velfærd og Lykke, til at forene sig med Christendommens meest afgjorte Fjender i Dnsket om den katholske Christendoms Udrøddelse, i den forsængelige Tro paa Muligheden af dette Dnskes Virkeliggjørelse, og i Bestræbelserne for at hidføre denne Katastrofe. Vi finde det at være en i sig selv ubegribelig Selvomdfigelse, at Mennesker, der troe paa Aandens og de aandelige Kræfters Magt over alle Bevægelser i den materielle Verden — i Omstyrrelsen af Pavens verdslige Kongedømme kunne see et bestemt og useilbart Barsel om, at det snart maa være forbi med hans aandelige Magt, eller med den katholske Kirkes Magt over Samvittighederne; og vi kunne ligesaa lidt begribe, at man kan være blind for de ovenfor antydede sidste Resultater af den forhaabede Seir over Katholicismens sociale Magtstilling. Det er som sagt en afgjort Sag, at den Indflydelse paa det offentlige Livs Forhold, og den Magt over de enkelte Menneskers indre Liv, som den katholske Christendom nu Aarhundreder igjennem har udøvet efter en ganske anden Maalestok end alle andre Religionsformer tilsammen, at denne Indflydelse mindst af alle vilde tilfalde enten den orthodox-høifirkelige Protestantisme eller nogensomhelst af Pietismens forskjellige Afstgninger. De vilde alle tilhøbe under Haanlaten blive tilbageviste fra det Høisæde i Aands- og Kulturlivets Verden, som de hver for sig foregøgle sig forsængelige Forhaabninger om, engang ganske eksklusivt at komme til at indtage!

Man behøver isandhed ikke at være nogen Prophet, for med

Sikkerhed at kunne forudsige dette. Den katholske Kirke er nemlig den eneste af Verdensmagterne uafhængige og selvstændige Repræsentation for Christendommens aandelige Magt over Verden. Den er den beviislige Skaber og mere end tusindaarige Bogter af den Civilisation, som har gjort den til Christendommen omvendte europæiske Folkeverden til det, den er, som har udviklet alle de Livsformer, hvorved denne Deel af Verden adskiller sig baade fra Fortidens og Nutidens Barbari. Den har indtil den Dag idag holdt sin beskyttende Haand over den christelige Samvittigheds Rettigheder; den har stedse været det uroffelige Bolværk, mod hvilket Verdensaanden, rustet med alle Verdensmagtens fjødelige Vaaben, fra Aarhundrede til Aarhundrede har rettet sine Angreb, uden at det hidtil er lykkedes den at gjennebrude det; og den har, i det den vargede for sit eget nærmeste Omraade, tillige forhindret de fjendtlige Magter, som den med Aandens Vaaben bekæmpede, fra at tilintetgjøre de kirkelige Skabninger, som hine Magter i en tidligere Tid havde benyttet som et Angrebsvaaben imod den. Vi bede nemlig vore Modstandere vel at betænke, at alle andre kirkelige Institutioner, end den katholske Kirke, ere Statsmagtens og en antikatholsk Politiks Afjødninger, og at de derfor alle ere afhængige af de verdslige Magthaveres, af Fyrsternes og Folkevilliens velvillende Gunst eller Ugunst; og vi bede dem endvidere vel at mærke sig, at, saafremt det dengang, da Pius VI. i Aaret 1798 førtes i Fangenskab til Frankrig, og den romerske Republik proclameredes, havde været forbi med den katholske Kirke og Christendom: da vilde alle protestantiske Cultusformer med det Samme været forsvundne, uden at de havde været istand til at reise en saadan Kamp for deres Tilværelse, som den, der i hine skabnesvangre Aar godtgjorde den katholske Christendoms guddommelige Sædelse. Det var i det sidste Aar af forrige Aarhundrede i det store, af Revolutionens antichristelige Aand gennemtrængte europæiske Samfunds Dine en Kjendsgjerning, at Pavedømmet nu for bestandig var afføstet; og den Mening, at det var umuligt, at der uogensinde for Eftertiden mere kunde blive Tale

om Paver, stod dengang ligesaa fast i den almindelige Bevidsthed, som det christelige Dogme i tidligere Tider havde staaet! Men see! Allerede i det næste Aarhundredes Begyndelse forbauses Verden ved at see det gamle Ord stadfæstet, at „Petrus dver aldrig“! Pius VI. var vel død i fransk Fangenskab d. 29de August 1799; men mod Aarets Slutning havde 35 af de landflygtige, i forskjellige Lande adspredte Cardinaler samlet sig til et Conclave i St. Georgsklosteret i Venedig (1. Decbr. 1799 — 14. Marts 1800), og valgt Biskoppen af Imola, Gregor Barnabas, til Pave under Navn af Pius VII., og den 3. Juli samme Aar vendte den nye Pav., under de mod Frankrig forbundne Magters Beskyttelse og hilset af det romerske Folk med Jubel, tilbage til Christenhedens Hovedstad. Det varede imidlertid ikke længe, før en ny Uveirstorm reiste sig mod den h. Stol. Bonaparte havde vel, dengang han som Cneconsul tiltraadte Regeringen over den franske Nation, erkjendt Umuligheden af at styre et Land, hvis Befolkning havde lidt et saadant Skibbrud paa Religion og Tro, som Tilfældet dengang var med det franske Folk, og afsluttede derfor, saasnart Verden atter nød en kortvarig Fred (Juli 1801) et Concordat med Pius VII. om Gjenoprettelsen af den katholske Cultus i Frankrig. Men, da Lykken i de følgende Aar i den Grad begunstigede Napoleon I.' ærgjærrige Planer, at han, efterat have knuust hele Mellemeuropas Modstandskraft, troede at det, som han ved Aarhundredets Begyndelse havde mistviolet om i Henseende til Frankrig, herefter kunde lade sig gjøre i endnu større Stil — at hele det underkuede Europa kunde regeres uden Religion: da fremkaldte han ved Fordringen om et Angrebs- og Forsvarsforbund mod hans Fjender — en Fordring, som han vidste, at Pius VII. som Kirkens Overhoved paa det Bestemteste maatte afvise — en ny Conflict med Kirken og den h. Stol, der endte med, at Paven d. 6. Juli 1809, ligesom hans Forgænger, paa en voldsom Maade blev bortført fra Rom, og maatte tilbringe fem Aar i fransk Fangenskab, medens Kirkestaten i dette Tidrum behandlede som en fransk Provinds. Men det er noksom

bekjendt, at intet af alle de Misgreb, hvori den mægtige Verdenstyrer paa sin Nykkes høieste Tinde gjorde sig skyldig, siden, da hans Stjerne begyndte at blegne, angrede ham mere, end denne Kamp mod Kirken. Samtidig med, at den store Erobrer maatte frasige sig Herredømmet baade over Frankrig og Storstedelen af Europas Riger og Nationer, holdt Pius VII. under sit Folks jublende Begeistring sit Indtog i Rom (24. Mai 1814)!

Men den nærværende Slægt synes veent at have glemmt disse Begivenheder fra Aarhundredets Begyndelse, naar det mægtige Parti, der nu overalt dominerer den offentlige Mening, fortrøster sig til, at det Formaal, som Revolutionen forfejlede, dengang da dens Magt culminerede i en Personlighed, der henrev al Verden til en Beundring af Geniets Kraft, som uærmede sig Hedenkabets Forgudelse af Oldtidens Heroer — at det nu skulde være opnaaet! Den sacrilegiste Førgribelse paa Kirkens guddommelige Rettigheder, som efter hin gigantiske Aands egen Tilstaaelse blev Kilden til de Gdmygelses og Ulykker, der i de følgende Aar overgik ham\*) — mon den virkelig nu skulde være feirrig gennemført af en Konge, om hvem man, uden at gjøre sig skyldig i Majestatsforbrydelse, med Sikkerhed kan sige, at han er saa langt fra at repræsentere nogensomhelst af Verdensaandens Kraftnyttringer, at det tvertimod er vitterligt for al Verden, at hans karakterløse, for al Betydning i Aandens Verden og for al moralsk Holdning blottede Adfærd nu i en Række af

---

\*) Napoleon I. bemærkede, da han stod paa Magtens og Lykkens høieste Tinde, ikke, at Folkene i deres Uvilje mod den idelig Aar efter Aar gjentagne Afslagtning af den kraftigste Deel af Ungdommen, og forpiinte af de Ubsugelses, som hans Krigslyst hjemførte dem alle med, i samme Grad, som han fandt det let at undvære al Religion og Tro, sølte en stedse vøgende Trang til Christendommens Trøst, og at Paven derfor var mere værd i Folkens Øine, end han og alle de blodige Zbrætter, hvorpaa han grundede sin Storhed, og hvori han sølte et Velbehag, som hører til den Aands Mysterier, hvis Mission han fuldbørbede.

Har har nedværdiget ham til at være et tjenende Redskab for Udførelsen af det italienske Frimureries Planer?

Den Kulsviertro, hvormed en stor Deel af vor ærede Samtid klamrer sig fast til denne urimelige Indbildning, har længe været os ligesaa ubegribelig, som Begejstringen for den italienske Revolution og Italiens Enhed — forjaavidt denne sidste har fundet Sympathi hos den bedre Deel af Samfundet — har forbauset os ved den letfærdige Tankeløshed, hvorom den vidner. Thi en Begivenhed, der ved at anerkjendes af alle Stormagter og bifaldes af alle Smaaagter, er et flaaende Vidnesbyrd om, at al offentlig Ret i de internationale Forhold er totalt afføjet og tilintetgjort — en saadan Kjendsgjerning synes dog mindre egnet til at være Gjenstand for synderlig Glæde og Beundring, og allermindst for den Henrykkelse, hvormed Victor Emmanuels, Cavour's og Garibaldi's Bedrifter ere blevne fejrede hertilands, baade før og efter vort Fædrelands Sonderlemmelse i Medfør af den samme Raverettens Grundsatning, der først blev bragt i Anvendelse mod Kirkestaten! Man mærk sig nemlig vel: denne moderne, af Napoleon III. proclamerede Politik begyndte sit Bærf i Italien og med Paven's Besiddelser, og det laae da den napoleoniske Politiks skarpsynede Medbeiler i Berlin nær at uddrage den Slutning af det Skete, at, kunde Christenhedens Overhoved, den offentlige Rets tusindaarige Vogter, med alle Fyrsters og Statsmands Billigelse, og under den toneangivende og altid meest larmende Deel af Samtidens Bravoraab og Bifaldsklap beroves sine Lande, og turde man uden al Betænkelighed sætte sig ud over de katholske Folks Protester mod dette Overgreb — hvad Vægt vilde da den offentlige Mening tillægge Kongen af Danmark og det lille, i Magtens Vægtstaaal saa lidet værende danske Folks Rettigheder?

Vi kunne ikke undlade at knytte det Dvske til disse sidste Bemærkninger, at alle de blandt vore ærede Landsmænd, der have været saa iltre i deres Begejstring for de tre ovennævnte Italienerne og deres dengang almægtige corsicanske Patron,

engang maatte blive istand til, i koldbodig Ro at gjøre sig Rede for, hvorvidt den dybere liggende Aarsag til den her omtalte Inconsequentz — den skinsyge Uvillie mod den katholske Kirkes sociale Indflydelse, hidtil kan synes at have baaret Frugter, som den bedresindede Deel af Menneskeheden har Grund til at glæde sig over, og hvad man tør vente sig af en Fremtid, der hylder den Grundfætning, at man i det offentlige Liv ustraffet tør trodsje al Autoritet og træde de heiligste Rettigheder under Fødder!

Men naar den Jubel, hvormed de italienske Bedrifter saa længe ere blevene hilsede, ikke sjældent er bleven krydret med en eller anden bidende Bemærkning om, hvorlidet de nærværende Tilstande i alle katholske Lande retfærdiggjøre den katholske Kirkes og den katholske Christendoms Præstationer i religiøs Henseende; naar man med Henviisning til de store katholske Lande, Italien, Spanien, Frankrig, Østerrig, ofte har spottet over alle de Forargelser, hvoraf den „enesaliggjørende Kirke“ for Tiden er opfyldt, og trøster sig med, hvor ærbart og dydigt i Sammenligning hermed Alt seer ud i den protestantiske Verden: da have vi intet andet Svar til vore ubefoiede Dommere, end Apostelens Ord: „Dømmer ikke Noget før Tiden (1. Cor. 4, 5)!“ Det er ganske vist, at den nærværende Tid er for Guds sande Kirke en Dommens Tid, en Hjemfølgelses Tid, en Bodens Tid, hvori mange baade Fortids og Nutids Synder og Daarligheder skulle affones; men den er med Guds Hjælp — hvad der kjendelig viser sig overalt — ogsaa en Renselses og Fornælsens Tid! Men man erindre sig da vel, at, naar Gud dømmer og straffer, da sommer det sig bedst for Mennesker at tie, og tænke Enhver især paa sig selv og sin egen Brøde; thi Ingen gaaer fri! Dommen begynder blot altid fra Guds Huus og med Herrens Egne, siger netop den Apostel, paa hvem Kristus har bygget ikke blot den Romerske, men hele den Almindelige Kirke (1. Pet. 4, 17); men „begynder den først fra os,“ tilføjer han, „hvad Ende vil det da faae med dem, som ikke troe Guds Evangelium?“ Man glemme dog ikke heller reent Herrens egne

Ord: „Gaaer det saa med det grønne Træ, hvad vil da stæe med det tørre (Luc. 23, 31)?“ Naar Dommen nemlig engang siden begynder over den protestantiske Verden — hvorledes mener man da, at det vil gaae med det udrensede og udvandede Evangelium, paa hvilket Ingen længere for Alvor troer, og med de af Folkelunet afhængige „Kirker“, for hvis Skyld Ingen vil føle nogen Tilskyndelse til at blive Martyr?!

### Kirkelige Efterretninger.

**Rom.** Samtidig med at det enige Italiens Konge i sin Throntale d. 27. Novbr. i alle europæiske Gesandtscabers Nærværelse proclamerede „Fuldendelsen af det Værk, som han havde helliget sit Liv“, og samtidigt med, at han, efter nogle falske og forfængelige Talemaader om Kirkens og Paven's Frihed under hans Beskyttelse, atter her udtalte den ved alle saadanne Leiligheder afstærkede Phrase, at „denne Dag bebudede en Ordenens og Frihedens Æra for Italien“ (!), — samtidig med dette i Historien enestaaende Exempel paa, hvad den moderne Revolutionspolitik tør byde hele den katolske Christenhed, med dette, enhver katolsk Samvittighed saarende og forargende Optrin holdt Pius IX. i Vaticanet en Allocution, hvori han gjentog sine tidligere Protester mod de sidste 14 Aaaneders Begivenheder, mod al den Foragt for det Hellige, som i dette Tidrum har thronet og bredet sig i Christenhedens Hovedstad og den katolske Kirkes Midtpunkt. Medens de europæiske Fyrsters Repræsentanter i Parlamentsbygningen paa Monte Citorio hylkede Revolutionens Konge, og hørte paa de forfængelige Ord, hvormed Kirkens Overhoved offentlig forhaandedes i sin egen Residensstad, fortjener det paa den anden Side at fremhæves, at Paven ikke med en Stavelse omtalte Regjeringerne, men rettede sine Ord umiddelbart baade til det romerske og til det katolske Folk i alle Lande, og opfordrede dem til at være vel forberedte paa den Kamp, som de nærværende Begivenheder bebudede. Over Tusinde Romere, der re-

præsenterede Adelen og den høiere Borgerstand, vare samlede i Consistorialsalen for at bevidne Christenhedens Fader deres Smerte over det, som i disse Diebliske tildrog sig i hans Hovedstad. Den h. Fader bevidnede de Forsamlede sin Tak for dette Beviis paa deres Hengivenhed, i Ord, der som sædvanlig vidnede om hans uroffelige Tillid og Hengivelse i det guddommelige Forsyns Raadflutninger. Han erindrede om, hvorledes Forfølgelsen stedse havde beredt Kirken nye Triumfer. Martyrernes Blod og Beskjændernes Trængsler havde triumferet over Despoternes tyranniske Volds handlinger; og i sine store Lærere, som havde udbredt Videnskabens og Civilisationens Lys over Jorden, havde Kirken fejret de herligste Triumfer over alle Hæreskiets Angreb. Idet han omtalte den nærværende Tids antichristelige Retning, med Henvisning til dennes i Sammenligning med hele Fortiden langt større Omfang og Almindelighed, fremhævede han det Trøstelige i den Gendrægtighed, der i denne Prøvelsens Tid styrker alle sande Katholiker til at optage den Kamp, som ogsaa denne Gang vilde være Forløber for en arefuld Sejr. Den h. Fader udtalte tilsidst med høvet Stemme de Ord: der er intet Samfund mellem Lys og Mørke, Sandhed og Løgn, mellem Kristus og Belial, og sluttede med den Bøn, at Gud vilde forleehne ham Blod og Kraft til hellere at offere sit Liv, end at give efter for den Ruggesløshed, der nu fejrede sine Triumfer omkring ham.

— Søndagen d. 3. December samlede sig atter c. 2000 Familiefædre, der alle tilhørte de ringere Classer af Rom's Indvaanere, i Vaticanet, og modtog de h. Fader, saasnart han viste sig, med indelige Bifaldsraab. Han talte ret af Hjertets Fulde til disse trofaste Repræsentanter for det egenlige Folk, hvis Hengivenhed ret rørte ham. Det var kjendeligt at see, hvorledes de Forsamlede af ganske Hjerte samtykkede i hans Ytringer om, hvor hellig man havde bedraget dem. — Dagen efter modtog han ligeledes i en Audients c. 500 romerske Kvinder.

**Italien.** Ved at omtale den italienske Regerings seneste Forgrivelser paa Kirkers og Klosterss Eiendomme, og den Brutalitet, hvormed Gensdarmen og Soldater udføre deres Hverv i denne Retning, fører en uvilkaarlig Ideassociation „Gens. Corr.“ til at meddele en Fortegnelse over det unge Italiens samlede Heltebedrifter paa den store Politiks Skueplads siden 1859. Den lyder som følger: 1. Erobring af Lombardiet



ved Napoleon III.' Armeer. 2. Brud paa Züricher=Fredden. 3. Den heltemodige Annexion af Toscana, Parma, Modena og Romagna, tiltrods for besvorne Tractater. 4. Organisering af Rebellionen i Kongeriget Neapel samtidigt med, at Kongen af Sardinien i Turin underhandlede om et Forbund med Kongen af begge Sicilierne. 5. Det troløse Overfald paa den pavelige Armeer ved Castelfidardo og Besættelsen af Ancona i det Niemed at oprette den moraliske Orden (!) i Italien. 6. Erobringen af det venetianske Kongerige ved tabte Slag og flygtende Armeer. 7. Rom's Overrumpling og Erobring ved en overlegen Hærstyrke efter en forudgaaet Erklæring om Nødvendigheden af at besætte visse Punkter af det romerske Gebet. 8. Det berømmelige Angreb paa det den h. Stol tilhørende Slot, Quirinalet, hvis Porte og Døre stormedes med Øxer og Smedehamre. 9. Fængsling af en Deel Biskopper, Munk, Nonner og andre værgeløse Personer, Forfølgelser af Geistlige saavel som af den katholske Presse. 10. Den ridderlige Konges Forlæggelse af sin Residents til en anden Hvirvel og hele den katholske Christenheds Hovedstad, og Fuldbrydelsen af denne uhorste Volds handling uden Indsigelse fra nogen eneste af Europas øvrige Souveræner!

Saa vist det nu end er, at Vold, Underfundighed og Brud paa Tro og Love have været medvirkende Factorer ved utallige af de Heltegjerninger, hvorom Historien beretter, saa seer man dog her det Vidunder, at disse Magter ogsaa i Pagt med tabte Slag, Feighed og Flugt kunne tilvejebringe samme Resultater som de største Heltebedrifter baade med og uden dem, og at disse Resultater nu, i Civilisationens Guldalder, ikke blot taales, men overalt beundres og lovprises! Man kan ikke nægte, at Verden er i Fremmskridt!

**Berlin.** Vedtagelsen af den saakaldte geistlige Undtagelseslov, der fastsætter Fængselsstraf for Drøftelsen af Statsanliggender paa Prædikestolen, var en af den nylig sluttede Rigsdagsfamling's sidste Bedrifter. Forslaget til denne nye for enhver factisk Anledning blottede Lovbestemmelse, der nu er indordnet som en Tillægsparagraf i det tydske Riges Straffelov, blev fremlagt af den bayeriske Cultusminister, Hr. v. Luz, der i den sidste Tid har erhvervet sig stor Berømmelse i den liberale Presse ved sin Kamp mod Vaticanconciliet og den bayeriske Ultramontanisme. Paragrafen er selvfølgelig at betragte som en Mistillidserklæring mod den katholske Geistlighed, og

refererer sig til Regeringens Frngt for, at Massen af de katholske Befolkninger, som ikke studerer Aviserne, mulig i Kirkerne skulde faae en eller anden Hentydning til Regeringernes seneste Optraeden mod Biskopperne og Kirkens Frihed i det Hele at høre (s. Nr. 24); men naturligtviis omfatter Forbudet Alt hvad der hen horer under Kategorien „Geistlighed“. Den protestantiske „Kreuztg.“ røber imidlertid med stor Naivitet Regeringens hemmelige Tanter ved den Glæde, hvormed den hilser dette Product af Hr. v. Lutg' Tjenstiver, naftet det dog maa tilføie en Beklagelse af Lovbestemmelsens Utilstrækkelighed til „Maasregelung“\*) af „Ultramontanismen“, og kræver endnu skarper Forholdsregler mod samme!

De paagjældende Ord i denne d. 28de Novbr. vedtagne og af Hs. kaiserlige Majestæt ufortovet stadfæstede Lov inde faaledes: „En Geistlig eller enhver anden Religionstjener, som under Udøvelsen af sit Kald offentlig for en Forsamling af Mennesker, eller som i en Kirke, eller paa et andet for religiøse Forsamlinger bestemt Sted for flere Personer gjør Statsfager til Gjenstand for Drøftelse paa en Maade, som kunde være farlig for den offentlige Fred, vil blive straffet med Fangsel eller Fængningsarrest indtil to Aar.“

Spørger man nu, hvad man egentlig har opnaaet ved denne „Undtagelseslov“, som de Liberale paa Rigsdagen og overalt udenfor samme have betragtet som en vigtig „Errungenschaft“, da vil Resultatet neppe svare til Forventningerne. De Geistlige have nemlig, hvad der jo følger af sig selv, samme Ret som alle andre Statsborgere til i andre Forsamlinger, saavel som igjennem Pressen at udtale sig om offentlige Foranstaltninger, og man behøver i denne Henseende blot at henvise til den vide Mark, som de overalt udbredte katholske Foreninger aabne for Benyttelsen af denne almindelige politiske Rettighed.

**Cöln.** De herfra til Rigsdagen affendte to Petitioner om Ophævelsen af Jesuiterordenen havde i Alt c. 100 Underkripter, forstørstedelen af Protestkatholiker. 3 Modsaetning hertil have 2,431 Medlemmer af Cölns forskjellige Congregationer og Broderskaber under 19. Novbr. indgivet en Pro-

---

\*) Dette høist eiendommelige Ord laaber sig ikke gjengive i noget andet Sprog!

test til Rigsdagen mod Udelukkelsen af Jesu Selskab af det tydske Rige.

**Odense.** D. 16. Novbr. var en sand Fesdag for den hervarende Menighed, idet Hs. Hoiarv. Hr. Præfect Grüder paa denne Dag meddeelte Confirmationens h. Sacrament til 14 ældre og yngre Personer, og den h. Communion til jaagodtsjom alle Menighedens Medlemmer. Efter Høimesjen holdt Hs. Hoiarv. en kort Prædiken om den førstnævnte h. Handlings naadefulde Virkninger, og meddeelte sluttelig efter Confirmationshandlingen den Apostoliske Velsignelse overensstemmende med den ham af den h. Fader overdragne Fuldmagt. Dagens Festlighed endte med en Aftenandagt, under hvilken Hr. Præfecten atter prædikede, og som sluttede med Todeum og den sacramentale Velsignelse. Kirken var om Aftenen tæt opfyldt af Mennesker, ikke blot Katholiker, men ogsaa Protestanter, og Indtrykket af denne høitidelige Dag vil stedse være den hervarende Menighed i uforglemmelig Erindring.

**Fredericia.** Løverdagen d. 18. Novbr. ankom Hs. Hoiarv. Hr. Præfect Grüder hertil, for om Søndagen at meddele den uconfirmerede Deel af den hervarende Menighed Confirmationens h. Sacrament. Omtrent 130 Personer modtog under Høimesjen den h. Communion af Hr. Præfectens Haand. Derefter prædikede Sognepræsten, hvorpaa Confirmationen af 86 ældre og yngre Personer fandt Sted, og Guds-tjenesten sluttede med den Apostoliske Velsignelse. Om Aftenen Kl. 8 holdtes en festlig Takkeandagt, der endte med Todeum, ved hvilken Leilighed Præfecten prædikede for en talrig Forsamling saavel af Katholiker som Protestanter. Fleerstemmige Sange udførtes baade om Formiddagen og Eftermiddagen af den hervarende Sangforening. Om Mandagen besøgte Drengeskolen og St. Josephsøstrenes Pigeskole, og Dagen derpaa begav Hs. Hoiarv. sig til Horsens, for at besøge de dervarende Katholiker, og derfra fortsatte Reisen til Randers.

**Randers.** D. 22. Novbr. ankom Hs. Hoiarv. Hr. Præfect Grüder hertil, for den følgende Dag at meddele Confirmationens h. Sacrament. Efterat have feiret Høimesjen, under hvilken hele Menigheden modtog den h. Communion, prædikede Hr. Præfecten om Sacramentets Formaal og Virkninger, samt om en katholisk Christens særlige Pligter, hvorefter Confirmationshandlingen begyndte. De Confirmeredes Antal beløb sig til 18. Derpaa indledede Hr. Præfecten Wied-

delessen af den pavelige Betsignelse med en kort Tiltale, og Høitideligheden sluttedes med Tedeum og den sacramentale Betsignelse. Mindet om denne naaderige Dag vil stedse være os Alle dhrebart.

### Ansøgariussforeningen.

Beskyrrelsesmøde Tirsdag den 9de Januar, Efterm. Kl. 6½.

## Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

**Søndagen** den 31te December. Sylvester, Pave. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Om Aftenen Kl. 6. holdes en høitidelig Takkeandagt med Prædiken og Tedeum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse.

**Mandagen** den 1ste Januar. Christi Omskærelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. 2. Ti. Octavdag af St. Stephans' Fests. 3. O. Octavdag af Johannes, Apostel og Evangelist; Kl. 8½ Messe for Ansøgariussforeningens Medlemmer. 4. To. Octav af de uskyldige Børns Fests. 5. F. Vigilie; Kl. 8½ Messe for Medlemmerne af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt.

NB. Mandagen den 1ste Januar afholdes den første Dvartalscollect af Peterspengen.

**Lørdagen** den 6te Januar. Epiphaniæ (d. e. Herrens Mahnbærelse) eller Helligtrekongersfests. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 8 Aften Andagt med Prædiken.

**Søndagen** den 7de Januar. 1ste Søndag efter Epiphaniæ. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. 8. M., 9. Cl., 10. O., 11. To., 12. F. og 13. L. Octavdag af Helligtrekongersfests.

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Sr. Grosferer C. P. Vohrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5, 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Dvartallet, enkelte Numere 8 Sk.